

ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ Κ. ΣΑΚΑΡΕΛΛΟΥ

Παλιό και Νέο ημερολόγιο

(Ογδόντα χρόνια από τη δημιουργία του ημερολογιακού σχίσματος)

ΑΘΗΝΑ 2005

Α φ ι έ ρ ω σ η

Το παρόν πόνημα αφιερώνεται σε όσους
«εξαγοραζόμενοι τον καιρόν» φέρουν αφογγύστως
τον «ονειδισμόν του Χριστού».

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ Κ. ΣΑΚΑΡΕΛΛΟΣ
Οδός Παπαφλέσσα 5
15772 ΑΘΗΝΑΙ

τηλεφ. 27410 5920Ι

Η τελευταία τροποποίηση και συμπλήρωση
του περιεχομένου του βιβλίου έγινε στις 28.7. 2006

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πρόλογος	7
ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ	9
1. Το φράγκεμα των Ορθοδόξων	11
2. Οι Ρωμαίοι	13
3. Οι Φράγκοι	16
4. Το φράγκεμα του Πατριαρχείου της Ρώμης	20
5. Το φράγκεμα των Ρώσων	24
<i>α. Στον πολιτικό και κοινωνικό τομέα</i>	24
<i>β. Στον εκκλησιαστικό και θεολογικό τομέα</i>	27
6. Ο σκοπός του φράγκικου πολιτισμού	31
7. Οι σταυροφορίες	32
8. Η μασονία	36
9. Η προπαγάνδα και ο προσηλυτισμός τους	39
10. Το «Παγκόσμιο Συμβούλιο Εκκλησιών»	41
11. Οι «ψευδενώσεις»	53
12. Οι «Θεολογικοί Διάλογοι»	56
13. Η κατάσταση της Εκκλησίας τον 19 ^ο αιώνα	61
14. Ιωακείμ Γ΄, ο πρώτος μασόνος Πατριάρχης	64
15. Μελέτιος Μεταξάκης, Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και Πατριάρχης	66
16. Το πατριαρχικό Διάγγελμα του 1920	69
17. Το «Πανορθόδοξο Συνέδριο» Κωνσταντινουπόλεως του 1923	71
18. Χρυσ. Παπαδόπουλος, ο πρώτος μασόνος Αρχιεπίσκοπος Αθηνών	73
Α΄ Η παράβαση των θείων εντολών	77
1. Οι παραβάσεις του θείου θελήματος.	79
<i>α. Ως προς τη στάση της Εκκλησίας</i>	80
<i>β. Ως προς τα μέλη της Εκκλησίας</i>	82
2. Τι λένε οι Ιεροί Κανόνες για την «αποτείχιση»	83
3. Ο 31ος Αποστολικός Κανόνας	86
<i>α. Ποιοι είναι οι λόγοι διακοπής της «κοινωνίας» ;</i>	86
<i>β. Ποιοι είναι οι λόγοι «ευσεβείας»;</i>	86
<i>γ. Ποιοι είναι οι λόγοι «δικαιοσύνης» ;</i>	87
<i>δ. Τα προσωπικά παραπτώματα των επισκόπων είναι λόγος αποτειχίσεως;</i>	88
<i>ε. Πότε, η μη τήρηση των εντολών του Θεού είναι λόγος αποτειχίσεως;</i>	88
4. Ο 15ος Κανόνας της Πρωτοδευτέρας Συνόδου	89
<i>α. Πότε η παύση της «κοινωνίας» επαινείται;</i>	89
<i>β. Ποιες αιρέσεις αφορά ο 15^{ος} Κανόνας της Πρωτοδευτέρας Συνόδου ;</i>	90
<i>γ. Δυνητική, ή υποχρεωτική η παύση της «κοινωνίας» ;</i>	90
5. Τι γίνεται μετά την παύση της «κοινωνίας»	91

Β΄ Το Ημερολόγιο στην Εκκλησία	97
1. Το ημερολόγιο δεν είναι μόνο αστρονομικό θέμα	99
<i>α. Το Ιουλιανό ημερολόγιο και το Πασχάλιο</i>	99
<i>β. Το Γρηγοριανό ημερολόγιο</i>	101
2. Η 10 ^η Μαρτίου 1924	103
3. Οι πρώτες αντιδράσεις των πιστών	104
4. Πως αντέδρασαν οι επίσκοποι για την παύση της «κοινωνίας»	107
5. Γιατί δεν συνήλθε Σύνοδος να λύσει το πρόβλημα	109
6. Ποιοί ήταν η Εκκλησία το 1924 και μετά	110
Γ΄ Κατηγορίες Νεοημερολογιτών.	113
1. Είναι «αντάρτες»	115
2. Είναι «εκτός Εκκλησίας».	120
3. Είναι αιρετικοί	121
<i>α. Οι Νεοημερολογίτες δέχονται την αίρεση του Οικουμενισμού</i>	123
<i>β. Οι Νεοημερολογίτες δέχονται την αίρεση των «δύο αγιοτήτων»</i>	126
<i>γ. Οι Νεοημερολογίτες δέχονται την αίρεση του μονοφυσιτισμού</i>	128
<i>δ. Οι Νεοημερολογίτες δέχονται την αίρεση του παπισμού</i>	129
Δ΄ Ισχυρισμοί Νεοημερολογιτών για το Ημερολόγιο	131
1. Το Ημερολόγιο είναι αστρονομικό κι' όχι δογματικό ζήτημα	133
2. Το Νέο Ημερολόγιο είναι το Παλιό, διορθωμένο κατά 13 μέρες.	136
3. Στον Νέο Ημερολόγιο υπάρχουν «βράχοι Ορθοδοξίας»;	140
4. Δεν ήταν αίρεση η αλλαγή του Ημερολογίου το 1924;	146
<i>α. Τι λένε οι οπαδοί του Νέου Ημερολογίου</i>	146
<i>β. Τι λένε οι οπαδοί του Παλαιού Ημερολογίου</i>	147
5. Πως αντικρούεται ο ισχυρισμός ότι η αλλαγή δεν είναι αίρεση	149
6. Η αλλαγή του Ημερολογίου έθιξε το Πασχάλιο;	151
Ε΄ Η «παύση της κοινωνίας»	155
1. Είναι αντικανονική.	157
2. Το 1924 δεν υπήρχαν προϋποθέσεις για την αλλαγή.	160
3. Το φράγμα αποτελεί αίρεση	161
4. Η αλλαγή αιτία δημιουργίας του σχίσματος	169
5. Πως θα πεισθεί ένας πιστός ότι υπήρχαν λόγοι πίστεως	171
6. Θεμέλιο της Ορθοδοξίας είναι η εμπειρία της θεώσεως	172
7. Η ύπαρξη αιρετικών επισκόπων	179

ΣΤ΄ Η εκκλησιολογία των Παλαιοημερολογιτών	189
1. Έπρεπε να μείνουν στην Εκκλησία.	191
<i>α. Ποιοί φεύγουν απ' την Εκκλησία.</i>	<i>191</i>
<i>β. Η διακοπή της «κοινωνίας» με όσους άλλαξαν το Ημερολόγιο το 1924, τους έθεσαν «εκτός Εκκλησίας»;</i>	<i>196</i>
2. Έπρεπε να δέχονται την «κοινωνία» με τους επισκόπους του Νέου ;	199
3. Δεν έπρεπε να αποκηρύξουν ολόκληρη την Εκκλησία.	201
4. Οι Παρατάξεις των Παλαιοημερολογιτών	205
Ζ΄ Ορθοδοξία και κακοδοξία	211
1. Ορθοδοξία και κακοδοξία δεν συμβιβάζονται	213
2. Η περίπτωση του αγίου Διονυσίου Αλεξανδρείας.	219
<i>α. Ποιος είναι ο άγιος Διονύσιος Αλεξανδρείας</i>	<i>219</i>
<i>β. Για ποιες εκφράσεις κατηγορήθηκε ο άγιος Διονύσιος Αλεξανδρείας</i>	<i>220</i>
<i>γ. Αναίρεση των κατηγοριών από τον Μέγα Αθανάσιο</i>	<i>220</i>
<i>δ. Που οφείλεται η παρεξήγηση ότι ο Διονύσιος Αλεξανδρείας δίδασκε αιρέσεις</i>	<i>221</i>
3. Η περίπτωση του αγίου Γρηγορίου Νύσσης	223
<i>α. Τι διδάσκει η κακοδοξία της «αποκατάστασεως των πάντων»</i>	<i>224</i>
<i>β. Τι διδάσκει η Γραφή και οι Πατέρες για την «αποκατάσταση»</i>	<i>224</i>
<i>γ. Ορθόδοξη διδασκαλία του αγίου Γρηγορίου Νύσσης</i>	<i>225</i>
<i>δ. Δεν υπάρχουν άγιοι αιρετικοί</i>	<i>225</i>
4. Η Εκκλησία ανέχθηκε κακοδοξίες αγίων, χωρίς να τις καταδικάσει.	226
<i>α. Ο ισχυρισμός ότι το «Πρωτείο» και το «Φιλιόκβε» αποτελούν δογματικές παρεκτροπές.</i>	<i>227</i>
<i>β. Ο ισχυρισμός ότι η Εκκλησία ανέχονταν το «Φιλιόκβε» από το 589.</i>	<i>228</i>
<i>γ. Ο ισχυρισμός ότι η Εκκλησία ανέχονταν τη διδασκαλία του «Φιλιόκβε» από το 767 μ.Χ.</i>	<i>230</i>
1. Το Πατριαρχείο Ρώμης και οι Αυτοκέφαλες Εκκλησίες των Φράγκων	230
2. Η τακτική των Φράγκων στο θέμα του Φιλιόκβε, μέχρι τον Ιωάννη Η΄	233
3. Δεν υπήρχε ανοχή του Φιλιόκβε από Ρωμαίους Πάπες & Πατριάρχες	234
<i>δ. Ο ισχυρισμός ότι ο Μ. Φώτιος μνημόνευε τον κακόδοξο πάπα Ιωάννη Η΄</i>	<i>235</i>
1. Ήταν κακόδοξος ο Πάπας Ιωάννης Η΄;	235
2. Πότε παύονταν η «κοινωνία» μεταξύ Παλαιάς και Νέας Ρώμης;	236

Επίλογος	241
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	245
1. Υπάρχουν μασόνοι επίσκοποι;	247
2. Και η ...συνέχεια του κ. Α. Παπαναστασόπουλου	255
Βιβλιογραφία	257

Π Ρ Ο Λ Ο Γ Ο Σ

1. Η Νεοημερολογίτικη εφημερίδα «Ορθόδοξος Τύπος», της οποίας επί μακρά σειρά ετών (1971 –1985) υπήρξα συντάκτης, με παρεκάλεσε να παρουσιάσω το «Ημερολογιακό ζήτημα» από τις στήλες της. Ο λόγος ήταν η πεποίθησή της, ότι δεν υπήρχε, και δεν υπάρχει πλέον περίπτωση, να διενεργηθεί επίσημος «Θεολογικός Διάλογος» μεταξύ Νεοημερολογιτών και Παλαιοημερολογιτών. Ανέλαβα το έργο αυτό με κάποιο δισταγμό. Γνωρίζω, πόσο δύσκολο είναι να σε καταλάβουν σήμερα οι άνθρωποι. Έχουν διαμορφώσει πολλές φορές προκαταλήψεις και πιστεύουν στο «αλάθητο» της γνώμης τους! Τέτοιοι άνθρωποι είναι και πολλοί θρησκευόμενοι. Και ανήκουν είτε στο Νέο, είτε στο Παλαιό Ημερολόγιο. Σκέφτηκα όμως ότι έπρεπε κάποτε να ειπωθούν μερικές αλήθειες, οσοδήποτε οδυνηρές. Πολλές φορές και με κόστος. Κάποτε, έπρεπε να τεθούν προς συζήτηση ορισμένες θέσεις για το ζήτημα αυτό. Ιδίως, από την πλευρά των Παλαιοημερολογιτών σπάνια διαβάζει κάποιος τεκμηριωμένη θεολογική παρουσίαση των απόψεών τους, για το τι είναι η Εκκλησία τους και για τη στάση τους το 1924 και μετά.

Με τον κίνδυνο να παρεξηγηθώ, όχι μόνο από την μια πλευρά, αλλά και από την άλλη, παρουσίασα το «Ημερολογιακό Ζήτημα» σε 26 συνέχειες από τις φιλόξενες στήλες του «Ορθοδόξου Τύπου», από τον Ιούλιο 2004 μέχρι το Μάρτη του 2005.

Αναγκάστηκα όμως να σταματήσω την δημοσίευση των υπολοίπων άρθρων, τα οποία ήταν πολλά ακόμη. Δεν ήταν δυνατό, η εφημερίδα να διαθέτει άλλο τις στήλες της, εν όψει μάλιστα τόσων κρίσιμων θεμάτων που απασχολούσαν τότε, με τα αλλεπάλληλα εκκλησιαστικά σκάνδαλα, την Εκκλησία του Νέου Ημερολογίου.

Εκφράζω τις θερμές ευχαριστίες μου προς την εφημερίδα αυτή, για την πρωτοβουλία της και την φιλοξενία μου από τις στήλες της.

Έτσι, τέλειωσε ο άτυπος αυτός «Διάλογος» για το Παλαιό και Νέο Ημερολόγιο. Νομίζουμε, παρά ταύτα, ότι η έρευνα αυτή κάτι προσέφερε στην ενημέρωση των αναγνωστών της για τις απόψεις και των δύο διΐσταμένων μερών. Άλλωστε, η τόσο ευμενής απήχηση που είχε, τουλάχιστον μεταξύ των Νεοημερολογιτών, είναι ενδεικτική! Πάντως, όλους όσους καθ' οιονδήποτε τρόπο εξέφρασαν τη γνώμη τους για τα δημοσιεύματα αυτά, είτε θετικά είτε αρνητικά, τους ευχαριστώ.

Ακόμη, κι' από τις όσες αρνητικές παρατηρήσεις, που έφθασαν σε μένα, ομολογώ, ότι βοηθήθηκα πολύ στην επανεκτίμηση μιάς αντικειμενικότερης παρουσίας, ή διόρθωσης των δικών μου θέσεων. Χαρακτηριστική είναι η περίπτωση των αρνητικών απόψεων μασόνου, που παραθέτουμε στο παράρτημα του βιβλίου αυτού. Τον ευχαριστώ ιδιαίτερα. Η ιδιότητά μου όμως, όχι μόνον ως χριστιανού Ορθοδόξου, αλλά και ως ελεύθερου και σκεπτόμενου ανθρώπου, δεν μου επιτρέπει σε καμιά περίπτωση να συμφωνήσω μαζί του!

2. Το βιβλίο αυτό περιέχει τα δημοσιεύματα για το «Παλαιοημερολογίτικο Ζήτημα», αλλά και ορισμένα άλλα, όσα δεν πρόλαβα να δημοσιεύσω στον «Ορθόδοξο Τύπο». Τα υπόλοιπα θα δημοσιευθούν σ' ένα νέο βιβλίο, με τον τίτλο «Το σχίσμα του 1924», το οποίο αν θέλει ο Θεός θα κυκλοφορήσει προσεχώς. Τα δημοσιευθέντα στον «Ορθόδοξο Τύπο» άρθρα, τα τροποποίησα και συμπλήρωσα σ' ορισμένα σημεία, όπου νόμισα σκόπιμο.

Αθανάσιος Σακαρέλλος

Εισαγωγικά

Στην ενότητα αυτή εξετάζουμε τα πλαίσια, μέσα στα οποία συντελέστηκε η αλλαγή του Ημερολογίου το 1924. Η αλλαγή αυτή θεωρήθηκε από τους υποστηρικτές του Παλαιού Ημερολογίου, ως «φράγκεμα». Τα πλαίσια αυτά είναι απαραίτητα να έχουμε υπόψη μας. Μόνο έτσι θα μπορέσει να καταλάβουμε το τι έγινε το 1924. Ήταν κάτι που μόνο τυχαίο, ή απομονωμένο γεγονός δεν ήταν.

Αν δεν εντάξουμε το γεγονός αυτό στα σωστά πλαίσιά του, όχι μόνο δεν θα αξιολογήσουμε σωστά το περιστατικό αυτό, αλλ' ούτε θα μπορέσουμε ν' αντιληφθούμε τη σημασία της Ορθοδοξίας. Ακόμα δεν θα μπορέσουμε να εκτιμήσουμε το εάν και πόση Ορθοδοξία εξακολουθεί να υπάρχει ακόμα στις μέρες μας, ύστερα από την αλλοτρίωση που έχουμε υποστεί.

Τα θέματα αυτά, που εξετάζουμε στην ενότητα αυτή, φαίνονται κάπως άσχετα μεταξύ τους.

Τυπικά, ίσως να είναι έτσι. Όχι όμως από πλευράς ουσίας. Όλα αυτά τα θέματα συνθέτουν τα ιστορικά και θεολογικά πλαίσια, μέσα στα οποία εντάσσεται η Ορθοδοξία των αγίων Πατέρων κι' οι ακατάπαυστοι αγώνες τους εναντίον της κακοδοξίας του παπισμού. Στην ενότητα αυτή εξετάζονται και τα μέσα τα οποία χρησιμοποίησαν οι Φράγκοι για να πετύχουν τον αφανισμό της Ορθοδοξίας και της Ρωμηοσύνης, προκειμένου να επικρατήσει ο Παπισμός, δηλ. το «φράγκεμά» μας. Έκφραση του «φράγκεματος» αυτού υπήρξε η προσπάθεια αλλαγής του Ημερολογίου στη λατρευτική ζωή της Εκκλησίας.

1. Το Φράγμα των Ορθοδόξων

1. Συμπληρώθηκαν ήδη ογδόντα χρόνια, αφότου το 1924 έγινε η ημερολογιακή αλλαγή, που δίχασε τους πιστούς σε δύο μερίδες, τους Νεοημερολογίτες και Παλαιοημερολογίτες.

Το 1924 το Παλιό Ημερολόγιο αντικαταστάθηκε στη λατρεία της Εκκλησίας από το Νέο. Μια σημαντική μερίδα του ελληνικού λαού αντέδρασε έντονα σ' αυτή την αλλαγή. Οι πρώτες αντιδράσεις του ήταν να φωνάζει «**φραγκέψαμε, φραγκέψαμε!**»!

Οι πιστοί αυτοί θεώρησαν την αλλαγή, ως προδοσία της Ορθοδοξίας! Πίστεψαν, ότι όσοι δέχτηκαν το Νέο Ημερολόγιο φράγκεψαν! Όσοι αντιτάχτηκαν στην αλλαγή, διέκοψαν κάθε εκκλησιαστική επαφή με τους κληρικούς, που δέχτηκαν το Νέο Ημερολόγιο. Άρχισαν να εκκλησιάζονται σε ναούς, που ιερούργουσαν μόνο δικοί τους κληρικοί, κυρίως αγιορείτες ιερομόναχοι, που έμειναν πιστοί στο Παλιό, το Ιουλιανό Ημερολόγιο, οι λεγόμενοι «ζηλωτές».

Έτσι, άρχισε να δημιουργείται ένα **σχίσμα**, το οποίο ολοκληρώθηκε ύστερα από σαράντα χρόνια, όπως θα δούμε πιά κάτω. Με την αλλαγή αυτή του ημερολογίου το 1924, επήλθε ο διχασμός του Ορθόδοξου λαού.

Η οδυνηρή κι' επιζήμια για τον τόπο και την Ορθοδοξία αυτή κατάσταση, δεν μπόρεσε να διορθωθεί στα ογδόντα χρόνια που πέρασαν από τότε. Αυτό είναι μια απόδειξη, ότι εύκολα γίνεται ένα σχίσμα, δύσκολα όμως θεραπεύεται.

Στα σχίσματα, συνήθως, η μία πλευρά αποδίδει τις ευθύνες του στην άλλη, τόσο για τη δημιουργία, όσο και για τη διατήρησή του. Αυτό έγινε και τώρα. Η μια πλευρά κατηγορεί την άλλη ότι εκείνη προκάλεσε και διατηρεί το σχίσμα. Ο κόσμος φανατίζεται, χωρίς όμως να καταλαβαίνει πολλά πράγματα, γιατί έγινε αυτό το σχίσμα και το τι κρύβεται πίσω απ' όλη αυτή την υπόθεση.

Στο βιβλίο αυτό ερευνάμε πολλές παραμέτρους της αλλαγής του Ημερολογίου το 1924, που δίχασε τους Έλληνες Ορθοδόξους και έσπρωξε πράγματι τον τόπο στο **φράγμα**. Φαίνεται, ότι αυτός ήταν κι' ο σκοπός, όσων άλλαξαν το Παλιό Ημερολόγιο. Άλλωστε, τα ογδόντα χρόνια που πέρασαν από την αλλαγή αυτή, δείχνουν περίτρανα το πόσο έχει διαβρωθεί η συνείδηση του Ορθόδοξου λαού από τον «φραγκισμό», πάνω στον οποίο βλάστησε η αίρεση του Οικουμενισμού, που καταδυναστεύει όσους δέχτηκαν το Νέο Ημερολόγιο.

2. Το αισθητήριο των Ορθοδόξων, που το 1924 φώναζαν «φραγκέψαμε», δεν έπεσε έξω. Η διαπίστωση του «φραγκέματος» είναι το **κλειδί**, που μπορεί κάθε Ορθόδοξος να εξετάσει ορθά το ημερολογιακό ζήτημα. Αυτό τον κίνδυνο του «φραγκέματος», την έννοια του οποίου είναι αμφίβολο αν τότε, οι άνθρωποι του 1924, είχαν ξεκαθαρίσει πολύ καλά μέσα στη σκέψη τους, αντιμετώπιζε επί αιώνες το Γένος μας.

Είναι απαραίτητο, λοιπόν, να εξηγήσουμε πως έχει το ζήτημα αυτό του «φραγκέματος», γιατί σκόπιμα αποκρύπτεται. Η απόκρυψη αυτή συμφέρει μόνο τους Δυτικούς, που είναι οι απόγονοι των Φράγκων. Εξυπηρετεί μόνο τα δικά τους συμφέροντα. Αυτοί, μέχρι σήμερα, «κανοναρχούν», πως θα γράψουμε και θα μάθουμε την ιστορία μας. Και, δυστυχώς, αυτή την κατευθυνόμενη από ξένα κέντρα, πλαστή «ιστορία», μαθαίνουμε στα σχολεία. Όποιος δεν γνωρίζει τα ιστορικά

πλαίσια της Ορθοδοξίας, που είναι άρρηκτα συνδεδεμένα με τους αγώνες της εναντίον των Φράγκων, **ποτέ δεν θα καταλάβει το τι είναι η Ορθοδοξία!** Και, πολύ περισσότερο, ποτέ δεν θα μπορέσει να γίνει πραγματικός Ορθόδοξος! Θα είναι ένας τυπικά Ορθόδοξος, επειδή έτσι το έφεραν τα πράγματα να γεννηθεί Ορθόδοξος. Και τέτοιοι, «κατά συνθήκη» Ορθόδοξοι, είμαστε σήμερα οι περισσότεροι Έλληνες.

Γι' αυτό, έχουμε σύγχυση πάνω στα ζητήματα Ορθοδοξίας και κακοδοξίας, που είναι ο «φραγκισμός». **Αγνοούμε ότι εμείς οι Έλληνες Ορθόδοξοι, είμαστε οι Ρωμαίοι.** Δεν είναι οι Ευρωπαίοι, όπως π.χ. οι Ιταλοί, που νομίζουν πολλοί. Αυτοί είναι Φράγκοι! **Η Ορθόδοξη Εκκλησία είναι η Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία,** και όχι η σημερινή παπική Εκκλησία. Αυτήν οι πρόγονοί μας Ορθόδοξοι, την ονόμαζαν «Λατινική». Τα ονόματά μας «**Ρωμαίος**» και «**Ρωμαιοκαθολικός**», μας τα έκλεψαν οι Φράγκοι. Όπως στις μέρες μας, οι Δυτικοί προσπαθούν να μας κλέψουν και το όνομα της «Μακεδονίας»! Θέλουν να το χαρίσουν στους Σλαύους των Σκοπίων, οι οποίοι δεν έχουν καμιά σχέση με τον Μεγάλο Αλέξανδρο και την Μακεδονία!

Η άγνοια, ή η σύγχυση πάνω σε θέματα Ορθοδοξίας και «φραγκισμού» είναι ολέθρια για το Γένος μας και την Ορθοδοξία. Αρμενίζουμε σ' ένα ωκεανό χωρίς πυξίδα. Και πυξίδα είναι η «μάθηση της ιστορίας μας». Λαοί, που δεν ξέρουν την πραγματική ιστορία τους και δεν διδάσκονται απ' αυτή, είναι καταδικασμένοι να βουλιάξουν και ν' αφανιστούν! Κι' αυτό κινδυνεύουμε να πάθουμε εμείς, ως Έλληνες και ως Ορθόδοξοι!

3. Στο σημείο αυτό, πρέπει να μνημονεύσουμε τον μακαριστό καθηγητή π. Ιωάννη Ρωμανίδη, ο οποίος πρώτος έφερε στην επιφάνεια τη σύγκρουση αυτή Ρωμηοσύνης και Φραγκοσύνης στις αληθινές ιστορικές της διαστάσεις¹. Κι' αυτά τα πλαίσια παρουσιάζουμε στη συνέχεια. Χωρίς αυτά, δεν καταλαβαίνουμε, όχι μόνο το τι έγινε το 1924, αλλ' ούτε πως, επί χίλια τετρακόσια και πλέον χρόνια μέχρι σήμερα, αγωνίστηκε και αγωνίζεται το Ορθόδοξο Γένος μας εναντίον των αιρετικών Φράγκων. Μόνο έτσι εκτιμά κανένας το τι σημαίνει να είσαι Ορθόδοξος και το τι είναι η Ορθοδοξία.

Αυτό, άλλωστε, είναι το πρόβλημα σήμερα με πολλούς, που θεωρούν τον εαυτό τους Ορθόδοξο. Συνήθως, δεν γνωρίζουν το τι είναι η Ορθοδοξία! Και, όταν κάποιος δεν γνωρίζει το τι είναι η Ορθοδοξία, ποτέ δεν θα μπορέσει να γίνει συνειδητός Ορθόδοξος.

Το βιβλίο αυτό, αποσκοπεί να δώσει μερικά ερεθίσματα στους αναγνώστες του να προβληματιστούν στα θέματα της Ορθοδοξίας, σε συνάρτηση με την κακοδοξία, που εκπροσωπεί διαχρονικά ο φραγκισμός, που είναι σήμερα ο παπισμός. Το Παλαιοημερολογίτικο κίνημα, που ξεκίνησε το 1924, με την αλλαγή του Ημερολογίου, είναι σήμερα στην Ελληνική κοινωνία, **μια πολύ παρεξηγημένη υπόθεση.**

Ίσως, γι' αυτή την παρεξήγηση ευθύνονται οι ίδιοι οι οπαδοί του Παλιού Ημερολογίου, όχι μόνο για ορισμένα λάθη τους, αλλά και για την αδυναμία τους να αρθρώσουν μέχρι σήμερα πειστικό λόγο για την ύπαρξή τους και το έργο τους.

¹ Το σπουδαιότερο βιβλίο του για το ζήτημα αυτό είναι του π. Ιω. Ρωμανίδη, *Ρωμηοσύνη, Ρωμανία, Ρούμελη*. Από το βιβλίο αυτό αντλούμε κι' εμείς πολλά ιστορικά στοιχεία του κεφαλαίου αυτού. Με τα θέματα αυτά έχει επίσης ασχοληθεί και ο π. Γ. Μεταλληνός, ως και ο Μητροπολίτης Ναυπάκτου Ιερόθεος.

2. Οι Ρωμαίοι

1. Όλοι γνωρίζουμε ότι είμαστε Έλληνες. Κι' αισθανόμαστε υπερηφάνεια γι' αυτό. Ξέρουμε ακόμα, πως **λεγόμαστε και «Ρωμηοί»!** Είμαστε και για τούτο περήφανοι². Γι' αυτό μιλάμε για «Ρωμηοσύνη», για «ρωμέηκο» φιλότιμο, για «ρωμέηκα»³ κλπ. Εκείνο, που ίσως δεν γνωρίζουμε όλοι, είναι το ότι το **«Ρωμηός», σημαίνει «Ρωμαίος»**. Κι' αυτό σημαίνει, ότι **εμείς οι Έλληνες είμαστε οι Ρωμαίοι**. Δεν είναι άλλοι λαοί, όπως λαθεμένα νομίζουν μερικοί, παρασυρμένοι απ' την πλαστογράφιση της ιστορίας απ' τους Φράγκους, για την οποία μιλήσαμε πιο πάνω. Πως, συμβαίνει αυτό;

Οι αρχαίοι Έλληνες δεν είχαν ποτέ ρατσιστική φυλετική αντίληψη. Η αντίληψή τους ήταν πολιτιστική. Έλληνας ήταν ο καθένας, που είχε δεχθεί τον ελληνικό πολιτισμό. Καθένας, που είχε την ίδια γλώσσα, την ίδια θρησκεία, τα ίδια ήθη και έθιμα στην αρχαία Ελλάδα, ήταν Έλληνας. Ο Ισοκράτης λέει ότι Έλληνες είναι «όσοι μετέχουν της ελληνικής παιδείας»⁴!

Στην αρχαία εποχή υπήρχαν πολλές ελληνικές πόλεις, διάσπαρτες, όχι μόνο στο χώρο της σημερινής Ελλάδας, αλλά και σ' όλη την Ευρώπη, τον Εύξεινο Πόντο, την Μέση Ανατολή, την Βόρεια Αφρική! Κάθε πόλη ήταν κράτος ξεχωριστό. Τέτοιες «πόλεις – κράτη» ήταν η Αθήνα, η Σπάρτη, η Θήβα κλπ.

Μια απ' αυτές ήταν και η Ρώμη. Τον 4^ο αιώνα προ Χριστού, ο Ηρακλείδης ο Ποντικός, μαθητής του Πλάτωνα, αποκαλεί τη Ρώμη «ελληνίδα πόλη Ρώμη»⁵, γιατί οι κάτοικοί της, οι Ρωμαίοι, ήταν Έλληνες και αισθάνονταν Έλληνες⁶!

² «Από το 212 μ.Χ. οι Έλληνες φέρουν με την ίδια υπερηφάνεια τα ονόματα Έλληνας και Ρωμηός» βλ. Γ. Μεταλληνού, *Τουρκοκρατία*, σ. 35.

³ Τα «ρωμέηκα» είναι η «δημοτική» γλώσσα, η γλώσσα που μιλάνε οι Ρωμηοί. Η «καθαρεύουσα» είναι τεχνητή γλώσσα, που δημιούργησε ο Α. Κοραΐς, για ν' αποδείξει στους Ευρωπαίους, ότι οι Νεοέλληνες είναι απόγονοι των αρχαίων Ελλήνων, επειδή μιλάνε μια γλώσσα, που μοιάζει με τη δική τους! Έτσι, μέχρι πριν ένα αιώνα έγιναν ομηρικοί καυγάδες μεταξύ «καθαρευουσιάνων» και των οπαδών της δημοτικής.

Η γραμμή των δυτικών μέχρι σήμερα είναι, αν δεν μπορούν να φραγκέψουν κατ' ευθείαν τους Ρωμηούς, τουλάχιστον να τους κάνουν αρχαίους Έλληνες, που υποτίθεται ότι εξαφανίστηκαν το 146 π.Χ., όταν οι Ρωμαίοι κυριεύσαν την Ελλάδα, και ξαναγεννήθηκαν το 1821! Και γι' αυτό καλλιεργείται μεταξύ μερικών μωροφιλόδοξων αυτή η νοσηρή αρχαιολατρεία, με αναβίωση της λατρείας του Δωδεκαθέου και άλλα φαιδρά, που με θυμηδία παρακολουθούμε και σήμερα!

Οι θιασώτες της δημοτικής, με προεξάρχοντα τον εθνικό μας ποιητή Κωστή Παλαμά, χωρίς να πάψουν ποτέ να αισθάνονται περήφανοι για τους προγόνους μας αρχαίους Έλληνες, δεν απαρνούνται την διαχρονική ιστορία του Γένους μας, που περνάει μέσα από τη Ρωμανία και τη σκληρή δουλειά της Τουρκοκρατίας. Αυτή την ιστορική συνέχεια εκφράζουν τα «ρωμέηκα», η δημοτική γλώσσα. Έχουμε δηλ. και εδώ, μια ακόμη αντιπαράθεση της ρωμηοσύνης προς την φραγκοσύνη, την οποία απλά, επισημαίνουμε (βλ. και Αν. Φιλίππιδη, *Ρωμηοσύνη ή βαρβαρότητα*, σ. 33 επ.).

⁴ «Τοσούτον δ' απολέλοιπεν η πόλις ημών περί το φρονείν και λέγειν τους άλλους ανθρώπους, ώσθ' οι ταύτης μαθηταί των άλλων γεγόνασι και το των Ελλήνων όνομα πεποίηκε μηκέτι του γένους, αλλά της διανοίας δοκείν είναι, και μάλλον Έλληνας καλείσθαι τους την παιδεύσεως της ημετέρας, η τους της κοινής φύσεως μετέχοντας» βλ. Ισοκράτους Πανηγυρικός, σειρά Ζαχαροπούλου, «Ελληνική αγωγή» τ. 46, Δεκ. 2000

⁵ Βλ. Ιω. Ρωμανίδου, *Ρωμηοσύνη, Ρωμανία, Ρούμελη*, σ. 39.

⁶ Οι πρώτοι κάτοικοι που εγκαταστάθηκαν στην Ιταλική χερσόνησο, προτού ακόμα κτισθεί η Ρώμη, ήταν ελληνικά πελασγικά φύλα, όπως και στην Ελλάδα. Μυστηριώδης όμως ασθένεια τους

Μιλούσαν ελληνικά κι' είχαν ελληνικό πολιτισμό. Γι' αυτό κι' ο Απ. Παύλος, που κι' αυτός είχε γίνει Ρωμαίος⁷ την επιστολή που έστειλε στους χριστιανούς της Ρώμης, τους Ρωμαίους, την έγραψε στα ελληνικά. Αυτή ήταν η μητρική γλώσσα, που ήξεραν, μιλούσαν και έγραφαν όλοι οι κάτοικοι της Ρώμης. Είχαν μάθει και τα Λατινικά, που ήταν η γλώσσα των Λατίνων. Οι Λατίνοι αρχικά ήταν εχθροί των Ρωμαίων και κατοικούσαν στο Λάτιο, απέναντι απ' τη Ρώμη. Σταδιακά οι Λατίνοι εξελληνίστηκαν, δηλ εκρωμαϊστήκαν.

2 Κάποτε οι διάφορες «πόλεις – κράτη» ήταν φυσικό να συνενωθούν σ' ένα ενιαίο κράτος και να πάσουν να μαλώνουν μεταξύ τους. Η συνένωση αυτή ήταν, τις πιο πολλές φορές, αδύνατο να γίνει με συνεννόηση. Έγινε με τη δύναμη των όπλων. Άλλωστε, δεν ήταν σπάνιο στην αρχαία Ελλάδα το φαινόμενο μια πόλη να πολεμάει την άλλη, όπως η Σπάρτη την Αθήνα, κλπ.

Αν την πρωτοβουλία αυτή είχε αναλάβει π.χ. η Αθήνα και κατόρθωνε, να υποτάξει τις άλλες «πόλεις – κράτη», θα είχε δημιουργήσει ένα μεγάλο κράτος που θα ονομάζονταν «Αθηναϊκό κράτος». Τότε, οι πολίτες του κράτους αυτού, θα λέγονταν «Αθηναίοι», άσχετα από το αν θα ήταν κάτοικοι της Αθήνας, ή όχι.

Την πρωτοβουλία αυτή, για την ενοποίηση όλων των ελληνικών «πόλεων – κρατών» ανάλαβε κάποτε η Ρώμη. Συνένωσε όλες τις ελληνικές πόλεις της Ευρώπης, Ασίας και Αφρικής. Τις ελληνικές πόλεις της σημερινής Ελλάδας συνένωσε το 146 π.Χ. Το κράτος αυτό που δημιουργήθηκε, άρχισε απ' την Περσία, έφτανε στην Κριμαία, την Κεντρική Ευρώπη, την Βρετανία, την Βόρεια Αφρική και κατέληγε στη μέση Ανατολή! Αυτό είναι το περίφημο «Ρωμαϊκό κράτος», το οποίο οι πολίτες του, όταν εκχριστιανίστηκαν, το ονόμασαν «**Ρωμανία**», δηλ. χώρα των Ρωμαίων⁸, γνωστή σήμερα ως «Βυζάντιο». Οι Τούρκοι αργότερα, ονόμαζαν την Ρωμανία « Ρούμελη», που στα τούρκικα σημαίνει «χώρα των Ρωμαίων».

Αυτό το «Ρωμαϊκό κράτος» ήταν ελληνικό! Είχε ελληνικό πολιτισμό. Είχε Έλληνες πολίτες. Όλοι ονομάζονταν Ρωμαίοι. «Ρωμαίος» δηλ. σήμαινε από τότε Έλληνας!

αποδεκάτισε. Αργότερα, δεκαεπτά γενιές πριν τον Τρωϊκό πόλεμο, έφτασαν στην Ιταλία Έλληνες άποικοι από την Αρκαδία, οι Αβοριγίτες, οι οποίοι συνενώθηκαν με ότι απέμεινε από τους Πελασγούς. Ο Μάρκος Πόρκιος Κάτων (ο πρεσβύτερος), καθώς και άλλοι Ρωμαίοι, θεωρούν τους Αβοριγίτες Αρκάδες. Άλλοι, τους θεωρούν Σαβίνους, που κατοικούσαν στην κεντρική Ιταλία. Οι Σαβίνοι όμως είχαν μεταναστεύσει από την Λακωνία. Ο Ρωμαίος Μάρκος Τερέντιος Ρεατίνος Ουάρων (116- 27 π.Χ.) τους θεωρούσε Αρκάδες!

Εξήντα χρόνια πριν τον Τρωϊκό πόλεμο ο Εύανδρος, που ζούσε στο Παλλάντιο της Αρκαδίας, με άλλους Αρκάδες πήγε στην περιοχή, που αργότερα χτίστηκε η Ρώμη, και κατοίκησε σ' ένα, τον κεντρικό, από τους επτά λόφους που ονομάστηκε «Παλλατίνος», σε ανάμνηση του Παλλαντίου απ' το οποίο έφυγαν. Ο Ρωμαίος αυτοκράτορας Αντωνίνος (138- 161 μ.Χ.) επισκέφθηκε τον οικισμό του Παλλαντίου της Αρκαδίας, τον οποίο μετέτρεψε τιμητικά σε πόλη.

Μετά τον Τρωϊκό πόλεμο ο Αινείας με άλλους Τρώες έφυγαν από την Τροία και εγκαταστάθηκαν στο Λάτιο, όπου συνενώθηκαν με τους Αβοριγίτες, τα κατάλοιπα των Πελασγών. Δύο αδέρφια, από το ανακάτεμα των λαών αυτών, ο Ρωμύλος και ο Ρώμος, ίδρυσαν το 749 π.χ. την Ρώμη στους λόφους Παλλατίνου και Καπιτωλίου. Οι Ρωμαίοι, οι κάτοικοι δηλ. της Ρώμης, που ήταν Έλληνες, αγωνίστηκαν αρχικά να υποτάξουν τους άλλους Έλληνες Λατίνους και Σαβίνους της Ιταλίας, αργότερα δε όλες τις ελληνικές πόλεις της Νότιας Ευρώπης (κάτω από τον Ρήνο ποταμό), της Βρετανίας, Βόρειας Αφρικής, Μέσης Ανατολής, Μικράς Ασίας και Βαλκανίων (κάτω από τον Δούναβι).

⁷ Πράξ. 22, 27.

⁸ Ο όρος «**Ρωμανία**» αναφέρεται ήδη τον 4^ο αιώνα από τον Μέγα Αθανάσιο, ο οποίος γράφει: «...ότι μητρόπολις η Ρώμη της **Ρωμανίας**» (βλ. Γ. Μεταλληνού, *Τουρκοκρατία*, σ. 29, 183).

Ένας αυτοκράτορας των Ρωμαίων ήταν και ο Μέγας Κωνσταντίνος, ο οποίος στέφθηκε αυτοκράτορας στο Εβόρακο, την Υόρκη της Αγγλίας. Ήταν Ρωμαίος, δηλ. Έλληνας. Ποιος από εμάς τους Έλληνες σήμερα δεν ταυτίζει τον εαυτό του με τον Μεγάλο Κωνσταντίνο; Ή υπάρχει πραγματικός Έλληνας, που να θεωρεί τον Μεγάλο Κωνσταντίνο δυνάστη και κατακτητή του; Θα λέγαμε, όχι, εκτός από μερικούς οπαδούς του Κοραή και μερικούς γραφικούς «κουλτουριάρηδες», που ανιστόρητα ισχυρίζονται, πως τάχα ήμασταν σκλάβοι στους «Βυζαντινούς», απ' τους οποίους μας ελευθέρωσαν οι Τούρκοι το 1453!

3. Ο Μέγας Κωνσταντίνος, μετέφερε ολόκληρη την πόλη της Ρώμης στις ακτές του Βόσπορου, εκεί που ήταν χτισμένη μια μικρή πόλη, που λέγονταν «Βυζάντιο». Η πόλη αυτή ήταν αποικία των Μεγαρέων. Η νέα Πόλη, που έχτισε ο Μέγας Κωνσταντίνος, εγκαινιάστηκε στις 11 Μαΐου του έτους 330, μέρα την οποία μέχρι σήμερα τιμά η Ορθόδοξη Εκκλησία στο μηνολόγιό της. Ονομάστηκε «Νέα Ρώμη», παίρνοντας το όνομά της από την «Παλαιά Ρώμη», που ήταν στη σημερινή Ιταλία. Ονομάστηκε επίσης και «Κωνσταντινούπολη». Την Πόλη αυτή, ο Μέγας Κωνσταντίνος έκανε πρωτεύουσα του Ρωμαϊκού κράτους της «Ρωμανίας», έγινε «ο πρώτος αυτοκράτορας της Ρωμηοσύνης» και γι' αυτό «δίκαια ονομάστηκε “ο εν βασιλεύσιν απόστολος”»!⁹ Αφότου το Ρωμαϊκό κράτος εκχριστιανίστηκε, **το «Ρωμαίος» σημαίνει πια «Έλληνας και Ορθόδοξος»!** Και η λέξη «Ρωμηοσύνη» σημαίνει «ελληνισμός και Ορθοδοξία»!

Το κράτος αυτό όσο ζούσε, δηλ. μέχρι το 1453, αλλά κι' ένα αιώνα αργότερα, ποτέ δεν λέγονταν «Βυζάντιο», όπως συνηθίζουμε να το λέμε σήμερα.¹⁰ Οι Ρωμαίοι το μόνο όνομα, που χρησιμοποιούσαν για το κράτος τους, μετά την εκχριστιάνισή του, ήταν το «Ρωμανία». Αυτοί που άλλαξαν το όνομά του, ήταν οι Φράγκοι, το 1562 μ.Χ.¹¹ Κι' αυτό δεν είναι τυχαίο. Σημαίνει, ότι η φράγκικη Δύση ήθελε να κάνει τους πραγματικούς Ρωμαίους να ξεχάσουν την ιστορία τους. Τους ενοχλεί, επειδή είναι αντίθετη με τη δική τους ιστορία. Κι' έχουν τεράστια συμφέροντα γι' αυτό. Εμείς δυστυχώς τ' αγνοούμε. Και την άγνοιά μας αυτή την πληρώνει το Γένος και η Πίστη μας. Η Δύση μισεί ό,τι ρωμαϊκό.

Είναι χαρακτηριστικά τα όσα φέρεται ότι είπε, ο διαβόητος Υπουργός Εξωτερικών της Αμερικής Χένρι Κίσσιγκερ το 1994:

«Ο Ελληνικός λαός είναι δυσκολοκυβέρνητος και γι' αυτό πρέπει να τον πλήξουμε βαθιά στις πολιτισμικές του ρίζες.

Τότε, ίσως συνεισθεί. Εννοώ, δηλ. να πλήξουμε τη γλώσσα, τη θρησκεία, τα πνευματικά και ιστορικά αποθέματα, ώστε να εξουδετερώσουμε κάθε δυνατότητά του να αναπτυχθεί, να διακριθεί, να επικρατήσει για να μη μας παρενοχλεί στα Βαλκάνια, να μη μας παρενοχλεί στην Ανατολική Μεσόγειο, σε όλη

⁹ Γ. Μεταλληνού, *Τουρκοκρατία*, σ. 20.

¹⁰ «Κράτος γνωστόν επισήμως ως “Βυζαντινόν” δεν υπήρξε ποτέ... Οι όροι “Βυζάντιο” και “Βυζαντινή Ιστορία” ... είναι ανύπαρκτος. (Οι σήμερα λεγόμενοι «Βυζαντινοί») τους εαυτούς των ονόμαζον μόνο Ρωμαίους, η αυτοκρατορία των ήτο ρωμαϊκή και πρωτεύουσα των η Νέα Ρώμη». Ιω. Καραγιαννοπούλου, *Ιστορία του Βυζαντινού κράτους*, τ. Α', Θεσ/κη 1978, σ. 19 ε.

¹¹ Πρώτος ονόμασε τη «Ρωμανία» με την ονομασία «Βυζάντιο», ο Γερμανός Ιερώνυμος Βόλφ το 1562! Ήθελε, όπως όλοι οι Φράγκοι να σβήσει από την εθνική συνείδηση των Ρωμηών την ανάμνηση του παρελθόντος, ότι ανήκαν στη χώρα των Ρωμαίων, τη «Ρωμανία» και ήταν Ρωμαίοι (βλ. Φιλιππίδη, *Ρωμηοσύνη ή βαρβαρότητα*, σ.58).

αυτή την νευραλγική περιοχή μεγάλης στρατηγικής σημασίας για μας, για την πολιτική των ΗΠΑ¹²».

Γι' αυτό η Δύση βρίσκεται πάντα με το μέρος των αντιπάλων μας σ' όλα τα ζητήματα, προπαντός τα εθνικά. Τότε μόνο θα είναι μαζί μας, αν προδώσουμε τη ρωμηοσύνη. Αν γίνουμε Φράγκοι. Κι' αυτό επιχειρήθηκε το 1924 με την αλλαγή του ημερολογίου.

4. Τη μεγάλη αυτή αυτοκρατορία των Ρωμαίων κατέστρεψαν τρεις εχθροί: Οι Φράγκοι, οι Άραβες και οι Τούρκοι!

Εν προκειμένω, η Εκκλησία διαδραμάτισε σπουδαίο ρόλο. Οι Φράγκοι χρησιμοποίησαν την Εκκλησία ως αποτελεσματικό μέσο για την διάλυση της Ρωμηοσύνης στη Δύση. Απεναντίας στην Ανατολή η Ορθόδοξη Εκκλησία υπήρξε η έπαλξη που διέσωσε ό,τι μπόρεσε απ' αυτή.

3. Οι Φράγκοι

1. Με το όνομα «Φράγκοι» εννοούμε διάφορους βάρβαρους λαούς, που άρχισαν να εμφανίζονται τον 4^ο αιώνα και μετά. Τέτοιοι λαοί εκτός από τους πραγματικούς Φράγκους ήταν οι Λογγοβάρδοι, οι Βουργουνδοί, οι Βάνδαλοι, οι Σάξωνες, οι Κέλτες, οι Νορμανδοί, οι Τεύτονες, οι Γότθοι κ.ά.

α. Στη Βρετανία οι διάφοροι λαοί (Κέλτες, Σάξωνες κλπ.) σταδιακά εκρωμαίστηκαν από το 597 μ.Χ.¹³. Ο ιεραπόστολος άγιος Αυγουστίνος, που έστειλε στη Βρετανία ο Ρωμαίος πάπας Γρηγόριος Ε', εκχριστιάνισε τους Σάξωνες. Από τους Κέλτες, πιστοί στη Ρωμανία έμειναν τελικά μόνο οι Ιρλανδοί¹⁴, όχι όμως οι Ουαλλοί (Βλάχοι) και οι Σκώτοι.

Αξίζει το κόπο να παρακολουθήσουμε πολύ σύντομα το πως συντελέστηκε η κατάκτηση της σημερινής Ιταλίας (της Ιταλικής Ρωμανίας), από τους Φράγκους.

Ένας από τους Γότθους (Γερμανούς) αρχηγούς του Στρατού, που είχε ο αυτοκράτορας Ζήνωνας στη Κωνσταντινούπολη, ο Οδόακρος το 476 μ.Χ. εκθρόνισε **τον τελευταίο Ρωμαίο αυτοκράτορα του «Δυτικού Ρωμαϊκού κράτους»**, τον **Ρωμόλο Αυγουστύλο**. Έγινε ο ίδιος «πατρικίος των Ρωμαίων» με έγκριση του αυτοκράτορα Ζήνωνα. Το 493 μ.Χ. ο αρχηγός των Οστρογόθων Θεοδώριχος, έδωξε τον Οδόακρο και ίδρυσε στην Ιταλία το Οστρογοτθικό κράτος. Οι Οστρογότθοι, όπως και οι άλλοι Γότθοι, Βουργουνδοί, Βάνδαλοι και Βησιγότθοι, ήταν αιρετικοί αρειανοί.

¹² Με τη φερόμενη αυτή ως «δήλωση Κίσσιγκερ» ασχολήθηκαν πολλοί, όπως, η Λιάνα Κανέλλη στο περιοδικό Νέμεσις (τεύχ. 35, Φεβρ. 1997), η εφημερίδα Το παρόν (6.3.2005), ο Χρ. Γιανναράς στη Καθημερινή (1.9. 2005), ο Χρ. Πασαλάρης στον Ελεύθερο Τύπο (10.3.2005)κ.ά.

¹³ Σε αντίθεση με τους Σάξωνες της Βρετανίας, οι Σάξωνες της Γερμανίας δεν εκρωμαίστηκαν ποτέ και παρέμειναν έχθροίτων Ρωμαίων.

¹⁴ Οι Ιρλανδοί μέχρι τον 8^ο αιώνα τουλάχιστον προσεύχονταν στους ναούς τους για τον αυτοκράτορα των Ρωμαίων, που ήταν στην Κωνσταντινούπολη.

β. Ο αυτοκράτορας της Κωνσταντινουπόλεως αναγνώρισε τον Θεοδώριχο ως «ρήγα», για να διοικεί τους μη ρωμαϊκούς πληθυσμούς, ενώ Ρωμαίοι αξιωματούχοι διοικούσαν τους Ρωμαίους.

Το 751 μ.Χ. ένας άλλος βάρβαρος λαός, οι Λογγοβάρδοι κατέκτησαν την Ιταλία, εκτός από τη Νότια Ιταλία και τη Ραβέννα, με τη γύρω περιοχή από τη Ρώμη. Όταν οι Λογγοβάρδοι κυριεύσαν τη Ραβέννα κι' έφτασαν έξω από τη Ρώμη, ο τότε Ρωμαίος **πάπας Στέφανος (752 –757)**, μη έχοντας βοήθεια από την Κωνσταντινούπολη, λόγω της εικονομαχίας, αναγκάστηκε ατυχώς να καταφύγει στο βασιλιά των Φράγκων Πιπίνο.¹⁵ Ζήτησε την βοήθειά του. Ο Πιπίνος έσπευσε σε βοήθεια του και συνέτριψε τους Λογγοβάρδους. Τα εδάφη, που απελευθέρωσε ο Πιπίνος, τα απέδωσε στον πάπα. Τα ζήτησε όμως ο αυτοκράτορας της Κωνσταντινουπόλεως, επειδή του ανήκαν. Ο Πιπίνος αρνήθηκε. Δικαιολογήθηκε, ότι όταν πολεμούσε τους Λογγοβάρδους, δεν ενεργούσε για λογαριασμό του, αλλά για λογαριασμό του πάπα.

2. Οι Φράγκοι, στα μέσα του 8^{ου} αιώνα, συνέλαβαν το καταχθόνιο σχέδιο να δημιουργήσουν μια δική τους αυτοκρατορία, φράγκικη, που θα περιλάμβανε εκτός από την σημερινή Γαλλία και Γερμανία, την Ιταλία και τη Ρώμη!

α. Για να υλοποιήσουν όμως το σχέδιό τους αυτό, έπρεπε ν' αποκόψουν τους δουλοπάροικους Ρωμαίους απ' τον αυτοκράτορά τους στην Κωνσταντινούπολη. Από τότε άρχισαν να ονομάζουν τους Ρωμαίους της Ανατολής **«Γραικούς»!** Άρχισαν να τους θεωρούν αιρετικούς! Αυτό το έκαναν για να πάψουν οι Ρωμαίοι της Δύσεως να μνημονεύουν τον αυτοκράτορα της Κωνσταντινουπόλεως στους ναούς τους, επειδή δεν επιτρέπετο να μνημονεύουν έναν αιρετικό αυτοκράτορα! Το 768 πέθανε ο Πιπίνος. Τον διαδέχτηκε ο γιος του Κάρολος ο επονομαζόμενος Μέγας, ή Καρλομάγνος,¹⁶ ο οποίος υπήρξε **ο μεγαλύτερος εχθρός της Ρωμηοσύνης!**¹⁷

Επίσης, οι Φράγκοι έδιωξαν και τους Λογγοβάρδους από την Ιταλική Ρωμανία και κατάκτησαν την βόρεια και μέση Ιταλία. Στα εδάφη αυτά επέβαλαν τον **«φεουδαλισμό»**, όπως και σ' όσα άλλα μέρη κατάκτησαν. Αυτό σημαίνει, ότι μετέφεραν τον πληθυσμό από τις πόλεις στην ύπαιθρο. Σε κάθε οικογένεια έδωσαν ένα κομμάτι γης, από την οποία δεν επέτρεπαν ν' απομακρυνθεί. Έπρεπε οι οικογένειες να καλλιεργούν τα χωράφια αυτά και ένα μέρος από τα εισοδήματα να τα δίνουν σ' αυτούς, τους κατακτητές τους.

β. Οι Φράγκοι είδαν ότι, όταν οι Ρωμαίοι ήταν υπόδουλοι στους προηγούμενους κατακτητές, τους Γότθους και Βουργουνδούς, οι επίσκοποί τους ασκούσαν καθήκοντα εθνάρχη. Τους διοικούσαν για λογαριασμό του αυτοκράτορά τους στη Κωνσταντινούπολη. Σκέφτηκαν τότε, ότι οι ίδιοι έπρεπε να γίνουν

¹⁵ Οι Φράγκοι ήταν λαός βάρβαρος, που κατέκτησε τις βορειότερες της Ιταλίας επαρχίες της Δυτικής Ρωμανίας (τη σημερινή Γαλλία, Γερμανία, Αυστρία, Ελβετία) Οι Φράγκοι ήταν τόσο βάρβαροι, ώστε ακόμα τον 10^ο αιώνα, όταν η ανιγιά του Ιωάννου Τσιμισκή Θεοφανώ, παντρεύτηκε τον βασιλιά των Φράγκων Όθωνα Β', σκανδαλίστηκαν, επειδή έκανε μπάνιο και φορούσε μεταξωτά ρούχα! Μια Γερμανίδα μάλιστα μοναχή ισχυριζόταν ότι της αποκαλύφθηκε, ότι η Θεοφανώ πήγε στην κόλαση, επειδή είχε αυτές τις φρικτές συνήθειες να πλένεται! (βλ. Αν Φιλίππιδη, *Ρωμηοσύνη ή βαρβαρότητα*, σ. 126).

¹⁶ Ο Καρλομάγνος, παρόλο που ήταν γιός βασιλιά, ήταν αναλφάβητος, όπως ήταν όλοι οι Φράγκοι! Βασίλευσε 46 χρόνια. **Σήμερα οι Ευρωπαίοι τον θεωρούν πατέρα της Ευρώπης και του πολιτισμού της!**

¹⁷ βλ. Γ. Μεταλληνού, *Ελληνισμός μετέωρος*, σ. 33

επίσκοποι για να διοικούν τους δουλοπάροικους Ρωμαίους. Γι' αυτό αντικατέστησαν τους Ρωμαίους επισκόπους, που συνήθως ήταν ασκητές, με Φράγκους στρατιωτικούς, που ήταν κοινοί εγκληματίες και άσχετοι με την Εκκλησία! **Έτσι, οι Φράγκοι έγιναν οι ίδιοι επίσκοποι.** Έγιναν ακόμα και Ηγούμενοι στα μεγάλα μοναστήρια, ως και ιερείς στις μεγάλες ενορίες. Με τον τρόπο αυτό κατόρθωσαν να ελέγχουν, όχι μόνο την εκκλησιαστική, αλλά και την κοινωνική, πολιτική και οικονομική ζωή. Περιήλθε στα χέρια τους όλη η περιουσία της Εκκλησίας και των μοναστηριών, που τότε ήταν πολύ μεγάλη. Τα μοναστήρια στην Κάτω Ιταλία μόνο ήταν περίπου 1.500 με 50.000 περίπου μοναχούς¹⁸!

γ. Στη Μεγάλη Βρετανία οι Νορμανδοί, που την κατάκτησαν¹⁹, σκότωσαν όλους τους Ρωμαίους επισκόπους και χειροτόνησαν Νορμανδούς! Μετά από αυτά τα εγκλήματα διερωτάται κανένας, **είναι δυνατό να υπάρξει σε τέτοιους επισκόπους «Αποστολική διαδοχή»;** Ασφαλώς, όχι! Όμως, χάρη στο Μελέτιο Μεταξάκη, ορισμένες Ορθόδοξες Εκκλησίες και Πατριαρχεία, αναγνώρισαν «Αποστολική διαδοχή» στους Αγγλικανούς²⁰!

δ. Οι δουλοπάροικοι Ρωμαίοι μπορούσαν να γίνουν μόνο πρεσβύτεροι, διάκονοι και μοναχοί. Δεν επιτρέπονταν όμως να γίνουν επίσκοποι, ηγούμενοι και προϊστάμενοι μεγάλων ενοριών! Στους Φράγκους επικράτησε ή παράδοση ο πρώτος γιος τους να γίνεται στρατιωτικός, ο δεύτερος κληρικός! Στις μάχες έβλεπε κανένας Φράγκους επισκόπους να πολεμούν με τους άλλους στρατιωτικούς. Ακόμα, και το να σφάζουν τους υπόδουλους Ρωμαίους! Οι Φράγκοι ήταν πάρα πολύ αυστηροί σε θέματα ηθικής των άλλων. Δεν ήταν αυστηροί για τη δική τους ηθική. **Για ένα Φράγκο κληρικό, ή μοναχό, όλα επιτρέπονταν την εποχή εκείνη!** Οι Φράγκοι επίσκοποι ζούσαν διεφθαρμένη ζωή.

Ο Καρλομάγνος, αυτός ο τόσο αυστηρός σε θέματα ηθικής των Ρωμαίων, τους οποίους καταδίκασε σε θάνατο για την παραμικρή ηθική παρεκτροπή τους, ο ίδιος είχε πολλές ερωμένες και δεκαπέντε εξώγαμα παιδιά! Απαγόρευσε ακόμα το γάμο στις θυγατέρες του, παρότι γεννούσαν κι' αυτές εξώγαμα, συνήθως με εκκλησιαστικούς αξιωματούχους!

3. Τότε, για να διοικούν τους δουλοπάροικους Ρωμαίους συνέστησαν μια μυστική υπηρεσία πληροφοριών, αυτό που σήμερα λέμε **μασονία**. Παλιότερα λέγονταν «Φρα - μασονία», από το «Φραγκο-μασονία». Τη λέξη αυτή στην Ελλάδα, τα πρώτα χρόνια την μετέφραζαν «Ελευθερομασονία». Τότε ίδρυσαν και τη λεγόμενη Ιερή Εξέταση, που δεν ήταν τίποτε άλλο από τα έκτακτα Στρατοδικεία των Φράγκων κατακτητών της εποχής εκείνης, στα οποία οδηγούσαν τους υπόδουλους Ρωμαίους! Η Ιερή Εξέταση δεν έχει καμιά σχέση με την Ορθοδοξία, όπως κατηγορούν ορισμένοι την Εκκλησία!

α. Οι Φράγκοι υιοθέτησαν τη Λατινική γλώσσα. Την θεώρησαν ως γλώσσα της «Ορθοδοξίας» τους! Γι' αυτό οι Ρωμαίοι τους αποκαλούσαν και «**Λατίνους**», επειδή οι Λατίνοι ήταν εχθροί τους. Οι Φράγκοι, σαν αγράμματοι που ήταν, δέχτηκαν την ονομασία αυτή. **Γι' αυτό, μέχρι σήμερα οι Φράγκοι, λέγονται και**

¹⁸ βλ. Ιω. Ρωμανίδη, *Δογματική*, σ. 38-39, Βλ. Φειδά, *Εκκλησιαστική Ιστορία*, τ. Β', σ. 246.

¹⁹ Εκπρόσωπος της «κλεφτουριάς» της αντίστασης των Ρωμηών της Βρετανίας κατά των Νορμανδών είναι ο θρυλικός «**Ρομπέν των δασών**»!

²⁰ Την «Αποστολική διαδοχή» των Αγγλικανών αναγνώρισε το Οικουμενικό Πατριαρχείο το 1922, επί Μελετίου Μεταξάκη. Επίσης το Πατριαρχείο Ιεροσολύμων το 1923, η Εκκλησία της Κύπρου το 1923, επί Αρχιεπισκόπου Κυρίλλου, το Πατριαρχείο Αλεξανδρείας το 1930 (Στεφανίδου, *Εκκλησιαστική Ιστορία*, σ. 711).

Λατίνοι. Κι' αυτό είναι το επίσημο εκκλησιαστικό όνομά τους. Μ' αυτό το όνομα, τους αποκαλούσαν πάντα οι Ορθόδοξοι! Τον τελευταίο αιώνα οι διάφοροι ημέτεροι Οικουμενιστές, τους ονομάζουν «Ρωμαίους», δηλ. τους ονομάζουν με το δικό μας όνομα! Και την Εκκλησία τους, την αποκαλούν «Ρωμαιοκαθολική»²¹! **Οι Φράγκοι όμως, δεν ήταν ποτέ Ρωμαίοι.** Εμείς, οι Ρωμηοί ήμασταν και είμαστε οι Ρωμαίοι! Γι' αυτό ένας πραγματικός Ορθόδοξος και Ρωμαίος δεν μπορεί ποτέ να αποκαλεί ένα Φράγκο με το όνομα «Ρωμαίος», ή «Ρωμαιοκαθολικός»! **Αποτελεί προδοσία της Ορθοδοξίας, ένας Ορθόδοξος ν' αποκαλεί τους Φράγκους Ρωμαίους και την εκκλησία τους «Ρωμαιοκαθολική»!** Το όνομά τους είναι **Λατίνοι** και η «εκκλησία» τους ονομάζεται **«Λατινική»!**

β. Τότε άρχισαν κατ' ανάγκη οι κληρικοί τους ν' ασχολούνται κάπως με τα γράμματα. Βέβαια, από θεολογία δεν είχαν ιδέα. Σιγά σιγά, όταν έμαθαν να διαβάζουν, βρήκαν τα συγγράμματα του Αυγουστίνου (354- 430), που ήταν επίσκοπος στην Ιπλώνα τη Βόρειας Αφρικής. Σ' αυτά διάβασαν **τη κακοδοξία για τον «απόλυτο προορισμό».** Η αίρεση αυτή του Αυγουστίνου, που δίδασκε ότι ο Θεός προορίζει κάθε άνθρωπο αν θα σωθή, ή όχι, αν θα είναι ελεύθερος ή δούλος κλπ., τους άρεσε πολύ. Τους διευκόλυνε, στο να πείθουν τους δουλοπάροικους, ότι πρέπει να είναι ευχαριστημένοι από τη σκλαβιά τους, γιατί ο Θεός τους έχει προορίσει να είναι σκλάβοι! Όπως ο Θεός προόρισε τους εαυτούς τους να είναι τα αφεντικά των Ρωμαίων! Με θεολογικά επιχειρήματα, κατοχύρωναν την σκλαβιά των Ρωμαίων, ότι είναι θέλημα Θεού! Έτσι, σύμφωνα με την κακοδοξία αυτή του Αυγουστίνου, όποιος σκλαβωμένος Ρωμηός ήθελε τη λευτεριά του, δεν ήταν καλός χριστιανός! Ήταν αιρετικός!

Μαζί με την κακοδοξία αυτή οι Φράγκοι δέχτηκαν και τις λοιπές αιρέσεις του Αυγουστίνου, όπως είναι το «Φιλίοκβε» κτλ. Έτσι, συνεπικουρούμενοι και από το θράσος της αμάθειάς τους, άρχισαν να παρουσιάζονται ως σπουδαίοι θεολόγοι! **Διαφήμισαν τον Αυγουστίνο, ως το μεγαλύτερο Πατέρα της Εκκλησίας.** Άρχισαν μάλιστα να κατηγορούν τους πράγματι Ορθόδοξους Ρωμαίους θεολόγους ως αιρετικούς, επειδή δεν ασπάζονταν τις πλάνες και κακοδοξίες του Αυγουστίνου!

γ. Η θεολογική αυτή διάσταση των Φράγκων και Ρωμαίων εξυπηρέτησε πολιτικά τους Φράγκους, όπως θα δούμε πιο κάτω. Γιατί έλεγαν στους δουλοπάροικους Ρωμαίους, ότι ο αυτοκράτοράς τους στην Κωνσταντινούπολη, που μνημόνευαν στους ναούς τους, έπαψε να είναι Ρωμαίος, γιατί δεν είναι πια Ορθόδοξος! Έγινε αιρετικός! Και επειδή είναι αιρετικός, δεν έπρεπε να τον μνημονεύουν. **Έτσι, ήθελαν να τους αποκόψουν από την Κωνσταντινούπολη.** Με τον τρόπο αυτό επέβαλαν στους Ρωμαίους να μνημονεύουν Φράγκους αυτοκράτορες, ως δήθεν Ορθόδοξους! Έκτοτε οι Φράγκοι έπαγαν να ονομάζουν τους Ρωμαίους στην Ανατολή «Ρωμαίους». Μας αποκαλούσαν από τότε Γραικούς! Τότε, το όνομα «γραικός» **γι' αυτούς σήμαινε αιρετικός, αγύρτης, ψεύτης, λωποδύτης, κι' ό,τι άλλο κακό μπορεί να φανταστεί κανένας!** Μέχρι πριν λίγα χρόνια οι Ευρωπαίοι αυτή την εξήγηση έγραφαν στα λεξικά τους για τη λέξη Γραικός. Στις δικές μας πηγές όμως το Γραικός ταυτίστηκε με τη λέξη Ρωμαίος.

δ. Όπως αντιλαμβάνεται ο καθένας μεταξύ Ρωμαίων και Φράγκων υπήρχε μέγα χάσμα. Πολύ μεγαλύτερο από ότι υπήρχε στην Ανατολή μεταξύ των υπόδουλων Ρωμηών και Τούρκων! Ο Φράγκος επίσκοπος Λουίτπράνδος, κύριος σύμβουλος του Φραγκογερμανού Βασιληά Όθωνα Α', γράφει:

²¹ Είναι λυπηρό αντιπαπικοί Ρωμηοί Ορθόδοξοι να αποκαλούν σήμερα τους παπικούς «Ρωμαιοκαθολικούς», και την «εκκλησία» τους Ρωμαιοκαθολική»!

« Εμείς... οι Λογγοβάρδοι, Σάζονες, Φράγκοι, Λοθοριγκοί, Βαγιόριοι, Σουηνοί, Βουργούνδιοι **περιφρονούμε τόσο πολύ (τους Ρωμαίους και τους αυτοκράτορές τους), ώστε όταν οργιζόμαστε με τους εχθρούς μας, ουδεμία άλλη ύβριν λέγομε, ειμή “Ρωμαίε”!** Τούτο μόνον, τουτέστι με το όνομα των **Ρωμαίων εννοούντες, ό,τι δυσγενές, άτολμο, άπληστο, ακόλαστο, ψευδές, και μάάλιστα ό,τι πονηρό**».

ε. Κατά τ' ανωτέρω, το λεγόμενο «**σχίσμα των Εκκλησιών**» μεταξύ Ανατολής και Δύσεως, **δεν ήταν ποτέ σχίσμα μεταξύ Ρωμαίων!** Ήταν σχίσμα **μεταξύ Ρωμαίων και Φράγκων**, όπως θα δούμε στο βιβλίο αυτό. Το σχίσμα αυτό έγινε για πολιτικούς λόγους. Οι θεολογικοί λόγοι ήταν από πλευράς Φράγκων πρόσχημα!

4. Το φράγκεμα του Πατριαρχείου της Ρώμης

1. Οι Φράγκοι έβαλαν στο στόχαστρό τους να επιβάλλουν τις κακοδοξίες τους κατ' αρχήν, σ' όλους τους σκλαβωμένους Ρωμηούς στη Δύση. Αυτό βέβαια, δεν το έκαναν για λόγους θρησκευτικούς. **Το έκαναν για λόγους πολιτικούς.** Ήθελαν έτσι, να τους αποκόψουν από την Κωνσταντινούπολη. Έπρεπε, οι σκλαβωμένοι σ' αυτούς Ρωμηοί, να πάσουν να ταυτίζουν τον εαυτό τους με τον αυτοκράτορα των Ρωμαίων. Οι Φράγκοι, φοβούνταν μήπως ο αυτοκράτορας της Κωνσταντινουπόλεως αναλάβει καμιά εκστρατεία για την απελευθέρωσή τους. Αυτό είχε κάνει παλιότερα ο Ιουστινιανός (527 –565), με το θρυλικό Βελισάριο, όταν εκστράτευσε στη Δύση κι' ελευθέρωσε πολλές επαρχίες. Κατάστρωσαν, λοιπόν, τα σχέδιά τους, χωρίς να βιάζονται. Να τι έκαναν:

α. Κατ' αρχάς, όπως είπαμε πιο πάνω, έδιωξαν ή έσφαξαν τους Ρωμαίους επισκόπους, ηγουμένους και προϊσταμένους των μεγάλων ενοριών. Στη θέση τους διόρισαν δικούς τους, Φράγκους. Αυτοί, παλιάνθρωποι κι' αγράμματοι όπως ήταν, προπαγάνδιζαν την φράγκικη θεολογία, ως τη μόνη Ορθόδοξη, και γι' αυτό έλεγαν ότι είναι καλύτερη απ' την πατερική!

Ύστερα, επειδή δεν μπορούσαν αμέσως να τοποθετήσουν οριστικά στο παπικό θρόνο Φράγκο Πάπα, επειδή το ποιμνίο ήταν Ρωμαίοι πιστοί, δηλ. Ορθόδοξοι, φρόντιζαν να εκλέγονται για μια μεταβατική περίοδο, από τον 8^ο μέχρι αρχές του 11^{ου} αιώνα, Πάπες Ρωμαίοι μεν, αλλά συνεργάσιμοι μαζί τους, σε μικρότερο ή μεγαλύτερο βαθμό²². Είναι οι λεγόμενοι **Φραγκόφιλοι Πάπες!**

Έτσι, την περίοδο αυτή, ακόμα και πραγματικά Ρωμαίοι Πάπες, επειδή ήταν πια υποτελείς σε Φράγκους ηγεμόνες, έκαναν ορισμένους συμβιβασμούς σε θέματα εθνικά, τη στιγμή μάάλιστα που η Κωνσταντινούπολη βρίσκονταν σε αδυναμία να βοηθήσει. Αιτία ήταν η εμπλοκή της στην εικονομαχία (726- 843). **Η εικονομαχία προξένησε το μεγαλύτερο κακό στην Ορθοδοξία και το Γένος μας.** Σ' αυτή άλλωστε, οφείλεται η κατάρρευση της αυτοκρατορίας, που οδήγησε στην υποδούλωσή της πρώτα στους σταυροφόρους Φράγκους, κι' ύστερα, το 1453 στους Οθωμανούς.

²² Κάτι τέτοιο συμβαίνει μέχρι σήμερα στα Πατριαρχεία και τις Αυτοκέφαλες Εκκλησίες. Τοποθετούνται από σκοτεινές δυνάμεις και ξένα κέντρα αρεστά σ' αυτές και συνεργάσιμα μαζί τους πρόσωπα!

Ο Ρωμαίος Πάπας Λέων Γ΄ (795 – 816) αναγκάστηκε τα Χριστούγεννα του 800 μ.Χ., να στέψει τον Καρλομάγνο «**αυτοκράτορα Φράγκων και Ρωμαίων!**»

β. Την περίοδο αυτή, όταν ανέβαιναν στον παπικό θρόνο Φραγκόφιλοι Πάπες, οι Ρωμαίοι της Ανατολής **διέκοπταν την «κοινωνία»** μαζί τους, μόλις εκδήλωναν φανερά το φράγκικο πιστεύω τους στα θρησκευτικά θέματα, όπως είναι το Φιλιόκβε. Στο διάστημα από το 750 μ.Χ., μέχρι το 1009 μ.Χ., που εκδιώχθηκε από τον παπικό θρόνο **ο τελευταίος Ορθόδοξος Ρωμαίος Πάπας, ο Ιωάννης ο ΙΗ΄**, έγιναν περί τους 50 Πάπες. Από αυτούς, όπως θα δούμε πιά κάτω, μερικοί ήταν πραγματικοί **Ρωμαίοι**, άλλοι **Φραγκόφιλοι** και άλλοι **Φράγκοι!**

Οι Ορθόδοξοι Πάπες της Ρώμης, οι Ρωμαίοι, έβλεπαν με μεγάλη ανησυχία τις εξελίξεις αυτές. Ανησυχούσαν, όχι μόνο για τους σκλάβους Ρωμαίους, που οι Φράγκοι τους έσφαζαν για την παραμικρή αιτία, αλλά και για το ίδιο το Πατριαρχείο της Ρώμης. Φοβούνταν μήπως πέσει στα χέρια τους, οπότε θα έσβηνε για πάντα απ' τη Δύση η **Ρωμιοσύνη**, δηλ. ο Ελληνισμός κι' η Ορθοδοξία. Και δυστυχώς, αυτό έγινε! Έχει μεγάλη σημασία το να ξέρουμε πως ενήργησαν οι Φράγκοι γι' αυτό το ζήτημα.

2. Η Ανατολική Ρωμανία κατά τα έτη 726 μέχρι 843 μ. Χ. δοκιμάστηκε σκληρά από **την αίρεση της εικονομαχίας**. Η αγία Ζ΄ Οικουμενική Σύνοδος το 787 έλυσε οριστικά το δογματικό θέμα των αγίων εικόνων.

α. Στη Σύνοδο αυτή έλαβαν μέρος και αντιπρόσωποι του Ρωμαίου Πάπα της Παλαιάς Ρώμης Αδριανού Α΄, που ήταν Ορθόδοξος. Η απόφασή της όμως δεν άρεσε καθόλου στους Φράγκους! Ήθελαν, σε κάθε περίπτωση να μπορούν να κατηγορούν τους Ρωμαίους ως αιρετικούς! Γι' αυτό, ο Καρλομάγνος συγκάλεσε Σύνοδο, με τη συμμετοχή τριακοσίων Φράγκων επισκόπων, το έτος 794 στη Φραγκφούρτη. **Στη Σύνοδο αυτή οι Φράγκοι καταδίκασαν την Ζ΄ Οικουμενική, ως αιρετική²³!**

Η αγία Η΄ Οικουμενική Σύνοδο, που έγινε στη Κωνσταντινούπολη το 879, **αναθεμάτισε** όσους δεν δέχονταν την Ζ΄ Οικουμενική Σύνοδο:

*«ο μη ούτως έχων και ονομάζων την αγίαν και οικουμενικήν εν Νικαία το δεύτερον, εβδόμην σύνοδον, **ανάθεμα**»!*²⁴

Επομένως, οι Φράγκοι αναθεματίστηκαν, όχι μόνο για το Φιλιόκβε, αλλά και για το ότι προηγουμένως είχαν απορρίψει την Ζ΄ Οικουμενική Σύνοδο!

Η Σύνοδος των Φράγκων στην Φραγκφούρτη αποφάσισε ότι και **οι εικονομάχοι και οι εικονόφιλοι είναι αιρετικοί!** Τώρα, πως γίνεται και οι δύο αντιτιθέμενες μερίδες των εικονόφιλων και των εικονομάχων, να είναι για τους Φράγκους αιρετικοί, αυτό μόνο αυτοί το γνωρίζουν! Το έκαναν όμως αυτό, για να μπορούν να λένε ότι **όλοι οι Ρωμαίοι** της Κωνσταντινουπόλεως, και οι εικονομάχοι και οι εικονόφιλοι, είναι αιρετικοί! Κι' ότι ο αυτοκράτοράς τους είναι πλέον αιρετικός! Ως αιρετικό, δεν μπορούσαν οι υπόδουλοι Ρωμαίοι να τον μνημονεύουν στους ναούς τους²⁵. Με τον τρόπο αυτό απόκοψαν τον ομφάλιο λώρο, που συνέδεε

²³ Οι Φράγκοι αναγκάστηκαν τον 12^ο αιώνα ν' αναγνωρίσουν την Ζ΄ Οικουμενική Σύνοδο, μολονότι μέχρι σήμερα τις αποφάσεις της, ως προς την εικονογράφηση, δεν τις τηρούν.

²⁴ Δοσιθέου Ιεροσολύμων, *Τόμος Χαράς*, σ. 363-364.

²⁵ Τότε υπήρχε ζωντανή κι' απαραβίαστη η ωραία συνήθεια, που επέβαλλαν οι Ιεροί Κανόνες, να μη μνημονεύεται στις εκκλησίες κανένας αιρετικός!

τους Ρωμαίους της Δύσεως, με τον αυτοκράτορα της Κωνσταντινουπόλεως και τους Ρωμαίους της Ανατολής!

β. Όλα αυτά σημαίνουν, ότι οι Ρωμαίοι της Ανατολής, επειδή καταδικάστηκαν από τους Φράγκους ως αιρετικοί, έπαυσαν γι' αυτούς να θεωρούνται Ρωμαίοι! Έγιναν «**γραικοί**», δηλ. αιρετικοί. Γι' αυτό από τότε μας ονόμασαν Γραικούς! **Όντως, σατανικό το σχέδιό τους.** Επαναλαμβάνεται η ίδια μέθοδος μέχρι σήμερα με τις αναγκαίες παραλλαγές, για να διαλύσουν ό,τι απέμεινε από τη Ρωμηοσύνη και την Ορθοδοξία!

γ. Το 767 οι Φράγκοι έβαλαν το Φιλιόκβε στα Σύμβολά τους και το έψαλλαν στις εκκλησίες τους. Από τότε οι Ρωμαίοι έπαυσαν την κοινωνία μαζί τους.

Το 809 μ.Χ. οι Φράγκοι επίσκοποι, προστατευόμενοι από τον βασιλιά τους τον διαβόητο **Καρλομάγνο**²⁶, ανακήρυξαν στη σύνοδο του Ακυΐσγρανου (Ααχεν) δόγμα το Φιλιόκβε! Ο Ρωμαίος πάπας Λέων Γ' διαμαρτυρήθηκε. Μάλιστα, πάνω σε δύο αργυρές πλάκες χάραξε το Σύμβολο Πίστεως, στα ελληνικά και λατινικά, χωρίς το Φιλιόκβε, με την επιγραφή **«ταύτα Λέων έθηκα δι' αγάπην και φύλαξιν της ορθοδόξου πίστεως»!** Τις πλάκες αυτές ο Πάπας τις τοποθέτησε στον παλαιό ναό του αγίου Πέτρου στη Ρώμη.

Έτσι, δημιουργήθηκε **σχίσμα μεταξύ των Ρωμαίων και των Φράγκων** επισκόπων, οι οποίοι με το Φιλιόκβε, που δέχτηκαν, έγιναν αιρετικοί. Έκτοτε, οι Ρωμαίοι **δεν δέχονταν να έχουν καμιά «κοινωνία» με τους Φράγκους.** Τους θεωρούσαν, λόγω του Φιλιόκβε, αιρετικούς! Έχουμε δηλαδή σχίσμα μεταξύ Ρωμαίων και Φράγκων. **Δεν υπήρξε όμως ποτέ σχίσμα μεταξύ Ρωμαίων της Ανατολής και των Ρωμαίων της Δύσεως, για το Φιλιόκβε!** Οι Ρωμαίοι πάπες, όσο υπήρχαν στη Δύση, ποτέ δεν δέχτηκαν το Φιλιόκβε, ή τις άλλες αιρέσεις των Φράγκων! Το Φιλιόκβε το δέχονταν οι Φράγκοι και Φραγκόφιλοι Πάπες, με τους οποίους οι Ρωμαίοι Πατριάρχες της Ανατολής **διέκοπταν κάθε «κοινωνία»,** κάθε φορά που συνέβαινε ένας απ' αυτούς ν' ανέβη στον τον παπικό θρόνο!

3. Το 858 εκλέγεται Πάπας στη Ρώμη, ο **Νικόλαος Α' (858 – 867).** Ήταν Ρωμαίος μεν, αλλά Φραγκόφιλος! Φαίνεται όμως, ότι ήταν κάθε άλλο παρά ευυπόληπτο πρόσωπο.²⁷ Το ίδιο έτος εκλέχτηκε στη Κωνσταντινούπολη Πατριάρχης ο **Μέγας Φώτιος** (858 – 886). Μεταξύ των δύο αυτών Πατριαρχών ξέσπασε μεγάλη διαμάχη, η οποία κατέληξε σε σχίσμα μεταξύ των Ρωμαίων της Ανατολής και του Φραγκόφιλου Πάπα Νικολάου. Όταν πέθανε ο Νικόλαος Α', το σχίσμα έληξε.

α. Μετά τον Νικόλαο Α' έγινε το 867 μ.Χ. Πάπας ο Αδριανός Β', ο οποίος ήταν Ρωμαίος. Με αντιπροσώπους του έλαβε μέρος στη Σύνοδο της Κωνσταντινουπόλεως του 769, που καθαίρεσε το Φώτιο κι' επανέφερε τον Ιγνάτιο στον Πατριαρχικό θρόνο της Κωνσταντινουπόλεως.

β. Μετά το θάνατο του Αδριανού το 872, στον παπικό θρόνο ανήλθε ο **Ρωμαίος Πάπας Ιωάννης Η',** ο οποίος έμεινε μέχρι το 882. Ο Ιωάννης Η', ως

²⁶ Τον Καρλομάγνο η «Ευρωπαϊκή Ένωση» ανακήρυξε πατέρα της!

²⁷ Ο Δοσίθεος Ιεροσολύμων αναφέρει ότι «από Ιταλίας επέμφθη συνοδική επιστολή, καταβώσα μεθ' όρκου, και εγκλημάτων γέμουσα κατά του πάπα Νικολάου και συνοδικήν κρίσιν ζητούσα» (Δοσιθέου Ιεροσολύμων, Δωδεκάβιβλος, Ζ' Βιβλίο, σ. 167).

Ρωμαίος ήταν Ορθόδοξος και φίλος του αγίου Φωτίου, ο οποίος μάλιστα τον αποκαλεί «**ανδρείο**» και «**κεχαριτωμένο**»! Έστειλε αντιπροσώπους του στην Σύνοδο του 879 μ.Χ., που συγκάλεσε ο αυτοκράτορας των Ρωμαίων Βασίλειος ο Α΄, ο Μακεδόνας. Η Σύνοδος αυτή, για μας τους Ορθοδόξους, **αποτελεί την Η΄ Οικουμενική Σύνοδο**²⁸. Για τον Πάπα αυτόν και την Η΄ Οικουμενική Σύνοδο θα μας δοθούν και άλλες ευκαιρίες πιο κάτω να μιλήσουμε.

Η Η΄ Οικουμενική Σύνοδος πήρε σπουδαίες αποφάσεις. **Αναθεμάτισε** όσους δεν αποδέχονταν την Ζ΄ Οικουμενική Σύνοδο για το θέμα των εικόνων. Είναι γνωστό, ότι αυτοί, που δεν δέχονταν την Ζ΄ Οικουμενική Σύνοδο, ήταν οι Φράγκοι του Καρλομάγνου. Δεν τους μνημόνευσε η Σύνοδος ονομαστικά, για να μην τους εξαγριώσει. Αν το έκανε αυτό, θα κινδύνευαν με αφανισμό οι σκλάβοι σ' αυτούς Ρωμαίοι της Δύσης. **Καταδίκασε επίσης**, όσους προσθέτουν οτιδήποτε στο Σύμβολο της Πίστεως, χωρίς πάλι να αναφέρει το όνομα των Φράγκων, που πρόσθεσαν το Φιλιόκβε.

Το 800 όταν ορισμένοι Φράγκοι μοναχοί έψαλλαν στα Ιεροσόλυμα, στο ναό του Πανάγιου Τάφου, το Σύμβολο της Πίστεως με το Φιλιόκβε, οι μοναχοί τους πέταξαν έξω απ' το ναό, ως αιρετικούς!

Κάθε φορά που οι Φράγκοι καταλάμβαναν το Πατριαρχείο Ρώμης, τοποθετώντας σ' αυτό Φραγκόφιλους, ή Φράγκους πάπες, μετέφεραν σ' αυτό και το σχίσμα τους με τους Ρωμαίους, γιατί οι Ρωμαίοι διέκοπταν μαζί τους την «κοινωνία».

γ. Μετά το 1012 όλοι οι πάπες, μέχρι το 1046, είναι Φράγκοι, ή Φραγκόφιλοι. Μετά το 1046 είναι μόνο Φράγκοι. **Ήδη, από το 1009 μ.Χ. οι Ρωμαίοι είχαν παύσει την «κοινωνία» και με τη Ρώμη**, γιατί στο παπικό θρόνο είχε ανέβει ο πάπας Σέργιος Δ΄, που ήταν Φραγκόφιλος. Το 1009 χάθηκε για πάντα το πρώτο πατριαρχείο των Ρωμαίων, το Πατριαρχείο της Παληάς Ρώμης. **Φράγκεψε!** Γι' αυτό έκτοτε, οι Ορθόδοξοι Ρωμαίοι Πατριάρχες της Ανατολής, ποτέ δεν θέλησαν να έχουν «κοινωνία» μαζί του! Από το έτος αυτό, **το 1009 μ.Χ., χρονολογείται το οριστικό σχίσμα των «Εκκλησιών»**, και όχι από το 1054 μ.Χ., όπως, κακώς, θεωρείται από πολλούς. **Το 1054 έγιναν τα γνωστά αναθέματα**, τα οποία έχουν μικρή σημασία! Είναι ένα όχι αναγκαίο επακόλουθο του σχίσματος. Το σχίσμα υπήρχε ήδη από το 1009!

Ο Φράγκος πάπας Βενέδικτος Η΄, το 1014 εισήγαγε στο Σύμβολο της Πίστεως το Φιλιόκβε. Προηγουμένως, το αιρετικό αυτό Σύμβολο της Πίστεως, το χρησιμοποιούσαν μόνο οι Φράγκοι επίσκοποι, με τους οποίους οι Ρωμαίοι δεν είχαν «κοινωνία».

δ. Αυτό που κάνει ιδιαίτερη εντύπωση είναι, το ότι οι Φράγκοι, για να κατορθώσουν να εκπορθήσουν τον παπικό θρόνο, χρησιμοποίησαν ως όπλο, την συκοφαντία και την υποκρισία. Η χρονική περίοδος από τον 10^ο μέχρι και το πρώτο μισό του 11^{ου} αιώνα, εκατό πενήντα χρόνια, **είναι γνωστή ως «πορνοκρατία» του**

²⁸ Είναι περίεργο το ότι μέχρι σήμερα πολλοί Ορθόδοξοι μιλάνε για **επτά Οικουμενικές Συνόδους!**

Δεν μνημονεύουν ούτε την Η΄ Οικουμενική Σύνοδο επί αγίου Φωτίου, που καταδίκασε τις πλάνες των Φράγκων, ούτε την Θ΄ Οικουμενική Σύνοδο των ετών 1341-1351, επί αγίου Γρηγορίου Παλαμά, που καταδίκασε πάλι άλλες πλάνες των Φράγκων, στα πρόσωπα του Βαρλαάμ, Ακίνδυνου κλπ.!

Οι λόγοι που υπάρχει αυτή η αποσιώπηση για τις δύο αυτές σπουδαίες Οικουμενικές Συνόδους, την Η΄ και Θ΄, είναι αφενός μεν να φαινόμεστε συντονισμένοι με τους Λατίνους, που δεν τις αναγνωρίζουν και αφετέρου επειδή αυτές καταδίκασαν ως αιρετικούς τους Φράγκους, που συμπαθούν, ίσως, ιδιαίτερα!

παπισμού! Το πόσο όμως είναι αλήθεια αυτό δεν είναι απόλυτα βέβαιο, γιατί οι πηγές δεν είναι αξιόπιστες. Κατά ένα μεγάλο μέρος μάλλον είναι κατασκευάσμα της προπαγάνδας των Φράγκων για να πετύχουν την οριστική αρπαγή του παπικού θρόνου από τους Ρωμαίους. Αυτό που κάνει εντύπωση είναι ότι την περίοδο αυτή κατηγορούνται στις φράγκικες πηγές ως ανήθικοι και αγράμματοι μόνο οι Ρωμαίοι Πάπες, ορισμένους εκ των οποίων οι ίδιοι οι Φράγκοι τους ανέβαζαν στον παπικό θρόνο! Οι Φράγκοι ήταν αυστηροί τιμητές της ηθικής των άλλων, ποτέ όμως της δικής τους!

Δεν αποκλείεται να υπήρξαν ορισμένοι Ρωμαίοι Πάπες ανήθικοι, δεδομένου ότι την δύσκολη αυτή εποχή για τους Ρωμαίους στα κριτήρια για την εκλογή του Πάπα ήταν περισσότερο οι πολιτικές σκοπιμότητες. Και όσο μπορεί να αληθεύει το φαινόμενο αυτό της «πορνοκρατίας» έχει την εξήγησή του. Όσο το Πατριαρχείο της Ρώμης απομακρύνονταν από την Ορθοδοξία και διολίσθηνε στον φραγκισμό, τόσο εκδηλώνονταν φαινόμενα ηθικής σήψευας και παρακμής.

Ηθική ζωή μακριά απ' την ασκητική παράδοση της Ορθοδοξίας δεν είναι κατορθωτή, ούτε νοητή! Είναι υποκρισία! Αυτή την υποκρισία διέθεταν και διαθέτουν οι Φράγκοι μέχρι σήμερα. Και ενώ ήταν στο έπακρον φαύλοι και ανήθικοι, όμως κατηγορούσαν τους Ρωμαίους, για το όσα οι ίδιοι έκαναν!²⁹

Τα τεράστια ηθικά σκάνδαλα που αποκαλύφθηκαν τα τελευταία έτη στην Αμερική σε βάρος της Λατινικής Εκκλησίας, αλλά και τα πρόσφατα στην Νεοσημερολογίτικη Εκκλησία της Ελλάδος μπορούν να εξηγηθούν μόνο λόγω της αποκοπής των Εκκλησιών αυτών από την πατερική παράδοση, **δηλ. το φράγκεμά τους!**

Στην Παπική Εκκλησία την δεκαετία 1960-1970 περίπου πενήντα χιλιάδες κληρικοί, μοναχοί και μοναχές, **αυτοαποσηματίστηκαν** για να έλθουν «εις γάμου κοινωνίαν»! Λόγω των πρόσφατων ηθικών σκανδάλων παπικών κληρικών στην Αμερική με θύματα παιδιά, η Λατινική Αρχιεπισκοπή της Βοστώνης για να πληρώσει τις τεράστιες αποζημιώσεις στα παιδιά αυτά, αναγκάστηκε να πωλήσει 168 ναούς της!

4. Το φράγκεμα των Ρώσων

Το «φράγκεμα» των Ρώσων μας ενδιαφέρει άμεσα. Οι συνέπειές του είχαν μεγάλες επιπτώσεις στη Ρωμηοσύνη

²⁹ Ο Φράγκος επίσκοπος Λουίτπράνδος σε επιστολή του στον αυτοκράτορα Νικηφόρο Φωκά, για να υπερασπιστεί τον βασιλιά της Γερμανίας Όθωνα Α΄, που εισέβαλε στην Ιταλία το 961, γράφει: «Ο Κύριός μου (= ο Όθων) δεν εισέβαλε στη Ρώμη τυραννικώς, αλλά την απάλλαξε από τον ζυγό του τυράννου, ή μάλλον των τυράννων. Μήπως, δεν την κυβερνούσαν θηλυπρεπείς ή, και αυτό είναι ακόμη χειρότερο και αισχρότερο, πόρνες;» (Φειδιά, *Εκκλησιαστική Ιστορία*, τόμ. Β΄, σ.152).

Πανίσχυρες γυναίκες της Ρώμης, ανέβαζαν στον παπικό θρόνο εραστές τους, όπως η Θεοδώρα, η Νεωτέρα των Θεοφυλάκτων, που είχε αθέμιτες σχέσεις με τον διεφθαρμένο πάπα Ιωάννη Ι΄ και απέκτησε εξώγαμο τέκνο τον Κρησκέντιο. Τα διεφθαρμένα αυτά πρόσωπα όμως, ποιός τα ανέβαζε στον παπικό θρόνο; Δεν τα ανέβαζαν οι Φράγκοι;

Θα εξετάσουμε το φράγμα των Ρώσων πρώτα στον πολιτικό και κοινωνικό τομέα, και ύστερα στον εκκλησιαστικό και θεολογικό.

A. Στον πολιτικό και κοινωνικό τομέα

1. Ιδιότυπο υπήρξε το «φράγμα» των Ρώσων. Η ιδιοτυπία αυτή έγκειται σε δύο σημεία.

Το πρώτο σημείο είναι, ότι οι Ρώσοι είναι ένα κράμα δύο λαών. Ο ένας λαός είναι σλαβικής καταγωγής, που από τον 3^ο- 4^ο αιώνα είχε εγκατασταθεί στις βόρειες του Εύξεινου Πόντου στέπες. Ο δεύτερος λαός είναι οι Ρως, που ήταν Νορμανδικής καταγωγής, όπως οι Νορμανδοί που κατάκτησαν, τη Βρετανία, τη βορειοδυτική Γαλλία, τη βόρεια Αφρική και τη Νότια Ιταλία. Όπως, είπαμε πιο πάνω, τους βάρβαρους λαούς, που κατάκτησαν τη δυτική Ρωμανία, τους λέμε όλους «Φράγκους». Με την έννοια αυτή και οι Ρως, ως Νορμανδοί, είναι Φράγκοι.

Ο πρώτος, ο σλαβικής καταγωγής λαός, αυτοπροαίρετα κάλεσε τους Ρως, ν' αναλάβουν την διοίκηση του! Ετσι στη Ρωσία έχουμε δύο τάξεις. Μία, την άρχουσα, η οποία αποτελείτο από ένα ξεχωριστό λαό, που ήταν η τάξη των «ευγενών», τους «Ρως». Η άλλη αποτελείτο από άλλο λαό, τους Σλάβους, που ήταν οι «μουζικοί»! Στην ανάμειξη αυτή των δύο λαών, οι μεν «ευγενείς» έδωσαν το όνομά τους «Ρώσοι» σ' όλους, οι δε υπήκοοι έδωσαν σ' όλους την σλαβική γλώσσα τους, τη ρωσική.

Το δεύτερο σημείο είναι, ότι με τον όρο «φράγμα» των Ρώσων εννοούμε την «δυτικοποίησή» τους. Η «δυτικοποίηση» αυτή δεν ήταν ολοκληρωτική, τουλάχιστο στα θρησκευτικά θέματα, όπως θα εξηγήσουμε πιο κάτω.

2. Η «δυτικοποίηση», ή φράγμα της Ρωσίας είχε αρχίσει 50 με 70 χρόνια μετά την άλωση της Κωνσταντινουπόλεως.

Στα πλαίσια αυτά η άρχουσα τάξη των «ευγενών» επέβαλε στη Ρωσία, τον φεουδαλισμό, που προηγουμένως είχαν επιβάλλει οι Φράγκοι στην Ευρώπη, όταν είχαν κατακτήσει τους Ρωμαίους. Το παράδοξο όμως στη Ρωσία είναι, ότι ο φεουδαλισμός επιβλήθηκε από ομοεθνείς και όχι από αλλοεθνείς κατακτητές, όπως ήταν οι Φράγκοι στην Ευρώπη.

α. Αυτός που κυρίως «δυτικοποίησε» τη Ρωσία, ήταν ο τσάρος Πέτρος, ο λεγόμενος Μεγάλος (1682- 1725). Ο τσάρος αυτός, όπως και ο Καρλομάγνος, κήρυξε τον πόλεμο κατά της Ρωμηοσύνης, που ακολούθησαν οι Ρώσοι όταν εκχριστιανίστηκαν από την Κωνσταντινούπολη. Αντικατέστησε την Ρωμηοσύνη με τον πολιτισμό των «ευγενών» Φράγκων της τότε Ευρώπης.³⁰ Γι' αυτό, οι Ρώσοι, όπως κι' οι Φράγκοι της Ευρώπης, ποτέ δεν δέχτηκαν την απελευθέρωση των Ρωμηών από τους Τούρκους, για να ξαναγίνει η Κωνσταντινούπολη Πρωτεύουσά τους!

Οι Ρωμηοί, από το 1453 που σκλαβώθηκαν στους Τούρκους, πάντα είχαν την ελπίδα ότι η Δύση κάποτε θα τους βοηθούσε να αποτινάξουν τον Τουρκικό ζυγό. Κατάλαβαν όμως, ότι οι Φράγκοι της Ευρώπης δεν είχαν καμιά τέτοια διάθεση. Γι' αυτό, όταν είδαν τις επιτυχίες του Μεγάλου Πέτρου, έστρεψαν τα βλέμματά τους

³⁰

Ιω.Ρωμανίδου, *Η Ρωμηοσύνη του 1821 και οι μεγάλες δυνάμεις*, σ. 2

στην υποτιθέμενη **Ορθόδοξη Ρωσία**. Λέμε «υποτιθέμενη Ορθόδοξη Ρωσία», γιατί ποτέ δεν κατάλαβαν ότι η Ρωσία, όπως θα εξηγήσουμε πιο κάτω, κάθε άλλο παρά Ορθόδοξη ήταν, μετά το φράγμα της.

Η Ρωσία είχε βλέψεις στην ελληνική χερσόνησο και την ανατολική Μεσόγειο. Επιθυμούσε την διάλυση της Οθωμανικής αυτοκρατορίας. Γι' αυτό ανακήρυξε τον εαυτό της Προστάτιδα των χριστιανών της Οθωμανικής αυτοκρατορίας.

β. Τα σχέδια αυτά της Ρωσίας καλλιεργήθηκαν από το κίνημα του **Πανσλαβισμού**, που θεμελιώθηκε και αναπτύχθηκε την εποχή του Μεγάλου Πέτρου. Πρώτος, που συνέλαβε την ιδέα του Πανσλαβισμού ήταν το 1601 ο Φράγκος ιερέας Ορμπίνι από την Δαλματία. Ακολούθησε το 1661 ο Φράγκος ιερέας Γεώργιος Κρίγιανιτς από την Κροατία. Στο βιβλίο του «Ιστορία του Σλαβισμού», που αφιέρωσε στον τσάρο Αλέξανδρο Μιχαήλοβιτς, πατέρα του Μεγάλου Πέτρου, τον προτρέπει «να προσέξει την ξενοφιλία των Ρώσων», γιατί «**δύο είναι οι μεγάλοι εχθροί του Σλαβισμού, οι Έλληνες και οι Γερμανοί!**»

Ο τσάρος Αλέξανδρος Μιχαήλοβιτς δεν έδωσε σημασία στους πιο πάνω δύο προπαγανδιστές της Πανσλαβιστικής ιδέας. Το αντίθετο όμως έκανε ο Μέγας Πέτρος. Ενθουσιάστηκε κι' αποδέχθηκε τις ιδέες αυτές για κοσμοκρατορία του Σλαβισμού, στο πρόσωπο των Ρώσων!

Τα σχέδια αυτά του Μεγάλου Πέτρου συνέχισε η **τσαρίνα Μεγάλη Αικατερίνη** (1763-1796), που ανακηρύχτηκε «προστάτιδα των χριστιανών της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας». Κάθε φορά, που προετοίμαζε πόλεμο κατά του Σουλτάνου, ξεσήκωνε τους σκλαβωμένους Ρωμηούς με τους διάφορους πράκτορές της. Τους ξεσηκωμούς αυτούς του Ελληνισμού πλήρωναν με άφθονο αίμα οι Ρωμηοί, όπως με τα Ορλωφικά το 1768. Τότε οι Τούρκοι επί δέκα χρόνια επιδίδονταν σε άγριες σφαγές και απαγωγές των εγκαταλειμμένων ραγιαδών από την «Μεγάλη Αικατερίνη!

γ. Στην επανάσταση του 1821 η Ρωσία αντέδρασε, όπως και η λεγόμενη «Ιερά Συμμαχία» των Φράγκων της Ευρώπης! Αντέδρασε ακόμα και στην ανακήρυξη του ανεξάρτητου Ελληνικού κράτους! Όταν είδε ότι δεν μπορούσε να το αποτρέψει, σοφίστηκε την ίδρυση ενός άλλου κράτους, του Βουλγαρικού, για να είναι υποχείριό της και σφήνα στη Βαλκανική.

Την αφορμή την έδωσε ο Ρωσοτουρκικός πόλεμος του 1827-1828. Τότε, τα ρωσικά στρατεύματα είχαν φθάσει μέχρι την Αδριανούπολη. Εκεί συνεδρίασε η Ιερά Σύνοδος της Ρωσικής Εκκλησίας και **αποφάσισε την κατάργηση του Οικουμενικού Πατριαρχείου!** Αυτό, αποτελούσε ανέκαθεν το μύχιο πόθο της άρχουσας τάξεως στη Ρωσία!

Στον πόλεμο αυτό τα ρωσικά στρατεύματα ακολουθούσε, εκτός από την Ιερά Σύνοδο της Ρωσικής Εκκλησίας και ομάδα από πολιτικά πρόσωπα και επιστήμονες για να μελετήσουν τους εντόπιους πληθυσμούς. Στην περιοχή βόρεια του Αίμου συνάντησαν μερικά άτομα, που μιλούσαν μια γλώσσα, που έμοιαζε κάπως με τη ρωσική. Τα άτομα αυτά, όταν τους ρωτούσαν οι Ρώσοι τι είναι, απαντούσαν ότι είναι «Ρωμηοί». Τότε, οι Ρώσοι **βάλλθηκαν τα άτομα αυτά να τα κάνουν Βούλγαρους!**

Ίδρυσαν πενήντα σχολεία στην περιοχή, στα οποία δίδασκαν τη γλώσσα αυτή. Συγχρόνως κατέβαλαν κάθε προσπάθεια να εμφυσήσουν στους ανθρώπους αυτούς βουλγαρική εθνική συνείδηση, που δεν είχαν! Έτσι με τεχνητά μέσα δημιούργησαν το Βουλγαρικό έθνος, το οποίο εμπότισαν με άσβεστο μίσος εναντίον μας! Την ίδια μέθοδο ακριβώς ακολούθησαν οι Ρώσοι και στη Μέση Ανατολή, όπου

βρήκαν μερικούς Ρωμηούς, που είχαν ξεχάσει τη μητρική τους Ελληνική γλώσσα και μιλούσαν την Αραβική. Ίδρυσαν κι' εκεί πολλά σχολεία και μετέβαλλαν τους Ρωμηούς σε Άραβες, τους οποίους στη συνέχεια έστρεψαν εναντίον μας. Έτσι, χάσαμε το Πατριαρχείο Αντιόχειας και τώρα υπάρχει κίνδυνος να πάψει και το Πατριαρχείο Ιεροσολύμων να είναι ελληνικό!

δ. Το 1853, λίγο προτού εκραγεί ο Κριμαϊκός πόλεμος μεταξύ Τουρκίας και Σουλτάνου, ο πρεσβευτής της Αγγλίας στη Μόσχα Σέϋμουρ επισκέφθηκε τον τσάρο Νικόλαο τον Α', για να πληροφορηθεί τη στάση της Ρωσίας σε περίπτωση, που η Τουρκία θα έχανε τον πόλεμο. Ο τσάρος είπε στον Άγγλο πρεσβευτή μερικά πολύ σπουδαία, τα οποία ο τελευταίος κατέγραψε σε Έκθεσή του στον Υπουργό Εξωτερικών της Αγγλίας. Είπε:

*« Δεν θέλω επιτρέψει ποτέ απόπειραν ανοικοδομήσεως Βυζαντινής Αυτοκρατορίας, ούτε τοιαύτην επέκτασιν της Ελλάδος, ήτις να καταστήση αυτήν ισχυρόν κράτος»!*³¹

Κατά τον Κριμαϊκό πόλεμο (1854-1855) οι Έλληνες ξεσηκώνονται σύσσωμοι στο πλευρό της Ρωσίας! Τον ξεσηκωμό αυτό η Ελλάδα τον πλήρωσε πολύ ακριβά!

Τον Μάιο 1867 συγκλήθηκε στη Μόσχα το β' Πανσλαβικό Συνέδριο, το οποίο ανακήρυξε την Κωνσταντινούπολη σλαβική πόλη, με την ονομασία **Τσάριγκραντ!**

Αυτοί είναι οι φίλοι μας οι Ρώσοι!

B. Στον εκκλησιαστικό και θεολογικό τομέα

Η «δυτικοποίηση», ή το φράγμα της εκκλησιαστικής ζωής και θεολογίας στη Ρωσία, έχει ιδιαίτερη σημασία, όχι μόνο για την Ορθοδοξία, αλλά και για την κοινωνία της Ρωσίας.

1. Στη Δύση η θεολογία των Φράγκων ήταν το στήριγμα του ευρωπαϊκού φεουδαλισμού, γιατί ξεχώριζε τους «ευγενείς» από τους δουλοπάροικους! Οι πρώτοι ήταν Φράγκοι, οι δεύτεροι Ρωμαίοι! Οι τσάροι, μιμήθηκαν και σ' αυτό το σημείο τους Φράγκους, μολονότι στη Ρωσία «ευγενείς» και δουλοπάροικοι ήταν ομοεθνείς, δηλ. ο ίδιος λαός!³²

α. Στη Ρωμηοσύνη, όπως λέει ο π. Ιω. Ρωμανίδης, ποτέ δεν υπήρξε θεολογική ή κοινωνική θεωρία να χωρίζει τους ανθρώπους σε εκ φύσεως γεννημένους «ευγενείς» και σε εκ φύσεως γεννημένους δουλοπάροικους, όπως **δίδασκε ο Αυγουστίνος!** Αντίθετα στη Φραγκιά, μόνο εκείνος που ανήκε στη τάξη των «ευγενών», δηλ. των Φράγκων, μπορούσε να γίνει ιππότης, ηγούμενος και επίσκοπος! Για να γίνει κάποιος ρήγας, ή αυτοκράτορας έπρεπε απαραίτητα να έχει βασιλική καταγωγή! Να είναι «γαλαζοαίματος»!

³¹ Γεωργίου Λεβέντη, *Η κατά της Μακεδονίας επιβολή*, Αθήνα 1991, σ. 26

³² Ιω. Ρωμανίδου, *Η Ρωμηοσύνη του 1821 και οι μεγάλοι δυνάμεις*, σ. 2

β. Σημαντικό ρόλο στον εκφραγικισμό της Ρωσίας έπαιξε η **Θεολογική Ακαδημία του Κιέβου**, που ιδρύθηκε τον 17^ο αιώνα. Απ' αυτή αποφοίτησαν τα σπουδαιότερα στελέχη της Ρωσικής Εκκλησίας. Αυτά, χρησιμοποίησε ο τσάρος Μέγας Πέτρος σε καίριες θέσεις, για να πετύχει το φράγκεμα της ρωσικής θεολογίας και την επιβολή του φεουδαλισμού. Ο Μέγας Πέτρος, (πέθανε το 1725), είναι εκείνος που ξέκοψε την ρωσική θεολογία απ' την Πατερική Παράδοση και τη θεμελίωσε στα Αυγουστίνεια φιλοσοφικά μεταφυσικά θεμέλια, κατά το πρότυπο της σχολαστικής θεολογίας των Φράγκων. Είναι χαρακτηριστικό, ότι ο Μέγας Πέτρος τόσο πολύ ήθελε να φραγκέψει τη ρωσική Εκκλησία, ώστε και αυτή την πρωτεύουσα του κράτους του μετέφερε από τη Μόσχα, που ήταν γεμάτη από βυζαντινές εκκλησίες, στη Νέα πόλη που έκτισε, την Πετρούπολη. Τη νέα του πρωτεύουσα την στόλισε με εκκλησίες δυτικής τεχνοτροπίας (μπαρόκ!), με φράγκικες εικόνες, ακόμα και με αγάλματα, που απαγορεύει η Ορθόδοξη Εκκλησία.

Από την εποχή αυτή του Μεγάλου Πέτρου άρχισε στη Ρωσία η συστηματική εκρίζωση της ρωμέηκης παραδόσεως στην εκκλησιαστική μουσική, την αγιογραφία, την αρχιτεκτονική, αλλά και σ' ολόκληρη τη θεολογία. Η εκκλησιαστική αυτή πολιτική του Μεγάλου Πέτρου έγινε νόμος του νέου Ελληνικού Έθνους το 1827!

γ. Είναι χαρακτηριστικό, ότι προηγουμένως η Ιερά Σύνοδος της Εκκλησίας της Ρωσίας, επηρεασμένη από την φράγκικη σχολαστική θεολογία, καταδίκασε τον Ορθόδοξο μοναχισμό, τον ησυχασμό, ως αίρεση! **Την καταδίκη αυτή, ποτέ μέχρι σήμερα, δεν την έχει ανακαλέσει η Ρωσική Εκκλησία!**

Στα πλαίσια αυτά του διωγμού του ησυχασμού οι Ρώσοι επίσκοποι φυλάκισαν για 48 χρόνια τον περίφημο Έλληνα μοναχό άγιο Μάξιμο Βατοπαιδινό (1470-1555), ο οποίος τελικά πέθανε στη φυλακή. Μαζί του φυλάκισαν και τους μαθητές του, όπως τον άγιο Νείλο Σόρσκυ κ.ά.

Αργότερα, αρχές του 19^{ου} αιώνα, μερικά Ρωσόπουλα, πνευματικά παιδιά του αγιορείτη μοναχού αγίου Παΐσιου Βελιτσκόφσκη, επανέφεραν τον ησυχασμό στη Ρωσία. Τότε, αναδείχτηκαν οι σπουδαίοι στάρετς, μεταξύ των οποίων είναι και ο άγιος Σεραφείμ του Σαρώφ!

2. Μέχρι το 1448 η Ρωσία υπάγονταν εκκλησιαστικά στο Πατριαρχείο Κωνσταντινουπόλεως. Τον 16^ο αιώνα το Οικουμενικό Πατριαρχείο ίδρυσε το Πατριαρχείο Ρωσίας, στο οποίο περιλαμβάνονταν μόνο η ηγεμονία της Μόσχας. Όλοι οι άλλοι Ορθόδοξοι, που ζούσαν έξω από την επαρχία αυτή, (Βεσσαραβίας, Λιθουανίας, Κριμαίας κλπ.), εξακολουθούσαν να υπάγονται στην κανονική δικαιοδοσία του Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως. Οι Ρώσοι όμως, καθώς επεξέτειναν την ηγεμονία τους σε γειτονικές επαρχίες, **επεξέτειναν αντικανονικά και αυθαίρετα** τη δικαιοδοσία του Πατριαρχείου τους και στις περιοχές αυτές.

α. Τον 19^ο αιώνα αναπτύχθηκε στη Ρωσία ο λεγόμενος **Πανσλαβισμός**. Αυτό ήταν ένα κίνημα καθαρά πολιτικό. Απέβλεπε στην εξάπλωση και κυριαρχία της Ρωσίας.

Δεν είναι όμως γνωστό στο ελληνικό κοινό, ότι έκφραση του πολιτικού αυτού κινήματος του Πανσλαβισμού στο χώρο της θεολογίας, ήταν το κίνημα του «**Σλαβοφιλισμού**», ή των «**Σλαβόφιλων**». Ιδρυτής του ήταν ο Αλέξιος Χομακώφ (1804- 1860) ένας Ρώσος φιλόσοφος, θεολόγος, ποιητής και δραματογράφος!

β. Την εποχή αυτή έγινε μεταξύ των Ρώσων θεολόγων μεγάλη συζήτηση για το εάν θα έπρεπε η Ρωσική Εκκλησία να προχωρήσει στον πλήρη «εκφραγκισμό» της, ή να επιστρέψει στις ρίζες της, το Βυζάντιο.

Ο Αλέξιος Χομιακόφ πρότεινε τότε μια τρίτη λύση. Υποστήριξε, ότι η Ρωσική Εκκλησία δεν έπρεπε ούτε να προχωρήσει στην πλήρη «δυτικοποίησή» της, δηλ. το φράγκεμά της, ούτε να επιστρέψει στην βυζαντινή Ορθοδοξία. Εξήγησε, ότι και οι δύο αυτές «παραδόσεις», η φράγκικη και η βυζαντινή, είναι των «Χουσιτών». Ως «Χουσίτες» θεωρούσε τους Ρωμαίους (Βυζαντινούς) και τους Φράγκους! Οι Ρώσοι, όμως, έλεγε, δεν ανήκουν στους «Χουσίτες», παραβλέποντας, ότι η άρχουσα τάξη τους ήταν Νορμανδικής, δηλ. φράγκικης καταγωγής. Είναι, έλεγε, «Ιρανικοί»! Κι' επομένως, πρέπει ν' αποκτήσουν δική τους «παράδοση»! Αυτή είναι ην τρίτη λύση, που υποδείκνυε ο «πατέρας του Πανσλαβισμού» Χομιακόφ.

Κατά τον Χομιακόφ, οι «Ιρανικοί» είναι μια φυλή ανώτερη απ' τους «Χουσίτες»! Γι' αυτό, μόνο αυτή η φυλή μπορεί να καταλάβει καλύτερα την Ορθοδοξία! **Καλύτερα ακόμα, κι' απ' τους Πατέρες!** Πρόβαλαν μάλιστα, σαν ιδιαίτερο είδος ευσέβειας, την «ρωσική ευσέβεια» και «ρωσική πνευματικότητα»! Είναι δηλ. σαν να υποστηρίζει κάποιος, ότι υπάρχει ιδιαίτερο είδος υγείας, η «ρωσική υγεία»! Έτσι πλάσθηκε η εικόνα της «Αγίας Ρωσίας»!

Γι' αυτό το λόγο η Ρωσία, από την εποχή του Μεγάλου Πέτρου, εγκολλώθηκε τα σχέδια των Φράγκων ηγεμόνων της Ευρώπης, να διαλύσουν το Πατριαρχείο της Κωνσταντινουπόλεως. Οι Ρώσοι επεδίωκαν τη διάλυση της Δεύτερης Ρώμης, με την ελπίδα η Μόσχα, ως **«τρίτη Ρώμη» (!)**, να κληρονομήσει τα δικαιώματα της Κωνσταντινουπόλεως! Η Ρώμη όμως, Παλαιά και Νέα, ήταν πάντοτε πρωτεύουσα Ρωμαίων και όχι των Ρώσων!

3. Η τρίτη αυτή λύση, που υπόδειξε ο Χομιακόφ, επέδρασε καταλυτικά στη ρωσική θεολογία, που μέχρι σήμερα είναι ένα κράμα Ορθοδοξίας και Φραγκιάς! Η ρωσική θεολογία, όπως και η εκκλησιαστική ζωή των Ρώσων, επηρεάζεται μέχρι σήμερα από την «Σλαβοφιλία». Οι Ρώσοι καλλιεργούν έντονα την αντίληψη, ότι την πραγματική Ορθοδοξία στον κόσμο την εκπροσωπούν μόνο οι...Ρώσοι!

α. Η θεολογία αυτή των Ρώσων δεν είναι στην πραγματικότητα Ορθόδοξη. Αντικατέστησαν τα πατερικά θεμέλιά της, που είναι η εμπειρία των αγίων, με τα φράγκικα θεμέλια του σχολαστικισμού, που είναι η μεταφυσική και ο στοχασμός! Έτσι, οι Ρώσοι διαμόρφωσαν μια νέα θεολογία, φαινομενικά μόνο Ορθόδοξη. Είναι συντηρητική θεολογία, όχι όμως πατερική!

Αυτή η αντιπατερική θεολογία, η οποία στην ουσία της είναι φράγκικη, τους τελευταίους αιώνες, από την Ρωσία διαδόθηκε στην Ελλάδα³³. Γέφυρά της υπήρξε

³³ Η γραμμή αυτή επιβλήθηκε στην απελευθερωμένη Ελλάδα από τον Αδαμάντιο Κοραή, τον οποίο η Γ' Εθνοσυνέλευση της Τροιζήνας (1827) ανακήρυξε **«πατέρα του έθνους»!** Ο Κοραής ήταν εχθρός της Ρωμηοσύνης, όπως προηγουμένως ο Καρλομάγνος, ο Μέγας Πέτρος και Μέγας Ναπολέων, του οποίου υπήρξε σύμβουλος (και ποράκτοράς του!). Ήθελε οι συμπατριώτες του να μην ονομάζονται Ρωμηοί, αλλά γραικοί, γιατί έτσι μας ονόμαζαν τότε τα «φωτισμένα έθνη» της Ευρώπης! Ζητούσε η Ορθόδοξη Εκκλησία να προσαρμοσθεί στα Ευρωπαϊκά πρότυπα, **όπως είχε γίνει στη Ρωσία, κατά την εποχή του Μεγάλου Πέτρου!**

«Έτσι βλέπουμε», γράφει ο π. Ιω. Ρωμανίδης, «διατί κατεκλύσθη η νέα Εκκλησία της Ελλάδος με αρχιτεκτονική, μουσική, εικονογραφία, αλλά και θεολογίαν και πνευματικότητα ισχυρώς

κυρίως το Άγιο Όρος, ιδίως μετά το 1821! Οι Ρώσοι συντηρητικοί θεολόγοι, ακόμα και σήμερα, οπαδοί της θεολογίας του Αυγουστίνου και του Θωμά Ακινάτη, θαυμάζονται οι ίδιοι από πολλούς, ως μεγάλοι θεολόγοι και οι γνησιότεροι εκφραστές της Ορθοδοξίας! Οι συντηρητικοί αυτοί θεολόγοι δέχονται συνήθως τα Ορθόδοξα σχήματα της θεολογίας. Για ν' αντικρούσουν όμως τους παπικούς στις διάφορες αντιπαραθέσεις τους γι' αυτά, χρησιμοποιούν τα επιχειρήματα των προτεσταντών! Αλλά, και αντίστοιχα, στις αντιπαραθέσεις τους με τους Προτεστάντες, χρησιμοποιούν εναντίον τους τα επιχειρήματα των... παπικών! Αυτή η θεολογία, δυστυχώς, παράγεται από πολλούς λεγόμενους συντηρητικούς θεολόγους μέχρι σήμερα και στην Ελλάδα! Γι' αυτό, **οι λεγόμενοι συντηρητικοί θεολόγοι** είναι πολλές φορές πίο επικίνδυνοι από τους μοντέρνους ή φιλελεύθερους!

β. Γίνεται μια ιδιαίτερη προσπάθεια προβολής στο χώρο της Ορθοδοξίας ονομάτων των Ρώσων θεολόγων, που εκφράζουν αυτή τη γραμμή, ως μεγάλων θεολόγων! Τέτοια ονόματα, που φηγούραρον ακόμα στον τόπο μας, είναι του Σμέμαν, του Μάγιεντορφ, του Λόσκυ, του Μπομπρίνσκυ, του Ευδοκίμοφ, κ.ά.

Εκείνο, που κάνει ιδιαίτερη εντύπωση είναι το ότι οι «Σλαβόφιλοι» Ρώσοι θεολόγοι προέρχονται από οικογένειες Ρώσων «ευγενών» του τσάρου! Είναι δηλ. φράγκικης καταγωγής! Ο Ιω. Μάγιεντορφ ήταν βαρόνος! Ο Σμέμαν, γόνος αριστοκρατικής ρωσικής οικογένειας, γερμανικής καταγωγής! Ο Μπόρις Μπομπρίνσκυ ήταν κόμης, απόγονος κάποιου εξώγαμου τέκνου της άγαμης Μεγάλης Αικατερίνης της Ρωσίας! Μόνο, ο π. Γεώργιος Φλωρόφσκυ, δεν κατάγονταν από «ευγενή» οικογένεια. Και γι' αυτό, τον αντιπαθούσαν οι «Σλαβόφιλοι» συνάδελφοί του! Και γι' αυτό, έτρεφε ιδιαίτερη αγάπη, προς ό,τι ελληνικό!

4. Όλα τα παραπάνω δείχνουν ολοφάνερα το φράγκεμα της Ρωσίας.

Συνέπεια αυτού του φραγκέματος είναι το ότι **πρώτο** το Ρωσικό Πατριαρχείο το 1969, με Συνοδική απόφαση, άρχισε να δίνει τα μυστήριά του (θεία Κοινωνία) στους Φράγκους! Το Ρωσικό Πατριαρχείο επίσης, μετά την πτώση του κομμουνισμού δέχτηκε την προσφορά του πάπα, να αμείβει τους ιερείς του με χρήματα του Βατικανού! Πού οφείλεται άραγε αυτή η γενναιοδωρία των παπικών;

Εκείνο όμως, το οποίο λυπεί ιδιαίτερα κάθε πραγματικό χριστιανό είναι η πτώση των επισκόπων της Ρωσικής Διασποράς, που τους γνωρίσαμε σαν αντι-οικουμενιστές και αντιπαπικούς. Τώρα τελευταία, τους βλέπουμε να

επηρεασμένη από την **Ρωσία και την Ευρώπη**» (βλ. Ιω. Ρωμανίδη, *Η Ρωμηοσύνη και αι μεγάλοι δυνάμεις*). Ο π. Γ. Μεταλληνός επεισημαίνει ότι « Κοραΐς υποστηρίζει - και ενεργεί ο ίδιος - τη διάδοση “φράγκικων” εικόνων, παραπονείται δε διότι “**αι Εκκλησίαι μας δεν δέχονται ακόμη τσιούτας ζωγραφίας**” (βλ. Γ. Μεταλληνού, *Παράδοση και αλλοτρίωση*, σ. 175). Από τότε οι Ορθόδοξοι ναοί της Ελλάδος πλημμύρισαν από τις αναγεννησιακές «εικόνες» (χαλκομανίες) της Δύσεως, με τις κακόδοξες και κακόγουστες απεικονίσεις τους!

Αλλά και στα εθνικά θέματα ο Κοραΐς, όπως γράφει ο π. Γ. Μεταλληνός στο βιβλίο του «Παράδοση και αλλοτρίωση» (σελ. 175), υποστήριξε **θέσεις απαράδεκτες και επιζήμιες**, όπως όταν :

α. Κατηγόρησε τους Μακεδόνες ως υποδουλωτές των Ελλήνων, κάτι που χρησιμοποιείται εύκολα κατά της ελληνικότητας της Μακεδονίας!

β. Εισηγήθηκε γύρω στα 1825 να ζητήσει η Ελλάδα τη Γαλλική προστασία, διακόπτοντας τον απελευθερωτικό αγώνα. Ζήτησε δηλ. να γίνει η Ελλάδα γαλλικό προτεκτοράτο!

γ. Μετά την άφιξη στην Ελλάδα του Καποδίστρια ζήτησε από τους Χίους μεγαλέμπορους να διαπραγματευθούν την ανεξαρτησία της Χίου απευθείας με τον Σουλτάνο, για να μη γίνουν δούλοι της Ελλάδος!!!

υποταχθούν στο φραγκαμένο Ρωσικό Πατριαρχείο της Μόσχας, αποδεκν ύοντας για μιά ακόμα φορά, πως οι Ρώσοι είναι **πρώτα Ρώσοι, και ύστερα Ορθόδοξοι!**

6. Ο σκοπός του Φράγκικου πολιτισμού

Οι Φράγκοι, ποτέ δεν έπαψαν να επιδιώκουν τη διάλυση της Ρωμιοσύνης και στην Ανατολή. Ήταν και είναι αδιανόητο για τους Φράγκους, δίπλα στο δικό τους πολιτισμό, να υπάρξει κι' ο Ορθόδοξος πολιτισμός των Ρωμαίων.

Την αλήθεια αυτή την ξέρουν πολύ καλά μέχρι σήμερα οι δυτικοί. Δεν την ξέρουμε όμως εμείς, οι Νεοέλληνες. Αυτός ήταν ο λόγος που διαμαρτυρηθήκαμε, όταν ο Ντυροζέλ στην «Ιστορία της Ευρώπης», που έγραψε προ ετών, δεν ανέφερε τίποτα για την σχέση της αρχαίας Ελλάδας και του λεγόμενου Βυζαντίου με την Ευρώπη! Για τους Φράγκους, η Ευρώπη αρχίζει από τη στιγμή που εμφανίζονται οι ίδιοι στο προσκήνιο, δηλ. περίπου τον 5^ο μ.Χ. αιώνα³⁴.

Ο π. Γεώργιος Μεταλληνός παρατηρεί ότι στην Ευρωπαϊκή θεώρηση της ιστορίας της Ευρώπης του Ντυροζέλ (γνωστής ήδη από το 1965) η Ορθόδοξη Ελλάς, δεν έχει κατ' αρχήν θέση. **Η σημερινή Ευρώπη είναι, όπως ορθά λέγει, απόγονος του Καρλομάγνου και ο πολιτισμός της δεν είναι ελληνικός, και μάλιστα όχι μόνο “βυζαντινός”, αλλ' ούτε αρχαιοελληνικός³⁵!**

Και για να αντιληφθούμε και εμείς, πως σκέπτονται οι δυτικοί, θ' αναφερθούμε στα όσα έγραψε το 1948 ο Άγγλος ιστορικός και διευθυντής του Υπουργείου Εξωτερικών της Αγγλίας, ο Άρλοντ Τόϋμπι.

Είπε, πως υπάρχουν στον κόσμο διάφοροι πολιτισμοί, που επέζησαν μέχρι σήμερα. Τέτοιοι πολιτισμοί είναι ο δυτικός, ο ελληνικός ορθόδοξος, ο ισλαμικός κ.ά. Πρόσθεσε δε, ότι **ο σκοπός του δυτικού ή ευρωπαϊκού πολιτισμού είναι η αφομοίωση των άλλων πολιτισμών και η συγχώνευσή τους σε έναν!** Και κατέληξε, ότι ένα τέτοιο πείραμα έγινε με την Τουρκία, η οποία με τον Κεμάλ Ατατούρκ η χώρα αυτή απέβαλε τον ισλαμισμό πολιτισμό κι' αγκάλιασε τον δυτικό. Γι' αυτό, έλεγε, η Δύση **συγχωρεί στην Τουρκία όλα τα εγκλήματα που έκανε στη προσπάθειά της δυτικοποίησεως του πολιτισμού της³⁶**. Και τα εγκλήματα αυτά της Τουρκίας είναι η γενοκτονία των Αρμενίων και των Ρωμηών της Μικράς Ασίας το 1922!

Οι Φράγκοι, για να πετύχουν τον αφανισμό της Ρωμιοσύνης, επεδίωξαν το «φράγκεμά» της! Χρησιμοποίησαν και χρησιμοποιούν μέχρι σήμερα, για την ολοκλήρωση του «φραγκέματος», **διάφορα «μέσα»**. Κατέφυγαν στις σταυροφορίες, στη μασωνία, στις «ψευδενώσεις», στην προπαγάνδα, στις «οικουμενιστικές» Οργανώσεις κλπ.! Τα «μέσα» αυτά τα εξετάζουμε στη συνέχεια.

³⁴ Αν. Φιλιππίδη, *Ρωμιοσύνη ή βαρβαρότητα*, σ. 23.

³⁵ Βλ. Γ. Μεταλληνού, *Ελληνισμός μετέωρος*, σ.81.

³⁶ Ιω. Ρωμανίδου, *Ρωμιοσύνη, Ρωμανία, Ρούμελη*, σελ. 35.

7. Οι σταυροφορίες

1. Οι Φράγκοι, για να πλήξουν τους Ρωμαίους της Ανατολής, αφού ήδη είχαν σκλαβώσει το Δυτικό Ρωμαϊκό κράτος, στράφηκαν εναντίον τους με τις λεγόμενες σταυροφορίες. **Τις σταυροφορίες υποκινούσε και ευλογούσε ο πάπας!** Ουσιαστικά αυτός τις κατηύθυνε. Φρόντιζε όμως πάντοτε να παρουσιάζει τον εαυτό του ανεύθυνο για τις φρικαλεότητες τους, τις οποίες πολλές φορές λεκτικά τις καταδίκασε. Οι σταυροφόροι κυρίεψαν πολλές επαρχίες της Ανατολής. Επέβαλαν, απ' όπου πέρασαν, στυγνή «Φραγκοκρατία», μπροστά στην οποία ωχριά η Τουρκοκρατία! Οι σταυροφορίες αποτέλεσαν τη χαριστική βολή της αυτοκρατορίας της Ρωμανίας, η οποία εξασθενημένη αλώθηκε τελικά το 1453 από τους Οθωμανούς!

Το 1204, οι Φράγκοι με την Δ' σταυροφορία τους, κυρίευσαν την Κωνσταντινούπολη, όπως επιθυμούσε ο διαβόητος πάπας Ιννοκέντιος Γ'. Αυτός υπήρξε και ο εμπνευστής της «Ιερής Εξέτασης», η οποία καταδίκασε ως αιρετικούς αναρίθμητους Ρωμαίους στο θάνατο πάνω στη φωτιά,!

*«Οι σταυροφόροι, γράφει ο Αδαμάντιος Κοραής, επιρπόλησαν πολλές βιβλιοθήκας και κατασυνέτριψαν πολλά των εις Κωνσταντινούπολιν και άλλας πόλεις σωζομένων ακόμη και πολυτίμων αγαλμάτων. Ήρπασαν δε ληστρικά τα κινητά κτήματα και χρήματα των ταλαιπώρων Γραικών, μετακομίσαντες με αυτά (δι' εξιλέωσιν, ως φαίνεται του Θεού) και πλήθος αγίων λειψάνων, όχι μόνον αληθινών, αλλά και όσα επώλησαν εις αυτούς πολλοί πανούργοι, ως αληθινά».*³⁷

Μερικά άλλα «θεάρεστα»(!) εγκλήματα, που διέπραξαν οι σταυροφόροι, κατά την Δ' Σταυροφορία, αναφέρει ο Κων. Παπαρρηγόπουλος³⁸, Όλα αυτά τα

³⁷ Βλ. Κοραή, *Άπαντα*, τόμ. Α, Αθήνα 1964–1965, σ. κδ'. Οι Σταυροφόροι δεν ήταν τόσο «κύριοι» και «ευσεβείς» ν' αγοράζουν άγια λείψανα! Απλώς, τα άρπαζαν όπου τα έβρισκαν, κυρίως από τα μοναστήρια. Οι Ρωμαίοι όμως καλόγεροι ήταν πιο πονηροί κι' ευσεβείς απ' αυτούς. Για να μην αφαιρέσουν τα πραγματικά λείψανα των αγίων, τα έκρυβαν και τοποθετούσαν μέσα στις λειψανοθήκες σκελετούς ή οστά άλλων ανθρώπων, τα οποία αυτοί νόμιζαν ως άγια λείψανα!

Αυτός είναι ο λόγος, που σήμερα υπάρχουν στη Δύση πολλές κάρες, χέρια ή πόδια ορισμένων αγίων! Για το λόγο αυτό, δεν έχουμε καμία εμπιστοσύνη στη γνησιότητα των «αγίων» λειψάνων που αφειδώς αποστέλλονται από τα παπικά οστεοφυλάκια στην Ελλάδα!

³⁸ Όταν κυριεύθηκε η Κωνσταντινούπολη το 1204, γράφει ο Κ. Παπαρρηγόπουλος, «οι σταυροφόροι διασπαρέντες εις όλα τα τμήματα αυτής, ήρπαζον ανηλεώς παν το επιτήδειον να ερεθίση την απληστίαν αυτών, χρυσόν, άργυρον, πολυτίμους λίθους, μεταξωτά υφάσματα, γουναρικά πολύτιμα.. Η θέα της λείας υπεξέκαie την ακολουσίαν των πολλών, η δε μέθη της νίκης εις ουδένα υπετάσσετο χαλινό... Δισχίλιοι πολίται κατακρεουργήθησαν την πρώτην ημέραν. Κύριος δε οίde πόσοι εθανατώθησαν κατά τας επομένας, Αλλ' οι επιζώντες ήσαν δυστυχέστεροι των θνησκόντων, διότι δεν εγυμνούnto μόνον, αλλά και υβρίζοντο υπό των κατακτητών, οίτινες ουδέν εσεβάσθησαν, ούτε γυναίκα, ούτε ιερά, ούτε τάφους!

Εισερχόμενοι εις τας εκκλησίας έχεον κατά γης και έρριπτον το θείον Αίμα και Σώμα του Χριστού διαρπάζοντες τα τιμαφή τούτων δοχεία, ων τα μεν έθρανον ίνα σφετερεσθώσι τους εγκειμένους κόσμους, τα δε παρέθετον επί των εαυτών τραπεζών εις οίνων κεράσματα και ως φαγητών σκεύη. Δεινότατα δε ησχημόνησαν και ησέβησαν εν τω μεγάλω της του Θεού Σοφίας ναώ. Η θυωρός τράπεζα (= η αγία Τράπεζα) το εκ πασών τιμίωv υλών κάλλιστον εκείνο και εξαίσιον και αξιάγαστον σύνθρονον κατεκερματίσθη και διεμερίσθη μεταξύ των σκυλευτών.

Ωσαύτως και άπας ο απέραντος πλούτος, όστις εκόσμηι τα ιερά και τεχνικότατα σκεύη και έπιπλα και προσέτι το βήμα, τον θριγκόν, τον άμβωνα, τας πύλας, αφηρέθη και

εγκλήματα προκαλούν το θυμό και την οργή σε κάθε άνθρωπο! Και τα εγκλήματα αυτά διαπράχθηκαν με την ευλογία του Πάπα. Ο Πάπας Ιννοκέντιος Γ΄ έγραψε προς τον αυτοκράτορα της Νίκαιας Θεόδωρο Λάσκαρι ότι:

Οι Λατίνοι υπήρξαν όργανο της θείας Προνοίας, που τιμώρησε τους Έλληνες για την άρνησή τους να δεχθούν την ηγεσία της Ρωμαϊκής Εκκλησίας»³⁹.

Οδυνηρή επίσης ήταν η εμπειρία των Ρωμαίων από τους Φράγκους και στα θέματα της πίστεως, κατά την διάρκεια της Φραγκοκρατίας στις περιοχές που υποδουλώθηκαν σ' αυτούς. Πολλοί θανατώθηκαν με μαρτυρικό θάνατο, γιατί αρνήθηκαν να προδώσουν τη πίστη τους.⁴⁰

Γι' αυτό, όταν αργότερα εμφανίστηκαν οι Τούρκοι κατακτητές, έλεγαν ότι προτιμούν το «**τούρκικο σαρίκι, από την φράγκικη τιάρα**»⁴¹! Κι' είχαν απόλυτο δίκιο. Έκαναν κι' οι Τούρκοι εγκλήματα, αλλ' αυτοί τουλάχιστον δεν ήταν χριστιανοί. Κι' όπου οι Τούρκοι σκλάβωσαν τους Ρωμαίους, δεν τούρκεψαν όλοι οι Ρωμαίοι. Αντίθετα, όπου οι Φράγκοι σκλάβωσαν τους Ρωμαίους, όλοι οι Ρωμαίοι φράγκεψαν! Κι' αυτή την τύχη θα είχαμε και εμείς σήμερα, αν είχε διατηρηθεί η φραγκοκρατία στο τόπο μας! Ο άγιος Κοσμάς ο Αιτωλός δίδασκε ότι σκλαβωθήκαμε στους Τούρκους γιατί ο Θεός ήξερε «πως τα άλλα ρηγάτα (= βασιλεία) μας βλάπτουν

διηπάγη. Ίνα δε φορτωθώσι τα λάφυρα ταύτα, εισήγοντο εις τον ναόν ημίονοι και υποζύγια σεσαγμένα. Και επειδή πολλά εξ αυτών εξωλίσθουν και έπιπτον δια την των επιπέδων λίθων στιλπνότητα, οι στρατιώται εξεκέκνουν αυτά, ώστε το θείον δάπεδον εμολύνθη εκ τε του προχυθέντος αίματος και εκ της κόπρου των ζώων.

Γυνακάριον δε πορνικόν, ανελθόν εις την πατριαρχικήν καθέδραν, αφήκεν άσεμνον απ' αυτής μέλος και εχόρευσεν εν τω ναώ εις ύβριν των ιερωτάτων της θρησκείας τελετών. Και τούτων εν τοις ναοίς γινομένων συνέβαινον συγχρόνως εις τας πλατείας, εις τας τριόδους, εις τας στενωπούς, θρήνοι και κλαυθμοί και οδυρμοί, και ανδρών οιμωγαί, και γυναικών ολολυγαί, ελκυσμοί, ανδραποδισμοί, διασπασμοί και βιασμοί. Ουδέ υπερβολάς λέγομεν...» (Κ. Παπαρηγοπούλου, *Ιστορία του Ελληνικού Έθνους*, τ.5, σ.565).

³⁹ βλ. Αρχιεπισκόπου πρώην Θυατειρών και Μεγ. Βρετανίας Μεθοδίου Φούγια, Μητροπολίτου Πισιδίας, Έλληνες και Λατίνοι, Αθήνα 1994, σ. 278.

⁴⁰ Στη Κύπρο η Φραγκοκρατία κράτησε από το 1192 μέχρι το 1571. Στο διάστημα αυτό διώχτηκαν οι Ορθόδοξοι επίσκοποι κι' αντικαταστάθηκαν από Λατίνους. Οι πιστοί έπαψαν να εκκλησιάζονται στους ναούς τους, που μνημονεύονταν ο πάπας, όπως τους είχε συμβουλευσει κι' ο Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως Γερμανός Β΄, λέγοντάς τους να προσεύχονται μόνοι τους στα σπίτια τους, στους αγρούς τους, όπου βρίσκονται, όχι όμως όπου λειτουργούν Λατίνοι ιερείς ή επίσκοποι.

Οι Λατίνοι επίσκοποι δεν δίστασαν να φτάσουν μέχρι διωγμούς. Είναι χαρακτηριστική η περίπτωση των 13 μοναχών της Καντάρας, οι οποίοι αρνήθηκαν να δεχθούν, ότι οι Λατίνοι έχουν δίκιο για το θέμα των αζύμων. Τους έκλεισαν τρία χρόνια φυλακή και ύστερα με εντολή του πάπα Γρηγορίου Θ΄, αφού τους βασάνισαν, τους έδεσαν στις ουρές αλόγων τα οποία τους έσυραν στους δρόμους της Λευκωσίας, για εκφοβισμό των Ορθοδόξων. Με τον τρόπο αυτό καταξεσχίστηκαν οι σάρκες τους. Ύστερα, αιμόφυρτους και μισοπεθαμένους τους έριξαν σε μια μεγάλη φωτιά, που είχαν ανάψει, όπου παρέδωσαν την αγία ψυχή τους. Όταν έσβησε η φωτιά, οι Λατίνοι διαπίστωσαν πως τα λειψανά τους ήταν ανέπαφα απ' τη φωτιά! Τότε, άναψαν δεύτερη φωτιά κι' έριξαν πάλι τα λειψανά τους, μαζί με κόκαλα σκύλων, βοδιών, χοίρων και άλλων ζώων. Τη φορά αυτή κάηκαν τα πάντα. Στο τέλος,, οι Λατίνοι μάζεψαν και τη στάχτη και τη σκόρπισαν, για να μη μείνει ίχνος από το φρικαλέο έγκλημά τους, που τέλεσαν στις 19 Μαΐου 1231, στο όνομα του Χριστού!

⁴¹ Η φράση αυτή αποδίδεται στον Νοταρά, τον οποίο ο Μωάμεθ ο Πορθητής φόνευσε μαζί με τους δύο γιους του, επειδή οι γιοι του δεν υπέκυψαν στις ανομολόγητες ορέξεις του!

εις την πίστιν και ο Τούρκος δεν μας βλάπτει, άσπρα (= χρήματα) δώσ' του και καβαλλίκευσέ τον από το κεφάλι»⁴²!

Αλλά, αυτό που δεν πέτυχαν οι Φράγκοι με τη βία στις σταυροφορίες και στην φραγκοκρατία, επεδίωξαν να το πετύχουν με τα άλλα μέσα, που εξετάζουμε στη συνέχεια.

2. Οι Φράγκοι στη Δύση αναμείχτηκαν με τους γηγενείς σκλάβους Ρωμαίους. Κατά τον π. Ιω. Ρωμανίδη, οι γνησιότεροι Φράγκοι που διασώζονται σήμερα στον κόσμο, είναι οι Λατίνοι, που ζουν κυρίως στις Κυκλάδες στην Ελλάδα! Γι' αυτό, αν ρωτήσει κανένας ένα Λατίνο των Κυκλάδων, αν είναι «Ρωμηός», θα λάβει αρνητική απάντηση. Θα του πει ότι είναι Φράγκος κι' όχι Ρωμηός!

Το μίσος των Φράγκων εναντίον των Ρωμηών φάνηκε στην Επανάσταση του 1821, που οι Φράγκοι όχι μόνο δεν πήραν μέρος, αλλά κράτησαν ανθελληνική και φιλοτουρκική στάση, γιατί δεν ήθελαν την απελευθέρωσή μας.⁴³

α. Ο ιστορικός Σπυρίδων Τρικούπης αναφέρει ότι απ' τους Φράγκους της Ελλάδος «πολύ λίγοι φάνηκαν Έλληνες. Οι λοιποί και αντείπον και αντέπραξαν εμφανώς ή κρυφίως έχον δε και μυστικές σχέσεις προς τους εχθρούς του έθνους, τους Τούρκους. Οσάκις μάλιστα η έκβασις του αγώνος εφαινετο βαίνουσα υπέρ των Τούρκων, όχι μόνο εχάιροντο το γεγονός, αλλά και αν ευ αιδούς επανηγύριζον τούτο. Δια τας επιτυχίας των Ελλήνων ησθάνοντο λύπην, μη αποκρύπτονες ταύτην».⁴⁴

Ο δε Ιω. Φιλήμων γράφει ότι η διαγωγή των εν ταις νήσοις Ελλήνων του δυτικού δόγματος παρουσιάζει επονεϊδιστον και αποτρόπαιον στίγμα.⁴⁵

Ο Άγγλος ιερέυς Γεώργιος Waddihgton στο έργο του «A visit to Greece in 1823 and 1824» London 1825, σ, 24 γράφει:

*«Είναι απίστευτο το μίσος αυτών των Καθολικών Ελλήνων εναντίον των συμπατριωτών τους Ορθοδόξων. Όχι μόνον δεν πήραν μέρος στην επανάσταση, αλλά εύχονται το ναυάγιό της»*⁴⁶.

Η γαλλική εφημερίδα “Univers” όργανο του Βατικανού, χαρακτηρίζει το 1868 ατύχημα τη ναυμαχία του Ναβαρίνου και την απελευθέρωσι της Ελλάδος, γράφοντας:

*«Τότε μόνο θα έχομεν αφορμή να ευχόμαστε την πτώση της Τουρκίας, εάν αντ' αυτής ιδρυόταν στην ανατολή ένα καθολικό κράτος»*⁴⁷

β. Όταν κατά τον Α΄ Παγκόσμιο πόλεμο φάνηκε η δυνατότητα να ξαναπάρει το Οικουμενικό Πατριαρχείο την Αγία Σοφία, το Βατικανό δήλωνε ότι

⁴² Κοσμά του Αιτωλού, *Διδαχές*, σ. 270.

⁴³ Το θέμα αυτό διαπραγματεύεται μια μελέτη των καθηγητών του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης Ιω. Αναστασίου και Αθ. Γερομίχαλου με θέμα «*Η στάσις των Ελλήνων Καθολικών έναντι της Επανάστασεως του 1821*», που δημοσιεύτηκε στην *επετηρίδα της Θεολογικής Σχολής του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης* (1971). Επίσης, πολλά ενδιαφέροντα είναι τα στοιχεία που αναφέρει ο Κων. Μανίκας, στο βιβλίο του *Σχέσεις Ορθοδοξίας και Ρωμαιοκαθολικισμού στην Ελλάδα κατά την διάρκεια της Επανάστασεως 1821-1827*, Αθήνα 2002.

⁴⁴ Σπυρίδωνος Τρικούπη, *Ιστορία της Ελληνικής Επανάστασεως*, Λονδίνο 1860², τ. α΄, σ. 190.

⁴⁵ Ιω. Φιλήμονος, *Δοκίμιον Ιστορικών περι της Ελληνικής Επανάστασεως*, Αθήνα 1961, τ. γ΄, σ.116.

⁴⁶ Γεωργίου Τζανάκη, *Παπισμός και εικοσιένα, Ορθόδοξος Τύπος*, (1407) 6.4.2001, σ.4

⁴⁷ Σ. Βουτυρά, *Η παπική μοναρχία και η Ορθόδοξη Εκκλησία*, Αθήνα 1902, σ. 52 επ.

προτιμούσε να βλέπει την τουρκική ημισέληνο επί της Αγίας Σοφίας, παρά τον ελληνικόν σταυρόν⁴⁸.

γ. Αυτά τα αισθήματα εναντίον των Φράγκων κυριαρχούσαν ακόμα στη συνείδηση των Ορθοδόξων, μέχρι το 1924, που έγινε η αλλαγή του Ρωμέηκου Παληού Ημερολογίου, από το Φράγκικο ή Νέο Ημερολόγιο.

Μάλιστα, οι περισσότεροι από αυτούς, ήταν πρόσφυγες, που γλύτωσαν από την Μικρασιαστική καταστροφή, πίσω απ' την οποία και εδώ ήταν οι Φράγκοι!⁴⁹ Είναι χαρακτηριστικό ότι όταν ο μασόνος Κεμάλ Ατατούρκ «περάτωσε το 1922 το μακάβριο έργο της Μικρασιατικής καταστροφής **δέχτηκε τα συγχαρητήρια του... αντιπροσώπου του Χριστού επί της γης, του Πάπα Πίου ΙΑ΄**, για την πυρπόληση των ιερών ναών της Εκκλησίας του Χριστού, τον κατακρεουργισμό των επισκόπων της, τη σφαγή των χριστιανών και τον αφανισμό κάθε έμψυχου χριστιανικού ίχνους από της, επί δύο χιλιετηρίδες χριστιανικής, Μικράς Ασίας»!⁵⁰

Ο μοναχός Θεόκλητος Διονυσιάτης γράφει για το ρόλο του Βατικανού στη Μικρασιαστική καταστροφή:

«Το 1922 αίφνης, υπάρχουν ντοκουμέντα, που αποδεικνύουν ότι (ο Πάπας) ενεργούσε μυστικώς για να νικηθούν τα ελληνικά στρατεύματα στη Μικρά Ασία, γιατί εφοβείτο, μήπως η Ορθοδοξία επανέλθη στο Βυζάντιο. Και το επέτυχε μέσω των Καθολικών Κυβερνήσεων Ιταλίας και Γαλλίας. Δι' ο και το πρώτον συγχαρητήριο τηλεγράφημα, που έλαβε ο Κεμάλ, ήταν από τον πάπαν⁵¹»!

δ. Ο ιστορικός Παύλος Καρολίδης λέγει για τον Ιησουΐτη Δυφούρ, ο οποίος ανήκε στις επισκοπές Παρισίων – Στρασβούργου, σε φυλλάδιό του, που κυκλοφόρησε στην Ευρώπη και Τουρκία την εποχή της επαναστάσεως του 1821, γράφει τα εξής:

*«Η μουσουλμανική θρησκεία είναι **πολλώ ανωτέρα** της θρησκείας των Ορθοδόξων, καθ' όσον, η των μουσουλμάνων θρησκεία πλησιάζει πολλώ περισσότερο προς την αληθή θρησκείαν, την καθολικήν, παρά η **ασεβής Ορθοδοξία**, το σύμβολον τούτου του δεσποτισμού.*

*Μετ' ου πολύ ο βάρβαρος Κοζάκος θέλει αποκρουσθή δια παντός εις τους πάγους αυτού, τότε θα στρέψωμεν εναντίον των αυθαδών Ελλήνων ουχί πλέον τα όπλα, αλλά την μάστιγα ημών. Εδιδάχθημεν αρκούντως πόσον η ελευθέρωσις των αισχρών **τούτων ληστών** ην έργον ασύμφορον.*

*Ω, εάν οι Τούρκοι μη είχαν την φιλόανθρωπον μεν, αλλά πολιτικώς πλημμελή αρχήν της ανεξιθρησκείας! Σήμερον ήθελεν υπάρχει ομογένεια μειζων εν τω Οθωμανικό κράτει, και ήθελεν εκλείψει η ενοχλητική αυτή φυλή των Ελλήνων, ων η ύπαρξις είναι ομοία προς την των **σαρκοβόρων και αηδών σκωλήκων**.*

*Τι σημαίνει Ελλάδα; Οι μωρολογιώτατοι μόνον θαμβούνται εις το όνομα τούτο. (!) **Τι ήσαν οι Έλληνες το πάλαι; Λησταί.** Τι είναι η ασεβής φιλολογία των αρχαίων Ελλήνων; **Καταγώγιον αισχροτήτων.** Αφώμεν πλέον τας ανάνδρους συμπαθείας και εμβλέσωμεν εις τα αληθή συμφέροντα του πολιτισμού. Ο ευρωπαϊκός πολιτισμός οφείλει την αναγέννησιν των γραμμάτων εις τους Άραβας, κλάδον ένδοξον του αθανάτου γένους των Οσμανλί (!!!).*

Μίαν γνώμην ορθήν απεφήνατο ο Αριστοτέλης, ούτινος τα βιβλία δεν

⁴⁸ Χρυσ. Παπαδοπούλου Αρχιεπ. Φύσις και χαρακτήρ της Ουνίας, Αθήναι 1928, σ. 45.

⁴⁹ Για το θέμα της Μικρασιατικής καταστροφής είναι πολύ ενδιαφέρον το βιβλίο του Γενικού Προξένου των Η.Π.Α. στην Εγγύς Ανατολή, Horton, *Η Κατάρα της Ασίας*.

⁵⁰ Πατρόβα, *Ενωτικά Ουτοπία, Ορθόδοξος Τύπος*, (Αύγουστος 1967), σελ. 1.

⁵¹ Ορθόδοξος Τύπος, (1445) 8.2. 2002, σ. 1

αναγιγνώσκονται πλέον εν τη Ευρώπη. την περί φύσει ελευθέρων και δούλων. Και η γνώμη αυτή είναι ορθή, ουχί μεν απολύτως, αλλά πάντως εν τη Ανατολή. Τις αμφιβάλλει ότι ο υπερήφανος και ευγενής Οθωμανός φέρει επί του προσώπου αυτού εγκεχαραγμένον το σύμβολον της υπεροχής, ο δε Έλλην ραγιάς το στίγμα της αιωνίας δουλείας⁵²».

Ήταν δυνατόν οι άνθρωποι αυτοί να τρέφουν ποτέ φιλοφράγκικα αισθήματα; Και γι' αυτό, όταν άλλαξε το Ημερολόγιο το 1924, οι Ορθόδοξοι φώναζαν «**φραγκέψαμε, φραγκέψαμε!**»! Είναι χαρακτηριστική η περίπτωση του Μανουήλ Γεδεών,⁵³ ο οποίος όταν βάδιζε την οδό Φιλοθέης, που βρίσκεται η Αρχιεπισκοπή, χτυπούσε το μπαστούνι του στο πεζοδρόμιο, μονολογώντας με πόνο: «**μας φράγκεψαν, μας φράγκεψαν!**»!

8. Η Μασονία

1. Η Μασονία υπήρξε ένα άλλο μέσο το οποίο χρησιμοποίησαν οι Φράγκοι εναντίον των Ρωμαίων. Με το τι είναι η Μασονία, που είναι ένα τεράστιο θέμα, δεν θ' ασχοληθούμε εδώ. Το μόνο, που θα επισημάνουμε είναι, το ότι η οργάνωση αυτή δημιουργήθηκε το μεσαίωνα από τους Φράγκους, ως μυστική υπηρεσία για την παρακολούθηση των υπόδουλων Ρωμίων, που είχαν σκλαβωθεί απ' αυτούς στη Δύση, μη τυχόν και επαναστατήσουν. Απώτερος σκοπός τους ήταν η διάλυση της Ρωμηοσύνης.⁵⁴ Υπάρχει μια παραπληροφόρηση για την προέλευση της Μασονίας.

Σκόπιμα καλλιεργήθηκε η εντύπωση ότι προέρχεται δήθεν από τα σωματεία των τεκτόνων που έκτισαν το ναό του Σολομώντα. Έτσι θεωρείται μυστική εβραϊκή οργάνωση. Η αντίληψη αυτή καλλιεργήθηκε απ' το γεγονός ότι μετέχουν σ' αυτή πολλοί Εβραίοι.

Όμως, όλα αυτά είναι μεταγενέστερες επινοήσεις των Φράγκων για να συσκοτίσουν την αλήθεια. Η Μασονία είναι οργάνωση των Φράγκων του μεσαίωνα εναντίον των σκλάβων Ρωμαίων.

2. Το 1717 ιδρύθηκε στο Λονδίνο η Μεγάλη Στοά της Αγγλίας, που κατευθύνει τις περισσότερες άλλες στοές στον κόσμο. Έχουν αρχηγό τον βασιλιά της χώρας αυτής, που τυχαίνει να είναι και αρχηγός της «αγγλικανικής εκκλησίας»! Οι λοιπές στοές εξαρτώνται από την Μεγάλη στοά της Γαλλίας, που αποτελεί το προπύργιο της Φραγκοσύνης.

⁵² Παύλου Καρολίδου, Σύγχρονος ιστορία των Ελλήνων και λοιπών λαών της Ανατολής από του 1821 μέχρι το 1921, Αθήναι 1922-1929, τ. 4^{ος} σ. 473

⁵³ Ο Μανουήλ Γεδεών υπήρξε από το 1897 Μέγας Χαρτοφύλακας της Μεγάλης του Χριστού Εκκλησίας. Αναδίφησε το αρχείο του Πατριαρχείου και έφερε στο φως, πλούσιο ιστορικό υλικό, αναφερόμενο στην Εκκλησιαστική ιστορία της Ορθόδοξης Ανατολής, κατά τους μετά την Άλωση αιώνες. Γεννήθηκε στην Κωνσταντινούπολη το 1851 και πέθανε στη Αθήνα το 1943, όπου εγκαταστάθηκε μετά το 1921.

⁵⁴ Κατά τον π. Ι. Ρωμανίδη και οι υπόδουλοι Ρωμαίοι ίδρυσαν μια αντίστοιχη μυστική απελευθερωτική οργάνωση. Είναι η σήμερα γνωστή «**μαφία**», η οποία μετά από την αποτυχία της Γαλλικής Επανάστασης, να αποτιναχθεί ο ζυγός των Φράγκων, εξ αιτίας της αντεπανάστασης του μασόνου Ναπολέοντα, κατόντησε πλέον εγκληματική οργάνωση.

Η αντικοινωνική αυτή οργάνωση εξακολουθεί να υπάρχει μέχρι σήμερα. Αγωνίζεται να επιβάλει στον κόσμο το δυτικό, ή ευρωπαϊκό πολιτισμό, που είναι ο φράγκικος πολιτισμός. Στοιχείο κάθε πολιτισμού είναι και η θρησκεία.

Ο θρησκευτικός χαρακτήρας της Μασονίας, που είναι ξένος και αντίθετος με την ορθόδοξη πίστη, αποτελεί στην ουσία επικάλυψη των πραγματικών σκοπών της. Ο φραγκικός πολιτισμός δεν είχε ποτέ καμία σχέση με τον Ορθόδοξο χριστιανικό πολιτισμό του Βυζαντίου, δηλ. την Ρωμηοσύνη. Απεναντίας, πάντοτε αποσκοπούσε και αποσκοπεί στον αφανισμό της.

Θα πρέπει όμως να σημειώσουμε, ότι τα περισσότερα μέλη της στην Ελλάδα είναι θύματα της άγνοιάς τους, ή της επιθυμίας τους για κοινωνική καταξίωση. Οι άνθρωποι αυτοί, πιστεύουμε, πως ποτέ δεν θα πήγαιναν ενσυνείδητα σε μια οργάνωση, που έχει αυτές τις επιδιώξεις. Το θέμα όμως αλλάζει με τα κορυφαία στελέχη της, που δεν μπορεί πια να τους καλύψει το τεκμήριο της άγνοιας. Προπαντός, αδικαιολόγητοι ενώπιον Θεού και ανθρώπων, είναι οι κληρικοί, ιδίως οι επίσκοποι, οι οποίοι ενσυνείδητα γίνονται μασόνοι!

3. Για να πετύχει τον αφανισμό της Ορθοδοξίας, που αποτελεί το ένα σκέλος της Ρωμηοσύνης, η Μασονία καταπολεμεί την αποκλειστικότητα της Ορθοδόξου Πίστεως. Υποστηρίζει πως κάθε θρησκεία σώζει τους ανθρώπους και συνεπώς μέλη κάθε θρησκείας μπορούν να γίνουν και δικά της μέλη. Το μόνο που απαιτείται, είναι να δέχονται την ύπαρξη του Μεγάλου Αρχιτέκτονα του Σύμπαντος, που δεν είναι άλλος από τον διάβολο! Αυτό είναι ο λεγόμενος «συγκρητισμός». Και ο «συγκρητισμός» είναι η βάση του Οικουμενισμού.

α. Η Μασονία είναι γνωστή στην Ανατολή ήδη από το 1744- 1745. Το έτος 1793 την καταδικάζει το Οικουμενικό Πατριαρχείο⁵⁵. Με τη λήξη του 19^{ου} αιώνα κατορθώνει να διεισδύσει και σ' αυτό το Οικουμενικό Πατριαρχείο, με πρώτο μασόνο Πατριάρχη τον Ιωακείμ Γ! Εκμεταλλεύθηκε τον πόθο του Ελληνισμού της Μικράς Ασίας για απελευθέρωσή του από την Τούρκικη κυριαρχία. Στην Ελλάδα εμφανίζεται το 1811.⁵⁶

Το 1946 ο Α Χαμουδόπουλος εξέδωσε ένα βιβλίο για την «Νεώτερη Φιλική Εταιρεία». Στο βιβλίο αυτό διαβάζουμε, ότι στις αρχές του 20^{ου} αιώνα ο ελληνολάτρης Ίων Δραγούμης, ο οποίος ήταν μασόνος, με τρία άλλα άτομα ίδρυσαν την «Νεώτερη Φιλική Εταιρεία», κατά το πρότυπο της «Φιλικής Εταιρείας» του 1821, οι κεφαλές της οποίας ήταν μασόνοι. Για να γίνει κάποιος μέλος της «Νεώτερης Φιλικής Εταιρείας» έδινε όρκο ενώπιον του διακόνου Πατρόκλου, που ήταν υποτακτικός του Χρυσοστόμου Σμύρνης. Ο όρκος ήταν μασονικός, όμοιος με εκείνον της παλαιάς «Φιλικής Εταιρείας», κατά τον οποίον ο μυών, έλεγε προς τον μνηθέντα:

« Κατά τους κανόνες της Φιλικής εταιρείας και την δύναμιν, ην μου έδωκαν οι μεγάλοι Ιερείς των Ελευσινίων, καθιερώ σε και δέχομαι ως μέλος της Φιλικής Εταιρείας»!

Μυστικά, ο Ιωακείμ Γ΄ ήταν η ψυχή της Εταιρείας αυτής. Διατηρούσε σύνδεσμο με αυτή με τον τότε αρχιγραμματέα της Ιεράς Συνόδου αρχιμ. Απόστολο, τον μετέπειτα Μητροπολίτη Ρόδου, γνωστό ως παπολάτρη! Μέλη της μασονικής αυτής εταιρείας ήταν και οι επίσκοποι **Σπυρίδων Βλάχος**, μετέπειτα Αρχιεπίσκοπος

⁵⁵ Γ. Μεταλληνού, *Ελληνισμός μετέωρος*, σ 42.

⁵⁶ Οι Μασόνοι της Ελλάδος το 1991 εξέδωσαν ειδικό τεύχος του περιοδικού τους *Τεκτονικό Δελτίο*, με την αφιέρωση «180 χρόνια του Ελληνικού Ελευθεροτεκτονισμού 1811- 1991», βλ. περιοδικό *Πυθαγόρας* ειδικό τεύχος 1992.

Αθηνών και φοβερός διώκτης των Παλαιοημερολογιτών, Γερμανός Καραβαγγέλης, Δέρκων Ιωακείμ και άλλοι.⁵⁷

β. Πρώτο Πατριάρχη, που μύησε ως μέλος της, η Μασονία ήταν ο περιφήμος **Ιωακείμ Γ΄**! Τότε αναδείχθηκαν οι πρώτοι μασόνοι επίσκοποι του Πατριαρχείου. Τέτοιοι ήταν, ο Δυρραχίου Ιάκωβος, μετέπειτα Μητροπολίτης Μυτιλήνης, τον οποίο ο μασόνος Αρχιεπίσκοπος Αθηνών Χρυσόστομος Παπαδόπουλος όρισε εκπρόσωπό του στο διαβόητο Πανορθόδοξο Συνέδριο της ΚΠόλεως του 1923. Ακόμη, ήταν ο Εθνομάρτυρας Μητροπολίτης Σμύρνης Χρυσόστομος Καλαφάτης, τον οποίο η Νεοημερολογίτικη Εκκλησία της Ελλάδος ανακήρυξε άγιο! Μασόνος ήταν επίσης και ο Μητροπολίτης Τραπεζούντας Χρυσάνθος, μετέπειτα Αρχιεπίσκοπος Αθηνών. Επίσης, ο Νικαίας Βασίλειος, μετέπειτα Οικουμενικός Πατριάρχης, που έλαβε μέρος και αυτός στο Πανορθόδοξο Συνέδριο της Κωνσταντινουπόλεως το 1923, και άλλοι.⁵⁸

Δεύτερος μασόνος, που αναρριχήθηκε στον Οικουμενικό θρόνο, υπήρξε ο **Μελέτιος Μεταξάκης** (1922-1923). Τρίτος, ο **Κωνσταντίνος Στ΄** (1924-1925). Τέταρτος, ο **Βασίλειος Γ΄**, ο από Αγγιάλου (1925-1929). Πέμπτος, ο **Αθηναγόρας** (1948-1972)! Και, δεν ξέρει κανένας, που θα σταματήσει το κακό!

Από την Εκκλησία της Ελλάδος μασόνος ήταν ο **Αρχιεπίσκοπος Χρυσόστομος Παπαδόπουλος**, ο οποίος ήταν στενός φίλος του Μελετίου Μεταξάκη, από τότε που σπούδαζαν μαζί στη Θεολογική Σχολή του Τιμίου Σταυρού στα Ιεροσόλυμα. Στο μασονικό περιοδικό «Πυθαγόρας»⁵⁹ αναφέρεται ότι ήταν 33^{ου} βαθμού, μέλος της στοάς «ΑΡΜΟΝΙΑ»!

γ. Η αποκάλυψη της μασονικής ιδιότητας κάποιου κληρικού, οιαδήποτε βαθμού, είναι πολύ δύσκολη. Η Μασονία είναι μυστική οργάνωση. Αυτή μόνο έχει τα αποδεικτικά τεκμήρια της ιδιότητας αυτής για κάποιο πρόσωπο. Την ιδιότητα αυτή, ιδίως των κληρικών μελών της, αποκαλύπτει μόνο μετά το θάνατό τους. Και φαίνεται, ότι τότε δεν ψεύδεται⁶⁰. Όσο ζουν, διαψεύδει τούτο.

δ. Μέχρι σήμερα, η Μασονία έχει αποκαλύψει τη μασονική ιδιότητα, εκτός από των πιο πάνω κληρικών, και των εξής: Του Πατριάρχη Ιεροσολύμων Βενεδίκτου, του Αρχιεπισκόπου Αθηνών Χρυσοστόμου Β΄ Χατζησταύρου, ο οποίος είχε διατελέσει διάκονος του επίσης μασόνου Χρυσοστόμου Σμύρνης και απεσταλμένος του Πατριάρχη Μελετίου Μεταξάκη το 1923 στην Εκκλησία της Ελλάδος ως αντιπρόσωπο του Πατριαρχείου. Επίσης οι μασόνοι αποκάλυψαν τη

⁵⁷ Αρσενίου Κοττέα, *Απομόνωσης*, σ. 160-161.

⁵⁸ Στο τέλος του βιβλίου αυτού δημοσιεύουμε ως «Παράρτημα» σχετική απάντησή μας για το ποιο Ιεράρχης καταγγέλληκαν ως μασόνοι.

⁵⁹ *Πυθαγόρας*, 71(1967), σ. 25-50.

⁶⁰ Γι' αυτό η Μασονία όσο ζουν οι μασόνοι κληρικοί, όχι μόνο δεν τους αποκαλύπτει η ίδια, αλλά και διαψεύδει τη μασονική τους ιδιότητα. Την εξήγηση για τη στάση της αυτή, μας τη δίνει η ίδια. Λέει « δεν νομίζομεν ότι επιτρέπεται εις ημάς να ικανοποιήσωμεν την περιέργειαν και δώσωμεν τα ονόματα των επιλέκτων μελών της κοινωνίας, βοράν εις τας αγρίας διαθέσεις υπανθρώπων, όταν είναι, εκ της προσφάτου ιστορίας του τόπου μας γνωστή η ασεβειστάτη και βάνανυσος επίθεσις ομάδος αμαθών και βαρβάρων ζηλωτών κατά του Αρχιεπισκόπου Αθηνών Χρυσοστόμου(Παπαδοπούλου), επί τω λόγω της αλλαγής του ημερολογίου, κατηγορησάντων αυτών ως τέκτονα. Οι επιφανείς κληρικοί, όπως οι Πατριάρχαι Βασίλειος ο από Αγγιάλου, οι Αλεξανδρείας Μελέτιος ο Δ΄ (Μεταξάκης), ο Φώτιος και άλλοι, ως και τόσοι (!) Μητροπολίται, οι οποίοι ήσαν τέκτονες, ασφαλώς δεν θα ηδύναντο να εκπληρώσωσι την αποστολήν των, εάν διελάουν εκείνοι, ή ημεείς απεκαλύπτομεν, την τεκτονικήν των ιδιότητα, διότι θα έπιπτον **θύματα ευαρίθμου ομάδος ζηλωτών**» [*Πυθαγόρας* (1970), σ.344 και 391]!

μασονική ιδιότητα και των εξής Μητροπολιτών: Του Κεφαλληνίας Γερασίμου Δώριζα (1893 –1901), ο οποίος ανακάλεσε τον αφορισμό του Λασκαράτου, του Καστοριάς Ιωακείμ Λεπτίδη, του Παροναξίας Χερουβείμ, του Φλωρίνης Βασιλείου Παπαδοπούλου, αρχιδιακόνου του Χρυσοστόμου Σμύρνης, και του Αυστρίας Χρυσοστόμου Τσίτερ, ανιψιού από αδελφή του Χρυσοστόμου Σμύρνης⁶¹.

Για την μασονική ιδιότητα του Χρυσοστόμου Σμύρνης, τον οποίο η Νεοημερολογίτικη Σύνοδος της Εκκλησίας της Ελλάδος ανακήρυξε πρόσφατα «άγιο», έκανε στις 9.3.1993 διάλεξη σε μασονική στοά κάποιος μασόνος, ο Α. Παπαναστασάπουλος, με θέμα «**Χρυσόστομος Σμύρνης, ο άγιος Τέκτων**».⁶²

9. Η προπαγάνδα και ο προσηλυτισμός τους.

1. Οι Φράγκοι χρησιμοποίησαν, από τον 16^ο αιώνα και μετά, την προπαγάνδα για προσηλυτισμό των Ορθοδόξων στον παπισμό. Επιδίωξή τους ήταν να διαλύσουν τη Ρωμηοσύνη. Ήταν το καθημερινό όνειρό τους.

Ο διαβόητος πάπας Γρηγόριος ΙΓ΄ (αυτός που άλλαξε το ημερολόγιο το 1582) ίδρυσε στη Ρώμη το 1576 το λεγόμενο Ελληνικό κολλέγιο του αγίου Αθανασίου, το οποίο παρέδωσε στα χέρια των Ιησουϊτών. Σκοπός του ήταν η ανθρωπιστική μόρφωση και η διάδοση της ψευδενώσεως της Φλωρεντίας. Στην Ανατολή οι Ορθόδοξοι δεν κατάλαβαν αμέσως τους σκοπούς του κολλεγίου. Είχαν υπόψη τους την ύπαρξη ενός άλλου Ελληνικού κολλεγίου, που είχε ιδρύσει προηγουμένως (1514-1521) ο ουμανιστής Πάπας Λέων Ι΄ ο Μέδικος, ο οποίος ως οπαδός της Αναγεννήσεως θαύμαζε, αγαπούσε τους Έλληνες και δεν ενδιαφέρονταν για τα θρησκευτικά ζητήματα. Το κολλέγιο αυτό είχε αποσπάσει την εκτίμηση των Ελλήνων, γιατί δεν είχε προσηλυτιστικούς σκοπούς. Τους Φράγκους όμως ενδιέφερε ο εκφραγκισμός των Ορθοδόξων και γι' αυτό ο διαβόητος Γρηγόριος ΙΓ΄ ίδρυσε το νέο Κολλέγιο.

Ήδη από τον 14^ο αιώνα ακόμα, είχε υποστηριχθεί, ότι πρέπει κάθε ελληνική οικογένεια να στέλνει ένα παιδί στη Δύση για ν' ανατραφεί στη λατινική πίστη.⁶³ Τον επόμενο αιώνα, προτάθηκε στον πάπα Ευγένιο Δ΄ (1431-

⁶¹ Στο *Τεκτονικό Δελτίο* (1970), σ. 134, οι μασόνοι αποκαλύπτουν την μασονική ιδιότητα των: Μελέτιου Μεταξάκη, Φωτίου, Πατριάρχη Αλεξάνδρειας, Χρυσάνθου, Αρχιεπισκόπου Αθηνών, Χρυσοστόμου Β΄ Χατζησταύρου, Αρχιεπισκόπου Αθηνών, Σάμου Ειρηναίου, Κεφαλληνίας Γερασίμου Δώριζα, Καστοριάς Ιωακείμ Λεπτίδη, Παροναξίας Χερουβείμ.

Στο τεκτονικό περιοδικό *Πυθαγόρας* (1997), σ. 49, αποκαλύπτουν τα ονόματα των Πατριαρχών: Ιωακείμ Γ΄, Μελέτιου Μεταξάκη, Βασιλείου Γ΄, Αθηναγόρα, Φωτίου, Θεοφίλου, Βενεδίκτου. Το όνομα του Αρχιεπισκόπου Αθηνών Χρυσοστόμου Β΄, Χατζησταύρου. Επίσης, το όνομα του Μητροπολίτη Χρυσοστόμου Σμύρνης, ως και τα ονόματα των Μητροπολιτών Φλωρίνης Βασιλείου και Αυστρίας Χρυσοστόμου Τσίτερ.

⁶² Πυθαγόρας 46-47(1994) σ. 30.

⁶³ Ζαχαρία Τσιρπανλή, *Το Ελληνικό κολλέγιο της Ρώμης*, Πατριαρχικό Ίδρυμα Μελετών, Θεσ/κη 1980, σ.25.

1447) η μεταφορά στη Ρώμη εκατό νεαρών Ελλήνων, που θα μορφώνονταν και θα ενστερνίζονταν τα δόγματα του παπισμού. Έτσι, θ' απέβαιναν χρήσιμοι για την σταθεροποίηση της ψευδενώσεως της Φλωρεντίας- Φερράρας.

Από το Ελληνικό Κολλέγιο πέρασαν περίπου 439 Έλληνες σπουδαστές. Εκτός από ελάχιστους, **οι άλλοι Φράγκεψαν!** Έδωσαν όρκο, ότι προσχωρούν στον παπισμό και ότι θα γίνονταν κληρικοί! Μερικοί απ' αυτούς, καίτοι Φράγκοι, παρουσιάζονταν δήθεν ως Ορθόδοξοι. Έτσι κατάφερναν να ξεγελούν τους Ορθοδόξους και να αποκτούν επίζητες θέσεις κληρικών στην Ορθόδοξη Εκκλησία! Περί τους 15 απ' αυτούς, κατόρθωσαν ν' αναδειχθούν επίσκοποι στην Ορθόδοξη Εκκλησία! Άλλοι, ανέλαβαν θέσεις εφημερίων σε Ορθόδοξους ναούς, και άλλοι εγκαταστάθηκαν στο Άγιο Όρος για προπαγάνδα μεταξύ των καλογήρων του Αγίου Όρους! Το Άγιο Όρος πάντα ενδιέφερε, μέχρι σήμερα, τους Φράγκους! Περί τους 50 από τους αποφοίτους αυτούς στάλθηκαν, μαζί με άλλους Φράγκους, ως ιεραπόστολοι στην Ανατολή, για να προσηλυτίσουν τους Ορθοδόξους Ρωμαίους!

2. Οι παπικοί ιεραπόστολοι στην Ανατολή χρησιμοποίησαν κάθε θεμιτό και αθέμιτο μέσο, για να πετύχουν τον ανίερο σκοπό τους. Ειδικά, το θέμα του ημερολογίου υπήρξε αντικείμενο ιδιαίτερης εκμεταλλεύσεως. Τόνιζαν την υπεροχή του Γρηγοριανού ημερολογίου, έναντι του Παλαιού. Κήρυτταν ότι οι σκλαβωμένοι Ρωμηοί έπρεπε να δεχθούν το ημερολόγιο του πάπα, για να γιορτάζουν όλοι μαζί τις μεγάλες γιορτές της χριστιανισσύνης. Αυτό όμως ήταν ακριβώς, που ήθελαν ν' αποφύγουν οι Ορθόδοξοι. Δεν ήθελαν να γιορτάζουν μαζί τους.

Από τα αρχαία χρόνια η Εκκλησία δεν ήθελε να συνεορτάζει με τους αιρετικούς. Έτσι διακρίνονταν η πίστη της από αυτή των αιρετικών. Με τον τρόπο αυτό, αποφεύγονταν η παραπλάνηση των μελών της, πως τάχα δεν υπάρχει διαφορά στη μεταξύ τους πίστη. Υπάρχουν μάλιστα και σχετικοί Κανόνες γι' αυτό, με αυστηρά επιτίμια.⁶⁴

Η αλλαγή του ημερολογίου το 1582 από τον Φράγκο Πάπα Γρηγόριο ΙΓ',⁶⁵ έδωσε άριστη ευκαιρία στους Ρωμηούς να ξεχωρίσουν τις γιορτές τους απ' τις γιορτές των Φράγκων.

⁶⁴ Ο 70^{ος} Αποστολικός, ο οποίος σε μετάφραση έχει ως εξής: «Αν κάποιος επίσκοπος, ή πρεσβύτερος, ή διάκονος, ή από τον κατάλογο των κληρικών νηστεύει με Ιουδαίους, ή γιορτάζει μ' αυτούς, ή δέχεται απ' αυτούς φαγητά και τα ποτά της γιορτής, όπως π.χ. άζυμα, ή κάτι τέτοιο, να καθαιρείται. Και αν είναι λαϊκός, να αφορίζεται». Ο Αριστηνός εξηγώντας τον κανόνα αυτό λέει: «ου συνεορτάσεις Εβραίοις, ή αιρετικούς. Ουδεμία κοινωνία φωτί προς σκότος...». Τα αυτά ορίζει και ο 37^{ος} Κανόνας της Λαοδικείας.

⁶⁵ Ο πάπας Γρηγόριος ΙΓ' ήταν ένα πολύ καταχθόνιο και πανούργο πρόσωπο! Είχε λάβει μέρος στη σπουδαιότερη για τους Φράγκους Σύνοδο του Τριδέντου, η οποία κατά τον Δοσίθεο Ιεροσολύμων «αναθεμάτισε την καθολική (= Ορθόδοξη) Εκκλησία, τους αγίους Πατέρες, τους Αποστόλους και αυτόν τον Χριστόν!»! Ήταν πίσω από τις σφαγές των Ουγενότων (Καλβινιστών), που έλαβαν χώρα στις 24 Αυγούστου 1572, στην αποκαλούμενη «νύκτα του αγίου Βαρθολομαίου». Για τις σφαγές αυτές ο Γρηγόριος ΙΓ' τέλεσε δοξολογία! Μάλιστα, όταν προετοιμάζονταν οι σφαγές αυτές, τον είχαν προειδοποιήσει οι άνθρωποί του, ότι πιθανόν μεταξύ των θυμάτων να ήταν και παπικοί. Ο Γρηγόριος ΙΓ' όμως, τους απάντησε με πρωτοφανή κυνισμό: «Δεν πειράζει, θα τους ξεχωρίσει ο Θεός»!

Ο πάπας Γρηγόριος ΙΓ' ήταν ένας δεισιδαίμονας. Πίστευε στην αστρολογία, όπως άλλωστε συνέβαινε και με άλλους πάπες της εποχής εκείνης. Είχε κοντά του επίσημο αστρολόγο, τον περιβόητο Ιερόνυμο Καρτάνο (1501-1576). Αυτός εξηγούσε τη γέννηση, ακμή και παρακμή των θρησκευτών, ως αποτέλεσμα αστρικών επιδράσεων!

Η προπαγάνδα των παπικών ιεραποστόλων από την μια μεριά και των προτεσταντών μισσιοναρίων από την άλλη, σε μια οδυνηρή για το Γένος μας εποχή, απόσπασαν μεγάλο αριθμό Ορθοδόξων στα δικά τους δόγματα.

Το ημερολόγιο αυτό, που ονομάστηκε «Γρηγοριανό» ή «φράγκικο», εισήγαγε στην παπική Εκκλησία ο πάπας Γρηγόριος ΙΓ΄ (1572-1585). Στα διάφορα κράτη της Ευρώπης εισήχθη σταδιακά πολλά χρόνια μετά.

Οι Ορθόδοξοι αρνήθηκαν να το αποδεχθούν, μολονότι γνώριζαν ότι το Παλαιό, το «Ιουλιανό», ή Ρωμέηκο ημερολόγιο, που επί αιώνες ακολουθούσαν, είχε τότε απόκλιση δέκα ημερών. Από πλευράς εκκλησιαστικής όμως, δεν τους ενδιέφερε η αστρονομική ακρίβεια, όπως δεν ενδιαφέρει μέχρι σήμερα κανένα Ορθόδοξο. Άλλωστε, η διόρθωση που έκανε ο Γρηγόριος ΙΓ΄ δεν την αποκατέστησε πλήρως. Επανάφερε την ισημερία στις 21 Μαρτίου, που υπήρχε το 325 και όχι στις 23 Μαρτίου, που ήταν το 45 προ Χριστού, όταν ο Ιούλιος Καίσαρας εισήγαγε το Ιουλιανό ημερολόγιο!

10. Το «Παγκόσμιο Συμβούλιο Εκκλησιών»

1. Σήμερα, κύριο όργανο του Οικουμενισμού είναι το λεγόμενο «Παγκόσμιο Συμβούλιο Εκκλησιών». Ιδρύθηκε το 1948. Προηγουμένως υπήρχαν ορισμένα άλλα οικουμενιστικά Κινήματα, όπως η «Ζωή και Εργασία», το «Πίστη και Τάξη», κ. ά., που ενσωματώθηκαν σ' αυτό, όταν οι Συνελεύσεις τους το 1937 απεφάσισαν την ίδρυση του Παγκόσμιου αυτού Συμβουλίου.

Οι Προτεστάντες επιδίωκαν το όραμα της ενότητάς τους από τα τέλη του 18^{ου} αιώνα. Οι Congregational-ιστές, Πρεσβυτεριανοί, Μεθοδιστές και Αγγλικανοί ίδρυσαν το 1795 την «Ιεραποστολική Οργάνωση του Λονδίνου». ⁶⁶ Τα προβλήματα που αντιμετώπιζαν οι Προτεστάντες στις Ιεραποστολές τους, τους ανάγκασαν να στραφούν σε μια οικουμενιστική εκκλησιολογία, που στηρίζεται στην ενότητα όλων των Προτεσταντών, χωρίς τονισμό των δογματικών διαφορών τους. Το 1846 οι Προτεστάντες ίδρυσαν την οργάνωση «Ευαγγελική Συμμαχία», στην οποία συμμετείχαν περισσότεροι από οκτακόσιοι Ευαγγελικοί ηγέτες από 52 προτεσταντικές ομολογίες.

Το Διεθνές Ιεραποστολικό Συνέδριο, που οργανώθηκε στο Εδιμβούργο το 1910, χαιρετίστηκε ως «η κορυφαία καμπή στην οικουμενιστική συνεργασία», ως «ένα από τα μεγάλα ορόσημα στην ιστορία της Εκκλησίας» και ως «το λίκνο του σύγχρονου Οικουμενισμού». ⁶⁷

Η αστρολογία άρχισε να ενδιαφέρει την φράγκικη «εκκλησία» από τον 16^ο αιώνα. Τότε γνώρισε μεγάλη άνθηση, επειδή συνδέθηκε με την ιουδαϊκή καμπαλά, την οποία οι Λατίνοι θεωρούσαν μέρος της χριστιανικής παραδόσεως! Γι' αυτό, πολλοί Πάπες είχαν τον προσωπικό τους αστρολόγο. Ο Πάπας Λέων 10^{ος} (1513- 1521) ίδρυσε έδρα Αστρολογίας στη Scuola Vaticana, ενώ ο Πάπας Παύλος 3^{ος} (1534- 1549), την εποχή της Αντιμεταρρυθμίσεως, είχε προσωπικό του αστρολόγο τον Λουκά Γκουάρικο, τον οποίο μάλιστα ανέδειξε καρδινάλιο! Βλ. σχετ. ένθετο «Επτά ημέρες», σελ.4, της εφημερίδας Καθημερινή (23.12.2003).

⁶⁶ Χίρς, Εισήγηση, *Ιεραποστολικές καταβολές συγχρόνου Οικουμενισμού*, (αδημοσίευτη).

⁶⁷ Χίρς, Εισήγηση, *Ιεραποστολικές καταβολές συγχρόνου Οικουμενισμού*, (αδημοσίευτη).

α. Η Κίνηση «Ζωή και Εργασία» εμφανίστηκε το 1914, προτού εκραγεί ο Α΄ Παγκόσμιος Πόλεμος. Ήταν μια προσπάθεια των Προτεσταντών για συνεργασία μεταξύ τους σε πρακτικά και κοινωνικά θέματα και ενότητα, ύστερα από την πολυδιάσπασή τους σε εκατοντάδες «εκκλησίες».

Από το 1917 η Κίνηση αυτή ήρθε σε επαφή με το Οικουμενικό Πατριαρχείο. **Τούτο δέχτηκε ανεπιφύλακτα τη συνεργασία της!** Φαίνεται πως κάποιο ρόλο έπαιξε η Μασονία. Εν τω μεταξύ το Οικουμενικό Πατριαρχείο το 1920, με το λεγόμενο «**Πατριαρχικό Διάγγελμά**» του, ζήτησε να συσταθεί «Κοινωνία των Εκκλησιών», κατά το πρότυπο της «Κοινωνίας των Εθνών», που τότε είχε συσταθεί μεταξύ των κρατών.

Η Κίνηση αυτή συγκάλεσε δύο Συνέδρια. Ένα, στη Στοκχόλμη το 1925, και το άλλο στην Οξφόρδη το 1937. Σ' αυτά, έλαβαν μέρος και Ορθόδοξοι εκπρόσωποι των Πατριαρχείων και των άλλων Αυτοκέφαλων Εκκλησιών. Στο Συνέδριο της Οξφόρδης την Εκκλησία της Ελλάδος εκπροσώπησε ο θεολόγος Αμίλκας Αλιβιζάτος, μασόνος⁶⁸ και ένθερμος υποστηρικτής του Οικουμενισμού. Ο Αμίλκας Αλιβιζάτος υπεστήριξε στις συζητήσεις που έγιναν, ότι εκείνος που εξ ονόματος μιάς **«ιεράς δήθεν συντηρητικότητας (λέγε αμαθείας και φανατισμού) επιμένει εις την διατήρησιν της διαιρέσεως των χριστιανικών δυνάμεων, εκουσίως ή ακουσίως, συνεργεί και συνεργάζεται μετά των σκοτεινών σατανικών δυνάμεων, αι οποίαι απεργάζονται την ματαίωσιν της επικρατήσεως επί της γης της βασιλείας του Θεού»!**⁶⁹

β. Η Κίνηση «Πίστη και Τάξη» εμφανίστηκε κι' αυτή πριν τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. Σκοπός της ήταν η ενότητα του Προτεστάντικου κόσμου, με την παραθεώρηση των δογματικών του διαφορών.

Παρά το ότι η βάση της Κινήσεως αυτής, από πλευράς Ορθοδοξίας είναι τόσο επιλήψιμη, οι Προκαθήμενοι πολλών Πατριαρχείων και άλλων Νεοσημερολογίτικων Εκκλησιών παραδόξως δέχτηκαν και έλαβαν μέρος στα Συνέδριά τους. Αυτό είναι δείγμα, πόσο μέσα σε λίγα χρόνια, από τότε που ο Ιωακείμ Γ΄ το 1901 εξαπέλυσε την κακόδοξη Εγκύκλιό του, εξασθένησαν τα αντανακλαστικά των Ορθοδόξων σε θέματα αντιστάσεώς τους στην Κίρκη του Οικουμενισμού!

Η «Πίστη και Τάξη» συγκάλεσε κι' αυτή δύο παγκόσμια συνέδρια. Ένα το 1927 στη Λωζάννη, και άλλο το 1937 στο Εδιμβούργο. Στο συνέδριο του 1927 στη Λωζάννη οι Ορθόδοξοι αντιπρόσωποι διακήρυξαν ότι «αν και είμαστε διηρημένοι λόγω των δογματικών διαφορών, εν τούτοις είμαστε έν με τους εδώ αδελφούς μας, εν τη πίστει του Κυρίου και Σωτήρος ημών Ιησού Χριστού».⁷⁰

Η «Ζωή και Εργασία» και η «Πίστη και Τάξη» προλείαναν το έδαφος για την δημιουργία μιάς μεγάλης οικουμενιστικής Οργανώσεως, που θα αναλάμβανε να συνενώσει σε μία Εκκλησία τους Προτεστάντες, αλλά και τους άλλους χριστιανούς, όπως τους Παπικούς και τους Ορθοδόξους! Έτσι, προέκυψε το λεγόμενο «Παγκόσμιο Συμβούλιο Εκκλησιών».

⁶⁸ *Τεκτονικό Δελτίο*, 30 (1990), σ. 22. Πρέπει να σημειωθεί ότι η Θεολογική Σχολή των Αθηνών, ανάθεσε το 1929 στον Αμίλκα Αλιβιζάτο να γνωμοδοτήσει για τη μασονία (τεκτονικό φυλλάδιο *Τι είναι η μασωνία*, 1991, σ. 22). Ο Αμίλκας Αλιβιζάτος υπήρξε και Πρόεδρος της «Χ.Α.Ν.», η οποία ιδρύθηκε στην Ελλάδα το 1918, αλλά και Βασιλικός Επίτροπος στην Ιερά Σύνοδο της Εκκλησίας της Ελλάδος! (Χαρ. Βασιλοπούλου, *Ο Οικουμενισμός χωρίς μάσκα*, Αθήνα 1995, σ. 53).

⁶⁹ Γ. Τσέτση, *Η συμβολή του Οικουμενικού Πατριαρχείου*, σ.112.

⁷⁰ Χίρς, Εισήγηση, *Ιεραποστολικές καταβολές συγχρόνου Οικουμενισμού*, (αδημοσίευτη).

2. Η συμμετοχή των Πατριαρχείων και των άλλων Αυτοκεφάλων Εκκλησιών στο ανωτέρω «Παγκόσμιο Συμβούλιο Εκκλησιών», συνιστά έκπτωση από την Ορθόδοξη πίστη! Συνιστά προδοσία της Ορθοδοξίας!

Οι λόγοι είναι οι εξής:

α. Η Ορθόδοξη Εκκλησία δεν είναι απλά και μόνο η αληθινή Εκκλησία. **Είναι η μόνη αληθινή Εκκλησία!** Αυτό σημαίνει ότι κάθε άλλη χριστιανική κοινότητα, που αυτοαποκαλείται «εκκλησία», δεν είναι Εκκλησία του Χριστού». Εκκλησία του Χριστού είναι μόνο η Ορθόδοξη Εκκλησία. Αυτή μόνο δεν έχει «σπίλον ή ρυτίδα»⁷¹ αιρέσεως και κακοδοξίας!

Όταν οι ποιμένες της Ορθόδοξης Εκκλησίας γίνονται μέλη του λεγομένου «Παγκοσμίου Συμβουλίου Εκκλησιών», της πανσπερμίας αυτής των αιρετικών «εκκλησιών», τι σημαίνει αυτό; Σημαίνει, ότι οι ανάξιοι ποιμένες της που την κατέστησαν μέλος του, είτε Πατριάρχες είναι είτε Αρχιεπίσκοποι είτε επίσκοποι, είτε άλλοι κληρικοί και θεολόγοι, εξέπεσαν από την Ορθόδοξη πίστη κι' έγιναν αιρετικοί! Και όσοι, τους ακολουθούν και «κοινωνούν» μαζί τους, απέναντι Θεού, είναι το ίδιο πράγμα. **Είναι και αυτοί εξίσου αιρετικοί και κακόδοξοι!**

β. Ακόμα κι' αν πραγματικά ήταν Ορθόδοξα τα Πατριαρχεία και οι λοιπές Αυτοκέφαλες Εκκλησίες, που σήμερα μετέχουν στο κακόδοξο αυτό κατασκευάσμα, που λέγεται «Παγκόσμιο Συμβούλιο Εκκλησιών», η φωνή τους μέσα σ' αυτό καταπνίγεται απ' τις αντίστοιχες και πολλές κραυγές των λοιπών πλανεμένων μελών του! Ετσι, ακούγεται μόνο η δική τους κακόδοξη φωνή. Κι' η φωνή αυτή νομίζεται από πολλούς ως φωνή και των Ορθοδόξων!

Πως συμβαίνει αυτό; Συμβαίνει γιατί η δομή του «Παγκοσμίου Συμβουλίου Εκκλησιών», από το Καταστατικό του, είναι τέτοια, ώστε η δύναμή του να είναι εξ ολοκλήρου στα χέρια των Προτεσταντών! Οι Ορθόδοξοι αποτελούν στο «Παγκόσμιο Συμβούλιο Εκκλησιών» μιά ασήμαντη μειοψηφία. Είναι μόλις το 15% των μελών του!

Αυτό οφείλεται στο ότι μέλη του «Παγκοσμίου Συμβουλίου Εκκλησιών» δεν είναι άτομα, αλλά «εκκλησίες»! Στη Γενική Συνέλευσή του Βανκούβερ Καναδά το 1983, οι μεν «Ορθόδοξες» Εκκλησίες ήταν, και εξακολουθούν να είναι, μόλις 15, με 141 εκπροσώπους, οι δε Προτεσταντικές ήταν 304, με 900 εκπροσώπους, και εξακολουθούν να αυξάνονται!⁷²

Στις ψηφοφορίες που γίνονται στα διάφορα όργανα του Παγκοσμίου Συμβουλίου Εκκλησιών, είναι δυνατόν ποτέ το 15% των Ορθοδόξων να υπερισχύσει του 85% των Προτεσταντών; Όταν αποφασίζουν σ' αυτό θέματα πίστεως, οι Ορθόδοξοι, για να μη θεωρηθεί ότι συμφωνούν με πολλές αποφάσεις της συντριπτικής πλειοψηφίας των Προτεσταντών, μέχρι το 1961 κατέθεσαν ξεχωριστές «Δηλώσεις», με τις θέσεις τους. Στη Γενική Συνέλευση όμως του Νέου Δελχί της Ινδίας το 1961, η πλειοψηφία του «Παγκοσμίου Συμβουλίου Εκκλησιών» αρνήθηκε να δεχθεί τις ξεχωριστές αυτές «Δηλώσεις». Και από τότε τις αρνείται πάντοτε! Αυτό έχει ως αποτέλεσμα, οι κακόδοξες αποφάσεις της πλειοψηφίας της Οργανώσεως αυτής, να θεωρούνται και ως αποφάσεις των Ορθοδόξων, που μετέχουν σ' αυτό!

⁷¹ Εφεσ. 5, 27.

⁷² Μητροπολίτου Καρθαγένης Παρθενίου, *Η έκτη Γενική Συνέλευση του Παγκοσμίου Συμβουλίου Εκκλησιών εις το Βανκούβερ του Καναδά 1983*, Αθήναι 1984, σελ. 4.

γ. Υπάρχει κι' άλλος, σοβαρότατος κίνδυνος δολιοφθοράς της όσης Ορθοδοξίας, εξακολουθεί να υπάρχει ακόμα στα Πατριαρχεία και τις λοιπές Αυτοκέφαλες Εκκλησίες, που μετέχουν στο «Παγκόσμιο Συμβούλιο Εκκλησιών».

Κάθε μέλος του «Παγκοσμίου Συμβουλίου Εκκλησιών», δηλαδή κάθε «εκκλησία» που μετέχει, εκπροσωπείται σ' αυτό από ορισμένο αριθμό εκπροσώπων της, που υποτίθεται ότι εκφράζουν τις απόψεις της συγκεκριμένης «εκκλησίας».

Πρέπει να θεωρείται αυτονόητο ότι κάθε μέλος του «Παγκοσμίου Συμβουλίου Εκκλησιών», δηλ. κάθε «εκκλησία», διορίζει τους εκπροσώπους της, που εκείνη θέλει. Όμως, το «Παγκόσμιο Συμβούλιο Εκκλησιών», με το Καταστατικό του, δεν επιτρέπει στις «εκκλησίες»- μέλη του να προτείνουν αυτές κάποιον κληρικό ή λαϊκό, που εκείνες θέλουν, για να τις εκπροσωπήσει! **Τους αντιπροσώπους διορίζει αυτό το «Παγκόσμιο Συμβούλιο Εκκλησιών»!**⁷³ Αυτό σημαίνει ότι το «Παγκόσμιο Συμβούλιο Εκκλησιών» θέλει οι εκπρόσωποι των «εκκλησιών» να είναι της δικής του αρέσκειας και εμπιστοσύνης, και όχι της «εκκλησίας», που υποτίθεται ότι εκπροσωπούν! **Αυτό είναι κάτι το πρωτοφανές!**

Μεταξύ της Εκκλησίας της Ελλάδος και του «Παγκοσμίου Συμβουλίου Εκκλησιών» έχουν δημιουργηθεί για το θέμα αυτό αρκετά προβλήματα, όπως στη Γενική Συνέλευση του στο Ναϊρόμπι το 1975. Σ' αυτή, το Π.Σ.Ε. απέρριψε τον διορισμό ως εκπροσώπου της Εκκλησίας της Ελλάδος, του καθηγητή Γεράσιμου Κονιδάρη, όπως και το επόμενο έτος απέρριψε τον διορισμό του π. Ιωάννη Ρωμανίδη στο τμήμα «Πίστη και Τάξη», στο οποίο προηδρεύε ο Νικ. Νησιώτης, άνθρωπος πιστά αφοσιωμένος στο «Παγκόσμιο Συμβούλιο Εκκλησιών»! Υπάρχουν και άλλες σχετικές περιπτώσεις.⁷⁴

δ. Εύλογα θα διερωτηθεί κάποιος. Και τα υποτιθέμενα Ορθόδοξα Πατριαρχεία και Αυτοκέφαλες Εκκλησίες τι κάνουν; Πως ανέχονται την κατάσταση αυτή του έσχατου εξευτελισμού τους;

Η Εκκλησία της Ελλάδος το 1978, είναι η μόνη από τις Ορθόδοξες Εκκλησίες, που αντέδρασε. Ο τότε Αρχιεπίσκοπος Σεραφείμ, διαμαρτυρήθηκε στον τότε Γενικό Γραμματέα του Π.Σ.Ε. Πόττερ, που είχε επισκεφθεί την Ελλάδα. Απειλήσε μάλιστα να αποχωρήσει η Εκκλησία της Ελλάδος, αν δεν διορθωθεί η κατάσταση αυτή, το να μη μπορεί να ορίζει αυτή τους εκπροσώπους της. Ο Γενικός Γραμματέας του «Παγκοσμίου Συμβουλίου Εκκλησιών» Πόττερ, για να δικαιολογήσει την απαράδεκτη αυτή κατάσταση, απέδωσε την αιτία της στον Καταστατικό Χάρτη, ο οποίος είπε ότι έπρεπε ως προς αυτό το σημείο ν' αλλάξει.

Θ' ανέμενε κανένας το Οικουμενικό Πατριαρχείο να συγκαλέσει, για το ζωτικής σημασίας για την Ορθοδοξία αυτό θέμα, σύσκεψη από όλες τις «Ορθόδοξες» Εκκλησίες, που έχουν κοινωνία μαζί του. Φαίνεται όμως ότι αυτό περί άλλων «μεριμνά και τυρβάζει»! Γι' αυτό, συγκάλεσε το ίδιο το «Παγκόσμιο Συμβούλιο Εκκλησιών» το 1981 στη Σόφια της Βουλγαρίας σύσκεψη των «Ορθοδόξων Εκκλησιών» - μελών του, μεταξύ των οποίων περιλάμβανε και τις μονοφυσίτικες αιρετικές «εκκλησίες»!

Είναι πολύ ενδιαφέροντα τα όσα ελέγχθησαν στο Συνέδριο αυτό. Αξίζει τον κόπο, με κάθε δυνατή συντομία, χωρίς κανένα σχόλιο δικό μας, να σταχυολογήσουμε μερικά αποσπάσματα από την από 24 Ιουνίου 1981 «Εκθεση»⁷⁵, που κατέθεσε στον

⁷³ Ορθόδοξος Τύπος, 315 (20.5.1978)

⁷⁴ Ορθόδοξος Τύπος, 317 (10.6. 1978).

⁷⁵ Ι. Ρωμανίδου, Προς Αρχιεπίσκοπον Αθηνών Σεραφείμ, Έκθεσις περί της εν Σόφια Διασκέψεως Ορθοδόξων Εκκλησιών δια την συμμετοχήν των εις το Παγκόσμιον Συμβούλιον Εκκλησιών την 23 – 31 Μαΐου 1981, αδημοσίευτη.

Αρχιεπίσκοπο Σεραφείμ, ο εκπρόσωπος της Εκκλησίας της Ελλάδος στο Συνέδριο αυτό **π. Ιω. Ρωμανίδης**⁷⁶ για να φανεί η διάβρωση που έκανε το «Παγκόσμιο Συμβούλιο Εκκλησιών», μεταξύ των Ορθοδόξων Εκκλησιών! Μεταξύ άλλων, αναφέρει η «Εκθεση» αυτή:

ε. « Οργανωτής της διασκέψεως εκ μέρους του Π.Σ.Ε. ήτο η λεγομένη Ορθόδοξος Ομάδα Κρούσεως του Π.Σ.Ε. της οποίας οι μόνοι Έλληνες μέλη είναι ο Σιλιβρίας κ.κ. Αιμιλιανός και πρωτοπρ. Γεώργιος Τσέτσης, πρόεδρος και οι δύο του Οικουμενικού Πατριαρχείου...

Η Διάσκεψις ήρχισε, ως είθισται, με την ανάγνωσιν των τηλεγραφημάτων αρχηγών Εκκλησιών. Εν συνεχεία ανεγνώσθησαν μηνύματα των Εκκλησιών υπό των εκπροσώπων. Ο άγιος Κίτρος ετόνισε εις το εν λόγω μήνυμα ότι η Εκκλησία της Ελλάδος επροβληματίσθη αν έπρεπε να δεχθή πρόσκλησιν δια Πανορθόδοξον Διάσκεψιν από το Π.Σ.Ε.,

Ο σκοπός της Διασκέψεως, αλλά κυρίως των ηγετών του Π.Σ.Ε. εφάνη σαφώς όταν ανεγνώσθη εκ του εσωκλειστού εγγράφου η πρότασις της Εκκλησίας της Ελλάδος. Εις αυτήν, ο Γεν. Γραμματεύς αντέδρασε ισχυρώς και επιμόνως, ισχυριζόμενος ότι η πρότασις αυτή αφορά εις την καρδίαν του Π.Σ.Ε. και ότι αποδοχή αυτής θα οδηγήση εις την διάλυσιν του Π.Σ.Ε.. Αντέδρασε εξ ίσου εντόνως ο υποφαινόμενος⁷⁷ όστις και ανέπτυξε τους λόγους, διατί εν τοιαύτη περιπτώσει ο διάλογος εις τα πλαίσια του Π.Σ.Ε., καθίσταται αδύνατος.

Δια να έχομεν σαφή εικόνα του τι είναι αυτό που απειλεί την καρδιά του Π.Σ.Ε. με διάλυσιν ας προσέξωμεν την ως άνω πρότασιν εις την οποίαν αντέδρασε ο Γεν. Γραμματεύς, η οποία έχει ως εξής:

“ Κατ’ ουδένα τρόπον είναι δυνατόν η Εκκλησία της Ελλάδος να επιτρέψη είτε εις Προτεστάντας, είτε και εις Ορθοδόξους να επιλέγουν, ή να εκλέγουν τους αντιπροσώπους της εις την Κεντρικήν, ή την Εκτελεστικήν Επιτροπήν, εις τας «μονάδας», ή «υπομονάδας» του Π.Σ.Ε.. Ουδεμία Ορθόδοξος Εκκλησία είχε, ή διεξεδίκησε ποτέ τοιούτο δικαίωμα, και τηρουμένων των αναλογιών, είναι έτι περισσότερο αδύνατον να δοθούν τοιαύτα δικαιώματα εις μη Ορθοδόξους Εκκλησίας, είτε εντός, είτε εκτός του Π.Σ.Ε.”

Εφάνη σαφώς, από αυτήν την αντίδρασιν του Γεν. Γραμματέως εις αυτήν την πρότασιν ότι οι ηγέται, οι φανεροί και οι κρυπτοί, του Π.Σ.Ε., ότι ως σκοπόν έχουν την ένωσιν των Εκκλησιών μέσω διαβρώσεως, όχι μόνον των Προτεσταντών, αλλά και των Ορθοδόξων! Είναι η πρώτη φορά που εφάνη τόσο σαφώς ότι το σχέδιον αφορά και εις τους Ορθοδόξους.

Πρέπει να σημειωθή ότι οι Προτεστάνται μέλη εν γνώσει των εδέχθησαν την μέθοδον αυτήν δια την μεταξύ των συνεργασίαν και ένωσιν. Πως όμως οι Ορθόδοξοι εδέχθησαν να υπογράψουν το εν λόγω Καταστατικόν; Η δομή και το Καταστατικόν του Π.Σ.Ε. είναι τα καλύτερα δυνατά διά τας ενωτικάς ανάγκας του Προτεσταντισμού και οφείλουν οι Ορθόδοξοι να τα σεβασθούν και μάλιστα να τα υποστηρίξουν διά την ένωσιν των Προτεσταντών.

Αλλ’ όμως, αυτά που είναι τα καλύτερα δυνατά δια τον Προτεσταντισμόν, είναι τα χειρότερα δια την Ορθοδοξίαν! Εις την προαναφερθείσα απάντησίν του προς τον Γεν. Γραμματέα ο υποφαινόμενος επέστησε την προσοχήν του, ότι η δομή του Π.Σ.Ε. πρέπει δια τους Ορθοδόξους να είναι τοιαύτη, ώστε ν’ αποφευχθή η γραμμή της

⁷⁶ Ο άλλος εκπρόσωπος της Εκκλησίας της Ελλάδος ήταν ο Μητροπολίτης Κίτρος Βαρνάβας.

⁷⁷ δηλ. ο π. Ιω. Ρωμανίδης

παπικής Εκκλησίας, η οποία πάντοτε και μέχρι σήμερα εκκαλλιέργει τους μεταξύ μας λατινόφρονες δια να κάμνη διάλογον με αυτούς και να επιτύχει μέσω αυτών την ένωσιν.

Σημειωτέον, ότι οι δύο αναφερθέντες εκπρόσωποι του Οικουμενικού Πατριαρχείου δεν εξεδηλώθησαν σαφώς επί της εν λόγω προτάσεως, παρ' ότι εις το εσώκλειστον έγγραφον δ, δηλ. το Memorandum του Οικουμενικού Πατριαρχείου, ζητούνται τα ίδια, χωρίς όμως ν' απαιτούνται. Αυτό συνετέλεσεν εις την εντύπωσιν ότι μόνον η Εκκλησία της Ελλάδος επέμεινε εις τα τοιαύτα.

Επίσης, πρέπει να σημειωθή ότι προ της αφίξεως του Γεν. Γραμματέως, την 27 Μαΐου, **σχεδόν πάντες οι εκπρόσωποι, με την εντυπωσιακήν εξαίρεσιν των του Οικουμενικού Πατριαρχείου**, εξεφράζοντο με αποφασιστικότητα υπέρ των απόψεων της Εκκλησίας της Ελλάδος, αι οποίαι ανεγνώσθησαν και ως προβλήματα κατά την συνεδρίαν της 26 Μαΐου. Με την εμφάνισιν όμως του Γεν. Γραμματέως την 27 Μαΐου η όλη ατμόσφαιρα άλλαξε.

Εν όψει της αλλαγής αυτής ο άγιος Κίτρος επήρε την επομένην τον λόγον και διεμαρτυρήθη δια την δημιουργηθείσαν εντύπωσιν ότι μόνη η Εκκλησία της Ελλάδος έχει τας δικαίας απαιτήσεις της. Ετόνισε ότι τα εν λόγω αιτήματα, είναι αιτήματα όλων. Η Εκκλησία της Ελλάδος δεν τα προωθεί δια τον εαυτόν της, αλλά δι' όλους, και κυρίως δια **το Οικουμενικόν Πατριαρχείον «το οποίον εις το Ναϊρόμπι το 1975 έτυχε τοιαύτης μεταχειρίσεως δια την οποίαν πρέπει να εντρέπεται το Π.Σ.Ε.»!** Ετόνισε μάλιστα ότι ο ισχυρισμός του Γεν. Γραμματέως ότι αι Επιτροπαί Ονομασίας πρέπει να έχουν το δικαίωμα να ελέγχουν τα προς διορισμόν πρόσωπα δια την ικανότητα και αρμοδιότητά των, είναι εντελώς απαράδεκτος, αφού ούτε καν ελληνικά γνωρίζουν, και ούτε την πραγματικότητα των θεσμών των Ορθοδόξων Εκκλησιών. Αλλά, «άλλοι είναι οι λόγοι που θέλουν τον έλεγχον εις τον διορισμόν των Ορθοδόξων»! Ομιλών επί μακρόν ο άγιος Κίτρος κυριολεκτικά ηλέκτρισε την ατμόσφαιραν και το κλίμα άλλαξε, με αποτέλεσμα η ως άνω πρότασις εφάνη πλέον ανοικτά ως πρότασις όλων, έστω και δια της σιωπής των κατ' έθος σιωπόντων μέχρι τέλους. Ούτως, η ως άνω πρότασις, αλλά υπό ηπίαν μορφήν, κατεγράφη μεταξύ και των προβλημάτων και των αιτημάτων όλων των Ορθοδόξων Εκκλησιών.

Δια την ορθήν, νομίζω, ανάλυσιν της περαιτέρω εκβάσεως της Διασκέψεως, όσον αφορά εις το Καταστατικόν, πρέπει να φέρωμεν εις μνήμην ότι το 1978 οι τρεις ηγέται του Π.Σ.Ε., μας είπαν κατά την επίσκεψίν των εις την Ελλάδα, ότι αι απαιτήσεις της Εκκλησίας της Ελλάδος είναι θέμα αλλαγής του Καταστατικού. Όταν αναφερθήκαμεν εις τα γεγονότα του παρελθόντος ο Γενικός Γραμματεύς εχαράκτηρισε αυτά ως λάθη και είπε ότι εις το θεμέλιον των σημερινών προβλημάτων είναι η εξ αυτών δημιουργηθείσα έλλειψις εμπιστοσύνης

Η γενομένη αυτή ανάλυσις εν μορφή ομολογίας του Γεν. Γραμματέως δύναται να έχη τρεις σημασίας: Ή ότι 1) το Π.Σ.Ε. ενήργησε προώρως εις την περίπτωσιν της Εκκλησίας της Ελλάδος, που δεν είναι ακόμη έτοιμη δια τον βαθμόν διαβρώσεως που ενόμιζε ότι τώρα εμπορεί να επιτύχη, ή 2) ότι οφείλεται η κατάστασις εις τας κακάς συμβουλάς εκείνων των Ελλήνων Ορθοδόξων που ευρίσκονται εις τον εσωτερικόν πυρήνα παρασκηνιακής διοικήσεως, ή 3) εις συνδυασμόν των 1 και 2.

Το αίτημα της Εκκλησίας της Ελλάδος, αντί ν' απομονωθή έγινε αίτημα όλων, παρ' ότι αι άλλαι Εκκλησίαι δεν έχουν τα οξείας μορφής προβλήματα της Εκκλησίας της Ελλάδος. **Τούτο οφείλεται εις το ότι αι άλλαι Εκκλησίαι δεν έχουν «κινησιακούς» ευσεβιστάς και ανεξαρτήτους της Εκκλησίας Θεολογικάς Σχολάς, αι οποίαι είναι ενίοτε φυτώρια μετ' ετεροδόξων συνεργασίμων τινών, που δια τον Προτεσταντισμόν αποτελούν μεγάλον πειρασμόν προς χρήσιν δια τας ανάγκας των, ως μοδέρνων λατινοφρόνων.**

Εκτός τούτου, πρέπει να επαναφέρω μεν εις την μνήμην μας το γεγονός ότι κατά την συνάντησιν των εκπροσώπων όλων των Ορθοδόξων Εκκλησιών εις την Μόσχαν το 1948, **αι Ορθόδοξοι Εκκλησίαι, πλην ωρισμένων ελληνοφώνων, κατεδίκασαν το Π.Σ.Ε., ως έμπνευσιν και όργανον της Μασονίας! Δεν γνωρίζω κατά πόσον ανταποκρίνεται εις την πραγματικότητα η ταύτις του Π.Σ.Ε. και η Μασονία.** Πάντως, δεν αποκλείεται Έλληνες μασόνοι να συνεργάζωνται με μασόνους του Π.Σ.Ε. δια τα θέματα των Ελληνοφώνων Ορθοδόξων, χωρίς, όμως, τούτο να σημαίνει ότι το Π.Σ.Ε. είναι μασονικόν.

Εκ τούτου φαίνεται σαφώς ότι το Π.Σ.Ε. εύρε έδαφος πρόσφορον εις την Ελλάδα, που δεν υπάρχει ούτε εις τον Κομμουνιστικόν, ούτε εις τον Ισλαμικόν κόσμον, όπου η μασονία θεωρείται κατ' αρχήν εχθρός του Μαρξισμού, της πίστεως και του κράτους, και όπου δεν υπάρχουν ανεξάρτητοι της Εκκλησίας Θεολογικά Σχολαί και «κινησιακοί» ευσεβισταί.

Επομένως, οχυρωμένοι οι ως άνω Ορθόδοξοι και άθικτοι από τα τρία αυτά προβλήματα της Εκκλησίας της Ελλάδος, δεν βλέπουν το καταστατικόν θέμα κατά τον ίδιον τρόπον. Η διαφορά αυτή εφάνη σαφώς εις τας κατ' ιδίαν επαφάς. Όμως, δεν είμαι βέβαιος, κατά πόσον αι εξ αυτών πληροφορία ανταποκρίνονται εις την πραγματικότητα, ή ανήκουν εις ενδεχομένην προσπάθειαν να μας καλύψουν με το μελάνι της σουπιάς διά να ξεφύγουν, ή εις το «διαίρει και βασίλευε». Οφείλω όμως να τας αναφέρω, δια να κρίνη ο καθένας δια τον εαυτόν του.

Εξ μέλη, αντιπροσωπεύοντα τα Πατριαρχεία, μας είπαν σαφώς και απεριφράστως ότι το πρόβλημα της Εκκλησίας της Ελλάδος δεν οφείλεται εις το Καταστατικόν, **αλλ' εις Έλληνας**, που επηρεάζουν τας περί διορισμού και προσκλήσεων αποφάσεις του Π.Σ.Ε.

Μάλιστα, επληροφορήθημεν σε κατ' ιδίαν συζήτησιν, έγιναν ενέργειαι το 1981 κατ' εντολήν του Γεν. Γραμματέως, βάσει του διοριστηρίου της Εκκλησίας της Ελλάδος του 1976 δια τον διορισμόν του υποφαινομένου εις το «Πίστις και Τάξις». Αλλά, απερρίφθη διότι κατηγορήθηκα ως αντι-οικουμενιστής και οι ημέτεροι εις τα πράγματα δεν έκαμαν ό,τι έπρεπε δια να εξουδετερωθή η κατηγορία. Εκάλυφθη όμως αυτή η πραγματική αιτία με την δικαιολογίαν ότι υπάρχουν δια την Ελλάδα μόνον δύο θέσεις. Σημειωτέον, ότι το 1976 το Π.Σ.Ε. είχε ζητήσει έγκρισιν τριών ονομάτων διά τρεις θέσεις.

Το αποτέλεσμα όλης αυτής της φάρσας είναι ότι δεν έχει η Εκκλησία της Ελλάδος εις το «Πίστις και Τάξις» ειδικόν της δογματικής, της συμβολικής και της ιστορίας των δογμάτων που είναι τα θέματα καρδιάς του εν λόγω Υποτιμήματος. Εις αυτό η Εκκλησία της Ελλάδος εκπροσωπείται από καθηγητήν της Εκκλησιαστικής Ιστορίας, που έχει στενήν σχέσιν με την ιστορίαν των δογμάτων, και από καθηγητήν της Φιλοσοφίας της Θρησκείας, που δεν έχει καμμίαν άμεσον σχέσιν με τα θέματα «Πίστις και Τάξις»!

Επίσης, οφείλει η Ιερά Σύνοδος να ζητήσει από το Π.Σ.Ε. τα ονόματα των Ορθοδόξων που εις Ναιρόμπι το 1975 υπέδειξαν την αντικατάστασιν του κ. Γ. Κονιδάρη ως υποψηφίου διά την Κεντρικήν Επιτροπήν, χωρίς προσυνηνόησιν με τον αρχηγόν της Ελλαδικής Αντιπροσωπείας Μητροπολίτην Κορίνθου κ.κ. Παντελεήμονα. Αφού, ως ισχυρίζοντο ο τρίτος υποψήφιος θα έπρεπε να είναι γυναίκα, ή νέος, διατί δεν αντικατέστησαν τον κ. Νησιώτην; Φαίνεται, ότι αυτό εφοβήθησαν ότι θα έκαμεν ο αρχηγός της αντιπροσωπείας και ίσως διά τούτο δεν τον συνεβουλεύθησαν.

Ο Γενικός Γραμματέης, όπως είπαμεν ανωτέρω εχαράκτήρισε τα επεισόδια αυτά ως λάθη, βάσει των οποίων εδημιουργήθη έλλειψις εμπιστοσύνης. Ναι, αλλά συνεβουλεύθησαν Έλληνας δια να γίνουν τέτοια λάθη, και όχι την Εκκλησίαν. Τώρα που εφθάσαμεν εις το σημείον αυτό, πρέπει η Εκκλησία της Ελλάδος να ζητήσει ευθύνας, κυρίως εν όψει των ανωτέρω κατ' ιδίαν συζητήσεων, που προφανώς είχαν

σκοπόν να πεισθώμεν περί της αθωότητος των Προτεσταντών ηγετών του Π.Σ.Ε. και της ενοχής «Ελλήνων συνωμοτών». Ναι, αλλά πως θα ηξεύρωμεν, αν αυτά είναι στάχτη στα μάτια και αθώοι οι δήθεν συνωμοτάι Έλληνες;

Υπάρχουν Έλληνες που γνωρίζουν όλες τας λεπτομερείας των προβλημάτων της Εκκλησίας της Ελλάδος με το Π.Σ.Ε. Αλλά, ουδέποτε θα τας αποκαλύψουν, όπως ακριβώς ουδέποτε αποκαλύπτουν τα μυστικά της Μασονίας του «βάθους» οι Μασόνοι του «βάθους». Εδώ είναι το πιο βαθύ πρόβλημα της Εκκλησίας της Ελλάδος, που οφείλει να λύση. Δηλαδή, γίνεται κανείς πραγματικά συνεργάτης του Π.Σ.Ε., όταν δεσμεύεται να μη αποκαλύπτει μυστικά εις την ίδια την Εκκλησία, που εκπροσωπεί. Μόνον έτσι, δύνανται να λειτουργήσουν αι Επιτροπαί Ονομασίας, δηλ. να ρίχνουν ανενόχλητα λάσπην, χωρίς να γνωρίζη ούτε εκείνος που λασπώνεται και ούτε η Εκκλησία του ότι λασπώνεται. Επίσης, πως είναι δυνατόν να οργανώνεται κατ' ιδίαν μελέτη του περί Filioque προβλήματος από το Π.Σ.Ε. από εκπρόσωπον της Εκκλησίας της Ελλάδος, χωρίς να γνωρίζη η Εκκλησία;

Εις αυτό το σημείον το ίδιο το Καταστατικόν επιτρέπει την καλλιέργειαν ανεπιτρέπτων δια την Εκκλησίαν καταστάσεων. Από το άλλο μέρος όμως η Εκκλησία της Ελλάδος δεν έχει εις το προσωπικόν του Π.Σ.Ε. έμπιστον πρόσωπον που να διεκδική τα δίκαια της Ελλαδικής Εκκλησίας. Φαίνεται ότι νομίζει η Εκκλησία της Ελλάδος ότι προστατεύονται τα συμφέροντά της από τους εν Γενεύη εκπροσώπους του Οικουμενικού Πατριαρχείου. Εκείνοι, που έτσι πιστεύουν, είναι αφελείς! Πρέπει εξ άπαντος να διορισθούν εκ περιτροπής εις το προσωπικόν του Π.Σ.Ε. έμπιστα πρόσωπα, κατά προτίμησιν κληρικοί, δια μικρά χρονικά διαστήματα, δια να μη εξαγοράζονται. Κατ' ουδένα τρόπον πρέπει να διορίζονται ακαδημαϊκά πρόσωπα, που διεκδικούν αναγνώρισιν ως σπουδαίοι θεολόγοι. Οι τοιοῦτοι τύποι ευκολώτερα εξαγοράζονται.

Το ότι το Π.Σ.Ε. δεν έχει διάθεσιν να κάμνη πραγματικόν διάλογον με την Ορθοδοξίαν φαίνεται όχι μόνον από την μασωνικῶ τω τρόπω λειτουργίαν των Επιτροπῶν Ονομασίας, αλλά και από το γεγονός ότι αντί να οργανώνη θεολογικά συμπόσια μεταξύ ίσου αριθμού Ορθοδόξων και Προτεσταντῶν δια τα βασικά θέματα της διαιρέσεως της Χριστιανοσύνης, οργανώνει συνέδρια μεταξύ των Ορθοδόξων, δηλ. είδος Πανορθοδόξων Συνεδρίων μόνον Ορθοδόξων εις τους οποίους συγκαταλέγει αυτομάτως και τους Μονοφυσίτας. Η εν Σόφια Διάσκεψις είναι απλῶς η Ογδόη εις σειράν των τοιούτων Πανορθοδόξων Συνεδρίων.

Εζήτησα να μάθω αν το Π.Σ.Ε. κάμνει το ίδιον δια άλλας Εκκλησίας. Έμαθα ότι αυτό γίνεται μόνον διά τους Ορθοδόξους! Μου φαίνεται ότι εδώ σφετερίζονται τα καθήκοντα και αι αρμοδιότητες του Οικουμενικού Πατριαρχείου. Εις τον π. Γ. Τσέτση ανέπτυξα τους λόγους δι' ους πιστεύω ότι διακυβεύεται το μέλλον του Οικουμενικού Πατριαρχείου με αυτό που γίνεται μεταξύ Ορθοδόξων υπό την κηδεμονίαν του Π.Σ.Ε. Ποια θα είναι τα όρια της αρμοδιότητος του Π.Σ.Ε., που ακόμα και την Διάσκεψιν της Σόφιας συνεκάλεσε και υπήκουσαν οι πάντες; Ένα από τα θέματα, που ήγειρεν ο ίδιος ο Γενικός Γραμματεὺς ήτο το έργον του Π.Σ.Ε. εις την ανάπτυξιν στενωτέρας συνεργασίας μεταξύ των Ορθοδόξων Εκκλησιῶν.

Ο υποφαινόμενος πρώτος επήρε τον λόγον δια να αναπτύξη διατί τούτο δεν ευσταθεί, αλλά επηκολούθησε μία περίεργη σκηνή, όπου συνηγωνίζοντο ο ένας με τον άλλον, ποίος θα ευχαριστήση περισσότερο τον αρχηγόν επάνω εις αυτό το θέμα! Πρέπει να εξετασθεί μήπως υπάρχει σχέδιον να χρησιμοποιούνται αι νέαι αυταί αρμοδιότητες δια την τελικὴν διάλυσιν του Οικουμενικού Πατριαρχείου, που είναι το παλαιόν σχέδιον των Ρώσων και των Μασόνων.

Δεν γνωρίζω εάν πρέπει η Διάσκεψις αυτή της Σόφιας να θεωρηθῆ ως αποφασιστική ή μήπως πρέπει να οργανωθῆ ἄλλη Διάσκεψις μόνων των Ορθοδόξων Εκκλησιῶν. Η διάβρωσις της Ορθοδοξίας όμως, είναι αρκετά μεγάλη από το Π.Σ.Ε.,

ώστε είναι αμφίβολον εάν είναι δυνατόν πλέον να επιτευχθή ενιαία γραμμή. Η Διάσκεψις της Σόφιας π.χ. απετελείτο από Ορθοδόξους που
ή κερδίζουν, ή κέρδισαν κάποτε το ψωμί των από το Π.Σ.Ε.,
ή χρόνια παίρνουν δωρεάν εισιτήρια και έξοδα διαμονής εις συνέδρια,
ή χρεωστούν την φήμην και την υπόληψίν των εις αυτό,
ή είναι οφειλέται σεβαστών ποσών δια την Εκκλησίαν, ή τα ιδρύματά των,
ή αι Εκκλησίουί των είναι μέλη κατ' εντολή και δια λογαριασμό των
Κυβερνήσεών των!

Εκκλησίουί που το 1948 κατεδίκασαν το Π.Σ.Ε, ως όργανο της Μασονίας, έγιναν το 1961 μέλη, καθ' ον χρόνον ητοιμάζετο η τότε νέα εποχή ειρηνικής συνυπάρξεως και συνεργασίας μεταξύ Αμερικής και Ρωσίας. Μόνον οι εκπρόσωποι των Εκκλησιών Ελλάδος και Κύπρου εξαιρούνται από τας καταστάσεις αυτάς»!!!

στ. Η εμπιστευτική Έκθεση του π. Ιω . Ρωμανίδη εδώ τελειώνει. Δεν τέλειωσε όμως και το ζήτημα του Παγκοσμίου Συμβουλίου Εκκλησιών για την Εκκλησία της Ελλάδος, ύστερα από την σθεναρή αντίδραση του Αρχιεπισκόπου Σεραφείμ. Το Παγκόσμιο Συμβούλιο Εκκλησιών βρήκε τη λύση. **Έκανε μια μεγάλη δωρεά σε χρήματα στα ιδρύματα της Μητροπόλεως Κίτρους και ο Μητροπολίτης Βαρνάβας έπαθε «αμνησία»!** Δεν επανέφερε το θέμα στην επιφάνεια.

3. Το «Παγκόσμιο Συμβούλιο Εκκλησιών» είναι μία παμπροτεσταντική οργάνωση. Σκοπός του είναι, αφενός μεν η ενότητα των παντοειδών προτεσταντικών παραφυάδων με τον παραμερισμό των δογματικών διαφορών τους, και αφετέρου η διάβρωση των Ορθοδόξων, για να παύσουν να πιστεύουν στην αποκλειστικότητα, ότι αυτοί δηλαδή μόνο έχουν την ορθή πίστη, κι' ότι αποτελούν τη μόνη αληθινή Εκκλησία. Τότε, οι Ορθόδοξοι στην πραγματικότητα δεν θα διαφέρουν σε τίποτε από τους Προτεστάντες!

α. Οι Προτεστάντες θέλησαν να εμπλέξουν απ' την αρχή τους Ορθόδοξους και τους Λατίνους, μεταξύ των ιδρυτικών μελών των οικουμενιστικών κινήματων τους. **Οι παπικοί, πιο συνεπείς και τίμιοι στο σημείο αυτό στην πίστη τους από τους τότε Ορθόδοξους, απέκρουσαν από την πρώτη στιγμή κάθε τέτοια πρωτοβουλία.** Οι Ορθόδοξοι δέχτηκαν! Και αυτό ακριβώς, αποτελεί τη μεγάλη προδοσία της Ορθοδοξίας στον εικοστό αιώνα από τους ανάξιους Ποιμένες της!

Οι Ορθόδοξοι έδωσαν την εξήγηση ότι οι Προτεστάντες επεδίωξαν την συμμετοχή των Ορθοδόξων Πατριαρχείων και Εκκλησιών, για να μην θεωρούνται οι οργανώσεις τους αυστηρά προτεσταντικές. Είπαν ακόμη, πως αυτό το επεδίωξαν εκ λόγων σεβασμού προς την Ορθοδοξία, που είναι αρχέγονη Εκκλησία! Ίσως, οι λόγοι αυτοί να κρύβουν κάποια αλήθεια. Δεν είναι όμως ο κύριος λόγος, ή τουλάχιστον, οι μόνοι λόγοι.

Ο σπουδαιότερος λόγος ήταν άλλος. Πίστευαν και πιστεύουν ότι με το «συγκρητισμό» θα παρέσυραν σε μια «παμπροτεσταντική ενότητα» και τους Ορθοδόξους, με τη μέθοδο της διαβρώσεώς τους! Και είχαν κάθε λόγο να το πιστεύουν. Είδαν ότι ο πρώτος μασόνος Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως Ιωακείμ Γ' με την διαβόητη εκείνη Εγκύκλιο το 1901 άνοιξε ήδη την «κερκόπορτα» του Οικουμενισμού στο Πατριαρχείο!

β. Υπάρχει κι' ένα δεύτερο στοιχείο, που δεν πρέπει να περάσει απαρατήρητο. Το Οικουμενικό Πατριαρχείο το 1920, με τη γνωστή Εγκύκλιό του πρότεινε την ίδρυση «Κοινωνίας των Εκκλησιών», κατά το πρότυπο της «Κοινωνίας

των Εθνών», για να ασχολείται όχι με δογματικά θέματα, αλλά μόνο με πρακτικά και κοινωνικά. Αυτό σημαίνει ότι η δομή της «Κοινωνίας των Εκκλησιών», που πρότεινε το Πατριαρχείο το 1920, θα έπρεπε να είναι ίδια με τη δομή της «Κοινωνίας των Εθνών». Κάθε Εκκλησία δηλ. να είναι μέλος της «Κοινωνίας των Εκκλησιών», να διορίζει μόνη της τους εκπροσώπους της και η ψήφος της να έχει την ίδια βαρύτητα, που θα έχει η ψήφος κάθε άλλου μέλους. Αυτό όμως δεν έγινε!

Οι Προτεστάντες προτίμησαν για τη δομή του Παγκόσμιου Συμβουλίου Εκκλησιών, το πρότυπο των Ανωνόμων Εταιρειών. Σ' αυτές, είναι δυνατόν ελάχιστα πρόσωπα, που διορίζει μια ευκαιριακή πλειοψηφία, να δυναστεύει κι αχρηστεύει τη βούληση των άλλων μετόχων! Αυτό συμβαίνει και με το Παγκόσμιο Συμβούλιο Εκκλησιών. Μια μικρή ομάδα Προτεστάντων ρυμουλκεί το όργανο αυτό, εκεί που αυτή θέλει!

Η πιο πάνω πρόταση του Πατριαρχείου για ίδρυση «Κοινωνίας των Εκκλησιών», έδωσε τη δυνατότητα στους Προτεστάντες με μεγάλη ευκολία να παρασύρουν τους Ορθοδόξους στις Οικουμενιστικές Κινήσεις τους, αλλά και να εξουδετερώσει κάθε πιθανή αντίδραση από πλευράς Ορθοδόξων, αφού οι Προτεστάντες δεν έκαναν τίποτε άλλο, παρά φαινομενικά να υλοποιήσουν την πρόταση του Φαναρίου!

Δεν μπορεί κάποιος να γνωρίζει, αν αυτή η πρόταση του Πατριαρχείου ήταν καθαρή έμπνευση των επισκόπων του, ή προέρχονταν από υποδείξεις Προτεστάντων. Έχει υποστηριχθεί η γνώμη, πως πολλά από τα σχέδια που κατάστρωναν προηγουμένως οι Προτεστάντες, τα «υπέβαλαν» προηγουμένως στους Οικουμενιστές Ορθοδόξους, οι οποίοι στη συνέχεια τα παρουσίαζαν ως δήθεν δικές τους γνώμες! Ο μοναχός Παύλος ο Κύπριος γράφει σχετικά:

« μερικοί πτωχαλαζόνες του Φαναρίου εκ της ικανοποιήσεως της φιλαυτίας των και των χειροκροτημάτων, εφαντάσθησαν και παρουσίασαν τας υποβολάς των ξένων ως ατομικάς των ιδέας... »!⁷⁸

Η πρόταση αυτή του Πατριαρχείου, δέσμευε ηθικά το Πατριαρχείο, να τηρήσει το λόγο του και να μετάσχει σε μια «Κοινωνία των Εκκλησιών», που αυτό το ίδιο πρότεινε. Γι' αυτό, άλλωστε, ακούστηκαν έπαινοι από τους Προτεστάντες γι' αυτό το διαβόητο «Πατριαρχικό Διάγγελμα» του 1920!

Η συμμετοχή αυτή αποκτά ιδιαίτερη βαρύτητα, αν αναλογισθεί κανένας ότι πολλοί από τους Προτεστάντες την περίοδο αυτοί θεωρούσαν ότι οι Ορθόδοξοι δεν ήταν καν χριστιανοί! Τους θεωρούσαν ειδωλολάτρες!

Το γεγονός αυτό επεσήμανε ο Μητροπολίτης Μητροφάνης, Προκαθήμενος της Εκκλησίας του Μαυροβουνίου σε απάντησή του προς τον Πατριάρχη Ιωακείμ Γ', για την Εγκύκλιο του 1901.⁷⁹ Αλλά, και η Εκκλησία της Ρωσίας, σε αντίστοιχη επίσης απάντησή της σημειώνει ότι οι Προτεστάντες θεωρούσαν την Ορθόδοξη Εκκλησία σαν χώρα «πνευματικής νάρκης και αδιαπεράστου ζόφου»!⁸⁰

Πριν την έκρηξη του Α' Παγκοσμίου Πολέμου οι Γερμανοί, που είναι κυρίως Λουθηρανοί Προτεστάντες, προβληματίζονταν αν μπορούσαν σ' ένα πόλεμο να σκοτώνουν Ορθοδόξους. Από το αδιέξοδο αυτό τους έβγαλε ο μεγάλος θεολόγος τους Χάρνακ, ο οποίος σε διάλεξη που έδωσε στο Βερολίνο και παρακολούθησε αυτοπροσώπως ο Κάιζερ υποστήριξε ξεδιάντροπα ότι **οι Ορθόδοξοι δεν είναι χριστιανοί, αλλά ειδωλολάτρες!**⁸¹

⁷⁸ Παύλου μοναχού Κυπρίου, *Νεσημερολογισμός – Οικουμενισμός*, Αθήναι, 1982, σ. 33.

⁷⁹ Τσέτση, *Η Συμβολή του Οικουμενικού Πατριαρχείου* σελ. 45.

⁸⁰ Τσέτση, *Η Συμβολή του Οικουμενικού Πατριαρχείου*, σελ. 39.

⁸¹ Την πληροφορία αυτή ακούσαμε από τον π. Ιωάννη Ρωμανίδη.

Έτσι εξηγείται η πληθώρα των προτεσταντών μισσιοναρίων, που κατά καιρούς έρχονταν στην «ειδωλολατρική» Ελλάδα, για να μας εκχριστιανίσουν! Εξηγείται ακόμα και το μίσος και τα φρικαλέα εγκλήματα τους κατά την Γερμανική κατοχή της χώρας μας, μετά τον πόλεμο του 1940!

Αυτούς τους ανθρώπους θέλησαν ν' αγκαλιάσουν οι εκπρόσωποι του Πατριαρχείου, αλλά και της Εκκλησίας της Ελλάδος κατά την εποχή εκείνη, με το να ιδρύσουν την «Κοινωνία των Εκκλησιών» και να θελήσουν να μετάσχουν στα προτεσταντικά Κινήματά τους για την ένωση μαζί τους!

4. Το λεγόμενο «Παγκόσμιο Συμβούλιο Εκκλησιών» κατά τον Βασ. Σταυρίδη,

*« είναι εκκλησιαστικός οργανισμός, πρώτος παρομοίας φύσεως εις την ιστορίαν του χριστιανισμού, εις τον οποίον μετέχουν ως μέλη χριστιανικά εκκλησία, ομολογία και ομάδες, και συζητούν θέματα χαρακτήρος δογματικού, πρακτικού και ιεραποστολικού, με απώτερον σκοπόν την ένωσιν εν τω μέλλοντι».*⁸²

α. Υπό την αθώα αυτή περιγραφή του σκοπού του Π.Σ.Ε. κρύβεται ένας «συγκρητισμός», που είχε εμφανισθεί στον ειδωλολατρικό κόσμο, τους τελευταίους χρόνους πριν την ενανθρώπιση του Χριστού. Και στην αρχαία Εκκλησία είχε αναπτυχθεί ο «συγκρητισμός», ιδίως μεταξύ των αιρετικών Γνωστικών, εναντίον των οποίων πάλεψαν οι Πατέρες της Εκκλησίας.

Όταν μιλάμε για «συγκρητισμό» στο θρησκευτικό πεδίο, εννοούμε την ανοχή και αποδοχή που δείχνει ένας άνθρωπος απέναντι στις διάφορες χριστιανικές αιρέσεις, αλλά και τις άλλες θρησκείες, τουλάχιστον της μονοθεϊστικές. Ο λόγος είναι πως τάχα όλες αυτές οι αιρέσεις και θρησκείες αναφέρονται στον ένα αληθινό Θεό, άσχετα με το όνομα που τον αποκαλούν! Ο «συγκρητισμός» διδάσκει ότι όλες οι αιρέσεις και θρησκείες οδηγούν τους ανθρώπους στη σωτηρία!

Ο θρησκευτικός «συγκρητισμός» αποτελεί βασική διδασκαλία της Μασονίας. Κατά σύμπτωση όμως ο «συγκρητισμός» είναι και βασική διδασκαλία του Οικουμενισμού, του οποίου οι σχέσεις με την Μασονία έχουν επισημανθεί! Πολλά απ' τα στελέχη του ανήκουν στη Μασονία. Απ' τα στελέχη αυτά μασόνος υπήρξε ο Αμίλκας Αλιβιζάτος,⁸³ που υπήρξε από τους πρώτους στυλοβάτες του Οικουμενισμού στην Ελλάδα.

β. Θ' ανέμενε κανένας το Παγκόσμιο Συμβούλιο Εκκλησιών να επιδιώκει την εκτέλεση του σκοπού του με κάποια συνέπεια. Θα περίμενε να επιδιώκει την ένωση των μελών, τουλάχιστον μεταξύ των. Όμως, δεν το θέλει πάντα! Το θέλει μόνο, όταν γίνεται όταν αυτό το αποφασίζει!

Για να γίνουμε πιο σαφείς θ' αναφερθούμε σε δύο περιπτώσεις, που το Συμβούλιο αυτό ναρκοθέτησε το δρόμο προς την ένωση μεταξύ Ορθοδόξων και Μονοφυσιτών και Ορθοδόξων και Αγγλικανών. Ο λόγος, που και στις δύο αυτές περιπτώσεις ενήργησε έτσι ήταν ότι η πρόοδος αυτή, δεν εξυπηρετούσε τα σχέδιά του. Και στις δύο αυτές περιπτώσεις ενήργησε δια του Νικ. Νησιώτη.
Αναλυτικότερα:

⁸² Θρησκευτική και ηθική εγκυκλοπαίδεια, τομ. 9. σελ.1024-1025.

⁸³ Τεκτονικό Δελτίο 30 (1990), σελ. 22.

5. Στην πρώτη ανεπίσημη συνάντηση το 1964 μεταξύ Ορθοδόξων και Μονοφυσιτών, οι τελευταίοι δέχτηκαν την Δ΄ Οικουμενική Σύνοδο. Αυτό φαίνεται από την Κοινή Συμφωνία που υπογράφηκε τότε και η οποία έλεγε:

« αναγνωρίζομεν την Σύνοδον της Χαλκηδόνας (451), ως επιβεβαίωσιν (της Συνόδου) της Εφέσου (431) , που πρέπει να ερμηνεύεται υπό το φως της Πέμπτης (553)»

Στη συνέχεια έγιναν άλλες τρεις ανεπίσημες συσκέψεις. Στην τελευταία δεν ήταν παρόντες οι κύριοι πρωτεργάτες των πρώτων συσκέψεων, οι Καρμίρης, Κονιδάρης, Φλωρόφσκυ, Τσιτέσκου, Ρωμανίδης, Μέγεντορφ, Ζηζιούλας κ.ά. Παρόντες ήταν ο Νικ. Νησιώτης ο άνθρωπος του Συμβουλίου Εκκλησιών, ως και ο τότε Μητροπολίτης Αξώμης (και ύστερα Θυατείρων) Μεθόδιος Φούγιας. Ο Νικ. Νησιώτης, μετέπειτα Πρόεδρος του τμήματος «Πίστη και Τάξη» του Συμβουλίου Εκκλησιών, υποστήριξε ότι «δεν δυνάμεθα να θέσωμεν επίσημον αναγνώρισιν της Χαλκηδόνας (δηλ. της Δ΄ Οικουμενικής) ως προϋπόθεσιν της ενώσεως»!

Αντιλαμβάνεται καθένας, πόσο ολέθρια ήταν αυτή η γραμμή του Νικ. Νησιώτη, που ήταν και εκπρόσωπος της Εκκλησίας της Ελλάδος στο Παγκόσμιο Συμβούλιο Εκκλησιών!

Με την γραμμή αυτή συμφώνησε και ο Μεθόδιος Φούγιας στην πρώτη επίσημη συνάντηση της Ορθοδόξων και Μονοφυσιτών στην Αδδής- Αμπέμπα, τον Αύγουστο 1979. Η επιμονή στη γραμμή αυτή αποτέλεσε την αφορμή να παραιτηθεί ο Ιω. Καρμίρης από τον Διάλογο αυτό.

Ο λόγος που το στέλεχος του Παγκοσμίου Συμβουλίου Εκκλησιών Νικ. Νησιώτης τήρησε την πιο πάνω στάση είναι, ότι οι Προτεστάντες αναγνωρίζουν το πολύ δύο μόνο Οικουμενικές Συνόδους, την Α΄ και την Β΄. Οι Αγγλικανοί αναγνωρίζουν τέσσερες. Υπάρχουν παπικοί θεολόγοι, οι οποίοι ισχυρίζονται ότι οι Πάπες δέχτηκαν την Ε΄ Οικουμενική Σύνοδο, όχι όμως και τις δογματικές αποφάσεις της.⁸⁴ Και οι Μονοφυσίτες, αναγνώριζαν μέχρι το 1964 τις τρεις πρώτες Οικουμενικές Συνόδους. Είναι οφθαλμοφανές ότι εάν οι Μονοφυσίτες έμεναν με τις τρεις Συνόδους και αναγνωρίζονταν ως Ορθόδοξοι, θα γίνονταν «σφήνα» στους Ορθοδόξους, που θεωρούν απαραίτητο να αναγνωρίζει κάποιος όλες τις Οικουμενικές Συνόδους, για να θεωρείται Ορθόδοξος.

Εάν δεν είχε επικρατήσει η πιο πάνω γραμμή του Συμβουλίου Εκκλησιών, δια του Νικ. Νησιώτη, και δεν είχαν υπαναχωρήσει οι Μονοφυσίτες ως προς την αναγνώριση της Δ΄ Οικουμενικής Συνόδου, θα είχαν ενωθεί οι άνθρωποι αυτοί με την Ορθόδοξη Εκκλησία!⁸⁵ Γι' αυτό, οι Μονοφυσίτες έχουν την απόλυτη υποστήριξη των Προτεστάντων στο Παγκόσμιο Συμβούλιο Εκκλησιών κι' έγιναν πιο δυνατοί από τους Ορθοδόξους μέσα σ' αυτό!

6. Στην περίπτωση του Διαλόγου Ορθοδόξων και Αγγλικανών, οι τελευταίοι δέχτηκαν ν' αφαιρέσουν το Φιλιόκβε από το Σύμβολο της Πίστεως. Αυτό ήταν απόφαση της Β΄ Υποεπιτροπής του Συμβουλίου Εκκλησιών σε Κοινό Κείμενο, που υπόγραψαν με τους Ορθοδόξους. Την απόφαση αυτή ενέκρινε η Ολομέλεια της Μικτής Επιτροπής, με ορισμένες τροποποιήσεις, λόγω της διαφωνίας τριών Αγγλικανών, που ανήκαν σ' άλλη Υποεπιτροπή. Πάντως, η απόφαση για την αφαίρεση έμεινε. Οι εκπρόσωποι της Εκκλησίας της Ελλάδος στο Διάλογο αυτό π. Ιω. Ρωμανίδης και Κων. Σκουτέρης πρότειναν η αρμόδια Β΄ Υποεπιτροπή να συνεχίσει το έργο της για το Φιλιόκβε και το δόγμα της Αγίας Τριάδος. Οι Αγγλικανοί δεν

⁸⁴ Ιω. Ρωμανίδου, *Δογματική*, σ. 9

⁸⁵ Ι. Αθωνίτη, « Ο Διάλογος με τους Αγγλικανούς», *Ορθόδοξος Τύπος*, τ. 418 (18.7. 80), σ.4.

δέχτηκαν και έτσι διαμορφώθηκε ο κατάλογος των θεμάτων για την επόμενη περίοδο, χωρίς το Φιλιόκβε και χωρίς το δόγμα περί αγίας Τριάδος.

Ξαφνικά, το Σεπτέμβριο 1979 μια Επιτροπή Προσωπικού, πρόσθεσε το Φιλιόκβε και το δόγμα περί Αγίας Τριάδος θέμα στην Γ΄ Υποεπιτροπή, που ήταν αναρμόδια για μία τέτοια συζήτηση. Στην Υποεπιτροπή αυτή δεν μετείχε ο π. Ιω. Ρωμανίδης, τις απόψεις του οποίου υιοθέτησε η Β΄ Υποεπιτροπή για την πατερική διάκριση του Φιλιόκβε ως «τρόπου υπάρξεως» και ως «πέμψεως».

Από τα πρακτικά της συσκέψεως του Σεπτεμβρίου 1979 αποκαλύφθηκαν τα εξής φοβερά:

Το τμήμα «Πίστη και Τάξη» του Παγκοσμίου Συμβουλίου Εκκλησιών είχε οργανώσει ξεχωριστή μελέτη του θέματος του Φιλιόκβε! Όταν αργότερα έφτασαν τα σχετικά έγγραφα αποκαλύφθηκε ακόμη ότι είχαν γίνει δύο συσκέψεις τον Οκτώβριο του 1978 και τον Μάιο του 1979. Το Παγκόσμιο Συμβούλιο Εκκλησιών ενήργησε έτσι για να μεθοδευτεί ο υποβιβασμός του Φιλιόκβε σε θεολογούμενο ζήτημα και έτσι να πληγούν Ορθόδοξοι και Λατίνοι, αλλά και να ματαιωθεί η προσέγγιση των Ορθοδόξων με τους Αγγλικανούς.

Στις συσκέψεις αυτές του Παγκοσμίου Συμβουλίου Εκκλησιών έλαβαν μέρος από την Ελλάδα ο Νικ. Νησιώτης, ως Πρόεδρος του τμήματος «Πίστη και Τάξη» και ο τότε υφηγητής Μ. Ορφανός. Η Εκκλησία της Ελλάδος δεν έστειλε τον τελευταίο στις συσκέψεις αυτές, ούτε και γνώριζε ότι την εκπροσωπούσε!

Υπάρχει γενικότερο πρόβλημα με το Παγκόσμιο Συμβούλιο Εκκλησιών και την Εκκλησία της Ελλάδος. Άγνωστο για ποιο λόγο στέλνει σ' αυτό, όταν συζητούνται δογματικά θέματα, άσχετους και μη ειδικούς θεολόγους, που δεν γνωρίζουν ή και δεν μπορούν να προβάλλουν τις Ορθόδοξες θέσεις. Μάλιστα, ο Αρχιεπίσκοπος της Καντερβουρίας Ρόμπερτ Ράνσι παραπονέθηκε κάποτε ότι **τα Αγγλικανικά μέλη του Διαλόγου στενοχωρούνται γιατί βλέπουν πολλές φορές απ' τις συζητήσεις ότι είναι πιο Ορθόδοξα από ορισμένους εκπροσώπους Ορθοδόξων Εκκλησιών!**⁸⁶

Αυτός υπήρξε ο ρόλος του λεγομένου Παγκοσμίου Συμβουλίου Εκκλησιών ανάμεσα στους Ορθοδόξους. Το κακό είναι ότι και μετά τον εντοπισμό του ρόλου αυτού οι διάφορες Ορθόδοξες Εκκλησίες δεν λένε ν' απομακρυνθούν απ' αυτό! Κι' αυτό αποτελεί το Βατερλώ τους!

11. Οι «ψευδενώσεις»

Απόπειρες για «ένωση των Εκκλησιών» Φράγκων και Ρωμαίων, έγιναν αρκετές, όπως επί των αυτοκρατόρων Αλεξίου Κομνηνού (1081-1118), Μανουήλ Κομνηνού (1143- 1180), Ιωάννου Δούκα του Βατάτζη (1122-1225), Ανδρόνικου Γ΄ Παλαιολόγου (1328-1341). Οι σπουδαιότερες ήταν αυτές, που αποφάσισαν οι φραγκικές Σύνοδοι στη Λυών όταν ήταν αυτοκράτορας ο Μιχαήλ Η΄ ο Παλαιολόγος και στη Φλωρεντία – Φερράρα, όταν ήταν αυτοκράτορας ο Ιωάννης Η΄ ο Παλαιολόγος.

⁸⁶ Περισσότερα βλ. Ι. Αθωνίτη, «Ο Διάλογος με τους Αγγλικανούς», *Ορθόδοξος Τύπος*, 418 (18.7.1980).

1. Στη Σύνοδο της Λυών, που έγινε το 1274, ο τότε αυτοκράτορας των Ρωμαίων Μιχαήλ Η΄ Παλαιολόγος, επειδή πιέζονταν από την ανάγκη για βοήθεια από τον Πάπα, **συμφώνησε μαζί του την «ένωση των Εκκλησιών»!** Ο λαός όμως δεν δέχτηκε ποτέ αυτή την «ψευδένωση». Ο τότε Πατριάρχης Ιωάννης Βέκκος, άλλοτε πολέμιος του παπισμού, πράγμα για το οποίο είχε φυλακισθεί, έγινε υπέρμαχος της ψευδενώσεως! Ο αυτοκράτορας εξαπέλυσε διωγμό κατά των αγιορειτών μοναχών, που αντιδρούσαν. Εικοσιέξι μοναχοί στη Μονή Ζωγράφου κήηκαν ζωντανοί, γιατί ήταν αντίθετοι με την «ψευδένωση». Άλλοι φονεύτηκαν στις Καρυές. Άλλοι, στη Μονή Βατοπαιδίου και στη Μονή Ιβήρων, πνίγηκαν!

Ήταν τόση η αντίδραση των Ρωμαίων κατά του αυτοκράτορα, επειδή υπέκυψε στους Φράγκους, ώστε όταν πέθανε, δεν τόλμησαν στο παλάτι να τον κηδεύσουν δημόσια. Ο γιός του Ανδρόνικος τον έθαψε νύχτα, χωρίς νεκρώσιμη ακολουθία. Η χήρα αυτοκράτειρα δήλωσε ότι μισεί τις ενωτικές πράξεις του συζύγου της αυτοκράτορα, που προκάλεσαν τόση αναστάτωση. Δήλωσε ότι εγκρίνει την απόφαση της Εκκλησίας να μη τελεσθεί μνημόσυνο του και ότι δεν πρόκειται ποτέ να τελέσει αυτό η ίδια!

2. Στη Σύνοδο της Φλωρεντίας-Φερράρας, που έγινε το 1438 - 1439, ο αυτοκράτορας Ιωάννης Παλαιολόγος δέχτηκε και αυτός την «ψευδένωση» με τους Φράγκους, υπολογίζοντας στη φρούδη ελπίδα ότι ο Πάπας θα τον βοηθούσε, ν' αντιμετωπίσει τους Τούρκους.

Τότε, ο Πάπας Ευγένιος Δ΄ έλεγε στους Ορθοδόξους:

*« υπόσχομαι δώσειν εν τη Κωνσταντινουπόλει υπέρ βοηθείας χρυσίων χιλιάδας δώδεκα και τριήρεις δύο».*⁸⁷

α. Ο μόνος που δεν υπέγραψε τότε τις αποφάσεις της Φερράρας απ' την αντιπροσωπεία των Ρωμαίων, παρά τις τόσες πιέσεις, **ήταν ο Μάρκος Ευγενικός!** Οι λοιποί υποτάχτηκαν στον Πάπα. Ο Βησσαρίων της Νίκαιας ανταμείφτηκε για την προδοσία του από τον Πάπα με ένα παλάτι στη Ρώμη και τον πύλο του καρδινάλιου! Ο Ισιδώρος της Ρωσίας με τον διορισμό του ως καρδινάλιου! Από τότε οι Φράγκοι ανταμείβουν «γενναϊόδωρα» την προδοσία με πύλους καρδινάλιων!

Φαίνεται, πως και σήμερα, ο Πάπας εξακολουθεί να αμείβει με τον ίδιο τίτλο του καρδινάλιου, Ορθοδόξους Επισκόπους, που δέχονται να γίνουν όργανα του παπισμού!. Μόνο, που δεν ανακοινώνει δημόσια το ποιούς ονομάζει καρδινάλιους! Το κρατάει μυστικό! Είναι οι λεγόμενοι **«καρδινάλιοι της καρδιάς»!** Τους γνωρίζει μόνο αυτός! Η δικαιολογία, που δεν ανακοινώνει δημόσια τα ονόματά τους είναι, ότι η δημοσιοποίηση τους μπορεί να θέσει σε κίνδυνο αυτούς, ή τα συμφέροντα του Βατικανού! Ο Πάπας Ιωάννης- Παύλος Β΄, που πέθανε στις 2.4.2005 άφησε δύο τέτοιους «καρδινάλιους της καρδιάς», χωρίς να γνωστοποιήσει τα ονόματά τους! Πιστεύουμε, χωρίς να έχουμε καμιά απόδειξη γι' αυτό, ότι αυτοί πρέπει είναι Οικουμενιστές υψηλόβαθμοι ρασοφόροι Ορθόδοξοι!

Ποιος ξέρει, πόσους τέτοιους «καρδινάλιους της καρδιάς» έχει κάνει ήδη στο παρελθόν, που δεν τους ξέρουμε και δεν ζουν πιά! Το ότι οι δύο αυτοί κρυφοί «καρδινάλιοι της καρδιάς» του Πάπα πρέπει να είναι απ' τους λατινόφρονες Ορθόδοξους Επισκόπους, που έχουν «αλισβερίσι» με το Βατικανό, είναι μία υποψία μας. Το λέμε όμως αυτό, γιατί γνωρίζουμε πόσο **ενδιαφέρει τον σύγχρονο παπισμό η ένωση με την Ορθοδοξία του Νέου Ημερολογίου!** Υπάρχει ακόμα, το προηγούμενο

87

Mansi, 31A, 696B

των δύο Ελλήνων καρδινάλιων Βησσαρίωνα και Ισιδώρου. Και στο ότι δεν βλέπουμε να υπάρχει πουθενά αλλού κίνδυνος για τη ζωή ή το έργο τους από την αποκάλυψη του ονόματός τους! Και στις Ορθόδοξες χώρες δεν υπάρχει κάποιος κίνδυνος για τη ζωή τους, όμως θα ήταν αδύνατο να συνεχίσουν να εξακολουθήσουν να παριστάνουν τους Ορθοδόξους Πατριάρχες και Αρχιεπισκόπους, μετά από μια τέτοια αποκάλυψη!

Αραγε πόσοι λεγόμενοι Ορθόδοξοι, που πρόδωσαν την Ορθοδοξία, είναι στη μεγάλη «καρδιά» του πάπα; Αναμφίβολα, χωράει πολλούς!

β. Ο Όρος της Ενώσεως της Φερράρας υπογράφηκε στις 6 Ιουλίου 1439. Από πλευράς Λατίνων την υπόγραψε ο Πάπας Ευγένιος Δ΄, οκτώ καρδινάλιοι και 61 επίσκοποι. Από πλευράς Ορθοδόξων την υπόγραψε ο αυτοκράτορας, δεκαοκτώ αρχιερείς και ένδεκα κληρικοί. Από όσους έλαβαν μέρος στη Σύνοδο αυτή δεν υπόγραψε μόνο ο άγιος Μάρκος ο Ευγενικός. Επίσης, δεν υπόγραψαν ο Σταυρουπόλεως Ησαΐας και ο Ιβηρίας, που προηγουμένως είχαν κρυφά αναχωρήσει από την Φερράρα.

Όταν η αντιπροσωπεία των Ορθοδόξων επέστρεψε το 1439 από την Φερράρα στη Κωνσταντινούπολη, ο λαός αντέδρασε έντονα. Στη Ρωσία οι πιστοί έκλεισαν τον Ισιδώρο στη φυλακή, επειδή υπόγραψε την ψευδένωση. Ο Ισιδώρος κατόρθωσε να δραπετεύσει. Έφτασε στην Κωνσταντινούπολη, και στις 12 Δεκεμβρίου 1452 τέλεσε στο ναό της Αγίας Σοφίας, παπική λειτουργία. Τότε, επειδή μνημόνευσε τον Πάπα, οι Ορθόδοξοι δεν άφησαν να ξαναγίνει λειτουργία, μέχρι στις 29 Μαΐου 1453! Πολλοί απ' τους αντιπροσώπους στη Σύνοδο της Φλωρεντίας – Φερράρας, μετανόησαν. Έλεγαν να τους κόβονταν τα χέρια που υπόγραψαν τη «ένωση»! Ήταν όμως αργά!

Ο Μάρκος Ευγενικός αρνήθηκε κάθε εκκλησιαστική κοινωνία, όχι μόνο με όσους δέχτηκαν την «ψευδένωση», αλλά και με όσους «κοινωνούσαν» με αυτούς που δέχτηκαν την «ψευδένωση»! Αυτό το στοιχείο είναι πολύ σημαντικό. Πρέπει να προσεχτεί ιδιαίτερα. Είναι η εφαρμογή της κανονικής επιταγής «ο κοινωνών τω ακοινωνήτω, ακοινωνήτος έστω»! Βέβαια, τότε, οι Ορθόδοξοι είχαν «φόβο Θεού» και πρόσεχαν να μη παραβαίνουν τις εντολές των Πατέρων. Δεν έμοιαζαν με μας, τους σύγχρονους λεγομένους Ορθοδόξους, οι οποίοι θαυμάζουμε και εγκωμιάζουμε τους Πατέρες, όπως τον Μάξιμο Ομολογητή, τον Γρηγόριο Παλαμά, τον Μάρκο Ευγενικό, αλλά πράττουμε τ' αντίθετα απ' ό,τι εκείνοι έπρατταν και δίδασκαν! **Εύγε μας!**

Έτσι, οι Ρωμαίοι την εποχή εκείνη **διασπάστηκαν σε λατινόφρονες «ενωτικούς» και σε Ορθόδοξους «ανθενωτικούς»!** Και διασώζονται μέχρι σήμερα στον τόπο μας οι «ενωτικοί» και οι «ανθενωτικοί»!

Λατινόφρονες «ενωτικοί», είναι όσοι φράγκεψαν το 1924. Είναι σήμερα οι Οικουμενιστές. Είναι όσοι κάλεσαν τον Πάπα στην Ελλάδα! Είναι όσοι δεν διαχωρίζουν την θέση τους από τους Παπόδουλους!

«Ανθενωτικοί» είναι όσοι έμειναν πιστοί στην Παράδοση της Ορθοδοξίας και είναι αντίθετοι με την αίρεση του παπισμού και του Οικουμενισμού. Όσοι έχουν διαχωρίσει τον εαυτό τους από τον παπισμό και Οικουμενισμό. Είναι οι πραγματικοί Ορθόδοξοι!

5. Οι «Θεολογικοί Διάλογοι»

1. Η αίρεση του Οικουμενισμού ξεφύτρωσε τον 19^ο αιώνα. Γιγαντώθηκε τον 20^ο κι' εμείς σήμερα δρέπουμε, όπως οι Πρωτόπλαστοι, τους «ωραίους εις όρασιν»⁸⁸,

αλλά θανατηφόρους⁸⁹ καρπούς του. Ο άγιος Κύριλλος Αλεξανδρείας λέει ότι

«οι καταστροφικές διδασκαλίες των ετεροδόξων διατυπώνονται με την ομορφιά της ευσέβειας και επιχειρούν να διανθιστούν με τα λόγια της αλήθειας, χωρίς βέβαια να νοιάζονται καθόλου για την αλήθεια, αλλά κρύβοντας μέσα τους την θεομίσητη ασέβεια του ψεύδους»⁹⁰.

α. Ο Οικουμενισμός είναι η μεγαλύτερη αίρεση. Ανατρέπει το έβδομο άρθρο του Συμβόλου της Πίστεως. Καταργεί την Εκκλησία, που είναι η κιβωτός της σωτηρίας των ανθρώπων. Η ακρήστευση, ή κατάργηση της Εκκλησίας είναι ο μόνιμος στόχος και επιδίωξη του διαβόλου. Οι Πατέρες διδάσκουν ότι **έξω από την Εκκλησία κανένας άνθρωπος δεν σώζεται!**

Ο Οικουμενισμός σε σχέση με την Ορθοδοξία αποσκοπεί στην ένωσή της με με την πανσπερμία των αιρέσεων και ακόμη την ένωσή της με τις άλλες θρησκείες.

Οι θεοί των θρησκειών των εθνών είναι οι δαίμονες⁹¹. Η ένωση όλων των θρησκειών μέλλει ν' αποτελέσει την λεγόμενη «πανθησκεία»⁹². Σ' αυτή θα λατρεύεται ως θεός ο διάβολος! Τη θρησκεία αυτή θα θελήσει να επιβάλει σ' όλο τον κόσμο ο Αντίχριστος. Και για την επιβολή αυτής της θρησκείας στην ανθρωπότητα εργάζονται οι προ του Αντίχριστου «αντίχριστοι», για τους οποίους ομιλεί ο Ευαγγελιστής Ιωάννης, όταν λέγει:

«Ο αντίχριστος έρχεται και νυν αντίχριστοι πολλοί γεγονόςασι».⁹³

β. Η αντικατάσταση της λατρείας του Θεού από τους ανθρώπους με τη λατρεία του διάβολου ως Θεού συνιστά το «βδέλυγμα της ερημώσεως»⁹⁴.

Ο Κύριος μιλώντας στους μαθητές του για την καταστροφή της Ιερουσαλήμ, που έγινε το 70 μ.Χ. από τον Ρωμαίο αυτοκράτορα Τίτο και η οποία θα είναι η προτύπωση του τέλους του κόσμου, αναφέρθηκε στα προφητικά λόγια του Προφήτου Δανιήλ⁹⁵ για το «βδέλυγμα (= βέβηλο σίχαμα) ερημώσεως». Ο Προφήτης προείπε την καταστροφή και ερήμωση της Ιερουσαλήμ ως επακόλουθο της βεβηλώσεως του Ναού του Σολομώντος, με την τοποθέτηση του αγάλματος του Τίτου στα άδύτα αυτού⁹⁶.

⁸⁸ Γεν. 2, 9.

⁸⁹ Γεν. 2, 17.

⁹⁰ Κυρίλλου Αλεξανδρείας, *Θησαυροί*, 6, ΕΠΕ, σ. 13.

⁹¹ «πάντες οι θεοί των εθνών δαιμόνια» (Ψαλμ. 95, 5).

⁹² Πολύ ορθά ο αείμνηστος π. Σπυρίδων Μπιλάλης γράφει: «Ο Οικουμενισμός η μεγαλύτερη αίρεσις του εικοστού αιώνας, κηρύττουσα τον δογματικών και θρησκευτικών συγκρητισμόν και τείνουσα εις έν είδος πανθησκείας, δια της εξισώσεως των χριστιανικών ομολογιών και θρησκειών, αποτελεί την πλέον θανάσιμον απειλήν δια την Ορθοδοξίαν» (αρχιμ. Σπυρ. Μπιλάλη, *Ορθοδοξία και Παπισμός*, Β' σ. 598).

⁹³ Α' Ιω. 2, 18.

⁹⁴ « Το βδέλυγμα της ερημώσεως το ρηθέν δια Δανιήλ του προφήτου εστώς εν τόπω αγίω» (Ματθ. 24, 15).

⁹⁵ Δαν. 9, 27. 11,31. 12, 11.

⁹⁶ Κατά τον Ευθύμιο Ζυγαβηνό το βδέλυγμα αναφέρεται εις «τον ανδριάντα του Τίτου, ος ελών την πόλιν έστησεν εν τοις αδυτοις του ναού» (Π. Τρεμπέλα, *Υπόμνημα εις το κατά*

Προ του τέλους του κόσμου στον «άγιο τόπο», που είναι η Ορθόδοξη Εκκλησία, θα στηθεί το «βδέλυγμα ερημώσεως», το οποίο δεν είναι τίποτε άλλο από την αντικατάσταση της λατρείας του αληθινού Θεού, με τη λατρεία του διαβόλου, **την αντικατάσταση της Ορθοδοξίας με την κακοδοξία και την πλάνη!** Αυτό σημαίνει τον μέγιστο κίνδυνο της Ορθόδοξης Εκκλησίας, που θα διασωθεί σε λίγες ψυχές, που θα καταφύγουν στην «έρημο».⁹⁷ Στα σχέδια του Οικουμενισμού είναι η αντικατάσταση της Ορθόδοξης Εκκλησίας από τις εκκλησίες των άλλων αρετικών, ακόμη και από τις άλλες θρησκείες! Αυτά επιδιώκει ο οικουμενισμός! Η αίρεση αυτή του οικουμενισμού από τον περασμένο αιώνα, άρχισε να στήνει στον άγιο τόπο της Ορθοδοξίας ένα «βδέλυγμα βεβηλώσεως» της, για να μπορέσει να πετύχει την ολοσχερή καταστροφή της! Γι' αυτό άλλωστε ο Κύριος είπε:

«άρα ελθών ο υιός του ανθρώπου ευρήσει την πίστιν επί της γης»;⁹⁸

γ. Πίσω από κάθε αίρεση, και τον οικουμενισμό φυσικά, είναι ο διάβολος! Τα νήματά του όμως τα κινούν άνθρωποί του. Ο διάβολος ξέρει πολύ καλά να διαλέγει τους συνεργάτες του. Σ' αυτούς εναποθέτει τις δουλειές του, για να μην «κουράζεται» ο ίδιος!

Το έργο του αυτό ο διάβολος, για την άλωση της Ορθοδοξίας, φαίνεται ότι το έχει αναθέσει στους επισκόπους! Γιατί είναι απροσμέτρητη η ζημιά μπορεί να προξενήσει στην Εκκλησία ένας κακός επίσκοπος. Ίσως, την αλήθεια αυτή να ήθελε να υπογραμμίσει ο μακαριστός π. Ιωάννης Ρωμανίδης το 1989 σε μια συζήτησή του, όταν έλεγε:

«Τώρα ο διάβολος κάνει διακοπές, γιατί το έργο του το έχουν αναλάβει οι επίσκοποι»⁹⁹!

Εύλογα θα διερωτηθεί κάποιος, αν πρέπει να ισοπεδώνονται έτσι όλοι οι επίσκοποι! Είναι όλοι τους ενσυνείδητοι προδότες της Ορθοδοξίας; Ασφαλώς, όχι! Ελάχιστοι όμως, είναι! Οπότε γεννιέται το ερώτημα: Οι υπόλοιποι, που δεν προδίδουν την Ορθοδοξία, τι κάνουν;

Σιωπούν! Με την σιωπή τους όμως αυτή προδίδεται η Ορθοδοξία!

Οι επίσκοποι είναι οι αξιωματικοί της Εκκλησίας. Όταν ενσκήψει κίνδυνος από εχθρούς, όπως είναι οι αιρέσεις, οι αξιωματικοί **δεν σιωπούν**. Σημαίνουν συναγερμό! Αναλαμβάνουν αγώνα! Πολεμούν στην πρώτη γραμμή του μετώπου! Οποιοσδήποτε επίσκοπος σε στιγμές κινδύνου της Ορθοδοξίας, σιωπήσει, δεν σημαίνει συναγερμό, δεν πολεμήσει, είναι ανάξιος της αποστολής του. **Δεν είναι Ορθόδοξος!**

Στο χώρο του Νέου Ημερολογίου συμβαίνουν σήμερα πρωτοφανή γεγονότα, τα οποία αποδεικνύουν πόσο προδίδεται η Ορθοδοξία! Και όμως, δυστυχώς, **κανένας από τους επισκόπους του Νέου Ημερολογίου** δεν έχει αρθεί στο ύψος των περιστάσεων, **όπως έκαναν οι Πατέρες**, σε ανάλογες περιπτώσεις. **Κανένας** δεν ανέλαβε την υπεράσπιση της Πίστεως, θυσιάζοντας τα πάντα για το Χριστό! Πως είναι δυνατόν, τέτοιοι κρατικοδίαιτοι επίσκοποι, που υπολογίζουν περισσότερο τη θέση τους, με την εξουσία της «σφραγίδας» και την προστασία του χωροφύλακα, από

Ματθαίον Ευαγγέλιον, Αθήναι 1979³, σ.426.

⁹⁷ «και η γυνή (= η Εκκλησία) έφυγεν εις την έρημον, όπου έχει εκεί τόπον ητοιμασμένον από του Θεού, ίνα εκεί τρέφωσιν αυτήν ημεράς χιλίας διακοσίας εξήκοντα» (Απ. 12.6).

⁹⁸ Λουκ. 18, 8.

⁹⁹ Γεωργ. Μεταλληνού, *Πρωτοπρεσβύτερος Ιωάννης Ρωμανίδης*, Αθήνα 2003, σ.83.

το συμφέρον της Εκκλησίας, να θεωρούνται Ορθόδοξοι επίσκοποι, **Είναι «μισθωτοί ποιμένες»¹⁰⁰ !!!**

Και ο «λαός», δηλ. οι λοιποί κληρικοί, οι μοναχοί και οι λαϊκοί, που σύμφωνα με την Εγκύκλιο των Πατριαρχών της Ανατολής του 1848 είναι «ο φύλακας και υπερασπιστής της Ορθοδοξίας», τι κάνει;

Ο «λαός» αυτός του Νέου Ημερολογίου, ως επί το πλείστον, δεν υπάρχει!

Υπήρχε προ του 1924! Τότε, διαχώρισε τη θέση του από τους κακόδοξους ποιμένες του κι' έπαυσε την «κοινωνία», μαζί τους! Σήμερα οι Ορθόδοξοι του Νέου Ημερολογίου, πλην μικρού αριθμού, είναι «**πλανώντες και πλανώμενοι!**»¹⁰¹

Στα άτομα αυτά έχουν εφαρμογή τα λόγια, που έγραψε ο Απ. Παύλος στον επίσκοπο Τιμόθεο. Είναι λόγια του Αγίου Πνεύματος. Στους υστερινούς χρόνους, λέει ο Απ. Παύλος, **θα αποστατήσουν μερικοί από την πίστη και θα προσέχουν ανθρώπους πλανεμένους και διδασκαλίες, προερχόμενες από δαιμόνια. Θα ακούουν ανθρώπους, που ψευδολογούν με υποκρισία και έχουν καυτηριασμένη και αναίσθητη τη συνείδησή τους...Οι άνθρωποι αυτοί θα έχουν το εξωτερικό σχήμα της ευσεβείας, θα έχουν αρνηθεί όμως τη δύναμή τους! Και καταλήγει ο Απ. Παύλος λέγοντας ότι πρέπει κάθε πιστός να φεύγει απ' αυτούς¹⁰².**

2. Από τον περασμένο αιώνα ο Οικουμενισμός χρησιμοποιεί τους λεγόμενους «Θεολογικούς Διαλόγους» για την ένωση της Εκκλησίας του Νέου Ημερολογίου, τόσο με τους παπικούς, όσο και με τους άλλους αιρετικούς!

α. Τόσο η Αγία Γραφή, όσο και οι Πατέρες έχουν καθορίσει τη γραμμή, που πρέπει ν' ακολουθούν οι πιστοί στα θέματα αυτά. Ο Απόστολος Παύλος παραγγέλει στον επίσκοπο Τίτο **ένα αιρετικό άνθρωπο να τον εγκαταλείπει, ύστερα από πρώτη και δεύτερη νουθεσία, θεωρώντας τον ότι έχει διαστραφεί και αμαρτάνει αυτοκαταδικαζόμενος από τον εαυτό του¹⁰³ !**

Εδώ ο Απ. Παύλος δεν συνιστά να κάνουμε «Διάλογους» με τους αιρετικούς. Συνιστά οι επίσκοποι να συμβουλεύουν τους αιρετικούς μια δυό φορές κι' ύστερα να τους εγκαταλείπουν. Τόσο οι παπικοί, όσο και οι λοιποί αιρετικοί έχουν δεχθεί πολλές φορές τις νουθεσίες της Εκκλησίας, χωρίς ποτέ να μετανοήσουν, επειδή έχουν διαστραφεί. Είναι περιττός κάθε περαιτέρω Διάλογος μαζί τους, κατά τον Απόστολο Παύλο.

β. Ο Ευαγγελιστής Ιωάννης, ο Απόστολος της αγάπης, συμβουλεύει τους πιστούς να μη λένε **ούτε «χαίρειν» στους κακοδόξους!**¹⁰⁴

Αυτός άλλωστε ήταν ο λόγος για τον οποίο ποτέ από το 1439, από τη Σύνοδο της Φλωρεντίας - Φεράρας, Ορθόδοξος Πατριάρχης δεν δέχτηκε να συναντήσει τον αιρετικό Πάπα της Ρώμης! Πρώτος που το αποτόλμησε ήταν το 1964 ο Πατριάρχης

¹⁰⁰ Πόσο επίκαιρα είναι τα λόγια του Χριστού για τους ποιμένες αυτούς! Λέει ο Κύριος: « Εγώ ειμί ο ποιμήν ο καλός. Ο ποιμήν ο καλός την ψυχήν αυτού τίθησιν υπέρ των προβάτων. Ο μισθωτός δε και ουκ ων ποιμήν, ου ουκ εισί τα πρόβατα ίδια, θεωρεί τον λύκον ερχόμενον και αφήσει τα πρόβατα και φεύγει. Και ο λύκος αρπάζει αυτά και σκορπίζει τα πρόβατα. Ο δε μισθωτός φεύγει, ότι μισθωτός εστι και ου μέλει αυτό περί των προβάτων» (Ιω. 10, 11- 13).

¹⁰¹ Β' Τιμ. 2, 13.

¹⁰² « Το δε Πνεύμα ρητώς λέγει ότι εν υστέροις καιροίς αποστατήσονται τινες της πίστεως, προσέχοντες πνεύμασι πλάνοις και διδασκαλίαις δαιμονίων, εν υποκρίσει ψευδολόγων, κεκαυτηριασμένων την ιδίαν συνείδησιν...», « έχοντες μόρφωσιν ευσεβείας, την δε δύναμιν αυτής ηρνημένοι, και τούτους αποτρέπου» (Α' Τιμ. 4, 1-2 και Β' Τιμ. 3, 5).

¹⁰³ « Αιρετικόν άνθρωπον μετά μίαν και δευτέραν νουθεσίαν παραιτού, ειδώς ότι εξέστραπται ο τοιούτος και αμαρτάνει ων αυτοκατάκριτος» (Τίτ. 3,10 – 11).

¹⁰⁴ Β' Ιω. 10.

Αθηναγόρας ! Έκτοτε, οι μετέπειτα Πατριάρχες Κωνσταντινουπόλεως Δημήτριος και Βαρθολομαίος άρχισαν τις επισκέψεις τους στο Βατικανό και οι Πάπες στην Κωνσταντινούπολη! Ακόμα και στην Αθήνα ήρθε ο Πάπας με τις ευλογίες της Εκκλησίας της Ελλάδος του Νέου Ημερολογίου!

Όταν οι διάφοροι Πάπες εξαπέλυαν Εγκυκλίους τους προς τις Ορθόδοξες Εκκλησίες, τις οποίες καλούσαν για συνεργασία ή ένωση, οι Πατριάρχες τις απαντήσεις τους δεν τις απηύθυναν προς τον Πάπα, αλλά μόνο προς το Ορθόδοξο ποίμνιό τους, το οποίο ενημέρωναν για τις πανουργίες και αθλιότητες των παπικών!

γ. Σ' όλο αυτό το διάστημα μέχρι τον Αθηναγόρα, ήταν αδιανόητο για την Ορθόδοξη Εκκλησία η διενέργεια επισήμου «Θεολογικού Διαλόγου» σε θέματα πίστεως με την παπική, ή άλλη αιρετική Εκκλησία!

Την εποχή των διωγμών, οι μάρτυρες αναγκάζονταν πολλές φορές από τους τυράννους προτού μαρτυρήσουν να κάνουν διάλογο με τους ειδωλολάτρες για την πίστη τους. Οι διάλογοι όμως αυτοί με τις συνθήκες που γίνονταν δεν ήταν προϊόν της ελεύθερης επιλογής τους. Οι μάρτυρες απλώς θεωρούσαν ότι είχαν μία ευκαιρία ακόμα να ομολογήσουν την πίστη τους στο Θεό.

Το ίδιο συνέβη και με τον άγιο Γρηγόριο Παλαμά, όταν αιχμαλωτίστηκε από τους Μωαμεθανούς. Συνομίλησε με τους λεγόμενους Χιόνες για θέματα πίστεως στον αληθινό Θεό. Οι συνομιλίες αυτές μολονότι μπορούν να χαρακτηριστούν πρότυπα «Θεολογικών Διαλόγων», δεν έχουν όμως καμιά σχέση με τους σημερινούς επίσημους «Θεολογικούς Διαλόγους» των Νεοημερολογιτικών Εκκλησιών με τους αιρετικούς. Η διαφορά τους, πέραν του ότι εκείνοι ήταν αναγκαστικοί, είναι το ότι εκείνοι απέβλεπαν στο να αποκαλύψουν στους συνομιλητές τους την αλήθεια της αποκαλυφθείσας από το Θεό πίστεως και όχι στην εξεύρεση της καλύτερης πίστεως, μεταξύ αυτών που συνομιλούσαν.

δ. Η Ορθόδοξη Εκκλησία έλαβε μέρος στη Σύνοδο της Φλωρεντίας Φεράρας (1438 – 1439). Η Σύνοδος αυτή ήταν στην ουσία ένας Θεολογικός Διάλογος μεταξύ Ορθοδόξων και παπικών. Δεν ήταν όμως, όπως οι Οικουμενικές Σύνοδοι της Ορθόδοξης Εκκλησίας, που οι Πατέρες καταδίκασαν τους αιρετικούς. Στη Σύνοδο αυτή οι Ορθόδοξοι, υπό τον Πατριάρχη Ιωσήφ Β', μαζί με τον άγιο Μάρκο τον Ευγενικό, σαν να ήταν κατηγορούμενοι, απολογούνταν για την Ορθοδοξία τους με κριτή τον αιρετικό πάπα Ευγένιο Δ'! Όμως, η παρουσία των Ορθοδόξων στη Σύνοδο αυτή δεν ήταν ελεύθερη επιλογή τους. Ήταν καταναγκασμός του αυτοκράτορα Ιωάννη Η' του Παλαιολόγου.

ε. Ο Ορθόδοξος χριστιανός, και προπαντός η Ορθόδοξη Εκκλησία, ποτέ δεν μπορεί να θέτει σε έλεγχο την ορθότητα της πίστεως, γιατί η πίστη της είναι ήδη δεδομένη. Έχει αποκαλυφθεί από το Θεό.

Είναι ως εκ τούτου εύστοχη η παρατήρηση της Νεοημερολογιτικής Εκκλησίας της Ελλάδος στο Υπόμνημά της για το Ημερολογιακό ζήτημα, στο οποίο παρατηρεί ότι

*« Ο άγιος Κύριλλος προσκληθείς να έλθη εις συνεννόησιν μετά των Νεστοριανών προς διατύπωσιν κοινώς αποδεκτού “όρου πίστεως” απήντησεν ότι: “ουκ ήλθον ώδε πίστιν ευρείν, αλλά την πίστιν την των πατέρων, κλωνιζομένην στήσαι »!*¹⁰⁵

105

Εκκλησίας της Ελλάδος, *Το Ημερολογιακό ζήτημα*, Αθήναι 1971, σ. 24.

3. Οι Νεοημερολογίτικες Εκκλησίες σήμερα κάνουν «Θεολογικούς Διαλόγους» με πολλές αιρετικές Εκκλησίες. Τέτοιοι Διάλογοι γίνονται με τους Λατίνους, τους Αγγλικανούς, τους Λουθηρανούς, τους Παλαιοκαθολικούς και με τους Εβραίους.

Με τους Εβραίους, **με τους οποίους έχουμε περισσότερα κοινά**, παρά με τους ετεροδόξους της Δύσεως¹⁰⁶, έγιναν πέντε θεολογικές συναντήσεις, από το 1977 μέχρι το 2003.

Ο «Θεολογικός Διάλογος» με τους Αντιχαλκηδόνιους τερματίστηκε το 1990 με **την κατάκριτη** συμφωνία του Σαμπεζύ! Σ' αυτή συμφωνήθηκε ότι οι Μονοφυσίτες είναι Ορθόδοξοι! **Και το Πατριαρχείο Αντιόχειας απόκτησε εκκλησιαστική «κοινωνία» μαζί τους, όπως και το Πατριαρχείο Αλεξάνδρειας σ' ορισμένα μυστήρια!!!**

α. Από τους πιο πάνω Διαλόγους ο πιο σημαντικός είναι αυτός που γίνεται μεταξύ των Νεοημερολογιτικών Εκκλησιών και παπικών!

Οι παπικοί εμφανίζονται ως όψιμοι φίλοι μας. Μέχρι τα τέλη της δεκαετίας του 1950 ήταν διακηρυγμένοι εχθροί των Ορθοδόξων. Οι Εκκλησίες του Νέου Ημερολογίου μέχρι τότε αλληθώριζαν με τους Προτεστάντες. Στα τέλη της δεκαετίας του 1950, το Βατικανό άρχισε να συμφιλιώνεται με τη Μασονία. Το γεγονός αυτό στάθηκε αιτία ο μασόνος Πατριάρχης Αθηναγόρας να αλλάξει τη συμπεριφορά όλων των Νεοημερολογιτικών Εκκλησιών έναντι του Βατικανού! Από τότε άρχισαν οι ερωτοτροπίες των Νεοημερολογιτών με τους Φραγκολατίνους!

Το 1965 υπογράφηκε από τον Πάπα και τον Αθηναγόρα «η ένωση των Εκκλησιών»¹⁰⁷!

β. Μετά, το 1980, άρχισε τελικά ο περίφημος «Θεολογικός Διάλογος», μεταξύ Νεοημερολογιτών Ορθοδόξων και Λατίνων!

Πολλοί νομίζουν ότι ο Διάλογος αυτός γίνεται για να διαπιστωθούν οι διαφορές μεταξύ της Ορθόδοξης Εκκλησίας και του παπισμού και να βρεθεί τρόπος για την επούλωσή τους, ώστε να επιτευχθεί η ένωση των δύο Εκκλησιών! Όμως, κάτι τέτοιο δεν συμβαίνει. Οι Θεολογικές διαφορές μεταξύ Ορθοδόξων και Παπικών δεν αποτελούν εμπόδιο για την υπογραφή το 1965 «ένωση των Εκκλησιών»!

Τότε εύλογα θα διερωτηθεί κάποιος. Τότε, γιατί γίνεται αυτός ο «Θεολογικός Διάλογος» με τους Λατίνους;

Γίνεται για να υλοποιηθεί και επιβληθεί η υπογραφή το 1965 «ένωση των Εκκλησιών»! Ο Διάλογος αυτός βοηθάει στην καλλιέργεια του εδάφους να παρουσιάζεται σταδιακά η συμφωνημένη «ένωση των εκκλησιών», για να μην αντιδρούν οι Ορθόδοξοι!

Για το θεολογικό Διάλογο με τους παπικούς, δεν θα επεκταθούμε εδώ. Είναι τεράστιο θέμα. Το αναπτύσσουμε στο βιβλίο μας **“Οι Διάλογοι με τους Λατίνους”** που με τη βοήθεια του Θεού ετοιμάζουμε, και ελπίζουμε να το εκδώσουμε σύντομα.

¹⁰⁶ I. Ρωμανίδου, Φως εις τον Οικουμενικόν Διάλογον, *Ορθόδοξος Τύπος*, τ.442 (30.1.1981) σ. 1.

¹⁰⁷ Για το θέμα αυτό ασχολούμαστε στο βιβλίο «Η ένωση των Εκκλησιών».

13. Η κατάσταση της Εκκλησίας τον 19^ο αιώνα

1. Ο 19^{ος} αιώνας είναι πολύ δύσκολη εποχή για τα Ρωμαϊκά Πατριαρχεία της Ανατολής. Ιδιαίτερα για το Πατριαρχείο Κωνσταντινουπόλεως, του οποίου ο Πατριάρχης Γρηγόριος Ε΄ ανήλθε στην αγχόνη από τον Τούρκο δυνάστη. Το Πατριαρχείο Κωνσταντινουπόλεως την εποχή αυτή έκανε τιτάριο αγώνα, για να περιφρουρήσει την Ορθοδοξία και τη Ρωμηοσύνη. Άρχισε όμως σιγά σιγά να απογυμνώνεται από περιοχές του, οι οποίες αποτελούσαν τοπικές Εκκλησίες του. Αυτές μεταβάλλονταν σε Αυτοκέφαλες εθνικές Εκκλησίες, με την υποκίνηση ξένων κέντρων.

Τέτοια Εκκλησία, που πρώτη αποκόπηκε απ' το Πατριαρχείο, ήταν η Εκκλησία της Ελλάδας το 1833. Έτσι, η Εκκλησία της Ελλάδος έπεσε στα χέρια των Βαυαρών, του Μάουρερ, του Φαρμακίδη και των οπαδών του Κοραή. Το αποτέλεσμα ήταν, όχι μόνο να καταστεί **σχισματική**, αλλά και να αμβλυνθούν τα ρωμέγκα αισθήματα του ποιμνίου της, αυτό δηλ. που επί αιώνες ήθελαν να πετύχουν οι Φράγκοι σε βάρος μας.

Η δυσάρεστη για την Ορθοδοξία και τη Ρωμηοσύνη κατάσταση αυτή στην Ελλάδα, κράτησε τουλάχιστον μέχρι την Μικρασιατική καταστροφή. Τότε, πρόσφυγες Ρωμηοί, λόγω της καταστροφής, πάνω από ένα εκατομμύριο ήρθαν στην Ελλάδα. Την ίδια εποχή, μέχρι τα τέλη του 19^{ου} αιώνα, το Πατριαρχείο Κωνσταντινουπόλεως, αλλά και τ' άλλα Πατριαρχεία, ήταν πολύ περισσότερο προσκολλημένα στη Πατερική Παράδοση.

2 Εκτός από τον «υπόγειο» πόλεμο που γίνονταν σε βάρος της Ορθοδοξίας απ' τους Φράγκους, υπήρχε και ο φανερός, όχι μόνο από τους Πάπες, αλλά και τους πρεσβευτές των ευρωπαϊκών κρατών, που βρίσκονταν στην Κωνσταντινούπολη, οι οποίοι προσπαθούσαν να ναρκοθετήσουν την Ορθοδοξία!

α. Το 1846 ανήλθε στον παπικό θρόνο ο Πίος Θ΄. Υπήρξε ο μακροβιότερος Πάπας. Έμεινε στον παπικό θρόνο 32 χρόνια. Το 1848 εξαπέλυσε μια Εγκύκλιο «Προς τους Ανατολικούς», με την οποία προέτρεπε τους Ορθοδόξους να ενωθούν με την Λατινική Εκκλησία.

Την Εγκύκλιο αυτή, μεταφρασμένη στα ελληνικά, κυκλοφόρησαν κατά χιλιάδες οι παπικοί μισσιονάριοι (= ιεραπόστολοι) μεταξύ των Ορθοδόξων. Οι Ορθόδοξοι Πατριάρχες της Ανατολής, Κωνσταντινουπόλεως Άνθιμος ΣΤ΄, Αλεξανδρείας Ιερόθεος Β΄, Αντιόχειας Μεθόδιος και Ιεροσολύμων Κύριλλος Β΄, με τις Συνόδους τους, απάντησαν πάλι με Εγκύκλιο. **Την απάντησή τους αυτή οι Πατριάρχες δεν την απηύθυναν προς τον Πάπα**, γιατί δεν ήθελαν να έχουν, όχι μόνο διάλογο, αλλ' ούτε έμμεση δι' αλληλογραφίας επαφή μαζί του! Την απηύθυναν προς όλους τους Ορθοδόξους. Στην ιστορική αυτή απάντηση, οι Πατριάρχες χαρακτηρίζουν τον παπισμό ως αίρεση και αναιρούν όλες τις πλάνες του¹⁰⁸.

¹⁰⁸ Στην Εγκύκλιο αυτή οι Ορθόδοξοι Πατριάρχες έγραψαν: «Κρατώμεν της ομολογίας, ην παρελάβομεν άδολον παρά τηλικούτων ανδρών, αποστρεφόμενοι πάντα νεωτερισμόν, ως υπαγόρευμα του διαβόλου. Ο δεχόμενος νεωτερισμόν κατελέγει ελλιπή την κεκηρυγμένην ορθόδοξον πίστιν. Αλλ' αυτή πεπληρωμένη ήδη εσφράγισται, μη επιδεχομένη μήτε μείωσιν, μήτε αύξησιν, μήτε αλλοίωσιν ηντιναούν, και ο τολμών ή πράξει ή συμβουλευσαι ή διανοηθήναι τούτο, ήδη ηρηνήθη την πίστιν του

Το 1870 ο Πάπας αυτός συγκάλεσε την Α΄ Βατικανή Σύνοδο. Την Σύνοδο αυτή οι Λατίνοι την θεωρούν «20ή Οικουμενική Σύνοδο» τους! Η Σύνοδος αυτή επεκύρωσε δύο νέες αιρέσεις, το «πρωτείο» και το «αλάθητο», ως δόγματα του παπισμού! Όσοι παπικοί δεν δέχτηκαν τα δόγματα αυτά αποσχίστηκαν απ' τη παπική Εκκλησία και σχημάτισαν την «Εκκλησία των Παλαιοκαθολικών», που είναι οι φανατικότεροι απ' όλους τους παπικούς!

Με το δόγμα του Πρωτείου, ο Πάπας θεωρείται ότι «προΐσταται της παγκόσμιας Εκκλησίας και είναι υπεράνω των Οικουμενικών Συνόδων»! Είναι δηλ. ο Τοποτηρητής του Χριστού πάνω στη γη. Με το δόγμα του αλάθητου, θεσπίστηκε ότι ο πάπας όταν μιλάει από «καθέδρας», δηλ. στο όνομα ολόκληρης της Εκκλησίας του, δεν κάνει λάθη¹⁰⁹.

β. Το 1878 έγινε Πάπας ο Λέων ΙΓ΄, ο οποίος έμεινε στο παπικό θρόνο μέχρι το 1903. Το 1894 εξαπέλυσε κι' αυτός μια Εγκύκλιο, η οποία μεταφράστηκε στα ελληνικά. Φέρει την επιγραφή «Αποστολική Επιστολή Λέοντος ΙΓ΄ Πάπα Ρώμης». Με την Εγκύκλιο αυτή ο Πάπας καλούσε την Ορθόδοξη Εκκλησία σε ένωση, στα πρότυπα της Ουνίας. Πρότεινε, εμείς οι Ορθόδοξοι να διατηρήσουμε την λατρεία μας, αρκεί ν' αναγνωρίσουμε μόνο το Πρωτείο του!

Ο Πάπας αυτός διέταξε μεγαλύτερη δραστηριοποίηση της Ουνίας. Έστειλε περισσότερους ιεραποστόλους για προπαγάνδα και προσηλυτισμό των Ορθοδόξων. Ο τότε Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως Άνθιμος Ζ΄ (1895 –1897) απάντησε στην επιστολή του, χωρίς ν' απευθυνθεί κι' αυτός στον ίδιο τον Πάπα, αλλά προς όλους τους Ορθοδόξους. Η απάντησή του αυτή αποτελεί μνημείο Ορθοδοξίας! Ποτέ άλλοτε Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως, μετά τον άγιο Φώτιο, δεν μίλησε τόσο Ορθόδοξα προς τους Λατίνους, όσο ο Άνθιμος!

Στα πλαίσια αυτά της Λατινικής προπαγάνδας άρχισαν τα παπικά όργανα να υποκινούν το θέμα της αλλαγής του Παλιού Ημερολογίου. Στην Κωνσταντινούπολη μάλιστα στάλθηκε ο καρδινάλιος Π. Τοντίνι, ο οποίος έκανε ορισμένες διαλέξεις για το ημερολόγιο. Τόνιζε ότι το Γρηγοριανό είναι τελειότερο από το Ιουλιανό Γι' αυτό έπρεπε οι Ορθόδοξοι να το αλλάξουν.

Ο Πατριάρχης Άνθιμος Ζ΄ απαγόρευσε κάθε συζήτηση για το θέμα αυτό, γιατί το έλυσαν οι Σύνοδοι του 16^{ου} αιώνα. Το επίσημο δημοσιογραφικό όργανο του Πατριαρχείου «Εκκλησιαστική αλήθεια» δημοσίευσε βαρυσήμαντο άρθρο εναντίον του Νέου ημερολογίου. Τονίζονταν σ' αυτό πως αν αλλάξει το ημερολόγιο, αυτό θα ισοδυναμούσε στα μάτια του Ορθοδόξου λαού

« προς απόπειραν τροποποιήσεως προς πίστεως των Πατέρων του, προς αυτόχρημα εκφραγκισμόν»!¹¹⁰

3. Το «ξήλωμα» όμως της Ορθοδοξίας είχε αρχίσει από παλαιότερα. Περισσότερο έκδηλο όμως, άρχισε να παρουσιάζεται από την εποχή αυτή. Από τότε, άρχισαν να παρατηρούνται αρκετά εκφυλιστικά φαινόμενα στη συμπεριφορά

Χριστού, ήδη εκουσίως καθυπεβλήθη εις το αιώνιον ανάθεμα δια το βλασφημείν εις το Πνεύμα το άγιον, ως τάχα μη αρτίως λαλήσαν εν ταις γραφαίς και δια των Οικουμενικών Συνόδων» (Καρμίρη, τομ. Β΄, σελ. 922).

¹⁰⁹ Η Ορθόδοξη Εκκλησία δέχεται, ότι δεν κάνουν λάθη σε θέματα πίστεως μόνον όσοι αξιώνονται ν' αποκτήσουν την εμπειρία της θεώσεως, δηλ. οι Προφήτες, οι Απόστολοι και οι Άγιοι, και για το περιεχόμενο αυτής.

¹¹⁰ Αρχιμ. Θεοκλήτου Στράγκα, τ. Β΄, σ. 1156.

μερικών, υποτίθεται, Ορθοδόξων Ιεραρχών. Αυτά δείχνουν την κατιούσα πορεία της Ορθοδοξίας, ύστερα από την τόση δραστηριοποίηση των Φράγκων. Τέτοια φαινόμενα, μέχρι το 1924, όπως τα εντόπισε ο Αρχιμ. π. Επιφάνιος Θεοδωρόπουλος, είναι τα ακόλουθα¹¹¹:

α. Το 1863 αγγλικανός κληρικός έγινε δεκτός στη Σερβία στο μυστήριο της θείας Ευχαριστίας, με έγκριση της Ιεράς Συνόδου της!

β. Το 1869 στη κηδεία του Μητροπολίτη Σμύρνης Χρυσανθου, έλαβε ενεργό μέρος ο Αρχιεπίσκοπος των Αρμενίων και ένας Αγγλικανός ιερέυς!

γ. Το έτος 1875 ο επίσκοπος Πατρών συνιερούργησε στο μυστήριο του βαπτίσματος με Αγγλικανό ιερέα.

δ. Το 1879 η Ιερά Σύνοδος του Οικουμενικού Πατριαρχείου, με Πατριάρχη τον Ιωακείμ Γ', αποφάσισε τη μυστηριακή «κοινωνία» με Αρμενίους. Επέτρεψε στους Ορθοδόξους ιερείς του Πατριαρχείου να τελούν για τους Αρμενίους τα μυστήρια βαπτίσματος, γάμου και θείας Ευχαριστίας!

ε. Το 1898 ο Πατριάρχης Ιεροσολύμων Γεράσιμος επέτρεψε στους Σύρους Ορθοδόξους της Μελβούρνης στην Αυστραλία να κοινωνούν από τους Αγγλικανούς!

στ. Το 1917 ο μασόνος Μητροπολίτης Ροδοστόλου Αλέξανδρος, της Εκκλησίας της Ελλάδος, έλαβε μέρος σε εσπερινό της Αγγλικανικής Εκκλησίας, ως και σε χειροτονία Αγγλικανού κληρικού στη Πενσυλβάνια της Αμερικής!

ζ. Το 1918 ο Αρχιεπίσκοπος Κύπρου Άνθιμος και ο Μητροπολίτης Αθηνών (δεν είχε πάρει ακόμα τον τίτλο του Αρχιεπισκόπου ο Μητροπολίτης Αθηνών) Μελέτιος Μεταξάκης έλαβαν μέρος πολλές φορές σε ακολουθίες στον Αγγλικανικό ναό των Αθηνών!

η. Το 1920 ο Μητροπολίτης Διδυμοτείχου Φιλάρετος, όταν πήγε στο Λονδίνο ως αντιπρόσωπος του Οικουμενικού Πατριαρχείου για να πάρει μέρος στο Συνέδριο του Λάμπεθ, έλαβε μέρος σε ακολουθία, που τελέστηκε σε Αγγλικανικό ναό!

Το ίδιο έτος ο Πατριάρχης Ιεροσολύμων Δαμιανός παρέστη σε λειτουργία Αγγλικανών στα Ιεροσόλυμα. Φορούσε την αρχιερατική στολή του και διάβασε το Ευαγγέλιο στα ελληνικά!

θ. Το 1920 ο Τοποτηρητής του Οικουμενικού θρόνου Δωρόθεος Προύσης με ολόκληρη την Ιερά Σύνοδο του Πατριαρχείου υποδέχτηκαν στην Κωνσταντινούπολη τον Αγγλικανό επίσκοπο Ιάκωβο Δάρλιγκτον. Όταν δε έγινε θεία Λειτουργία στον Πατριαρχικό ναό, ο Τοποτηρητής έδωσε στον Αγγλικανό επίσκοπο και φόρεσε πετραχήλι και ωμόφορο. Στη συνέχεια τον κάλεσε να μοιράσει το αντίδωρο στους πιστούς!

ι. Το 1921 στο Λονδίνο, κατά την κηδεία του Τοποτηρητή του Οικουμενικού θρόνου Δωροθέου Προύσης έλαβε μέρος στη νεκρώσιμη ακολουθία ο Αγγλικανός Αρχιεπίσκοπος, ο οποίος διάβασε το Ευαγγέλιο!

ια. Το 1922 ο Αρχιεπίσκοπος Θυατείρων Γερμανός, αντιπρόσωπος του Οικουμενικού θρόνου στο Λονδίνο, έλαβε μέρος σε εσπερινό Αγγλικανών, με μανδύα και ποιμαντορική ράβδο!

Όλα αυτά δείχνουν ότι η διάβρωση της Ορθοδοξίας, κυρίως τον 19^ο αιώνα και αρχές του 20^{ου} ήταν πια πραγματικό γεγονός και μέγιστος κίνδυνος γι' αυτή.

¹¹¹ Αρχιμ. Επιφανίου Θεοδωροπούλου, *Τα δύο άκρα*, σ. 71 -72

4. Κατά την τελευταία δεκαετία του 19^{ου} αιώνα, η Μασονία και ο εκκολαπτόμενος Οικουμενισμός μπόρεσαν να διεισδύσουν για πρώτη φορά στα ανώτατα εκκλησιαστικά κλιμάκια της Εκκλησίας. Πέτυχαν δηλ. να δημιουργήσουν ένα προγεφύρωμα, μέσα σε καίρια πόστα της Ορθοδοξίας. Επαναλήφθηκε δηλ. η μέθοδος που χρησιμοποιήθηκε για την άλωση του ακόμα τότε Ορθόδοξου Πατριαρχείου της Παλαιάς Ρώμης, με τους Φραγκόφιλους Πάπες!

α. Το σχέδιό τους, για να πετύχει, είχε ανάγκη από την βοήθεια ορισμένων ανθρώπων, « εκ των ένδον» της Εκκλησίας! Είναι γνωστό, άλλωστε, ότι τα φρούρια, συνήθως πέφτουν «από μέσα»! Αυτό το γνωρίζουν πολύ καλά οι Φράγκοι. Τέτοια εγκάθετα άτομα, μπορεί να είναι **Πατριάρχες, Αρχιεπίσκοποι, Μητροπολίτες, επίσκοποι, άλλοι κληρικοί, ακόμη και μοναχοί και λαϊκοί!** Αυτά, τα κατά πλείστον φιλόδοξα, ανόητα, ή με άλλες αδυναμίες σε θέματα ηθικής άτομα, με μειωμένα τα ρωμέηκα και Ορθόδοξα αντανακλαστικά, ευκολότατα γίνονται όργανά τους και μάλιστα χαίρονται γι' αυτό!

Ο ρόλος, που τους αναθέτουν, διακρίνεται σε τρεις φάσεις, χωρίς να είναι απαραίτητο κάποιος «συνεργάσιμος» να διανύσει και τις τρεις φάσεις. Η πρώτη φάση περιλαμβάνει «δύο βήματα προς την Ορθοδοξία, κι' ένα βήμα προς την κακοδοξία»! Η δεύτερη φάση περιλαμβάνει «ένα βήμα προς την Ορθοδοξία, ένα βήμα προς την κακοδοξία», Και η τρίτη φάση περιλαμβάνει «ένα βήμα προς την Ορθοδοξία, δύο βήματα προς την κακοδοξία»!

Σήμερα οι δυνάμεις αυτές έχουν πολλά τέτοια άτομα στον εκκλησιαστικό χώρο! Θα δούμε στη συνέχεια, πως δούλεψαν μερικά τέτοια άτομα, για το φράγκεμά μας.

β. Στους πρώτους αιώνες του χριστιανισμού, όταν κάποιος προσηλυτιζόταν σε κάποια αίρεση, εγκατέλειπε την Ορθόδοξη Εκκλησία και προσχωρούσε στην αιρετική κοινότητα, που προτιμούσε. Τουλάχιστον αυτό ήταν από την πλευρά τους μια πράξη εντιμότητας. Δεν ενεργούσαν ως Δούρειοι ίπποι μέσα στην Εκκλησία.

Στους τελευταίους όμως αιώνες συμβαίνει κάτι διαφορετικό. Οι Φράγκοι, όταν προσηλυτίζουν κάποιον Ορθόδοξο στην αίρεσή τους, μερικές φορές του συνιστούν να παραμένει ως εγκάθετός τους, στην Ορθόδοξη Εκκλησία και να ενεργεί την δολιοφθορά μέσα από αυτή. Τα άτομα αυτά ενεργούν, όπως ενεργούν οι διάφοροι πράκτορες ξένων δυνάμεων μέσα σε μια χώρα. Άλλωστε, το Βατικανό είναι περισσότερο κράτος και λιγότερο Εκκλησία.

Με βάση αυτή τη γραμμή, **μέσα στο χώρο της Ορθοδοξίας φαίνεται ότι υπάρχουν πρόσωπα, που ανήκουν στον Πάπα και εργάζονται για λογαριασμό του!** Αλλιώς, δεν εξηγούνται οι κακόδοξες δηλώσεις τους και ενέργειές τους, που μόνο την Ορθοδοξία δεν εκφράζουν και δεν εξυπηρετούν!

14. Ιωακείμ Γ', ο πρώτος μασόνος Πατριάρχης

1. Ο Πατριάρχης Ιωακείμ Γ' ανέβηκε στον πατριαρχικό θρόνο δύο φορές. Την πρώτη φορά από το 1878 και έμεινε μέχρι το 1884. Την δεύτερη, από το 1901 μέχρι το 1912, που πέθανε. Ο ενθρονιστήριος λόγος του, κατά την δεύτερη πατριαρχία, αποτέλεσε «την αφετηρία της περαιτέρω πανορθόδοξου και παγχριστιανικής κινητοποίησης του Οικουμενικού Πατριαρχείου, μιά και έδωκε

αφορμή για να συνταχθούν αι Εγκύκλιοι του 1902 και του 1904, που προέτειναν μια στενότερη επαφή και συνεργασία των Ορθοδόξων και ετεροδόξων Εκκλησιών». ¹¹²

Στη Εγκύκλιό του της 12^{ης} Ιουνίου 1902 ¹¹³ ζητούσε από τους Προκαθημένους των Ορθοδόξων Εκκλησιών να εξετασθούν τα εξής θέματα:

α. Οι μελλοντικές σχέσεις της Ορθοδόξου Εκκλησίας με τις δύο μεγάλες «**αναδενδράδες**» του Χριστιανισμού, τους Παπικούς και τους Προτεστάντες.

β. Οι σχέσεις της Ορθοδόξου Εκκλησίας με τους Παλαιοκαθολικούς.

γ. Η ανάγκη διαμορφώσεως κοινής στάσεως στο ημερολογιακό ζήτημα.

Ο Ιωακείμ ήταν μασόνος! Πρόσφερε τις υπηρεσίες του στη Μασονία και στον Οικουμενισμό, μέχρι την «πρώτη φάση», που είδαμε πιο πάνω. Έκανε δηλ. δύο βήματα προς την Ορθοδοξία κι ένα προς την προδοσία. Αυτό, ήταν αρκετό για τότε.

Το 1902 έγινε το πρώτο ρήγμα στο μέτωπο της Ορθοδοξίας για το Γρηγοριανό ημερολόγιο. Ενώ ο Πατριάρχης Άνθιμος Ζ΄ είχε απαγορεύσει κάθε συζήτηση για το θέμα της αλλαγής του ημερολογίου, ο Ιωακείμ Γ΄ το κατέστησε αντικείμενο νέου διαλόγου. Μέχρι τότε, το θέμα αυτό ήταν αδιαπραγμάτευτο για την Ορθόδοξη Εκκλησία. Ήταν λυμένο με αποφάσεις τόσων Συνόδων. Αυτό το ρήγμα, που επέφερε ο Ιωακείμ Γ΄ στη στάση της Ορθοδοξίας, ήταν η μεγάλη του προσφορά στις αντορθόδοξες αυτές δυνάμεις, που εξυπηρέτησε.

Με την ενέργειά του αυτή ο Ιωακείμ κατέστησε τα «**αναντίρρητα**», όπως είναι η απόρριψη του Γρηγοριανού ημερολογίου από τις Συνόδους, «**αμφίβολα**», όπως λέει ο Μέγας Βασίλειος. Κατέστησε τα αδιαπραγμάτευτα ζητήματα της Εκκλησίας, συζητήσιμα. Το λάθος του, λοιπόν ήταν ότι ο Ιωακείμ Γ΄ ζήτησε από τους Προκαθημένους των Ορθοδόξων Εκκλησιών τη γνώμη τους, αν μπορεί η Εκκλησία ν' αλλάξει το ημερολόγιο. Στο ερώτημα απάντησαν όλοι οι Προκαθημένοι, πλην του Πατριάρχη Αλεξανδρείας και Κύπρου. Οι περισσότεροι απάντησαν αρνητικά. Κι' ο Ιωακείμ Γ΄ το 1904 με Εγκύκλιό του απέρριψε το Γρηγοριανό ημερολόγιο.

2. Ο Πατριάρχης Ιωακείμ υιοθέτησε «την θεωρία των κλάδων» του Οικουμενισμού, που φαίνεται ότι τότε είχε αρχίσει να διαμορφώνεται στους σκοτεινούς θαλάμους της Μασονίας.

Είναι ο πρώτος Ορθόδοξος, που το 1902 στην Εγκύκλιό του προς τις Ορθόδοξες Εκκλησίες, για το θέμα του Ημερολογίου, χαρακτήρισε τους Παπικούς και Προτεστάντες, ως «**αναδενδράδες**», δηλ. κλάδους του δένδρου της Εκκλησίας!

Παράλληλα, ο Ιωακείμ άρχισε να χειροτονει τους πρώτους μασόνους επισκόπους του Πατριαρχείου. Την περίοδο αυτή άρχισαν να μυσούνται στη Μασονία οι Ιεράρχες του Οικουμενικού Θρόνου. ¹¹⁴ Η εξήγηση που μπορεί να δοθεί τόσο για την εξάπλωση στο Πατριαρχείο του Οικουμενισμού, όσο και την Μασονίας, είναι ότι ο Ιωακείμ, αλλά και οι άλλοι Ιεράρχες παρεκινούνταν από λόγους εθνικούς! Αυτό όμως δεν τους απαλλάσσει από τις ευθύνες τους, όπως δεν απαλλάγηκαν από τις

¹¹² Γεωργ. Τσέτση, *Η συμβολή του Οικουμενικού Πατριαρχείου* σ.279.

¹¹³ Καρμίρη, τόμ. Β΄, σελ. 946^α.

¹¹⁴ Την πληροφορία αυτή αναγράφει το περιοδικό «Αγιορειτική Βιβλιοθήκη», τεύχ. 275, έτους 1959, σε άρθρο του αρχιμ. Αγαθάγγελου Κοτρώνη, στο οποίο αναφέρεται ότι «ουδείς εκ των αρχιερέων έμεινεν αμύητος εν τη “Φιλική Εταιρεία”». Η «Φιλική Εταιρεία» που ίδρυσε στην Κωνσταντινούπολη ο Ίων Δραγούμης, ήταν, όπως εξηγήσαμε πιο πάνω, μασονική Οργάνωση. (Αρσενίου Κοττέα, *Απομόνωσις*, σελ. 163).

δικές τους ευθύνες οι φιλενωτικοί αυτοκράτορες. Μεταξύ των επισκόπων που χειροτόνησε ο Ιωακείμ Γ΄ το έτος 1902 ήταν και ο μασόνος Χρυσόστομος Σμύρνης. Ούτος, μετά από λίγα χρόνια (το 1908) έστρεψε τα βέλη εναντίον του Ιωακείμ, αποκαλώντας τον «ξόρανον» και «κιβδηλότατον των Πατριαρχών», επειδή δεν συμφωνούσε με την καταστροφική εθνοφυλετική γραμμή του, χάριν της οποίας πρόδωσε την Ορθοδοξία του¹¹⁵!

15. Μελέτιος Μεταξάκης, Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και Πατριάρχης

1. Έργο της Μασονίας ήταν και η ανάδειξη του Μελέτιου Μεταξάκη ως Μητροπολίτου Αθηνών, προτού γίνει Πατριάρχης.

Στην αρχή ο Μελέτιος Μεταξάκης έγινε Μητροπολίτης Κιτίου το 1910. Τότε Αρχιεπίσκοπος Κύπρου ήταν ο Κύριλλος, ο οποίος ήταν μασόνος Ένα χρόνο πιο μπροστά ο Μελέτιος Μεταξάκης είχε γίνει μασόνος στη στοά της Μεγάλης Ανατολής της Ελλάδος.¹¹⁶ Στις 15 Μαρτίου 1910 ο Μελέτιος εντάχθηκε στη Στοά «Αρμονία» της Κωνσταντινουπόλεως, όπου και έφθασε μέχρι του 33^{ου} βαθμού!

Ύστερα έγινε Μητροπολίτης Αθηνών. Στη συνέχεια έγινε Οικουμενικός Πατριάρχης. Στις 29 Δεκεμβρίου 1921 καθαιρέθηκε από την Εκκλησία της Ελλάδος, ύστερα από μήνυση που υπέβαλε ο καθηγητής Πανεπιστημίου Παύλος Καρολίδης. Καίτοι καθηρημένος ενθρονίστηκε στις 22 Ιανουαρίου 1922 ως Πατριάρχης στην Κωνσταντινούπολη.¹¹⁷ Όταν εκδιώχτηκε από το Πατριαρχείο Κωνσταντινουπόλεως έγινε Πατριάρχης Αλεξανδρείας!

Μητροπολίτης Αθηνών (ακόμα δεν είχε δοθεί ο τίτλος του Αρχιεπισκόπου στο Μητροπολίτη Αθηνών) έγινε με την παρέμβαση του επίσης μασόνου Ελευθερίου Βενιζέλου, ο οποίος συνδέονταν και με τις μυστικές υπηρεσίες της Αγγλίας. Στον Βενιζέλο είχε απευθύνει επιστολή το 1916 ο υπουργός του Ανδρέας Μιχαλακόπουλος, στην οποία εγκωμιάζε το νεωτεριστικό πνεύμα του Μεταξάκη και πρότεινε την αξιοποίησή του. Στην επιστολή αυτή έγραφε ο Ανδρέας Μιχαλακόπουλος στον Βενιζέλο μεταξύ άλλων:

«Σεβαστέ μου κ. Πρόεδρε, Σας έλεγα προ καιρού, εις το Συμβούλιον, ότι όταν ξεμπερδέψωμεν με το καλό, τον εθνικό αγώνα...πρέπει δια το καλόν του τόπου, να αναλάβητε έναν άλλον, επίσης μεγάλον, την τακτοποίησιν επί το νεωτεριστικώτερον των θρησκευτικών πραγμάτων...Εννοώ και τα του κλήρου, και των θρησκευτικών εκδηλώσεων (λειτουργιών, εορτών, ημερών αργίας, αγίων πολυωνύμων κλπ.) και τα των μοναστηριακών κτημάτων και ει τι άλλο. Θα σας χρειασθή να τεθή επί κεφαλής της αληθώς επαναστατικής μεταρρυθμίσεως ένας ευρείας διανοίας – σχεδόν σαν και σας εις την πολιτικήν – κληρικός. Τον έχετε: Είναι ο (Κιτίου) Κύπρου (Μελέτιος

¹¹⁵ Γ. Μεταλληνού, *Συναντήσεις*, σσ.151, 153.

¹¹⁶ **Bladimir Moss**, *Ο Ιερός αγών*, σελ. 22

¹¹⁷ Ίδρυμα άγιος Επιφάνιος Κύπρου, *Έλεγχος και ανατροπή της Νεοημερολογιακής Νεοεκκλησιολογίας*, Λάρναξ Κύπρου 1995, σ.53

Μεταξάκης). Αυτός θα γίνη υπό την κηδεμονίαν σας, ο Βενιζέλος της Ελληνικής Εκκλησίας. Ποία τα χρήζοντα μεταρρυθμίσεως...

α) Κατάργησις των νηστειών, αι οποίοι είναι σήμερον ένας τύπος. Κανείς δεν νηστεύει ειμή ο μη έχων να φάγη. Οι Άγγλοι και Γερμανοί και οι βόρειοι ακόμη Ιταλοί (που έχουν ελευθερωθή από τον θρησκευτικόν φανατισμόν) τρώγουν καλά και φυλήν καλήν κατασκευάζουν. Το φαγί φέρει την δύναμιν προς εργασίαν και η εργασία το κέρδος και το κέρδος το καλό φαγί...

β). Ρύθμισις των διαφόρων τελετών και λειτουργιών επί το νεωτεριστικώτερον. Λιγώτερο παπά, λιγώτερο ψάλτη, λιγώτερο διάκο και πολύ ιεροκήρυκα – ερμηνευτήν. Τι καταλαβαίνει ο λαός που πηγαίνει εις τας ακολουθίας ; ...από αυτάς τας καταναλωθείσας ώρας και την ορθοστασίαν. Μηδέν...

γ)... δ). Θα λείψουν αι «εορταί των διαφόρων αι-Θανάσηδων και αγι-Ανδρέηδων και, προφάσεις προς αργίαν. Η Κυριακή αργία και 2-3 μόνον ημέρας το έτος ολόκληρον είναι αρκετή τεμπελιά....Και το όνομα άγιος θα λείψη...

ε) Θα καταργηθούν τα μοναστήρια, αι εστίαί πάσης διαφθοράς και καταχρήσεως ηθικής και περιουσιακής. Τα κτήματά των θα γίνουν των γεωργών..

Φυσικά αυτά που εκθέτω ανωτέρω είναι ελάχιστα σημεία. Θα είναι πολλά ακόμη τα χρήζοντα μεταρρυθμίσεως.... Θα σας είπουν, κ. Πρόεδρε, ότι είναι δύσκολος η επιχείρησις τοιούτου έργου. Ότι ο λαός θα εξαναστή κατά των νέων εικονοκλαστών. Ότι θα εγερθή επανάστασις κατά των βεβήλων. Τίποτε από όλα αυτά δεν θα συμβή...Ιδικός σας, Ανδρέας Μιχαλακόπουλος».

2. Σε δύο χρόνια , τον Φεβρουάριο 1918, ο Μελέτιος Μεταξάκης έγινε από «αριστίνδη» Σύνοδο, με 4 μόνο ψήφους, Μητροπολίτης Αθηνών. Από τότε, άρχισε να προωθεί τις καινοτομίες του. Έφτασε μάλιστα στο σημείο να απαγορεύσει τις αγρυπνίες, γιατί τις θεωρούσε απαρχαιωμένη συνήθεια , που στενοχωρούσε τους ετεροδόξους, και ιδιαίτερα τους Αγγλικανούς, όταν επισκέπτονταν την Αθήνα.¹¹⁸ Βέβαια όλα αυτά, και άλλα πολλά, τα έκανε στα πλαίσια της προσπάθειάς του να πλήξει τον μοναχισμό, που είναι η ραχοκοκκαλιά της Ορθοδοξίας!

Τον Ιανουάριο 1919 έθεσε θέμα αλλαγής του ημερολογίου. Δεν πρόλαβε όμως να υλοποιήσει τα σχέδιά του, γιατί τον επόμενο χρόνο εκθρονίστηκε και αργότερα καθαιρέθηκε απ' την Εκκλησία της Ελλάδος, για να ενθρονισθεί ως Οικουμενικός Πατριάρχης!

Στις 25.11. 1921 εκλέγεται πραξικοπηματικά Οικουμενικός Πατριάρχης, με ψήφους 14 Μητροπολιτών, έναντι 41 που τον καταψήφισαν. Στις 19.12.1921 η Εκκλησία της Ελλάδος με απόφασή της τον καθήρεσε. Ο Μελέτιος Μεταξάκης, ως Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως συνέχισε το καταστροφικό έργο του σε βάρος της Ορθοδοξίας και της Ρωμηοσύνης. Παρέμεινε σ' αυτόν μέχρι το 1923. Τότε μάλιστα, συγκάλεσε το λεγόμενο Πανορθόδοξο Συνέδριο της Κωνσταντινουπόλεως, για το οποίο θα μιλήσουμε πιο κάτω.

Όλα αυτά δείχνουν το με πόσο ύπουλα μέσα εργάστηκαν οι εχθροί της Ορθοδοξίας, οι Φράγκοι, με ορισμένα όργανά τους, που πρόδωσαν την Πίστη και το Γένος μας, να την αλώσουν «εκ των ένδον»!

¹¹⁸ Μοναχού Εφραίμ, *Επιστολή επί του Ημερολογιακού ζητήματος*, Brookline, Mass: Ιερά Μονή Μεταμορφώσεως 1968,, 1979², St. Nectarios Educational Series, No 2.

Ο Μελέτιος Μεταξάκης, ήταν το «χαϊδεμένο παιδί» της Μασονίας και της Αγγλίας. Η προδοσία του πέρασε και από τις τρεις «φάσεις», που αναφέραμε πιο πάνω. Όσα αποκαλυπτικά έγραφε το 1916 ο υπουργός Ανδρέας Μιχαλακόπουλος στον Ελ. Βενιζέλο, που τον πρότεινε για Μητροπολίτη Αθηνών, τα ξεπλήρωσε «και με το παραπάνω»! «Άξιος ο μισθός του»! Γι' αυτό έγινε Οικουμενικός Πατριάρχης και Πατριάρχης Αλεξανδρείας. Παρά λίγο να γίνει και Πατριάρχης Ιεροσολύμων! Ίσως, αυτό δεν φανέρωνε τόσο μια ανθρώπινη ματαιοδοξία, όσο μια σκοπιμότητα να διαβρώσει με τις ιδέες του όλα τα Πατριαρχεία της Ρωμιοσύνης!

Ως Μητροπολίτης Αθηνών, από τη πρώτη στιγμή αντιμετώπισε τις πιέσεις από τη Κυβέρνηση Ελ. Βενιζέλου για την αλλαγή του ημερολογίου. Έφερε το θέμα στη συνεδρίαση της Ιεράς Συνόδου της 23^{ης} Ιανουαρίου 1919. Εκεί, συζήτησε τις δυσκολίες, που παρουσίαζε το Ιουλιανό ημερολόγιο, ιδίως μετά το ότι τα άλλα κράτη ακολουθούσαν το Γρηγοριανό. Ζήτησε τη σύσταση Επιτροπής για μελέτη του θέματος. Η Σύνοδος όρισε μια Επιτροπή, αποτελούμενη από τους Μητροπολίτες Δημητριάδος Γερμανό (μετέπειτα επίσκοπο των Παλαιοημερολογιτών), τον Γυθείου Διονύσιο και τον καθηγητή της Νομικής Τριανταφυλλόπουλο.

Η Επιτροπή αυτή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι

*«η μεταβολή του Ιουλιανού ημερολογίου, μη προσκρούουσα εις δογματικούς και κανονικούς λόγους, δύναται να γίνη μετά συνεννόησιν μετά πασών των λοιπών Ορθοδόξων Αυτοκεφάλων Εκκλησιών, ιδίως μετά του Οικουμενικού Πατριαρχείου, εις ο και θα ήτο ανάγκη να ανατεθή η πρωτοβουλία πάσης σχετικής ενεργείας, υπό τον όρον ουχί της προσχωρήσεως εις το Γρηγοριανόν ημερολόγιον, αλλά της συζητήσεως νέου ημερολογίου επιστημονικώς μεν ακριβεστερου, εστερημένου δε και των άλλων ελαττωμάτων των δύο εν ισχύϊ ημερολογίων, του τε Ιουλιανού και του Γρηγοριανού».*¹¹⁹

Όταν διαβάστηκε στην Ιερά Σύνοδο η Έκθεση της Επιτροπής, ο Μελέτιος Μεταξάκης βρήκε την ευκαιρία και είπε:

*«... Νομίζω ότι ορθώς η Επιτροπή διετύπωσε τη γνώμη της. Δεχόμεθα ότι πρέπει να μεταβληθή το ημερολόγιον, ωσαύτως ότι η περί τούτου πρωτοβουλία πρέπει να προέλθη εκ του Πατριαρχείου και ότι πρέπει να συμφωνήσουν και αι άλλαι Εκκλησίαι, ότι δεν πρέπει να προχωρήσωμεν εις το Γρηγοριανόν, καθ' ην στιγμήν μάλιστα προετοιμάζεται νέον επιστημονικόν τέλειον ημερολόγιον. .... Εάν η Πολιτεία μη ελπίζουσα ταχείαν αποπεράτωσιν του νέου επιστημονικού ημερολογίου, αισθανομένη δε αυξανούσας τας δυσχερείας τας σχετικάς, εφ' όσον και τα όμορα κράτη εδέχθησαν το Γρηγοριανόν, νομίζει ότι δεν δύναται να παραμείνη εις το σήμερον υφιστάμενον ημερολογιακόν καθεστώς, είναι ελευθέρα να δεχθή το Γρηγοριανόν ως Ευρωπαϊκόν ημερολόγιον, της Εκκλησίας κρατούσης μέχρι του νέου επιστημονικού ημερολογίου, το Ιουλιανόν ημερολόγιον».*¹²⁰

Από τα πιο πάνω λόγια, φαίνεται ξεκάθαρα ο επιτήδειος τρόπος, με τον οποίο ο Μελέτιος Μεταξάκης προώθησε τα σχέδιά του για την αλλαγή του Παλαιού ημερολογίου. Έθεσε ως πρώτο στόχο, την αποδοχή του Νέου ή Γρηγοριανού ημερολογίου από την Πολιτεία, γνωρίζοντας, ότι θα ήταν εύκολο πλέον να γίνει ύστερα δεκτό και από την Ιεραρχία της Εκκλησίας, όπως και έγινε!

¹¹⁹ Αρχιμ. Θεοκλήτου Στράγκα, τόμ. Β' σελ. 855.

¹²⁰ Αρχιμ. Θεοκλήτου Στράγκα, τόμ. Β' σελ. 856.

16. Το Πατριαρχικό Διάγγελμα του 1920

1. Η Ορθόδοξη Εκκλησία έχει ξεκαθαρισμένες απόψεις για τους αιρετικούς, όπως είναι οι χριστιανοί της Δύσεως, είτε Φραγκολατίνοι (παπικοί) είναι αυτοί, είτε Προτεστάντες.

Οι άγιοι Πατέρες στο ζήτημα αυτό επικέντρωσαν όλους τους αγώνες τους για την προάσπιση της Ορθοδοξίας. Η πατερική αυτή γραμμή τηρήθηκε απαρέγκλιτα μέχρι το 1900. Η αλλαγή της προήλθε από τον πρώτο μασόνο Πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως Ιωακείμ Γ', και μάλιστα όταν ανήλθε στον Πατριαρχικό Θρόνο για δεύτερη φορά, το 1901.

α. Η πατερική αυτή γραμμή συνίστατο, να προσεύχονται οι Ορθόδοξοι για την μετάνοια και επιστροφή των αιρετικών στους κόλπους της Εκκλησίας¹²¹, **να μην έχουν όμως καμιά επαφή μαζί τους**, γιατί είναι πλέον διεστραμμένοι, κατά τις επιταγές της Αγίας Γραφής. Ο Απ. Παύλος παραγγέλλει

*«αιρετικόν άνθρωπον μετά μίαν και δευτέραν νοουθεσίαν παραιτού, ειδώς ότι εξέστραπται ο τοιούτος και αμαρτάνει ων αυτοκατάκριτος»!*¹²²

Ο δε μαθητής της αγάπης, ο Ευαγγελιστής Ιωάννης λέγει ότι σε κάποιον που δεν έχει την Ορθόδοξη διδαχή, δεν πρέπει να λέμε ούτε «χαίρετε»!¹²³

Είναι χαρακτηριστικό, ότι όσες φορές οι Πάπες τους τελευταίους αιώνες με επιστολές τους στον Πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως ζητούσαν την ένωση των «Εκκλησιών», οι Πατριάρχες δεν απαντούσαν καν στους ίδιους, αλλά με Εγκυκλίους τους προς το Ορθόδοξο ποίμνιό τους έδιναν την απάντηση τους. Τηρούσαν οι Πατριάρχες τη στάση αυτή, γιατί οι Λατίνοι είχαν πληροφορηθεί πολλές φορές την ορθή πίστη, αλλά πάντα την απέκρουσαν. Αντίθετα, όταν οι Προτεστάντες αποσπάστηκαν απ' τον παπισμό και οι θεολόγοι τους της Τυβίγγης επεδίωξαν επαφή με το Πατριαρχείο Κωνσταντινουπόλεως, ο τότε Πατριάρχης Ιερεμίας Β', ο Τρανός διεξήγαγε αλληλογραφία μαζί τους, για να την σταματήσει μόλις διαπίστωσε την εμμονή στην πλάνη τους.

β. Οι περιπτώσεις, που ορισμένοι άγιοι Πατέρες έλαβαν μέρος σε διάλογους με τους παπικούς, όπως στη Σύνοδο της Φλωρεντίας-Φερράρας κλπ., αλλά και με αλλόθρησκους, όπως ο άγιος Γρηγόριος Παλαμάς, που έκανε δημόσιο διάλογο με τους Μωαμεθανούς Χιόνες, δεν μπορεί ν' αποτελέσει θετικό προηγούμενο. Ο λόγος είναι ότι όλοι αυτοί οι διάλογοι δεν έγιναν με την πρωτοβουλία της Εκκλησίας, αλλά με την επιβολή τους είτε από τους αυτοκράτορες, είτε από τους κατακτητές.

¹²¹ «Τους πεπλανημένους επανάγαγε» εύχεται η Εκκλησία στη Λειτουργία του Μ. Βασιλείου.

¹²² Τίτ. 3, 10

¹²³ «ει τις έρχεται προς υμάς και ταύτην την διδαχήν ου φέρει, μη λαμβάνετε αυτόν εις την οικίαν, και **χαίρειν** αυτό μη λέγετε» Β' Ιωάν. 10.

Η στάση αυτή των Ορθοδόξων έναντι των αιρετικών δεν σημαίνει σε καμιά περίπτωση ότι δεν αγαπούν τους ανθρώπους αυτούς. Τους αγαπούν, αλλά αποστρέφονται μόνο την αίρεση και την αμετανοησία τους. Οι Πατέρες (ἅγιος Ισαάκ) λέει ότι ο Θεός αγαπάει και τον διάβολο ακόμα! Και συνιστούν οι πιστοί να προσεύχονται γι' αυτόν, μολονότι είναι ανεπίδεκτος σωτηρίας, επειδή δεν μπορεί να μετανοήσει.

γ. Αλλά, μήπως έχουν και κατ' ελάχιστο μετανοήσει οι Προτεστάντες και εκδήλωσαν κάποια διάθεση να φύγουν από τις αιρέσεις τους; Καμιά!

Με τους αμετανόητους αυτούς αιρετικούς, οι ημέτεροι «Ορθόδοξοι», όπως θεωρούνταν τότε ο Πατριάρχης Ιωακείμ Γ' και οι λοιποί Ιεράρχες του Φαναρίου, πιθανόν όλοι τους μπλεγμένοι στα δίχτυα της Μασονίας, θέλησαν να έχουν σχέσεις, που απαγόρευαν οι άγιοι Πατέρες. Βέβαια, οι εκκλησιαστικοί αυτοί ηγέτες τήρησαν τη στάση αυτή παρακινούμενοι περισσότερο από εθνικούς, παρά από εκκλησιαστικούς λόγους, όπως συνέβαινε παλιότερα με ορισμένους λατινόφρονες αυτοκράτορες.

2. Το 1920 το Οικουμενικό Πατριαρχείο εξέδωσε ένα «Διάγγελμα», που το απηύθυνε σ' όλες τις αιρετικές «εκκλησίες» της Δύσεως. Το «Διάγγελμα» αυτό έφερε την επιγραφή: «Προς τας απανταχού Εκκλησίας του Χριστού».

α. Σ' αυτό χαρακτήριζε τις αιρετικές κοινότητες «σεβάσμιες χριστιανικές εκκλησίες!» Έλεγε μάλιστα, ότι δεν είναι ξένες, αλλά «συγγενείς και οικείες εν Χριστώ και συγκληρονόμοι της επαγγελίας του Θεού»!

Με το «Διάγγελμα» αυτό το Πατριαρχείο πρότεινε την δημιουργία μιάς «Κοινωνίας Εκκλησιών», μέλη της οποίας θα μπορούσε να είναι εκτός από τις Ορθόδοξες Εκκλησίες, την Λατινική Εκκλησία και όλες οι Προτεσταντικές κοινότητες της Δύσεως. Η πρόταση αυτή φαίνεται ότι στηρίχθηκε στο προηγούμενο της δημιουργίας της «Κοινωνίας των Εθνών», που δημιουργήθηκε με τη συνθήκη των Βερσαλλιών το 1919.¹²⁴

β. Στο «Διάγγελμα» αυτό, το Πατριαρχείο πρότεινε 11 τρόπους για την προσέγγιση των διαφόρων αιρετικών «εκκλησιών», με πρώτο «την παραδοχή ενιαίου ημερολογίου, προς ταυτόχρονον εορτασμόν των μεγάλων χριστιανικών εορτών υπό πασών των Εκκλησιών»!

Το «Διάγγελμα» αυτό θεωρείται από τους οπαδούς του Οικουμενισμού «ο μέγας χάρτης του Οικουμενισμού της Ορθοδοξίας»¹²⁵. Συντάκτες του φέρονται οι καθηγητές της Θεολογικής Σχολής της Χάλκης, υπό τον διαβόητο Σελευκείας, μετέπειτα Θυατείρων, Γερμανό.

Σήμερα, ίσως διερωτηθεί κανένας, γιατί τότε δεν εξεγέρθηκε ο Ορθόδοξος λαός; Πως δεν υπερασπίστηκε την ορθόδοξη πίστη του; Υπήρχε τόση αφασία σε θέματα πίστεως στον Ορθόδοξο λαό; Όχι! Απλούστατα, ο Ορθόδοξος λαός τότε, δεν είχε πληροφορηθεί για το «Διάγγελμα» αυτό. Το Πατριαρχείο το έστειλε μόνο στις ξένες «εκκλησίες», ενώ απέφυγε τη δημοσιοποίησή του στους Ορθοδόξους! Έτσι, έμεινε άγνωστο για πολύ διάστημα χρόνου από τον Ορθόδοξο λαό, όπως άγνωστη

¹²⁴ Το Εθνικό Συμβούλιο των Εκκλησιών του Χριστού στην Αμερική προσδιόρισε την «Κοινωνία των Εθνών», ως την «πολιτική έκφραση της Βασιλείας του Θεού επί της γης» (Bladimir Moss, *Ο Ιερός Αγών*, σ. 13).

¹²⁵ Αρ. Πανώτη, *Ειρηνοποιοί*, σ. 25.

έμεινε και ή επιστολή του Ανδρέα Μιχαλακόπουλου προς τον Ελ. Βενιζέλο για τον Μελέτιο Μεταξάκη!

Βλέπει κανένας, πως ορισμένοι εκκλησιαστικοί ηγέτες ξεγελούν το ποίμνιό τους! Και μετά απαιτούν υπακοή και πειθαρχία στα κελεύσματά τους!

17. Το «Πανορθόδοξο Συνέδριο» του 1923

1. Το λεγόμενο «Πανορθόδοξο Συνέδριο», κατ' ουσία «Αντορθόδοξο», όπως το χαρακτήρισε ο Κασσανδρείας Ειρηναίος, είναι το πρώτο εκκλησιαστικό όργανο Πανορθόδοξης εμβέλειας, που αποφάσισε όχι μόνο την αλλαγή του Ιουλιανού ημερολογίου με το Γρηγοριανό, αλλά και του Πασχαλίου και της θεοπαράδοτης εβδομάδας. Γι' αυτό επιβάλλεται να θυμίσουμε τα εξής:

Το Συνέδριο αυτό το συγκάλεσε ο Μελέτιος Μεταξάκης στην Κωνσταντινούπολη το 1923, από 10 Μαΐου μέχρι 10 Ιουνίου. Έλαβαν μέρος μόνον πέντε τοπικές Εκκλησίες (Πατριαρχεία Κωνσταντινουπόλεως, Σερβίας, Ρουμανίας και οι Εκκλησίες Κύπρου και Ελλάδος), και μάλιστα με όχι την ενδεδειγμένη, αλλά δοτή εκπροσώπηση!

Σ' αυτό παραβρέθηκαν, μόλις 6 επίσκοποι. Ήτοι, ο Κυζίκου Καλλίνικος, εκπροσωπών τον Πατριαρχείο Κωνσταντινουπόλεως, ο Μαυροβουνίου Γαβριήλ, εκπροσωπών το Πατριαρχείο Σερβίας, ο Νικαίας Βασίλειος, εκπροσωπών την Εκκλησία της Κύπρου, ο Δυρραχίου (μετέπειτα Μυτιλήνης) Ιάκωβος, εκπροσωπών την Εκκλησία της Ελλάδος. Επίσης παρέστησαν οι τυχαία παρεπιδημούντες τότε στην Κωνσταντινούπολη Ρώσοι επίσκοποι, ο Κισνοβίου Αναστάσιος (των Ρώσων της Διασποράς), και ο Αλεουτίδων Νήσων (Αμερικής) Αλέξανδρος, τους οποίους ο Μελέτιος Μεταξάκης θεώρησε ότι εκπροσωπούν την Εκκλησία της Ρωσίας!

Από τους ανωτέρω 6 αρχιερείς, οι 4 κατηγορήθηκαν ως μασόνοι! Αυτοί ήταν ο Μεταξάκης, ο Αλεουτίδων Νήσων Αλέξανδρος, ο Νικαίας Βασίλειος και ο Δυρραχίου Ιάκωβος. Στο Συνέδριο αυτό δεν εκπροσωπήθηκαν τα Πατριαρχεία Αλεξανδρείας, Αντιοχείας, Ιεροσολύμων, Ρωσίας, και Βουλγαρίας. Το τελευταίο Πατριαρχείο τότε βρίσκονταν σε σχίσμα.

2. Το Συνέδριο αυτό έλαβε ορισμένες αποφάσεις, μεταξύ των οποίων ήταν:

α. Η αποδοχή Νέου Ημερολογίου και Νέου Πασχαλίου, για να γιορτάζεται το Πάσχα σε σταθερή ημερομηνία και διευκολυνθεί έτσι η προσέγγιση των διαφόρων «εκκλησιών»!

β. Τάχθηκε υπέρ της δυνατότητας να διασπασθεί η εβδομάδα σε λιγότερες μέρες.

γ. Επέτρεψε το γάμο των ιερέων μετά τη χειροτονία τους.

δ. Επέτρεψε την αποβολή του ράσου.

ε. Όρισε νέο όριο ηλικίας για την χειροτονία διακόνων και ιερέων, έθεσε όριο για να γίνει κάποιος μοναχός.

στ. Έθεσε θέμα μείωσης ή κατάργησης νηστειών και ιερών ακολουθιών, ως και των βαθμών συγγενείας για γάμους, αύξησε δε τους λόγους για τα διαζύγια.

Στην πέμπτη συνεδρίαση του Συνεδρίου παραβρέθηκε και ο Αγγλικανός επίσκοπος Γκορ, ο οποίος σε προσφώνησή του είπε, ότι με την αναγνώριση των αγγλικανικών χειροτονιών από το Πατριαρχείο

«εγένετο τι το οποίον αφορά την προσέγγισιν των δύο Εκκλησιών, της Ορθοδόξου και της Αγγλικανικής, και το οποίον επλήρωσεν χαράς την καρδίαν μου. Το γεγονός τούτο αποτελεί εν βήμα προς την ένωσιν. Το δεύτερον βήμα θα μας το κάμη το ημερολογιακόν ζήτημα, το οποίον θα μας φέρη τον συνεορτασμόν των εορτών...»^{126!}

3. Το Ημερολόγιο και το Πασχάλιο το οποίο απεφάσισε το Πανορθόδοξο Συνέδριο κατ' ουσία είναι το Γρηγοριανό Ημερολόγιο και το Πασχάλιο, όπως το διαμόρφωσε ο Πάπας Γρηγόριος ο 13^{ος}. Η διαφορά του Γρηγοριανού και αυτού που αποφάσισε το Πανορθόδοξο Συνέδριο είναι μόλις «24 ή 26 δευτερόλεπτα του μέσου μήκους του τροπικού έτους»! Θα φανεί δε η διαφορά αυτή μετά 877 έτη!

α. Ως ημερομηνία εισαγωγής του Νέου Ημερολογίου και Πασχαλίου ορίστηκε η 1^η Οκτωβρίου 1923. Ο Αρχιεπίσκοπος Χρυσόστομος Παπαδόπουλος όμως δεν τόλμησε να το εισαγάγει στην ημερομηνία αυτή, όπως ομολογεί ο ίδιος,

«παρά την απόφασιν της Ιεραρχίας όπως τεθώσιν εις εφαρμογήν αι περί ημερολογίου και Πασχαλίου αποφάσεις του Πανορθοδόξου Συνεδρίου»!¹²⁷

β. Το εισήγαγε όμως το Ρωσικό Πατριαρχείο, κατ' απαίτηση των κομμουνιστών, οι οποίοι παραπληροφόρησαν τον τότε Πατριάρχη Τύχωνα, πως τάχα όλα τα Πατριαρχεία και οι λοιπές Ορθόδοξες Εκκλησίες, είχαν δεχθεί την αλλαγή! Ο Πατριάρχης Τύχων εξέδωσε σχετική Εγκύκλιο για την αλλαγή του Ημερολογίου και του Πασχαλίου. Μάλιστα, το επέβαλε και στην Εκκλησία της Φινλανδίας, στην οποία προκλήθηκε μεγάλη αναστάτωση, λόγω της αντιδράσεως κυρίως των μοναχών της Μονής του Βάλαμο.

Στην Εκκλησία της Ρωσίας οι πιστοί δεν το δέχτηκαν ευχάριστα. Εν τω μεταξύ, ο Πατριάρχης Τύχων ύστερα από έξι μήνες έμαθε την αλήθεια. Ο Μητροπολίτης Κισνοβίου Αναστάσιος, που έλαβε μέρος στο Πανορθόδοξο Συνέδριο, τον ενημέρωσε ότι καμιά άλλη Εκκλησία, μέχρι τότε, πλην του Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως και της Εκκλησίας της Ελλάδος, δεν άλλαξε το Ημερολόγιο και το Πασχάλιο. Μετά απ' αυτό, ο Τύχων επανέφερε στην Εκκλησία της Ρωσίας το Παλαιό Ημερολόγιο και Πασχάλιο, τα οποία κρατεί μέχρι σήμερα. Δεν επαναφέρθηκαν όμως, ούτε το Ημερολόγιο, ούτε το Πασχάλιο, στην Εκκλησία της Φινλανδίας!

4. Οι αποφάσεις του λεγόμενου Πανορθοδόξου Συνεδρίου θυμίζουν την Εικονομαχία, που δεν ήταν μια απλή διένεξη για τις εικόνες, αλλά ανατροπή ολόκληρης της Ορθοδοξίας, «αθλιωτάτη μεταστοιχείωσις των πάντων», όπως λέει ο άγιος Θεόδωρος Στουδίτης.

α. Για τις αποφάσεις του «Πανορθοδόξου Συνεδρίου» υπήρξαν πολλές αντιδράσεις. Ο Πατριάρχης Αλεξανδρείας Φώτιος διαμαρτύρονταν για την απόφαση

¹²⁶ *Πρακτικά και αποφάσεις του εν Κωνσταντινουπόλει Πανορθοδόξου Συνεδρίου 1923, Κωνσταντινούπολις 1923, σ. 87.*

¹²⁷ *Αρχιεπισκόπου Αθηνών Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου, Έλεγχος, σ. 14.*

του Συνεδρίου για το ημερολόγιο και τα άλλα ζητήματα. Έλεγε, ότι για όλα αυτά έπρεπε να αποφασίσει Οικουμενική Σύνοδος. Με τη γνώμη του Πατριάρχη Φωτίου ήταν σύμφωνοι και οι Πατριάρχες Αντιοχείας και Ιεροσολύμων.

Η Εκκλησία της Ελλάδος το 1971, σε Εισήγησή της προς την «Πανορθόδοξον Μεγάλην Σύνοδον», κάπως καθυστερημένα βέβαια, αναφέρει ότι

«είναι απαράδεκτοι και αι αποφάσεις του αμφιβόλου –και λόγω συστάσεως- κύρους εν Κωνσταντινουπόλει Συνεδρίου του 1923 (έλαβον μέρος μόνον 4 τοπικά Εκκλησία, και η εκπροσώπησις αυτών δεν ήταν η ενδεδειγμένη)»¹²⁸

β. Οι πιο πάνω αποφάσεις του «Πανορθόδοξου Συνεδρίου» ήταν ένα σημαντικό βήμα για την ανατροπή και κατάργηση της Ορθοδοξίας, για να «πληρωθή» ο λόγος του δολοφονηθέντος από τη μασονία μοναχού Κοσμά Φλαμιάτου (1786 –1852), που όταν ιδρύονταν η Θεολογική Σχολή της Χάλκης, το 1844, είχε γράψει:

«Τούτου του νεωστί δι' ενεργείας και επιβουλής καθιδρυθέντος Σεμιναρίου εις την Χάλκην της Κωνσταντινουπόλεως, σκοπός προς τοις άλλοις πολλοίς, υπάρχει, ίνα νοθεύσει κατά το πνεύμα της διαφθοράς και της πλάνης, κατά τον προσηλυτισμόν της Αγγλίας, όλους τους εσομένους Πατριάρχας, και όλην εν γένει την Ιεραρχίαν της Ανατολής, όπως μίαν ημέραν νομοθετηθή (δι') Οικουμενικής Συνόδου η κατάργησις της Ορθοδοξίας...»!¹²⁹

Παραθέσαμε αυτούσια τα λόγια του μοναχού Κοσμά Φλαμιάτου, χωρίς σχόλια, και για ένα επί πλέον λόγο.

Τώρα τελευταία γίνεται πολύς λόγος, στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, για την επαναλειτουργία της Θεολογικής αυτής Σχολής, την οποία προ ετών έκλεισαν οι Τούρκοι, οι οποίοι προφανώς έγιναν ακούσια όργανα θείας Πρόνοιας, με το να κλείσουν το «διαφθορείο» αυτό της Ορθοδοξίας! Έχει μάλιστα αναχθεί από πολλούς το ζήτημα αυτό της επαναλειτουργίας της Σχολής αυτής σε μείζον εθνικό θέμα! Φαίνεται, ότι ορισμένοι επιδιώκουν την επαναλειτουργία της, για να «πληρωθεί» μέχρι τέλους η προφητεία του μάρτυρα μοναχού Κοσμά Φλαμιάτου για την ολοσχερή κατάργηση της Ορθοδοξίας με απόφαση «οικουμενικής Συνόδου», την οποία θα συγκροτήσουν οι διάφοροι απόφοιτοί της Ιεράρχες!

18. Χρυσ. Παπαδόπουλος, πρώτος μασόνος Αρχιεπίσκοπος Αθηνών

1. Το 1922, με πρωτοβουλία της Πολιτείας συγκροτήθηκε Επιτροπή για να μελετήσει την δυνατότητα αποδοχής του Νέου ημερολογίου και από την Εκκλησία της Ελλάδος.

α. Η Επιτροπή αυτή στην οποία μετείχε και ο τότε αρχιμανδρίτης, μετέπειτα Μητροπολίτης Αθηνών, Χρυσόστομος Παπαδόπουλος, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι

¹²⁸ Εκκλησίας της Ελλάδος, *Ημερολογιακόν ζήτημα*, σ.29.

¹²⁹ Κοσμά Φλαμιάτου, *Απαντα*, σ. 99-100.

«..η Εκκλησία της Ελλάδος, ως και οι λοιποί Ορθόδοξοι Εκκλησίαι, αν και ανεξάρτητοι εσωτερικώς, είναι όμως στενώς συνδεδεμένοι προς αλλήλας και ηνωμένοι δια της αρχής της πνευματικής ενότητας της Εκκλησίας, αποτελούσαι μίαν και μόνην, την Ορθόδοξον Εκκλησίαν, και συνεπώς ουδεμίας τούτων δύναται να χωρισθή των λοιπών και αποδεχθή νέον ημερολόγιον, χωρίς να καταστή σχισματική απέναντι των άλλων»¹³⁰.

β. Μετά την εκθρόνιση για δεύτερη φορά του Μητροπολίτη Αθηνών Θεοκλήτου, πενταμελής Αριστίνδην Σύνοδος στις 23 Φεβρουαρίου 1923 κατάρτισε τριπρόσωπο για την εκλογή νέου Μητροπολίτη Αθηνών, στο οποίο συμπεριελήφθη με τρεις ψήφους και ο αρχιμ. Χρυσόστομος Παπαδόπουλος, καθηγητής Πανεπιστημίου. Μειοψήφησαν δύο αρχιερείς, ο Δημητριάδος Γερμανός και ο Θεσσαλιώτιδος Ευθύμιος διότι **είχε διατυπωθεί εναντίον του κατηγορία για αίρεση και είχε εκδιωχθεί μαζί με τον Μελέτιο Μεταξάκη από τον Πατριάρχη Ιεροσολύμων Δαμιανό.**

Ακολούθως, η Επαναστατική Κυβέρνηση Πλαστήρα - Γονατά πρόκρινε ως Μητροπολίτη Αθηνών τον εκλεκτόν της Χρυσόστομο Παπαδόπουλο, την δε επομένη 10 Μαρτίου 1923¹³¹ οι τρεις Συνοδικοί (Τρίκκης Πολύκαρπος, Ναυπακτίας Αμβρόσιος και Σύρου Αθανάσιος) τον χειροτόνησαν Μητροπολίτη Αθηνών. Στη χειροτονία δεν παρέστη κανένας άλλος επίσκοπος! Παρέστη μόνο ο Λατίνος επίσκοπος Louis Petit και ο αγγλικανός Wigram!¹³²

γ. Δεν πέρασε ένας μήνας από την εκλογή του ως Μητροπολίτη Αθηνών, και ο Χρυσόστομος Παπαδόπουλος συγκάλεσε την Ιεραρχία της Εκκλησίας της Ελλάδος στις 16 Απριλίου 1923. Στη προσφώνησή του κατά την πρώτη συνεδρίασή της ο Χρυσόστομος Παπαδόπουλος έθεσε θέμα αλλαγής του Παλαιού ημερολογίου, με τη προσθήκη σ' αυτό 13 ημερών. Αγνόησε τις προηγούμενες δεσμεύσεις ότι για οποιαδήποτε αλλαγή του ημερολογίου, έπρεπε να προηγηθεί η ομόφωνη συμφωνία όλων των Ορθοδόξων Εκκλησιών.

Η Σύνοδος της Ιεραρχίας ομόφωνα απεφάσισε να προσθέσει στο Παλιό ημερολόγιο 13 μέρες, χωρίς να μεταβάλλει το Πασχάλιο και το εορτολόγιο. Η απόφαση όμως της Ιεραρχίας έλεγε ακόμη, πως αν το Πανορθόδοξο συνέδριο, που θα γίνονταν στην Κωνσταντινούπολη, πάρει άλλη απόφαση για το Πασχάλιο, που θα είναι σύμφωνη με την σχετική απόφαση της Α΄ Οικουμενικής Συνόδου, τη παράδοση και τους Κανόνες, την αποδέχεται εκ των προτέρων!

Η ευθύνη της αποφάσεως αυτής της αλλαγής του ημερολογίου δεν βαρύνει μόνο τον Χρυσόστομο Παπαδόπουλο. Βαρύνει όλους τους Ιεράρχες της Εκκλησίας της Ελλάδος. **Κανένας δεν τόλμησε να ορθώσει το ανάστημά του και να διαφωνήσει. Ποιος θα τολμούσε άλλωστε να διαφωνήσει, όταν ήξερε ότι πίσω απ' την αλλαγή ήταν η επαναστατική Κυβέρνηση του Πλαστήρα! «Εφοβούντο γαρ»!** Αλλά, ούτε και ο Χρυσόστομος Παπαδόπουλος τόλμησε να την εφαρμόσει αμέσως. Εφοβείτο και αυτός τις αντιδράσεις του λαού. Την εφάρμοσε ύστερα από ένα χρόνο.

δ. Για να πετύχει την αλλαγή του Παλαιού Ημερολογίου, λέγει ο αρχιμ. Θεόκλητος Στράγκας, ο Χρυσόστομος Παπαδόπουλος:

¹³⁰ Μητροπολίτου Δημητριάδος Χριστοδούλου Παρασκευαΐδη, *Ημερολογιακό ζήτημα*, σ. 51, υποσημ.

¹³¹ Την ίδια μέρα, μετά ένα χρόνο ο Χρυσόστομος Παπαδόπουλος άλλαξε το Ημερολόγιο!

¹³² Καθημερινή 11.3.1923.

*«εχρησιμοποίησε το ψεύδος και την απάτη, προκειμένου να παραπλανήσει τους λοιπούς αρχιερείς και να επιβάλει την αλλαγή του Ημερολογίου»!*¹³³

Στη Σύνοδο της Ε΄ Ιεραρχίας (24.12.1923 – 2.1.1924) ζητήθηκαν τα έγγραφα των απαντήσεων των Πατριαρχείων, αλλά δεν ανακοινώθηκαν¹³⁴. Αργότερα είτε ότι δεν υπήρχαν.¹³⁵ Μετά είπε, ότι ήταν γνωστές οι γνώμες των Πατριαρχών.¹³⁶ Στη συνέχεια ομολόγησε ότι υπήρχε σοβαρή αντίρρηση από τις άλλες Εκκλησίες.¹³⁷

ε. Ο Χρυσόστομος Παπαδόπουλος σε επιστολή του προς τον Πατριάρχη Γρηγόριο Ζ΄, στις 3 Ιανουαρίου 1924, έγραφε:

*«Λυπηρόν, ότι οι λοιποί Πατριάρχαι της Ανατολής ουδαμώς απεδέχθησαν την μεταβολήν του Ημερολογίου».*¹³⁸

Ο Πατριάρχης Αλεξανδρείας Φώτιος στις 14 Αυγούστου 1923 εξέφρασε την αντίθεσή του για την αλλαγή του ημερολογίου χωρίς απόφαση Οικουμενικής Συνόδου. Την ίδια άποψη υποστήριξαν και τα Πατριαρχεία Αντιοχείας και Ιεροσολύμων, όπως και η Εκκλησία της Κύπρου. Κατ' ουσία, η μόνη Εκκλησία που ήταν υπέρ της αλλαγής του ημερολογίου, εκτός του Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως, ήταν το Πατριαρχείο Ρουμανίας.

2. Στις 24 Δεκεμβρίου 1923 συγκλήθηκε εκ νέου η Ιεραρχία της Εκκλησίας της Ελλάδος. Μεταξύ άλλων θεμάτων συζητήθηκε και πάλι το ημερολογιακό, περί του οποίου ο Χρυσόστομος Παπαδόπουλος είπε :

*«...Εν τη Δύσει ο πάπας Γρηγόριος κατά τον 16^{ον} αιώνα αφήρεσε ημέρας τινάς και εισήγαγε το φερώνυμον Ημερολόγιον. Έχω την πεποίθησιν, ότι αν από κοινού εγίνετο η μεταβολή, θα εγίνετο ασφαλώς δεκτή...»*¹³⁹.

Στη συνέχεια ο Χρυσόστομος Παπαδόπουλος εξέθεσε στην Ιεραρχία τη στάση των Πατριαρχών στο θέμα του ημερολογίου. Η Ιεραρχία ομόφωνα

«απεφάσισε, όπως αφομοιώσει το εκκλησιαστικό ημερολόγιον προς το πολιτικόν»,

υπό το όρο να συμφωνήσει το Οικουμενικό Πατριαρχείο και γίνει συνεννόηση με τα άλλα Πατριαρχεία και Αυτοκέφαλες Εκκλησίες¹⁴⁰.

Ο Χρυσόστομος Παπαδόπουλος, αφού κατέργησε τη Διαρκή Ιερά Σύνοδο, με το νέο Καταστατικό Χάρτη, και χωρίς φυσικά καμιά διαμαρτυρία του Πατριαρχείου για την παραβίαση του Πατριαρχικού και Συνοδικού Τόμου του 1850, στις 3 Μαρτίου 1924 έστειλε Εγκύκλιο στους Ιεράρχες με την οποία τους ανακοίνωνε την αλλαγή του ημερολογίου και ότι η 10^η Μαρτίου, θα ονομασθεί 23^η Μαρτίου. Για την αλλαγή αυτή του ημερολογίου ο Χρυσόστομος είχε εξασφαλίσει την συγκατάθεση του Πατριαρχείου, το οποίο στις 25 Φεβρουαρίου 1923 ανακοίνωσε ότι αλλάζει και αυτό το Παλιό Ημερολόγιο, όπως είχε αποφασίσει το λεγόμενο

¹³³ Αρχιμ. Θεοκλήτου Στράγκα, τ. Γ΄ σελ. 1533-1534 και 1646- 1647.

¹³⁴ Αρχιμ. Θεοκλήτου Στράγκα, τ. Β΄ σελ. 1194, 1146-1149, 1193- 1194. βλ. και περιοδικό *Ορθόδοξος Ένστασις και μαρτυρία* 14.(Ιανουάριος – Μάρτιος 1989), σ. 20.

¹³⁵ Αρχιεπισκόπου Αθηνών Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου, *Έλεγχος*, σ. 23, 28.

¹³⁶ Αρχιεπισκόπου Αθηνών Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου, *Έλεγχος*, σ. 28.

¹³⁷ Αρχιμ. Θεοκλήτου Στράγκα, τομ. Β΄, σ. 1193- 1594

¹³⁸ Αρχιμ. Θεοκλήτου Στράγκα, τ. Β΄ σελ. 1242.

¹³⁹ Αρχιμ. Θεοκλήτου Στράγκα, τ. Β΄ σ.1193.

¹⁴⁰ Αρχιμ. Θεοκλήτου Στράγκα, τ. Β΄, σ.1197

«Πανορθόδοξο Συνέδριο», που είχε γίνει στη Κωνσταντινούπολη το Μάιο 1923¹⁴¹.

Έτσι έγινε η αλλαγή του ημερολογίου από τον Χρυσόστομο Παπαδόπουλο και την περί αυτόν εκπεσούσα από την Ορθοδοξία Ιεραρχία της Εκκλησίας της Ελλάδος, τις συνέπειες της οποίας θα εξετάσουμε πιο κάτω.

---

¹⁴¹ Αρχιμ. Θεοκλήτου Στράγκα, τ. Β', σ.1246.

B'

Η παράβαση των θείων εντολών

Ο Θεός δεν έδωσε μόνο στους πρωτόπλαστους εντολές. Δίδει και στους πιστούς χριστιανούς. Οι εντολές της Εκκλησίας είναι εντολές του Θεού, τις οποίες οφείλουν οι Ορθόδοξοι να τηρούν απαρέγκλιτα για να σωθούν.

Οι εντολές του Θεού αναφέρονται τόσο στην Ορθή Πίστη, όσο και στην Ορθή Ζωή. Η Ιερή Παράδοση της Εκκλησίας μας, δηλ. η Αγία Γραφή και οι Άγιοι Πατέρες, οριοθετούν τη ζωή της και καθορίζουν τη στάση της, όπως και τη στάση των πιστών απέναντι στα σοβαρά προβλήματα, που μπορεί να βλάψουν τη σωτηρία τους.

Ένα τέτοιο, σοβαρό πρόβλημα, που νωρίς εμφανίστηκε στη ζωή της Εκκλησίας είναι οι αιρέσεις και οι αιρετικοί επίσκοποι. Στην ενότητα αυτή εξετάζουμε πως η Εκκλησία, με το στόμα των αγίων Πατέρων, καθορίζει ποια πρέπει να είναι η στάση της ίδιας και των μελών της απέναντι στους ανάξιους εκείνους επισκόπους που σφάλουν στην Ορθή Πίστη και στην Ορθή Ζωή.

1. Οι παραβάσεις του θείου θελήματος

1. Τα μέλη της Εκκλησίας, είτε ποιμένες (επίσκοποι και λοιποί κληρικοί), είτε ποιμνιό της (μοναχοί και λαϊκοί), ακόμα κι' αν αξιώθηκαν να φτάσουν στο «φωτισμό», ή στη «θέωση», υπάρχει πάντα ο κίνδυνος να πέσουν απ' την μακάρια αυτή κατάσταση.

Ο διάβολος βρισκονταν κάποτε στην κατάσταση αυτή της θεώσεως, όπως ήταν, και είναι, κι' όλοι οι άλλοι άγγελοι. Όταν έπεσε ο διάβολος οι άγγελοι δεν είχαν αποκτήσει ακόμα την ατρεψία στην αρετή, δηλ. το να μη μπορούν να εκπέσουν. Την ατρεψία απέκτησαν με την ενανθρώπιση του Κυρίου. Ο διάβολος εξέπεσε, όταν κάποιος λογισμός υπερηφάνειας τον παρακίνησε να θέλει ν' ανυψώσει τον εαυτό του πάνω απ' το θρόνο του Θεού!

Κάτι παρόμοιο συνέβη και με τους πρωτόπλαστους. Αυτοί, ήταν τουλάχιστον σε κατάσταση φωτισμού. Κι' αυτοί έπεσαν. Το αποτέλεσμα ήταν να παύσει η «κοινωνία» τους με το Θεό. Ο χωρισμός τους αυτός από το Θεό είναι ο «πνευματικός θάνατός» τους!

Πτώσεις μπορεί να συμβούν σε κάθε πιστό, κληρικό ή λαϊκό, όσο προχωρημένος κι' αν είναι στην αρετή. Οφείλεται σε παράβαση του θείου θελήματος,¹⁴² που είναι οι εντολές Του. Αυτές, περιέχονται στην Ιερή Παράδοση της Εκκλησίας¹⁴³. Ιερή Παράδοση είναι η Αγία Γραφή, τα συγγράμματα των αγίων Πατέρων, οι αποφάσεις των Οικουμενικών και Τοπικών Συνόδων, οι Ιεροί Κανόνες κλπ.

α. Η πτώση του πιστού στη αμαρτία επιφέρει και την έκπτωσή του από την κατάσταση του φωτισμού ή της θεώσεως, στην οποία πρέπει να βρίσκεται το κάθε μέλος της Εκκλησίας. Την συνέπεια αυτή την αντιλαμβάνονται ξεκάθαρα, όχι μόνο όσοι έπεσαν στην αμαρτία, αλλά και τα λοιπά μέλη της Εκκλησίας.

Οι μεν πρώτοι, που εξέπεσαν, το αντιλαμβάνονται, γιατί παύουν να έχουν την «νοερά προσευχή», που είναι το πρώτο σκαλοπάτι του «φωτισμού του νου». Οι λοιποί πιστοί, που είναι στην κατάσταση του «φωτισμού», ή της «θέωσης», γνωρίζουν και ποιοι άλλοι είναι σ' αυτή την κατάσταση. Αυτοί, δηλαδή δεν γνωρίζουν μόνο ότι οι ίδιοι βρίσκονται σ' αυτή την κατάσταση, αλλά και ποιοι άλλοι είναι, ή δεν είναι, σ' αυτή την κατάσταση.

Γι' αυτό, ο Απ. Παύλος προτρέπει τους πιστούς της Κορίνθου προκειμένου να κοινωνήσουν τ' άχραντα μυστήρια **να ελέγχουν οι ίδιοι τον εαυτό τους, αν**

¹⁴² «Πτώση είναι η αμαρτία, ανάσταση δε είναι η ανόρθωση από την πτώση στην αμαρτία..»
α' κανόνας του αγίου Γρηγορίου Νύσσης.

¹⁴³ Από τα δόγματα και τις διδασκαλίες που τηρεί η Εκκλησία, άλλα τα έχουμε από τη γραπτή διδασκαλία, και άλλα που παραδόθηκαν σ' εμάς από την παράδοση των Αποστόλων, τα δεχτήκαμε μυστικά. Και τα δύο αυτά έχουν την ίδια δύναμη όσο αφορά την ευσέβεια»
Κανόνας 91ος Μεγ. Βασιλείου, βλ. Πρ. Ακανθοπούλου, *Κώδικας* σελ.585.

βρίσκονται στην κατάσταση αυτή της «νοεράς προσευχής».¹⁴⁴ Η κατάσταση αυτή προϋποθέτει την ιδιότητα τους να είναι μέλη της Εκκλησίας. Αν δουν δηλ. ότι δεν έχουν τουλάχιστον την νοερά προσευχή, δεν πρέπει να «κοινωνήσουν» το Σώμα και Αίμα του Κυρίου.

β. Στην αρχαία Εκκλησία ίσχυε συνήθως πάντα αυτή η αρχή. Όποιος εξέπιπτε από τον φωτισμό ή τη θέωση, έπαυε να είναι μέλος της Εκκλησίας. Έπαυε να έχει «κοινωνία» με το σώμα του Κυρίου, που είναι η Εκκλησία. Δεν μπορούσε να μετέχει στην ευχαριστιακή σύναξη της ενορίας του. Πολύ περισσότερο, δεν μπορούσε να κοινωνήσει τα άχραντα μυστήρια. Αυτό σημαίνει ότι «αφορίζονταν» απ' την Εκκλησία! Κι' αν μετανοούσε ειλικρινά, κατατάσσονταν στην τάξη των «προσκλαιόντων». Στην κατάσταση αυτή μπορούσε να παρακολουθήσει μόνο τη λειτουργία των κατηχουμένων.

γ. Παραβάτες και παραβάσεις των θείων εντολών υπήρχαν και θα υπάρχουν στη ζωή της Εκκλησίας. Όμως, η Εκκλησία πάντοτε προσπαθούσε να αντιμετωπίσει σωστά τις καταστάσεις αυτές. Και λάμβανε όλα τα μέτρα οι παραβάσεις αυτές να μη βλάψουν τα υπόλοιπα μέλη της, προπαντός σε περιπτώσεις παραβάσεων σε θέματα ορθής πίστεως, δηλ. όταν κάποιος, και μάλιστα επίσκοπος, κήρυττε κάποια αίρεση.

Οι άγιοι Πατέρες καθόρισαν στις περιπτώσεις αυτές, τόσο τη στάση της Εκκλησίας, όσο και των μελών της.

A. Ως προς τη στάση της Εκκλησίας

1. Οι επίσκοποι είναι οι κατ' εξοχήν ποιμένες της Εκκλησίας. Εάν η Εκκλησία είναι, όπως παρομοιάζεται, ένα νοσοκομείο κι' οι πιστοί οι νοσηλεύόμενοι, τότε οι επίσκοποι είναι οι επικεφαλής του ιατρικού προσωπικού, που είναι οι κληρικοί.

Για την αντιμετώπιση σοβαρών περιπτώσεων ασθενών στα νοσοκομεία η θεραπευτική αγωγή καθορίζεται σε ιατρικά συμβούλια. Το ίδιο συμβαίνει και στην Εκκλησία. Όταν κάποιο μέλος της ασθενήσει πνευματικά, δηλ. όταν υποπέσει σε κάποια σοβαρή παράβαση εντολής του Θεού, η αποκατάστασή του περιέρχεται στον επίσκοπό του, ή και στη σύνοδο των επισκόπων, ιδίως σε θέματα πίστεως

α. Ο τρόπος αυτός αντιμετώπισεως του παραβάτη είναι πρωτίστως θεραπευτικός. Η απόφαση αυτή θεραπείας της Συνόδου των επισκόπων, πολλές φορές μπορεί να είναι ακόμα και **η αποκοπή κάποιου λαϊκού ή μοναχού από το σώμα της Εκκλησίας, δηλ. ο αφορισμός του, ή η καθαίρεση κάποιου κληρικού!** Η απόφαση αυτή λέγεται «επιτίμιο», η οποία όμως στην πραγματικότητα δεν είναι τιμωρία ή ποινή.

Μια τέτοια απόφαση για πολλούς ανθρώπους είναι ακατανόητη! Ο μεγάλος Κανονολόγος Θεόδωρος Βαλσαμών, Πατριάρχης Αντιόχειας, εξηγεί:

« Τα εκκλησιαστικά επιτίμια ουκ εισί κολαστικά, αλλά αγιαστικά και ιατρικά... Ο δε πολιτικός νόμος κολάζει, ου θεραπεύει».¹⁴⁵

¹⁴⁴ « ος αν εσθήη τον άρτον τούτον ή πίνη το ποτήριον του Κυρίου αναξίως, ένοχος έσται του σώματος και αίματος του Κυρίου. Δοκιμαζέτω δε άνθρωπος εαυτόν, και ούτως εκ του άρτου εσθιέτω και εκ του ποτηρίου πινέτω» Α' Κορ. 11, 27-28.

¹⁴⁵ Ράλλη- Ποτλή, τομ. Δ' , σελ. 190.

Πως είναι δυνατόν, π.χ. τα προαναφερθέντα επιτίμια του αφορισμού ή της καθαιρέσεως, να είναι θεραπευτικά, και όχι πράξεις εκδικήσεως και τιμωρίας; Αυτό εύκολα μπορεί να το καταλάβει κάποιος από το παράδειγμα του γονιού, που εμποδίζει το άρρωστο παιδί του να πάει σχολείο και το περιορίζει παρά τη θέλησή του στο σπίτι, μέχρι να γίνει καλά και να μη μεταδώσει την ασθένειά του στ' άλλα παιδιά.

Επίσης, όταν η Εκκλησία αφορίζει ένα μοναχό ή λαϊκό, το κάνει για να τον αποκόψει από την ευχαριστιακή σύναξη των πιστών. Για να μη κοινωνήσει τα άχραντα μυστήρια, για τη λήψη των οποίων είναι ανάξιος¹⁴⁶, μετά την πτώση του, να λάβει. Το να προσέλθει ένας χριστιανός στη θεία κοινωνία, χωρίς να έχει την εσωτερική διαβεβαίωση, ύστερα από την «δοκιμασία» που έκανε, όπως είπαμε πιο πάνω, ότι βρίσκεται σε κατάσταση που του επιτρέπει να είναι μέλος της Εκκλησίας, **είναι πολύ επικίνδυνο**. Αυτό το πράγμα, ο Απ. Παύλος το θεωρεί αιτία που, πολλοί άνθρωποι, ασθενούν ή και πεθαίνουν ακόμα!¹⁴⁷ Γι' αυτό, ο λειτουργός παραγγέλλει σ' όσους μέλλουν να προσέλθουν να κοινωνήσουν: «**Μετά φόβου Θεού, πίστεως και αγάπης προσέλθετε**»!

Ακόμα, όταν η Εκκλησία καθαιρεί ένα επίσκοπο ή άλλο κληρικό, το κάνει για το δικό του καλό. Για να οδηγηθεί το άτομο αυτό στη μετάνοια και θεραπεύσει την πτώση του. Η θεραπεία αυτή μάλλον αποκλείεται για ένα ανάξιο κληρικό που τολμά να προσεγγίζει την αγία Τράπεζα και να ιερουργεί. Η καρδιά του προσώπου αυτού σκληρύνεται. Μπορεί να έχει την τύχη του Οζά της Παλαιάς Διαθήκης, που πέθανε, όταν άπλωσε το χέρι του πάνω στην κιβωτό της Διαθήκης να τη στηρίξει!¹⁴⁸

β. Η αντιμετώπιση του παραβάτη των εντολών του Θεού δεν αποβλέπει μόνο στη θεραπεία του, αλλά και στην προστασία των λοιπών μελών της Εκκλησίας. Όταν δηλαδή, η Εκκλησία καθαιρεί έναν ανάξιο κληρικό, με τον τρόπο αυτό δημοσιοποιεί ότι το άτομο αυτό, ακόμα κι' αν τολμά να ιερουργεί ότι δεν μεταδίδει θεία Χάρη στους πιστούς. Πολύ περισσότερο, αν ένα άτομο αναθεματίζεται από τη Σύνοδο για λόγους αιρέσεως, αυτό είναι μια ποιμαντική προειδοποίηση στα μέλη της Εκκλησίας να προφυλάξουν τους εαυτούς τους από την αίρεση, γιατί οι αιρέσεις είναι λοιμώδεις ασθένειες, δηλ., μεταδοτικές.

γ. Η αντιμετώπιση των παραβάσεων αυτών των θείων εντολών από τις Συνόδους απαιτεί μια διαδικασία, που μερικές φορές απαιτεί χρόνο. Ιδίως, παλαιά, που δεν υπήρχαν τα σύγχρονα μέσα ενημερώσεως, δεν ήταν εύκολη η άμεση αντιμετώπιση των καταστάσεων αυτών. Ακόμα, και η συγκρότηση της Συνόδου δεν ήταν εύκολο να γίνει αμέσως. Άλλοτε, καταβάλλονταν προσπάθειες όσοι έπεφταν σε αιρέσεις να πεισθούν να επανέλθουν στην Ορθοδοξία, πράγμα το οποίο και αυτό απαιτούσε κάποιο διάστημα χρόνου. Όλα αυτά δείχνουν με πόση σύνεση και υπευθυνότητα η Εκκλησία αντιμετώπιζε τις καταστάσεις αυτές, ιδίως όταν υπήρχε θέμα αιρέσεως στη μέση.

¹⁴⁶ Κατά τους Πατέρες **δεν είναι κανένας «άξιος»** (ευχή Θ. Λειτουργίας), όσο «άγιος» και αν είναι, το να κοινωνεί το σώμα και αίμα του Κυρίου, όπως φαίνεται και από την προτροπή της Θείας Λειτουργίας προς τους πιστούς « Πρόσχωμεν. Τα άγια τοις αγίοις»! Οι προσερχόμενοι όμως στο μυστήριο της θείας Ευχαριστίας δεν πρέπει να είναι «ανάξιοι»! Οι Πατέρες, λοιπόν, διακρίνουν μεταξύ «**ουχι αξίων**» και «**αναξίων**» !

¹⁴⁷ « δια τούτο εν υμίν πολλοί ασθενείς και άρρωστοι και κοιμώνται ικανοί» Α Κορ. 11, 30

¹⁴⁸ Β' Βασιλ. 6, 7.

δ. Όταν εμφανισθεί μία αίρεση αυτό, όπως η λοιμώδης ασθένεια δεν αφορά μόνο το άτομο που ασθένησε. Αφορά όλο τον περίγυρό του, στον οποίο μπορεί να μεταδοθεί. Υπάρχει δε και κίνδυνος να καταστεί «πανδημία».

Η εμφάνιση μιάς κακοδοξίας δεν ενδιαφέρει μόνο τον τοπικό επίσκοπο, στην επισκοπική περιφέρεια του οποίου βρίσκεται το μέλος της Εκκλησίας, που κακοδόχησε. Ενδιαφέρει όλους τους επισκόπους της. Είναι υπόθεση δηλ. με γενικό ενδιαφέρον.

Τα γενικά όμως της Εκκλησίας ζητήματα, δεν επιλύει μόνος του ένας επίσκοπος. Τα επιλύει η Σύνοδος των Επισκόπων. Αυτή θα εξετάσει αν μία διδασκαλία είναι αιρετική ή όχι, αν κάποιος μέλος της Εκκλησίας είναι ορθόδοξο, ή αιρετικό, οπότε τον αποκόπτει από το σώμα της, αν δε είναι επίσκοπος και τον καθαιρεί. Ο 15^{ος} Κανόνας της Πρωτοδευτέρας Συνόδου μιλάει για «συνοδική διάγνωση», δηλ. για απόφαση Συνόδου, αν κάποιος επίσκοπος είναι αιρετικός. Η σύγκληση τέτοιων Συνόδων είναι υποχρέωση της Εκκλησίας.

B. Ως προς τα μέλη της Εκκλησίας

Οι άγιοι Πατέρες καθόρισαν επίσης το πως πρέπει ν' αντιμετωπίζονται από τους πιστούς ορισμένες παραβάσεις μελών της Εκκλησίας, ιδίως των αιρετικών επισκόπων. Εκτός δηλαδή από την αντιμετώπιση των παραβατών αυτών από την Εκκλησία, με τις Συνόδους των επισκόπων της, έχουμε όλοι οι πιστοί ξεχωριστή και προσωπική εντολή, πως ν' αντιμετωπίζουμε ένα αιρετικό, και μάλιστα ένα αιρετικό επίσκοπο.

1. Οι εντολές των αγίων Αποστόλων και των αγίων Πατέρων της Εκκλησίας είναι σαφείς. Απομάκρυνση απ' όσους επισκόπους είναι αιρετικοί. Όλους αυτούς οι πιστοί πρέπει να τους θεωρούν «**ψευδεπισκόπους**», και ας μη συνήλθε ακόμα Σύνοδος της Εκκλησίας να τους καθαιρέσει.¹⁴⁹ Η απομάκρυνση των μελών της Εκκλησίας από τους αιρετικούς επισκόπους στην εκκλησιαστική γλώσσα λέγεται «**αποτείχιση**».

Η «**αποτείχιση**» είναι το σπουδαιότερο όπλο με το οποίο έχει εφοδιάσει η Εκκλησία τα μέλη της, για να υπερασπίζονται και φρουρούν την Ορθόδοξη πίστη.

2. Επειδή το θέμα της «**αποτείχισης**» είναι πάρα πολύ σημαντικό για την Ορθοδοξία, θα αναφερθούμε πιο κάτω. Εδώ όμως, θα κάνουμε μερικές διευκρινίσεις ως προς τη σχέση της, με την αντιμετώπιση των αιρετικών επισκόπων από τις Συνόδους της Εκκλησίας, που είδαμε πιο πάνω.

α. Οι Σύνοδοι των Επισκόπων μπορούν να εξετάσουν τις παραβάσεις οιοδήποτε μέλους της Εκκλησίας, είτε κληρικός είναι ο παραβάτης, είτε μοναχός, είτε λαϊκός.

Η αποτείχιση έχει σχέση μόνο με παραβάσεις κληρικών, και δη, των επισκόπων (Πατριαρχών, Αρχιεπισκόπων, Μητροπολιτών κλπ.).

¹⁴⁹

15^{ος} Κανόνας της Πρωτοδευτέρας Συνόδου.

β. Οι Σύνοδοι των Επισκόπων μπορούν να εξετάσουν κάθε παράβαση εντολών του Θεού οιοδήποτε μέλους της Εκκλησίας. Οι εντολές αυτές του Θεού δυνατόν να ευρίσκονται στην Αγία Γραφή ή στην Ιερά Παράδοση, όπως είναι τα συγγράμματα των αγίων Πατέρων, οι αποφάσεις και οι Κανόνες των Οικουμενικών και Τοπικών Συνόδων. Ακόμη, οι Σύνοδοι μπορούν να εξετάσουν και παραβάσεις κανονικής τάξεως της Εκκλησίας, ή και εντολών των ιδίων Συνόδων και των οικείων Ποιμεναρχών.

Η αποτείχιση όμως αναφέρεται σε συγκεκριμένες παραβάσεις, που ορίζουν οι Κανόνες, 31^{ος} Αποστολικός και κυρίως ο 15^{ος} της Πρωτοδευτέρας Συνόδου. Οι περιπτώσεις αυτές είναι **τα ζητήματα «ευσεβείας» και «δικαιοσύνης»**, δηλ. ορθής πίστεως και ορθού βίου και κυρίως ζητήματα αιρέσεως.

γ. Οι Σύνοδοι των Επισκόπων απαιτούν μια κανονική διαδικασία, πολλές φορές χρονοβόρα, που καμιά φορά μπορεί καν να μη ολοκληρωθεί, αποσκοπεί δε πρωτίστως στη θεραπεία του παραβάτη και ύστερα στην προφύλαξη των μελών της Εκκλησίας από την συμπεριφορά του.

Η αποτείχιση κάθε πιστού από κληρικό που παραβαίνει την ορθή πίστη και τον ορθό βίο είναι **υποχρεωτική**, μόλις λάβει γνώση αυτών των παραβάσεων, γιατί αν εν γνώσει του εξακολουθεί να κοινωνεί μαζί του γίνεται και ο ίδιος συμμετοχος των ευθυνών αυτού. Συνεπώς η αποτείχιση του πιστού από εκπεσόντα από την ορθή πίστη και ορθή ζωή επίσκοπο, **αποσκοπεί αποκλειστικά στον πιστό**. Είναι άλλο το θέμα αν η αποτείχιση ενός ή περισσότερων προσώπων, δώσει την αφορμή, και επιβάλλεται να τη δώσει, για να ασχοληθεί η Σύνοδος των Επισκόπων με τον παρεκτραπέντα επίσκοπο.

3. Στο σημείο αυτό πρέπει να προσεχθεί η σύγχυση που υπάρχει πολλές φορές μεταξύ των πιο πάνω δύο τρόπων αντιμετώπισεως των παραβάσεων των εντολών του Θεού. Συνήθως, ορισμένοι ταυτίζουν τους δύο αυτούς τρόπους σε ένα, με αποτέλεσμα να κρίνουν την αποτείχιση με τις προϋποθέσεις των Συνοδικών αποφάσεων για τις παραβάσεις των οιοδήποτε μελών της Εκκλησίας! Αυτό, έχει ως συνέπεια να αχρηστεύεται εντελώς η **«αποτείχιση»**, ως τρόπος αντιδράσεων των πιστών στην Εκκλησία, πράγμα το οποίο ευνοεί τους παραβάτες κληρικούς, οιοδήποτε βαθμού!

Στη συνέχεια, εξετάζουμε πιο αναλυτικά την **«αποτείχιση»**, λόγω της σημασίας της για την Ορθόδοξη Εκκλησία, ιδιαίτερα στις μέρες μας, που είναι **το μοναδικό αποτελεσματικό όπλο που απόμεινε στους πιστούς για την υπεράσπιση της Ορθοδοξίας, την αντίκρουση των αιρέσεων, και ιδιαίτερα της μάλιστα του Οικουμενισμού**.

2. Τι λένε οι ιεροί Κανόνες για την «αποτείχιση»

1. Η Εκκλησία είναι θεϊός οργανισμός. Έχει μέλη της, ανθρώπους. Η κοινότητα αυτή των ανθρώπων, δεν μπορεί να υπάρχει χωρίς οργάνωση και τάξη.

Ήδη, στη κοινότητα των Αποστόλων υπήρχε η τάξη αυτή. Η Εκκλησία απ' τη πρώτη στιγμή της ύπαρξής της μετά την Πεντηκοστή, θέσπισε τους νόμους της, που έπρεπε να διέπουν τόσο την ίδια, όσο και τα μέλη της.

Έτσι, οι άγιοι Πατέρες, εκτός από τη διδασκαλία και τις εντολές τους στους πιστούς, άφησαν στην Εκκλησία και συγκεκριμένους νόμους. Είναι οι ιεροί Κανόνες, οι οποίοι έχουν τεράστια σημασία για τη ζωή της και τη σωτηρία των μελών της.

Η αγία Ζ' Οικουμενική Σύνοδος αναφερόμενη στη σημασία των ιερών Κανόνων λέει τα εξής σημαντικά:

« Ο Παύλος λέει: Κι' αν εμείς ή ακόμη κι ένας άγγελος από τον ουρανό σας κηρύξει ευαγγέλιο διαφορετικό από το ευαγγέλιο που σας κηρύξαμε, να είναι ανάθεμα. Επειδή, λοιπόν, αυτά είναι έτσι, και μαρτυρούνται σ' εμάς, εμείς χαιρόμαστε μ' αυτά, όπως (θα χαίρονταν) κάποιος, αν έβρισκε πολλά λάφυρα. Ενστερνιζόμαστε με χαρά τους θείους κανόνες. Ενδυναμώνουμε απαρασάλευτα όλα όσα μας διατάζουν, γιατί αυτά διατυπώθηκαν από τις άγιες σάλπιγγες του Πνεύματος, τους πανεύφημους Αποστόλους, από τις έξι άγιες οικουμενικές συνόδους και από τις τοπικές συνόδους, που συγκλήθηκαν για να εκδώσουν τέτοιες διαταγές, και από τους αγίους Πατέρες μας. Γιατί όρισαν αυτά που είναι συμφέροντα, φωτισμένοι όλοι από ένα και το αυτό Πνεύμα ...»¹⁵⁰

Στον επίλογο των Αποστολικών Κανόνων διαβάζουμε:

« Αυτά και για τους Κανόνες διατάσσονται από μας σε σας, επίσκοποι. Εσείς μένοντας πιστοί σ' αυτούς θα σωθήτε και θα έχετε ειρήνη, ενώ εάν δείξετε απείθεια θα τιμωρηθείτε και θα έχετε διαρκή πόλεμο μεταξύ σας, και θα υποστείτε την ανάλογη τιμωρία της ανυπακοής σας».¹⁵¹

Γι' αυτό, οδηγός κάθε πιστού, εκτός από τη διδασκαλία των αγίων Πατέρων της Εκκλησίας, είναι και οι ιεροί Κανόνες της, οι οποίοι θεωρούνται οι οδοδείκτες στο δρόμο της σωτηρίας μας.

2. Με βάση, λοιπόν, τους ιερούς Κανόνες και τη διδασκαλία των αγίων Πατέρων, θα εξετάσουμε αν επιτρέπεται η διακοπή της «κοινωνίας» των πιστών από τον επίσκοπό τους.

Τι είναι αυτό το οποίο λέμε «κοινωνία»;

Η λέξη «κοινωνία» έχει μεγάλη σημασία στη θεολογία της Ορθόδοξης Εκκλησίας. Σημαίνει τη μετοχή κάποιου στο «σώμα Χριστού», που είναι η Εκκλησία. Αυτό σημαίνει, ότι έχει συμμετοχή στα μυστήρια της Εκκλησίας, προπαντός στη θεία Ευχαριστία και γενικά στη λατρευτική ζωή της. Σημαίνει, ότι με την «κοινωνία» αυτή είναι ενωμένος σε «ένα», που είναι το «ένα σώμα Χριστού». Κι' σ' αυτό το «ένα» είναι ενωμένα όλα τα μέλη της Εκκλησίας, όπως είπε ο Κύριος στην αρχιερατική προσευχή Του, «**ίνα πάντες εν ώσιν**»¹⁵².

Γι' αυτό ομολογούμε στο Σύμβολο της Πίστης μας «**εις μίαν Εκκλησίαν**».

Η Εκκλησία είναι «**κοινωνία αγίων**». Όποιος λοιπόν έχει «κοινωνία» με το Χριστό και τους αγίους, ανήκει στην Εκκλησία. Η Εκκλησία, επειδή είναι «μία», έχει αδιάσπαστη ενότητα. Αυτό είναι βασική δογματική διδασκαλία της. Αν διασπασθεί ή ενότητά της σε δύο, ή περισσότερα κομμάτια, **το ένα από τα κομμάτια αυτά θα**

¹⁵⁰ Πρ. Ακανθοπούλου, *Κώδικας* σελ. 183.

¹⁵¹ *Αποστολικοί Πατέρες, Απαντα τα έργα 1*, σελ. 497.

¹⁵² Ιω. 17, 22.

είναι ή «μία αγία καθολική και αποστολική Εκκλησία». Το άλλο κομμάτι θα είναι σχίσμα! Δεν υπάρχουν άλλες, ή πολλές εκκλησίες! Όποιος, λοιπόν, αποκόπτεται απ' το σώμα της «μίας αγίας καθολικής και αποστολικής Εκκλησίας», γίνεται κατ' ανάγκη σχισματικός, αιρετικός!

Για να μη διασπάται η ενότητα της «μίας» Εκκλησίας, όχι μόνο τα μέλη της είναι ενωμένα μεταξύ τους «εν Χριστώ», αλλά και οι κατά τόπους επίσκοποι της έχουν «κοινωνία» μεταξύ τους, που εκδηλώνεται με δύο τρόπους:

α. Με τη μυστηριακή επικοινωνία, δηλ. όλοι κοινωνούν από το ίδιο άγιο Ποτήριο, συλλειτουργούν, συμπροσεύχονται κλπ. Και όλοι οι πιστοί, με τη θεία Κοινωνία του σώματος και αίματος του Κυρίου, ενωνόμαστε σ' ένα σώμα, το σώμα Χριστού, που είναι η Εκκλησία.

β. Με τη μνημόνευση του ονόματός τους, στη θεία Λειτουργία και τις άλλες ακολουθίες. Η μνημόνευση αυτή, λέγεται και «μνημόσυνο του ονόματος» του επισκόπου. Το «μνημόσυνο» αυτό δεν έχει καμία σχέση με τα μνημόσυνα που κάνουμε για τους νεκρούς. Σε κάθε τοπική Εκκλησία, που είναι κάθε επισκοπή, ορατή κεφαλή της είναι ο επίσκοπος. Ο επίσκοπος, κατά τον άγιο Ιγνάτιο, είναι εις «τόπον και τύπον Χριστού». Γι' αυτό είναι **αδιανόητο σε μία επισκοπή, να υπάρχουν δύο επίσκοποι!** Οι ακολουθίες τελούνται πάντοτε στο όνομα του επισκόπου και γι' αυτό υπάρχει στην αγία Τράπεζα αντιμήνσιο καθιερωμένο από τον ίδιο τον επίσκοπο. Γι' αυτό, σε κάθε λειτουργία μνημονεύεται απαραίτητα το όνομα του, από τους ιερείς και διακόνους.

Μνημονεύουμε, λοιπόν, αυτούς με τους οποίους έχουμε «κοινωνία¹⁵³». Γι' αυτό, κάθε Προκαθήμενος της Ορθόδοξου Εκκλησίας μνημονεύει τα ονόματα των άλλων Προκαθημένων, ως απόδειξη της ενότητας της Μίας Εκκλησίας. Για τον ίδιο λόγο, οι επίσκοποι μνημονεύουν το όνομα του Προκαθημένου της Εκκλησίας, που ανήκουν, οι δε ιερείς και διάκονοι το όνομα του επισκόπου τους.

Εάν κάποιος ιερέυς ή διάκονος αρνηθεί να μνημονεύσει το όνομα του επισκόπου του, αυτό σημαίνει, ότι ο κληρικός αυτός, αποσχίσθηκε από τη τοπική Εκκλησία. Και όταν κάποιος αποσχίζεται από την τοπική εκκλησία, που ανήκει, αποσχίζεται από ολόκληρη την Εκκλησία του Χριστού. **Είναι «εκτός Εκκλησίας»!**

Το ίδιο μπορεί να συμβεί και με ένα λαϊκό, όταν αρνείται να εκκλησιάζεται σε ναό, γιατί μνημονεύεται το όνομα του επισκόπου του, με τον οποίο δεν θέλει να έχει «κοινωνία». **Αποσχίζεται από την Εκκλησία.**

Υπάρχουν όμως και ορισμένες εξαιρέσεις, που θα δούμε πιο κάτω.

Όλοι οι επίσκοποι οφείλουν και αυτοί, να μνημονεύουν το όνομα του Μητροπολίτη, ή του Πατριάρχη τους. Αλλιώς, αποσχίζονται από την Εκκλησία.

153

Όταν ο αυτοκράτωρ εβίαζε τον Μέγα Εκκλησιάρχη Σίλβεστρο Συρόπουλο, να μνημονεύει τον πάπα, λέγοντάς του «Και ημείς ομολογούμεν ότι η ένωση δεν εγένετο κανονικώς και ορθώς, δια τούτο, ας μένη ο όρος της ενώσεως αργός και δεχθήτε μόνον το μνημόσυνον, που είναι λόγος ψιλός», του απάντησε, ως εξής:
 «Το έπ' εκκλησίαις μνημόσυνον του αρχιερέως έχει μεγάλην σημασίαν, διότι επ' εκκλησίαις μνημονεύονται οι Κανονικοί Ορθόδοξοι Αρχιερείς και ουχί οι αντικανονικοί και ακοινώνητοι, οίοι εισίν οι λατινόφρονες, διότι κατά τους Κανόνες ο κοινωνών των ακοινωνήτω, γίνεται και ούτος ακοινωνήτος.» (βλ. Στ. Καραμήτσου, Η αγωνία εν τω κήπω Γεθσημανή, Αθήναι 1999, σ. 91)

Εδώ, πρέπει να σημειωθεί, ότι **εκείνος που «κοινωνεί» με κάποιον «ακοινωνήτο» καθίσταται και αυτός «ακοινωνήτος»!** Δηλ. αυτοαποκόπτεται από το σώμα της Εκκλησίας.

Βλέπουμε εδώ την τεράστια σημασία, που έχει για την Ορθοδοξία και για κάθε πιστό, η «κοινωνία» και η κανονική «μνημόνευση» του ονόματος του επισκόπου, το «μνημόσυνο» του, όπως λέγεται.

Στη συνέχεια εξετάζουμε σε ποιες περιπτώσεις οι Πατέρες όχι μόνο επιτρέπουν, αλλά επιβάλλουν υποχρεωτικά την μη μνημόνευση του ονόματος του επιχωρίου επισκόπου. Είναι οι προβλέψεις των Κανόνων 31^{ου} Αποστολικού και 15^{ου} της Πρωτοδευτέρας.

3. Ο 31^{ος} Αποστολικός Κανόνας

A. Λόγοι διακοπής της «κοινωνίας»

Η διακοπή της «κοινωνίας» για λόγους πίστεως, πηγάζει από την ίδια την αγία Γραφή, η οποία λέγει **«τις κοινωνία φωτί προς σκότος»**,¹⁵⁴

Υπάρχουν Κανόνες, που προβλέπουν τη διακοπή της «κοινωνίας» από τον επίσκοπο, για συγκεκριμένους λόγους. Είναι, ο 31^{ος} Αποστολικός και ο 15^{ος} της Πρωτοδευτέρας Συνόδου. Η παύση, ή διακοπή της «κοινωνίας» με τον επίσκοπο, λέγεται και **«αποτείχιση»**. Η «αποτείχιση» έχει την έννοια ότι, όσοι διακόπτουν την «κοινωνία» με τον επίσκοπό τους, είναι σαν να ανεγείρουν γύρω από τον αιρετικό επίσκοπο κάποιο φραγμό για να τον αποκλείσουν εντελώς από τον εαυτό τους!

Ο 31^{ος} Αποστολικός είναι ένας τέτοιος Κανόνας. Προβλέπει την διακοπή της «κοινωνίας» με τον επίσκοπο, για λόγους **«ευσεβείας και δικαιοσύνης»!**

Πουθενά όμως, ο Κανόνας δεν εξηγεί τι είναι αυτοί οι λόγοι «ευσεβείας και δικαιοσύνης». Όταν έγινε ο Κανόνας, η έννοια των λέξεων «ευσεβεία» και «δικαιοσύνη» ήταν κατανοητή από τους πιστούς. Δεν υπήρχε λόγος να δοθούν τότε άλλες εξηγήσεις. Με την πάροδο όμως του χρόνου, η έννοια των λέξεων αυτών ξεθώριασε, μέχρι το σημείο, σήμερα να μη καταλαβαίνουμε τι θέλει να ειπεί ο Κανόνας με τις λέξεις «ευσεβεία» και «δικαιοσύνη».

Οι μεγάλοι Κανονολόγοι του 12^{ου} αιώνα δεν είναι καθόλου διαφωτιστικοί στο ζήτημα αυτό. Ο Ζωναράς εξηγεί ότι λόγοι «ευσεβείας» και «δικαιοσύνης» υπάρχουν, όταν ο επίσκοπος «σφάλλει περί την ευσεβείαν και ποιεί παρά το καθήκον». Ο Βαλσαμών ερμηνεύει ότι υπάρχουν οι λόγοι αυτοί, όταν ο επίσκοπος είναι «ασεβής και άδικος».¹⁵⁵ Οι ερμηνείες αυτές είναι προσκολλημένες στο γράμμα του κανόνα. Δεν βοηθούν, όμως καθόλου στην ερμηνεία του Κανόνα.

B. Ποίοι είναι οι λόγοι «ευσεβείας»

¹⁵⁴ Β' Κορ. 6, 14.

¹⁵⁵ Ράλλη- Ποτλή, τ. Α', σελ. 40

1. Οι ιεροί Κανόνες είναι έργο αγίων ανδρών. Έχουν τη δική τους δυναμική. Οι λέξεις που χρησιμοποιούνται σ' αυτούς, είναι φορτισμένες με θεολογικό νόημα. Το νόημα αυτό, μόνο οι άγιοι Πατέρες της Εκκλησίας, που συνέταξαν του Κανόνες, μπορούν να το αποκαλύψουν.

Ο άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος, διδάσκει, ότι **ευσέβεια είναι «η καθαρή πίστη και η σωστή ζωή»**.¹⁵⁶ Εξηγεί, ότι δεν έχει καμιά ωφέλεια ο πιστός, αν διαθέτει «ορθά δόγματα», όχι όμως και ορθό βίο. Ούτε επίσης, ωφελείται καθόλου, αν έχει ορθό βίο, αλλά αμελεί τα ορθά δόγματα.

Ευσέβεια, λοιπόν, είναι τα ορθά δόγματα και η τήρηση των εντολών του Θεού. Η ορθή πίστη και η ορθή ζωή είναι η ευσέβεια. Αυτό όμως είναι και η Ορθοδοξία. Ορθοδοξία και ευσέβεια, ως έννοιες, ταυτίζονται.

Γι' αυτό, και ο άγιος Γρηγόριος ο θαυματουργός λέγει ότι, η ευσέβεια θεωρείται μητέρα των αρετών, γιατί είναι η αρχή και το τέλος τους¹⁵⁷.

2. Πολύ ορθά επίσης ο Νικόδημος ο Αγιορείτης θεωρεί ως αιρετικό, αυτόν που δεν έχει «ευσέβεια»!¹⁵⁸ Και σ' αυτό, έχει απόλυτα δίκιο ο άγιος Νικόδημος, γιατί όποιος δεν ξέρει, ή δεν μπορεί να θεραπεύσει τη ψυχή του, για να φτάσει στην ευσέβεια, αυτός ακολουθεί λαθεμένο τρόπο θεραπείας. **Ο λαθεμένος τρόπος θεραπείας είναι η αίρεση.** Αντίθετα, ο σωστός τρόπος θεραπείας είναι η Ορθοδοξία.

Ο Μέγας Αθανάσιος λέει ότι **ο αιρετικός δεν μπορεί να ονομάζεται καν χριστιανός, γιατί εξέπεσε από την Ορθόδοξη αλήθεια!**

Ο Μέγας Βασίλειος συμπληρώνει, ότι εκπίπτει κάποιος από την αλήθεια, όταν αθετεί κάτι από όσα γράφει η αγία Γραφή και οι Πατέρες, ή διδάσκει κάτι «καινούργιο», ξένο απ' την Παράδοση.

Ο Άγιος Γρηγόριος Παλαμάς γράφει, ότι στο Ευαγγέλιο δεν αποκόπηκε ποτέ τίποτε από κανένα χριστιανό, ούτε τροποποιήθηκε καθόλου. Υπάρχουν, συμπληρώνει, γι' αυτό βαρειές και φρικωδέστατες κατάρεις, κι' όποιος τολμήσει ν' αποκόψει, ή να διασκευάσει κάτι, μάλλον αυτός αποκόπτεται απ' το Χριστό! Τονίζει ακόμη ο Άγιος Γρηγόριος Παλαμάς, ότι θα υπάρχουν ψευδοδιδάσκαλοι και ψευδοπροφήτες, που θα εισαγάγουν αιρέσεις απώλειας¹⁵⁹ και θα «εξαγοράζουν τους πιστούς με υπερβολικά πλαστούς λόγους»!¹⁶⁰

Από τέτοιους ανθρώπους, ακόμα κι' αν είναι επίσκοποι, θέλει ο Κανόνας αυτός να προστατεύσει τους Ορθοδόξους. Προβλέπει τη διακοπή της «κοινωνίας» με αυτούς, ή αλλιώς, την «αποτείχιση».

Οι Πατέρες δεν θεωρούν αιρετικούς μόνο αυτούς που διδάσκουν ξένα πράγματα απ' την Ορθόδοξη Παράδοση, **αλλά και όσους «κοινωνούν» με αυτούς.** Γι' αυτό η «κοινωνία» έχει τόση μεγάλη σημασία.

Γ. Ποίοι είναι οι λόγοι «δικαιοσύνης»

¹⁵⁶ Ιωάννου Χρυσοστόμου, Έργα 23, ΕΠΕ, σελ.313.

¹⁵⁷ Γρηγορίου Νεοκαισαρείας, Λόγος εις Ωριγένην, Ρ.Γ. 10,1085C

¹⁵⁸ Πηδάλιο, σελ. 33

¹⁵⁹ Β' Πέτρ. 2, 1.

¹⁶⁰ Β' Πέτρ. 2, 3

Οι Πατέρες εξηγούν, ότι το ίδιο πράγμα σημαίνει και η λέξη «δικαιοσύνη».

Ο Χρυσόστομος λέει ότι η Γραφή, με τη λέξη «δικαιοσύνη», εννοεί την αρετή γενικά, την ευσέβεια στη ζωή. Αυτό άλλωστε, είναι και το νόημα των λόγων του Κυρίου στην επί του όρους ομιλία Του, όταν έλεγε «μακάριοι οι πεινώντες και διψώντες την δικαιοσύνην, ότι αυτοί χορτασθήσονται».

Μακάρισε δηλ. ο Χριστός όσους αγωνίζονται με πολύ πόθο ν' αποκτήσουν τις αρετές, την ευσέβεια. Ή, όταν έλεγε «ζητείτε πρώτον την βασιλείαν του Θεού, και την δικαιοσύνην αυτού, και ταύτα πάντα προστεθήσεται υμίν».

Η «ευσέβεια» και «δικαιοσύνη», μολονότι ως έννοιες, είναι ταυτόσημες. Όμως, η μεν ευσέβεια χρησιμοποιείται περισσότερο για να τονίσει την πίστη, η δε δικαιοσύνη για να τονίσει την απόκτηση της αρετής. Και γι' αυτό το λόγο, στον Αποστολικό αυτό Κανόνα, χρησιμοποιούνται και οι δύο λέξεις.

Δ. Τα προσωπικά παραπτώματα των επισκόπων είναι λόγος διακοπής της κοινωνίας;

Ο 31^{ος} Αποστολικός Κανόνας προβλέπει τη παύση της «κοινωνίας» για θέματα, που αφορούν τη πίστη, δηλ. όταν υποστηρίζονται διδασκαλίες ξένες από την Ορθόδοξη Παράδοση. Και αυτό μεν, είναι πλήρως κατανοητό. Εκεί, όμως που δημιουργείται πρόβλημα είναι το εάν ο Κανόνας αυτός προβλέπει διακοπή της «κοινωνίας», για λόγους «δικαιοσύνης», κατά τ' ανωτέρω, στη περίπτωση που ένας επίσκοπος παραβαίνει στη προσωπική ζωή του μια ή περισσότερες εντολές του Θεού.

Οι ατομικές αμαρτίες κάθε προσώπου, ακόμα και του επισκόπου, είναι κατ' αρχήν προσωπική του υπόθεση. Αφορά αυτόν και το Θεό. Από τη στιγμή όμως, που οι προσωπικές αμαρτίες κάποιου κληρικού γίνουν ευρύτερα γνωστές και προκληθεί γενικότερα διασυρμός του, είναι υπόθεση και της Εκκλησίας. Τότε οι άλλοι επίσκοποι της Εκκλησίας είναι υποχρεωμένοι να εξετάσουν, αν οι αμαρτίες αυτές είναι κωλυτικές της ιερωσύνης και αποτελούν λόγο καθαίρεσώς του.

Εάν όμως, τα προσωπικά αυτά παραπτώματα επισκόπου γίνουν ευρύτερα γνωστά και τείνουν να γίνουν «κατάσταση», ή «καθεστώς» στην επισκοπή του, ή προκαλούν σκάνδαλο, ή διασυρμό της Εκκλησίας γενικότερα, χωρίς να επεμβαίνει η Σύνοδος των λοιπών επισκόπων, είτε αυτεπάγγελτα, είτε κατόπιν καταγγελίας, για να παραπέμψει σε δικαστήριο τον παραβάτη, τότε οι περιπτώσεις αυτές, έχομε την γνώμη, ότι εμπίπτουν στη πρόβλεψη του 31^{ου} Αποστολικού Κανόνα, για παύση της «κοινωνίας», για λόγους «δικαιοσύνης».

Τέτοιες υποθετικές περιπτώσεις μπορεί να είναι και οι εξής:

Εάν, ένας επίσκοπος χρηματίζεται για τις χειροτονίες που κάνει. Όταν διαπράττει δηλ, το αδίκημα της σιμωνίας, με αποτέλεσμα να παρασύρει και άλλα άτομα στην αμαρτία αυτή. Ή, όταν ζει φανερά έκλυτο βίο, με αποτέλεσμα να γίνεται κακό παράδειγμα στο ποίμνιό του και να σκανδαλίζει τους ανθρώπους. Ή, όταν χειροτονεί κατ' εξακολούθηση άτομα ανάξια και διαβεβλημένα, χωρίς τη λεγόμενη «έξωθεν καλή μαρτυρία». Ή, όταν διαπράττει άλλες κολάσιμες πράξεις, που προκαλούν το δημόσιο αίσθημα, κτλ.

Ε. Πότε, η μη τήρηση των εντολών του Θεού, είναι λόγος διακοπής της «κοινωνίας»

Αδιαμφισβήτητα, λόγοι «δικαιοσύνης», κατά τον 31^ο Αποστολικό Κανόνα, υπάρχουν κατά κύριο λόγο, όταν ένας επίσκοπος, **αλλοιώνει τη διδασκαλία της Εκκλησίας**, ως προς την τήρηση των εντολών του Θεού. Όταν δηλ. διδάσκει διαφορετικά απ' την Αγία Γραφή κι' απ' ό,τι δίδαξαν οι Πατέρες, για την παράβαση των θείων εντολών. **Όταν κάνει «θεολογία» τις πτώσεις του, απαλλάσσοντας τον εαυτό του, ή τους άλλους, από την ευθύνη της αμαρτίας. Όταν «νομοθετεί» τις πτώσεις του ως αρετή**, δηλ. εξωραϊζει την αμαρτία, ως «θεάρεστη» πράξη, ή, έστω, αδιάφορη, για τη σωτηρία του ανθρώπου! Κατ' αυτό τον τρόπο, δογματίζει ότι οι παραβάσεις των εντολών του Θεού, δεν είναι αμαρτία, ούτε εμπόδιο στον άνθρωπο για τη σωτηρία του!

Αυτό το πράγμα, είναι διαστροφή της διδασκαλίας της Εκκλησίας. Είναι έργο του διαβόλου, όπως ήταν τα λόγια του στους Πρωτοπλάστους, για να τους πείσει να φάνε τον απαγορευμένο καρπό. Η περίπτωση αυτή εμπίπτει στην πρόβλεψη του 31^{ου} Αποστολικού Κανόνα, ως λόγου «δικαιοσύνης», για παύση της «κοινωνίας» από επίσκοπο, που διδάσκει τέτοια πράγματα

4. Ο 15^{ος} Κανόνας της Πρωτοδευτέρας Συνόδου

Α. Πότε η παύση της «κοινωνίας» με τον επίσκοπο επαινείται

Η Πρωτοδευτέρα Σύνοδος συγκλήθηκε το έτος 861, από τον αυτοκράτορα Μιχαήλ, γιο του εικονομάχου Θεοφίλου.

Ο 15^{ος} Κανόνας της Συνόδου αυτής, είναι ένας άλλος Κανόνας, που προβλέπει την παύση ή διακοπή της «κοινωνίας» από τον επίσκοπό του. Ο Κανόνας αυτός είναι πολύ σημαντικός. **Αναφέρεται όμως, μόνο σε μία ειδική περίπτωση.** Όταν κάποιος επίσκοπος κηρύττει δημόσια αίρεση, καταδικασμένη από Συνόδους και Πατέρες.

Στη περίπτωση αυτή ο Κανόνας λέει, πως όποιος παύει την «κοινωνία» από τον επίσκοπο, που κηρύττει αίρεση, προτού ακόμα αποφασίσει η Σύνοδος, αυτός όχι μόνο δεν πρέπει να τιμωρείται, αλλ' απεναντίας να επαινείται, γιατί έπαψε την κοινωνία» από **ψευδεπίσκοπο και ψευδοδιδάσκαλο**, όπως αποκαλεί τον αιρετικό επίσκοπο, και δεν τεμάχισε την Εκκλησία, αλλ' απεναντίας την έσωσε από σχίσματα.¹⁶¹

¹⁶¹ Ο κανόνας αυτός, 15^{ος} της Πρωτοδευτέρας, σε μετάφραση ολόκληρος έχει ως εξής:

«Όσα αποφασίστηκαν για πρεσβυτέρους και επισκόπους και μητροπολίτες, ταιριάζουν πολύ περισσότερο και για πατριάρχες. Επομένως,, αν κάποιος πρεσβύτερος, ή επίσκοπος, ή μητροπολίτης τολμήσει ν' απομακρυνθεί από την «κοινωνία» με τον πατριάρχη του και δεν αναφέρει το όνομά του στη θεία μυσταγωγία, όπως έχει αποφασισθεί και καθοριστεί, αλλά δημιουργήσει σχίσμα πριν από την απόφαση της συνόδου και την ολοκληρωτική του καταδίκη, η αγία σύνοδος όρισε αυτός να αποξενώνεται τελειώς από ιερατικό αξίωμα, αρκεί

B. Ποιες αιρέσεις αφορά ο 15^{ος} Κανόνας της Πρωτοδευτέρας Συνόδου

Ο 15^{ος} Κανόνας της Πρωτοδευτέρας είναι ειδικός Κανόνας. Από όλες τις περιπτώσεις, που οι πιστοί μπορούν να διακόπτουν τη «κοινωνία» από τον επίσκοπό τους, ρυθμίζεται μόνο μία. **Είναι η περίπτωση, που επίσκοπος δημοσία διδάσκει αποκάλυπτα μία αιρετική διδασκαλία, καταδικασμένη είτε από Συνόδους, είτε από Πατέρες.**

Ο 15^{ος} Κανόνας δεν καταργεί τον 31^ο Αποστολικό Κανόνα, αλλά τον συμπληρώνει. Ενεργεί δηλ. παράλληλα με αυτόν. Είναι λάθος, λοιπόν, να νομίζει κάποιος ότι μόνο στην περίπτωση του 15^{ου} Κανόνα επιτρέπεται διακοπή της «κοινωνίας», δηλ. «αποτειχίση» από τον διδάσκοντα κακοδοξίες επίσκοπο.

Γ. Δυνητική ή υποχρεωτική η διακοπή της «κοινωνίας»;

Πρέπει να εξετάσουμε κι' ένα άλλο ζήτημα, που προκαλεί διχογνωμίες. Τέθηκε το θέμα, αν η διακοπή της «κοινωνίας» από τον επίσκοπο, που έχει εκπέσει από την Ορθόδοξη πίστη, αποτελεί δυνατότητα, δικαίωμα, ή υποχρέωσή του πιστού.

Οι Ιεροί Κανόνες δεν ορίζουν τίποτα γι' αυτό. Θα πρέπει και πάλι να καταφύγουμε στους Πατέρες, να δούμε τη γνώμη τους.

Κατ' αρχήν, πρέπει να αποκλείσουμε την περίπτωση, ότι η διακοπή αυτή μπορεί να είναι «δικαίωμα». Στην Εκκλησία του Χριστού, κανένα μέλος της δεν έχει δικαιώματα. Τα μέλη της Εκκλησίας, έχουν απέναντι στο Χριστό, που είναι η κεφαλή της Εκκλησίας, μόνο υποχρεώσεις και τίποτε άλλο. Όλοι «δούλοι αχρείοι εσμέν».¹⁶² Οι δούλοι ποτέ δεν έχουν δικαιώματα απέναντι στο αφεντικό τους. Ούτε οι χριστιανοί, απέναντι στο Χριστό.

Τόσο η αγία Γραφή, όσο και οι Πατέρες, όταν μιλάνε για αιρέσεις και κακοδοξίες, **συνιστούν στους πιστούς με επιτακτικό τρόπο**, να φεύγουν μακριά από τα άτομα αυτά, άλλα και από εκείνα, που «κοινωνούν» με τους αιρετικούς. Ο άγιος Κύριλλος Αλεξανδρείας συμβουλεύει τους Ορθοδόξους της εποχής του, να διατηρήσουν τους εαυτούς τους άσπιλους και άμωμους, να μη «κοινωνούν» με τον αιρετικό Νεστόριο, μήτε να ακούνε τις διδασκαλίες του, γιατί είναι λύκος και όχι ποιμένας!

ν' αποδειχτεί ότι έκαμε αυτή τη παρανομία. Και αυτά βέβαια, έχουν αποφασιστεί και επικυρωθεί για όσους αποσχίζονται από τους επικεφαλής τους, με τη πρόφαση κάποιων κατηγοριών και προκαλούν σχίσμα και διασπούν την ένωση της εκκλησίας. Γιατί όσοι απομακρύνονται από τη «κοινωνία» με τον επικεφαλής τους εξ αιτίας κάποιας αίρεσης, η οποία έχει καταδικαστεί από τις αγίες συνόδους, ή τους Πατέρες, ενώ ο επικεφαλής τους διακηρύσσει δημόσια βέβαια την αίρεση και διδάσκει με γυμνό το κεφάλι σε εκκλησία, αυτοί όχι μόνο δεν θα υποβληθούν στην προβλεπόμενη από τους Κανόνες ποινή, επειδή απέχουν από την «κοινωνία» με τον ονομαζόμενο επίσκοπο, πριν από την συνοδική απόφαση, αλλά και θα θεωρηθούν από τους Ορθοδόξους άξιοι τιμής, που τους αρμόζει. Γιατί δεν καταδικάσαν επισκόπους, αλλά **ψευδεπισκόπους και ψευδοδιδασκάλους** και δεν κατατεμάχισαν την ένωση της Εκκλησίας με σχίσμα, αλλά φρόντισαν με ζήλο να σωθεί η Εκκλησία από σχίσματα και διαιρέσεις» (Πρ. Ακανθοπούλου, *Κώδικας* σ.447).

Αυτό, και μόνο συνιστά άφευκτη υποχρέωση των πιστών να παύουν την «κοινωνία» με τον αιρετικό επίσκοπο. Επομένως, στις περιπτώσεις που οι Ιεροί Κανόνες, τουλάχιστον για λόγους αιρέσεως, προβλέπουν αποτείχιση από τον επίσκοπο, αυτή πρέπει να θεωρηθεί υποχρεωτική για κάθε πιστό. Δεν μπορεί ποτέ να νοηθεί ότι οι Πατέρες θα άφηναν ένα Ορθόδοξο πιστό να μένει κοντά σ' ένα αιρετικό, να «κοινωνεί» μαζί του μυστηριακά και παρά τούτα να τον θεωρούν Ορθόδοξο!

Ο άγιος Θεόδωρος ο Στουδίτης αναφερόμενος σ' όσους «κοινωνούν» τα μυστήρια των αιρετικών λέγει ότι, όπως ο θείος άρτος όταν λαμβάνεται από τους Ορθοδόξους κάνει όσους μεταλαμβάνουν **ένα σώμα, έτσι και ο αιρετικός άρτος, κάνει αυτούς που μετέχουν σ' αυτόν, ένα σώμα αντίθετο απ' τον Χριστό!** Σ' άλλο σημείο, ο αυτός άγιος γράφει ότι η κοινωνία από τους αιρετικούς, δεν είναι κοινός άρτος, αλλά δηλητήριο, που βλάπτει όχι το σώμα, αλλά την ψυχή! Και σ' άλλο σημείο, συμπληρώνει ότι **το να κοινωνεί κάποιος από αιρετικούς, ή προφανώς διαβεβλημένους κληρικούς κατά τον βίον, αυτό απομακρύνει από τον Θεό και οδηγεί τον άνθρωπο στον διάβολο!**¹⁶³

Θ' αναφερθούμε και σ' ένα άλλο άγιο, τον μεγάλο δογματικό της Ορθοδοξίας, τον Ιωάννη Δαμασκηνό. Λέει ο άγιος αυτός, ότι με όλες τις δυνάμεις μας πρέπει να φυλαγόμαστε για να μην πάρουμε μετάληψη από αιρετικούς, ούτε να δώσουμε ποτέ σ' αυτούς τη δική μας, γιατί ο Κύριος είπε να μη δίνουμε τα άγια στους σκύλους, για να μη γίνουμε μέτοχοι της κακοδοξίας τους και της θείας τιμωρίας τους!

Ο Γεννάδιος Σχολάριος, ο πρώτος Πατριάρχης μετά την άλωση της Βασιλεύουσας, πνευματικό τέκνο του αγίου Μάρκου του Ευγενικού, καθορίζει με άριστο τρόπο τη στάση των Ορθοδόξων, απέναντι των επισκόπων. Γράφει σε μια επιστολή του στους μοναχούς, να επιτηρούν τους επισκόπους, να βλέπουν αν είναι Ορθόδοξοι, ότι δεν διδάσκουν κακόδοξες διδασκαλίες και δεν συλλειτουργούν με αιρετικούς ή σχισματικούς¹⁶⁴!

Αυτό σημαίνει ότι η διακοπή της «κοινωνίας» πιστού από τον επίσκοπό του, τουλάχιστον όταν υπάρχουν λόγοι πίστεως, είναι υποχρεωτική και όχι δυναμική.

5. Τι γίνεται μετά την «παύση της κοινωνίας»

1. Τι συμβαίνει, αν ορισμένοι πιστοί διακόψουν την «κοινωνία» με επισκόπους για παραπτώματα πίστεως;

α. Οι λοιποί επίσκοποι οφείλουν να συνέλθουν σε Σύνοδο και να δικάσουν τις καταγγελίες των πιστών σε βάρος του επισκόπου. Η σύγκληση

¹⁶³ «Το γαρ κοινωνείν παρά αιρετικού ή προφανώς διαβεβλημένου κατά τον βίον, αλλοτριού Θεού και προσοικειού τω διαβόλω.» (P.G. 99,1668 D).

¹⁶⁴ «Τους επισκόπους υμών επιτηρείτε ίνα ώσιν Ορθόδοξοι, και μη διδάσκουσι δόγματα εναντίον της Ορθοδόξου Πίστεως, μηδέ τοις αιρετικοίς, ή τοις απεσχισμένοις συλλειτουργώσι. Τα δε άλλα, ή της αγνοίας αυτών εισί και της του καιρού κακίας και εισί συγγνωστοί, ή της προαιρέσεως αυτών και αυτοί μόνοι απολογήσονται τω Θεώ» (Πατριάρχου Νεκταρίου, *Επιτομή Ιεροκοσμικής Ιστορίας*, Εκδόσεις Ιεράς Μονής Σινά, Αθήναι 1980, σ.231)

τέτοιας Συνόδου αναφέρεται στον 15^ο Κανόνα της Πρωτοδευτέρας Συνόδου. Εάν μεν το δικαστήριο αυτό αποφασίσει ότι ο επίσκοπος είναι ένοχος, οφείλουν να καταδικάσουν τον επίσκοπο στις προβλεπόμενες από τους Κανόνες ποινές, που είναι η καθαίρεση κι' αφορισμός. Στην περίπτωση αυτή δικαιώνονται οι «αποτειχισθέντες» πιστοί.

Αν, αντίθετα, η Σύνοδος, διαπιστώσει, ότι ο καταγγελλόμενος επίσκοπος δεν είναι ένοχος, δηλ. δεν αστόχησε σε θέματα πίστεως, οφείλει να τον αθωώσει. Στην περίπτωση αυτή, οι αποτειχισθέντες οφείλουν να επαναλάβουν την «κοινωνία» με τον Ορθόδοξο επίσκοπο από τον οποίο κακώς διέκοψαν την «κοινωνία», οπότε λήγει το θέμα.

β. Οι Κανόνες δεν λένε τίποτε για την περίπτωση που οι επίσκοποι δεν συνέλθουν σε Σύνοδο για να εξετάσουν τις καταγγελίες όσων αποτειχίστηκαν. Πρέπει πάντα να έχουμε υπόψη μας ότι οι Κανόνες δεν αποτελούν μιά θεωρητική αντιμετώπιση όλων των προβλημάτων, που είναι δυνατόν να αντιμετωπίσει κάποτε η Εκκλησία. Οι Κανόνες θεσπίστηκαν σε συγκεκριμένη εποχή για την αντιμετώπιση των τότε προβλημάτων που αντιμετώπιζε η Εκκλησία.

Ειδικά δε οι Κανόνες των Οικουμενικών Συνόδων θεσπίστηκαν για να γίνουν νόμοι του κράτους, δηλ. της αυτοκρατορίας, της Οικουμένης¹⁶⁵. Πρέπει να έχουμε υπόψη μας ότι οι Οικουμενικές Σύνοδοι ήταν **πρωτίστως πολιτικός θεσμός**, σε αντίθεση με τις τοπικές Συνόδους που ήταν καθαρά εκκλησιαστικός θεσμός. Όταν λέμε ότι οι Οικουμενικές Σύνοδοι ήταν πρωτίστως πολιτικός θεσμός εννοούμε ότι όπως ο αυτοκράτορας είχε τη Σύγκλητο, για να τη συμβουλευεται σε πολιτικά ή άλλα θέματα του κράτους, έτσι θέλησε να έχει και ένα αντίστοιχο όργανο για να το συμβουλευεται για τα εκκλησιαστικο-θεολογικά θέματα, ιδίως όταν εμφανίζονταν αιρέσεις. Τις αποφάσεις των Οικουμενικών Συνόδων μόλις τις υπόγραφε ο αυτοκράτορας, αποτελούσαν νόμο του κράτους.

γ. Οι Οικουμενικές Σύνοδοι **έχουν και τεράστια εκκλησιαστική σημασία**. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι σ' αυτές λάβαιναν μέρος οι σπουδαιότεροι επίσκοποι, όπως ήταν οι Πατέρες της Εκκλησίας, οι οποίοι συνήθως αντιπροσώπευαν όλα τα τμήματα της αυτοκρατορίας. Υπό την έννοια αυτή οι Οικουμενικές Σύνοδοι αποτέλεσαν και εκκλησιαστικό θεσμό, χωρίς όμως ν' αποτελούν την ανώτατη αυθεντία στην Εκκλησία, όπως υποστηρίζεται σήμερα από πολλούς. **Η ανωτάτη αυθεντία στην Ορθοδοξία είναι η εμπειρία της θεώσεως των αγίων**, στην οποία άλλωστε πολλές φορές παραπέμπουν οι ίδιες οι Οικουμενικές Σύνοδοι.

Εξ άλλου, έχουμε και αιρετικές Οικουμενικές Συνόδους, όπως τη Ληστρική της Εφέσου το 449 μ.Χ., της Φλωρεντίας Φερράρας 1438- 1439 και άλλες. Γι' αυτό τις Ορθόδοξες Συνόδους οι Πατέρες τις αποκαλούν «**έγκριτες**». Είναι δε αυτές εν όλω εννιά¹⁶⁶.

δ. Κάθε φορά, που μιά αίρεση εισέβαλε στο χώρο της Εκκλησίας, αντιμετώπιζονταν τόσο από τις **τοπικές, ή Οικουμενικές Συνόδους**, αλλά και από

¹⁶⁵ Ονομάστηκαν οι Σύνοδοι αυτές «Οικουμενικές» επειδή ήταν Σύνοδοι της «Οικουμένης», που τότε ήταν η αυτοκρατορία. Γι' αυτό «Οικουμενική Σύνοδος» σημαίνει «αυτοκρατορική Σύνοδος», όπως το «Οικουμενικό Πατριαρχείο» σημαίνει «αυτοκρατορικό Πατριαρχείο» και δεν έχει την σημερινή έννοια της λέξεως «οικουμενικός», που σχετίζεται με κάποια δήθεν παγκοσμιότητα.

¹⁶⁶ Οι σημερινοί θεολόγοι τις περιορίζουν μόνο σε επτά. Παραλείπουν δηλ. τις δύο αντιπαπικές Συνόδους, την 8^η του έτους 879 μ.Χ. επί αγίου Φωτίου και 9^η των ετών 1341- 1351 επί αγίου Γρηγορίου Παλαμά.

τον **Ορθόδοξο λαό**, που έπαυε την «κοινωνία» με κάθε αιρετικό επίσκοπο. Αυτός ήταν ο κανόνας.

Εκτός όμως από τους Ορθοδόξους επισκόπους και τον Ορθόδοξο λαό, η Εκκλησία είχε και άλλα ερείσματα, που εξασφάλιζαν την ορθή πίστη της. Ήταν **οι αυτοκράτορες**, οι οποίοι ως επί το πλείστον ήταν Ορθόδοξοι, και **οι μοναχοί**.

Όταν διαταράσσονταν η Εκκλησία από κάποια αίρεση, κάποιοι, αν όχι όλοι από τους ανωτέρω παράγοντες αντιδρούσαν. Η δυσκολία υπήρχε όταν κάποιος ή κάποιοι αυτοκράτορες υποστήριζαν συγκεκριμένη αίρεση, όπως τον αρειανισμό, τον μονοθελητισμό, την εικονομαχία κτλ. Τότε αντιδρούσαν οι λοιποί παράγοντες, αν όχι όλοι, τουλάχιστον ορισμένοι, όπως συνήθως ο Ορθόδοξος λαός και οι μοναχοί. Πίστευαν όμως θα επανέρχονταν κάποτε ο αυτοκρατορικός θρόνος στους Ορθοδόξους, όπως πάντοτε συνέβαινε και θα υπερασπίζονταν την Ορθοδοξία.

Σήμερα, εξέλιπε ο θεσμός του αυτοκράτορα. Αλλά, και αν εξακολουθούσε να υπάρχει μάλλον πρέπει να θεωρείται βέβαιο, ότι δεν θα κατείχετο από Ορθοδόξους φορείς, οπότε είναι προτιμότερο που δεν υπάρχει!

ε. Αν οι επίσκοποι δεν συγκαλέσουν Σύνοδο, για να δικάσει τις κατηγορίες σε βάρος του επισκόπου, που κατηγορήθηκε για θέματα πίστεως, τότε την ευθύνη του σχίσματος αναλαμβάνουν οι επίσκοποι. Στην περίπτωση αυτή κανένας δεν μπορεί να υποχρεώσει τους αποτειχισθέντες για λόγους πίστεως να επανέλθουν σε «κοινωνία» με τον καταγγεληθέντα ως αιρετικό επίσκοπο.

Ως τότε όμως θα περιμένουν οι αποτειχισθέντες πιστοί την σύγκληση Συνόδου, που οι επίσκοποι δεν συγκαλούν; Θα **περιμένουν εύλογο χρόνο**. Ο χρόνος αυτός, λόγω ειδικών συνθηκών, μπορεί να είναι ακόμα και μερικά χρόνια! Αν μέσα στον εύλογο αυτό χρόνο δεν συνέλθει Σύνοδος Ορθοδόξων επισκόπων, τότε θα πρέπει να θεωρηθεί ότι **οι αποτειχισθέντες είναι η Εκκλησία!** Από τότε οι καταγγεληθέντες επίσκοποι, με όσους τους ακολουθούν, **παύουν επίσημα ν' αποτελούν ζωντανά μέλη της Εκκλησίας**.

2. Τι γίνεται όμως στη περίπτωση, όταν ένας επίσκοπος καταγγέλλεται για θέματα πίστεως και το δικαστήριο τον αθώνει, μολονότι κακοδοξεί;

Αυτό είναι ένα πολύ σοβαρό ζήτημα.

Στη περίπτωση αυτή, αν υπάρχουν άλλες Ορθόδοξες Εκκλησίες στον κόσμο, που δεν έχουν «κοινωνία» με τον καταγγεληθέντα ως αιρετικό επίσκοπο και όσους προηγουμένως τον αθώωσαν, οι πιστοί θα προσφύγουν στη δική τους κρίση. Αν, παρά ταύτα, και οι άλλες Ορθόδοξες Εκκλησίες δικαιώσουν τον καταγγεληθέντα επίσκοπό τους και όσους προηγουμένως τον αθώωσαν, ή «κοινωνούν» με αυτόν, τότε, **ή θα πρέπει να επαναλάβουν την «κοινωνία» με τον επίσκοπό τους, ή θα πρέπει να εμμένουν στις θέσεις τους**, θεωρώντας ότι όλοι οι επίσκοποι κατέστησαν αιρετικοί κι' επομένως, έπαυσαν να ανήκουν στην Ορθόδοξη Εκκλησία!

Από τη στιγμή αυτή, υπάρχει πλέον οριστικό σχίσμα στην Εκκλησία. Τα μέλη της Εκκλησίας «σχίζονται» σε δύο κομμάτια! Τότε, από τα δύο κομμάτια, που «σχίστηκε» η Εκκλησία, **το ένα μόνο** εξακολουθεί να είναι ή «μία αγία καθολική και αποστολική Εκκλησία»! **Το άλλο είναι σχίσμα και αίρεση!**

3. Τόσο στην περίπτωση αυτή, όσο και στην πιο πάνω που εξετάσαμε αν δεν συνέλθει Σύνοδος να εξετάσει τις κατηγορίες όσων αποτειχίστηκαν από τους επισκόπους τους, το τελευταίο κριτήριο είναι **η συνείδηση του Ορθοδόξου λαού**.

Αυτό σημαίνει ότι ο κάθε Ορθόδοξος πιστός θα κρίνει με γνώμονα την Ορθόδοξη συνείδησή του. Γι' αυτό, οφείλει να μελετήσει το θέμα πολύ σοβαρά,

υπεύθυνα και αμερόληπτα, με φόβο Θεού και προσευχή, για να διαπιστώσει που είναι η Εκκλησία, για να εντάξει τον εαυτό του. Έτσι, θα αποφασίσει σε ποιο κομμάτι υπάρχει αίρεση και που υπάρχει η Εκκλησία.

Όταν κάποιος είναι καλόπιστος, τίμιος με το Θεό και ανιδιοτελής στις σχέσεις του μαζί Του, ο Θεός θα οδηγήσει τα βήματά του στην αλήθεια, που είναι η Ορθόδοξη Εκκλησία. Όλοι οι πιστοί, που θα αντιμετωπίσουν το πρόβλημα αυτό με τα ίδια αυτά κριτήρια, θα καταλήξουν στο ίδιο συμπέρασμα, για το που υπάρχει η μία Εκκλησία. Οι πιστοί αυτοί θα αποτελούν **το λαό του Θεού**. Έτσι, ο Ορθόδοξος λαός, το «σώμα της Εκκλησίας», όπως είπαν οι Πατριάρχες της Ανατολής το 1848, αποδεικνύεται για μια ακόμα φορά ο «φύλακας της Ορθοδοξίας»!

Θα πρέπει να προσεχθεί ιδιαίτερα ότι δεν πρέπει να συνδυασθεί το ποιο κομμάτι των πιστών αποτελεί την Εκκλησία του Χριστού, από τον αριθμό των μελών, που την αποτελούν. Ο αριθμός των πολλών μελών δεν είναι κριτήριο της αλήθειας στην Ορθοδοξία. Έχουμε παραδείγματα στην ιστορία της Εκκλησίας, που οι περισσότεροι έπεσαν στην αίρεση, κι' έπαυσαν να είναι μέλη της, την οποία αποτελούσαν ελάχιστοι, ακόμη και τρία άτομα, όπως την εποχή του μονοθελητισμού. Τότε Εκκλησία ήταν ο άγιος Μάξιμος και οι δύο Αναστάσιοι, ο μαθητής του και ο αποκρισάριος.

Θα πρέπει όμως ο πιστός, για να αποφασίσει με βάση την Ορθόδοξη συνείδησή του, πρέπει να κινηθεί μέσα σ' ορισμένα θεολογικά πλαίσια. Ποιά είναι αυτά;

Θα εξετάσει ποιά Εκκλησία συγκεντρώνει τα χαρακτηριστικά της «Μίας αγίας καθολικής και αποστολικής Εκκλησίας». Όποια συγκεντρώνει αυτές τις ιδιότητες, αυτή συνεχίζει να είναι η Εκκλησία του Χριστού, η «μία αγία καθολική και αποστολική Εκκλησία»!

Με άλλα λόγια, ο κάθε πιστός, οφείλει να έχει ξεκαθαρίσει στη συνείδησή του το θέμα αυτό. Από την ορθή, ή λάθος απάντηση που θα δώσει ο καθένας, εξαρτάται πλέον η σωτηρία του! Σε περίπτωση λάθους, επωμίζεται και τις συνέπειες, για το αν θα βρεθεί **εντός ή εκτός Εκκλησίας!** Τα κριτήρια ή οι ιδιότητες αυτές, με βάσει τις οποίες πρέπει να κρίνει ο κάθε πιστός, με γνώμονα πάντα την Ορθόδοξη συνείδησή του, για το ποια είναι η Εκκλησία του Χριστού, είναι:

α. Ποιά, απ' τις δύο μερίδες διδάσκει, ότι υπάρχει μόνο «μία» Εκκλησία στον κόσμο. Και ποιά Εκκλησία θεωρεί τις άλλες, τις κακώς λεγόμενες «εκκλησίες», αιρετικές ή σχισματικές κοινότητες!

Θα εξετάσει δηλαδή, ποιά απ' τις δύο μερίδες θεωρεί ως αδελφές Εκκλησίες τις αιρετικές κοινότητες, όπως είναι οι Λατίνοι, οι Προτεστάντες, οι Μονοφυσίτες κλπ.! Ποιά θεωρεί, ότι αυτές οι κοινότητες των αιρετικών, έχουν «αποστολική διαδοχή»! Ποιά κηρύττει, ότι έχουν χάρη μυστηρίων! Ποιά επιτρέπει στους κληρικούς της να συμπροσεύχονται και συλλειτουργούν μαζί τους κ.ο.κ.! Ποιά μετέχει ως μέλος στο λεγόμενο «Παγκόσμιο Συμβούλιο Εκκλησιών»! Ποιά αναγνωρίζει τον Πάπα ως κανονικό επίσκοπο και συμπροσεύχεται, ή και συλλειτουργεί μαζί του!

Αν, κάποια μερίδα δέχεται όλα αυτά, αυτή η μερίδα δεν είναι η Εκκλησία!

β. Ποιά, απ' τις δύο μερίδες επιδιώκει να είναι «αγία». Αυτή είναι η Εκκλησία!

Η Εκκλησία, ομολογούμε στο Σύμβολο της Πίστεως, ότι είναι «αγία». Αυτό συμβαίνει, όχι μόνο γιατί η κεφαλή της, που είναι ο Χριστός, είναι αγία, αλλά και γιατί και τα μέλη της πρέπει να είναι αγία!

Άγιος είναι ένας χριστιανός όταν φτάσει σε κατάσταση «θεωρίας του Θεού», δηλ. στο φωτισμό ή στη θέωση. Τότε, ενώνεται με το Θεό. Το να μπορέσει κάποιος να φτάσει σ' αυτή την κατάσταση, απαιτείται μια ολόκληρη θεραπευτική διαδικασία. Την διαδικασία αυτή γνωρίζει και διαθέτει μόνο η Ορθόδοξη Εκκλησία. Ορθοδοξία είναι ο ορθός τρόπος θεραπείας του ανθρώπου. Αίρεση, κατ' ουσία, είναι ο λαθεμένος τρόπος θεραπείας του ανθρώπου, που τελικά τον οδηγεί στον θάνατο. Οι αιρέσεις δεν θεραπεύουν την ψυχή, επειδή ακολουθούν λαθεμένες μεθόδους θεραπείας. Γι' αυτό οδηγούν στη κόλαση.

Η αγιότητα είναι μία έννοια θεολογική. Σημαίνει την ένωση του ανθρώπου με τον Θεό! Για αγιότητα και αγίους μιλάνε και οι αιρετικοί. Αλλά, εννοούν τις έννοιες αυτές, όχι θεολογικά, αλλά ηθικά! Η άποψη αυτή είναι αιρετική. Έχει περάσει όμως, δυστυχώς, ανεπαίσθητα, και στα θεολογικά συγγράμματα πολλών Νεοελλήνων θεολόγων. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να αλλοιώνονται τα κριτήρια, με βάση τα οποία η Εκκλησία παραδέχεται, ότι κάποιος είναι άγιος. Έτσι, ανακηρύσσονται άγιοι πρόσωπα αφερέγγυα. Και οι μεν παπικοί, που δεν έχουν ιδέα από στάδια της τελειότητας, δηλ. κάθαρση, φωτισμό και θέωση, δικαιολογούνται να ανακηρύττουν τον καθένα ως «άγιο» τους! Δεν δικαιολογούνται όμως λεγόμενοι Ορθόδοξοι να ανακηρύττουν «αγίους» πρόσωπα, τα οποία ο Θεός δεν έδειξε με θεία σημεία, ότι θέλει η επί γης Εκκλησία Του να τους τιμά ως αγίους! Αυτά τα θεία σημεία είναι συνήθως τα θαύματα που επιτελούν τα λείψανά τους, το ότι παραμένουν αδιάφθορα, το ότι μυροβλύζουν¹⁶⁷, κλπ. Έτσι, νοθεύεται το αγιολόγιο της Εκκλησίας, πράγμα το οποίο αποτελεί τεράστια επιτυχία του Οικουμενισμού.

Η αίρεση αυτή, μετά τη νοθεία των δογμάτων, θέλει να νοθεύσει και το αγιολόγιο της Ορθοδοξίας, γιατί οι άγιοι για την Εκκλησία μας αποτελούν «κανόνα πίστεως», για κάθε πιστό! Αυτό σημαίνει, ότι, αν ένας χριστιανός μιμηθεί σ' όλα ένα άγιο, μπορεί να γίνει κι' αυτός άγιος. **Όταν όμως τοποθετούνται στο αγιολόγιο της Εκκλησίας αιρετικοί, ή μασόνοι ως άγιοι, τότε γιατί κάθε αιρετικός, ή κάθε μασόνος να μη προσδοκά να γίνει κι' αυτός άγιος;** Τέτοια πρόσωπα, λοιπόν, με τα οποία οι Οικουμενιστές επιδιώκουν να νοθεύσουν το Ορθόδοξο αγιολόγιο είναι αιρετικοί, και προπαντός αιρεσιάρχες! Είναι οι μασόνοι! Είναι ακόμα, και άλλα πρόσωπα, τα οποία από τώρα μπορεί να προγεύονται τον Παράδεισο, όμως ο Θεός δεν θέλησε η Εκκλησία Του να τα τιμά ως αγίους!

Λεγόμενες, λοιπόν, «εκκλησίες» που δεν «αγιαίνουν» τα μέλη τους, πολύ περισσότερο, που δεν ξέρουν την μέθοδο, με την οποία φθάνει ο άνθρωπος στην αγιότητα, δεν μπορεί ποτέ να είναι Εκκλησία! Επίσης, «εκκλησίες» που δέχονται τη νοθεία του αγιολογίου τους με αφερέγγυα από πλευράς Ορθοδοξίας πρόσωπα, δηλ. με «ψευτοαγίους», ή μασόνους, δεν είναι η Εκκλησία του Χριστού!

¹⁶⁷

Ως προς την μυρόβληση χρειάζεται ιδιαίτερη προσοχή, γιατί υπάρχουν περιπτώσεις, που διάφοροι ασυνείδητοι την προκαλούν με τεχνητά μέσα, όπως και την δακρυρροή εικόνων, για εκμετάλλευση του θρησκευτικού αισθήματος του λαού.

γ. **Ποιά** απ' τις δύο μερίδες επιδιώκει να τηρεί με κάθε ακρίβεια, χωρίς ν' αθετεί ούτε μία «κεραία», όσα παρέλαβε από τους αγίους Πατέρες; Αυτή, είναι η Εκκλησία.

Αυτή η μερίδα έχει την «καθολική πίστη», δηλ. ολόκληρη τη πίστη, χωρίς προσθήκες και αφαιρέσεις. Γι' αυτό και η Εκκλησία ονομάζεται «καθολική»! Η λέξη «καθολική» δεν έχει καμιά σχέση με το παπισμό. **Οι οπαδοί του Πάπα, λέγονται Φράγκοι ή Λατίνοι!**

Σε καμιά περίπτωση δεν επιτρέπεται να τους λέμε «καθολικούς» ή «Ρωμαιοκαθολικούς»!

Καθολικοί είμαστε εμείς οι Ορθόδοξοι, γιατί εμείς κρατάμε ακέραιη τη πίστη των αγίων Πατέρων της Εκκλησίας! Και, Ρωμαιοκαθολικοί, είμαστε μόνο εμείς οι Έλληνες Ορθόδοξοι, γιατί εμείς είμαστε οι Ρωμαίοι! Αυτοί είναι Λατίνοι και Φράγκοι.

δ. **Ποιά** απ' τις δύο μερίδες έχει την «αποστολική διαδοχή». Η Εκκλησία στο Σύμβολο της Πίστεως λέγεται «αποστολική», γιατί έχει την «αποστολική διαδοχή». Όταν λέμε «**αποστολική διαδοχή**» εννοούμε δύο πράγματα.

Πρώτον, ότι έχει την «διαδοχή» στη πίστη των Αποστόλων. Διαδέχεται δηλ. στη πίστη, ό,τι πίστευαν και οι Απόστολοι! Υπάρχει ταυτότητα στη πίστη με τους Αποστόλους.

Και δεύτερον, υπάρχει αλληλοδιαδοχή στις επισκοπικές χειροτονίες μέχρι τους Αποστόλους. Αλληλοδιαδοχή στις επισκοπικές χειροτονίες είναι εύκολο να υπάρχει και στις αιρετικές κοινότητες. Αυτό όμως, που δεν υπάρχει σ' αυτούς, είναι η αποστολική πίστη! Όπου δεν υπάρχει η αποστολική πίστη, σταματάει να υπάρχει και η αποστολική διαδοχή στις χειροτονίες τους!

Γι' αυτό, η Εκκλησία δέχεται, ότι «αποστολική διαδοχή» υπάρχει όπου ο επίσκοπος είναι «**και τρόπων μέτοχος και θρόνων διάδοχος**» των αποστόλων, και όχι μόνον μέσω της χειροτονίας¹⁶⁸.

Ποια, λοιπόν, απ' τις δυο μερίδες διαφυλάττει ακέραιη την πίστη των Αποστόλων; Ποια έχει την πραγματική «αποστολική διαδοχή»; Αυτή είναι η Εκκλησία του Χριστού! Η απάντηση, στα παραπάνω ερωτήματα, είναι εύκολη. Είναι η Εκκλησία, που δεν άλλαξε την Παράδοση.

¹⁶⁸

π. Γεωργ. Μεταλληνού, *Πρωτοπρεσβύτερος Ιω. Ρωμανίδης*, σελ. 84 -85

Β΄

Το ημερολόγιο στην Εκκλησία

Στην ενότητα αυτή εξετάζουμε το Ημερολόγιο ως αστρονομικό ζήτημα, το οποίο όμως για την Ορθόδοξη Εκκλησία είναι καθαρά εκκλησιαστικό θέμα. Έχουμε έτσι το «ημερολογιακό» ζήτημα, με το Ιουλιανό Ημερολόγιο και το Γρηγοριανό.

Εξετάζουμε τα της δημιουργίας του Γρηγοριανού Ημερολογίου από τον διαβόητο Πάπα Γρηγόριο ΙΓ΄. Στη συνέχεια εξετάζουμε την διάβρωση που έγινε στο χώρο της Ορθοδοξίας για την επιβολή του Ημερολογίου αυτού από τους Μελέτιο Μεταξάκη και Χρυσόστομο Παπαδόπουλο. Τέλος, εξετάζουμε το «Πατριαρχικό Διάγγελμα» του 1920 και το «Πανορθόδοξο Συνέδριο» της Κωνσταντινουπόλεως του 1923.

Επίσης εξετάζουμε το πως αντιμετώπισαν την αλλαγή του Παλαιού Ημερολογίου, τόσο ο πιστός Ορθόδοξος λαός, όσο και οι καινοτόμοι Ιεράρχες της Εκκλησίας.

Έχει μεγάλη σημασία η μελέτη της στάσης τους αυτής, γιατί αυτή καθορίζει το αν κινήθηκαν μέσα στα όρια της Εκκλησίας, που καθορίζουν οι Ιεροί Κανόνες. Γιατί, αν κάποιοι κινήθηκαν έξω από τα πλαίσια των Ιερών Κανόνων υπάρχει κίνδυνος να είναι ήδη έξω από την Εκκλησία.

1. Το ημερολόγιο δεν είναι μόνο αστρονομικό ζήτημα

Το ημερολόγιο είναι **πρώτιστα ζήτημα αστρονομικό**. Για την Εκκλησία όμως, αφότου πάνω σ' αυτό οικοδόμησε το εορτολόγιο και το Πασχάλιό της, απέκτησε εκκλησιαστική σημασία. Γι' αυτό την Εκκλησία δεν την ενδιαφέρει το ημερολόγιο από πλευράς αστρονομικής¹⁶⁹. Την πλευρά αυτή την αφήνει στους αστρονόμους. **Την ενδιαφέρει το ημερολόγιο, μόνο από την εκκλησιαστική του πλευρά.**

Ας δούμε όμως τα δύο ημερολόγια, για τα οποία δημιουργήθηκε ζήτημα στην Εκκλησία.

A. Το Ιουλιανό ημερολόγιο και το Πασχάλιο

1. Το ημερολόγιο αυτό πήρε το όνομά του από τον αυτοκράτορα της Ρώμης Ιούλιο Καίσαρα. Αυτός, το 45 π.Χ. το επέβαλε στο Ρωμαϊκό κράτος.

Το εφεύρε ο Έλληνας αστρονόμος Σωσιγένης από την Αλεξάνδρεια. Ήταν το τελειότερο ημερολόγιο για την εποχή εκείνη. Δεν ήταν όμως και το τέλειο, γιατί κάθε 128 χρόνια έχανε και μία μέρα. Αυτό έχει σημασία για την ημερομηνία της εαρινής ισημερίας. Ενώ δηλ. το 45 π.Χ., που επεβλήθη το ημερολόγιο αυτό στο ρωμαϊκό κράτος, η εαρινή ισημερία συνέπιπτε στις 23 Μαρτίου,¹⁷⁰ μετά από 128 χρόνια η ισημερία αυτή, κατέβηκε στις 22 Μαρτίου. Αυτό εννοούμε όταν λέμε χάνει

¹⁶⁹

Είναι λυπηρό το φαινόμενο ακόμη και επίσκοποι της Εκκλησίας της Ελλάδος να θεωρούν το Ημερολογιακό ζήτημα, ως απλό αστρονομικό θέμα. Ο Μητροπολίτης πρώην Φλωρίνης Αυγουστίνος Καντιώτης αναφέρει το εξής περιστατικό:

« Ενθυμούμαι, ότι εις την ιστορικήν Μονήν Λογγοβάρδας Πάρου οι μοναχοί τότε ήσαν έτοιμοι ν' αποσκιρτήσουν από την Εκκλησίαν της Ελλάδος, αλλ' ο τότε Μητροπολίτης Παροναξίας Ιερόθεος με ένα εφυές επιχείρημα κατώρθωσε να τους πείση. Επεσκέφθη την Ιεράν μονήν και κατηθύνθη εις το ηγουμειών παρουσία του αγίου ηγουμένου π. Φιλοθέου Ζερβάκου. Όταν είδε το ωρολόγιον της Μονής, που εδείκνυεν ωρισμένην ώραν, ο Ιερόθεος Εξήγαγεν εκ του θηλακίου του το ιδικόν ντου ωρολόγιον και λέγει εις τους μοναχούς.

-Το ωρολόγιόν σας δεν δεικνύει ακριβή ώραν, διότι εγώ έχω ώραν του αστεροσκοπείου Αθηνών.

Οι μοναχοί, χωρίς να εννοήσουν το απώτερον νόημα της ενεργείας του επισκόπου, παρεδέχθησαν την παρατήρησιν και διώρθωσαν την εσφαλμένην ώραν του ωρολογίου των. Τότε ο αρχιερεύς τους είπεν, ότι κάτι παρόμοιον εγένετο και με την αλλαγίαν του ημερολογίου» [*Χριστιανική Σπίθα*, 515 (Φεβρουάριος 1994) σ. 1].

¹⁷⁰

Θεοδοσίου - Δανέζη, *Η Οδύσσεια των Ημερολογίων*, τομ. Β', σελ. 37.

μία μέρα κάθε 128 χρόνια. Το έτος 325, που συγκλήθηκε η Α΄ Οικουμενική Σύνοδος η εαρινή ισημερία κατέβηκε στις 21 Μαρτίου¹⁷¹.

Η Εκκλησία των πρώτων χριστιανικών χρόνων αναπτύχθηκε μέσα στο ρωμαϊκό κράτος, που ίσχυε το Ιουλιανό ημερολόγιο. Πάνω σ' αυτό καθόρισε το «εορτολόγιο» της. Οι γιορτές της ήταν οι επέτειοι της άθλησης των μαρτύρων, της μνήμης των οσίων της και κυρίως ο γιορτασμός του Πάσχα. Επίσης, και ορισμένα άλλα ιστορικά γεγονότα απ' τη ζωή του Χριστού και της Εκκλησίας.

2. Εξ αιτίας του πιο πάνω λόγου, το ημερολόγιο απέκτησε και εκκλησιαστικό χαρακτήρα. Ή, καλύτερα, θα λέγαμε, ότι **για την Εκκλησία έχει μόνο εκκλησιαστικό χαρακτήρα**. Την Εκκλησία δεν την ενδιαφέρει το ημερολόγιο από πλευράς αστρονομικής. Οι Πατέρες της Α΄ Οικουμενικής Συνόδου, φαίνεται, ότι γνώριζαν ότι το Ιουλιανό ημερολόγιο κάθε 128 χρόνια χάνει μία μέρα, ότι δηλ. η ημερομηνία της εαρινής ισημερίας κατεβαίνει μία μέρα. Γνώριζαν ακόμη ότι το 325, που έγινε η Σύνοδος τους η ισημερία αυτή είχε φτάσει στις 21 Μαρτίου. Αυτό όμως, δεν τους ενδιέφερε. Και γι' αυτό δεν ασχολήθηκαν με την επιστημονική ακρίβεια του ημερολογίου, που χρησιμοποιούσε το ρωμαϊκό κράτος, μέσα στο οποίο ζούσαν.

Η Α΄ Οικουμενική Σύνοδος αναφέρθηκε στην εαρινή ισημερία παρεμπιπτόντως, όχι γιατί την ενδιέφερε αυτή καθεαυτή η ισημερία. Αυτό, που ενδιέφερε τους αγίους Πατέρες ήταν, να ορίσουν με αδιαμφισβήτητο τρόπο την εξεύρεση ημερομηνίας εορτασμού του Πάσχα για όλη την Εκκλησία. Μέχρι τότε, οι διάφορες τοπικές Εκκλησίες εόρταζαν το Πάσχα σε διαφορετικές ημερομηνίες. Αυτό το γεγονός τραυμάτιζε το δόγμα της ενότητας της Εκκλησίας.

Τα δύο πρώτα σταθερά σημεία, που αποφάσισαν οι Πατέρες της Α΄ Οικουμενικής Συνόδου, ήταν ο γιορτασμός του Πάσχα να γίνεται πάντοτε ημέρα Κυριακή, γιατί ο Κύριος αναστήθηκε ημέρα Κυριακή. Το δεύτερο σημείο ήταν, ότι το Πάσχα έπρεπε να γιορτάζεται **ύστερα από το Πάσχα των Εβραίων**, για ιστορικούς λόγους. Ο Χριστός σταυρώθηκε την παραμονή του Πάσχα των Ιουδαίων, αλλά αναστήθηκε την τρίτη ημέρα, δηλ. μετά το Πάσχα τους.

Μετά τον καθορισμό των δύο αυτών σταθερών σημείων, το πρόβλημα που έπρεπε ν' αντιμετωπίσουν οι άγιοι Πατέρες της Α΄ Οικουμενικής Συνόδου ήταν ο γιορτασμός του εβραϊκού Πάσχα, που είχε τεθεί ως σταθερό σημείο και προϋπόθεση του Πάσχα της Εκκλησίας. Οι Εβραίοι είχαν δικό τους ημερολόγιο, το οποίο ήταν σεληνιακό. Στηρίζονταν στους κύκλους της σελήνης, εξέταζαν δηλ. πότε ήταν πανσέληνος κλπ.. Το Πάσχα τους οι Εβραίοι το γιόρταζαν στις 14 του εβραϊκού μήνα Νισάν. Έπρεπε, λοιπόν, οι Πατέρες να συσχετίσουν τώρα τον εβραϊκό μήνα Νισάν με το Ιουλιανό ημερολόγιο, για να βρεθεί η ημερομηνία του εορτασμού του χριστιανικού Πάσχα.

3. Ο εβραϊκός μήνας Νισάν άρχιζε με την εαρινή ισημερία. Επομένως, οι Ιουδαίοι τελούσαν το Πάσχα τους την 14^η ημέρα, αφότου άρχιζε η εαρινή ισημερία. Στον υπολογισμό όμως του χρόνου έκαναν ένα λάθος. Το αποτέλεσμα ήταν πολλές φορές να γιορτάζουν το Πάσχα τους προ της εαρινής ισημερίας! Δηλαδή οι Εβραίοι βρίσκουν την ημερομηνία, που γιορτάζουν το Πάσχα τους με βάση το δικό τους Ημερολόγιο, που είναι σεληνιακό και όχι ηλιακό, όπως είναι το δικό μας.

¹⁷¹

Υποστηρίχθηκε η άποψη ότι το 1582, που ο πάπας Γρηγόριος ΙΓ΄ εισήγαγε στη παπική εκκλησία το Γρηγοριανό ημερολόγιο, το έτος είχε μόνο 355 μέρες, και όχι 365, γιατί εν τω μεταξύ είχε χάσει δέκα μέρες (βλ. Μητροπολίτου Δημητριάδος Χριστοδούλου Παρασκευαΐδη, *Παλαιοημερολογικό ζήτημα*, σ. 5)! Αυτό όμως δεν είναι σωστό!

Επειδή όμως οι Εβραίοι έπαυσαν να ορίζουν το Πάσχα τους στη σωστή ημερομηνία, οι χριστιανοί δεν μπορούσαν να τους ακολουθήσουν στο λάθος τους αυτό. Σε μία τέτοια περίπτωση θα ήταν υποχρεωμένοι, μερικές φορές να γιορτάζουν και αυτοί το χριστιανικό Πάσχα προ της εαρινής ισημερίας. Αυτό θα είχε ως αποτέλεσμα, ένα χρόνο να γιορτάζουν το Πάσχα δύο φορές και τον άλλο καμιά! Γι' αυτό έπαυσε να απασχολεί τους χριστιανούς η λαθεμένη ημερομηνία, που οι Εβραίοι γιόρταζαν και γιορτάζουν μέχρι σήμερα το Πάσχα τους. Ο Μέγας Κωνσταντίνος όρισε ότι η Εκκλησία, για τον ορισμό του Πάσχα πρέπει ν' ακολουθεί την «αληθέστερη τάξη», που είναι « το παραφυλάττειν την ακριβή του καιρού ώραν», η οποία βρίσκεται με βάση το Ιουλιανό Ημερολόγιο. Έπρεπε δηλ. η ημερομηνία του εβραϊκού Πάσχα να μη συμπίπτει προ της εαρινής ισημερίας. Οι χριστιανοί, λοιπόν, υπολογίζουν οι ίδιοι, με βάση το Ιουλιανό Ημερολόγιο, το πότε οι Εβραίοι έπρεπε κανονικά να γιορτάζουν το Πάσχα.

Αυτό είναι το λεγόμενο «νομικό Φάσκα». «Νομικό Φάσκα» είναι ο υπολογισμός του Πάσχα των Εβραίων κατά το Ιουλιανό ημερολόγιο. «Νομικό Φάσκα» επομένως είναι «η πανσέληνος μετά την εαρινή ισημερία», που δεν εξευρίσκεται «κατά το εβραϊκόν σεληνιακόν ημερολόγιον»¹⁷².

Για να διασφαλίσει η Α΄ Οικουμενική Σύνοδος τον εορτασμό του Πάσχα, μετά τον εορτασμό των Εβραίων, έθεσε τρεις όρους. Οι όροι αυτοί είναι: α) Να εορτάζεται το Πάσχα μετά την εαρινή ισημερία. β) Να εορτάζεται μετά την πρώτη πανσέληνο, μετά την εαρινή ισημερία και γ) να εορτάζεται την πρώτη Κυριακή, μετά τη πρώτη πανσέληνο. Βλέπουμε δηλ. ότι η Α΄ Οικουμενική Σύνοδος ακολούθησε αυτό το πολύπλοκο σύστημα για τον καθορισμό του εορτασμού του Πάσχα, όχι για λόγους επιστημονικής και αστρονομικής ακρίβειας, αλλά για να εορτάζουν οι χριστιανοί το Πάσχα οπωσδήποτε μετά το Πάσχα των Εβραίων, και ποτέ προηγουμένως, ή μαζί με τους Εβραίους.

Η απόφαση αυτή της Α΄ Οικουμενικής Συνόδου δεν σώζεται, όπως διατυπώθηκε. Γνωρίζουμε όμως γι' αυτή από τις επιστολές που έστειλε ο Μέγας Κωνσταντίνος προς τις Εκκλησίες, για να τις πληροφορήσει για τις αποφάσεις της Συνόδου, που έγιναν νόμος του κράτους. Μαθαίνουμε ακόμα, από ορισμένους ιστορικούς συγγραφείς¹⁷³ και τέλος, από τον 1^ο Κανόνα της Συνόδου της Αντιόχειας, ο οποίος δύο φορές ονομάζει την απόφαση «όρο».

Είναι γνωστό, ότι οι Οικουμενικές Σύνοδοι όταν ήθελαν να ρυθμίσουν μη δογματικά ζητήματα, εξέδιδαν «Κανόνες». Όταν όμως ήθελαν να ρυθμίσουν δογματικά ζητήματα, εξέδιδαν «όρους». Αυτό σημαίνει, ότι οι άγιοι Πατέρες της Α΄ Οικουμενικής Συνόδου θεώρησαν **ότι ο κοινός εορτασμός του Πάσχα, σύμφωνα με τα όσα αποφάσισαν, έχει δογματική σημασία και η μη συμμόρφωση με τον Όρο αυτό συνιστά αίρεση.** Γι' αυτό, ο επίσκοπος Ρώμης Βίκτωρ (189-199), το 190 μ.Χ., είχε ήδη καταδικάσει ως αίρεση τον μη κοινό εορτασμό του Πάσχα, και μάλιστα σε άλλη μέρα εκτός από την Κυριακή, και επέβαλε αφορισμό στους παραβάτες¹⁷⁴.

¹⁷² Εκκλησίας της Ελλάδος, *Ημερολογιακόν ζήτημα*, σ. 39.

¹⁷³ Τέτοιοι συγγραφείς είναι ο Σωκράτης (Ιστορία, βιβλ. Α΄ κεφ. Θ΄), ο Ευσέβιος (Εκκλ. Ιστορία, βιβλ. α΄ κεφ.9), Σωζόμενος, βιβλ. λ΄, κεφ. 21) κ.ά.

¹⁷⁴ Σήμερα, μόνο η Ορθόδοξη Εκκλησία της Φινλανδίας γιορτάζει το Πάσχα από το 1924, σύμφωνα με άδεια που της έδωσε ο τότε Πατριάρχης Ρωσίας Τύχων, όχι μαζί με τους άλλους Ορθοδόξους, κατά το Ιουλιανό ημερολόγιο, αλλά μαζί με τους Λατίνους, κατά το Γρηγοριανό ημερολόγιο. Με το θέμα αυτό θα ασχοληθούμε πιο κάτω.

Το σφάλμα του Ιουλιανού ημερολογίου, που σε κάθε 128 μέρες έφτανε την μία μέρα, ανακάλυψε ο πολυεπιστήμων Νικηφόρος Γρηγοράς (1295 – 1359), ο οποίος το 1324, πρότεινε στον Ρωμαίο αυτοκράτορα Ανδρόνικο Β΄ Παλαιολόγο (1282 – 1328) τη διόρθωση του Ιουλιανού ημερολογίου, που τότε είχε απόκλιση 13 μέρες. Ο αυτοκράτορας αρνήθηκε τη διόρθωση, **για να μη προκληθεί σχίσμα στην Εκκλησία!** Η διόρθωση του Ιουλιανού ημερολογίου έγινε το 1582, από τον διαβόητο Φράγκο πάπα Γρηγόριο ΙΓ΄ με το λεγόμενο Γρηγοριανό ημερολόγιο.

Β. Το Γρηγοριανό ημερολόγιο

Ο Πάπας Γρηγόριος ΙΓ΄ (1572 –1585) υπήρξε ένας από τους μεγαλύτερους Πάπες της Λατινικής Εκκλησίας. Απέβλεπε πάντοτε στον **εκφραγκισμό** των Ρωμαίων της Ανατολής.

Ο Γρηγόριος ΙΓ΄ για να «δοξάσει την παπασύνη» του ανέθεσε στον αστρονόμο Λουδοβίκο Λίλιο να διορθώσει τα σφάλματα του Ιουλιανού Ημερολογίου¹⁷⁵. Έτσι, προέκυψε το 1578 το λεγόμενο **Γρηγοριανό ή Φράγκικο Ημερολόγιο**, το οποίο εισήγαγε αμέσως στην Λατινική Εκκλησία, όχι όμως και στα προτεσταντικά κράτη. Η Γερμανία το δέχτηκε μόλις το 1700, η Αγγλία το 1725, και η Σουηδία το 1753!

Ο Γρηγόριος ΙΓ΄ θέλησε να το εισαγάγει και στην Ορθόδοξη Ανατολή. Το 1583 έστειλε **στο Πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως Ιερεμία Β΄ τον Τρανό**, δύο Έλληνες αντιπροσώπους του με δώρα και επιστολή¹⁷⁶. Ήταν η πρώτη επαφή μετά το 1054, που έγιναν οι αναθεματισμοί μεταξύ Ρώμης και Κωνσταντινούπολης. Μετά τους πρέσβεις αυτούς ο Πρίγκιπας της Ενετίας Νικόλαος Δαπόντε, έστειλε εκπρόσωπό του προς τον Πατριάρχη Ιερεμία Β΄ τον Τρανό, για να τον πείσει να επιτρέψει στους Ορθοδόξους των Ιονίων Νήσων να συνεορτάζουν το Πάσχα μαζί με τους Λατίνους. Ο Πατριάρχης απάντησε αρνητικά στον Νικ. Δαπόντε με μία ιστορική επιστολή, στην οποία αποκαλούσε το Νέο ημερολόγιο **«παγκόσμιο σκάνδαλο»**¹⁷⁷.

Το 1583 Σύνοδος, στην οποία εκτός του Πατριάρχη Ιερεμία Β΄ του Τρανού, έλαβε μέρος και ο Πατριάρχης Αλεξανδρείας Σίλβεστρος, όπως και πολλοί επίσκοποι, **καταδίκασε το Νέο ημερολόγιο του πάπα.**¹⁷⁸

¹⁷⁵ Ο Δ. Αιγινίτης σε ανακοίνωσή του στην Ακαδημία Αθηνών το 1927 τονίζει ότι «το Γρηγοριανόν (ημερολόγιον) είναι η αρτιωτέρα διασκευή του Ιουλιανού, την οποία είχε φιλοπονήσει ο Έλλην Γρηγοράς» (Μητροπολίτου Δημητριάδος Χριστοδούλου Παρασκευαΐδη, *Ημερολογιακό ζήτημα*, σ.17, υποσημ.)

¹⁷⁶ Οι αντιπρόσωποι του πάπα είχαν την εντολή να πείσουν τον Πατριάρχη για « την παραδοχή του νέου ημερολογίου», « ίνα μη επικρατεί τοσαύτη από των Λατίνων διάστασις», ίσως δε και να πετύχουν την ένωση των «Εκκλησιών». Γι' αυτό δόθηκαν οδηγίες στο Γάλλο πρεσβευτή στην Κωνσταντινούπολη να βοηθήσει την αποστολή των δύο αντιπροσώπων του πάπα (Μητροπολίτου Δημητριάδος Χριστοδούλου Παρασκευαΐδη, *Ημερολογιακό ζήτημα*, σ.19).

¹⁷⁷ Μεταξύ άλλων ο Ιερεμίας έγραφε, ότι η Ορθόδοξη Εκκλησία διαφυλάσσει τα παραδοθέντα σ' αυτήν, η δε δυτική κάνει όπως θέλει κι' επιθυμεί. Εμείς δεν μπορούμε να κάνουμε αλλιώς γιατί ο κάθε Πατριάρχης οφείλει να υπόκειται στους κανόνες και νόμους και παραδόσεις της Εκκλησίας... Το σεβάσιμον, λοιπόν, Πάσχα... από τον θείο Κλήμεντα και από την Σύνοδο της Νίκαιας, καλώς εξετάστηκε, καταρτίστηκε Πασχάλιον αιώνιον, το οποίο διατηρούμε αιωνίως και το φυλάγουμε μέχρι τη Δευτέρα του Χριστού παρουσία...

¹⁷⁸ «Πατριαρχεύοντας τούτου του Ιερεμίου σύνοδος Μητροπολιτών συνήχθη εν Κωνσταντινουπόλει τω αφγ' (1583) επιδημύσαντος και Σιλβέστρου του Αλεξανδρείας, ήτις κατακρίνασα το καινοτομηθέν υπό Γρηγορίου του Ρώμης Καλενδάριον, δεν το εδέχθη, κατά

Στη Πανορθόδοξη Σύνοδο του 1593, έλαβαν μέρος οι Πατριάρχες ΚΠόλεως Ιερεμίας Β΄ ο Τρανός, Αλεξανδρείας Μελέτιος ο Πηγάς, ο οποίος αντιπροσώπευε και τον Πατριάρχη Αντιοχείας, Ιεροσολύμων Σωφρόνιος και 41 αρχιερείς. Η Σύνοδος αυτή «επισημότερον, αλλ' εμμέσως» απέκρουσε το Νέο ημερολόγιο¹⁷⁹, γιατί κατ' αυτό, ήταν δυνατό να συμπέσει συνεορτασμός του χριστιανικού Πάσχα, με το εβραϊκό Πάσχα.

Εμμεσα καταδίκασαν το Νέο ημερολόγιο και μεταγενέστερες Σύνοδοι, όπως στα έτη 1722 και 1727. Αυτές, χωρίς ν' αναφέρουν ονομαστικά το Γρηγοριανό ημερολόγιο, το καταδίκασαν, όταν καταδίκαζαν κάθε «καινοτομία και νεωτερισμό» στην Ορθόδοξη Εκκλησία.

Η Σύνοδος του 1722 με Εγκύκλιό της προς τους Ορθοδόξους Αντιοχείς, στην περιφέρεια των οποίων δρούσε πολύ έντονα η προπαγάνδα των παπικών ιεραποστόλων, συμβούλευσε τους πιστούς να μην εξαπατώνται εύκολα και να μην ανοίγουν τα αυτιά τους, ν' ακούουν τις κακοδοξίες των Λατίνων. Τους συνέστησε να μην δέχονται τους νεωτερισμούς τους και τα ολέθρια δόγματα, με τα οποία θέλουν να τους εξαπατήσουν¹⁸⁰. Την Εγκύκλιο αυτή υπέγραψαν τρεις Πατριάρχες, ο Κωνσταντινουπόλεως Ιερεμίας Γ΄, ο Αντιοχείας Αθανάσιος, ο Ιεροσολύμων Χρύσανθος και πολλοί επίσκοποι.

Επίσης, η Σύνοδος του 1727 διακήρυξε, ότι οφείλουμε να μην αλλάζουμε τίποτε από τις παραδόσεις της Εκκλησίας μας, να μην αθετούμε τίποτε και να μη προσθέτουμε ή αφαιρούμε τίποτε¹⁸¹. Την Εγκύκλιο αυτή υπέγραψαν οι Πατριάρχες Κωνσταντινουπόλεως Παΐσιος Β΄, Αντιοχείας Σίλβεστρος, Ιεροσολύμων Χρύσανθος και πολλοί επίσκοποι.

Το ότι, οι μετά τον 16^ο αιώνα Πανορθόδοξοι Σύνοδοι δεν καταδίκασαν ονομαστικά το Νέο ημερολόγιο, ήταν μια πολύ σοφή και ενδεδειγμένη ενέργεια. Διαμηνύθηκε έτσι, ότι το θέμα της αλλαγής του ημερολογίου, μετά τις αποφάσεις των Συνόδων των ετών 1583, 1587 και 1593 δεν υφίσταται για την Ορθόδοξη Εκκλησία. Τη θέση αυτή ακολούθησαν πάντοτε οι Ορθόδοξοι, μολονότι γνώριζαν, ότι το Παλιό ή Ιουλιανό ημερολόγιο, χάνει κάθε 128 χρόνια μία μέρα, ως προς την εαρινή ισημερία. Θεωρούσαν το θέμα του ημερολογίου λυμένο για πάντα, αρνούμενοι κάθε συζήτηση γι' αυτό.

την αίτησιν των Λατίνων» (Μελετίου Μητροπολίτου Αθηνών, *Εκκλησιαστική Ιστορία*, Βιέννη 1783–1784, τ. Γ΄, σ. 402).

Στη καταδίκη του Γρηγοριανού ημερολογίου αναφέρεται και ο Μητροπολίτης Διδυμοτείχου Φιλάρετος Βαφειδής, στην Εκκλησιαστική Ιστορία του (Κωνσταντινούπολις 1912,, τ. Γ΄ σ.124 - 125). Επίσης, βλ. Δοσιθέου Ιεροσολύμων, *Τόμος Αγάπης*, Ιάσιον 1968 σ.538, Μ. Γεδεών, Κανονικά Διατάξεις, Κωνσταντινούπολις 1888–1889 τ. α΄, σ. 34. κ.ά.

¹⁷⁹ Μητρ. Δημητριάδος Χριστοδούλου Παρασκευαΐδη, *Παλαιοημερολογικό ζήτημα*, σ. 24.

¹⁸⁰ Η Εγκύκλιος, μεταξύ άλλων έγραφε: «μη εξαπατάσθαι ραδίως, μηδέ ανοίγειν τα ότα ταις των Λατίνων κακοφωνίαις, αλλ' ουδέ παραδέχεσθαι τους νεωτερισμούς αυτών, και όσα ταις κατά απάτην ψευδή και ολέθρια δόγματα με σοφιστικά επιχειρήματα σπεύδουσι να εγκατασπεύρουν εις τας ψυχάς υμών (Καρμίρη, τομ. Β΄, σ.823).

¹⁸¹ Η Εγκύκλιος αυτή μεταξύ άλλων έγραφε: «εκλήθημεν...εις το πιστεύειν και φρονείν όσα η καθ' ημάς του Χριστού Εκκλησία παρέλαβε και διασώζει, μέχρι τούδε απαραμειώτα και ανόθευτα εις το παντελές, είτε δόγματα πίστεως, όρους τε και κανόνας, είτε παραδόσεις της Εκκλησίας εγγράφους τε και αγράφους. Οφειλομεν άρα περιέπειν ταύτα πάντα και ενστερνίζεσθαι όλη ψυχή, διανοία τε και προθυμία, και μηδέ κεραϊάν εκ τούτων αθετείν, ή μεταποιείν, ή προστιθέναι, ή αφαιρείν, αλλά την ευθειαν και βασιλικήν και άπταιστον της σωτηρίας οδόν, την μήτε εις τα δεξιά, μήτε εις τα αριστερά κλίνουσαν» (Καρμίρη, τομ. Β΄, σ. 863).

2. Η 10^η Μαρτίου 1924

Η 9^η Μαρτίου 1924 αποτελεί ορόσημο για την Εκκλησία της Ελλάδος. Είναι η τελευταία μέρα, που το ποιμνιό της ήταν ενωμένο σε μία Εκκλησία. Μετά, η άλλη μέρα που ξημέρωσε, για άλλους ήταν **10^η Μαρτίου**, για άλλους όμως ήταν **...23^η Μαρτίου!**

Ο Ορθόδοξος λαός της Ελλάδος, που έπρεπε να είναι πάντα ενωμένος ενάντια στους τόσους εχθρούς του, διασπάστηκε, σε όσους συνέχισαν να είναι ό,τι ήταν και στις 9 Μαρτίου, δηλ. όσους συνέχισαν ν' ακολουθούν το Παλιό ημερολόγιο, και σ' όσους δέχτηκαν το Νέο ή Φράγκικο!

Οι τελευταίοι ονομάστηκαν «**Νεοημερολογίτες**». Οι άλλοι, πήραν το όνομα «**Γνήσιοι Ορθόδοξοι**», ή όπως χλευαστικά τους ονόμασαν οι αντίθετοί τους, «**Παλαιοημερολογίτες**»! Και αυτή τη «χλεύη», οι πιστοί συνεχιστές της Ορθοδόξου Παραδόσεως, δηλ. τα εναπομείναντα γνήσια μέλη της Εκκλησίας, «**τον ονειδισμόν του Χριστού φέροντες**»,¹⁸² την θεώρησαν τίτλο τιμής!

Την ονομασία «Γνήσιοι» την χρησιμοποιεί ο άγιος Κύριλλος Ιεροσολύμων, προσφωνώντας έτσι τους πιστούς¹⁸³.

Έκτοτε, οι ακολουθούντες το Παλιό Ημερολόγιο, μένουν πιστοί στη γραμμή τους να μην έχουν καμία «κοινωνία» με όσους δέχτηκαν την αλλαγή του Ημερολογίου. Έχουν την πεποίθηση ότι η αλλαγή του Ημερολογίου αποτελεί κακόδοξη καινοτομία. Πιστεύουν ότι αποτελούν μέλη της Εκκλησίας του Χριστού, σύμφωνα με τα παραγγέλματα των αγίων Πατέρων της Εκκλησίας, οι οποίοι εντέλλονται στους πιστούς να φεύγουν από τους αιρετικούς επισκόπους, γιατί η «κοινωνία» μαζί τους καθιστά και αυτούς αιρετικούς και τους αποκόπτει απ' το σώμα της Εκκλησίας.

Γι' αυτό αντέδρασαν έντονα στην αλλαγή του Ημερολογίου το 1924. Ορισμένες απ' τις πρώτες αντιδράσεις των πιστών αυτών περιγράφουμε στη συνέχεια.

3. Οι πρώτες αντιδράσεις των πιστών

1. Η αλλαγή του ημερολογίου το 1924, ξεσήκωσε μεγάλη μερίδα του λαού. Υπήρξε κυριολεκτικά λαϊκός ξεσηκωμός. Οι άνθρωποι παντού φώναζαν «**φραγκέψαμε, φραγκέψαμε!**»!

Το σημαντικό είναι, ότι η αντίδραση αυτή υπήρξε αυθόρμητη! Δεν υπήρξε ηγέτης να τους ξεσηκώσει. Δεν βρέθηκε ανάμεσά τους ούτε ένας επίσκοπος, ούτε ένας μεγαλόσχημος κληρικός, ή θεολόγος! Μόνο στο Άγιο Όρος υπήρξαν μερικοί

¹⁸² Εβρ. 11, 26.

¹⁸³ Κύριλλος Ιεροσολύμων, *Κατήχησις προς τους Νεοφωτίστους*, P.G.33, 1065 A. Και ο Γελάσιος Κυζίκου χρησιμοποιεί τον ίδιο όρο, βλ. P.G. 85, 1296 B.

μοναχοί, μεταξύ των οποίων ο Αρσένιος Κοττέας, μια σημαντική μορφή του αγιορείτικου μοναχισμού. Οι ολιγάριθμοι αγιορείτες μοναχοί από τη πρώτη στιγμή κατάλαβαν το που οδηγούσε αυτή η άθεσμη αλλαγή. Αυτοί μόνο, όσο μπορούσαν, συμπαραστάθηκαν στον Ορθόδοξο αυτό λαό.

Είναι, ίσως, η πρώτη φορά στην ιστορία της Εκκλησίας, που λαϊκοί μόνοι τους ανέλαβαν την ευθύνη και το βάρος μιας τέτοιας πρωτοβουλίας, με αντιμέτωπους, τους ποιμένες τους επισκόπους.

Αμέσως, μετά την αλλαγή του ημερολογίου, όσοι δεν θέλησαν να συμμορφωθούν με την απόφαση αυτή του Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου, **διέκοψαν την «κοινωνία» με όλους τους επισκόπους της Ιεραρχίας**, επειδή ακολούθησαν το φράγκικο ημερολόγιο. **Διέκοψαν ακόμα τη «κοινωνία» και με όλους τους κληρικούς, που μνημόνευαν αυτούς τους επισκόπους.** Έμειναν όμως χωρίς ιερείς, που χρειαζόνταν για να εξυπηρετηθούν.

Έτσι, οι άνθρωποι αυτοί σταμάτησαν να εκκλησιάζονται σε ναούς, που λειτουργούσαν ιερείς με το Νέο. Σταμάτησαν να εξυπηρετούνται από Νεοημερολογίτες κληρικούς. Εάν έβρισκαν κάποιο κληρικό, που έμεινε πιστός στη Παράδοση της Εκκλησίας, εκκλησιάζονταν όπου εκείνος λειτουργούσε, είτε σε κανένα ξωκλήσι, είτε στην ύπαιθρο. Αν δεν έβρισκαν, δεν πήγαιναν πουθενά. Δεν φιλούσαν ούτε το χέρι κληρικού, που ακολουθούσε το Νέο ημερολόγιο.

Οι ιερείς, που χρειαζόνταν να τους εξυπηρετούν, ήταν ελάχιστοι, έως ανύπαρκτοι. Ήταν αδύνατο να καλυφθούν οι ανάγκες όσων έμειναν πιστοί στο πατροπαράδοτο ημερολόγιο της Εκκλησίας. Τα παιδιά τους τα άφηναν αβάπτιστα, μέχρι να βρεθεί παπάς με το Παλιό. Εκεί όμως, που είχαν πραγματικά σοβαρό πρόβλημα ήταν, όταν πέθαινε κάποιος και δεν είχαν δικό τους παπά. Διάβάζαν μόνοι τους τη νεκρώσιμη ακολουθία και τον έθαβαν χωρίς παπά! Και πέρα απ' όλα αυτά είχαν ν' αντιμετωπίσουν τους διωγμούς και την έχθρα της κρατικής Εκκλησίας, αλλά και της πολιτείας.

2. Για να μπορέσουμε να μεταφερθούμε κάπως στο κλίμα της εποχής εκείνης, θα παραθέσουμε μερικά περιστατικά του ζήλου των πιστών του Παλαιού Ημερολογίου, όπως μας τα διέσωσε στο Ιστορικό περιοδικό «Πάτρια» ο μακαριστός επίσκοπος Πενταπόλεως Καλλιόπιος Γιαννακουλόπουλος, ένας αξιολογώτατος Ιεράρχης του Παλαιού Ημερολογίου.

α. Στην Τήνο υπάρχει το γυναικείο μοναστήρι Κεχροβουνίου. Το 1924 αριθμούσε 120 μοναχές. Προτού ακόμα φθάσει η Εγκύκλιος στο μοναστήρι για την αλλαγή του Ημερολογίου, έτυχε να επισκεφθεί το μοναστήρι ο π. Φιλόθεος Ζερβάκος, Ηγούμενος της Λογγοβαρδίας. Ο π. Φιλόθεος παρότρυνε τις μοναχές να μη δεχθούν το Νέο Ημερολόγιο, δεδομένου ότι και ο ίδιος δεν είχε πρόθεση να το δεχθεί στο μοναστήρι του. Οι μοναχές άκουσαν τις συμβουλές του π. Φιλόθεου. Παρέμειναν με το Παλιό. Το 1925 επισκέφθηκε το μοναστήρι ο Χρυσόστομος Παπαδόπουλος, ο οποίος χαιρέτησε τις μοναχές, λέγοντας :

- Καλώς, τα παιδιά μου!
- **Εμείς, του απάντησαν με ομολογιακό θάρρος οι καλόγριες, πατέρα σχισματικό και λατινόφρονα δεν έχουμε, ούτε αναγνωρίζουμε!**

Έκτοτε, το μοναστήρι διασπάστηκε. Σαράντα μοναχές παρέμειναν με το Παλιό. Ο τοπικός επίσκοπος Αθανάσιος παρέπεμψε πέντε απ' τις μοναχές, που πρωτοστατούσαν στην άρνηση να δεχθούν το Νέο Ημερολόγιο, στο Συνοδικό Δικαστήριο. Διάταξε τη χωροφυλακή της Τήνου να τις συλλάβει και να τις οδηγήσει

σ' αυτό. Η απόφαση του Δικαστηρίου ήταν καθαίρεση από το μοναχικό σχήμα (!) και αφορισμός!¹⁸⁴

β. Το 1924 εφημέριος στο χωριό Κέρτεζη Καλαβρύτων ήταν ο παπα-Σπυρίδων Οικονόμου, ένας γέρος 79 ετών. Ο παπα-Σπυρίδων δεν δέχτηκε το νέο Ημερολόγιο. Ο δεσπότης του Αιγιαλείας Τιμόθεος τον κάλεσε στη Μητρόπολη να τον νουθετήσει για το Νέο Ημερολόγιο. Όταν ο Τιμόθεος τέλειωσε τις νουθεσίες του, ο παπα-Σπυρίδων του απάντησε:

- Στα γεράματά μου εγώ, άγιε Δέσποτα, Φράγκος δεν γίνομαι!

Ο Τιμόθεος τον έβαλε σε αργία και τον παρέπεμψε στο Συνοδικό Δικαστήριο. Εκεί, οι Συνοδικοί επίσκοποι με τον Χρυσόστομο Παπαδόπουλο, τον κάλεσαν να υποταχθεί στην Εκκλησία (του Νέου Ημερολογίου), για να μην χάσει την ψυχή του. Ο παπα-Σπυρίδων τους απάντησε:

- Μα, για να μη χάσω την ψυχή μου άγιοι Συνοδικοί, δεν απαρνιέμαι το πάτριο εορτολόγιο των αγίων Πατέρων μου!

Το Δικαστήριο τον καθαίρεσε και διέταξε την εξορία του!¹⁸⁵

γ. Στη γιορτή των αγίων Ταξιαρχών γίνονταν ολονύκτια ακολουθία στον ομώνυμο ναό της Μάνδρας Αττικής. Οι Ορθόδοξοι που έμειναν πιστοί στο Παλαιό Ημερολόγιο με δυσκολία είχαν εξασφαλίσει τον ιερέα Χριστοφόρο Ψαλλίδα να τους λειτουργήσει.

Ο εσπερινός άρχισε ήσυχα και ειρηνικά. Το ίδιο θα συνεχίζονταν και θα τέλειωνε όλη αγρυπνία, αν δεν έκαναν την εμφάνισή τους τα όργανα της τάξεως, που εκείνο το βράδυ ήταν όργανα αταξίας! Ζητούσαν να συλλάβουν τον ιερέα, σύμφωνα με διαταγή του Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου!

Οι πιστοί έκλεισαν τις πόρτες του ναού και η αγρυπνία συνεχίζονταν σε ατμόσφαιρα πιο κατανυκτική. Οι χωροφύλακες κτυπούν πόρτες, παράθυρα, τοίχους! Μαίνονται, ουρλιάζουν και αισχρολογούν! Οι πιστοί μέσα στο ναό προσεύχονται ήρεμα και ευλαβικά. Ζητούν από τον Κύριο ενίσχυση ν' αντέξουν τον άδικο διωγμό τους!

Κοντεύει να ξημερώσει. Η αγρυπνία τέλειωσε. Πρέπει να φυγαδεύσουν τον ιερέα. Έξω όμως καιροφυλακτούν οι χωροφύλακες. Οι πιστοί είναι αποφασισμένοι να προστατεύσουν τον παπά τους. Δεν τους σκιάζει τίποτε. Ανοίγουν οι πόρτες του ναού. Οι πιστοί εξέρχονται. Σχηματίζουν ένα τείχος γύρω από τον ιερέα τους. Μέσα στο σκοτάδι ξεπροβάλλουν μπροστά τους σαν ανήμερα θεριά τα όργανα της τάξεως. Απαιτούν την παράδοση του ιερέα τους.

- Μόνο αν περάσετε πάνω από τα πτώματά μας, θα πάρετε τον παπά μας, τους απαντούν.

Οι χωροφύλακες δεν μπορούν να διασπάσουν τον ανθρώπινο κλοιό. Αρχίζουν να πυροβολούν. Ένας χωροφύλακας σηκώνει το κοντάκι του όπλου να κτυπήσει τον ιερέα. Το αντιλαμβάνεται μιά γυναίκα, η Αικατερίνη Ρούτη. Για να προστατεύσει τον ιερέα, τον καλύπτει με το σώμα της ως ασπίδα. Και δέχεται αυτή το θανάσιμο πλήγμα! **Η εικοσιεπτάχρονη Αικατερίνη Ρούτη, μάνα με δύο μικρά παιδιά,**

¹⁸⁴ Επισκόπου Καλλιοπίου Γιαννακουλοπούλου, *Πάτρια*, τομ. Δ', σελ. 8 επ.

¹⁸⁵ Επισκόπου Καλλιοπίου Γιαννακουλοπούλου, *Πάτρια*, τομ. Ε', σελ. 87 επ.

πέφτει στο δάπεδο του ναού, βόφοντάς το με το μαρτυρικό αίμα της, ψελλίζοντας «Παναγία» μου!¹⁸⁶

δ. Το 1929 οι πιστοί του Παλαιού Ημερολογίου στη Δεσφίνα Φωκίδας παρακολουθούσαν με ευλάβεια τη θεία Λειτουργία, που κατ' αραϊά διαστήματα ετελείτο. Μετά το καθαγιασμό των Τιμίων Δώρων και ο ιερέυς ήταν έτοιμος να εκφωνήσει το «Εξαιρέτως της Παναγίας Αχράντου...», ανοίγει απότομα η πόρτα του ναού και μπαίνει μέσα έξαλλος ο **Νεοημερολογίτης δεσπότης της Φωκίδας Ιωακείμ, με τη «συνοδεία» του. Πηγαίνει κατ' ευθείαν στο ιερό, αρπάζει τον ιερέα απ' τα μαλλιά, τον γρονθοκοπεί και τον βγάζει έξω απ' αυτό. Παράλληλα, έριξε στο δάπεδο το άγιο Δισκοπότηρο και σκόρπισε το Σώμα και Αίμα του Κυρίου!**¹⁸⁷

3. Για την Ορθόδοξη Εκκλησία το Παλιό Ημερολόγιο ήταν πάντοτε ταυτισμένο με την Ορθοδοξία, όπως αναφέρει η Πατριαρχική και Συνοδική Εγκύκλιος του Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως του 1902,

*«δια το είναι πατροπαράδοτον και εκκλησιαστικώς ανέκαθεν κεκυρωμένον».*¹⁸⁸

Η πεποίθηση όσων έμειναν πιστοί στο Παλαιό, ότι όσοι δέχτηκαν το Νέο, «φράγκεψαν», ήταν επαλήθευση των όσων έγραψε το 1895 η εφημερίδα του Οικουμενικού Πατριαρχείου «Εκκλησιαστική αλήθεια», στην οποία αναφέρεται ότι

*«η απότομος αλλαγή του ημερολογίου θα ισοδυνάμει εις τα όμματα του λαού προς απόπειραν τροποποιήσεως της πίστεως των Πατέρων του, προς αυτόχρημα εκφραγκισμόν»!*¹⁸⁹

Το «φράγκεμα» ήταν για την εποχή εκείνη η μεγαλύτερη συμφορά για ένα Ρωμηό Ορθόδοξο!

Η μερίδα αυτή του λαού που αντέδρασε, αυτό ακριβώς πίστεψε. Πίστεψε ότι οι νεωτεριστές επίσκοποι του, με την αλλαγή του ημερολογίου, τροποποιούσαν «την πίστη των Πατέρων του»! Πίστεψε ότι εγκατέλειπαν την Ορθόδοξη πίστη και προσχωρούσαν στη πίστη των Φράγκων, των μεγαλύτερων αιρετικών και μεγαλύτερων εχθρών του! Πίστεψε ότι αλλαξοπιστούσαν! Ότι άλλαζαν τη θρησκεία του! Και αυτό, μπορούμε να το δούμε σήμερα ξεκάθαρα, ύστερα από ογδόντα χρόνια μετά την αλλαγή.

4. Πως αντέδρασαν οι επίσκοποι για την παύση της «κοινωνίας»

1. Η παύση της εκκλησιαστικής «κοινωνίας» όσων έμειναν πιστοί στο Ιουλιανό ημερολόγιο της Εκκλησίας, όπως ήταν φυσικό, ενόχλησε τους επισκόπους, προπαντός τον Χρυσόστομο Παπαδόπουλο.

¹⁸⁶ Επισκόπου Καλλιοπίου Γιαννακουλοπούλου, *Πάτρια*, τομ. Α' σελ. 10 –13.

¹⁸⁷ Επισκόπου Καλλιοπίου Γιαννακουλοπούλου, *Πάτρια.*, τόμ. Θ', 43 επ.

¹⁸⁸ Καρμίρη, τ. Β', σ. 946ζ

¹⁸⁹ Αρχιμ. Θεοκλήτου Στράγκα, τόμ. Β' υποσημ. σ. 1158.

α. Αντί να προβληματιστούν από την αντίδραση του ποιμνίου τους και σκεφθούν την επαναφορά του Παληού ημερολογίου, όπως έκανε ο Πατριάρχης Τύχων στην Ρωσία, πέρασαν στην αντεπίθεση. Άρχισαν να κατηγορούν τους ανθρώπους αυτούς για ανυπακοή και απείθεια στην Εκκλησία. Επικαλούνταν μάλιστα τα λόγια του Παύλου που γράφει στην επιστολή του προς Εβραίους

*«πείθεσθε τοις ηγουμένοις υμών και υπείκετε. Αυτοί γαρ αγρυπνούσιν υπέρ των ψυχών υμών, ως λόγον αποδώσοντες»!*¹⁹⁰

Τι εννοεί όμως ο Απ. Παύλος με τα λόγια αυτά; Είναι υποχρεωμένοι οι πιστοί να κάνουν αδιάκριτη υπακοή στους ποιμένες τους, τους «ηγουμένους», που λέει η αγία Γραφή, όταν διδάσκουν πράγματα ξένα από την Παράδοση της Ορθοδοξίας;

Οι Πατέρες αποδίδουν τεράστια σημασία στον επίσκοπο μέσα στη ζωή της Εκκλησίας. Ο άγιος Ιγνάτιος τον θεωρεί «εις τόπον» και «τύπον» Χριστού. Γι' αυτό συμβουλεύει τους πιστούς, λέγοντας

*«όλοι ν' ακολουθείτε τον επίσκοπο...Να μη κάνει κανένας τίποτα από όσα ανήκουν στην Εκκλησία, χωρίς τη γνώμη του... Εκείνο που θα επιλέξει ο επίσκοπος, αυτό είναι ευάρεστο και στο Θεό...Εκείνος που κάνει κρυφά από τον Επίσκοπο, λατρεύει τον διάβολο»!*¹⁹¹

Αυτά όμως, ισχύουν για όλους τους επισκόπους;

β. Όταν ο επίσκοπος είναι όπως τον θέλει ο Θεός, ασφαλώς ισχύουν. Άλλωστε, ο Απ. Παύλος όταν γράφει «πείθεσθε τοις ηγουμένοις υμών και υπείκετε», συμπληρώνει αμέσως «αυτοί γαρ αγρυπνούσιν υπέρ των ψυχών υμών ως λόγον αποδώσοντες». Δηλ. ένας καλός επίσκοπος «αγρυπνεί» για τη σωτηρία του ποιμνίου του, γιατί θα αποδώσει λόγο στο Θεό κατά την ημέρα της κρίσεως. Η σωτηρία του ανθρώπου στηρίζεται σε δύο πράγματα. Στην ορθή πίστη και στη τήρηση των εντολών του Θεού. Όταν, λοιπόν, ο επίσκοπος διδάσκει το ποιμνίό του την ορθή πίστη και δεν αλλοιώνει τις εντολές του Θεού, για να φανεί αρεστός στους ανθρώπους, τότε οι πιστοί είναι υποχρεωμένοι να κάνουν υπακοή στον επίσκοπο και σε κάθε Ορθόδοξο πνευματικό τους πατέρα.

2. Αν όμως, διδάσκουν διαφορετικά απ' το Ευαγγέλιο και από ό,τι δίδαξαν οι Πατέρες της Εκκλησίας, τα πράγματα αλλάζουν.

α. Ο ίδιος ο Απ. Παύλος γράφει στους Γαλάτες:

*«αλλά και εάν ημείς ή άγγελος εξ ουρανού ευαγγελίζεται υμίν παρ' ο εσηγγελισάμεθα υμίν, ανάθεμα έστω»!*¹⁹²

Ο Απ. Παύλος δηλαδή **αναθεματίζει όποιον, τον οιονδήποτε, διδάσκει διαφορετικά απ' ό,τι διδάσκει το Ευαγγέλιο και οι Απόστολοι.**

Ο Μέγας Αθανάσιος λέει ότι

«εκείνο που δεν προέρχεται από την διδασκαλία των Πατέρων, αλλά έχει επινοηθή τώρα, τι άλλο μπορεί να είναι, παρά εκείνο δια το οποίον προείπεν ο μακάριος Παύλος, ότι "εις τους εσχάτους χρόνους θα απομακρυνθούν μερικοί από την ορθήν πίστιν και θα προσκολληθούν εις τα πνεύματα της πλάνης και τας διδασκαλίας των δαιμόνων, που υποκρύπτονται εις την υποκρισίαν ανθρώπων

¹⁹⁰ Εβρ. 13, 17.

¹⁹¹ Ιγνατίου Αντιοχείας, Προς Σμυρναίους VIII, 1-2.

¹⁹² Γαλ. 1, 8.

ψευδολόγων, οι οποίοι είναι αναίσθητοι εις την συνείδησίν των” και “εις ανθρώπους οι οποίοι στρέφουν το πρόσωπόν των δια να μη ιδούν την αλήθειαν” »!¹⁹³

β. Διαφορετικά όμως, απ’ τη διδασκαλία των Αγίων Πατέρων, δίδαξαν στην ιστορία της Εκκλησίας μας, όχι μόνο λαϊκοί, θεολόγοι ή μη, όχι μόνο μοναχοί, διάκονοι και ιερείς, αλλά και επίσκοποι, και αρχιεπίσκοποι και πατριάρχες! Ο Νεστόριος, ο Βέκκος ήταν Πατριάρχες Κωνσταντινουπόλεως. Ο Διόσκορος, ήταν Πατριάρχης Αλεξανδρείας, κ.ο.κ.

Ο άγιος Ταράσιος λέει σχετικά :

*« και αιρεσιάρχαι οι ιεράρχαι γέγονασι. Και αντί ειρήνης έριν τω λαώ προσεφώνησαν, αντί δε σίτου ζιζάνια ταις εκκλησιαστικαίς αρούραις ενέσπειραν. Τον οίνον έμιζαν ύδατι και τον πλησίον επότισαν ανατροπήν δολεράν. Και λύκοι Αραβικοί όντες δοράν προβάτων υπεκρίθησαν ενδύσασθαι. Και την αλήθειαν παραλογιζόμενοι, το ψεύδος επεσπάσαντο»!*¹⁹⁴

2. Θα πρέπει λοιπόν οι πιστοί να κάνουν υπακοή σε τέτοια πρόσωπα; Ασφαλώς, όχι! Που το στηρίζουμε αυτό; Στα όσα μας παραγγέλλουν οι άγιοι Πατέρες. Να δούμε τι λένε:

α. Ο Μέγας Αθανάσιος γράφει:

*«Βαδίζοντες την απλανή και ζωηφόρον οδόν , οφθαλμόν μεν εκκόψωμεν σκανδαλίζοντα, μη τον αισθητόν...αλλά τον νοητόν. Οίον εάν ο επίσκοπος ή ο πρεσβύτερος, οι όντες οφθαλμοί της Εκκλησίας, κακώς αναστρέφονται, και σκανδαλίζωσι τον λαόν, χρη αυτούς εκβάλλεσθαι. Συμφέρον γαρ εστιν άνευ αυτών συναθροίζεσθαι εις ευκτήριον οίκον, ή μετ’ αυτούς εμβληθήναι, ως μετά Άννα και Καϊάφα, εις την γέεναν του πυρός...ίνα η Εκκλησία ασκανδαλίστως συναγομένη διαφυλαχθήσεται».*¹⁹⁵

β. Ο άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος λέγει :

*« πως, λοιπόν, ο Παύλος λέγει να υπακούτε και να υποτάσσεσθε στους προϊσταμένους σας; ...Εάν είναι (κακός) εξ αιτίας της πίστεως απόφνεγέ τον και απομακρύνσου από αυτόν, όχι μόνον αν είναι άνθρωπος, αλλά κι’ αν ακόμη είναι άγγελος που κατέβηκε από τον ουρανό».*¹⁹⁶

γ. Και ο άγιος Θεόδωρος ο Στουδίτης προσθέτει:

*«Έχουμε παραγγελία από τον Απ. Παύλο να θεωρούμε απαραδέκτους στον άγιο κλήρο αυτούς τους ποιμένες, που διδάσκουν διαφορετικά από όσα παραλάβαμε από τους αγίους Πατέρες και τις άγιες Συνόδους»!*¹⁹⁷

Είναι λοιπόν φανερό, ότι οι πιστοί, σύμφωνα με τις εντολές των Πατέρων, **δεν οφείλουν να υπακούουν σε επισκόπους**, που διδάσκουν διαφορετικά απ’ το Ευαγγέλιο και τους Πατέρες. Δεν οφείλουν οι πιστοί να υπακούουν σε επίσκοπους που διδάσκουν πλάνες και κακοδοξίες! Οι επίσκοποι το 1924, όπως θα δούμε και πιο κάτω, δίδαξαν πράγματα **διαφορετικά** από την Παράδοση της Ορθοδοξίας !

¹⁹³ Μεγ. Αθανασίου, Έργα 2, ΕΠΕ, σελ. 49

¹⁹⁴ Επιστολή Ταρασίου εις βασιλείς, Πρακτικά Συνόδων Γ’ τόμος, σελ. 879

¹⁹⁵ P.G. 27, 1369C.

¹⁹⁶ Ιω. Χρυσόστομο, Ομιλία λδ’, Εις το πείθεσθε τοις ηγουμένοις, α’, P.G. 63, 232

¹⁹⁷ Θεοδώρου Στουδίτη, Επιστολαί κη’, Βασιλείω μονάζοντι, P.G. 99,998A

5. Γιατί δεν συνήλθε Σύνοδος να λύσει το πρόβλημα

1. Μετά την «αποτείχιση» μεγάλης μερίδας των Ορθοδόξων Πιστών από τους επισκόπους τους, που δέχτηκαν την αλλαγή του Παλιού Ημερολογίου, έπρεπε να συνέλθει Σύνοδος από Ορθοδόξους επισκόπους για να εξετάσουν το θέμα αυτό.

Δυστυχώς, τέτοια Σύνοδος δεν συγκλήθηκε ποτέ!

Αλλά, και ούτε μπορούσε να συνέλθει, γιατί όλοι οι επίσκοποι τότε δέχτηκαν το Νέο ημερολόγιο, ή απέκτησαν «κοινωνία» με όσους δέχτηκαν αυτό.

Όσοι έμειναν πιστοί στο Παλαιό Ημερολόγιο πάντα προσδοκούσαν ότι κάποιοι επίσκοποι θα καταλάβαιναν το λάθος τους και θα επανέρχονταν εκεί από όπου έφυγαν. Θα ενανέρχονταν δηλ. στους κόλπους της Ορθόδοξης Εκκλησίας. Και αυτό έγινε το 1935, από τρεις επισκόπους, τον Δημητριάδος Γερμανό, τον πρώην Φλωρίνης Χρυσόστομο και τον Ζακύνθου Χρυσόστομο.

2. Μετά την αλλαγή του Ημερολογίου ο Πατριάρχης Αλεξανδρείας Φώτιος, σε συνεννόηση με τους Πατριάρχες Αντιοχείας και Ιεροσολύμων ήθελαν να συνέλθουν σε Σύνοδο, για το ζήτημα αυτό. Μια τέτοια Σύνοδο, δέχονταν να συνέλθει και οι οπαδοί του Παλαιού Ημερολογίου, μολονότι οι Πατριάρχες αυτοί είχαν «κοινωνία» με τον Χρυσόστομο Παπαδόπουλο, που είχε αλλάξει το Ημερολόγιο. Όμως, η προσπάθεια αυτή τορπιλίστηκε και δεν συνήλθε ποτέ!

Οι οπαδοί του Παλιού Ημερολογίου ήλπιζαν πάντα για τη σύγκληση μιας τέτοιας Συνόδου. Ήλπιζαν, όπως το 1935 που τρεις αρχιερείς του Νέου μετανόησαν και επανήλθαν στην Παράδοση της Εκκλησίας, να μετανοήσουν πολύ περισσότεροι αρχιερείς και ν' ακολουθήσουν τον ίδιο δρόμο της επιστροφής και να συγκροτήσουν Σύνοδο για την εξέταση του Ημερολογίου.

6. Ποιοί ήταν η Εκκλησία το 1924 και μετά.

1. Το 1924, μετά την αλλαγή του Ημερολογίου. Οι πιστοί χωρίστηκαν σε δυό μερίδες. Η μια μερίδα δεν είχε «κοινωνία» με την άλλη. **Ποιά όμως τότε ήταν η Εκκλησία;**

α. Οι πιστοί που δεν άλλαξαν στη λατρεία τους το Παλιό Ημερολόγιο και **αποτειχίστηκαν** από όσους επισκόπους ακολούθησαν το Νέο, δεν υπάρχει αμφιβολία, ότι **συνέχισαν να είναι μέλη της Εκκλησίας**, όπως ήταν και πριν από τη 10η Μαρτίου 1924. **Δεν έπραξαν απολύτως τίποτε για να βρεθούν «εκτός Εκκλησίας».** Το ότι σταμάτησαν την «κοινωνία» τους με τους καινοτόμους επισκόπους, αυτό ήταν υποχρέωσή τους, επιβεβλημένη από τους Πατέρες.

Επομένως, όσοι αποτειχίστηκαν δεν μπορεί ποτέ να θεωρηθεί ότι είναι σχισματικοί, ή ότι τέθηκαν «εκτός Εκκλησίας». **Είναι όμως μόνο αυτοί η Εκκλησία;** Θα το δούμε.

β. Όσους επισκόπους δέχονται μιά αίρεση, ακόμα και προτού καθαιρεθούν, οι πιστοί πρέπει να τους θεωρούν «**ψευδεπισκόπους**» και «**ψευδοδιδασκάλους**»¹⁹⁸! Επομένως, όσοι επίσκοποι δέχθηκαν το Νέο ή Φράγκικο Ημερολόγιο στις 10 Μαρτίου 1924 πρέπει να θεωρούνται «**ψευδεπίσκοποι**» και έκπτωτοι από την Ορθόδοξη πίστη!

Ένας «ψευδεπίσκοπος» όμως και «έκπτωτος από την Ορθόδοξη πίστη δεν μπορεί ποτέ να είναι ζωντανό μέλος της Εκκλησίας. Είναι νεκρός για την Εκκλησία, όπως ήταν ο αιμομίκτης της Κορίνθου, τον οποίο ζητεί ο Απόστολος Παύλος από τους Κορινθίους **να τον «παραδώσουν στον σατανά»**¹⁹⁹. Δηλαδή, ο Απόστολος Παύλος γράφει στην Εκκλησία της Κορίνθου **να τον αναθεματίσει!**

Κανένας πιστός δεν έχει το δικαίωμα να αποκόπτει κάποιον από το σώμα της Εκκλησίας, δηλ. να αναθεματίζει κάποιον. Αυτό το δικαίωμα αυτό έχει μόνο η ίδια η Εκκλησία, η οποία αποφασίζει με Σύνοδό της. Το αποφασίζει αυτό η Εκκλησία, όχι μόνο χάριν αυτού που αναθεματίζει και για να προφυλάξει τα λοιπά μέλη της, αλλά και για ένα επιπλέον λόγο. Ενδέχεται όσοι αποτειχίστηκαν να μην είχαν δίκη, είτε γιατί παρεξήγησαν μερικά πράγματα, είτε γιατί αποτειχίστηκαν για λόγους που δεν προβλέπουν οι Ιεροί Κανόνες.

Οι πιστοί οφείλουν να αναθεματίζουν μόνο όσους αναθεματίζει η Εκκλησία.

Όσοι δε, δεν αναθεματίζουν αυτούς που αναθεματίζει η Εκκλησία, **αναθεματίζονται οι ίδιοι!**

γ. Μέχρις ότου όμως αποφασίσει η Σύνοδος, οι καταγγεληθέντες επίσκοποι **δεν επαύθησαν** από κανένα να είναι μέλη της Εκκλησίας, έστω άρρωστα, ή νεκρά!. Παύουν επίσημα να είναι μέλη της Εκκλησίας μόνο με συνοδική απόφασή της.

Ο άγιος Νικόδημος ο Αγιορείτης είναι σαφέστατος πάνω στο ζήτημα αυτό. Λέγει:

*« Οι Κανόνες **προστάζουν την σύνοδο** των ζώντων Επισκόπων να καθαίρουν τους ιερείς, ή να αφορίζουν, ή να αναθεματίζουν τους λαϊκούς, όπου παραβαίνουν τους Κανόνες. Ομως αν η Σύνοδος δεν ενεργήσει εμπράκτως την καθαίρεσιν των ιερέων, ή τον αφορισμόν, ή τον αναθεματισμόν των λαϊκκών, οι ιερείς αυτοί και οι λαϊκοί, ούτε καθηρημένοι είναι ενεργεία, ούτε αφορισμένοι, ή αναθεματισμένοι. Υπόδικοι όμως εδώ μεν εις καθαίρεσιν και αφορισμόν ή αναθεματισμόν, εκεί δε εις την θείαν δίκην... Η προσταγή των Κανόνων χωρίς την έμπρακτον ενέργειαν του β' προσώπου, ήτοι της Συνόδου, είναι ατέλεστος, αμέσως και προ κρίσεως μη ενεργούσα καθ' εαυτήν»²⁰⁰*

Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο οι οπαδοί του Παληού Ημερολογίου, ιδίως κατά την πρώτη δεκαετία από την αλλαγή του, απευθύνονταν τόσο προς τη νεοημερολογίτικη Εκκλησία της Ελλάδος, όσον και προς τα Πατριαρχεία και ζητούσαν την τακτοποίηση του Ημερολογιακού ζητήματος και την σύγκληση Συνόδου. Την σύγκληση Πανορθόδοξης Συνόδου, εξακολούθησαν να ζητούν ακόμα μέχρι σήμερα ορισμένοι εκ των οπαδών του Παλαιού Ημερολογίου.

Είναι χαρακτηριστικό ότι οι πρώτοι ακόλουθοι του Παληού Ημερολογίου **αποκήρυξαν τη Νεοημερολογίτικη Εκκλησία της Ελλάδος ως σχισματική μόλις το 1934**. Μεταξύ αυτών που υπόγραψαν την αποκήρυξη αυτή ήταν οι αγιορείτες ιερομόναχοι **Ματθαίος Καρπαθάκης, Ακάκιος Παπάς, Παρθένιος Σκουρλής, Ιλαρίων Ουζουνόπουλος κ.α.**²⁰¹

¹⁹⁸ 15^{ος} κανόνας της Πρωτοδευτέρας Συνόδου.

¹⁹⁹ Α' Κορ. 5, 5.

²⁰⁰ Πηδάλιον, υποσημ. 2 του γ' αποστολ. κανόνα, σ. 5

²⁰¹ Σταύρου Καραμήτσου, *Η αγωνία εν τω κήπω Γεθσημανή*, σ. 157 επ.

2. Εφόσον ποτέ δεν έγινε από την Εκκλησία Σύνοδος για το Ημερολογιακό ζήτημα για να αποκόψει επίσημα από το σώμα της τα νεκρά μέλη της, να αναθεματίσει δηλ. όσους άλλαξαν το Ημερολόγιο, τα άτομα αυτά εξακολουθούν να είναι μέλη ης Εκκλησίας του Χριστού;

Πάνω στο ζήτημα αυτό **δεν υπάρχει ομοφωνία** από πλευράς όλων των Παλαιοημερολογιτών. Διατυπώθηκαν δύο αντίθετες απόψεις. Οι απόψεις αυτές έγιναν το 1937 αιτία σχίσματος στο χώρο του Παλιού Ημερολογίου. Είναι δε, οι εξής:

Πρώτη άποψη: Όσοι άλλαξαν, ή δέχτηκαν το Νέο Ημερολόγιο την 10^η Μαρτίου 1924 και μετέπειτα, έπαψαν αμέσως να είναι μέλη της Εκκλησίας. Αυτοαναθεματίστηκαν και κατέστησαν αιρετικοί! Δεν χρειάζονταν και δεν χρειάζεται να συνέλθει κάποια Σύνοδος να τους αποκόψει από το σώμα της Εκκλησίας.

Δεύτερη άποψη: Όσοι άλλαξαν, ή δέχτηκαν το Νέο Ημερολόγιο, είναι «**δυνάμει**» αποκομμένοι από το σώμα της Εκκλησίας, όχι όμως και «**ενεργεία**»! Αυτό σημαίνει, κατά τους υποστηρικτές της γνώμης αυτής, ότι πρέπει να συνέλθει Σύνοδος Ορθοδόξων Επισκόπων να τους καταδικάσει και επίσημα και να τους αποκόψει και τυπικά από την Εκκλησία.

α. Το πρόβλημα που ανακύπτει για τη δεύτερη αυτή άποψη είναι, το ότι δεν συγκλήθηκε μέχρι σήμερα Σύνοδος Ορθοδόξων επισκόπων, όπως ήδη έχουμε πολλές φορές τονίσει.

Μέχρι τότε όμως θα πρέπει οι πιστοί να περιμένουν την σύγκληση τέτοιας Συνόδου; Και εδώ δεν υπάρχει ομοφωνία μεταξύ των υποστηρικτών της άποψης αυτής. Άλλοι θέτουν ως όριο το έτος 1935, άλλοι το 1965 και άλλοι δεν θέτουν κανένα όριο.

Όσοι θέτουν ως όριο το 1935, το αιτιολογούν ότι τότε επέστρεψαν στο Παλιό οι τρεις επίσκοποι του Νέου, ο Δημητριάδος Γερμανός, ο πρ. Φλωρίνης Χρυσόστομος και ο Ζακύνθου Χρυσόστομος. Αυτούς στη συνέχεια καθαίρεσε η Σύνοδος των Νεοημερολογιτών.

Υπέρ της γνώμης αυτής συνηγορούν αρκετοί λόγοι. Ο σπουδαιότερος είναι ότι, όταν οι τρεις επίσκοποι το 1935 προσχώρησαν στο Παλιό ημερολόγιο, σε Εγκύκλιό τους κήρυξαν την Εκκλησία του Νέου ημερολογίου, σχισματική. Γράφουν σχετικά:

*« Ημείς αναλαβόντες την ποιμαντορίαν του Ορθοδόξου Ελληνικού πληθυσμού του ακολουθούντος το Πάτριον και Ορθόδοξον Εορτολόγιον, και έχοντες συναίσθησιν του όρκου Πίστεως ον εδώκαμεν, ότι θα φυλάζωμεν πάντα όσα παρελάβομεν παρά των 7 Οικουμενικών Συνόδων, αποφεύγοντες πάντα νεωτερισμόν, δεν δυνάμεθα παρά να κηρύζωμεν ως σχισματικήν την επίσημον Εκκλησίαν ήτις εδέχθη το Παπικόν εορτολόγιον, όπερ εχαρακτηρίσθη υπό Πανορθοδόξων Συνόδων ως νεωτερισμός των αιρετικών, ως παγκόσμιον σκάνδαλον, και ως αυθαίρετος καταπάτησις των θείων και ιερών Κανόνων και των Εκκλησιαστικών Παραδόσεων...».*²⁰²

Το αδύνατο σημείο της γνώμης αυτής είναι ότι μεταγενέστερα, ο πρώην Φλωρίνης Χρυσόστομος (Καβουρίδης) με άλλες δηλώσεις του φαίνεται, ότι προσδοκούσε στο μέλλον την σύγκληση Συνόδου, για την τακτοποίηση του ημερολογιακού ζητήματος.

Όσοι θέτουν ως όριο το 1965, το αιτιολογούν ότι τότε έγινε η «Ένωση των Εκκλησιών»²⁰³! Πρόκειται για ένα πολύ σπουδαίο γεγονός στην Ιστορία της Ορθοδοξίας. Ένα από τα σημαντικότερα!

²⁰² Επισκόπου Καλλιπίου Γιαννακουλοπούλου, *Η Εκκλησιολογία*, σ. 36.

²⁰³ Με το θέμα αυτό ασχολούμαστε στο βιβλίο μας «Η Ένωση των Εκκλησιών».

Όσοι δεν θέτουν κανένα όριο αναμονής, το αιτιολογούν ότι είναι πάντοτε απαραίτητη η σύγκληση Συνόδου για την καταδίκη κάποιου ως αιρετικού και αποκοπή του από την Εκκλησία.

β. Κατά την άποψη όσων θέτουν ως όρια το 1935 ή το 1965 η παρέλευση των χρονικών αυτών ορίων χωρίς τη σύγκληση Συνόδου παράγει τα ίδια αποτελέσματα, που θα παράγονταν εάν είχε συνέλθει Σύνοδος και είχε καταδικάσει όσους άλλαξαν το Ημερολόγιο. Αυτό σημαίνει ότι κατά τους υποστηρικτές των γνώμων αυτών, οι επίσκοποι του Νέου και οι παδοί τους, έπαυσαν από το 1935, ή το 1965 αντίστοιχα, να είναι μέλη της Εκκλησίας.

γ'

Κατηγορίες Νεοημερολογιτών

Για να εξετάσει κάποιος το Ημερολογιακό ζήτημα αντικειμενικά είναι υποχρεωμένος να εξετάσει τους ισχυρισμούς και των δύο πλευρών, δηλ. και των Νεοημερολογιτών και των Παλαιοημερολογιτών.

Η κάθε μια απ' τις δύο πλευρές κατηγορεί την άλλη για ορισμένα ζητήματα. Αν κάποιος δεν εξετάσει αυτούς τους ισχυρισμούς, δεν θα μπορέσει ποτέ να προσεγγίσει την ουσία του προβλήματος.

Στο βιβλίο αυτό και τις ενότητες που ακολουθούν εξετάζονται οι κατηγορίες, που κατά καιρούς διατύπωσαν σε βάρος των Παλαιοημερολογιτών επιφανείς Νεοημερολογίτες. Σημειώνουμε επίσης ότι στο βιβλίο αυτό δεν εξαντλούνται όλες οι διατυπωθείσες κατηγορίες σε βάρος των Παλαιοημερολογιτών απ' την πλευρά των Παλαιοημερολογιτών. Αυτό, θα γίνει, αν θέλει ο Θεός, με άλλο βιβλίο μας, το οποίο ήδη ετοιμάζουμε.

1. Είναι «αντάρτες»

1. Εκθέσαμε πιο πάνω τα κριτήρια, με βάση τα οποία μπορεί να κρίνει κάποιος, ποια από τις δύο μερίδες, που διασπάστηκαν οι πιστοί το 1924, είναι η Εκκλησία του Χριστού.

Επειδή όμως κάθε μια από τις δύο αυτές μερίδες εκτόξευσε εναντίον της άλλης ορισμένες κατηγορίες, ή πρόβαλε ορισμένα επιχειρήματα και διατύπωσε ορισμένους ισχυρισμούς αναφορικά με το σχίσμα που προκλήθηκε, νομίζουμε χρήσιμο να εκθέσουμε μερικά απ' τα στοιχεία αυτά, με σύντομο σχολιασμό.

2. **Μια πρώτη κατηγορία**, που συνήθως διατυπώνουν οι Νεοημερολογίτες σε βάρος των πιστών που έμειναν πιστοί στο Παλιό Ημερολόγιο, είναι ότι είναι αντάρτες! Την κατηγορία τους αυτή την θεμελιώνουν στα εξής επιχειρήματα:

α. Κατά την διδασκαλία της Αγίας Γραφής και των αγίων Πατέρων, όλοι οι πιστοί οφείλουν υπακοή στην Εκκλησία. Την ευθύνη της Εκκλησίας έχουν οι ποιμένες της, που είναι οι επίσκοποι, ως διάδοχοι των Αποστόλων. Γι' αυτό και οι Πατέρες, όπως ο άγιος Ιγνάτιος Αντιοχείας, διδάσκουν ότι τον επίσκοπο πρέπει να τον βλέπουν σαν τον ίδιο τον Κύριο:

*« Τον ουν επίσκοπον δήλον ως αυτόν τον Κύριον δει προσβλέπειν »*²⁰⁴.

Ο 38^{ος} Αποστολικός κανόνας ορίζει ότι

«ο επίσκοπος να έχει τη φροντίδα όλων των εκκλησιαστικών πραγμάτων και να τα διαχειρίζεται με την ιδέα ότι ο Θεός τον εποπτεύει».

Ο δε Ιγνάτιος Αντιοχείας συμπληρώνει ότι

*«ο ποιών τι λάθρα του επισκόπου τον διάβολον λατρεύει»*²⁰⁵.

β. Οι λαϊκοί και οι μοναχοί είναι ποιμνιο της Εκκλησίας. Σε καμιά περίπτωση δεν μπορούν να υποκαταστήσουν τους ποιμένες της, και δη τους επισκόπους, οι οποίοι στέκονται «επί – σκοπόν» κι' έχουν την ευθύνη για τη διαφύλαξη της παρακαταθήκης της πίστεως. Ο 64^{ος} Κανόνας της Πενθέκτης Συνόδου ψέγει όσους αντιποιούνται το έργο των ποιμένων της Εκκλησίας, λέγοντας:

«Τι σεαυτόν ποιείς ποιμένα, πρόβατον ων; Τι γίνη κεφαλή, πους τυγχάνων; Τι στρατηγείν επιχειρείς τεταγμένος εν στρατιώταις;»

Στηριζόμενοι στην πιο πάνω διδασκαλία της Εκκλησίας, όσοι άλλαξαν το Ημερολόγιο ισχυρίζονται, ότι το 1924 όσοι λαϊκοί, μοναχοί, ή, ελάχιστοι ιερείς,

²⁰⁴ Αποστολικοί Πατέρες, *Άπαντα τα έργα* 4, εκδ., σελ. 80.

²⁰⁵ Αποστολικοί Πατέρες, *Άπαντα τα έργα*, 4, , σελ. 138.

έπαυσαν την «κοινωνία» με την Εκκλησία, για το ζήτημα του Ημερολογίου, επαναστάτησαν κατά της Εκκλησίας, διέπραξαν ανταρσία εναντίον της και είναι ένοχοι ανυπακοής! Και αποφαινόμενοι «με άκρα ταπείνωση!», ότι αιτία όλων αυτών των κακών, που διέπραξαν όσοι έμειναν πιστοί στο Παλιό Ημερολόγιο, είναι ο εωσφορικός εγωϊσμός τους!

Όφειλαν, λοιπόν, κατ' αυτούς, όσοι διέκοψαν το 1924 την «κοινωνία», ως καλοί στρατιώτες, να αφήσουν την πρωτοβουλία των κινήσεων τους στους στρατηγούς της Εκκλησίας, τους επισκόπους. Όφειλαν να υπακούουν στις διαταγές τους. Αυτά περίπου, κατά καιρούς ισχυρίζονται πολλοί απ' αυτούς, που δέχτηκαν το Νέο ημερολόγιο.²⁰⁶

3. Οι πιο πάνω απόψεις των Νεοημερολογιτών είναι η... «μισή αλήθεια»!

Κι' αυτό, γιατί υπάρχουν ορισμένα σημεία, που διαφέρουν απ' αυτά που πιστεύει η Εκκλησία και διδάσκουν οι άγιοι Πατέρες. Ας δούμε μερικά απ' αυτά:

α. Σύμφωνα, με τα όσα πιο πάνω είδαμε να ισχυρίζονται όσοι δέχτηκαν το Νέο ημερολόγιο, «οι πιστοί οφείλουν υπακοή στην Εκκλησία».

Πως όμως νοούν την «**Εκκλησία**»; Εάν την εννοούν, ως «κοινωνία αγίων», τότε όσοι έμειναν πιστοί στο Παλιό Ημερολόγιο, ενήργησαν σωστά, γιατί έμειναν πιστοί στα όσα διδάσκουν οι άγιοι Πατέρες της Εκκλησίας!

Εάν εννοούν, ως «Εκκλησία», τον τότε Αρχιεπίσκοπο Χρυσόστομο Παπαδόπουλο, τότε αλλάζουν τα πράγματα. Ο Χρυσόστομος Παπαδόπουλος, και ο κάθε επίσκοπος, **δεν είναι η Εκκλησία!**

Είναι λάθος όμως, το να ταυτίζουμε την «Εκκλησία» με ένα οποιοδήποτε πρόσωπο, έστω και αν αυτό είναι επίσκοπος, ή Αρχιεπίσκοπος, ή Πατριάρχης! Η Εκκλησία ταυτίζεται με όλους τους αγίους! Είναι «κοινωνία αγίων» ζώντων και κεκοιμημένων

Θα είχαν δίκιο, όσοι υποστηρίζουν τα πιο πάνω, αν έλεγαν, ότι «οι πιστοί οφείλουν υπακοή στον επίσκοπό τους»! **Αυτό είναι το σωστό.**

Στην περίπτωση όμως αυτή, πρέπει να εξεταστούν μερικά άλλα προβλήματα, που δημιουργούνται περαιτέρω, όπως:

Πρώτον, σε ποιόν επίσκοπο οφείλει να κάνει υπακοή ο πιστός! Στον οποιοδήποτε;

Κι' όταν ο επίσκοπος (το ίδιο ισχύει και για τους «πνευματικούς» που εξομολογούνται οι πιστοί) δεν ορθοτομεί τον λόγο της αληθείας, οφείλει ο πιστός να κάνει υπακοή;

Εάν όμως κάνει υπακοή σε ένα τέτοιο επίσκοπο, ή «πνευματικό», τότε **μάλλον έχει σίγουρη την κόλαση**, όπως έλεγε κι' ο μακαριστός π. Ιω. Ρωμανίδης!

Οι άγιοι Πατέρες **απαιτούν υπακοή μόνο στους Ορθοδόξους επισκόπους, και μάλιστα στους αγίους!** Αυτοί είναι οι απλανείς οδηγοί για τη σωτηρία του ανθρώπου!

²⁰⁶

Βλ. Αρχιμ. Επιφανίου Θεοδωροπούλου, *Τα δύο άκρα*, σ. 74

Ο Μέγας Βασίλειος γράφει, ότι εάν οι ποιμένες λέγουν κάτι σύμφωνα με την εντολή του Κυρίου, πρέπει να υπακούουμε. Αν όμως λέγουν κάτι αντίθετο απ' τις εντολές του Ευαγγελίου, κι' αν ακόμη αυτός που προστάσσει είναι άγγελος εξ ουρανού, ή κάποιος Απόστολος, δεν πρέπει να υπακούουμε²⁰⁷.

Ο άγιος Γρηγόριος ο Θεολόγος λέγει ότι όταν οι επίσκοποι δεν ορθοδοξούν, τότε είναι:

*«κρείσσων επαινετός πόλεμος ειρήνης χωρίζουσας Θεού»!*²⁰⁸

Ο Μέγας Αθανάσιος συμπληρώνει ότι από τους πρώτους ακόμα αιώνες η Εκκλησία πάντοτε απέκοπτε τους αιρετικούς. Προέβαινε δε σ' αυτή την ενέργεια επειδή τους πιστούς αυτούς

*αλλοτρίους είδεν η καθολική και αγία Εκκλησία» και «αναθεματίζει η αγία και καθολική Εκκλησία».*²⁰⁹

Από τη στιγμή κατά την οποία οι Παλαιοημερολογίτες είχαν σοβαρούς λόγους να πιστεύουν, ότι η αλλαγή του ημερολογίου ήταν αντίθετη με τις εντολές του Θεού, ούτε ανυπακοή, ούτε ανταρσία, ούτε επανάσταση μπορεί να κατηγορηθούν ότι έκαναν, με το να μη δεχθούν το Νέο ημερολόγιο.

Και δεύτερον, ο Χρυσόστομος Παπαδόπουλος ήταν επίσκοπος, μόνο για τους πιστούς, που ανήκαν στην επισκοπή του. Οι λοιποί πιστοί ανήκαν σ' άλλες επισκοπές. Αυτοί όφειλαν να κάνουν υπακοή στους δικούς τους επισκόπους. Γι' αυτά όμως τα θέματα, δεν αποφασίζει κανένας επίσκοπος μόνος του. Έτσι λένε οι Κανόνες, ο 34^{ος} Αποστολικός, ο 9^{ος} της Αντιόχειας, κ.ά. Αποφασίζει η Σύνοδος των επισκόπων.

Εδώ αποφάσισε μόνος του ο Χρυσόστομος Παπαδόπουλος! Γι' αυτό στη περίπτωση αυτή η απόφασή του ήταν παράνομη. Δεν είχε επομένως υποχρέωση κανένας πιστός να υπακούσει σε μια τέτοια απόφαση!

Ίσως, ισχυρισθεί κάποιος, ότι ο Χρυσόστομος Παπαδόπουλος το 1923 συγκάλεσε δύο φορές την Ιεραρχία, η οποία αποφάσισε την αλλαγή αυτή. Αυτό είναι σωστό. Αλλά η Ιεραρχία και τις δύο φορές **αποφάσισε την αλλαγή υπό ένα όρο**. Να προηγηθεί συνεννόηση με όλες τις Ορθόδοξες Εκκλησίες! Αυτό σημαίνει κοινή συμφωνία με όλες τις Ορθόδοξες Εκκλησίες και Πατριαρχεία. Αυτό όμως, δεν έγινε! Και όχι μόνο δεν έγινε συνεννόηση με τις λοιπές Ορθόδοξες Εκκλησίες, αλλά έχουμε δεδομένη τη ρητή αντίρρηση μερικών απ' αυτές. Αφού δεν έγινε συνεννόηση με τις άλλες Ορθόδοξες Εκκλησίες, για να υπάρξει **ομοφωνία** για την αλλαγή του ημερολογίου, δεν είχε ο Χρυσόστομος Παπαδόπουλος την εξουσιοδότηση της Ιεραρχίας να προβεί στην αλλαγή του ημερολογίου! Γι' αυτό λέμε, ότι απεφάσισε μόνος του κι' επομένως κακώς άλλαξε το ημερολόγιο! Το ότι κακώς και αντικανονικώς έγινε η αλλαγή του Ημερολογίου, το ομολογούν και πολλοί από τους Νεοημερολογίτες!

Να, τι ισχυρίζεται ο ίδιος ο Χρυσόστομος Παπαδόπουλος, για τη μη συνεννόηση με τις άλλες Ορθόδοξες Εκκλησίες:

«...Οικουμενική Σύνοδος δεν ήτο δυνατόν να συγκροτηθή, επομένως κάν οι λοιποί υπεχώρουν ο Φώτιος έμελλε να επιμείνει, καθιστών αδύνατον την εν τω

²⁰⁷ Μ. Βασιλείου, Έργα 9, Ε.Π.Ε. σ.381

²⁰⁸ Μαξίμου Ομολογητού, Περί ειρήνης και πολέμου, Ρ.Γ. 91, 905

²⁰⁹ Μεγ. Αθανασίου, Περί των εν Αριμίνω και Σελευκεία Συνόδων, 2, ΒΕΠΕΣ 31, 311)

ζητήματι συμφωνίαν πασών των Εκκλησιών. Ητο λοιπόν ανάγκη να τεθή ενώπιον της Ιεραρχίας το ζήτημα αν έπρεπε να γίνη εφαρμογή της περί ημερολογίου αποφάσεως, δεδομένου ότι δεν συνεφώνουν εις τούτο πάντες οι Πατριάρχαι»²¹⁰

Ομολογεί δηλ. ο Χρυσόστομος Παπαδόπουλος, ότι επειδή δεν συνεφώνουν όλοι οι Πατριάρχες για την αλλαγή του ημερολογίου, πράγμα το οποίο τέθηκε ως προϋπόθεση για την αλλαγή, γι' αυτό προχώρησε στην αλλαγή,... μόνος του! Τι να ειπεί κανένας!

β. Ο 38^{ος} αποστολικός κανόνας ορίζει πράγματι ότι «ο επίσκοπος να έχει την φροντίδα όλων των εκκλησιαστικών πραγμάτων και να τα διαχειρίζεται με την ιδέα, ότι ο Θεός τον εποπτεύει».

Για ποια πράγματα όμως, ο Αποστολικός Κανόνας αναθέτει την φροντίδα στους επισκόπους; Αναθέτει για τα θέματα πίστεως και Ορθοδοξίας; Όχι! Τότε, τι τους αναθέτει; Τους αναθέτει, λέγει ο ιερός Νικόδημος « τα χωράφια, τα ακίνητα αποκτημάτων, είτε κειμήλια»²¹¹! Αυτό λέει ο 38^{ος} Αποστολικός Κανόνας.

Ο επίσκοπος έχει μέγιστη υποχρέωση να φυλάττει την Ορθόδοξη πίστη από κάθε κίνδυνο. Ευθύνη όμως μέγιστη έχει κι' ο κάθε πιστός! Ο επίσκοπος έχει ένα λόγο περισσότερο. Η ευθύνη του όμως αυτή δεν είναι αποκλειστική! Διατηρούν και οι πιστοί αλληλέγγυα με αυτόν ακέραιη τη δική τους ευθύνη.

γ. Οι λαϊκοί και οι μοναχοί, βεβαίως, δεν μπορούν να υποκαταστήσουν τον επίσκοπο στα ειδικά επισκοπικά του καθήκοντα! Στα άλλα ζητήματα όμως, τα γενικά, με τα οποία βαρύνεται και κάθε Ορθόδοξος Χριστιανός, όπως είναι η ευθύνη για την υπεράσπιση της Ορθοδοξίας, η ευθύνη είναι κοινή σ' όλα τα μέλη της Εκκλησίας, σ' όλο το λαό. Όταν λέμε «λαός» της Εκκλησίας, δεν εννοούμε μόνο τους λαϊκούς. Λαός της Εκκλησίας είναι όλα τα μέλη της, από τους ποιμένες της, μέχρι τους μοναχούς και λαϊκούς! Και σ' αυτό το λαό, οι Ορθόδοξοι Πατριάρχες της Ανατολής το 1848 επεφόρτισαν την ευθύνη για τη διαφύλαξη της Ορθοδοξίας, όταν διακήρυξαν ότι

«ο υπερασπιστής της θρησκείας εστί αυτό το σώμα της Εκκλησίας, ήτοι αυτός ο λαός όστις εθέλει το θρήσκευμα αυτού αιωνίως αμετάβλητον και ομοειδές τω των Πατέρων αυτού»²¹²!

Είναι λάθος το να θέλουμε να περιορίσουμε την ευθύνη για τη διαφύλαξη της Ορθοδοξίας μόνο στους επισκόπους! Το κάθε μέλος της Εκκλησίας έχει απεριόριστη ευθύνη για την διαφύλαξη της Ορθοδοξίας, σ' όποιο πόστο κι' αν βρίσκεται! Και θα δώσει λόγο στο Θεό, για την τυχόν αδιαφορία ή αμέλεια του σ' αυτό το ζήτημα!

Ο πιο πάνω 64^{ος} Κανόνας, που επικαλούνται μερικοί για να περιορίσουν στους επισκόπους την ευθύνη για τη διαφύλαξη της Ορθοδοξίας, έχει άλλη σημασία. Αναφέρεται στους χαρισματούχους της αρχαίας Εκκλησίας, για τους οποίους μιλάει ο Απ. Παύλος²¹³. Μεταξύ αυτών, όπως φαίνεται απ' την επιστολή αυτή του Απ.

²¹⁰ Αρχιεπισκόπου Αθηνών Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου, *Έλεγχος*, σ.14 .

²¹¹ Πηδάλιο, σ. 42

²¹² Καρμύρης, τομ. β', σ. 920.

²¹³ « Και ους μεν έθετο ο Θεός εν τη Εκκλησία πρώτον αποστόλους, δεύτερον προφήτας, τρίτον διδασκάλους, έπειτα δυνάμεις, είτα χαρίσματα ιαμάτων, αντιλήψεις, κυβερνήσεις, γένη

Παύλου, υπήρξαν ορισμένες προστριβές, γιατί μερικοί ήθελαν να εκτελούν έργο χαρισματούχου, χωρίς οι ίδιοι να είναι χαρισματούχοι, ή να έχουν το χάρισμα του οποίου το έργο θέλουν να εκτελούν. Δεν αναφέρεται επομένως ο Κανόνας στην αμετάθετη υποχρέωση κάθε πιστού να υπερασπίζεται την πίστη του, να την ομολογεί «έμπροσθεν των ανθρώπων»! Η υποχρέωση αυτή δεν είναι έργο συγκεκριμένων πιστών. Είναι όλων!

δ. Πως είναι δυνατόν να είναι επομένως αντάρτες και επαναστάτες, όσοι αποτειχίζονται από τον μη ορθοφρονούντα επίσκοπό τους, όταν οι άγιοι Πατέρες υποχρεώνουν και επαινούν τους πιστούς που προβαίνουν σε μια τέτοια ενέργεια;

Να, τι λέγει γι' αυτούς τους χριστιανούς ο 15^{ος} Κανόνας της Πρωτοδευτέρας Συνόδου: Αυτοί που αποτειχίζονται

«θα θεωρηθούν από τους Ορθοδόξους άξιοι της τιμής που τους αρμόζει. Δεν καταδίκασαν επισκόπους, αλλά ψευτοεπισκόπους και ψευτοδιδασκάλους. Και δεν κατατεμάχισαν την ένωση της εκκλησίας με σχίσμα, αλλά φρόντισαν με ζήλο να σωθεί η εκκλησία από σχίσματα και διαιρέσεις»²¹⁴.

Τέτοια άτομα, η Εκκλησία δεν τα θεώρησε ποτέ επαναστάτες, αντάρτες και ανυπάκουα! Απεναντίας τα τίμησε και τα τιμά ακόμα ως προμάχους της Πίστεως. **Τα τιμά, όπως τιμά ένα Θεόδωρο Στουδίτη, ένα Μάξιμο Ομολογητή, ένα Γρηγόριο Παλαμά, ένα Μάρκο Ευγενικό, και τόσους άλλους!**

Η «αποτείχιση», λοιπόν, δεν δημιουργεί ανταρσίες στην Εκκλησία. Είναι η τελευταία ασφαλιστική δικλείδα, που μπορεί να σώσει την Εκκλησία, όταν αντιμετωπίζει, όπως τώρα, τον έσχατο κίνδυνο αφανισμού της από τις αιρέσεις και όχι μόνο!

Και αυτή την ασφαλιστική δικλείδα, περισσότερο από κάθε άλλη φορά, έπρεπε σήμερα να αξιοποιεί η Εκκλησία, γιατί σπανίως άλλοτε κινδύνευσε τόσο από τις αιρέσεις, όσο σήμερα!

Αν σήμερα, η αίρεση του Οικουμενισμού άπλωσε τόσο πολύ τα πλοκάμια της, αν έχει τυλίξει σ' αυτά τόσους επισκόπους, Αρχιεπισκόπους και Πατριάρχες, αυτό οφείλεται και στο ότι οι πιστοί έπαυσαν να χρησιμοποιούν το τελευταίο αυτό όπλο, που τους απέμεινε. Παρόπλισαν την «αποτείχιση»! Και όσοι το έκαναν αυτό, θα είναι υπόλογοι στο Θεό, για τον μέγιστο κίνδυνο αφανισμού, που διατρέχει η Ορθοδοξία. Τα φοβερά εκείνα λόγια του Κυρίου

« άρα ελθών ο υιός του ανθρώπου ευρήσει την πίστιν επί της γης », ²¹⁵

πρέπει να ηχούν ακατάπαυστα στα αυτιά κάθε πιστού. Και αλλοίμονο, αν η πίστη αυτή του Χριστού χαθεί στις μέρες μας από δική μας υπαιτιότητα!

Αυτό θα είναι το «βδέλυγμα ερημώσεως»,²¹⁶ δηλ. η αντικατάσταση της ορθής πίστεως από την Εκκλησία, με την αίρεση! Γι' αυτό, υπεύθυνοι θα είμαστε και εμείς!

ε. Αβίαστα, λοιπόν, καταλήγουμε στο συμπέρασμα, ότι όσοι στις 10 Μαρτίου 1924 συνέχισαν ν' ακολουθούν το Παλιό ημερολόγιο, δεν έκαναν παρακοή στην Εκκλησία, ούτε ανταρσία, ούτε επανάσταση, όπως τους κατηγορούν όσοι δέχτηκαν το Φράγκικο ημερολόγιο! Αυτό, που έκαναν ήταν η

γλωσσών» (Α΄ Κορ.12,28).

²¹⁴ Πρ. Ακανθοπούλου, *Κώδικας*, σ. 447.

²¹⁵ Λουκ. 18, 8.

²¹⁶ Ματθ. 24, 15

«παύση της κοινωνίας» με τους επισκόπους, που καινοτόμησαν! Και αυτό ήταν υποχρέωσή τους, εφόσον πίστευαν ότι το Νέο ημερολόγιο ήταν λόγος «αποτειχισής» τους. Το εάν ήταν, ή όχι λόγος «αποτειχισής» τους, έπρεπε να συνέλθει Σύνοδος επισκόπων για να το κρίνει. Το ότι δεν συνήλθε τέτοια Σύνοδος, αυτό δεν βαρύνει όσους αποτειχίστηκαν. Αποτελεί όμως τεκμήριο υπέρ αυτών, που έμειναν πιστοί στο Παλιό Ημερολόγιο.

Η περίπτωση της «αποτειχισής» μοιάζει με τη δυνατότητα, που έχει ένας άνθρωπος να καταθέσει αγωγή ή μήνυση εναντίον κάποιου, που νομίζει ότι τον αδίκησε. Το εάν έχει δίκη ή όχι αυτός που κατέθεσε την αγωγή, ή μήνυσή του, αυτό θα το κρίνει το δικαστήριο. Έτσι, συμβαίνει και με την «αποτειχισή». Εάν κάποιος πιστός πιστεύει, ότι υπάρχουν «λόγοι ευσέβειας ή δικαιοσύνης» διακοπής της «κοινωνίας» του με τον επίσκοπό του, μπορεί να αποτειχιστεί. Πρέπει όμως να συγκληθεί σύνοδος, να αποφασίσει, αν καλώς ή κακώς αποτειχίστηκε ο πιστός. Τα πράγματα είναι απλά και δεν χρειάζεται να τα περιπλέκει κανένας. Το ότι δεν συνήλθε τέτοια σύνοδος, θα το δούμε πιο κάτω.

2. Είναι «εκτός Εκκλησίας»

1. Ισχυρίζονται ακόμα οι Νεοημερολογίτες, ότι όσοι συνέχισαν ν' ακολουθούν το Παλιό ημερολόγιο είναι «εκτός Εκκλησίας»! Αποσχίστηκαν από την Εκκλησία! Επομένως, επειδή είναι «εκτός Εκκλησίας», δεν έχουν «αποστολική διαδοχή»! Και αφού δεν έχουν «αποστολική διαδοχή», λένε, ότι δεν έχουν ιερωσύνη και χάρη στα μυστήριά τους, γιατί «εκτός Εκκλησίας» δεν επενεργεί το Άγιο Πνεύμα.

α. Η απάντηση στον ισχυρισμό αυτό των Νεοημερολογιτών εξαρτάται από το ποια μερίδα, που χωρίστηκαν οι πιστοί στις 10 Μαρτίου το 1924, είναι η «Εκκλησία του Χριστού». Εάν «Εκκλησία του Χριστού» είναι οι Νεοημερολογίτες, τότε όσοι συνέχισαν ν' ακολουθούν το Παλιό ημερολόγιο, αναγκαστικά είναι «εκτός Εκκλησίας», χωρίς ιερωσύνη και χάρη μυστηρίων!

Εάν όμως, «Εκκλησία του Χριστού» είναι όσοι ακολουθούν το Παλιό ημερολόγιο, τότε αναγκαστικά οι Νεοημερολογίτες είναι «εκτός Εκκλησίας», χωρίς ιερωσύνη και χάρη μυστηρίων! Γιατί, όπως λέει ο Μέγας Βασίλειος **αυτοί οι οποίοι αποστατούν από την Εκκλησία, δεν έχουν πια τη χάρη του αγίου Πνεύματος, γιατί σταματά η μετάδοσή της, επειδή διακόπτεται η αποστολική διαδοχή**²¹⁷.

β. Το πρόβλημα και πάλι είναι το **ποιοι είναι η Εκκλησία.**

Εξηγήσαμε σ' άλλο κεφάλαιο πιο πάνω, ότι μετά την «αποτειχισή» όσων συνέχισαν ν' ακολουθούν το Παλιό Ημερολόγιο έπρεπε να συνέλθει Σύνοδος Ορθοδόξων Επισκόπων να κρίνει αν η αλλαγή του Ημερολογίου το 1924 αποτελεί

²¹⁷

«οι δε της εκκλησίας αποστάντες, ουκ έτι έσχον την χάριν του Αγίου Πνεύματος εφ' εαυτούς. Επέλιπε γαρ η μετάδοσις τω διακοπήναι την ακολουθίαν» (Α' κανόνας Μ. Βασιλείου).

αιρετικό εγχείρημα καινοτόμων επισκόπων, οπότε σε μιά τέτοια περίπτωση, «εκτός Εκκλησίας» είναι αυτοί και όσοι «κοινωνούν» με αυτούς.

Πέραν τούτου, όσοι αποτειχίζονται από τον επίσκοπό τους, γιατί τον θεωρούν αιρετικό, δεν παύουν να είναι **«εντός Εκκλησίας»!**

Αν οι **«αποτειχιζόμενοι»** έχουν άδικο, π.χ. γιατί ο καταγγεληθείς επίσκοπος δεν είναι αιρετικός, αυτό μόνο μιά Σύνοδος Ορθοδόξων επισκόπων μπορεί να το κρίνει. Τέτοια Σύνοδος όμως ποτέ δεν συγκλήθηκε. Η μη σύγκλησή της δεν λειτουργεί σε βάρος τους.

2. Θεωρούμε, ότι είναι πολύ δύσκολο να βρεθεί «εκτός Εκκλησίας» αιφνίδια ένας πιστός μολονότι δεν έκανε τίποτε! Και για να το καταλάβουμε αυτό, θα χρησιμοποιήσουμε ένα απλό παράδειγμα.

Ας υποθέσουμε, ότι ένας τρίτος άνθρωπος, άσχετος και προς τις δύο μερίδες, άκουγε, ότι στις 9 Μαρτίου 1924, και όσοι άλλαξαν το ημερολόγιο και όσοι έμειναν πιστοί στο Παλιό, ήταν μία Εκκλησία, όπως πράγματι ήμασταν. Αν άκουγε, ότι όλοι μαζί πήγαιναν στην ίδια εκκλησία και κοινωνούσαν από το ίδιο άγιο Ποτήριο. Αν άκουγε, ότι την άλλη μέρα το πρωί, έλεγε ένας που δέχτηκε το Νέο ημερολόγιο σ' αυτόν που έμεινε πιστός στο Παλιό :

- Α! μέχρι εδώ. Από σήμερα είσαι «εκτός Εκκλησίας!

Κι' αν άκουγε, τον άλλο που έμεινε πιστός στο Παλιό να ρωτάει με απορία :

- Μα, γιατί; Τι έκανα, από χθες το βράδυ, μέχρι σήμερα το πρωί; Μέχρι χθες το βράδυ, μου έλεγες, πως κι' οι δυό μας είμαστε μέλη της Εκκλησίας του Χριστού! Εγώ από χθες το βράδυ, που πήγα σπίτι μου κουρασμένος, έκανα την προσευχή μου και με αναπαυμένη τη συνείδησή μου κοιμήθηκα μέχρι το πρωί, δεν έκανα τίποτε! Πως ξημέρωσα και βρέθηκα εκτός Εκκλησίας;

Την απορία θα την έλυνε αυτός που δέχτηκε την αλλαγή του ημερολογίου, λέγοντάς του:

- Δεν ξέρεις, πως σήμερα έχουμε 23 του Μάρτη, κι' όχι 10, όπως λες εσύ!..

Θα μπορούσε ποτέ ένας λογικός άνθρωπος να θεωρήσει «εκτός Εκκλησίας» ένα χριστιανό, που δεν έκανε κάτι, για να αποκοπεί απ' την Εκκλησία;

Γι' αυτό ο ισχυρισμός των Νεοημερολογιτών, ότι είναι «εκτός Εκκλησίας» όσοι ακολουθούν το Παλιό ημερολόγιο, μπορεί να ευσταθήσει μόνο, αν αποδειχθεί ότι αυτοί αποτελούν την «Μία Εκκλησία». Μπορούν όμως ν' αποδείξουν κάτι τέτοιο, όταν όλα τα αντικειμενικά κριτήρια, που πρέπει να κρίνουν, είναι σε βάρος τους;

3. Είναι αιρετικοί

1. Για τη περίοδο, λοιπόν, 1924 – 1935 δεν υπάρχει θέμα χαρακτηρισμού όσων συνέχισαν ν' ακολουθούν το Παλιό ημερολόγιο, ως αιρετικών! Η κατηγορία

αυτή αποδόθηκε ύστερα από 40 περίπου χρόνια²¹⁸! Θα πούμε, λοιπόν, λίγα λόγια, για την σοβαρότατη αυτή κατηγορία.

Όπως είπαμε προηγουμένως, η κατηγορία αυτή είναι μεταγενέστερη. Η πάγια επίσημη θέση της Νεοημερολογιτικής Εκκλησίας, κατά την περίοδο από το 1924 μέχρι το 1935, ήταν, και είναι ακόμη, ότι όσοι αρνήθηκαν να δεχτούν το Νέο ημερολόγιο, είναι «απειθαρχα τέκνα» της! Πολλές φορές μάλιστα Νεοημερολογίτες Ιεράρχες τόνισαν, ότι οι άνθρωποι αυτοί δεν είναι ούτε σχισματικοί, ούτε αιρετικοί! Και αυτό είναι σημαντικό, άσχετα για ποιούς λόγους λένε αυτά οι Νεοημερολογίτες επίσκοποι. Γιατί, πράγματι, υπάρχει κάποια κατάκριτη σκοπιμότητα, που λέγονται αυτά. Και η σκοπιμότητα αυτή είναι, το να στερηθούν όσοι συνέχισαν ν' ακολουθούν το Παλιό ημερολόγιο, την έννομη προστασία του κράτους. Αυτό σημαίνει τα εξής:

Η Ελληνική Πολιτεία, τόσο από το Σύνταγμά της, όσο και από διεθνείς συνθήκες, που υπέγραψε, όπως είναι η Συνθήκη της Ρώμης για τα ανθρώπινα δικαιώματα μεταξύ των οποίων είναι και το δικαίωμα της ελευθερίας της θρησκευτικής συνειδήσεως, είναι υποχρεωμένη να παρέχει έννομη προστασία σε κάθε γνωστή θρησκεία, σε κάθε «κοινότητα» πιστών, άσχετα αν τα μέλη της κοινότητας αυτής, ή «εκκλησίας», είναι αιρετικοί, ή σχισματικοί. Αρκεί να μη διασαλεύουν την δημόσια τάξη. Εάν η Νεοημερολογίτικη Εκκλησία χαρακτήριζε όσους ακολουθούν το Παλιό ημερολόγιο ως «σχισματικούς», ή «αιρετικούς», η Πολιτεία θα ήταν υποχρεωμένη να τους παρέχει έννομη προστασία τουλάχιστον όση παρέχει στις άλλες θρησκείες και δόγματα. Στην περίπτωση αυτή δεν θα μπορούσε να γίνουν οι διωγμοί του 1950 και να ασκούνται ποικιλότητες πιέσεις για να διαρρεύσουν προς τη μερίδα των Νεοημερολογιτών. Αλλά, αυτό είναι άλλο θέμα και δεν μπορούμε εδώ να επεκταθούμε περισσότερο.

2. Στη δεκαετία του 1970 άρχισε να υποστηρίζεται από μεμονωμένους Νεοημερολογίτες η άποψη ότι τάχα όσοι ακολουθούν το Παλιό ημερολόγιο είναι αιρετικοί. Τη θέση τους αυτή προσπαθούν να την στηρίξουν, στο ότι όσοι συνεχίζουν ν' ακολουθούν το Παλιό ημερολόγιο **έχουν αναγάγει σε δόγματα πίστεως και όρους σωτηρίας πράγματα δευτερεύοντα, όπως είναι το ημερολόγιο.**

Η άποψη αυτή δεν είναι σωστή. **Όσοι ακολουθούν το Παλιό ημερολόγιο, ποτέ δεν υποστήριξαν κάτι τέτοιο!** Οι άνθρωποι αυτοί συνεχίζουν ν' ακολουθούν το Παλιό ημερολόγιο, για να μη «φραγκέψουν»! Δεν προσχωρούν στο Νέο ημερολόγιο από σεβασμό και υπακοή στις αποφάσεις των Συνόδων και των Πατέρων, που απαγορεύουν κάθε ανεπίτρεπτο νεωτερισμό στην Εκκλησία!

Όσοι ακολουθούν το Παλιό ημερολόγιο, μπορεί ίσως να κατηγορηθούν για ένα σωρό άλλα πράγματα, παρεκτός από θέματα Ορθοδόξου πίστεως. Μέχρι σήμερα, τουλάχιστον, η Εκκλησία όσων ακολουθούν το Παλιό ημερολόγιο, δεν μπορεί να κατηγορηθεί ως αιρετική! Μπορεί να υπήρξαν, ή να υπάρχουν μεμονωμένα άτομα, τα οποία υποστήριξαν ή υποστηρίζουν, κακόδοξες θέσεις. Αυτά όμως, συνήθως αποδοκιμάζονται, ή αποδοκιμάστηκαν απ' όσους ανήκουν στο χώρο τους.

3. Το περίεργο όμως, σ' όλη αυτή την υπόθεση είναι, ότι οι Νεοημερολογίτες επίσκοποι υποστηρίζουν από το άλλο μέρος, ότι οι Λατίνοι δεν είναι αιρετικοί! Ότι ο Πάπας είναι ο πρεσβύτερος αδελφός τους! Ότι οι παπικοί έχουν ιερωσύνη και μυστήρια! Και οι εκκλησιαστικοί ηγέτες τους συμπροσεύχονται και συλλειτουργούν μαζί τους!

²¹⁸

Βλ. Αρχμ. Επιφανίου. Θεοδωροπούλου, *Τα δύο άκρα*, σ. 83

Είναι χαρακτηριστικό, ότι στη Νεοημερολογίτικη Σύνοδο της Ιεραρχίας της Εκκλησίας της Ελλάδος του 2002, όταν τέθηκε θέμα των Λατίνων, όλοι οι Νεοημερολογίτες επίσκοποι, πλην δύο ή τριών, **τάχτηκαν με την άποψη ότι οι παπικοί δεν είναι αιρετικοί!** Ότι έχουν ιερωσύνη και χάρη μυστηρίων κλπ

Δεν είναι δυνατό από Νεοημερολογίτικης σκοπιάς να υποστηρίζεται, ότι οι παπικοί δεν είναι αιρετικοί, ότι έχουν ιερωσύνη και χάρη στα μυστήριά τους και από το άλλο μέρος να κατηγορούνται ως αιρετικοί όσοι συνεχίζουν ν' ακολουθούν το Παλιό ημερολόγιο! Αυτό είναι τερατώδες!

Βεβαίως, μεταξύ Νεοημερολογιτών και Παλαιοημερολογιτών υπάρχει αίρεση.

Αν δεν υπήρχε αίρεση, δεν θα εγίνετο το σχίσμα. Η αίρεση όμως αυτή, δεν είναι με το μέρος όσων έμειναν πιστοί στο Παλιό Ημερολόγιο. Είναι ασφαλώς, με το μέρος όσων το άλλαξαν.

Α. Οι Νεοημερολογίτες δέχονται την αίρεση του Οικουμενισμού!

1. Το, ότι ο Οικουμενισμός είναι αίρεση, το λένε οι ίδιοι οι οπαδοί του Νέου ! Μάλιστα, τα πιο πύρινα άρθρα εναντίον του, τα έχουν γράψει κατά καιρούς οι συντηρητικοί Νεοημερολογίτες!

Οι ίδιοι δέχονται, ότι ο Οικουμενισμός έχει αλώσει την Εκκλησία του Νέου Ημερολογίου. Οι ανώτατοι εκπρόσωποί της είναι διακεκριμένα στελέχη του! Ενώ όμως, λένε τις αλήθειες αυτές, ακολουθούν πιστά τους εκκλησιαστικούς αυτούς ηγέτες, που είναι τα πρωτοπαλίκαρα του Οικουμενισμού! Τους μνημονεύουν και έχουν «κοινωνία» μαζί τους! Μάλιστα, οι λεγόμενοι «γεροντάδες», που υπάρχουν στην Εκκλησία του Νέου, για να κατασιγάσουν τις ανησυχίες των πνευματικών τους τέκνων, τους λένε : «Ακόμα, ένα βήμα αν κάνουν οι ποιμένες μας, θα δείτε τι έχει να γίνει»! Και φυσικά, γίνονται εκατοντάδες βήματα στον Οικουμενισμό από τότε που κάνουν τις άσφαιρες αυτές «διακηρύξεις», και ποτέ δεν γίνεται τίποτε!

Οι Νεοημερολογίτες δεν θέλουν να παραδεχτούν, ότι ο πιστός που μνημονεύει και «κοινωνεί» με αιρετικό επίσκοπο είναι και αυτός αιρετικός! Βαυκαλίζονται με την ιδέα, ότι είναι Ορθόδοξοι, επειδή είναι αντίθετοι στα όσα διδάσκει ο Οικουμενισμός! Εξαντλούν τον ορθόδοξο ζήλο τους στις διαμαρτυρίες τους για κάποιες οικουμενιστικές δηλώσεις, ή εκδηλώσεις των ποιμένων τους!

Όσο όμως και να φωνάζει κάποιος, όταν «κοινωνεί» με αιρετικό επίσκοπο, είναι και αυτός αιρετικός!

Και αυτό έπαθαν όσοι «κοινωνούν» με τους Οικουμενιστές Πατριάρχες, Αρχιεπισκόπους, Επισκόπους και Ιερείς! Μένουν με τις «διαμαρτυρίες» τους, οι οποίες δεν φοβίζουν σε τίποτε τους κακόδοξους ποιμένες τους! Τους φοβίζουν, όσο φοβίζουν έναν άνθρωπο, τα γαβγίσματα των σκύλων! Κάτι ξέρει όμως ο λαός, που λέει «σκυλιά που γαβγίζουν, δεν δαγκώνουν»! Αυτό συμβαίνει και με όσους αρκούνται μόνο σε διαμαρτυρίες!

Οι Ιεροί Κανόνες απαιτούν «παύση της κοινωνίας» από τους αιρετικούς επισκόπους, Αρχιεπισκόπους και Πατριάρχες! Αυτό φοβίζει τους εντός της Εκκλησίας αιρετικούς ποιμένες!

Ακόμα, και όταν τρεις επίσκοποι, ο Ελευθερουπόλεως Αμβρόσιος, ο Φλωρίνης Αυγουστίνος και ο Παραμυθιάς Παύλος το 1970 έπαυσαν το μνημόσυνό

του Αθηναγόρα, αυτό δεν τον φόβισε! Ποιος ήταν ο λόγος; Ήταν, το ότι οι τρεις αυτοί επίσκοποι εξακολούθησαν να έχουν «κοινωνία», με όσους «κοινωνούσαν» με τον αιρετικό Αθηναγόρα! Οι τρεις αυτοί επίσκοποι έκαναν μισό βήμα προς τη σωστή κατεύθυνση, την αποτείχιση! **Ολόκληρο βήμα θα ήταν να είχαν παύση την «κοινωνία» και με όσους «κοινωνούσαν» με τον Αθηναγόρα!**

2. Η αίρεση του Οικουμενισμού έγκειται στο ότι εξισώνει την αλήθεια της Ορθοδοξίας με το ψέμα της κακοδοξίας. Ισοπεδώνει Πίστη που αποκάλυψε ο Θεός στους Προφήτες, Αποστόλους και Αγίους, με τις ψευδολογίες των ψευδοπροφητών και των ψευδοδιδασκάλων, «του κοσμοκράτορος του σκότους του αιώνας τούτου»!²¹⁹ Ο Οικουμενισμός διδάσκει ότι η «Μία αγία καθολική και αποστολική» Ορθόδοξη Εκκλησία του Χριστού, είναι ακριβώς το ίδιο, όπως είναι κάθε μια απ' τις τόσες αιρέσεις, που δημιούργησαν οι διάφοροι κατά καιρούς αιρετικοί!

Για το λόγο αυτό η συμμετοχή της Ορθόδοξης Εκκλησίας στο λεγόμενο «Παγκόσμιο Συμβούλιο Εκκλησιών» είναι εκ προοιμίου αδιανόητη και απαράδεκτη! Πως είναι δυνατόν να πιστεύει κάποιος ότι η Εκκλησία του είναι η μόνη αληθινή Εκκλησία και ταυτόχρονα να ανέχεται η Εκκλησία του αυτή να μετέχει σ' ένα οργανισμό, ως μία απ' τις πολλές Εκκλησίες, που αναγνωρίζουν ότι κατέχουν μέρος της αλήθειας κι' αγωνίζονται να ιδρύσουν εκ νέου την απολεσθείσα «Μία αγία καθολική και αποστολική» Εκκλησία!

Σ' αυτό το καταγώγιο των αιρέσεων, το λεγόμενο «Παγκόσμιο Συμβούλιο των Εκκλησιών» μετέχουν όλα τα Πατριαρχεία και οι Εκκλησίες των καινοτόμων Νεοημερολογιτών! Δεν μετέχει όμως ο αιρετικός Πάπας, επειδή τούτο θίγει την εκκλησιολογία του! Έχει άδικο, αν κάποιος ισχυρισθεί ότι στη μέλλουσα κρίση τους Νεοημερολογίτες στο ζήτημα αυτό της πίστεως θα τους κρίνει ο Πάπας και οι Φράγκοι, που αρνήθηκαν να μετέχουν σ' αυτό!

Έτσι, φθάσαμε στην «ένωση με τον Πάπα», στα συλλεϊτουργά τους μ' αυτόν, την έλευση του στη Ελλάδα και το ολοκληρωτικό «φράγκεμα», όσων δέχτηκαν το φράγκικο Ημερολόγιο, χωρίς κανέναν Επίσκοπο, άλλος κληρικός, μοναχός, θεολόγος ή άλλος λαϊκός να διαχωρίζει σήμερα τη θέση του από την «κοινωνία» με τους αιρετικούς Λατινόφρονες! Όλοι οι πιό πάνω, εγκωμιάζουν μεν τους Πατέρες και τους άλλους αγίους που πολέμησαν τις αιρέσεις και αποτειχίστηκαν από αιρετικούς επισκόπους, δεν μιμούνται όμως το παράδειγμά τους!

3. Αντίθετα από πλευράς Παλαιοημερολογιτικής έχει καταδικασθή και αναθεματισθή ο Οικουμενισμός και οι πρωτεργάτες του από το 1998. Την ιστορική αυτή καταδίκη παραθέτουμε αυτούσια στη συνέχεια:

« ΣΥΝΟΔΙΚΗ ΚΑΤΑΔΙΚΗ ΚΑΙ ΑΝΑΘΕΜΑΤΙΣΜΟΣ

της αιρέσεως του Οικουμενισμού

Τοις λέγουσιν ότι η Μία αγία καθολική και αποστολική Εκκλησία, υπάρχουσα ως Εκκλησία πρωτοτόκων εν ουρανοίς, και καταστάσα σώμα Χριστού κατά την επιδημίαν του αγίου Πνεύματος κατά την αγίαν Πεντηκοστήν, εξέλιπεν εκ του κόσμου, ως κατατηθείσα εις πολλούς κλάδους, έκαστος των οποίων κατέχει μέρος της αποκαλυφθείσης αληθείας και χάριν μυστηρίων, καθ' α οι καινοφανείς οικουμενισταί

²¹⁹

Εφεσ . 6, 12

διδάσκουσι, δι' ο και πρέπει αύτη να επανιδρυθή εκ νέου εξ ημών των ανθρώπων, δια της συνενώσεως πάντων των κλάδων εις ενιαίον δένδρον, ήτοι δια της αφομοιώσεως εις εν όλον πασών των αιρέσεων και σχισμάτων μετά της αληθούς Ορθοδόξου Εκκλησίας, εν συνεχεία δε και πασών αυτών μετά των άλλων θρησκειών, προς απαρτισμόν μιας πανθρησκείας, η οποία ούτω θ' αποτελεί την 'εκκλησίαν' του Αντιχρίστου, **ΑΝΑΘΕΜΑ**.

Ιωακείμ Γ', Πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως, Μελετίω Μεταζάκη, και Χρυσοστόμω Παπαδοπούλω, τοις πρωτεργάταις των κακοδοξιών του Οικουμενισμού, ΑΝΑΘΕΜΑ.

Τοις φρυαξαμένοις συνεδρίοις κατά της Ορθοδόξου πίστεως εν Κωνσταντινουπόλει εν έτει 1923 και εν Αγίω Όρει, εν έτει 1930, ΑΝΑΘΕΜΑ.

Τοις λέγουσι ότι ο Χριστός είχε δύο αγιότητας, θείαν τε και ανθρωπίνην, και ότι προέκοπτε η ανθρωπίνη αγιότης Αυτού, ΑΝΑΘΕΜΑ.

Τοις αγωνισαμένοις υπέρ της Ορθοδόξου Πίστεως Ιερεμία τω Τρανώ, Σιλβέστρω Αλεξανδρείας, Σωφρονίω Ιεροσολύμων και πάσι τοις λοιποίς τοις μετασχούσι ταις Πανορθόδοξις Συνόδοις εν έτεσιν 1583, 1587 και 1593, αι οποίαι κατεδίκασαν την ημερολογιακήν καινοτομίαν και απέκομαν από το σώμα της Εκκλησίας, τους δεχθέντας και δεχθησομένους τούτο, ΑΙΩΝΙΑ Η ΜΝΗΜΗ.

Ανθίμω τω Οικουμενικό Πατριάρχη και τοις μετασχούσι της εν Κωνσταντινουπόλει Συνόδου του έτους 1848, ΑΙΩΝΙΑ Η ΜΝΗΜΗ.

Πάσι τοις αγωνισαμένοις, έργοις και λόγοις, υπέρ της Ορθοδόξου πίστεως και κατά των καινοτομιών του νέου Καλενδαρίου και της αιρέσεως του Οικουμενισμού, ΑΙΩΝΙΑ Η ΜΝΗΜΗ.»²²⁰

4. Ο Οικουμενισμός δεν νοθεύει μόνο τα δόγματα της Πίστεως της Εκκλησίας. **Νοθεύει και αυτό το Αγιολόγιό της**, κατατάσσοντας σ' αυτό αφερέγγυα πρόσωπα, τα οποία προσπαθεί να επιβάλλει στην Εκκλησία να τιμά ως αγίους.

Αυτά τα αφερέγγυα πρόσωπα, πολλές φορές δεν έχουν καμιά σχέση με την αγιότητα, την οποία ευρίσκει κανείς στην Ορθοδοξία μεταξύ των προσώπων, που αξιώθηκαν να φτάσουν στη «θεωρία» του Θεού, δηλαδή το «φωτισμό» και τη «θέωση». Αντί τέτοιων μορφών της Εκκλησίας **ο Οικουμενισμός προβάλλει ως αγίους ακόμα και αιρετικούς, ευσεβιστές, Οικουμενιστές και μασόνους**, όπως τον Εθνομάρτυρα Χρυσόστομο Σμύρνης²²¹ κ.ά.!

Ο λόγος για τον οποίο ο Οικουμενισμός νοθεύει το Ορθόδοξο Αγιολόγιο είναι το ότι για μας τους Ορθοδόξους οι άγιοι είναι οι απλανείς οδηγοί της σωτηρίας μας, η οποία βασίζεται στην Ορθή Πίστη και Ορθή ζωή. Είναι δεδομένο, λοιπόν, ότι ό,τι πιστεύει ή διδάσκει ένας άγιος είναι ορθό και ότι αυτό πρέπει να πιστεύουν κι' οι πιστοί. Για το λόγο αυτό το Αγιολόγιο είναι η σπονδυλική στήλη της Ορθόδοξης θεολογίας.

Όταν, επομένως εισάγεται στο Ορθόδοξο Αγιολόγιο ένα αφερέγγυο πρόσωπο, που ήταν Οικουμενιστής, αιρετικός, μασόνος κλπ., αυτό σημαίνει ότι κι' οι πιστοί μπορούν να είναι αιρετικοί, Οικουμενιστές, μασόνοι κλπ. Και να γίνουν άγιοι! Έτσι ο Οικουμενισμός εκθεμελιώνει το φρούριο της Ορθοδοξίας, με την «ευγενική» συνδρομή και βοήθεια του λεγόμενου Οικουμενικού Πατριαρχείου, το οποίο αφειδώ

²²⁰ *Εκκλησία ΓΟΧ Ελλάδος, (Νοέμβριος- Δεκέμβριος 1998), σελ. 45.*

²²¹ *Ιερομονάχου Ευθυμίου Τρικαμηνά, Ο Εθνομάρτυρς Χρυσόστομος Σμύρνης, Λάρισα 2002.*

ανακηρύττει «αγίους», χωρίς να λαμβάνει υπόψη του τα αγιοπατερικά κριτήρια για την ανακήρυξη κάποιου προσώπου ως αγίου.

B. Οι Νεοημερολογίτες δέχονται την αίρεση των «δύο αγιοτήτων» του Κυρίου!

1. Την αίρεση αυτή, όπως γράφει ο μακαριστός παλαιοημερολογίτης επίσκοπος Πενταπόλεως Καλλιόπιος²²², αποδέχθηκε όλη η Σύνοδος της Νεοημερολογίτικης Εκκλησίας το 1930, όταν δικαίωσε τον καθηγητή της Θεολογίας που υποστήριζε ότι

«δεν πρέπει να λησμονώμεν, ότι η τελειότης, η αγιότης και αναμαρτησία του Ιησού, καίπερ απηλλαγμένη πάσης σκιάς και πάσης κηλίδος και παντός μώμου, δεν εμπορεί ποτέ να εξισωθεί προς την απόλυτον και απεριόριστον αγαθότητα του Θεού. Η αναμαρτησία και αγιότης του Ιησού ως ανθρώπου υπήρξεν αναμαρτησία και αγιότης ανθρωπίνη. Μολονότι δε ο Ιησούς δεν εγνώρισεν ουδέ μακρόθεν πειραματικώς την αμαρτίαν, όμως η αγαθότης του και η αρετή του διήλθε διάφορα στάδια προόδου έως ου ετελειώθη δια των παθημάτων (Εβρ.β'10, ε'8,9) και έμαθεν ο Ιησούς αφ' ων έπαθε την υπακοήν. Ενώ λοιπόν η αγαθότης του Ιησού ως ανθρώπου υπέκειτο εις πρόοδον και τελειοποίησιν, του Θεού η αγαθότης είναι άπειρος και αμετάβλητος και πάντοτε η αυτή»²²³

Η διδασκαλία για ύπαρξη «δύο αγιοτήτων» στον Κύριο είναι νεστοριανικής προελεύσεως. Ο Νεστόριος δίδασκε, ότι ο Χριστός έχει δύο ξεχωριστά πρόσωπα, τα οποία ακολούθως ενώθηκαν σε ένα ηθικό πρόσωπο, το πρόσωπο του Κυρίου. Οι Ορθόδοξοι πιστεύουν, ότι ο Χριστός έχει δύο φύσεις, δυο θελήσεις και δύο ενέργειες, **αλλά μία μόνο υπόσταση**. Οι θελήσεις και οι ενέργειες του Κυρίου είναι φυσικές, επειδή είναι των φύσεων Του. Δεν είναι ηθικές, όπως θέλουν οι Νεστοριανοί. Το μόνο θέλημα, που δεν έχει ο Κύριος είναι το λεγόμενο «γνωμικό» θέλημα. «Γνωμικό» θέλημα έχουμε όλοι εμείς οι λοιποί άνθρωποι, γιατί εμείς καταλήγουμε σε μια απόφαση ύστερα από σκέψη, επειδή δεν έχουμε την παγγνωσία. Ο Χριστός όμως επειδή ως Θεός γνωρίζει τα πάντα, δεν χρειάζεται να βασανίζεται τη σκέψη του να αποφασίσει κάτι.

Η διδασκαλία, λοιπόν, ότι ο Χριστός είχε «δύο αγιότητες» είναι φοβερή αίρεση, την οποία η Εκκλησία του Παλαιού Ημερολογίου, όπως είδαμε πιο πάνω έχει καταδικάσει και αναθεματίσει.

Την κακοδοξία των «δύο αγιοτήτων» του Κυρίου κατήγγειλαν στη Σύνοδο του Νέου Ημερολογίου το 1929 δύο άτομα. Η Σύνοδος ανέθεσε στον καθηγητή Χρήστο Ανδρούτσο να μελετήσει την καταγγελία, ο οποίος υπέβαλε σ' αυτήν την από 22 Μαΐου 1930 Έκθεσή του, στην οποία μεταξύ άλλων έλεγε:

«Η διάκρισις διπλής αγιότητος εν τω Ιησού Χριστώ, θείας και ανθρωπίνης, ης έχεται ο Π. Τρεμπέλας, ουδέν έχει το δογματικώς επιλήψιμον.

Αποδεχόμενοι οι πιστοί δύο θελήσεις εν τω Ιησού Χριστώ, είμεθα ηναγκασμένοι να συναποδεχθώμεν και δύο αγιότητας, την θείαν και την καθαρώς

²²² Επισκόπου Καλλιόπιου Γιαννακουλοπούλου, *Πάτρια*, τομ. Γ', σελ. 29.

²²³ Π. Τρεμπέλας, *Ιησούς, ο από Ναζαρέτ*, Αθήνα 1940², σελ. 134, 254. βλ. Ιδίου, *Η ηθική τελειότης του Χριστού κατά το ανθρωπίνον*, Αθήναι 1930

ανθρωπίνην, διότι η αγιότης ούσα ηθική ιδιότης αναφέρεται κυρίως και κατ' εξοχήν εις την θέλησιν.

Αποδεχόμενοι δ' εξ ίσου το υπό της εν Χαλκηδόνι Οικουμενικής Συνόδου διατυπωθέν δόγμα, ότι εν τη υποστατική ενώσει των δύο φύσεων η σαρξ του Κυρίου θεουμένη λαμβάνει δώρα εξ αυτής (της υποστατικής ενώσεως), εννοούμεν φυσικώς τα δώρα τα προσिता τη πεπερασμένη φύσει μέχρι του υψίστου και εφικτού βαθμού εξικνούμενα, ουχί δε και θείας ιδιότητας, δι' ων αυτή εξίσταται της οικείας φύσεως. Η αγιότης του Χριστού ως ανθρώπου δεν δύναται να εξισωθή προς την θείαν αγιότητα και πηγήν παντός αγαθού... Οι περί τα θεολογικά ασχολούμενοι γινώσκουσιν, ότι ουδεμία θεία ιδιότης δύναται να μεταδοθή αυτή εις την ανθρωπίνην φύσιν αυτήν, για τον απλούστατον λόγον, διότι αυτή μεν είναι άπειρος, η δε ανθρωπίνη φύσις πεπερασμένη...»²²⁴

Η Σύνοδος της κρατικής Εκκλησίας **αποδέχτηκε την κακόδοξη Έκθεση** του καθηγητή Χρήστου Ανδρούτσου! Έτσι, κατέστη η ίδια αιρετική!

2. Την αίρεση αυτή των «δύο αγιοτήτων» η Εκκλησία του Νέου διατηρεί, όπως φαίνεται, μέχρι σήμερα. Αυτό εξάγεται από το γεγονός ότι, όταν η Ιεραρχία της Νεοημερολογίτικης Εκκλησίας της Ελλάδος τον Ιούνιο 1976 προέβη στον αφορισμό της γνωστής Ηγουμένης της Κοζάνης Μαγδαληνής, αναφέρει ως αιτία του αφορισμού της, ότι δήθεν «αντεισήγαγε» την διδασκαλία «των δύο αγιοτήτων» του Κυρίου, που είναι μονοφυσιτισμός, μονοθελητισμός, μονοενεργητισμός! Διαβάζουμε στο κείμενο του αφορισμού, ότι η Ηγουμένη Μαγδαληνή:

«... μονοφυσιτισμό ενόσησε και μονοθελητισμόν και μονοενεργητισμόν, μίαν αιρετιζόντως επί της ενσάρκου οικονομίας, Χριστού του αληθινού Θεού ημών αντεισαγαγούσα αγιότητα και μίαν θέλησιν και μίαν ενέργειαν».²²⁵

Η Ηγουμένη Μαγδαληνή για το θέμα αυτό έγραψε ένα βιβλίο, που επιγράφει «Οι σύγχρονοι αιρετικοί». ²²⁶ Όμως πουθενά και ποτέ, είτε σ' αυτό το βιβλίο, είτε αλλού, δεν υποστήριξε τον μονοφυσιτισμό, ή τον μονοθελητισμό, ή τον μονοενεργητισμό! Αν το είχε κάνει, όφειλε η Ιεραρχία, για να μη θεωρηθεί ότι συκοφαντεί, ν' αναφέρει συγκεκριμένες περιπτώσεις, που η Ηγουμένη είχε τυχόν υποστηρίξει τέτοιες πλάνες! Λέει όμως, η Ιεραρχία της Εκκλησίας της Ελλάδος όλες αυτές τις ψευδολογίες, για να τις εμφανίσει ως συνέπεια της θέσεώς της, ότι ο Χριστός είχε μίαν μόνο αγιότητα! Η τακτική όμως αυτή δεν τιμά την Νεοημερολογίτικη Ιεραρχία!

Προβαίνει όμως η Ιεραρχία και σε μια άλλη εξαπάτηση. Υποστηρίζει ότι δήθεν η Μαγδαληνή «αντεισήγαγε» την «μίαν αγιότητα» του Χριστού! Αυτό σημαίνει, ότι η Εκκλησία του Χριστού δέχονταν πάντοτε τις «δύο αγιοότητες» του Χριστού, και ήρθε τώρα η Ηγουμένη Μαγδαληνή, και «αντεισήγαγε» την «μίαν αγιότητα»! **Αλλά αυτό είναι μεγάλο ψέμα!** Ποτέ η Εκκλησία του Χριστού δεν δέχτηκε την κακοδοξία αυτή των «δύο αγιοτήτων» του Χριστού! Κανένας απ' τους αγίους Πατέρες δεν δίδαξε κάτι τέτοιο! Απεναντίας, με τα όσα διδάσκουν, δέχονται την «μία αγιότητά» Του! Η κακοδοξία αυτή υποστηρίχτηκε για πρώτη φορά το 1929-1930 από την Νεοημερολογίτικη Σύνοδο της Εκκλησίας της Ελλάδος και τους δύο καθηγητές της θεολογίας!

²²⁴ Σωτ. Κυριαζοπούλου, *Οι αιρετικοί*, Αθήνα 1934, σ.140. Και *Ορθόδοξος Τύπος*, (1.3.76).

²²⁵ *Ορθόδοξος Τύπος* (1.8.1976).

²²⁶ Μαγδαληνής Μοναχής, *Οι σύγχρονοι αιρετικοί*, Αθήνα 1974.

Το 1974 η Ηγουμένη Μαγδαληνή στο βιβλίο της «Σύγχρονοι αιρετικοί» παρέθεσε πληθώρα πατερικών χωρίων, που ανατρέπουν καταλυτικά την κακοδοξία των «δύο αγιοτήτων» του Κυρίου! Το βιβλίο αυτό, ως προς τις θέσεις του αυτές, κανένας ποτέ δεν τόλμησε να το αναιρέσει. Και επειδή δεν μπορούσαν οι του Νέου Ημερολογίου να το ανατρέψουν, κατέφυγαν στην εύκολη λύση, να δυσφημήσουν την συγγραφέα του Ηγουμένη. **Γι' αυτό την αφόρισαν!** Και την αφόρισαν, όπως είδαμε, **για την ορθόδοξη πίστη της Εκκλησίας, ότι ο Χριστός έχει «μία αγιότητα»!** Αφορίζοντας όμως την Μαγδαληνή οι επίσκοποι της κρατικής Εκκλησίας, αφόρισαν τους αγίους Πατέρες, όπως τον άγιο Διονύσιο Αρεοπαγίτη, τον άγιο Κύριλλο Αλεξανδρείας, τον Μέγα Αθανάσιο, τον Μέγα Βασίλειο, τον Ιωάννη Χρυσόστομο, τον Μάξιμο Ομολογητή και τόσους άλλους!

Βέβαια, ως πρόσχημα, για τον αφορισμό αυτό χρησιμοποιήθηκαν οι ορισμένοι χαρακτηρισμοί, τους οποίους η εν λόγω Ηγουμένη περιέλαβε ατυχώς στα βιβλία της εναντίον του αγίου Νεκταρίου Αιγίνης, για ορισμένες απόψεις του, που υπάρχουν στα συγγράμματά του. Για το θέμα, αν οι άγιοι υποπίπτουν σε δογματικά σφάλματα, θα έχουμε την ευκαιρία να εξετάσουμε σ' άλλη ευκαιρία πιο κάτω.

Αυτό, που έχει σημασία εν προκειμένω, είναι ότι η Νεοημερολογίτικη Εκκλησία της Ελλάδος ασπάστηκε πανηγυρικά την κακοδοξία των «δύο αγιοτήτων». Δυστυχώς, δεν μπορούμε εδώ, ν' αναπτύξουμε τους λόγους, για τους οποίους οφείλει κάθε Ορθόδοξος να καταδικάζει την πλάνη αυτή, γιατί πρέπει να πούμε πολλά.

Γ. Οι Νεοημερολογίτες δέχονται την αίρεση του μονοφυσιτισμού!

Οι Μονοφυσίτες είναι αιρετικοί. Αποκόπηκαν από την Ορθόδοξη Εκκλησία, επειδή δεν δέχτηκαν την Δ' Οικουμενική Σύνοδο, που καταδίκασε όσους δεν δέχονται ότι ο Χριστός έχει δύο φύσεις, την θεία και την ανθρώπινη. Κατά τα άλλα, όπως λέει ο Ιωάννης Δαμασκηνός, είναι κατά πάντα Ορθόδοξοι. Σήμερα, Μονοφυσίτες είναι οι Αρμένιοι, οι Ιακωβίτες της Συρίας, οι Κόπτες της Αιγύπτου, οι Αβησσυνοί και οι του Μαλαμπάρ στην Ινδία.

Ο Μονοφυσιτισμός φούντωσε τον 5^ο αιώνα στην αυτοκρατορία της Ρωμανίας και σαν μια αντίδραση σ' αυτή. Παρουσιάστηκε δε σαν απάντηση στην αίρεση του Νεστοριανισμού, που διαχώριζε τον άνθρωπο Χριστό, από τον Θεό Χριστό. Κάτι, που κάνει, κατά κάποιον τρόπο και σήμερα, η Εκκλησία της Ελλάδος, όταν δογματίζει ότι ο Χριστός έχει δύο αγιότητες, την θεία και την ανθρώπινη, που είδαμε μόλις πιο πάνω.

Με τους Μονοφυσίτες οι Εκκλησίες του Νέου Ημερολογίου έκαναν Θεολογικό Διάλογο από το 1964. Στην πρώτη συνάντησή τους, μετά από εισήγηση του καθηγητή Ιω. Καρμίρη, οι Μονοφυσίτες κατενθουσιασμένοι χειροκροτούσαν ότι συμφωνούν μαζί του και δέχονται την Δ' Οικουμενική Σύνοδο. Όμως, με υπόγειες παρεμβάσεις ανθρώπων του Π.Σ.Ε. οι Μονοφυσίτες έπαυσαν να υποστηρίζουν την αναγνώριση της Δ' Οικουμενικής Συνόδου, για να καταλήξει ο Διάλογος αυτός στις Συμφωνίες του Σαμπεζύ του 1990, κατά τις οποίες, αντί αυτού ν' αναγνωρίσουν την Δ' Οικουμενική Σύνοδο, **οι Νεοημερολογίτες τους αναγνώρισαν ως Ορθοδόξους!**

Τις συμφωνίες αυτές πρώτος κατήγγειλε ο επίσκοπος του Παλαιού Ημερολογίου Καλλιόπιος Γιαννακουλόπουλος,²²⁷ στον οποίο οι Κόπτες της Αιγύπτου, χρεώνουν το ναυάγιο της ψευδενώσεως.

Παρά ταύτα, τις συμφωνίες του Σαμπεζύ του 1990 δέχτηκαν οι οπαδοί του Νέου. Βάσει αυτών, τουλάχιστον το Πατριαρχείο Αντιόχειας απέκτησε «κοινωνία» με τους μονοφυσίτες της περιοχής του, τους λεγόμενους Ιακωβίτες! Εν μέρει «κοινωνία» με τους μονοφυσίτες της Αιγύπτου, τους λεγόμενους Κόπτες, απέκτησε και το Πατριαρχείο Αλεξάνδρειας.

Και με τα Πατριαρχεία αυτά «κοινωνούν» όλα τα άλλα Πατριαρχεία και όλες οι άλλες Αυτοκέφαλες Εκκλησίες!

Δ. Οι Νεοημερολογίτες δέχονται την αίρεση του παπισμού!

Οι Νεοημερολογίτες με την «κοινωνία» που εξακολουθούν να έχουν με τους Πατριάρχες Κωνσταντινουπόλεως, αλλά και τους άλλους Προκαθημένους των Εκκλησιών τους, οι οποίοι **δέχτηκαν την «ένωση των Εκκλησιών», που υπέγραψε ο Αθηναγόρας με τον Πάπα Παύλο Στ΄ το 1965²²⁸**, προσχώρησαν πλέον στην αίρεση του παπισμού, έστω και αν ισχυρίζονται ότι αυτοί κρατούν τα Ορθόδοξα δόγματα! Αυτό πλέον δεν έχει καμμία σημασία, γιατί η «ένωση των Εκκλησιών» του 1965 στηρίζεται στη συμφωνία τόσο οι Ορθόδοξοι, όσο και οι Λατίνοι θα διατηρήσουν τα δόγματά τους, ως έθιμά τους, αλλά θα είναι ενωμένη σε μία Εκκλησία, υπό τον Πάπα!

Το μοντέλο αυτό της «Ενώσεως των Εκκλησιών» είναι εφεύρημα του παπισμού και εξυπηρετεί μόνο και μόνο τον παπισμό. Είναι το μοντέλο της Ουνίας, που είναι διαμετρικά αντίθετο με την Ορθοδοξία!

Και γι' αυτό, το 1993 ορισμένα Πατριαρχεία υπέγραψαν την προδοτική συμφωνία του Μπελεμέντ, με την οποία αναγνωρίστηκε η Ορθοδοξία των Ουνιτών, ως πρότυπο της Ενώσεως!

Να, λοιπόν, που έχει διολισθήσει η Νεοημερολογίτικη Εκκλησία της Ελλάδος, με ανυποψίαστα τα μέλη της!

²²⁷ Τα βιβλία που έγραψε ο επίσκοπος Πενταπόλεως Καλλιόπιος είναι: *Η ένωση με τους Μονοφυσίτες*, Πειραιεύς 1991⁴, *Προδοσία της Ορθοδοξίας*, Πειραιεύς 1992³, *το Μωρόν άλας Πειραιεύς 1992²* και *Ορθόδοξοι και Μονοφυσίτες*, Πειραιεύς 1991.

²²⁸ Για την «Ένωση» αυτή περισσότερα γράφουμε στο βιβλίο μας η «Ένωση των Εκκλησιών»

δ'

Ισχυρισμοί Νεοημερολογιτών για το Ημερολόγιο

Οι Νεοημερολογίτες κατηγορούν όσους έμειναν πιστοί στο Παλιό Ημερολόγιο ότι ένα απλό επιστημονικό θέμα όπως είναι το ζήτημα του Ημερολογίου, το κατέστησαν δογματικό και έσχισαν την Εκκλησία.

Στην ενότητα αυτή εξετάζουμε μερικές απ' τις κατηγορίες που διατύπωσαν κατά καιρούς οι διάφοροι Νεοημερολογίτες σχετικά με το Ημερολόγιο αυτό καθ' εαυτό, την υποτιθέμενη διόρθωσή του από τον Πάπα Γρηγόριο ΙΓ' τον 16^ο αιώνα και τον Χρυσόστομο Παπαδόπουλο το 1924.

1. Το ημερολόγιο είναι αστρονομικό κι' όχι δογματικό ζήτημα

1. Η άποψη, που υποστηρίζουν όσοι ακολουθούν το Νέο ημερολόγιο, ότι το ημερολόγιο, είναι αστρονομικό επιστημονικό θέμα και όχι δογματικό, ή εκκλησιαστικό, είναι σωστή. Με την άποψη όμως αυτή συμφωνούν και όσοι συνεχίζουν ν' ακολουθούν το Παλιό ημερολόγιο!

Εκείνο όμως που υποστηρίζουν σχετικά με το θέμα αυτό, όσοι ακολουθούν το Παλιό ημερολόγιο, είναι άλλο. Λένε, ότι «το ημερολόγιο είναι επιστημονικό θέμα, **εκκλησιαστικό όμως και δογματικό θέμα, είναι το ημερολογιακό!**» Κι' αυτό, είναι το σωστό.

Πράγματι, είναι άλλο πράγμα το «ημερολόγιο», κι' άλλο, το «ημερολογιακό»! Όταν λέμε «ημερολόγιο» εννοούμε ένα χρονομετρικό σύστημα με το οποίο μετράμε το χρόνο. Τέτοια συστήματα, ημερολόγια, για τη μέτρηση του χρόνου, από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα, υπήρξαν πολλά. Όταν όμως λέμε «ημερολογιακό», εννοούμε κάτι που σχετίζεται με το ημερολόγιο, αλλά δεν είναι αυτό τούτο το ημερολόγιο.

Στην Ορθόδοξη Εκκλησία δύο πράγματα σχετίζονται με το ημερολόγιο. Το ένα είναι το Εορτολόγιο και το άλλο είναι το Πασχάλιο. Το ημερολόγιο, το Εορτολόγιο και το Πασχάλιο δεν αποτελούν ένα πράγμα. Το καθένα, από τα τρία αυτά, είναι ανεξάρτητο από το άλλο. Απόδειξη τούτου είναι, ότι το Ρωμαϊκό ημερολόγιο επιβλήθηκε από τον Ιούλιο Καίσαρα στο Ρωμαϊκό κράτος το 46 π. Χ., τότε που δεν υπήρχε ούτε Εορτολόγιο, ούτε Πασχάλιο. Έτσι, το ημερολόγιο είναι θέμα αστρονομικό και επιστημονικό. Το ημερολογιακό είναι θέμα εκκλησιαστικό και δογματικό. Ξεχωριστά πράγματα.

2. Όταν λέμε **Εορτολόγιο**, εννοούμε το καθορισμό της ημερομηνίας, που γιορτάζονται οι ακίνητες γιορτές στη διάρκεια του έτους. Αυτές αναφέρονται σε ορισμένα ιστορικά γεγονότα, που έχουν σχέση, είτε με τη θεία οικονομία της ενανθρώπισης του Κυρίου, όπως είναι η σύλληψη του Τιμίου Προδρόμου, ο Ευαγγελισμός της Θεοτόκου, η Γέννηση του Προδρόμου, τα Χριστούγεννα, η Υπαπαντή, κτλ., είτε με την άθληση των αγίων μαρτύρων, ή τη μνήμη των οσίων Πατέρων της Εκκλησίας και των άλλων αγίων της, όπως είναι οι Προφήτες, οι Απόστολοι, οι Προπάτορες και οι Δίκαιοι της Παλαιάς Διαθήκης. Από αυτή την πλευρά το Εορτολόγιο είναι θέμα εκκλησιαστικό.

3. Όταν λέμε **Πασχάλιο**, εννοούμε το καθορισμό των κινητών εορτών, που έχουν ως βάση την εορτή του Πάσχα. Το Πάσχα δεν γιορτάζεται σταθερά σε μια ημερομηνία κάθε χρόνο. Προσδιορίζεται κάθε χρόνο σε διαφορετικές ημερομηνίες.

Είναι γνωστό, ότι για το ζήτημα αυτό του γιορτασμού του Πάσχα στους πρωτοχριστιανικούς χρόνους υπήρξε μεταξύ των τοπικών Εκκλησιών μια διάσταση. Ορισμένες Εκκλησίες, ιδίως στη Μικρά Ασία, γιόρταζαν το Πάσχα μαζί με τους Εβραίους, στις 14 του εβραϊκού μήνα Νισάν, που αντιστοιχεί στο δικό μας μήνα Μάρτιο - Απρίλιο. Αντίθετα, οι υπόλοιπες Εκκλησίες γιόρταζαν το Πάσχα πάντοτε ημέρα Κυριακή, μετά τις 14 του μήνα Νισάν. Είναι φανερό, ότι πιο ακριβείς ως προς

τα γεγονότα του σταυρικού Πάθους του Κυρίου, που περιγράφει η Αγία Γραφή, ήταν οι Εκκλησίες, που γιόρταζαν το Πάσχα μετά τις 14 του Νισάν.

Ο Χριστός σταυρώθηκε και απέθανε την παραμονή του εβραϊκού Πάσχα και αναστήθηκε την επομένη του Πάσχα των Εβραίων, δηλ. ημέρα Κυριακή.

Η διαφωνία αυτή μεταξύ των τοπικών Εκκλησιών με την πάροδο του χρόνου πήρε μεγαλύτερες διαστάσεις, για να φτάσει κάποια στιγμή, στα τέλη του 2^{ου} αιώνα, στη μεταξύ τους «παύση της κοινωνίας». Ο πάπας Βίκτωρ (189 –199) απέκοψε τις Εκκλησίες, που γιόρταζαν το Πάσχα στις 14 του Νισάν, «ως ετεροδοξούσες»! Τελικά, το ζήτημα έλυσε η Α΄ Οικουμενική Σύνοδος, η οποία αποφάσισε, ότι το Πάσχα πρέπει να γιορτάζεται ημέρα Κυριακή, και να μη συμπίπτει με το Πάσχα των Εβραίων, που γιορτάζονταν στις 14 του μήνα Νισάν.

Το Πάσχα των Εβραίων γιορτάζονταν σε ανάμνηση της εξόδου των Εβραίων από τη γη των Αιγυπτίων. Αυτή την απελευθέρωσή τους από τους Αιγυπτίους, κατ' εντολή του Θεού, γιορτάζουν οι Εβραίοι με τη γιορτή του Πάσχα. Η αναχώρηση των Εβραίων έγινε τα μεσάνυκτα της 14^{ης} του μήνα Νισάν, με την εαρινή πανσέληνο, η οποία τους βοήθησε να βλέπουν στο σκοτάδι.²²⁹ Από τότε οι Εβραίοι γιόρταζαν το Πάσχα τους στις 14 του Νισάν, στην πρώτη δηλ. πανσέληνο μετά την εαρινή ισημερία, που συνέπιπτε την 1^η του Νισάν. Ο μήνας Νισάν ήταν ο πρώτος μήνας της άνοιξης για τους Εβραίους. Ήταν η θρησκευτική πρωτοχρονιά τους. Το πολιτικό τους έτος άρχιζε από τον μήνα Τισρί, που αντιστοιχεί στο δικό μας μήνα Σεπτέμβριο.

Οι Εβραίοι όμως ακολουθούσαν και ακολουθούν μέχρι σήμερα το σεληνιακό ημερολόγιο. Δεν είχαν δηλ. ως βάση τις κινήσεις του ηλιακού συστήματος, όπως έχουμε εμείς. Το έτος για τους Εβραίους καθορίζεται από το «ηλιακό σύστημα», όπως και σε μας. Οι 12 μήνες τους όμως καθορίζονται από τις φάσεις της Σελήνης, τις νουμηνίες. Ο προσδιορισμός των νουμηνιών αυτών είναι μια αρκετά περίπλοκη υπόθεση, την οποία δεν μπορούμε να αναλύσουμε εδώ.²³⁰

4. Οι Πατέρες λοιπόν της Α΄ Οικουμενικής Συνόδου, για τον καθορισμό της γιορτής του Πάσχα έπρεπε να λάβουν υπόψη τους το γιορτασμό του Πάσχα από τους Εβραίους στις 14 του μήνα Νισάν. Ο γιορτασμός αυτός δεν ήταν σε σταθερή ημερομηνία. Γι' αυτό οι Πατέρες έπρεπε να προσαρμόσουν τον γιορτασμό του χριστιανικού Πάσχα, σ' ένα μόνο ημερολόγιο, κοινό για όλους τους χριστιανούς. Κι' αυτό το ημερολόγιο ήταν το ρωμαϊκό ημερολόγιο, που είχε επιβάλλει στο Ρωμαϊκό κράτος το 46 π.Χ. ο Ιούλιος Καίσαρας.

Οι Εβραίοι εύρισκαν την ημερομηνία του Πάσχα τους, της 14^{ης} Νισάν, από την πρώτη εμφάνιση της Νέας Σελήνης, της οποίας η Πανσέληνος θα έπεφτε κατά, ή, αμέσως μετά την εαρινή ισημερία. Εκείνο, που ενδιέφερε τους Πατέρες της Α΄ Οικουμενικής Συνόδου ήταν να γιορτάζεται το Πάσχα από όλους τους πιστούς την ίδια ημερομηνία, η οποία μάλιστα έπρεπε να είναι μετά την εαρινή ισημερία.

Ενδιέφερε επίσης τους Πατέρες η ημερομηνία του χριστιανικού Πάσχα να έπεται του Εβραϊκού Πάσχα της 14^{ης} του Νισάν, που προσδιορίζονταν από την πρώτη πανσέληνο μετά την εαρινή ισημερία. Για τους Πατέρες αυτό που είχε ιδιαίτερη σημασία ήταν, το να μη συνεορτάζουν οι χριστιανοί το Πάσχα τους με το Πάσχα των Εβραίων. Ήθελαν οι Πατέρες να γιορτάζεται το Πάσχα ημέρα Κυριακή και να

²²⁹ Θεοδοσίου - Δανέζη, *Η Οδύσσεια Ημερολογίων*, τομ. Β', σ.156.

²³⁰ Για περισσότερα στοιχεία Θεοδοσίου – Δανέζη, *Η Οδύσσεια Ημερολογίων*», τόμοι 2, και Α. Δελημπαση, *Πάσχα Κυρίου*, Αθήνα 1985.

μη γιορτάζεται πριν την εαρινή ισημερία. Έθεσαν επίσης ως τέταρτο «όρο» καθορισμού του Πάσχα, την ύπαρξη της πρώτης πανσελήνου, μετά την εαρινή ισημερία.

5. Η Α΄ Οικουμενική Σύνοδος δεν αναφέρθηκε στο Ρωμαϊκό ημερολόγιο, το Παλιό. Πολύ περισσότερο, δεν τον καθιέρωσε ρητά, όπως νομίζεται από ορισμένους. Εκείνο όμως που έκανε ήταν να προσαρμόσει σ' αυτό το Πασχάλιο της, υπό την έννοια, ότι με βάση αυτό προσδιόρισε τους «όρους» καθορισμού της ημερομηνίας του χριστιανικού Πάσχα, και ιδίως την εαρινή ισημερία. Αυτό ήταν απαραίτητο, για να μη γιορτάζεται το Πάσχα, άλλοτε προ της εαρινής ισημερίας και άλλοτε μετά. Αυτό θα είχε ενδεχόμενη συνέπεια, ένα έτος να γιορτασθεί δύο φορές το Πάσχα και το άλλο, καμιά!

Θα πρέπει να προσεχθεί ιδιαίτερα, ότι τους αγίους Πατέρες της Α΄ Οικουμενικής Συνόδου δεν τους απασχόλησε η εαρινή ισημερία από την πλευρά της αστρονομικής ακρίβειας²³¹. Για το λόγο αυτό δέχθηκαν ως ημερομηνία της εαρινής ισημερίας, την λανθασμένη της 21^{ης} Μαρτίου, στην οποία είχε εκπέσει το 325 μ.Χ. και όχι την σωστή της 23^{ης} Μαρτίου,²³² που ήταν η ακριβής ημερομηνία το 46 π.χ., όταν θεσπίστηκε το Ρωμαϊκό ημερολόγιο από τον Ιούλιο Καίσαρα.

Αλλά και όταν αργότερα, τον 14^ο αιώνα, ο Νικηφόρος Γρηγοράς ζήτησε τη διόρθωση του Παλιού Ημερολογίου, ούτε τότε άλλαξε η εαρινή ισημερία. Και ένας επί πλέον λόγος, πέραν των εκκλησιαστικών, που δεν διορθώθηκε η ημερομηνία της εαρινής ισημερίας, είναι και το ότι το σεληνιακό ημερολόγιο των Εβραίων, έχανε και αυτό ορισμένο χρόνο. Το Παλιό ημερολόγιο από το 325 μ.Χ. μέχρι το 1924 έχασε 13 μέρες. Στο ίδιο διάστημα το σεληνιακό ημερολόγιο των Εβραίων έχασε 5 μέρες! Υπήρχε δηλ. και σ' αυτό το σημείο κάποια αντιστοιχία μεταξύ των δύο αυτών ημερολογίων.

Με όσα ήδη είπαμε, βλέπουμε τον ξεκάθαρο εκκλησιαστικό χαρακτήρα του Πασχαλίου, που είναι στοιχείο του «ημερολογιακού». Απομένει να δούμε και τον δογματικό χαρακτήρα του.

6. Ο πάπας Γρηγόριος ΙΓ΄, το 1582 μ.Χ., εκτός από την αλλαγή του Ρωμαϊκού ημερολογίου, που το αντικατέστησε με το Φράγκικο ή Γρηγοριανό ημερολόγιο, επενέβη και στο Πασχάλιο, το οποίο τροποποίησε. Επενέβη δηλαδή σε περιοχή που ανάγεται στο «ημερολογιακό»! Αφαίρεσε δηλ. από το Πασχάλιο τον όρο να προηγείται ο γιορτασμός του Πάσχα των Εβραίων, από το Πάσχα των χριστιανών. Έτσι, όσοι δέχτηκαν τις καινοτομίες αυτές του πάπα στο Πασχάλιο, συμβαίνει να γιορτάζουν πολλές φορές το Πάσχα τους πριν από το Πάσχα των Εβραίων. Η επέμβαση αυτή του πάπα στο Πασχάλιο είναι άσχετη, όπως είπαμε, με την αλλαγή στο ημερολόγιο.

Μέχρι το 1924, όσοι πίεζαν τους Ορθοδόξους να δεχθούν το Γρηγοριανό ημερολόγιο, επεδίωκαν και την αποδοχή από την Ορθόδοξη Εκκλησία και του «Νέου Πασχαλίου» του πάπα. Αυτό το έκαναν προκειμένου όλοι οι λεγόμενοι χριστιανοί, δηλ. Ορθόδοξοι και αιρετικοί, να γιορτάζουν ταυτόχρονα, τις ίδιες δηλ.

²³¹ « Ας ηξεύρουν, ότι και αι Οικουμενικαί Σύνοδοι, οπού μετά την πρώτην έγιναν , και οι λοιποί Πατέρες, έβλεπον ναι και αυτοί, ως σοφοί οπού ήτο, πως εκατέβη πολύ η ισημερία, αλλ' όμως δεν ηθέλησαν να την μεταθέσουν από την κα' Μαρτίου, οπού την ηύρεν η α' Σύνοδος, προτιμώντες περισσότερο την συμφωνίαν της Εκκλησίας και ένωσιν από την ακρίβειαν της ισημερίας...» Πηδάλιο, σ. 9, υποσημ.

²³² Θεοδοσίου- Δανέζη, *Η Οδύσσεια ημερολογίων*, τομ. Β΄, σ. 37.

ημερομηνίες, τις μεγάλες γιορτές της χριστιανοσύνης, τα Χριστούγεννα και το Πάσχα. Ο λόγος αυτός του συνεορτασμού είναι, ότι έτσι θα επιτυγχάνονταν η προσέγγιση των διαφόρων χριστιανικών «εκκλησιών» και τελικά η «ένωσή» τους σε μία Εκκλησία! Η τοποθέτηση αυτή σημαίνει πλήρη αποδοχή της αιρετικής «θεωρίας των κλάδων», που είναι το θεμέλιο του Οικουμενισμού!

Από τη στιγμή, που κάποιος δεχθεί ότι δεν υπάρχει η «Μία αγία καθολική και αποστολική Εκκλησία», ότι υπάρχουν πολλές «άγιες καθολικές και αποστολικές Εκκλησίες» του Χριστού, οι οποίες πρέπει να συνενωθούν για να ιδρυθεί έτσι εκ νέου η «Μία αγία καθολική και αποστολική Εκκλησία» του Χριστού, υπάρχει πλέον τεράστιο δογματικό ζήτημα! Για το λόγο αυτό, το ημερολογιακό ζήτημα δεν είναι ένα απλό εκκλησιαστικό θέμα. Είναι μεγάλο δογματικό ζήτημα.

2. Το Νέο ημερολόγιο είναι το Παλιό, διορθωμένο κατά 13 ημέρες

1. Αυτό είναι ένα από τα πιο ισχυρά επιχειρήματα, που χρησιμοποιούν όσοι ακολουθούν το Νέο ημερολόγιο, για να πείσουν ότι δεν ακολουθούν το Γρηγοριανό ημερολόγιο, που καταδίκασαν οι Πανορθόδοξες Σύνοδοι του 16^{ου} αιώνα. Λένε, ότι ο Χρυσόστομος Παπαδόπουλος το 1924, στο χρησιμοποιούμενο τότε απ' την Εκκλησία Παλιό ή Ρωμαϊκό ημερολόγιο, πρόσθεσε 13 μέρες, για να επανέλθει η ισημερία του στην ημερομηνία που ήταν το 325 μ.Χ, όταν είχε συγκληθεί η Α΄ Οικουμενική Σύνοδος.

Και ότι το 1924 ο Χρυσόστομος Παπαδόπουλος πρόσθεσε 13 μέρες στο υπάρχον τότε στη χρήση της Εκκλησίας Παλιό ημερολόγιο, είναι πράγματι αληθές. Αυτό όμως που ενδιαφέρει, είναι, αν το Νέο ημερολόγιο, που επέβαλε ο Χρυσόστομος Παπαδόπουλος, ταυτίζεται με το Γρηγοριανό ημερολόγιο! Αν είναι το Νέο και το Γρηγοριανό το ίδιο ημερολόγιο! Αυτό θα εξετάσουμε στη συνέχεια, αφού προηγουμένως κάνουμε μια επισήμανση.

2. Η επισήμανση είναι ότι, όταν ακούμε ότι ο Χρυσόστομος Παπαδόπουλος «διόρθωσε» το «ημερολόγιο», αυτό σήμερα δεν μας κάνει καμιά εντύπωση.

Το ημερολόγιο αστρονομικά μπορεί, για λόγους επιστημονικής ακρίβειας να το διορθώνει οποιοσδήποτε, γιατί όπως είπαμε αυτό είναι επιστημονικό θέμα. Μπορεί, λοιπόν, ο οποιοσδήποτε να το διορθώνει και να επαναφέρει την ισημερία του στην ακρίβειά του, εκεί που βρίσκονταν το 46 π.Χ.

Το «ημερολόγιο» όμως, όταν σχετίζεται με την Εκκλησία, όπως είπαμε προηγουμένως, είναι «ημερολογιακό» ζήτημα. Στην περίπτωση αυτή δεν μπορεί από την Εκκλησία να διορθώνεται, χωρίς τις δικές της προϋποθέσεις! Η Εκκλησία, τόσο στην Α΄ Οικουμενική Σύνοδο όσο και αργότερα, δεν το διόρθωσε, ως προς το λάθος του, δηλ. τις μέρες που έχανε κάθε 128 χρόνια. Γι' αυτό η Α΄ Οικουμενική Σύνοδος δέχθηκε την ισημερία της 21^{ης} Μαρτίου, που ήταν το 325 μ.Χ., αντί της ορθής, της 23^{ης} (ή, ίσως και της 24^{ης}) Μαρτίου, που ήταν το 46 π.Χ., όταν θεσπίστηκε από τον Ιούλιο Καίσαρα.

Ο βασιλιάς των Ρωμαίων Ανδρόνικος Β΄ Παλαιολόγος το 1324 μ.Χ. απέρριψε την πρόταση του λατινόφρονα Νικηφόρου Γρηγορά για διόρθωση του ημερολογίου με τη προσθήκη 8 ημερών, όση ήταν τότε η διαφορά. Ο λόγος για τον οποίο αρνήθηκε ο Ανδρόνικος Παλαιολόγος τη διόρθωση αυτή, ήταν να μη σχισθεί η Εκκλησία.²³³ Κατά τον άγιο Ιωάννη τον Χρυσόστομο, **ακόμα κι' αν σφάλει η Εκκλησία στην ημερολογιακή ακρίβεια, είναι προτιμότερο το σφάλμα αυτό, από το σχίσμα.**²³⁴

Το ίδιο, και ο Πατριάρχης Ιερεμίας Β΄ ο Τρανός το 1583 μ.Χ. Ακόμα, και αυτός ο μασόνος Ιωακείμ ο Γ΄, που άνοιξε την κερκόπορτα του Οικουμενισμού στην Ορθόδοξη Εκκλησία, το 1904 αρνήθηκε τη διόρθωση του Παληού ημερολογίου κατά τις 13 μέρες, που στο διάστημα αυτό είχε χάσει.²³⁵

Είναι φανερό λοιπόν, ότι στην Ορθοδοξία δεν μπορεί ο καθένας, έστω και Αρχιεπίσκοπος, ή Πατριάρχης, κατά το δοκούν, να προβαίνει σε διορθώσεις, επιδιορθώσεις, ή παραμορφώσεις, των όσων παρέλαβε και αποδέχθηκε η Εκκλησία. Αυτό είναι το μεγάλο σφάλμα του Χρυσόστομου Παπαδόπουλου!

3. Ως προς τη σχέση του Νέου ημερολογίου με το Γρηγοριανό έχουμε να παρατηρήσουμε τα εξής:

α. Είναι αληθές ότι ο Χρυσόστομος Παπαδόπουλος πρόσθεσε στο Παληό ημερολόγιο της Εκκλησίας 13 μέρες. Αλλ' αυτό ακριβώς, έκανε και ο πάπας Γρηγόριος ΙΓ΄! Ο πάπας δηλ. στο Παληό ημερολόγιο, που μέχρι τότε χρησιμοποιούσαν και οι Λατίνοι, πρόσθεσε το 1582, 10 μέρες, που μέχρι τότε είχαν χαθεί, για να επανέλθει η ισημερία, εκεί που ήταν το 325 μ Χ, όταν έγινε η Α΄ Οικουμενική Σύνοδος. Ο πάπας διόρθωσε ακόμη και τα βίσεκτα έτη.

Όμως, για τα επόμενα 800 περίπου χρόνια, οι ημερομηνίες του Νέου και Γρηγοριανού ημερολογίου θα είναι οι ίδιες ακριβώς! Δηλ. για 800 περίπου χρόνια Νέο και Γρηγοριανό ημερολόγιο θα ταυτίζονται! Ίσως, παρατηρήσει κάποιος, ότι ο πάπας Γρηγόριος ΙΓ΄ διόρθωσε και το Πασχάλιο. Ναι, αλλά αυτό το πράγμα δεν ανάγεται στο «ημερολόγιο», ανάγεται στο «ημερολογιακό» θέμα, προς το οποίο το «Γρηγοριανό ημερολόγιο», ως αστρονομικό ζήτημα, είναι άσχετο!

β. Το ότι στη αρχική σκέψη αυτών, που ήθελαν την αλλαγή του ημερολογίου ήταν η αποδοχή του Γρηγοριανού ημερολογίου, φαίνεται ξεκάθαρα από τις δηλώσεις τους μέχρι το 1923.

Παραθέτουμε μερικές από αυτές:

Ο Μελέτιος Μεταξάκης, ως Μητροπολίτης Αθηνών, μιλώντας στις 23.1.1919 στην Ιερά Σύνοδο, είπε μεταξύ άλλων και τα εξής:

²³³ Νικηφόρου Γρηγορά, *Ιστορία Ρωμαϊκή*, βιβλίο 7, σελ. 7.

²³⁴ «Πανταχού τη Εκκλησία μετ' ακριβείας επώμεθα, την αγάπην και την ειρήνην προτιμώντες απάντων. **Ει γαρ και εσφάλλετο η Εκκλησία**, ου τοσούτον το κατόρθωμα από της των χρόνων ακριβείας ην, όσον έγκλημα από της διαιρέσεως και του σχίσματος τούτου... **Ουδέ γαρ η Εκκλησία χρόνων ακρίβειαν οίδεν...**» (Ι. Χρυσοστόμου, *Εις τους τα πρώτα Πάσχα νηστεύοντας*, P.G. 48, 870,871).

²³⁵ Έγραφε το 1904 ο Ιωακείμ Γ΄, για το θέμα της διορθώσεως του Παληού ημερολογίου κατά 13 μέρες για να συμπέσει με το Γρηγοριανό ημερολόγιο, σε ανταπάντησή του προς τους Πατριάρχες, στα όσα του απάντησαν στην από 1902 Εγκύκλιό του « το δε παραφυλάσσοντας το Ιουλιανόν ημερολόγιον και εορτολόγιον ημών αμετακίνητον, υπερπηδήσαι μόνον 13 ημέρας, ώστε συμπίπτειν τας μηνολογίας ημών τε και των τω ετέρω ημερολογίω κατακολουθούντων ανόητον και άσκοπον είναι...» (Καρμίρης, τόμ. Β΄ 946 ιβ΄),

«...ευτυχώς σήμερον τα πράγματα εξελίσσονται ούτως, ώστε ένεκα των νέων πολιτικών και κοινωνικών συνθηκών γενικώς **να γίνηται αντιληπτή η ανάγκη αποδοχής του Γρηγοριανού ημερολογίου...** Κατά ταύτα έχομεν τας εξής απόψεις προ ημών: 1) Να δεχθώμεν το Γρηγοριανόν προχωρούντες ολοκληρωτικώς, να προσθέσωμεν δηλ. 13 ημέρας και να εορτάσωμεν το Πάσχα κατά το Γρηγοριανόν ημερολόγιο, Τούτο, όμως θίγει την φιλοτιμίαν της Ορθοδόξου Εκκλησίας...»²³⁶

Ο Χρυσόστομος Παπαδόπουλος, ως Μητροπολίτης Αθηνών, μιλώντας στις 31.3.1923, στη Σύνοδο της Ιεραρχίας της Εκκλησίας της Ελλάδος, είπε μεταξύ άλλων και τα εξής:

«...επειδή άνευ ειδικής αποφάσεως της όλης Ορθοδόξου Εκκλησίας περι διορθώσεως του Πασχαλίου **δεν δύναται να επέλθη η συμφωνία των δύο ημερολογίων δια της παραδοχής του Γρηγοριανού ημερολογίου**, ...υποβάλλω λύσιν, αίρουσαν μεν την παρουσιαζομένην νυν ανωμαλίαν, μη θίγουσαν δε απολύτως το Πασχάλιον και το εορτολόγιον της Ορθοδόξου Εκκλησίας.

Κατά την προτεινομένην λύσιν, θα επέλθη λίαν ανεπαισθήτως διόρθωσις εν τω υπό της Εκκλησίας παραδεδεγμένω ημερολογίω δια προσθήκης 13 ημερών...»²³⁷

Το λεγόμενο «Πανορθόδοξο Συνέδριο Κωνσταντινουπόλεως» του έτους 1923 απεφάσισε μεταξύ άλλων και τα εξής:

«...Αναγνωρίσαν, ότι η άρσις της μεταξύ θρησκευτικού και πολιτικού Ημερολογίου διαφοράς είναι ανάγκη αναπόφευκτος και ότι ουδέν κάλυμα υπάρχει δια την διόρθωσιν του εν χρήσει εκκλησιαστικού Ημερολογίου κατά τα δεδομένα της Αστρονομικής επιστήμης, ομοφώνως αποφασίζει την διόρθωσιν του Ιουλιανού Ημερολογίου, ως εξής:

1) Απαλείφονται αι 13 ημέραι του Ιουλιανού Ημερολογίου αι αποτελούσαι την διαφοράν αυτού εν σχέσει προς τα υπό της εν Νικαία Α΄ Οικουμενικής Συνόδου μέχρι σήμερον ηλιακά έτη... Το νέον Ημερολόγιον είναι ακριβέστερον του Γρηγοριανού... Η διαφορά μεταξύ του μήκους των πολιτικών ετών το νέου ημερολογίου είναι τόσον μικρά, ώστε μετά 877 έτη θα παρατηρηθή διαφορά των ημερομηνιών...»²³⁸

Ο Μελέτιος Μεταξάκης, ως Μητροπολίτης Αθηνών, στη συνεδρίαση της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος στις 23.1.1919, εισηγήθηκε η Πολιτεία να δεχθεί το «Γρηγοριανό ημερολόγιο», η δε Εκκλησία να συνεχίζει ν' ακολουθεί το Παλιό²³⁹. Την 3.2.1923 όμως ο Μελέτιος Μεταξάκης, ως Οικουμενικός Πατριάρχης πλέον έγραψε προς τον Αρχιεπίσκοπο Αθηνών Χρυσόστομο Παπαδόπουλο, ως προς την αποδοχή του Γρηγοριανού ημερολογίου από την Ελληνική Πολιτεία, κατά το έτος 1919:

²³⁶ Αρχιμ. Θεοκλήτου Στράγκα, τομ. Β΄, σ. 854

²³⁷ Αρχιμ. Θεοκλήτου Στράγκα, τομ. Β΄, σ. 1140.

²³⁸ Αρχιμ. Θεοκλήτου Στράγκα, τομ. Β΄, σ. 1150 – 1151,

²³⁹ Αρχιμ. Θεοκλήτου Στράγκα, τομ. Β΄, σ. 854, 856.

« ...Και αφήκε μεν η κρατική αύτη προς το Γρηγοριανόν ημερολόγιον προσχώρησις άθικτον το εορτολόγιον της Εκκλησίας, της χρήσεως του νέου ημερολογίου κηρυχθείσης εν ισχύ δια μόνας τας κοσμικάς σχέσεις, πρόδηλον μεν εστίν ότι ου σμικρά προσγίνεται εν τω βίω η δυσκολία εκ της χρήσεως δύο ημερολογίων, ιδία εν κοινωνία, ης το εκκλησιαστικόν σύνολον απαρτίζει την πλειοψηφίαν του Κρατικού Οργανισμού. Δια τούτο εκφέρεται ευχή και παράκλησις προς την Εκκλησίαν όπως εξευρεθή τρόπος επικρατήσεως ενός και μόνου ημερολογίου εν τε τοις κοσμικοίς και τοις θρησκευτικοίς, ου μόνον προς αρμονίαν αυτού τούτου του Ορθοδόξου προς εαυτόν ως πολίτην και χριστιανόν, αλλά και προς εξυπηρέτησιν της παγχριστιανικής ενότητος ...»²⁴⁰

Βλέπουμε δηλ. εδώ ότι ο Μελέτιος Μεταξάκης επιδιώκει την ταύτιση των δύο ημερολογίων, για την εξυπηρέτηση μάλιστα της «παγχριστιανικής Ενότητας»!

Ο Χρυσόστομος Παπαδόπουλος μιλώντας στην Ιεραρχία της Εκκλησίας της Ελλάδος στις 16.4. 1923, για την προτεινόμενη από αυτόν διόρθωση του Παληού ημερολογίου με την προσθήκη των 13 ημερών, είπε και τα εξής:

« ..Ωστε την εν λόγω διόρθωσιν δεν υπαγορεύουσι μόνον λόγοι σκοπιμότητος, διότι δι' αυτής θα αρθή η προκόψασα εν τη ελληνική και εν ταις λοιπαίς ορθοδόξοις κοινωνίαις εκ της υπάρξεως δύο ημερολογίων ανωμαλία, αλλά και λόγοι εκκλησιαστικής ακριβείας...»²⁴¹

Δηλ. ο Χρυσόστομος Παπαδόπουλος παραδέχεται, ότι με την προτεινόμενη από αυτόν διόρθωση του Παληού ημερολογίου, αίρεται η ανωμαλία των δύο ημερολογίων, τα οποία προφανώς πλέον γίνονται ένα!

Επίσης, ο αυτός Χρυσόστομος Παπαδόπουλος μιλώντας στην Ιεραρχία της Εκκλησίας της Ελλάδος στις 23.12.1923 για την ανάγκη αφομοιώσεως του Παληού ημερολογίου από το Γρηγοριανό ημερολόγιο, το οποίο χρησιμοποιούσε η Πολιτεία από το 1919, είπε μεταξύ άλλων και τα εξής:

« ...Η Ελλάς δεν ήτο δυνατόν να μη το δεχθή (το Γρηγοριανό ημερολόγιο). Αλλά, και από της αποδοχής του παρουσιάσθη η ανάγκη αφομοιώσεως του εκκλησιαστικού ημερολογίου προς το πολιτικόν (=Γρηγοριανό) τοιούτον... Η σύγχυσις παρά τω λαώ είναι μεγάλη. Όθεν δέον να προσαρμοσθή το εκκλησιαστικόν (δηλ. το Παληό ημερολόγιο), προς το πολιτικόν (δηλ. το Γρηγοριανόν) ημερολόγιον»²⁴².

Από αυτά και μόνο τα στοιχεία που παραθέσαμε φαίνεται ξεκάθαρα, ότι ο σκοπός που ο Χρυσόστομος Παπαδόπουλος «ανακάλυψε» το Νέο ημερολόγιο ήταν, το να μη φανεί ότι δήθεν δέχτηκε κατ' ευθείαν το Γρηγοριανό ημερολόγιο, το οποίο είχαν καταδικάσει οι Πανορθόδοξες Σύνοδοι του 16^{ου} αιώνα. Στην πραγματικότητα όμως, τα δύο αυτά ημερολόγια, Νέο και Γρηγοριανό, κατ' ουσία είναι το ίδιο πράγμα, τουλάχιστο για τα προσεχή 800 χρόνια! Μετά, θα διαφέρουν κατά ..μία ημέρα!

Το «ισχυρό» αυτό επιχείρημα, όσων ακολουθούν το Νέο ημερολόγιο, υποτιμά την νοημοσύνη όλων των ανθρώπων!

²⁴⁰ Αρχιμ. Θεοκλήτου Στράγκα, τομ. Β', σ.1136.

²⁴¹ Αρχιμ. Θεοκλήτου Στράγκα, τομ. Β', σ. 1140.

²⁴² Αρχιμ. Θεοκλήτου Στράγκα, τομ. Β', σ. 1193

3. Στο Νέο Ημερολόγιο υπάρχουν «βράχοι Ορθοδοξίας»;

1. Στο Νέο Ημερολόγιο, λένε οι οπαδοί του, υπάρχουν επίσκοποι και άλλοι κληρικοί, που είναι «**βράχοι Ορθοδοξίας**»²⁴³!

Υπάρχουν πράγματι; Ή, τα λένε αυτά, όπως πιστεύουν οι πιστοί του Παληού, για να κρύψουν τη διάβρωσή τους από την αίρεση του Οικουμενισμού; Με το θέμα αυτό ασχολούμαστε στη συνέχεια:

2. Στην Εκκλησία του Χριστού πάντοτε υπήρχαν επίσκοποι και άλλοι κληρικοί, που ήταν αληθινοί «βράχοι Ορθοδοξίας»! Ήταν οι άγιοι Πατέρες της. Υπήρχαν ήδη, από την εποχή των Αποστόλων. Ήταν οι λεγόμενοι «Αποστολικοί Πατέρες». Και συνέχισαν να υπάρχουν.

Ποιά όμως είναι εκείνα τα στοιχεία, που αναδεικνύουν τους Πατέρες «βράχους Ορθοδοξίας»;

α. Τ' αναφέρει η Εκκλησία όταν υμνολογεί στη γιορτή τους, τους τριακόσιους δέκα οκτώ θεοφόρους Πατέρες, που έλαβαν μέρος στην Α΄ Οικουμενική Σύνοδο. Τους ονομάζει « φωστήρες υπέρλαμπρους της αληθείας Χριστού!» «Αστέρες πολύφωτους του νοητού στερεώματος!» «Μυστικές του Πνεύματος σάλπιγγες!» «Θεία παρεμβολή!» «Θεηγόρους οπλίτες παρατάξεως Κυρίου!» «Ακαθαίρετους πύργους της μυστικής Σιών!» «Μυρίπνοα άνθη του Παραδείσου!» «Πάγχρυσσα στόματα του Λόγου!»

Γιατί η Εκκλησία αποδίδει αυτά τα εγκώμια στους Πατέρες; Την εξήγηση την παρέχει η ίδια σ' ένα ωραιότατο τροπάριό της, που ψάλλεται στον Όρθρο της γιορτής τους. Ακούμε σ' αυτό να λέει η Εκκλησία:

« Όλην συλλεξάμενοι, ποιμαντικήν επιστήμην και θυμόν κινήσαντες, νυν τον δικαιοτάτον ενδικώτατα, τους βαρείς ήλασαν και λοιμώδεις λύκους, τη σφενδόνη τη του Πνεύματος εκσφενδονήσαντες, του της Εκκλησίας πληρώματος, πεσόντας ως προς θάνατον, και ως ανιάτως νοσήσαντας, οι θείοι ποιμένες, ως δούλοι γνησιώτατοι Χριστού, και του ενθέου κηρύγματος, μύσται ιερώτατοι!»

Στο τροπάριο αυτό η Εκκλησία υπογραμμίζει τα εξής στοιχεία:

Ότι οι Πατέρες απέκτησαν πρώτα την «ποιμαντική επιστήμη», και μάλιστα ολόκληρη. Τι σημαίνει αυτό;

Για να γίνει κάποιος γιατρός, πρέπει να σπουδάσει την ιατρική επιστήμη. Έτσι, και για να ποιμάνει κάποιος ψυχές ανθρώπων, πρέπει να σπουδάσει την «ποιμαντική επιστήμη». Οι Πατέρες την επιστήμη αυτή δεν την έμαθαν σε κάποιο Πανεπιστήμιο! Την διδάχτηκαν μακριά απ' τον κόσμο. Τη σπούδασαν κοντά στους καθηγητές της ερήμου. Τέτοιοι ήταν οι ερημίτες κι' οι ασκητές της εποχής τους!

Ύστερα, συνεχίζει το τροπάριο, οι Πατέρες «θυμόν εκίνησαν τον δικαιοτάτον»! Με τη φράση αυτή η Εκκλησία τονίζει την δίκαιη οργή των Πατέρων εναντίον των αιρετικών.

Τους αιρετικούς τους χαρακτηρίζει «λύκους βαρείς και λοιμώδεις»! Τους απομάκρυναν από την Εκκλησία οι Πατέρες, με την σφενδόνα του Αγίου

²⁴³ βλ. Αρχιμ. Επιφανίου Θεοδοροπούλου, Τα δύο άκρα, σ. 59.

Πνεύματος! Είναι χαρακτηριστική η λέξη «λοιμώδεις», που χρησιμοποιείται στο τροπάριο. Η λέξη αυτή δηλώνει την μολυσματική μετάδοση της ασθένειας των αιρετικών, που είναι η αίρεσή τους! Και γι' αυτό, οι Πατέρες τους απομάκρυναν απ' την Εκκλησία, με την σφενδόνα του αγίου Πνεύματος!

Υπάρχει ακόμα στο τροπάριο η λέξη «ενδικώτατα». Η λέξη αυτή σημαίνει «δικαιώτατα». Δηλ. οι Πατέρες είχαν απόλυτο δίκαιο, που εξοργίστηκαν εναντίον των αιρετικών!

β. Αιρέσεις και αιρετικοί υπήρχαν πάντοτε στην Εκκλησία!

Είναι έργο του διαβόλου. Έτσι πολεμάει την Εκκλησία και προσπαθεί να την αφανίσει. Με τις αιρέσεις και τους αιρετικούς κατόρθωσε να δημιουργήσει πολλές φορές μεγάλες αναστατώσεις στην Εκκλησία.

Τέτοιες δυσάρεστες καταστάσεις περιγράφει ο Απόστολος Παύλος στην Β' επιστολή του στον Τιμόθεο. Γράφει:

*«Θα έρθει καιρός, που οι άνθρωποι δεν θ' ανέχονται την υγιή και ορθή διδασκαλία. Σύμφωνα με τις δικές τους επιθυμίες θα διαλέγουν τους διδασκάλους τους. Θα προτιμούν εκείνους, από την διδασκαλία των οποίων θα αισθάνονται γαργαλισμό και ευχαρίστηση στ' αυτιά τους. Από την αλήθεια θα αποστρέφουν την ακοή τους, θα παρεκτραπούν δε μόνοι τους σε μύθους»!*²⁴⁴

Επίσης, ο Μέγας Βασίλειος περιγράφει ως εξής την κατάσταση της Εκκλησίας στην εποχή του:

*«Τις δώσει τη κεφαλή μου ύδωρ και τοις βλεφάροις μου πηγήν δακρύων».*²⁴⁵ Και θα κλαύσω τον λαόν ημέρας πολλάς! (Θα κλαύσω) τον λαόν που συνωθείται προς την απώλειαν από τας πονηράς αυτάς διδασκαλίας. Παρασύρονται τα αυτιά των απλοϊκοτέρων. Τώρα πλέον συνήθισαν την αιρετικήν δυσσέβειαν! Τα νήπια της Εκκλησίας ανατρέφονται με τους λόγους της ασέβειας. Τι μπορούν τάχα να κάνουν; Όλα είναι εις τα ιδικά των χέρια. Βαπτίσματα, προπομπαί των αποθνησκόντων, επισκέψεις των ασθενών, παρακλήσεις των θλιβομένων, βοήθειαι προς τους ταλαιπωρημένους, ενισχύσεις κάθε είδους, κοινωνία μυστηρίων. Αυτά, καθώς επιτελούνται όλα από τους αιρετικούς, γίνονται σύνδεσμος ομοφροσύνης, μεταξύ του λαού και αυτών. Ωστε, έπειτα από ολίγον ακόμη καιρόν, και αν ακόμη εκλείψει η φοβία, δεν θα υπάρχει ελπίς ν' ανακληθούν πάλιν εις την επίγνωσιν της αληθείας αυτοί που καταλήφθησαν από την πολυχρόνιον απάντων»!²⁴⁶

Ακόμα, **ο άγιος Θεόδωρος Στουδίτης** περιγράφει την Εικονομαχία της εποχής του, ως «αθλιωτάτη μεταστοιχείωσι των πάντων»!

3. Μπροστά σ' αυτές τις καταστάσεις, οι Πατέρες όρθωσαν το ανάστημά τους. Κατόρθωσαν και απομάκρυναν τους αιρετικούς αυτούς, τους «βαρείς και λοιμώδεις λύκους» απ' την Εκκλησία.

Αυτό, το πέτυχαν με δύο τρόπους. Αφ' ενός μεν, με την σφενδόνα του Πνεύματος, δηλ. με το προφορικό και γραπτό λόγο τους, που είναι το κήρυγμα και

²⁴⁴ «Έσται γαρ καιρός ότε της υγιαινούσης διδασκαλίας ουκ ανέξονται, αλλά κατά τας επιθυμίας τας ίδιαις εαυτοίς επισωρεύσουσι διδασκάλους κνηθόμενοι την ακοήν, και από μεν της αληθείας την ακοήν αποστρέψουσιν, επί δε τους μύθους εκτραπήσονται» Β Κορ. 4, 3-4.

²⁴⁵ Ιερ. 9, 1.

²⁴⁶ Μ. Βασιλείου, Έργα ΕΠΕ 2, σελ. 41

τα συγγράμματά τους. Και αφ' ετέρου, με την διακοπή της «κοινωνίας» μαζί τους²⁴⁷, αλλά και με όσους «κοινωνούν» μ' αυτούς²⁴⁸!

Ας δούμε, πως περιγράφουν τη γραμμή τους αυτή οι άγιοι Πατέρες.

α. Ο Μέγας Βασίλειος λέγει:

*« Οίτινες την υγιή πίστιν προσποιούνται ομολογείν, κοινωνούσι δε τοις ετερόφροσι, τους τοιούτους, ει μετά παραγγελίαν μη αποστώσι, μη μόνον ακοινωνήτους έχειν, αλλά μηδέ αδελφούς ονομάζειν»!*²⁴⁹

β. Επίσης, ο άγιος Θεόδωρος ο Στουδίτης διδάσκει:

*«εάν τις δογματίζη, ή προστάσσει ποιείν ημάς», «παρ' ο παρελάβομεν, παρ' ο οι Κανόνες των κατά καιρούς Συνόδων, καθολικών τε και τοπικών» ορίζουσι “απαράδεκτον αυτόν έχειν” και “μηδέν λογίζεσθε αυτόν εν κλήρω αγίων”»!*²⁵⁰

*« Φυλάξατε εαυτούς της ψυχοφθόρου αιρέσεως, της οποίας η κοινωνία είναι αλλοτρίωσις Χριστού»!*²⁵¹

*« Εχθρούς γαρ Θεού ο Χρυσόστομος, ου μόνον τους αιρετικούς, αλλά και τους τοις τοιούτοις κοινωνούντας μεγάλη και πολλή τη φωνή απεφήνατο»!*²⁵²

*Έχει μολυσμόν η κοινωνία και μόνον με την αναφοράν του ονόματος των αιρετικών, έστω και αν ο μνημονεύων είναι Ορθόδοξος»!*²⁵³

γ. Οι αγώνες του αγίου Μάρκου είναι γνωστοί. Ποιά ήταν η στάση του στον ενωτικό Πατριάρχη Μητροφάνη και στους άλλους Λατινόφρονες της εποχής του; Να, τι λέει ο ίδιος στην Απολογία του:

*« Ούτε βούλομαι, ούτε δέχομαι την αυτού (του Μητροφάνη) , ή την μετ' αυτού κοινωνίαν, το παράπαν, ουδαμώς...Πέπεισμαι γαρ ακριβώς, ότι όσον αποδιΐσταμαι τούτου και των τοιούτων, εγγίζω τω Θεώ και πάσι τοις πιστοίς και αγίοις πατράσι. Και όσπερ τούτων χωρίζομαι, ούτως ενούμαι τη αληθεία και τοις αγίοις πατράσι τοις θεολόγοις της Εκκλησίας»!*²⁵⁴

Επίσης, δίδασκε για την κοινωνία των Ορθοδόξων με τους Λατίνους και Ενωτικούς:

*« Φεύγετε αυτούς, αδελφοί, και την προς αυτούς κοινωνίαν. Οι γαρ τοιούτοι ψευδαπόστολοι, εργάται δόλιοι, μετασηματιζόμενοι εις αποστόλους Χριστού. Και ου θαυμαστόν. “ Αυτός γαρ ο σατανάς μετασηματιζεται εις άγγελον φωτός”. Ου θαύμα ουν, ει και οι διάκονοι αυτού μετασηματιζονται ως διάκονοι δικαιοσύνης... Στήκετε, κρατούντες τας παραδόσεις, ας παρελάβετε, τας τε εγγράφους, ίνα μη τη των αθέσμων πλάνη συναπεχθέντες εκπέσητε του ιδίου στηριγμού»!*²⁵⁵

²⁴⁷ Μ. Βασιλείου, ΒΕΠΕΣ 55, σελ 330, στ. 23

²⁴⁸ Ρ.Γ. 160, 101C. Επίσης, Μ. Βασιλείου, Έργα 3, Εκδ. Γρηγ. Παλαμάς, σελ. 113.

²⁴⁹ Ρ.Γ. 160,101D (παρά Αγίω Μάρκω Ευγενικώ, πρβλ. Καρμίρη, τ.Α' σελ. 425)

²⁵⁰ Θεοδώρου Στουδίτου, Βιβλίον Α', Επιστολή κε', Ρ.Γ. 99, 988

²⁵¹ Θεοδώρου Στουδίτου, Βιβλίον Β', Επιστολή, Ρ.Γ. 99, 1216, 1275C

²⁵² Θεοδώρου Στουδίτου, Βιβλίον Α', Επιστολή μ' Ρ.Γ. 99, 1049A

²⁵³ Θεοδώρου Στουδίτη, Βιβλίον Β', Επιστολή ιδ' και Ρ.Γ. 99, 1275C, 1164A

²⁵⁴ Απολογία του Μητροπολίτου Εφέσου Μάρκου Ευγενικού, Ρ.Γ. 160, 536CD

²⁵⁵ Καρμίρης, τομ. Α', σελ. 361,362

Αυτά πίστευαν οι άγιοι Πατέρες της Εκκλησίας. Και αυτά κήρυτταν! Γι' αυτό ήταν «βράχοι Ορθοδοξίας»!

4. Στο χώρο του Νέου Ημερολογίου υπάρχουν τέτοιες μορφές; Εάν ναι, τότε υπάρχουν «βράχοι Ορθοδοξίας», όπως λένε. Αλλιώς, όχι!

α. Υπάρχουν επίσκοποι, που με την «σφενδόνα του Πνεύματος», δηλ. το προφορικό και γραπτό κήρυγμά τους ξεσκεπάζουν τις αιρέσεις και τις πολεμούν; Μερικές αιρέσεις, όπως είναι των «Μαρτύρων του Ιεχωβά», των Πεντηκοστιανών, και άλλων τυχόν Προτεσταντών, τους αναφέρουν στους λόγους τους! **Ποτέ όμως, ή συνήθως ποτέ, δεν ασχολούνται με την αίρεση του Οικουμενισμού, ιδιαίτερα δε, με τους εντός του χώρου τους Οικουμενιστές και Λατινόφρονες ενωτικούς Πατριάρχες και άλλους μεγαλόσημους ιερωμένους!**

Προπαντός όμως, κανένας τους δεν διανοείται να διακόψει «κοινωνία» με όσες κεφαλές της Εκκλησίας τους κηρύττουν την αίρεση του Οικουμενισμού, αλλά και όσους «κοινωνούν» μ' αυτούς! Πριν τριανταπέντε χρόνια, το 1970, είχαν βρεθεί τρεις επίσκοποι και διέκοψαν «κοινωνία» μόνο με τον αιρετικό Πατριάρχη Αθηναγόρα. **Όχι, όμως, και με όσους «κοινωνούσαν μ' αυτόν!** Κι' όταν ύστερα από δύο χρόνια, πέθανε ο Αθηναγόρας, και τον διαδέχθηκε ο Δημήτριος, επανέφεραν το μνημόσυνό του, μολονότι ο τελευταίος στην ενθρόνισή του διαβεβαίωσε τους οπαδούς του, ότι **θ' ακολουθούσε πιστά τα βήματα του αιρετικού προκατόχου του!** Πού είναι, λοιπόν, οι «βράχοι Ορθοδοξίας», που καυχώνται οι οπαδοί του Φράγκικου Ημερολογίου, όταν «κοινωνούν» με αιρετικούς Πατριάρχες και όσους «κοινωνούν» μαζί του; Ποτέ οι Πατέρες, που ήταν «βράχοι Ορθοδοξίας» δεν είχαν «κοινωνία» με αιρετικούς ποιμένες!

β. Στο χώρο του Νεοημερολογιτισμού συμβαίνουν «σημεία και τέρατα», ως προς την προδοσία της Ορθοδοξίας! Μερικά, απ' αυτά τα τελευταία πενήντα χρόνια, είναι και τ' ακόλουθα:

Το 1959, για πρώτη φορά μετά το 1547 ο Αθηναγόρας στέλνει επίσημο αποσταλμένο του στο Βατικανό τον Αρχιεπίσκοπο Αμερικής Ιάκωβο Κουκούζη, ο οποίος διαβίβασε στον πάπα προφορικό του μήνυμα!²⁵⁶

Το 1963, παραμονές Χριστουγέννων, ο Αθηναγόρας, για πρώτη φορά μετά το σχίσμα, σπεύδει και συναντάται στα Ιεροσόλυμα με τον πάπα Παύλο 6^ο. Το γεγονός αυτό ανάγκασε «τω καιρώ εκείνω» τον αγιορείτη **μοναχό Θεόκλητο Διονυσιάτη** να γράψει:

*Εγώ παραμένω εμβρόντητος ακόμη. Η τολμηροτέρα φαντασία ουδέποτε θα μπορούσε να συλλάβη τα γεγονότα της Ιερουσαλήμ κατά τας ημέρας των Χριστουγέννων. Αλλά μαζί μου θα είναι εμβρόντητοι και πάντες οι Ορθοδόξως σκεπτόμενοι....»!*²⁵⁷

Στις 7.12. 1965 ο Αθηναγόρας υπογράφει την «Ένωση των Εκκλησιών», χωρίς να ενδιαφερθή κανένας για την μοναδική αυτή προδοσία της Ορθοδοξίας!

Στις 25.7. 1967 ο πάπας Παύλος 6^{ος} πηγαίνει στην Κωνσταντινούπολη. Τον υποδέχεται στο Πατριαρχείο ο Αθηναγόρας. Τον εισάγει στον Πατριαρχικό ναό. Εκεί τελείται ειδική ακολουθία. Ο διάκονος του

²⁵⁶ Αρ. Πανώτη, *Οι ειρηνοποιεί*, σ. 41.

²⁵⁷ *Ορθόδοξος Τύπος*, (Ιανουάριος 1964).

Πατριαρχείου αναπέμπει τη δέηση «Έτι δεόμεθα υπέρ του Αγιωτάτου πάπα Ρώμης και του Αρχιεπισκόπου και Πατριάρχου ημών Αθηναγόρα..»! Όταν ο Πατριάρχης του πρόσφερε ένα επιτραχείλι του 16^{ου} αιώνα, οι παριστάμενοι φώναζαν «άξιος, άξιος»!

Τον Οκτώβριο 1967 ο Αθηναγόρας ανταποδίδει την επίσκεψη του πάπα στο Βατικανό! Στο ναό του Αγίου Πέτρου, πάπας και Αθηναγόρας έλαβαν μέρος σε θεαματική ελλειπή λειτουργία, χωρίς προσκομιδή, καθαγιασμό και κοινωνία! Κατά την επίσκεψή του στο Βατικανό ο Αθηναγόρας είπε στον πάπα, ότι είναι «φορέυς αποστολικής χάριτος και διάδοχος πλειάδος αγίων ανδρών»!

Στις 21.3.1971 ο Αθηναγόρας με μήνυμά του στον πάπα αναγνωρίζει ως έγκυρα τα μυστήριά του!

Στις 15.7.1972 επί πατριαρχίας Δημητρίου ο ιερέυς του πατριαρχικού ναού κοινωνεί ομάδα τουριστών από Γαλλία και Βέλγιο!

Στις 29.11.1979 ο Πάπας Ιωάννης Παύλος Β΄ μεταβαίνει στην Κωνσταντινούπολη. Τον υποδέχεται στο αεροδρόμιο ο πατριάρχης Δημήτριος. Στο πατριαρχείο τελέσθηκε δοξολογία. Πάπας και πατριάρχης απήγγειλαν από κοινού το «Πάτερ ημών»! Εψάλησαν οι «φήμες» και των δύο!

Στις 6.12.1987 ο πατριάρχης Δημήτριος μετέβη στο Βατικανό, όπου «συλλειτούργησε» με τον πάπα!

Το 1990 στο Σαμπεζύ της Ελβετίας υπογράφηκε συμφωνία των εκπροσώπων των Πατριαρχείων και άλλων Αυτοκεφάλων Εκκλησιών, ότι οι Μονοφυσίτες είναι Ορθόδοξοι, με αποτέλεσμα να επέλθη «κοινωνία» τους με το Πατριαρχείο Αντιόχειας και εν μέρει με το Πατριαρχείο της Αλεξάνδρειας!

Τον Φεβρουάριο 1991 ο Αρχιεπίσκοπος Αυστραλίας Στυλιανός Χαρκιανάκης χοροστατεί σε οικουμενιστική λειτουργία στην Καμπέρα Αυστραλίας!

Στις 2.11.1991 στην ενθρόνισή του ο νέος πατριάρχης Βαρθολομαίος δήλωσε, ότι θα συνεχίσει τη γραμμή των προκατόχων του Μελέτιου Μεταξάκη, Αθηναγόρα και Δημητρίου!

Το 1993 υπογράφηκε με τους Παπικούς η Συμφωνία του Μπελεμέντ του Λιβάνου, που τα Πατριαρχεία αναγνώρισαν ότι οι Παπικοί ήταν πάντα Ορθόδοξοι!

Το 2001 Η Νεοημερολογίτικη Εκκλησία της Ελλάδος υποδέχτηκε τον Πάπα στην Ελλάδα!

Το 2005 ο Αρχιεπίσκοπος Χριστόδουλος με Νεοημερολογίτες επισκόπους παρέστη στην κηδεία του πάπα στο Βατικανό!

Το 2006 ο Χριστόδουλος ετοιμάζεται να πάει στο Βατικανό!

γ. Τόσα και τόσα συνταρακτικά γεγονότα συνέβησαν από πλευράς προδοσίας της Ορθοδοξίας από Πατριάρχες, Αρχιεπισκόπους, Επισκόπους, άλλους κληρικούς και θεολόγους! Πιο πάνω, ενδεικτικά μόνο αναφερθήκαμε σε

μερικές περιπτώσεις. Και δεν αναφέραμε τις αιρετικές δηλώσεις των όσων ηγετών του Νέου Ημερολογίου!

Η Νεοημερολογίτικη Εκκλησία της Ελλάδος διαθέτει εκατοντάδα επισκόπων και δέκα χιλιάδες περίπου άλλους κληρικούς. **Κανέννας** δεν βρέθηκε να ορθώσει το ανάστημά του στην πλημμυρίδα αυτή της προδοσίας; Πάντες αιδημόνως σιώπησαν! Έγιναν **αφωνότεροι** των ιχθύων της θαλάσσης! **Κανέννας** δεν βρέθηκε να διακόψει την «κοινωνία» με τους αιρετικούς Οικουμενιστές Πατριάρχες και Αρχιεπισκόπους! **«Πάντες εξέκλιναν, ηγρειώθησαν άμα»!** Τι έγιναν οι «βράχοι Ορθοδοξίας»; Βούλιαξαν στα πελάγη της σκοπιμότητας! Κρίμα!

5. Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι στο Νέο Ημερολόγιο, τόσο μεταξύ των Ιεραρχών, όσο και μεταξύ του λοιπού κλήρου, υπάρχουν αξιόλογα πρόσωπα. Πολλά διαθέτουν και μόρφωση και ήθος και αγάπη για το έργο τους.

Σε ένα πράγμα όμως, δεν θα μπορέσουμε να συμφωνήσουμε ποτέ μαζί τους. Στην άρνησή τους να συμμορφωθούν με τις επιταγές των αγίων Πατέρων, που συμβουλεύουν όχι μόνο κάθε επίσκοπο, όχι μόνο κάθε κληρικό, αλλά και κάθε πιστό, την απομάκρυνσή του από τους κακοδόξους ποιμένες, είτε αυτοί είναι Πατριάρχες, είτε Αρχιεπίσκοποι, είτε επίσκοποι, είτε ιερείς, είτε πνευματικοί, είτε ο,τιδήποτε άλλο είναι! Όλους αυτούς, ο 15^{ος} Κανόνας της Πρωτοδευτέρας Συνόδου τους ονομάζει **«ψευδεπισκόπους» και ψευδοδιδασκάλους!**

Ο άγιος Θεόδωρος Στουδίτης θεωρεί ότι δεν έχουν ιερωσύνη οι επίσκοποι, που έχασαν **την Ορθόδοξη πίστη!**²⁵⁸

Γι' αυτό, ο άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος κηρύττει:

«Ει τις δόγμα έχει διεστραμμένον, φεύγε αυτόν και παραίτησαι, μη πείθου, μη μόνον αν άνθρωπος η (= είναι), αλλά καν άγγελος εξ ουρανού κατιών»!²⁵⁹

Σ' άλλη δε ομιλία του ο ίδιος άγιος Πατέρας συμβουλεύει:

«Ει που την ευσέβειαν παραβλαπτομένην ίδοις, μη προτίμα την ομόνοιαν της αληθείας, αλλ' ίστασο γενναίως έως θανάτου... την αλήθειαν μηδαμού προδιδούς»!²⁶⁰

Ο δε άγιος Μάρκος Ευγενικός συμπληρώνει:

«Απαντες οι της Εκκλησίας διδάσκαλοι, πάσαι αι Σύνοδοι, πάσαι αι θείαι Γραφαί, φεύγειν τους ετερόφρονας παραινούσι και της αυτών κοινωνίας διΐστασθαι»!²⁶¹

Η επιβεβλημένη αυτή απομάκρυνση από αιρετικούς επισκόπους δεν είναι κατάκριτο σχίσμα! Είναι ευλογημένο! Γι' αυτό, ο αυτός άγιος Μάρκος ο Ευγενικός γράφει:

«Ου μόνον εισίν οι Λατίνοι σχισματικοί, αλλά και αιρετικοί... Ημείς δε, ουδέ δι' άλλο τι εσχίσθημεν αυτών, ει μη ότι εισίν αιρετικοί. Δι' ό, ουδέ πρέπει όλως ενωθήναι αυτοίς, ει μη εκβάλλωσι την προσθήκην από του Συμβόλου και ομολογήσωσι το Σύμβολον, καθώς και ημείς»!²⁶²

Εάν έζη σήμερα ο άγιος Μάρκος ο Ευγενικός, κι' έλεγε τα παραπάνω λόγια, θα κατακρίνονταν και θα τον περιφρονούσαν οι σύγχρονοι «βράχοι της

²⁵⁸ Θεοδώρου Στουδίτου, Βιβλίον Α', Επιστολή μ', P.G. 99, 1053 D

²⁵⁹ Ιω. Χρυσοστόμου, Ομιλία εις Γαλ. 1, 7-8, P.G. 61, 625.

²⁶⁰ Ιω. Χρυσοστόμου, Ομιλία εις Ρωμ. 22, 2. P.G. 60, 611.

²⁶¹ P. G. 160, 105C

²⁶² Mansi 31A, 885DE, βλ. και Σπυρ. Μπιλάλη, Ορθοδοξία και παπισμός, τ. Α', σελ. 54

Ορθοδοξίας», ως αποκομμένο απ' την Εκκλησία σχισματικό! Πόσο δίκιο είχε ο Μέγας Βασίλειος όταν έλεγε:

*« Εν εστιν έγκλημα νυν σφοδρώς εκδικούμενο, η ακριβής τήρησις των πατρικών παραδόσεων»!*²⁶³

Ύστερα από όλα αυτά είναι φανερό, πως δεν μπορεί να υπάρχουν «βράχοι Ορθοδοξίας» σε ανθρώπους που έχουν διαβρωθεί από τον Οικουμενισμό και έχουν «κοινωνία» με τους οπαδούς του!

4. Δεν ήταν αίρεση η αλλαγή του Ημερολογίου το 1924;

Είδαμε πιο πάνω, ότι η αλλαγή του ημερολογίου το 1924 από τον Αρχιεπίσκοπο Αθηνών Χρυσόστομο Παπαδόπουλο αποτελούσε λόγο διακοπής της «κοινωνίας» των πιστών, σύμφωνα με τον 31^ο Αποστολικό Κανόνα. Στο κεφάλαιο αυτό εξετάζουμε, αν η αλλαγή αυτή του ημερολογίου μπορούσε ν' αποτελέσει και λόγο διακοπής της «κοινωνίας» και σύμφωνα με τον 15^ο Κανόνα της Πρωτοδευτέρας Οικουμενικής Συνόδου. Αν δηλ. η αλλαγή αυτή του ημερολογίου το 1924 είναι θέμα αιρέσεως.

A. Τι λένε οι οπαδοί του Νέου ημερολογίου:

Το ζήτημα αυτό, αν δηλ. η αλλαγή του ημερολογίου το 1924 συνιστά, ή όχι αίρεση, είναι ένα από τα πιο καυτά θέματα, που απασχόλησαν τις δύο μερίδες των πιστών, που διχάστηκαν τα μέλη της Εκκλησίας της Ελλάδος την εποχή εκείνη. Οι μεταξύ τους αντιπαραθέσεις πάνω στο ζήτημα αυτό υπήρξαν πολύ σπουδαίες.

Η μία μερίδα, αυτή που δέχτηκε την αλλαγή του ημερολογίου, υποστήριζε, ότι **η αλλαγή αυτή δεν συνιστά αίρεση**. Ο Χρυσόστομος Παπαδόπουλος, το 1918, ως αρχιμανδρίτης ακόμα, είχε ταχθεί όχι μόνο υπέρ της αλλαγής του Παληού ημερολογίου, αλλά και αυτού του Πασχαλίου

*« διότι, έλεγε, δεν πρόκειται περί δόγματος, ούτε καν περί διατάξεων των Κανόνων».*²⁶⁴

Το 1919 η Ιερά Σύνοδος της Εκκλησίας της Ελλάδος, επί των ημερών του Μητροπολίτη Μελετίου Μεταξάκη, είχε αποδεχθεί

*«ότι η μεταβολή του Ιουλιανού Ημερολογίου, μη προσκρούουσα εις δογματικούς και κανονικούς λόγους, δύναται να γίνη...»*²⁶⁵.

²⁶³ Μεγάλου Βασιλείου, *Επιστολή 92*

²⁶⁴ Αρχιμ.. Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου, *Το Γρηγοριανόν Ημερολόγιον εν τη Ανατολή, Εκκλ. Κήρυξ* (1918), σ.264.

²⁶⁵ Αρχιμ. Θεοκλήτου Στράγκα, τ. β' σελ. 855.

Το 1923 η Υποεπιτροπή για Κανονικοδογματικά ζητήματα (στην επιτροπή αυτή μετείχαν: Ο Μητροπολίτης Κυζίκου Καλλίνικος Δεληκάνης, μασόνος και πρώην παπικός κληρικός, ο Νικαίας Βασίλειος, μασόνος και μετέπειτα Πατριάρχης, και ο καθηγητής Βασίλειος Αντωνιάδης), με εισήγησή της προς το λεγόμενο «Πανορθόδοξο Συνέδριο της Κωνσταντινουπόλεως» υποστήριξε, ότι κάθε εκδοχή, που απέδιδε δογματική όψη στο ζήτημα της ημερολογιακής αλλαγής και κάθε

«ανύψωσις των τοιούτων ζητημάτων εις δόγματα απολύτου κύρους και εις θεσμούς σωτηριώδους χαρακτήρος θα υπέφαινεν ύποπτον αντίληψιν...»²⁶⁶

Ο Μητροπολίτης Κυζίκου Καλλίνικος επίσης, αναφερόμενος στο θέμα, αν η ημερολογιακή μεταβολή είναι δογματικό ζήτημα, έγραφε το 1924:

«απορεί και εξίσταται διερωτώμενος μη εθίγη, ή ανετράπη, η κατεπροδόθη το δόγμα του ομοουσίου της αγίας Τριάδος, ή της ενανθρωπήσεως, ή έτερόν τι θεμελιώδες δόγμα της Ορθοδοξίας, ή απλώς πρόκειται περί επιστημονικού αστρονομικού ζητήματος, ουδεμίαν άμεσον, ή έμμεσον σχέσιν έχοντος προς την θρησκείαν και το δόγμα αυτής»²⁶⁷

B. Τι λένε οι οπαδοί του Παληού ημερολογίου:

Η άλλη μερίδα, αυτή δηλ. που περιλάμβανε όσους έμειναν πιστοί στο Παλιό ημερολόγιο, υποστήριζε τ' αντίθετα. **Υποστήριζε, ότι η αλλαγή του ημερολογίου είναι δογματικό θέμα, γιατί άπτεται αιρέσεως.** Έβλεπαν την αίρεση στο γεγονός, ότι με την ημερολογιακή αλλαγή διαταράχθηκε η λατρεία της Εκκλησίας, που αποτελεί έκφραση του δόγματος. Επίσης, το ότι καταλύθηκε το δόγμα ότι η Εκκλησία είναι «Μία αγία καθολική και αποστολική». Ακόμη, το ότι αποτέλεσε το πρώτο βήμα του «Οικουμενισμού» μέσα στην Εκκλησία. Και τέλος, το ότι με την αλλαγή του ημερολογίου «φράγκεψε» ο λαός.

Τις τέσσερες αυτές θέσεις τους εξετάζουμε στη συνέχεια:

1. Το ότι διαταράχθηκε η λατρεία με την ημερολογιακή αλλαγή το 1924, αυτό είναι όντως αληθές. Συνέβη αυτό, γιατί ο Χρυσόστομος Παπαδόπουλος εισήγαγε το νέο ημερολόγιο μόνο στο Εορτολόγιο, που περιλαμβάνει τις ακίνητες γιορτές. Δεν την εισήγαγε όμως και στο Πασχάλιο, που περιλαμβάνει τις κινητές, κι' έχει επίκεντρό του το Πάσχα. Το Εορτολόγιο της Εκκλησίας τότε μόνο εναρμονίζεται με το Πασχάλιο, όταν και τα δύο αυτά έχουν στη χρήση τους το ίδιο ημερολόγιο. Αλλιώς, προκαλείται σύγχυση και ανωμαλία.

Η διατάραξη όμως της λατρείας από την αλλαγή του ημερολογίου δεν μπορεί να θεωρηθεί αίρεση. Επομένως, δεν μπορεί να έχουν δίκη, ως προς το σημείο αυτό, όσοι υποστηρίζουν, ότι η διάσπαση της λατρείας με την αλλαγή του ημερολογίου στο Εορτολόγιο αποτελεί αίρεση. Αποτελεί μια αντικανονική κι' αντιεκκλησιαστική πράξη. Όχι όμως και αίρεση.

2. Ως προς την δεύτερη άποψη, που διετύπωσαν όσοι έμειναν πιστοί στο Παλιό ημερολόγιο, ότι η αλλαγή του ημερολογίου κατέλυσε το δόγμα της

²⁶⁶ Πρακτικά και αποφάσεις του εν Κωνσταντινουπόλει Συνεδρίου 1923, , σ. 51.

²⁶⁷ Καλλινίκου, Μητροπολίτου Κυζίκου, «Επί του νέου ημερολογίου», Εκκλησία Α' σ.428. Επίσης, Μητροπολίτου Δημητριάδος Χριστοδούλου Παρασκευαΐδη, Παλαιοημερολογιακό ζήτημα, σ.133.

Εκκλησίας αυτό είναι αληθές. Και, όταν με την αλλαγή του ημερολογίου καταλύεται το δόγμα της ενότητας της Εκκλησίας, αυτό συνιστά πράγματι αίρεση! Όχι όμως πάντοτε.

Και δεν είναι αίρεση στις παρακάτω περιπτώσεις:

α. Όταν μια αλλαγή είναι υποχρεωτική για την Εκκλησία.

Οι αλλαγές ή ρυθμίσεις, που συνήθως γίνονται στην Εκκλησία, είναι δύο ειδών. Αφ' ενός μεν οι υποχρεωτικές, που σημαίνει ότι η Εκκλησία πρέπει να τις κάνει οπωσδήποτε. Αφ' ετέρου, υπάρχουν ορισμένες άλλες αλλαγές, που δεν είναι υποχρεωτικές. Αυτό σημαίνει, ότι η Εκκλησία μπορεί να τις αποφύγει, ή να τις αναβάλει για ευθετώτερο χρόνο χωρίς να υποστεί ζημιά. Αυτές οι δεύτερες αλλαγές, αν γίνουν, μπορεί να καταλύσουν το δόγμα της ενότητας της Εκκλησίας, πράγμα που είναι αίρεση.

Η Εκκλησία είναι ζωντανός οργανισμός. Έχει το δικαίωμα πάντοτε να αποφασίζει τα συμφέροντα για τη θεοφιλή διαποίμανση των πιστών. Αυτό σημαίνει, ότι μπορεί να εκλέγει κατά τη κρίση της τους προσφορότερους «τρόπους» και «μέσα», για την επιτυχία του σκοπού της. Πρέπει όμως, όλοι αυτοί οι «τρόποι» και «μέσα» να μην είναι αντίθετοι με την Ιερή Παράδοσή της, δηλ. την Αγία Γραφή, τις αποφάσεις και Κανόνες των Οικουμενικών και Τοπικών Συνόδων, την διδασκαλία των αγίων Πατέρων και την εν γένει εμπειρία της Εκκλησίας. Σε μιά τέτοια περίπτωση δεν θα είναι η Εκκλησία αιρετική, εάν ποτέ αποφασίσει μια υποχρεωτική ρύθμιση και ορισμένοι πιστοί αντιταχθούν σ' αυτή μέχρι σημείου να πάψουν την «κοινωνία». Στη περίπτωση αυτή αιρετικοί θα είναι όσοι έπαψαν την «κοινωνία».

Αυτό έγινε με τους λεγόμενους Παλαιόπιστους ή Ρασκόλνικους στη Ρωσία, οι οποίοι αντέδρασαν στην υποχρέωση της Ρωσικής Εκκλησίας να διορθώσει ορισμένα δογματικά λάθη στα λειτουργικά βιβλία της και άλλα εκκλησιαστικά έθιμα του λαού. Τις διορθώσεις αυτές είχε εγκρίνει προηγουμένως Σύνοδος στη Ρωσία το 1665, πανορθόδοξης εμβέλειας. Οι Ρασκόλνικοι τελικά αναθεματίστηκαν από την επόμενη Ρωσική Σύνοδο.

β. Όταν η αλλαγή γίνεται από ολόκληρη την Εκκλησία, και όχι από ορισμένους επισκόπους, ή ορισμένες τοπικές Εκκλησίες.

γ. Όταν πριν από κάθε νόμιμη και κανονική αλλαγή ή άλλη ρύθμιση εκκλησιαστικών πραγμάτων έγινε η αναγκαία ενημέρωση και διαφώτιση του ποιμνίου, για την αποφυγή σκανδαλισμού και σχίσματος.

δ. Τέλος, όταν πριν από κάθε αλλαγή ή άλλη ρύθμιση εκκλησιαστικών πραγμάτων, έγινε έλεγχος, αν υπάρχει σοβαρός κίνδυνος η αλλαγή αυτή να οδηγήσει σε διάσπαση την Εκκλησία.

Το να αντιμετωπίζει ένας εκκλησιαστικός ηγέτης, ή μία τοπική Εκκλησία, εν ψυχρώ τον κίνδυνο διάσπασης της και να αδιαφορεί, ή αποδέχεται τον κίνδυνο αυτό, τότε από πρόθεση και ηθελημένα καταλύεται το δόγμα της «Μίας αγίας καθολικής και αποστολικής Εκκλησίας»!

3. Πρώτη εκδήλωση του Οικουμενισμού στο χώρο της Ορθόδοξης Εκκλησίας ήταν πράγματι η αλλαγή του Ημερολογίου το 1924!

Το «φράγκεμα» των Ορθόδοξων με την αλλαγή του Ημερολογίου το κατήγγειλε ο ίδιος ο λαός, όταν το 1924 φώναζε «φραγκέψαμε, φραγκέψαμε»!

5. Πως αντικρούεται ο ισχυρισμός, ότι η αλλαγή του ημερολογίου δεν είναι αίρεση

1. Ερχόμαστε στην άποψη, που διατυπώνουν οι Νεοημερολογίτες ότι η αλλαγή του ημερολογίου το 1924 δεν έγινε για λόγους «οικουμενιστικούς», όπως υποστηρίζουν οι Παλαιοημερολογίτες. Επομένως, κατά τους Νεοημερολογίτες, η αλλαγή του Ημερολογίου δεν αποτελεί αίρεση. Έχουν δίκιο στις απόψεις τους αυτές;

Οι κακόδοξες διδασκαλίες του Οικουμενισμού είναι γνωστές, όπως και η σχέση του με τη μασονία. Οικουμενισμός και μασονία έχουν κοινή διδασκαλία τον λεγόμενο «συγκρητισμό». Άλλωστε, ο Οικουμενισμός είναι «παιδί» της μασονίας και **από κοινού εργάζονται για το ξεθεμέλιωμα της Ορθοδοξίας!** Ο Οικουμενισμός διδάσκει, ότι υπάρχουν πολλές Εκκλησίες του Χριστού στο κόσμο, οι οποίες είναι το ίδιο πράγμα και πρέπει να ενωθούν για ν' αποτελέσουν την «Μία αγία καθολική και αποστολική Εκκλησία»!

Η μασονία είναι πιο «γενναιόδωρη»! Διδάσκει, ότι όλες οι θρησκείες στον κόσμο είναι το ίδιο πράγμα! Διδάσκει, ότι όλες πιστεύουν στον ίδιο Θεό, άσχετα αν αυτός είναι ο Θεός των χριστιανών, ή ο θεός των Εβραίων, των Μωαμεθανών, ακόμη και των ειδωλολατρών! Οι Πατέρες της Εκκλησίας διδάσκουν, ότι **οι θεοί των ειδωλολατρών είναι δαιμόνια!** Για τους Οικουμενιστές όμως είναι ίδιοι με το Θεό της Ορθόδοξης Εκκλησίας!

2. Που στηρίζεται η άποψη, ότι η αλλαγή του ημερολογίου το 1924 έγινε για λόγους «οικουμενιστικούς»;

Το 1583 ο πάπας Γρηγόριος ΙΓ' με απεσταλμένους του στο Πατριάρχη Ιερεμία Β' ζήτησε την αποδοχή από την Ορθόδοξη Εκκλησία του φράγκικου ημερολογίου

*«ίνα μη επικρατή τοσαύτη από των Λατίνων διάστασις»!*²⁶⁸

Για τον Πάπα η «εκκλησία» του και η Ορθόδοξη Εκκλησία είναι περίπου το ίδιο πράγμα. Διαφέρουν, κατ' αυτόν, στο ότι δεν γιορτάζαμε ταυτόχρονα τις γιορτές, μετά το ημερολόγιο, που ο ίδιος επέβαλε τον προηγούμενο χρόνο στην «εκκλησία» του. Ο ταυτόχρονος συνεορτασμός των μεγάλων γιορτών θα έφερνε, κατά τον πάπα, πιο κοντά τις δύο Εκκλησίες!

Δεν ήταν όμως μόνο ο Πάπας, που ήθελε τον συνεορτασμό των μεγάλων γιορτών με τους Ορθοδόξους. Ήταν ολόκληρη η Δύση. Ο Άγγλος επίσκοπος Γκόρ, στη προσφώνησή του στο λεγόμενο «Πανορθόδοξο Συνέδριο της Κωνσταντινουπόλεως» το 1923 είπε:

*« Δι' ημάς τους εν τη Δύσει ήτο μεγάλη πνευματική ευχαρίστησις να ευρεθώμεν εις θέσιν, ώστε να συνεορτάζωμεν τας μεγάλας χριστιανικάς εορτάς της Γεννήσεως και της Αναστάσεως και Πεντηκοστής... Το δεύτερον βήμα θα μας κάμη το ημερολογιακόν ζήτημα, το οποίον θα μας φέρει εις τον συνεορτασμόν των εορτών...».*²⁶⁹

²⁶⁸ Μητροπολίτου Δημητριάδος Χριστοδούλου Παρασκευαΐδη, *Ημερολογιακό ζήτημα*, σελ. 19.
²⁶⁹ Γρ. Ευστρατιάδου, σ. 108

Η Ορθόδοξη Εκκλησία με Ιερούς Κανόνες της απαγορεύει τον συνεορτασμό των γιορτών με τους αιρετικούς. Και οι μεν αιρετικοί (Πάπας, Αγγλικανοί κλπ.), μπορεί να επιδιώκουν τον συνεορτασμό με τους Ορθοδόξους. Οι υποτιθέμενοι όμως Ορθόδοξοι εκκλησιαστικοί ηγέτες στις αρχές του 20^{ου} αιώνα, πως τόλμησαν να προτείνουν την αλλαγή του ημερολογίου, χάριν της «παγχριστιανικής ενότητας»; Απλούστατα είχαν διαβρωθεί από την αίρεση του Οικουμενισμού και εξ αιτίας της άλλαξαν το ημερολόγιο.

2. Στη Πατριαρχική Εγκύκλιο του 1920 προτείνονταν 11 πρακτικά μέτρα οικουμενιστικής ενώσεως των διαφόρων Εκκλησιών. Είναι η πρώτη φορά που η Ορθόδοξη Εκκλησία (αν υποθέσουμε ότι το Οικουμενικό Πατριαρχείο τότε εξέφραζε ακόμη την Ορθόδοξη Εκκλησία!) με τόσο εμφανή και πανηγυρικό τρόπο αναγνώριζε την ύπαρξη άλλων Εκκλησιών του Χριστού! Και ζητούσαν την ένωσή τους, η οποία θα μπορούσε να κατορθωθεί

*«δια της παραδοχής ενιαίου ημερολογίου προς ταυτόχρονον εορτασμόν των μεγάλων χριστιανικών εορτών υπό πασών των Εκκλησιών».*²⁷⁰

3. Το ίδιο επεδίωκε και ο Μελέτιος Μεταξάκης με το γράμμα, που έστειλε ως Πατριάρχης στην Εκκλησία της Ελλάδος στις 3.2.1923 και στο οποίο έγραφε για την ανάγκη ενός νέου ημερολογίου

*«προς εξυπηρέτησιν της παγχριστιανικής ενότητας, πάντων των επικαλουμένων τω ονόματι Κυρίου εορταζόντων την αυτήν ημέραν την γέννησιν αυτού και την Ανάστασιν».*²⁷¹

4. Επίσης, στην Έκθεση που υπέβαλε στο «Πανορθόδοξο Συνέδριο Κωνσταντινουπόλεως» το 1923 ο αντιπρόσωπος της Εκκλησίας της Ελλάδος μασόνος Μητροπολίτης Δυρραχίου Ιάκωβος, αναφέρεται:

*« Μετά την αποδοχήν υπό της Εκκλησίας του νέου ημερολογίου δια τας ανάγκας τας βιωτικές η προσαρμογή προς αυτό, και δη ταχέως, και του Εορτολογίου αποβαίνει αναπόφευκτος. Άλλος λόγος, επί πλέον προς άμεσον προσαρμογήν και του Πασχαλίου είναι η μεγάλη ηθική σημασία και εντύπωσις, ην θα παραγάγη εις όλον τον πεπολιτισμένον κόσμον η δια της αβιάστου πρωτοβουλίας ταύτης προσέγγισις των δύο χριστιανικών κόσμων της Ανατολής και της Δύσεως εν τω εορτασμό των μεγάλων χριστιανικών εορτών».*²⁷²

²⁷⁰ Καρμίρης, τ. Β', σ. 958

²⁷¹ Αρχιμ. Θεοκλήτου Στράγκα, τ. Β' σ. 1136.

²⁷² Γρ. Ευστρατιάδου, σ. 14.

6. Η αλλαγή του Ημερολογίου έθιξε το Πασχάλιο;

1. Όσοι άλλαξαν το Παλιό Ημερολόγιο κατηγορούν εκείνους που έμειναν πιστοί σ' αυτό, ότι διαστρέφουν την αλήθεια, όταν λένε, ότι το 1924 η ημερολογιακή αλλαγή έθιξε το Πασχάλιο της Εκκλησίας. Συνεπώς, κατά τους οπαδούς του Νέου Ημερολογίου, ο ισχυρισμός αυτός των πιστών, που δεν άλλαξαν το Ημερολόγιο είναι αναληθής. Αποσκοπεί μόνο και μόνο, λένε, στο να δικαιολογήσει την απόσχισή τους από την Εκκλησία, στο να προκαλέσει σύγχυση στον κόσμο και στο να παρασύρουν στο σχίσμα τους όσους δεν γνωρίζουν την αλήθεια.

α. Είναι όμως έτσι τα πράγματα; Αυτό εξετάζουμε στη συνέχεια.

Για το Πασχάλιο μιλήσαμε σε προηγούμενο δημοσίευμα. Το Πασχάλιο είναι ο κύκλος όλων των κινητών γιορτών, απ' την Κυριακή του Τελώνου και Φαρισαίου, που ανοίγει το Τριώδιο, μέχρι την Πεντηκοστή. Οι γιορτές αυτές έχουν κέντρο τους το Πάσχα.

Η ημερομηνία γιορτασμού του Πάσχα στην Εκκλησία των πρώτων αιώνων είχε προκαλέσει μεγάλη αναστάτωση και διαιρέσεις. Ο πάπας Βίκτωρ το 190 μ.Χ., είχε αποκόψει τις Εκκλησίες της Μικράς Ασίας ως αιρετικές, γιατί γιόρταζαν το Πάσχα μαζί με τους Ιουδαίους, στις 14 του Νισάν!

Το θέμα αυτό, το να γιορτάζουν δηλ. όλες οι Ορθόδοξες Εκκλησίες την ίδια μέρα, για να μη διασπάται η ενότητα τους, θεωρήθηκε στην αρχαιότητα πολύ βασικό. Με το ζήτημα του γιορτασμού του Πάσχα ασχολήθηκε η Α' Οικουμενική Σύνοδος. Το πρόβλημα, που αντιμετώπιζαν οι άγιοι Πατέρες της ήταν, να μη γιορτάζουν οι χριστιανοί το Πάσχα την ίδια μέρα, που γιόρταζαν οι Εβραίοι το δικό τους Πάσχα. Για το σκοπό αυτό έπρεπε να λάβουν υπ' όψη, πως οι Εβραίοι προσδιόριζαν την εξεύρεση της ημερομηνίας γιορτασμού του Πάσχα τους.

Αυτό ακριβώς συνετέλεσε ώστε η Α' Οικουμενική Σύνοδος να ορίσει να γιορτάζεται το χριστιανικό Πάσχα την πρώτη Κυριακή μετά την πρώτη πανσέληνο μετά την εαρινή ισημερία.²⁷³ Την απόφασή της αυτή η Α' Οικουμενική Σύνοδος συμπεριέλαβε όχι σε κάποιο Κανόνα της, αλλά σε «Όρο». Στους «Όρους» οι Οικουμενικές Σύνοδοι συμπεριλάμβαναν τα δογματικά θέματα. Θέλησαν με τον τρόπο αυτό να δείξουν, ότι το θέμα αυτό το θεώρησαν δόγμα πίστεως και ότι δεν χωράει καμιά οικονομία.

β. Ο «Όρος» της Α' Οικουμενικής Συνόδου δεν διασώθηκε. Μαθαίνουμε γι' αυτόν από Επιστολή, που έστειλε ο Μέγας Κωνσταντίνος στις Εκκλησίες, για να τις ενημερώσει για τις αποφάσεις της Α' Οικουμενικής Συνόδου, από τους διάφορους ιστορικούς της εποχής εκείνης και από τον α' Κανόνα της Συνόδου της Αντιόχειας.

Τον α' Κανόνα της Αντιόχειας τον παραθέτουμε σε μετάφραση:

«Όλοι όσοι τολμούν να καταπατούν τον Όρον της αγίας και μεγάλης Συνόδου, που συγκλήθηκε στη Νίκαια με την παρουσία της ευσέβειας του θεοφιλέστατου βασιληά

²⁷³

Ο Νικόδημος ο αγιορείτης γράφει ότι η δέσμευση να γιορτάζεται το Πάσχα μετά την πρώτη πανσέληνο και ημέρα Κυριακή, έχουμε από την Παράδοση και όχι από τον «Όρον» της Α' Οικουμενικής Συνόδου (Πηδάλιο, ερμηνεία εις 7^{ον} Αποστολικό Κανόνα, σ.).

Κωνσταντίνου, σχετικά με τη γιορτή του σωτηρίου Πάσχα, να είναι ακοινωνήτοι και απόβλητοι από την Εκκλησία, αν επιμένουν να αντιστέκονται με εριστικό πνεύμα σ' όσα ορθά έχουν αποφασιστεί, και αυτά ας ορίζονται για τους λαϊκούς.

Κι' αν κάποιος από τους επικεφαλής της Εκκλησίας, δηλ. επίσκοπος ή Πρεσβύτερος ή διάκονος, ύστερα από αυτόν τον Όρον, τολμήσει να αυθαιρετήσει έτσι, ώστε να προκαλέσει διαστροφή του πλήθους και ταραχή των Εκκλησιών και να τελέσει το Πάσχα μαζί με τους Ιουδαίους, αυτόν η αγία Σύνοδος από τώρα και στο εξής τον έκρινε κιάλας ξένο προς την Εκκλησία, επειδή όχι μόνο επισωρεύει αμαρτίες για τον εαυτό του, αλλά γίνεται αίτιος διαφθοράς και διαστροφής για πολλούς.

Και δεν καθαιρεί μόνο αυτούς από το λειτούργημά τους, αλλά και όσους θα τολμήσουν να «κοινωνήσουν» μ' αυτούς μετά την καθαίρεσή τους. Και όσοι καθαιρέθηκαν να στερούνται και την εξωτερική τιμή την οποία απολαμβάνει ο άγιος κανόνας και το ιερατείο του Θεού».²⁷⁴

2. Ο α' Κανόνας της Συνόδου Αντιόχειας είναι πολύ σημαντικός. Θα κάνουμε τρεις παρατηρήσεις επ' αυτού.

α. Παρατήρηση πρώτη.

Ο Κανόνας αυτός αποκόπτει απ' την Εκκλησία κάθε πιστό που παραβαίνει τον «Όρο» της Α' Οικουμενικής Συνόδου. Αποκόπτει δηλαδή καθένα, που δεν γιορτάζει το Πάσχα που όρισε η Α' Οικουμενική Σύνοδος, όπως πρέπει να το γιορτάζουν οι Ορθόδοξοι. Κάθε κληρικός, που δεν γιορτάζει, ή δεν θα γιορτάζει στο μέλλον την ημερομηνία αυτή το Πάσχα, είναι ήδη καθηρημένος από τότε, δηλ. από τη μέρα, που το αποφάσισε η Σύνοδος της Αντιόχειας, που εξέδωσε τον Κανόνα αυτό.

Το αξιοπερίεργο στον Κανόνα αυτό είναι, ότι οι παραβάσεις του, ακόμα και οι μελλοντικές, δεν παραπέμπονται να δικαστούν από άλλη Σύνοδο, που θα λειτουργήσει σαν Δικαστήριο, αλλά τις δικάζει η Σύνοδος που εξέδωσε τον Κανόνα! Ο Κανόνας αυτός κι' άλλοι δύο ακόμα, ο α' και β' της Γ' Οικουμενικής Συνόδου, είναι οι μόνοι από τους υπεροκτακόσιους Κανόνες, που υπάρχουν στην Εκκλησία, οι οποίοι **έχουν προδικάσει προκαταβολικά παραβάσεις της Εκκλησίας προτού ακόμα συντελεστούν!** Αυτό φαίνεται ολοκάθαρα στον Κανόνα αυτό, όταν λέει για κάθε μελλοντικό παραβάτη, ότι «τούτον η αγία Σύνοδος **εντεύθεν ήδη** αλλότριον έκρινε της Εκκλησίας», δηλ. αυτόν τον παραβάτη η αγία Σύνοδος από τώρα τον έκρινε ξένο, αποκομμένο από την Εκκλησία!

Οι λοιποί Κανόνες, που προβλέπουν την επιβολή επιτιμίου σε παραβάσεις τους, χρησιμοποιούν στη διατύπωσή τους συνήθως, για τον παραβάτη, τα ρήματα, στην προστακτική, όπως το «αφορίζέσθω», «καθαιρείσθω», «ανάθεμα έστω» κτλ. Ο παραπάνω Κανόνας της Αντιόχειας, αναφερόμενος στον παραβάτη, λέει, ότι «καθαρεί» και «εντεύθεν έκρινεν ήδη»!

Επομένως, κάθε παραβάτης του «Όρου» της Α' Οικουμενικής Συνόδου έχει ήδη κριθεί και έχει καταδικασθεί, είτε σε αφορισμό, είτε σε καθαίρεση!

β. Παρατήρηση δεύτερη.

²⁷⁴ «Πάντας τους τολμώντας παραλύειν τον Όρον της Αγίας και Μεγάλης Συνόδου της εν Νικαία συγκροτηθείσης επί παρουσία της ευσεβείας του θεοφιλεστάτου βασιλέως Κωνσταντίνου, περί της αγίας εορτής του σωτηριώδους Πάσχα, ακοινωνήτους και αποβλήτους είναι της Εκκλησίας, ει επιμένειεν φιλονεικότερον ενιστάμενοι προς τα καλώς δεδογμένα, και ταύτα ειρήσθω περί των λαϊκών» Α' Κανόνας Αντιόχειας.

Ο α΄ Κανόνας της Αντιόχειας ορίζει, ότι όσοι κληρικοί «κοινωνούν» με ήδη καθηρημένους από τη Σύνοδο κληρικούς, επειδή παραβαίνουν τον «Όρον» της Α΄ Οικουμενικής Συνόδου, είναι και αυτοί πλέον καθηρημένοι!

γ. Παρατήρηση τρίτη.

Ορίζει ακόμα ο ίδιος Κανόνας της Αντιόχειας, ότι ο κληρικός εκείνος (επίσκοπος, πρεσβύτερος ή διάκονος) ο οποίος

«μετά τον Όρον τούτον τολμήσειεν επί διαστροφή των λαών και ταραχή των Εκκλησιών ιδιάζειν, και μετά Ιουδαίων επιτελείν το Πάσχα, τούτον η αγία Σύνοδος εντεύθεν ήδη αλλότριον έκρινεν της Εκκλησίας»!

Με βάση δηλαδή τον Κανόνα αυτό είναι αποκομμένος από το σώμα της Εκκλησίας κάθε κληρικός, που θα τολμήσει να αυθαδιάσει εναντίον του «Όρου» της Α΄ Οικουμενικής Συνόδου και θα θελήσει να διαστρέψει τους πιστούς να μη τηρούν τις δεσμεύσεις του, προκαλώντας ταραχή στην Εκκλησία, για να γιορτάζεται το Πάσχα με τους Ιουδαίους! Ποιοι είναι αυτοί οι κληρικοί που αυθαδιάζουν κατ' αυτό τον τρόπο;

Είναι όσοι καλλιεργούν το έδαφος για αλλαγή του Πασχαλίου, προτείνοντας τον γιορτασμό του Πάσχα, όχι στην ημερομηνία, που όρισαν οι άγιοι Πατέρες της Α΄ Οικουμενικής Συνόδου, αλλά σε άλλη!

3. Είναι γεγονός, ότι το 1924 ο Χρυσόστομος Παπαδόπουλος δεν άλλαξε το Πασχάλιο, όπως είχε προταθεί από το λεγόμενο «Πανορθόδοξο Συνέδριο» της Κωνσταντινουπόλεως του 1923. **Η Εκκλησία της Φινλανδίας όμως δέχτηκε την ημερολογιακή μεταβολή. Άλλαξε πριν ογδόντα χρόνια, όχι μόνο το Παλιό ημερολόγιο, αλλά και το Πασχάλιο!** Έκτοτε, γιορτάζει το Πάσχα με τους παπικούς, που πολλές φορές συμπίπτει με το Πάσχα των Εβραίων, ή και πριν από αυτό. Αυτό σημαίνει σύμφωνα με τον παραπάνω Κανόνα της Αντιόχειας, ότι οι κληρικοί της είναι ήδη καθηρημένοι και οι πιστοί αποκομμένοι απ' την Εκκλησία.

Θα διερωτηθεί κάποιος, τι μας ενδιαφέρει εμάς, αν η Εκκλησία της Φινλανδίας δέχτηκε το παπικό Πασχάλιο! Μας ενδιαφέρει άμεσα. Γιατί δεν πρέπει οι Ορθόδοξοι κληρικοί, όπως ορίζει ο α΄ Κανόνας της Αντιόχειας, να έχουν «κοινωνία» με τους κληρικούς της Φινλανδίας. Όσοι κληρικοί έχουν «κοινωνία» με τους κληρικούς της Εκκλησίας αυτής, είναι και αυτοί καθηρημένοι, σύμφωνα με τον παραπάνω Κανόνα.

Ποιοι κληρικοί έχουν «κοινωνία» με την Εκκλησία της Φινλανδίας; Μόνο οι κληρικοί, που δέχτηκαν, ή ανέχονται το Νέο Γρηγοριανό Ημερολόγιο! Επομένως, **μπορεί ορισμένοι επίσκοποι να μην άλλαξαν το Πασχάλιο, όμως επειδή έχουν «κοινωνία» με την Εκκλησία της Φινλανδίας, είναι σαν να άλλαξαν και οι ίδιοι το Πασχάλιο.** Οι συνέπειες είναι ακριβώς οι ίδιες!

4. Σύμφωνα με τον παραπάνω Κανόνα, όσοι κληρικοί αυθαδιάζουν προς τον «Όρον» της Α΄ Οικουμενικής Συνόδου με το να ζητούν την αλλαγή της ημερομηνίας γιορτασμού του Πάσχα, είναι ήδη προκαταβολικά καθηρημένοι από τη Σύνοδο της Αντιόχειας!

Ποιοι είναι αυτοί; Είναι όσοι κατά καιρούς έχουν ταχθεί υπέρ της αλλαγής της ημερομηνίας του Πάσχα, για να το γιορτάσουμε την ίδια μέρα με τους

Λατίνους, όπως είναι ο Μελέτιος Μεταξάκης, ο Χρυσόστομος Παπαδόπουλος, μέχρι τον Αθηναγόρα και τους διαδόχους του Δημήτριο και Βαρθολομαίο.

Η Β΄ Σύνοδος του Βατικανού στις 4 Δεκεμβρίου 1963 διακήρυξε:

*« Η Αγία Σύνοδος δεν εναντιούται εις το να ορισθεί παγία Κυριακή δια την εορτήν του Πάσχα εν τω Γρηγοριανώ ημερολογίω, συγκατανευόντων όσων ενδιαφέρονται σχετικώς, ιδία δε των διίσταμένων προς την κοινωνίαν της Αποστολικής έδρας αδελφών...».*²⁷⁵

Ο Αθηναγόρας σε μήνυμά του προς το οικουμενιστικό «Συμπόσιο», που διοργάνωσε ο Δραγάν στην Αθήνα στις 11 Ιουνίου 1969, γράφει:

*« Και αύθις επαναλαμβάνομεν εις όλον τον χριστιανικόν κόσμον ως ημέραν κοινού εορτασμού του Πάσχα την δευτέραν Κυριακήν του Απριλίου, ελπίζοντες, ότι ο κοινός ούτος εορτασμός, ο σταθερός, θα αποτελέσει όχι μόνον έν σύμβολον, αλλά και μίαν θετικήν συμβολήν εις την τελείωσιν της χριστιανικής ενότητος».*²⁷⁶

Παραλείπουμε τις άλλες δηλώσεις των Πατριαρχών για το θέμα αυτό. Αυτό όμως που αποδεικνύεται είναι, πως οι εκκλησιαστικοί αυτοί ηγέτες με τις δηλώσεις τους αυτές, σύμφωνα με τον α΄ Κανόνα της Αντιόχειας, είναι ήδη καθηρημένοι και ακοινώνητοι.

Ύστερα από τα παραπάνω συνάγεται, ότι ναι μεν όσοι άλλαξαν το Ημερολόγιο δεν άλλαξαν ευθέως και το Πασχάλιο, όμως, εφόσον έχουν κοινωνία, αφ' ενός μεν με την Εκκλησία της Φινλανδίας, που δέχτηκε το παπικό Πασχάλιο και αφ' ετέρου με τους Πατριάρχες Κωνσταντινουπόλεως, που ζητούν την αλλαγή της ημερομηνίας γιορτασμού του Πάσχα και είναι ως εκ τούτου προκαταβολικά καθηρημένοι, **είναι προφανές, ότι παραβαίνουν τον « Όρο» της Α΄ Οικουμενικής Συνόδου, το οποίο κατά τον α΄ Κανόνα της Αντιόχειας, είναι θέμα πίστεως.** Και οι Οικουμενικές Σύνοδοι είναι «στόμα του αλαθήτου της Εκκλησίας»,²⁷⁷ γιατί αποφαίνονται « τη του Πνεύματος ενεργεία»!²⁷⁸

²⁷⁵ Αρχιμ. Σπυρίδωνος Μπιλάλη, *Ορθοδοξία και Παπισμός*, τομ. Β΄, σ. 571

²⁷⁶ Αρχιμ. Σπυρίδωνος Μπιλάλη, *Ορθοδοξία και Παπισμός*, τομ. Β΄, σ. 571.

²⁷⁷ Αρχιμ. Σπυρίδωνος Μπιλάλη, *Ορθοδοξία και Παπισμός*, τόμ. Α΄, σελ. 71

²⁷⁸ Μεγάλου Βασιλείου, Επιστολή 114., P.G. 32, 529A.

στ´

Η «παύση της κοινωνίας»

Η «παύση της κοινωνίας» των πιστών από τον επίσκοπό τους είναι από τα πιο σπουδαία θέματα, που πρέπει ν' απασχολούν τον κάθε Ορθόδοξο. Για το θέμα αυτό έχει προκληθεί μεγάλη σύγχυση μεταξύ των πιστών.

Αυτός είναι και ο λόγος, που έχουν διατυπωθεί από όσους δέχτηκαν την Αλλαγή του Ημερολογίου πολλές ασύστατες κατηγορίες σε βάρος όσων έπαυσαν την«κοινωνία» μαζί τους.

Στην ενότητα αυτή εξετάζουμε όλους τους ισχυρισμούς των οπαδών του Νέου Ημερολογίου σχετικά με την «παύση της κοινωνίας» με τους επισκόπους τους όσων έμειναν Πιστοί στο Παλαιό Ημερολόγιο.

1. Είναι αντικανονική

Μια επιπλέον κατηγορία, που διατύπωσαν ορισμένοι απ' όσους ακολούθησαν το Νέο ημερολόγιο σε βάρος όσων έμειναν πιστοί στο Παλαιό, είναι και η εξής:

Λένε, πως το 1924, όσοι έπαψαν το μνημόσυνο του επισκόπου τους, δηλ. όσοι διέκοψαν την «κοινωνία» με τον Αρχιεπίσκοπο Χρυσόστομο Παπαδόπουλο, ενήργησαν αντίθετα με τους Ιερούς Κανόνες. Για να στηρίξουν την κατηγορία τους αυτή ισχυρίζονται, ότι η αλλαγή του ημερολογίου το 1924, δεν συνιστά αίρεση, οπότε τότε και μόνο θα μπορούσαν να πάψουν την «κοινωνία» με τον επίσκοπό τους.

Οι ισχυρισμοί τους όμως αυτοί δεν ευσταθούν. Οι λόγοι που δεν ευσταθούν είναι οι ακόλουθοι :

1. Είχαμε ήδη πιο πάνω την ευκαιρία να εξηγήσουμε, ότι οι Ιεροί Κανόνες προβλέπουν την διακοπή της «κοινωνίας» από ένα επίσκοπο, όχι μόνο στη περίπτωση αιρέσεως, αλλά και σε πολλές άλλες περιπτώσεις. Τέτοιες είναι, όταν οι επίσκοποι βλάπτουν την ορθή πίστη της Εκκλησίας, ή τον ευσεβή βίο, με τον οποίο πρέπει να κοσμούνται όχι μόνο οι πιστοί, αλλά προπαντός και οι επίσκοποι. Είναι οι λόγοι «ευσεβείας» και δικαιοσύνης», για τους οποίους μιλάει ο 31^{ος} Αποστολικός Κανόνας. Με βάση αυτόν τον Κανόνα, όσοι έμειναν πιστοί στο Παλιό ημερολόγιο, καλώς διέκοψαν την «κοινωνία» από τους επισκόπους, που δέχτηκαν την αλλαγή το 1924.

Ας δούμε όμως το θέμα αυτό αναλυτικότερα.

α. Μία απ' τις περιπτώσεις, που βλάπτεται η ορθή πίστη της Εκκλησίας, είναι και όταν κάποιος λαϊκός, ή κληρικός προσπαθεί να εισαγάγει νέα πράγματα στην Εκκλησία, ή να αφαιρέσει κάτι απ' την παράδοσή της. Αυτό είναι μια θεμελιώδης αρχή της Ορθόδοξης Εκκλησίας. Κανένας δεν μπορεί να παραβαίνει την αρχή αυτή χωρίς συνέπειες. Τη θέση αυτή άριστα διετύπωσαν οι Ορθόδοξοι Πατριάρχες στην ιστορική επιστολή τους, που έστειλαν το 1848 στον πάπα Πίο Θ', στην οποία αναφέρουν:

«Παρ' ημίν ούτε Πατριάρχαι, ούτε σύνοδοι εδυνήθησαν ποτέ εισαγαγείν νέα, διότι ο υπερασπιστής της θρησκείας εστί αυτό το σώμα της Εκκλησίας, ήτοι αυτός ο λαός, όστις θεέλει το θρήσκευμα αυτού αιωνίως αμετάβλητον και ομοειδές τω των Πατέρων».

Φρουρός και φύλακας της Ορθόδοξης Εκκλησίας είναι ο λαός της. Λαός της Εκκλησίας είναι όλα τα μέλη της, δηλ. οι κληρικοί, οι μοναχοί και οι λαϊκοί. Αυτό σημαίνει, ότι όλα τα μέλη της Εκκλησίας, ο λαός, είναι υποχρεωμένα, όπως ο φρουρός που στέκεται στη σκοπιά του, να φρουρούν και αποκρούουν οποιαδήποτε επιβολή εναντίον της. Αλλιώς, η ευθύνη βαρύνει και αυτούς, όταν αφήνουν τον εχθρό ελεύθερο να εισχωρήσει στο χώρο, που τάχθηκαν να υπερασπίζονται.

Πως όμως ο λαός θα αποκρούσει την επιβολή αυτή στη περίπτωση που προέρχεται από τον επίσκοπό τους, όταν αυτός θέλει να εισαγάγει στη ζωή της Εκκλησίας νέα πράγματα; Τι γίνεται, όταν ο επίσκοπος, που τάχθηκε από τον Θεό να στέκεται «επί την σκοπιά» της Εκκλησίας, (γι' αυτό λέγεται και «επίσκοπος»), για ν' αντικρούει τους εχθρούς της, μεταβάλλεται ο ίδιος σε εχθρό και διαφθορέα της; Όταν ο επίσκοπος, που πρέπει να είναι ο «καλός ποιμήν», αποδεικνύεται «λύκος

βαρύς», έτοιμος να καταβροχθίσει τα «λογικά» πρόβατά του; Οι πιστοί θα πρέπει μοιρολατρικά να περιμένουν πότε θα κατασπαραχθούν;

Ασφαλώς, όχι! Σε μια τέτοια περίπτωση οι ίδιοι θα είναι αίτιοι της απώλειάς τους στην αιώνια κόλαση. Το μόνο αποτελεσματικό όπλο που υπάρχει και το οποίο χορηγούν οι Ιεροί Κανόνες στους πιστούς, είναι η διακοπή της «κοινωνίας» από έναν τέτοιο επικίνδυνο επίσκοπο.

Οι Αποστολικές Διαταγές μας παραγγέλλουν:

«..διό, φευκτέον από των φθορέων ποιμένων»²⁷⁹.

Και ο άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος συμπληρώνει, λέγοντας :

«φεύγε και παραίτησαι, μη μόνον αν άνθρωπος η (= είναι), αλλά καν άγγελος εξ ουρανού κατιών».²⁸⁰

Θ' αναφέρουμε και ένα όραμα, με το οποίο απεκάλυψε ο Θεός στον Μέγα Αντώνιο τα δεινά, που επρόκειτο να υποστεί η Εκκλησία απ' την αίρεση του Αρείου. Το αναφέρει ο Μέγας Αθανάσιος στη βιογραφία του αγίου Αντωνίου, που έγραψε. Ιδού πως διηγείται το όραμα αυτό ο ίδιος ο άγιος Αντώνιος:

« Πρόκειται, λέγει, να καταλάβει την Εκκλησία οργή και να παραδοθεί εις ανθρώπους ομοίους με τα άλογα κτήνη! Είδα, λέγει, την αγία Τράπεζα του ναού και γύρω από αυτή να στέκονται κυκλικά από παντού ημίονοι, δηλ. μουλάρια! Άκουσα κάποια φωνή που έλεγε: Θα γίνει βδέλυγμα το θυσιαστήριό μου».²⁸¹

β. Βέβαια, η ανωτέρω οπτασία του αγίου Αντωνίου αναφέρεται στην εποχή εκείνη.

Όμως, και η δική μας εποχή, αν δεν είναι χειρότερη από την εποχή του αγίου Αντωνίου, τουλάχιστον είναι εφάμιλλη σε θέματα μειοδοσίας της ορθής πίστεως και ορθού βίου, εκ μέρους ορισμένων αναξίων επισκόπων. Υπάρχει δηλ. γι' αυτούς θέμα «ευσεβείας» και «δικαιοσύνης». Οι επίσκοποι αυτοί, κατά τον Μέγα Αντώνιο, μεταβάλλουν σε «βδέλυγμα» το θυσιαστήριο του Θεού!

Η συμβολική σημασία του, ότι ο άγιος Αντώνιος είδε τους κληρικούς της εποχής του ως «ημιόνους», είναι ότι τα μουλάρια, ως διασταύρωση όνου και αλόγου, δεν τεκνογονούν. Έτσι και οι ανάξιοι κληρικοί, δεν μπορούν ν' αποκτήσουν πνευματικά τέκνα. Δεν μπορούν τέτοιοι επίσκοποι να οδηγήσουν στη σωτηρία τους ανθρώπους. Η αιτία είναι ότι οι ίδιοι στερούνται την ορθή πίστη και τον ορθό βίο. Πως θα μεταδώσουν κάτι που οι ίδιοι δεν έχουν; Είναι «τυφλοί, οδηγοί τυφλών»,²⁸² όπως ήταν οι Γραμματείς και Φαρισαίοι την εποχή του Κυρίου, οι οποίοι σκανδαλίζαν το λαό των Ιουδαίων. Το ίδιο σκανδαλίζουν και σήμερα οι ανάξιοι κληρικοί. Γι' αυτούς είπε ο προφήτης Ιερεμίας :

«ποιμένες πολλοί διέφθειραν τον αμπελώνα μου, εμόλυναν την μερίδα μου, έδωκαν την μερίδα την επιθυμητήν μου εις έρημον άβατον...».²⁸³

²⁷⁹ Αποστολικά Διαταγαί, βιβλ. Η', κεφ. 19.

²⁸⁰ Ιωάν. Χρυσόστομου, *Ερμην. εις Εβραίους*, Ομλ. δ', P.G. 63, 231, P.G. 61,60 και P.G. 62,83

²⁸¹ Μεγ. Αθανασίου, *Προς Ιωβιανόν*, P.G. 26, 813 κ. εξ.

²⁸² Λουκ. 6,39

²⁸³ Ιερεμ. 12,10

γ. Κατά τους Πατέρες, η ορθή πίστη και ο ορθός βίος είναι απαραίτητα στοιχεία για ν' αποκτήσει ένας άνθρωπος τη σωτηρία του. Με αυτά τα δεδομένα είναι δυνατόν ποτέ ένας πιστός, που « με φόβο και τρόμο κατεργάζεται τη σωτηρία του»,²⁸⁴ να έχει «κοινωνία» με ένα τέτοιο επίσκοπο, που κατά τον Μέγα Αντώνιο παρομοιάζεται με ημίονο, επειδή είναι πνευματικά στείρος; Αυτή την αίσθηση είχαν το 1924 για τους καινοτόμους επισκόπους τους, όσοι έμειναν πιστοί στη παράδοση της Εκκλησίας, που είναι το Παλιό ημερολόγιο! **Και είχαν δίκη!** Γιατί ποιά εμπιστοσύνη θα μπορούσαν να έχουν σε επισκόπους, που ήταν μασόνοι και ανατροπείς των ορθοδόξων παραδόσεων, όπως ο Μελέτιος Μεταξάκης ή ο Χρυσόστομος Παπαδόπουλος;

Γι' αυτό, ο Μέγας Αθανάσιος, όπως αναφερθήκαμε και πιο πάνω, ερμηνεύοντας το λόγο του Κυρίου «ει ο οφθαλμός σου σκανδαλίζει σε, έξελε αυτόν»²⁸⁵, λέγει:

*«Βαδίζοντες την απλανή και ζωηφόρον οδόν, οφθαλμόν μεν εκκόψωμεν σκανδαλίζοντα, μη τον αισθητόν...αλλά τον νοητόν. Οίον εάν ο επίσκοπος ή ο πρεσβύτερος, οι όντες οφθαλμοί της Εκκλησίας, κακώς αναστρέφονται, και σκανδαλίζωσι τον λαόν, χρη αυτούς εκβάλλεσθαι. Συμφέρον γαρ εστιν άνευ αυτών συναθροίζεσθαι εις ευκτήριον οίκον, ή μετ' αυτούς εμβληθήναι, ως μετά Άννα και Καϊάφα, εις την γέεναν του πυρός...ίνα η Εκκλησία ασκανδαλίστως συναγομένη διαφυλαχθήσεται».*²⁸⁶

Ο Μέγας Αθανάσιος, λοιπόν, εντέλλεται, ότι πρέπει οι πιστοί υποχρεωτικά να αποκόπτονται από επισκόπους, που «κακώς αναστρέφονται και σκανδαλίζωσι τον λαόν»! Και αυτό ακριβώς έκαναν το 1924, όσοι έμειναν πιστοί στο Παλιό ημερολόγιο.

2. Οι περιπτώσεις, που οι επίσκοποι «κακώς αναστρέφονται και σκανδαλίζωσι τον λαόν» είναι πολλές. Μια όμως, σπουδαιότατη, που ενδιαφέρει εμάς εδώ άμεσα, είναι η προσθήκη από επισκόπους νέων πραγμάτων στην πίστη, που μας παρέδωσαν οι Πατέρες της Εκκλησίας. Ένας Ορθόδοξος πιστός ποτέ δεν διανοείται να διορθώσει με δικές του προσθήκες την παράδοση της Εκκλησίας. Οι Πατέρες, που έλαβαν μέρος στην Ζ' Οικουμενική Σύνοδο, έχοντας πλήρη συναίσθηση αυτής της υποχρεώσεώς τους, διακήρυξαν:

*« Ημείς δε κατά πάντα των αυτών θεοφόρων Πατέρων ημών τα δόγματα και πράγματα κρατούντες, κηρύσσομεν εν ενί στόματι και μια καρδιά, μηδέν προστιθέντες, μηδέν αφαιρούντες, των εξ αυτών παραδοθέντων ημίν, αλλά τούτοις βεβαιούμεθα, τούτοις στηριζόμεθα. Ούτως ομολογούμεν, ούτως διδάσκομεν, καθώς αι άγια Οικουμενικά Σύνοδοι όρισαν και βεβαίωσαν».*²⁸⁷

Γι' αυτό, οι άγιοι αυτοί Πατέρες της αυτής Ζ' Οικουμενικής Συνόδου στον επίλογο του Όρου της αναφέρουν:

« Τους ουν τολμώντας ετέρως φρονείν ή διδάσκειν, ή κατά τους εναγείς αιρετικούς τας εκκλησιαστικάς παραδόσεις αθετείν, και καινοτομίαν τινά

²⁸⁴ Φίλιπ.2, 12

²⁸⁵ Ματθ.5, 29

²⁸⁶ P.G. 27, 1369C.

²⁸⁷ Πρακτικά Ζ' Οικουμ. Συνόδου, Πράξις Δ', Mansi, VCL. 13, σ.129.Επίσης, Πρακτικά των Αγίων και Οικουμενικών Συνόδων, τ. Β', σ. 305.

επινοείν,... ή *επινοείν σκολιώς και πανούργως, προς το ανατρέψαι εί τι των ενθέσμων παραδόσεων της καθολικής εκκλησίας...επισκόπους μεν όντας ή κληρικούς καθαιρείσθαι προστάσσομεν, μονάζοντας δε ή λαϊκούς της κοινωνίας αφορίζεσθαι».*²⁸⁸

Η Ζ' Οικουμενική Σύνοδος καθαιρεί τους επισκόπους, που εισάγουν νέα πράγματα στη παράδοση της Εκκλησίας, αλλά αφορίζει και τους λαϊκούς ή μοναχούς, που συντελούν στην ανατροπή της παραδόσεως της Εκκλησίας.

3. Εάν για τα απλά πράγματα, τα οποία θέλουν να εισαγάγουν στη παράδοση της Εκκλησίας, οι Πατέρες είναι τόσο αυστηροί, πόσο ασύγκριτα περισσότερο αυστηροί πρέπει να είναι για πράγματα, όπως είναι το Νέο ημερολόγιο, που η Εκκλησία έχει καταδικάσει προηγουμένως **με οικουμενικού κύρους Συνόδους**, όπως είναι οι Πανορθόδοξες Σύνοδοι του 16^{ου} αιώνα!

Η μερίδα λοιπόν των πιστών, που ήθελε όχι μόνο η ίδια να μην έχει καμιά ευθύνη για την εισαγωγή του καταδικασμένου Νέου ημερολογίου στη λατρεία της Εκκλησίας, αλλά να είναι και συνεπής προς την εντολή των Πατέρων να αποκόπτεται από τους επισκόπους που αλλοιώνουν την παράδοση της Ορθοδοξίας, είναι φανερό, πως ήταν υποχρεωμένη να διακόψει την «κοινωνία» με τους επισκόπους αυτούς. Και αυτό ακριβώς έκαμαν το 1924 όσοι έμειναν πιστοί στο Παλιό ημερολόγιο. **Είχαν, λοιπόν, όχι μόνο δικαίωμα, αλλά και υποχρέωση να αποτειχισθούν από τους επισκόπους τους.**

2. Το 1924 δεν υπήρξαν οι προϋποθέσεις για την αλλαγή.

1. Η αλλαγή δεν έγινε με την συγκατάθεση ολόκληρης της Εκκλησίας. Με την αλλαγή, που επεδίωκε ο Χρυσόστομος Παπαδόπουλος, είχε συμφωνήσει μόνο το εμπερίστατο τότε Πατριαρχείο Κωνσταντινουπόλεως και αυτό, πιεζόμενο. Επίσης είχε συμφωνήσει και το Πατριαρχείο Ρουμανίας.

Το Πατριαρχείο Αλεξανδρείας είχε διαφωνήσει ριζικά, μολονότι ο Χρυσόστομος Παπαδόπουλος ταπεινωτικά εκλιπαρούσε την συγκατάθεσή του.

2. Η αλλαγή του ημερολογίου το 1924 έγινε αποκλειστικά και μόνο από τον Χρυσόστομο Παπαδόπουλο, ο οποίος είχε ζητήσει από το 1918, όχι μόνο την αλλαγή του Παλιού ημερολογίου, **αλλά και του Πασχαλίου!** Τα λεγόμενα περί πιέσεων από την δικτατορική Κυβέρνηση Πάγκαλου, δεν φαίνονται αληθινά, εφόσον η ανακίνηση του θέματος για την αλλαγή είχε γίνει προ της επιβολής της δικτατορίας.

²⁸⁸

Πρακτικά των Αγίων και Οικουμενικών Συνόδων, τ. Γ', σ. 374.

3. Δεν έγινε καμία διαφώτιση και ενημέρωση του ποιμνίου.

4. Τέλος, ενώ από παντού εκρούετο ο κώδωνας του κινδύνου ότι οποιαδήποτε προσπάθεια επιβολής του Νέου ημερολογίου θα κατέληγε σε σκανδαλισμό των πιστών και σε σχίσμα, ο Χρυσόστομος προκλητικά αδιαφόρησε γι' αυτό. Είναι χαρακτηριστική η γνώμη του Μητροπολίτη πρ. Καισαρείας για το θέμα αυτό. Έλεγε:

«το πλείστον των ελληνορθοδόξων χριστιανών θέλει θορυβηθή και σκανδαλισθή εκ της γενησομένης τυχόν αμέσου αντικαταστάσεως του Ιουλιανού δια του Γρηγοριανού μερολογίου και ότι του θορύβου τούτου και σκανδαλισμού επωφελούμενοι οι καθολικοί ιεραπόστολοι θέλουσι κατενέγκει βαρύ πλήγμα κατά της ημετέρας Εκκλησίας»²⁸⁹!

Όλα αυτά μας οδηγούν στο συμπέρασμα, ότι η αλλαγή του ημερολογίου το 1924 κατέλυσε το δόγμα της «ενότητας» της Εκκλησίας, με την διάσπαση που προκάλεσε. Επομένως, **αποτελεί όντως λόγο αιρέσεως**, όπως είδαμε πιο πάνω.

3. Το «φράγκεμα» αποτελεί αίρεση.

Τέλος, θα πρέπει να εξετασθεί ο ισχυρισμός όσων έμειναν πιστοί στο Παλιό ημερολόγιο, ότι η αλλαγή του το 1924 συνιστά αίρεση, επειδή έγινε αιτία να «φραγκέψει» ένα μεγάλο μέρος του ποιμνίου της Εκκλησίας.

Η άποψη αυτή φαίνεται να είναι σωστή για τους εξής λόγους:

1. Τον Μάρτιο 1924, όταν ο Χρυσόστομος Παπαδόπουλος ανακοίνωσε την απόφασή του να εισαγάγει στη λατρεία της Εκκλησίας της Ελλάδος το Νέο ημερολόγιο, ξεσηκώθηκε αμέσως μια σημαντική μερίδα του λαού. Άρχισαν τότε οι άνθρωποι να διαμαρτύρονται, φωνάζοντας το **«φραγκέψαμε, φραγκέψαμε»!**

Η αντίδραση αυτή ήταν εντελώς αυθόρμητη. Δεν είχε υποκινηθεί από κανένα. Ήταν ένα καθαρά λαϊκό κίνημα. Ίσως είναι η πρώτη φορά στην ιστορία της Εκκλησίας, που παρατηρείται μια τόσο μαζική αντίδραση του λαού χωρίς υποκίνηση, ή και καθοδήγηση από κάποιο ηγέτη. Ύστερα από 11 ολόκληρα χρόνια, το 1935, εμφανίστηκε ο Μητροπολίτης πρώην Φλωρίνης Χρυσόστομος Καβουρίδης, ο οποίος μαζί με άλλους δύο αρχιερείς, τον τότε Δημητριάδος Γερμανό και τον Ζακύνθου Χρυσόστομο, ανέλαβε την ηγεσία του αγώνα αυτού, που πέρασε μέσα από πολλές δοκιμασίες, στερήσεις και διωγμούς.

2. Το ιδεολογικό στίγμα του αγώνα των ανθρώπων αυτών περιέχεται σε μια λέξη. Αυτή, που πρωτοακούστηκε, όταν έγινε η αλλαγή του ημερολογίου, το **«φραγκέψαμε»!**

Για μας, τους σύγχρονους Νεοέλληνες, η λέξη **«φραγκέψαμε»** δεν λέει πολλά πράγματα. Ίσως, και τίποτα! Αυτό οφείλεται, στο ότι σε μας σήμερα έχουν πάψει προ πολλού να λειτουργούν τα αντανакλαστικά σε θέματα που αφορούν την Πίστη και το Γένος μας. Δεν συνέβαινε όμως το ίδιο και **με τη γενιά του 1924**. Ίσως ήταν η

²⁸⁹

Μητροπολίτου Βιζύης Ανθίμου, *Το ημερολογιακόν ζήτημα*, Κωνσταντινούπολις 1922, σ. 43.

τελευταία γενιά, που οι λέξεις «**Ρωμός**», «**Φράγκος**» και «**Τούρκος**» ήταν έντονα φορτισμένες με θρησκευτικό και εθνικό περιεχόμενο και ηλέκτριζαν τους πιστούς.

Την εποχή της Τουρκοκρατίας οι Ρωμηοί, όταν έλεγαν, ότι «αυτός φράγκεψε», ή «αυτός τούρκεψε», δεν εννοούσαν μόνο ότι κάποιος απέβαλε τη ρωμαϊκή συνείδησή του για να προσχωρήσει στην εθνότητα των Φράγκων, ή των Τούρκων. Εννοούσαν και ότι αλλαξοπίστησε, δηλαδή ότι ασπάσθηκε τη θρησκεία των Φράγκων ή των Τούρκων! Αυτό, που διέκρινε τους τρεις λαούς, δηλ. τους Ρωμαίους, Φράγκους, Τούρκους, ήταν η θρησκεία. **Όποιος Ρωμός άλλαξε θρησκεία, ήταν αυτονόητο ότι άλλαξε και εθνότητα.** Έπαυε δηλ. να είναι Έλληνας. Γίνονταν, ή Τούρκος, ή Φράγκος!

3. Οι Ρωμηοί, στην ακμή της αυτοκρατορίας, 4^ο με 5^ο αιώνα, υπολογίζεται ότι ήταν περίπου 80 με 100 εκατομμύρια. Τότε ο παγκόσμιος πληθυσμός δεν πρέπει να ξεπερνούσε τα 250 εκατομμύρια. Ήταν δηλ. οι Ρωμηοί περίπου το ένα τρίτο του πληθυσμού της γης! Οι Τούρκοι, όταν με τον Μωάμεθ τον πορθητή το 1453, πολιορκήσαν τη Πόλη, ήταν περίπου 400 χιλιάδες. Πως, από τα τότε 80 με 100 εκατομμύρια Ρωμηών, σήμερα έμειναν μόνο 10 εκατομμύρια και οι τότε 400 χιλιάδες Τούρκων έγιναν σήμερα περίπου 70εκατομμύρια; Αυτό εξηγείται μόνο από τους εξισλαμισμούς των σκλαβωμένων Ρωμηών.

Το ίδιο έγινε και με τους Φράγκους. Τόσο οι Τούρκοι, όσο και οι Φράγκοι ήταν μόλις το 2% περίπου των Ρωμηών που υποδούλωσαν! Τους σκλάβους Ρωμηούς, οι μεν Τούρκοι κατόρθωσαν να «τουρκέψουν» κατά ένα μεγάλο μέρος, οι δε Φράγκοι να τους «φραγκέψουν» εξ ολοκλήρου! Όσοι δεν ήθελαν να «φραγκέψουν», έφυγαν από τη Δύση και ήρθαν στην Ανατολή. Οι Ρωμηοί αυτοί που έφυγαν απ' τη Δύση, ήταν κυρίως λατινόφωνοι. Εγκαταστάθηκαν στην ελεύθερη από τους Τούρκους περιοχή, που είναι πάνω από τον Δούναβη. Εκεί ίδρυσαν ένα νέο κράτος, την σημερινή Ρουμανία, που διασώζει το όνομα της αυτοκρατορίας, της Ρωμανίας.

Οι πρόγονοί μας στην Κωνσταντινούπολη ήξεραν πολύ καλά, ότι ο κίνδυνος από τους Φράγκους για την Πίστη και το Γένος μας ήταν πολύ μεγαλύτερος από το ότι ήταν από τους Τούρκους. Γι' αυτό έλεγαν **«καλύτερα τούρκικο σαρίκι, παρά φράγκικη καλύπτρα»!** Θεωρούσαν, ότι ήταν προτιμότερο για την Πίστη και το Γένος μας να σκλαβωθούν στους Τούρκους, παρά στους Φράγκους! Είχαν άλλωστε, την τόσο οδυνηρή εμπειρία των Σταυροφοριών. Και αυτό αποδείχτηκε σωστό. Από όσους Ρωμηούς σκλαβώθηκαν στους Τούρκους, υπήρξε ένα μέρος που δεν «τούρκεψε». **Από όσους όμως Ρωμηούς σκλαβώθηκαν στους Φράγκους στη Δύση, όλοι «φράγκεψαν»!** Χάθηκαν μια για πάντα, και για την Πίστη και για το Γένος μας!

4. Οι Φράγκοι, μολοντί βαπτίστηκαν Ορθόδοξοι, όταν πρωτοεφανίστηκαν στην Ευρώπη, - για διάφορους ιστορικούς λόγους, που δεν είναι δυνατό να αναπτύξουμε εδώ -, εγκατέλειψαν την Ορθοδοξία. Εγκολπώθηκαν διάφορες κακοδοξίες, που είχε διδάξει προηγουμένως ο Αυγουστίνος. Τέτοιες αιρετικές διδασκαλίες, που δέχτηκαν οι Φράγκοι, ήταν **το «Φιλιόκβε»**, δηλ. η διδασκαλία ότι το άγιο Πνεύμα εκπορεύεται και εκ του Υιού, η κακοδοξία του απόλυτου προορισμού, δηλ. ότι ο Θεός προορίζει ένα άνθρωπο να σωθεί, ή όχι, να είναι σκλάβος ή δυνάστης, η κακοδοξία ακόμα ότι υπάρχει και κτιστή θεία χάρη, κλπ.

α. **Η φράγκικη θεολογία είναι άρνηση της πατερικής θεολογίας των Ορθοδόξων.** Δεν είναι υπερβολή, αν πούμε, πως εμείς οι Ορθόδοξοι δεν πιστεύουμε

καν στον ίδιο Θεό με τους Φράγκους! Αυτό, άλλωστε, το λένε κι' οι Πατέρες. Όλους τους αιρετικούς τους ονομάζουν άθεους, όχι γιατί δεν πιστεύουν σε θεό, αλλά γιατί πιστεύουν σε θεό, που δεν υπάρχει! **Και ένας τέτοιος θεός, που δεν υπάρχει, είναι και ο θεός των Φράγκων, ο θεός των Λατίνων!** Είναι ο θεός, που πιστεύει ο παπισμός!

Που στηρίζεται η άποψη, ότι δεν υπάρχει ο θεός, που πιστεύουν οι Φράγκοι; Ο λόγος είναι ο εξής. Οι Φράγκοι διδάσκουν, ότι ο θεός τους έχει ορισμένες ιδιότητες, που δεν έχει ο αληθινός Θεός. Μια τέτοια ιδιότητα, που δεν έχει ο αληθινός Θεός, είναι αυτό που διδάσκουν οι Φράγκοι, ότι η ουσία του θεού τους είναι «καθαρή ενέργεια» (actus purus). Ταυτίζουν δηλαδή ουσία και ενέργεια στο Θεό. **Τέτοιος θεός όμως, που η ουσία του είναι η ενέργειά του, δεν υπάρχει!**

β. Εξηγούμαστε περισσότερο:

Οι Πατέρες της Εκκλησίας διδάσκουν, ότι στο Θεό διακρίνουμε τρία τινά, δηλαδή τρία πράγματα, την ουσία, την ενέργεια και τις υποστάσεις.

Από τα πράγματα αυτά, η ουσία του Θεού είναι εντελώς άγνωστη και ακατάληπτη στους ανθρώπους και τους αγγέλους, και στη παρούσα και στη μέλλουσα ζωή. Αυτό που γνωρίζουμε για την ουσία του Θεού είναι το ότι δεν γνωρίζουμε και δεν καταλαβαίνουμε τίποτε γι' αυτή, όπως γράφει ο άγιος Ιωάννης ο Δαμασκηνός.²⁹⁰ **Ο μόνος, που πίστευε ότι μπορεί να ερευνησει την ουσία του Θεού, ήταν ο Αυγουστίνος!**²⁹¹ Οι άνθρωποι μπορούν από τις ενέργειές Του να γνωρίσουν «τα περί την ουσία» του Θεού.

Ούτε τις υποστάσεις μπορεί να γνωρίσει ο άνθρωπος. Το μόνο που ξέρουμε γι' αυτές είναι ότι **η υπόσταση είναι ο τρόπος υπάρξεως καθενός από τα τρία πρόσωπα της αγίας Τριάδος**, Ο τρόπος υπάρξεως του πρώτου προσώπου της αγίας Τριάδος, δηλ. του Θεού – Πατέρα, είναι **το αγέννητο και ότι γεννάτον Υιό και εκπορεύει το άγιο Πνεύμα**. Γι' αυτό είναι «Πατέρας». Ο τρόπος υπάρξεως του δευτέρου προσώπου της αγίας Τριάδος, δηλ. του Υιού, είναι το «γεννητό» από τον Πατέρα και γι' αυτό είναι «Υιός». Και ο τρόπος υπάρξεως του τρίτου προσώπου, δηλ. του αγίου Πνεύματος, είναι **το «εκπορευτό»** από τον Πατέρα μόνο.

Το τι είναι όμως αυτός ο τρόπος υπάρξεως κάθε προσώπου δεν το γνωρίζουμε. Δεν γνωρίζουμε π.χ. το τι σημαίνει η αγεννησία του Πατέρα, η γέννηση του Υιού, ή η εκπόρευση του αγίου Πνεύματος. Γι' αυτό, όταν οι Ευνομιανοί ρωτούσαν τον Γρηγόριο Θεολόγο τι σημαίνει ο όρος «εκπόρευση», τους έλεγε: **Πέστε μου εσείς τι σημαίνει ο όρος «γέννηση», να σας εξηγήσω εγώ το τι σημαίνει ο όρος «εκπόρευση», και να πάνε όλοι μαζί στο τρελοκομείο!**²⁹²

Θεός Πατέρας, που από κοινού με τον Υιό «εκπορεύει», ως τρόπο υπάρξεως, το άγιο Πνεύμα, όπως κακοδοξούν οι Φράγκοι, δεν υπάρχει.²⁹³

²⁹⁰ «Ότι μεν ουν έστι Θεός, δήλον. Τι δε έστι κατ' ουσίαν και φύσιν, ακατάληπτον τούτο παντελώς άγνωστον... Απειρον ουν το θεϊον και ακατάληπτον, και τούτο μόνον αυτού καταληπτόν, η απειρία και η ακαταληψία» P.C.94, 797B

²⁹¹ Αυγουστίνου, De Trinitate I I, Pref.

²⁹² «Τι ουν η εκπόρευσις; Ειπέ συ την αγεννησίαν του Πατρός, καγώ την γέννησιν του Υιού φυσιολογήσω και την εκπόρευσιν του Πνεύματος, και παραπληκτίσομεν άμφω εις Θεού μυστήρια παρακύπτοντες» P.G.36, 141B.

²⁹³ Το άγιο Πνεύμα «ως τρόπο υπάρξεως» έχει την εκπόρευση από τον Πατέρα. Οι Λατίνοι λένε ότι έχει την εκπόρευση «και από τον Υιό». Αυτό είναι **το αιρετικό Φιλιόκβε**. Οι Πατέρες λένε ότι όταν αναφέρονται στην «εν χρόνω» «πέμψη» του Αγίου Πνεύματος, ως «ενέργεια της θείας φύσεως», τότε «εκπορεύεται» ή «πέμπεται», όχι μόνο από τον Πατέρα, αλλά και από τον Υιό και τον εαυτό Του. Στην περίπτωση αυτή δηλαδή έχουμε ένα **ορθόδοξο**

γ. Ο άνθρωπος από τις ενέργειες του Θεού μόνο σ' ορισμένες μπορεί να μετέχει, όταν φθάνει στη θέωση. Από τις ενέργειες του Θεού γνωρίζουμε, ότι υπάρχει ο Θεός. Γνωρίζουμε ακόμη ότι οι ενέργειες του Θεού είναι άκτιστες. Αυτό σημαίνει, ότι και η ουσία είναι άκτιστη. Αυτό ήταν το κύριο επιχείρημα των Πατέρων κατά των Αρειανών, ότι ο Χριστός δεν είναι κτίσμα.

Άλλο είναι η ουσία του Θεού και άλλο η ενέργειά του. **Οι Φράγκοι όμως τα ταυτίζουν!** Λένε, ότι η ουσία του Θεού είναι «καθαρά ενέργεια»!²⁹⁴ Την κακοδοξία αυτή πολέμησε ο άγιος Γρηγόριος Παλαμάς. **Τέτοιος θεός όμως, που η ουσία του είναι «καθαρά ενέργεια», δεν υπάρχει!** Και αυτό το ήξερε πολύ καλά ο άγιος Γρηγόριος Παλαμάς από τη θεία εμπειρία του, αλλά και οι άλλοι πρόμαχοι της Ορθοδοξίας του 14^ο αιώνα, που πολέμησαν τους λατινόφρονες Βαρλαάμ και Ακίνδυνο. Γι' αυτό στον περίφημο «Αγιορειτικό Τόμο»,²⁹⁵ που εξέδωσαν οι αγιορείτες μοναχοί τον 14^ο αιώνα, την εποχή του αγίου Γρηγορίου Παλαμά, στα επιχειρήματά τους κατά του Βαρλαάμ αναφέρονται και στη «μικρή πείρα» τους, δηλ. τις δικές τους θείες εμπειρίες.

5. Οι Φράγκοι πάντοτε επεδίωκαν τις κακοδοξίες τους, δηλ. την φράγκικη θεολογία, να την επιβάλουν σ' όλους τους Ρωμαίους. Ήθελαν δηλ. μ' αυτό το τρόπο **να φραγκέψουν τους Ρωμαίους.** Κι' αυτό το επεδίωκαν, γιατί ήξεραν ότι, αν «φράγκευαν» τους Ρωμαίους στην πίστη, **οι Ρωμαίοι φράγκευαν και στην εθνικότητα.** Έπαιναν δηλ. να είναι Ρωμαίοι και γίνονταν Φράγκοι φυλετικά!

α. Στις επιδιώξεις τους αυτές οι Φράγκοι ευνοούνταν από το γεγονός, ότι αυτοί ήταν κατακτητές. Και μάλιστα ήταν βάρβαροι και αδίστακτοι, οι δε Ρωμαίοι ήταν σκλάβοι. Αυτός ήταν και ο λόγος, που οι Ορθόδοξοι Ρωμαίοι Πάπες της Ρώμης μέχρι το 1009, αν εξαιρέσει κανένας μερικούς Φιλοφράγκους, που πρόδωσαν την ρωμηοσύνη τους και την Ορθοδοξία ολοσχερώς, ήταν εφεκτικοί απέναντι των Φράγκων με το ν' αποφεύγουν την ανοικτή σύγκρουση μαζί τους. Ήξεραν ότι σε μια τέτοια σύγκρουση οι Φράγκοι ήταν ικανοί να ξεπαστρέψουν από το πρόσωπο της γης όλους τους σκλαβωμένους Ρωμηούς. **Αυτό το βλέπουμε στην Η' Οικουμενική Σύνοδο του έτους 879 επί αγίου Φωτίου.** Σ' αυτή ο Ορθόδοξος Ρωμαίος πάπας Ιωάννης Η', τον οποίο τόσο εγκωμιάζει ο άγιος Φώτιος, έστειλε αντιπροσώπους. Η Σύνοδος αυτή καταδίκασε την αίρεση του Φιλιόκβε των Φράγκων, χωρίς όμως να τους κατονομάζει. Και ο λόγος προφανώς ήταν να μη προκαλέσουν τους Φράγκους κατακτητές. Αυτό θα είχε ως συνέπεια τον αφανισμό των σκλαβωμένων Ρωμηών στη Δύση!

Αποτέλεσμα της προσπάθειας των Φράγκων να διαδώσουν τις κακοδοξίες τους μεταξύ των Ορθοδόξων, είναι οι διάφορες επιδράσεις, που δέχτηκε κατά καιρούς η Εκκλησία μας. Αυτό φαίνεται στις Ορθόδοξες Ομολογίες του 17^{ου} αιώνα, που σε ορισμένα σημεία απηχούν την φράγκικη θεολογία. **Επιδράσεις ακόμα δέχτηκε κι' αυτός ο Δοσίθεος Ιεροσολύμων, που τόσο πολέμησε τον παπισμό και αποκλήθηκε «παπομάστιγα»!**

β. Εδώ, έχουμε ένα πρόβλημα, που το συναντάμε με τους λεγόμενους «συντηρητικούς», που ευημερούν στο χώρο της Ορθοδοξίας. **Αυτοί, συνήθως, πολεμούν τους παπικούς, με τα επιχειρήματα των προτεσταντών. Τους δε**

²⁹⁴ **Φιλιόκβε!** Αυτό, όμως, είναι άλλο πράγμα, από τον «τρόπο ύπαρξης».

²⁹⁵ Την αιρετική αυτή δοξασία δέχεται και Έλληνας δογματολόγος.

Ιω. Ρωμανίδη, *Κείμενα Δογματικής και Συμβολικής θεολογίας της Ορθόδοξου Καθολικής Εκκλησίας*, Θεσ/κη 1972, σ. 226.

προτεστάντες μάχονται με παπικά επιχειρήματα! Οι πραγματικά Ορθόδοξοι δεν είναι ούτε συντηρητικοί, ούτε μοντέρνοι ή φιλελεύθεροι. Είναι παραδοσιακοί! Είναι δηλ. πιστά αφοσιωμένοι στην Παράδοση της Εκκλησίας.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι ακόμα, ότι πολλοί Ορθόδοξοι μέχρι σήμερα αγνοούν, ή απορρίπτουν την πιο πάνω αναφερθείσα 8^η Οικουμενική Σύνοδο του έτους 879 επί αγίου Φωτίου, ως και την 9^η που συγκλήθηκε τα έτη 1341- 1351, επί αγίου Γρηγορίου Παλαμά. Ο λόγος, που αποσιωπούνται οι δύο τελευταίες Ορθόδοξες Οικουμενικές Σύνοδοι είναι, ότι σ' αυτές καταδικάστηκαν οι κακοδοξίες του παπισμού! Και ναι μεν, παλιότερα, δεν ήθελαν οι Ορθόδοξοι να εξοργίζουν τους Φράγκους, για τους λόγους που αναφέραμε πιο πάνω. **Σήμερα όμως, γιατί συμβαίνει αυτό;**

Από κατάκριτη αβροφροσύνη για να μη στενοχωρήσουμε τον «άγιο πατέρα», ή γιατί κι' εμείς φραγκέψαμε ; Ίσως, και για τα δύο!

6. Έχουν σχέση όλα τα παραπάνω με την αλλαγή του ημερολογίου; Ασφαλώς, έχουν! Αυτό το κατάλαβαν πολύ καλά, όσοι αντέδρασαν το 1924 στην εισαγωγή του Νέου ημερολογίου στη λατρεία της Εκκλησίας. Φαίνεται καθαρά και από τα εξής:

α. Το φράγκικο ημερολόγιο είναι δημιούργημα του πάπα Γρηγορίου ΙΓ' το έτος 1582, για να «δοξάσει την παπωσύνη» του!²⁹⁶ Είδαμε ακόμα πιο πάνω, ότι με απεσταλμένους του στον Πατριάρχη Ιερεμία Β' τον Τρανό, ζήτησε την αποδοχή του ημερολογίου του από την Ορθόδοξη Εκκλησία «ίνα μη επικρατεί τοςαύτη από των Λατίνων διάστασις».²⁹⁷ Ο Πατριάρχης Ιερεμίας το χαρακτήρισε «παγκόσμιο σκάνδαλο» και αντέδρασε με τρεις Οικουμενικού κύρους Πανορθόδοξες Συνόδους στα έτη 1583, 1587 και 1593. Στις Συνόδους αυτές καταδίκασε το «νέο καλενδάριο», δηλ. το Νέο ή Γρηγοριανό Ημερολόγιο.

Το φράγκικο ημερολόγιο έτσι έγινε ένα εργαλείο, ένα σύμβολο στα χέρια των εχθρών της Ορθοδοξίας, για το «φράγκεμα» της! Και, όταν λέμε «φράγκεμα» δεν εννοούμε μόνο την αφομοίωσή μας απ' τον παπισμό. Εννοούμε την όλη διάβρωση της Ορθοδοξίας απ' τον Οικουμενισμό. Το 1924 οι Ορθόδοξοι δεν είχαν συνειδητοποιήσει ακόμα τι σήμαινε η αίρεση αυτή. Παρατηρούσαν έκπληκτοι τις πρώτες εναντίον της Ορθοδοξίας εκδηλώσεις, ή επιθέσεις του Οικουμενισμού και τις ερμήνευαν ως «φράγκεμα». Και ήταν «φράγκεμα» με τη γενικότερη της λέξεως έννοια. Τον κίνδυνο του «φραγκέματος», λόγω της αλλαγής του ημερολογίου, είχε επισημάνει το 1897 και το Οικουμενικό Πατριαρχείο. Με άρθρο, που δημοσιεύθηκε στην εφημερίδα του «Εκκλησιαστική αλήθεια», έλεγε σ' αυτό για την αλλαγή του ημερολογίου, ότι

*« ο λαός, η μεγίστη δηλ. πλειοψηφία των ορθοδόξων θεωρεί το ζήτημα ως καθαρώς θρησκευτικόν. Η απότομος αλλαγή του ημερολογίου θα ισοδυναμεί εις τα όμματα του λαού προς απόπειραν τροποποιήσεως της Πίστεως των Πατέρων του, προς αυτόχρημα εκφραγκισμόν»!*²⁹⁸

Κατέστη, λοιπόν, το Παλιό ημερολόγιο ένας φραγκός, χρήσιμος για τη διαφύλαξη της Ορθοδοξίας και του Ελληνισμού, από τους Φράγκους. Το Παλιό ημερολόγιο θεωρήθηκε έτσι φρούριο για την Ορθοδοξία.

²⁹⁶ Μητροπολίτου Δημητριάδος Χριστοδούλου Παρασκευαΐδη, *Ημερολογιακό ζήτημα*, σ. 16.
²⁹⁷ Μητροπολίτου Δημητριάδος Χριστοδούλου Παρασκευαΐδη, *Ημερολογιακό ζήτημα*, σ. 19.
²⁹⁸ Αρχμ. Θεοκλήτου Στράγκα, τ. Β', σ. 118.

β. Η αλλαγή του ημερολογίου το 1924 σηματοδότησε το «φράγκεμα» των Ορθοδόξων της Ελλάδος! **Σήμανε την «ουνιτοποίησή» τους!** Σήμανε την άλωσή τους απ' την αίρεση του Οικουμενισμού. Αυτό φαίνεται ξεκάθαρα με τα όσα επακολούθησαν μέχρι σήμερα. Δεν πρέπει να εστιάσει κανείς το «φράγκεμα» μόνο στις συναντήσεις και συλλειτουργία Πατριαρχών με τους Πάπες! Ή την άρση των αναθεμάτων το 1965! Ακόμη και την έλευση του πάπα στην Ελλάδα κτλ, που όλα αυτά είναι φοβερά πράγματα και αδιανόητα για τους Πατέρες της Εκκλησίας μας.

Πρέπει να δει κανείς **την αποορθοδοξοποίηση** σ' όλους τους τομείς της εκκλησιαστικής ζωής. Προ παντός όμως να δει την αποορθοδοξοποίησή μας στην **αλλοτρίωση της Ορθόδοξης θεολογίας** απ' τις αιρετικές διδασκαλίες.

Με αυτά τα δεδομένα, μπορεί κάποιος να διαπιστώσει, ότι στη μέγιστη πλειοψηφία του Ορθόδοξου λαού καταστράφηκαν τα αντανακλαστικά του σε θέματα, που αφορούν την πίστη. Σήμερα παρατηρείται, ότι οι Ορθόδοξοι έπαυσαν να αντιδρούν με πατερικά κριτήρια, όταν ποιμένες τους κηρύττουν μια κακοδοξία. Από το 1924 μέχρι σήμερα σπάνια **θα συναντήσει κάποιος ανθρώπους να αποτειχίζονται από αιρετικούς επισκόπους**, όταν αυτοί εκκρίνουν απ' την Ορθόδοξη πίστη, όπως, άλλωστε, ορίζουν οι Πατέρες της Εκκλησίας. Απεναντίας τα άτομα αυτά, συνήθως, επικρίνουν δριμύτητα, όσους υποστηρίζουν την γραμμή της διακοπής της «κοινωνίας» από αιρετικούς ποιμένες! Έτσι παρατηρείται, όσοι ακολούθησαν το Νέο ημερολόγιο από το ένα μέρος να καταγγέλλουν τον Οικουμενισμό ως αίρεση και τους ποιμένες του ως αιρετικούς και από το άλλο μέρος, λόγω «κοινωνίας» μαζί τους, να ταυτίζονται και ν' αποτελούν ένα εκκλησιαστικό σώμα μ' όλους αυτούς! **Αυτό όμως, για τους Πατέρες της Εκκλησίας είναι αδιανόητο!** Τι άλλο μπορεί να σημαίνει αυτό, παρά διάβρωση της Ορθοδοξίας απ' την κακοδοξία!

γ. Ο παπισμός, με την αλλαγή του ημερολογίου το 1924, κατεδάφισε το φρούριο της Ορθοδοξίας, που την προστάτευε απ' τους εχθρούς της. Έτσι την άφησε έκθετη στον «παπισμό» και τον Οικουμενισμό να την αλώσει, όπως και τα κατάφερε!

Όσοι άλλαξαν το ημερολόγιο, έκκληκτοι, μετά το 1924, παρακολουθούν την διολίσθησή τους στον «παπισμό» και Οικουμενισμό. Περιορίζονται σε σωστές μεν, αλλά ακαδημαϊκού περιεχομένου διαμαρτυρίες, οι οποίες αφήνουν ασυγκίνητους και αδιάφορους τους ηγέτες τους να συνεχίζουν το έργο τους. **Αυτό προφανώς οφείλεται, στο ότι γνωρίζουν, ότι δεν πρόκειται ποτέ να αποκηρυχθούν, από όσους τους ακολουθούν.** Το πολύ-πολύ, ενίοτε και τότε, για να «ρίχνουν στάχτη στα μάτια» κάθε καλόπιστου τρίτου, λένε και κάτι «ορθόδοξο», για ν' αποσπάσουν την ικανοποίηση των αφελών και μόνιμων «χειροκροτητών» τους! Στην περίπτωση όμως αυτή των Οικουμενιστών εκκλησιαστικών ηγετών, τα έργα τους και τα προηγούμενα λόγια τους ακυρώνουν πανηγυρικά, ό,τι ορθόδοξο κι' αν πουν! **Αυτή είναι η γνωστή «φαναριώτικη» πολιτική**, που εφαρμόζεται από ορισμένους Πατριάρχες και Αρχιεπισκόπους σήμερα σε θέματα πίστεως!

7. Αναφέρουμε μερικές **κατάκριτες διακηρύξεις** εκκλησιαστικών ηγετών, που φανερώνουν την απαξίωση της Ορθοδοξίας στις μέρες μας.

α. Ο πατριάρχης του Οικουμενισμού Αθηνάγορας έλεγε:

« Απατόμεθα και αμαρτάνομεν, εάν νομίζομεν ότι η ορθόδοξος πίστις κατήλθεν εξ ουρανού και ότι τα άλλα δόγματα είναι ανάξια. Τριακόσια εκατομμύρια ανθρώπων εξέλεξαν τον μουσουλμανισμόν δια να φθάσουν εις τον Θεόν και άλλα

*εκατοντάδες εκατομμυρίων είναι Διαμαρτυρόμενοι, Καθολικοί, Βουδισταί. Σκοπός κάθε θρησκείας είναι να βελτιώσει τον άνθρωπον»!*²⁹⁹

Ο Αθηναγόρας έχει διακηρύξει κατά καιρούς και πολλά άλλα, όπως ότι όλες οι υπάρχουσες σήμερα Εκκλησίες θα

*«επανιδρύσουν (!!!) την Μίαν, Αγίαν, Καθολικήν και Αποστολικήν Εκκλησίαν εν συνυπάρξει εις Ανατολήν και Δύσιν».*³⁰⁰

Μάλιστα, για όλα αυτά, πολλοί κατά καιρούς τον ήλεγξαν δριμύτατα, όπως ο Αρχιμ. Επιφάνιος Θεοδωρόπουλος, ο οποίος του έγραψε:

*« Παναγιώτατε. Από πολλού απεδείξατε Υμάς αυτόν ως οπαδόν του πλέον απαισίου συγκρητισμού. Έχετε άρα γε αντιληφθή τι σημαίνει κατά βάθος ο επάρατος Οικουμενισμός; Υπό τον επάρατον Οικουμενισμόν δεν κρύπτεται απλώς μία αίρεσις. Κρύπτεται αυτή αύτη η άρνησις του αποκαλυπτικού χαρακτήρος της χριστιανικής Πίστεως. Κατά τούτο ο Οικουμενισμός είναι χείρων πάσης αιρέσεως»!*³⁰¹

Επίσης ο λόγιος Αγιορείτης μοναχός Θεόκλητος Διονυσιάτης σε σειρά άρθρων του στον «Ορθόδοξο Τύπο» το έτος 1970 κατά του Αθηναγόρα υποστήριξε ότι

«αυτά που εδήλωσε τελευταίως ο Πατριάρχης μόνον από το στόμα του άδου μπορούσαν να εκπορευθούν»!

Ακόμη, και ο Αρχιεπίσκοπος Αθηνών Χρυσόστομος Β΄ (Χατζησταύρου) με συνοδική ανακοίνωση κατήγγειλε ότι

*« αι αντορθόδοξοι ενέργειαι του Πατριάρχου (Αθηναγόρα) κατατείνουν εις την πλήρη υποδούλωσιν της Ορθοδοξίας εις τον πάπαν..»*³⁰²

β. Ο Πατριάρχης Δημήτριος διεκήρυξε ότι

«όλοι οι χριστιανοί οι πιστεύοντες εις τον Ιησούν Χριστόν ως Υιόν του Θεού, και σωτήρα του κόσμου είμεθα εν σώμα...»

και ότι ένας Ορθόδοξος μπορεί «να μεταλάβη» σε παπική εκκλησία, διότι

²⁹⁹ Εφημ. «Χρόνος» ΚΠόλεως 20.3. 1949 , *Ορθόδοξος Τύπος*, (9.12.1968).

³⁰⁰ Αρχιμ. Σπυρίδωνος Μπιλάλη, *Ορθοδοξία και Παπισμός*, τ. α΄, σ.42.

³⁰¹ Αρχιμ. Επιφανίου Θεοδωροπούλου, *Τα δύο άκρα*, σ.26.

³⁰² *Μεσημβρινή* (8.3.1967).

«εκτέρα των Εκκλησιών ημών (εννοεί την Ορθόδοξη και την παπική) έχει παραλάβη και τελεί τα αυτά ιερά μυστήρια» και ότι «δεν υπάρχει διαφορά εις το θέμα της αποστολικής διαδοχής. Αναγνωρίζομεν τον πάπαν ως διάδοχον των Αποστόλων, όπως εμείς είμεθα διάδοχος των Αποστόλων»!³⁰³

γ. Και ο Βαρθολομαίος επίσης είπε, ότι

«Οι κληροδοτήσαντες εις ημάς την διάσπασιν προπάτορες ημών, υπήρξαν ατυχή θύματα του αρχεκάκου όφεως και ευρίσκονται ήδη εις χείρας του δικαιοκρίτου Θεού»!³⁰⁴

8. Το «φράγκεμά» μας έφτασε μέχρι του σημείου **καθηγητές των Θεολογικών Σχολών** να εκκλησιάζονται σε φράγκικες εκκλησίες και να μεταλαμβάνουν με τις «όστιες» των Λατίνων, ή μαθητές να εκκλησιάζονται εναλλάξ πότε σε Ορθόδοξες και πότε σε φράγκικες εκκλησίες, όπως κατήγγειλε συνάδελφός τους καθηγητής Πανεπιστημίου.

Ύστερα απ' όλα αυτά, είναι φυσικό να καταλήξει κάποιος στη διαπίστωση, ότι είχαν δίκιο οι πιστοί το 1924 με την αλλαγή του ημερολογίου, όταν φώναζαν «**φραγκέσαμε!**»! Είχαν δίκιο όταν έπαυαν το μνημόσυνο των επισκόπων τους. Η αλλαγή του ημερολογίου το 1924, σήμαινε γι' αυτούς πραγματικά «φράγκεμα» και ήταν λόγος διακοπής της «κοινωνίας» με τους επισκόπους τους.

9. Για την αλλαγή του ημερολογίου είναι πολύ ενδιαφέρουσες οι απόψεις που εξέφεραν ορισμένες εκκλησιαστικές προσωπικότητες, όπως:

α. Ο ονομαστός Πατριάρχης Ιεροσολύμων Δοσίθεος ο οποίος διακήρυξε

« Τέσσερα μεγάλα θηρία εγέννησε ο 16^{ος} αιών. Την αίρεσιν του Λουθήρου, την αίρεσιν του Καλβίνου, την αίρεσιν των Γιεβουζιτών (= Ιησουϊτών) και την αίρεσιν του νέου καλενταρίου». ³⁰⁵

β. Ο Πατριάρχης Αλεξανδρείας Φώτιος, ο οποίος το 1924 σε επιστολή του προς τον Χρυσόστομο Παπαδόπουλο έγραψε τ' ακόλουθα για ν' αντικρούσει τον ισχυρισμό του, ότι δεν είναι δογματικό ζήτημα η αλλαγή του ημερολογίου:

« Ουδεμία ουδαμώς η καθ' ημάς Αγιωτάτη Εκκλησία έβλεπεν ανάγκη... επιβάλλουσαν την διόρθωσιν του εν χρήσει της Ορθοδόξου Εκκλησίας ημερολογίου» διότι εξέλάμβανε την μεταβολήν ως απομένην δογματικών και κανονικών ζητημάτων. ³⁰⁶

³⁰³ Επίσκεψις, 380 (15.6.1907).

³⁰⁴ Εκκλησιαστική αλήθεια, (16.12.1998).

³⁰⁵ Δοσιθέου Ιεροσολύμων, Ομολογία Ορθοδόξου πίστεως, Βενετία 1690, σελ. 4.

³⁰⁶ Χρυσοστόμου, Μητροπολίτου. πρ. Φλωρίνης Η θέσις του ημερολογιακού ζητήματος, σ.51

γ. Ο Μητροπολίτης Κασσανδρείας Ειρηναίος, ο οποίος έγραψε ότι :

*« δια της μεταβολής του ημερολογίου και Εορτολογίου καταπατούνται θεμελιώδεις Αποστολικοί Κανόνες και διατάξεις σεβασμίων Οικουμενικών και Τοπικών Συνόδων».*³⁰⁷

δ. Ο π. Φιλόθεος Ζερβάκος, ο οποίος έγραψε:

*« Επειδή το Παλαιόν εορτολόγιον είναι παράδοσις έγγραφος, επειδή το νέον είναι καινοτομία παπικής και μασονικής προελεύσεως, όσοι καταφρονούν το παλαιόν εορτολόγιον και ακολουθούν το νέον είναι υποκείμενοι τω αναθέματι!»*³⁰⁸

ε. Τέλος, ο καθηγητής της Δογματικής κορυφαίος Θεολόγος π. Ιω. Ρωμανίδης, ο οποίος χαρακτήρισε την αλλαγή του ημερολογίου το 1924 ως

« κανονικοδογματικό ζήτημα»!

Ύστερα από όλα αυτά νομίζουμε, ότι είναι φανερή η σχέση της αλλαγής του ημερολογίου το 1924, με την αίρεση, όπως είναι ο παπισμός και γενικότερα ο Οικουμενισμός !

4. Η αλλαγή αιτία δημιουργίας σχίσματος

1. Αναφερθήκαμε πιο πάνω στην κατηγορία σε βάρος αυτών που έμειναν πιστοί στο Παλιό ημερολόγιο, ότι έφυγαν από την Εκκλησία.

Οι υποστηρικτές του Νέου ημερολογίου, για να τεκμηριώσουν την πιο πάνω κατηγορία τους, ισχυρίζονται πως αυτό που προκάλεσε το «ημερολογιακό σχίσμα», ήταν η «διακοπή της κοινωνίας» το 1924, απ' τους πιστούς του Παλιού. Τον ισχυρισμό αυτό τον απορρίπτουν οι τελευταίοι, ως αβάσιμο και ανυπόστατο. Η αιτία, λένε αυτοί, ήταν μόνο η αίρεση του παπισμού και Οικουμενισμού, που έχει εισαχθεί στην Ορθόδοξη Εκκλησία με την αλλαγή του ημερολογίου.

Ποιοι έχουν δίκη;

α. Πρέπει κατ' αρχή να εξετάσουμε το τι θεωρούν «σχίσμα» οι Πατέρες της Εκκλησίας.

Την απάντηση, μας την δίνει ο Μέγας Βασίλειος. Την προσδιορίζει ως απόκλιση από την Ορθόδοξη Πίστη. Απόκλιση όμως από την Ορθόδοξη Πίστη δεν είναι μόνο το σχίσμα. Είναι και η αίρεση, και η παρασυναγωγή.

Οι μεταξύ τους διαφορές είναι οι εξής:

³⁰⁷ και Στράγκα, τ. Β, σ.1209
Εκκλησία Α' σ.428

³⁰⁸ Ιερομ. Θεοδωρήτου Αγιορείτου, *Παλαιόν και Νέον*, Αθήναι 2000, σ.33.

« Οι παλιοί (Πατέρες) άλλες αποκλίσεις (από την πίστη) τις ονόμασαν αιρέσεις, άλλες σχίσματα, και άλλες παρασυναγωγές.

Αιρέσεις ονόμασαν αυτούς που είχαν αποσχιστεί τελείως και είχαν αποξενωθεί από την ίδια την πίστη, ενώ

σχίσματα (ονόμασαν) αυτούς που φιλονίκησαν μεταξύ τους για κάποιες αιτίες εκκλησιαστικές και για ζητήματα που μπορούν να διευθετηθούν. Και

παρασυναγωγές (ονόμασαν) τις συγκεντρώσεις που έκαναν ανυπότακτοι πρεσβύτεροι ή επίσκοποι και αγράμματοι άνθρωποι. Για παράδειγμα, αν κάποιος αποδείχτηκε ότι αμάρτησε και αποκλείστηκε από τη λειτουργία του και δεν υπάκουσε στους κανόνες, αλλά διεκδίκησε για τον εαυτό του την προεδρία και τη λειτουργία, και μαζί του έφυγαν κάποιοι εγκαταλείποντας την καθολική εκκλησία, αυτό είναι παρασυναγωγή». ³⁰⁹

β. Στην πράξη, μερικές φορές, χρησιμοποιείται ο όρος «σχίσμα», αντί του όρου «αίρεση». Μιλάμε για «σχίσμα των Εκκλησιών», όταν αναφερόμαστε στους Λατίνους. Οι Λατίνοι όμως αποκόπηκαν από την Ορθόδοξη Καθολική Εκκλησία κυρίως για λόγους αιρέσεως. Για το «Φιλιόκβε». Τότε είχαν μόνο αυτή την κακοδοξία. Αργότερα, πρόσθεσαν κι' άλλες, αυτές, που μας χωρίζουν μέχρι σήμερα. Τέτοιες είναι οι διδασκαλίες τους για την θεία Χάρη, τα δόγματα για το «πρωτείο» και «αλάθητο» κτλ. Επομένως, όταν λέμε «σχίσμα των Εκκλησιών», δεν κυριολεκτούμε, γιατί υπάρχει και αίρεση στη μέση.

Το ίδιο συμβαίνει και με το «ημερολογιακό σχίσμα». Αναφερθήκαμε προηγουμένως, στο ότι όσοι διέκοψαν την κοινωνία με τον Χρυσόστομο Παπαδόπουλο, το έκαναν, γιατί θεώρησαν ότι υπήρχε στη μέση θέμα αίρεσης και λόγοι πίστης.

Αλλά αυτό το λένε οι πιστοί του Παληού ημερολογίου. Και έχουν κάθε λόγο,

όπως είναι φυσικό, να το λένε. Ποιός όμως θα μας βεβαιώσει, ότι πράγματι υπήρχε αίρεση και γενικότερα, λόγοι πίστεως;

2. Το αν, το 1924, υπήρχαν ή όχι, λόγοι πίστεως και μάλιστα αίρεση, που επέβαλλαν την «παύση της κοινωνίας» από τους καινοτόμους επισκόπους, αυτό είναι θέμα που αφορά κατ' αρχήν κάθε πιστό, όχι μόνο τους πιστούς της εποχής εκείνης, αλλά και της δικής μας εποχής. Αν πράγματι υπήρχαν αυτοί οι λόγοι, τότε καλά έκαναν οι Ορθόδοξοι εκείνοι και έπαυσαν την κοινωνία με όσους άλλαξαν το ημερολόγιο. Ο κάθε πιστός επομένως, και τότε και τώρα, και πάντοτε, είναι υποχρεωμένος να εξετάζει, αν ο επίσκοπός του είναι ορθόδοξος, ή αν έχει «κοινωνία» με αιρετικούς, όπως λέει ο Γεννάδιος Σχολάριος ³¹⁰!

Η παύση όμως αυτής της «κοινωνίας» δεν αποτελεί «σχίσμα».

Το θέμα όμως, αν το 1924 υπήρχαν πράγματι λόγοι πίστεως, και μάλιστα αιρέσεως, δεν αφορά μόνο τον κάθε πιστό. Αφορά κατ' εξοχήν την Εκκλησία, η οποία είναι «στύλος και εδραίωμα της αληθείας». ³¹¹ Κεφαλή της είναι ο Χριστός. Η Εκκλησία είναι του Θεού. Ο Θεός αποκάλυψε στον κόσμο την αληθινή πίστη μας. Ο Θεός όμως δεν χρειάζεται να ρωτήσει κανένα, αν υπήρχε το 1924 αίρεση. Το

³⁰⁹ Πρ. Ακανθοπούλου, *Κώδικας*, σελ. 511.

³¹⁰ . Επιτομή, σ 231.

³¹¹ . Α' Τιμ.3,15.

γνωρίζει μόνος Του. Και πληροφορεί γι' αυτό, με τους αγίους Του, την Εκκλησία. Οι άγιοι, και προπαντός οι Πατέρες, είναι το «στόμα» του Θεού!³¹²

Επομένως το θέμα, αν υπήρχαν το 1924 λόγοι πίστεως, και μάλιστα αίρεση, για την «παύση της κοινωνίας», έχει δύο όψεις.

Η πρώτη εστιάζεται στο πως **ο κάθε πιστός θα πεισθεί και γιατί πρέπει να πεισθεί, ότι το 1924 υπήρχαν λόγοι πίστεως**, που επέβαλαν την «παύση της κοινωνίας». Η δεύτερη εστιάζεται στο **τι μαρτυρίες έχει η Εκκλησία απ' την αποκάλυψη του Θεού**, για τις συνέπειες της αποκλίσεως των ανθρώπων, και προπαντός των επισκόπων από την αληθινή πίστη. Και οι δύο περιπτώσεις είναι ιδιαίτερα σοβαρές. Τις εξετάζουμε στη συνέχεια.

5. Πως θα πεισθεί ένας πιστός, ότι το 1924 υπήρχαν λόγοι πίστεως.

1. Είναι δυνατόν ένας πιστός να γνωρίζει, αν ο επίσκοπός του είναι αιρετικός;

α. Βεβαίως, είναι! Έχει δικαίωμα και υποχρέωση γι' αυτό. Ο κάθε Ορθόδοξος είναι μέλος του σώματος της Εκκλησίας, που κατά τους πατριάρχες της Ανατολής του 1848, είναι υπερασπιστής της. Ο Απ. Παύλος παραγγέλλει στους Γαλάτες

*«αλλά και εάν ημείς ή άγγελος εξ ουρανού ευαγγελίζεται υμίν πάρ' ο ευηγγελισάμεθα υμίν, ανάθεμα έστω».*³¹³

Αυτό σημαίνει, ότι ο κάθε πιστός οφείλει να εξετάζει, αν όσα διδάσκουν οι ποιμένες του είναι ορθόδοξα. Όσοι κηρύττουν κακοδοξίες, αυτούς ο Απ. Παύλος τους αναθεματίζει. Τους αποκόπτει δηλαδή απ' την Εκκλησία. **Και η Εκκλησία με τη σειρά της αναθεματίζει, όσους δεν αναθεματίζουν αυτούς, που η ίδια αναθεματίζει!**

β. Για να μπορέσει όμως ένας πιστός να κρίνει, αν ο επίσκοπός του είναι Ορθόδοξος, ή όχι, πρέπει όχι μόνο ο ίδιος να γνωρίζει την Ορθόδοξη πίστη, αλλά να διαθέτει και την κοινή λογική.

Το πρώτο είναι αυτονόητο. Γιατί, όποιος δεν γνωρίζει την ορθή πίστη, πως θα κρίνει αν κάτι που λέει ο επίσκοπός του είναι ορθό, ή όχι.

Σήμερα όλοι οι άνθρωποι δεν διαθέτουμε την κοινή λογική, τουλάχιστον για θέματα της σωτηρίας μας. Συνήθως εξαντλούμε τα αποθέματα της για το πως θα «κερδίσουμε τον κόσμο όλο» και όχι για το πως «δεν θα ζημιωθούμε στη ψυχή μας».³¹⁴

³¹² Ο Συμεών ο Νέος Θεολόγος παρατηρεί « οι λόγοι των αγίων, Θεού λόγοι εισί και ουκ ανθρώπων» (Κατήχησις 11).

³¹³ Γαλ .1, 8.

³¹⁴ Ματθ. 16,28.

Όσοι, χρησιμοποιούν την κοινή λογική για τη σωτηρία τους και «κατεργάζονται μετά φόβου και τρόμου την εαυτών σωτηρίαν»,³¹⁵ αντιλαμβάνονται, ότι η ημερολογιακή μεταβολή το 1924 **εντάσσεται στα πλαίσια διείσδυσης του Παπισμού και του Οικουμενισμού στην Ορθόδοξη Εκκλησία!**

γ. Επειδή όμως δεν υπάρχει πάντοτε η κοινή λογική, γι' αυτό χρειάζεται μια τρίτη γνώμη, υπεύθυνη και αντικειμενική.

Θα χρησιμοποιήσουμε ένα παράδειγμα.

Ας υποθέσουμε, ότι κάποιος μας έχει αφαιρέσει ένα πράγμα. Από τα αποδεικτικά στοιχεία, που συγκεντρώσαμε, είμαστε βέβαιοι ποιός είναι ο δράστης. Όμως, αν δεν έχουμε απόφαση δικαστηρίου, που να αποφαίνεται, δεν μπορούμε να αποκαλούμε τον δράστη, «κλέφτη»! Χρειάζεται να καταθέσουμε κάποια αγωγή ή μήνυση και ν' αναμείνουμε την απόφαση του δικαστηρίου.

Το ίδιο συμβαίνει και με τους κακοδόξους επισκόπους.

Η «διακοπή της κοινωνίας» από τον επίσκοπό τους, στην οποία προέβησαν όσοι έμειναν πιστοί στο Παλιό ημερολόγιο το 1924, επέχει θέση αγωγής, ή μηνύσεως. Γι' αυτή, πρέπει κανονικά ν' αποφανθεί το δικαστήριο, δηλ. η Σύνοδος των Επισκόπων!

δ. Το 1924, μετά την «διακοπή της κοινωνίας» από τον Χρυσόστομο Παπαδόπουλο, δυστυχώς, δεν συγκλήθηκε καμία Σύνοδος. Έτσι, κανένα επίσημο όργανο δεν αποφάνθηκε, αν οι κατηγορίες των ανθρώπων αυτών που διέκοψαν την «κοινωνία», ήταν αληθινές. Είχε μάλιστα εκφραστεί τότε η επιθυμία του Πατριάρχη Αλεξανδρείας Φωτίου, να συγκαλέσει μια τέτοια Σύνοδο, με τη συμμετοχή εκπροσώπων των Πατριαρχείων Αντιόχειας και Ιεροσολύμων. Όμως, η προσπάθεια αυτή τελικά δεν τελεσφόρησε. Ίσως, γιατί οι Εκκλησίες αυτές, μολονότι δεν διέκοψαν την κοινωνία με τους καινοτόμους επισκόπους, είχαν ταχθεί κατά της αλλαγής του ημερολογίου. Προφανώς, αυτό φόβισε όσους επέβαλαν την αλλαγή του ημερολογίου και γι' αυτό μάλλον ματαιώθηκε η σύγκλιση της!

6. Θεμέλιο της Ορθοδοξίας είναι η εμπειρία της θεώσεως!

1. Στην κατηγορία, που διατυπώνουν όσοι δέχτηκαν την αλλαγή του ημερολογίου σε βάρος όσων έμειναν πιστοί σ' αυτό, ότι δηλαδή έπρεπε να προσχωρήσουν κι' αυτοί στην Εκκλησία του Νέου ημερολογίου, οι τελευταίοι απαντούν, ότι **δεν μπορούν να έχουν «κοινωνία» με τους αιρετικούς Πατριάρχες και άλλους αιρετικούς επισκόπους τους.** Τίθεται επομένως ένα πρόβλημα:

Πώς μπορεί μέσα στην Εκκλησία να κρύβονται άνθρωποι, και μάλιστα επίσκοποι, που να μην είναι κήρυκες της αλήθειάς της, που είναι η Ορθόδοξη πίστη; Πώς είναι δυνατό δηλ. να υπάρχουν μέσα στην Εκκλησία επίσκοποι αιρετικοί; Και ποιες είναι οι συνέπειες σε μια τέτοια περίπτωση για την Εκκλησία; Τα δύο αυτά ερωτήματα είναι πολύ σημαντικά θέματα, που πρέπει να μας απασχολήσουν.

³¹⁵

Φιλip. 2,12.

2. Η βάση της Ορθόδοξης εκκλησιολογίας είναι τα όσα γράφει ο Απ. Παύλος στους Κορίνθιους.³¹⁶ Εκεί διαβάζουμε, ότι **ο ίδιος ο Θεός ορίζει το ποιοι είναι μέλη της Εκκλησίας.**³¹⁷ **Απαριθμεί** στην κορυφή τους Αποστόλους. Στη συνέχεια τους Προφήτες. Τελευταίους τοποθετεί τα «γέννη γλωσσών». Αυτοί είναι όσοι έχουν αποκτήσει την «νοερά προσευχή».³¹⁸

Τα πρόσωπα αυτά, κατά τον Απ. Παύλο, είναι τα μέλη της Εκκλησίας. Είναι οι «εμπειρίαν έχοντες». Όσοι δηλαδή αξιώθηκαν να φτάσουν στη «θεωρία του Θεού», στο να βλέπουν την «δόξα» Του,³¹⁹ που είναι η θεότητα Του. «Θεωρία του Θεού» είναι η «θέωση» και ο «φωτισμός». Από τα μέλη αυτά, που ο Θεός τοποθετεί στην Εκκλησία, στη «θέωση» είναι μόνο οι Απόστολοι και οι Προφήτες. Οι λοιποί είναι στο στάδιο του «φωτισμού».

3. Ο Απ. Παύλος αναφέρει δύο ακόμη κατηγορίες ανθρώπων. **Αυτοί δεν είναι μέλη της Εκκλησίας**³²⁰. Αυτό είναι πάρα πολύ σημαντικό. Πρέπει να δούμε ποιοι είναι αυτοί, γιατί **ίσως για πολλούς από μας μπορεί να είναι ο καθρέπτης μας!**

Είναι οι «ιδιώτες» και οι άπιστοι³²¹.

«Ιδιώτες» στην αρχαία Εκκλησία ήταν, όσοι είχαν ζητήσει να γίνουν μέλη της Εκκλησίας, είχαν διανύσει με επιτυχία το στάδιο της «καθάρσεως» και φτάσει στα πρόθυρα του «φωτισμού». Είχαν βαπτιστεί, αλλά δεν είχαν ακόμη αποκτήσει τη «νοερά προσευχή».

Οι **«άπιστοι»** ήταν οι άνθρωποι, που δεν είχαν ακόμη ζητήσει να γίνουν μέλη της Εκκλησίας.

4. Θα πρέπει να έχουμε υπόψη μας, ότι η διαδικασία που ακολουθούσε η Εκκλησία στους πρώτους αιώνες για να κατατάξει κάποιον στα μέλη της, με κάθε δυνατή συντομία, ήταν η εξής:

Όταν κάποιος «άπιστος» πίστευε στο Χριστό κι' ήθελε να γίνει μέλος της Εκκλησίας, εκδήλωνε την απόφασή του αυτή στον τοπικό επίσκοπο. Ο επίσκοπος τον έγραφε στον ειδικό κατάλογο, των «κατηχουμένων». Από τότε εθεωρείτο «πιστός» και ονομάζονταν «χριστιανός».³²² Ο επίσκοπος τον ανέθετε σε «έμπειρο» πνευματικό πατέρα, τον «εξορκιστή», για να τον καθοδηγεί στο να διανύσει με επιτυχία το στάδιο της «κάθαρσης». Η «κάθαρση» είναι στάδιο «μετάνοιας». Αυτό ήταν η «αρχή της μετάνοιας», η οποία είναι απαραίτητη σε κάθε άνθρωπο που ποθεί τη σωτηρία του.

Όταν ο πιστός τέλειωνε το στάδιο αυτό, ο επίσκοπος προχωρούσε στο βάπτισμά του. Το βάπτισμα γίνεται πάντα στην Εκκλησία «εις άφεςιν αμαρτιών». Με αυτό καταργούνται τα αποτελέσματα της παρακοής των Πρωτοπλάστων, που

³¹⁶ Α' Κορ. κεφ. 12- 14.

³¹⁷ «Και ους μεν έθετο ο Θεός εν τη Εκκλησία πρώτον αποστόλους, δεύτερον προφήτας, τρίτον διδασκάλους, έπειτα δυνάμεις, είτα χαρίσματα ιαμάτων, αντιλήψεις, κυβερνήσεις, γέννη γλωσσών» Α' Κορ. 12, 28.

³¹⁸ Ιω. Ρωμανίδου, «Ιησούς Χριστός, η ζωή του κόσμου», Ορθόδοξος Τύπος, τ. 782 (25.3.1988).

³¹⁹ Ιω. 17, 24.

³²⁰ Ιω. Ρωμανίδου, *Το προπατορικόν αμάρτημα*, εκδ. β'. (άνευ τόπου και ημερομηνίας εκδόσεως) σ. κθ'.

³²¹ Α' Κορ. 14, 22-23.

³²² «Την πρώτην ημέραν ποιούμεν αυτούς χριστιανούς, τη δε δευτέραν κατηχουμένους, είτα την τρίτη εξορκίζομεν αυτούς...και ούτω κατηχούμεν αυτούς, και ποιούμεν χρονίζειν εις την Εκκλησίαν.. και τότε αυτούς βαπτίζομεν» (7^{ος} Κανόνας της Β' Οικουμενικής Συνόδου).

είναι ο θάνατος, σωματικός και πνευματικός. Με το βάπτισμα αυτό, που είναι «βάπτισμα ύδατος», βάπτισε τους ανθρώπους ο ίδιος ο Κύριος.³²³ Με το ίδιο βάπτισμα παρήγγειλε τους μαθητές Του να βαπτίζουν τους ανθρώπους στα έθνη.³²⁴ Οι «ιδιώτες» έφταναν μέχρι αυτό το σημείο. Έφταναν δηλαδή μέχρι το βάπτισμα, από το οποίο έπαιρναν την άφεση των αμαρτιών τους. Δεν προχωρούσαν στο «χρίσμα», που προϋπόθετε την έλευση του Αγίου Πνεύματος στον βαπτισθέντα.

5. Η Αγία Γραφή όμως μιλάει και για κάποιο άλλο βάπτισμα. Μ' αυτό ο Χριστός θα βάπτισε τους πιστεύοντες σ' Αυτόν. Ονομάζεται «βάπτισμα Πνεύματος», ή «βάπτισμα πυρός».³²⁵ Ποιο είναι αυτό; **Είναι αυτό που έλαβαν οι άγιοι Απόστολοι την μέρα της Πεντηκοστής.** Τότε, που κατήλθε το Πνεύμα το Άγιο, ως «κύρινες γλώσσες», και η καθεμιά «εκάθισεν εφ' ένα έκαστον αυτών (= των Μαθητών) και επλήσθησαν άπαντες Πνεύματος αγίου».³²⁶

Το «μυστήριο της Πεντηκοστής» επαναλαμβάνεται κάθε φορά, που ένας πιστός δέχεται το Άγιο Πνεύμα στην καρδιά του.³²⁷ Εκεί μέσα στην καρδιά το Άγιο Πνεύμα αρχίζει να προσεύχεται «στεναγμοίς αλαλήτοις».³²⁸ Μαζί με το Άγιο Πνεύμα προσεύχεται κι' η καρδιά του πιστού «αδιαλείπτως».³²⁹ Είναι αυτό που λέμε «νοερά», ή «καρδιακή προσευχή». Αυτό είναι το τελευταίο σκαλοπάτι στη κλίμακα του «φωτισμού». Από εκεί και πέρα, πρέπει ο πιστός ν' ανέλθει όλα τα άλλα σκαλοπάτια, κι' αν θέλει ο Θεός, να φτάσει και στη θέωση.

Στην αρχαία Εκκλησία οι πιστοί, δέχονταν την επίσκεψη του Αγίου Πνεύματος, συνήθως μετά το βάπτισμά τους. Το Άγιο Πνεύμα ερχόμενο στον πιστό, τον «χρίει». Αυτό, είναι το «βάπτισμα Πνεύματος» κι' αποτελεί το γνωστό μυστήριο του «χρίσματος». Γι' αυτό, το μυστήριο αυτό είναι «σφραγίς δωρεάς Πνεύματος αγίου». **Αυτό είναι η σφραγίδα του Χριστού.** Κι' όποιος έχει την σφραγίδα του Χριστού, δεν παίρνει την σφραγίδα του Αντιχρίστου, σ' όσες διώξεις κι' αν υποβληθεί! Έτσι, ο πιστός αποκτά τη θεία Χάρη και τα χαρίσματά της. **Τότε μόνο γίνεται σώμα Χριστού και ναός του Αγίου Πνεύματος.**

Αισθητό σημείο της ελεύσεως του Αγίου Πνεύματος στον πιστό είναι η «νοερά προσευχή». Κατά τον άγιο Γρηγόριο Σιναΐτη η προσευχή αυτή είναι «η μυστική του νοός ιερουργία».³³⁰ Πολύ ορθά τονίζει ο Μητροπολίτης Ναυπάκτου Ιεροθέος, όταν γράφει:

*« εκείνος που αποκτά το χάρισμα της νοεράς προσευχής αισθάνεται την ενέργεια της Χάριτος μέσα του, η οποία γίνεται καθαρτική, φωτιστική, μυστική. Αυτή είναι η εσωτερική ιερωσύνη και η εσωτερική θεία Λειτουργία. Όσοι φθάνουν σ' αυτήν την κατάσταση είναι ιερείς. Ιερατείο αληθινό είναι η καρδιά που ενεργείται υπό του Πνεύματος χωρίς λογισμούς».*³³¹

Έτσι γίνονταν στην αρχαία Εκκλησία ένας πιστός «**βασίλειον ιεράτευμα**»³³², μέλος της Εκκλησίας. Όταν λέμε, ότι ένας πιστός αποτελεί «βασίλειο ιεράτευμα»

³²³ Ιω.3, 22.

³²⁴ Ματθ. 28, 19

³²⁵ Ματθ.3, 11. Μάρκ. 1, 8. Λουκ 3, 16. Ιω.1, 33. Πράξ. 1,5 και 11, 16.

³²⁶ Πράξ. 2, 1-4.

³²⁷ Αυτό άλλωστε παρακαλούμε όταν απαγγέλλουμε στο «Βασιλεύ Ουράνιε» το «ελθέ και σκηνώσον εν ημίν»

³²⁸ Ρωμ. 8, 26.

³²⁹ 1' Θεσ. 5,17.

³³⁰ Φιλοκαλία, τ. Δ', σ. 51, ρια'.

³³¹ Αρχιμ. Ιεροθέου Βλάχου, *Ορθόδοξη ψυχοθεραπεία*, σ. 83.

³³² Α' Πέτρ. 2,5.

εννοούμε, ότι *έχει «χειροτονηθεί» απ' ευθείας απ' το Θεό κι' έχει τη Χάρη Του*. Είναι «άνωθεν» «κληρικός». Όλα δηλαδή τα μέλη της Εκκλησίας, που είναι οι «εμπειρίαν έχοντες», είναι κληρικοί. Αντίθετα, οι «ιδιώτες», επειδή δεν ανήκουν στο «βασιλείο ιεράτευμα», είναι «λαϊκοί». Ο π. Ιω. Ρωμανίδης το τονίζει ιδιαίτερα αυτό. Λέει ότι

*«λαϊκός είναι εκείνος ο οποίος έχει μεν βαπτισθή, αλλά δεν έχει ακόμα κληθή άνωθεν, ώστε να γίνη βασιλείον ιεράτευμα, δηλ. κληρικός. Ως κληρικός εθεωρείτο ο θεόκλητος, εκείνος που είχε δεχθή στην καρδιά του την επίσκεψη του Αγίου Πνεύματος και που το Πνεύμα είχε αρχίσει να προσεύχεται μέσα του».*³³³

Αυτό σημαίνει, ότι στην Εκκλησία των πρώτων χριστιανών υπήρχε η αντίληψη ότι υπάρχουν δύο είδη «ιερωσύνης», η μάλλον η μία ιερωσύνη έχει δύο όψεις:

Μία, η «άνωθεν», που μπορούμε να την ονομάσουμε «πνευματική» ιερωσύνη, προερχόμενη από το Θεό, ο οποίος χειροτονει όλα τα μέλη της Εκκλησίας, άνδρες και γυναίκες. Πνευματική ιερωσύνη έχουν μόνο όσοι έφτασαν στο «φωτισμό» ή στη «θέωση» και είναι πραγματικοί κληρικοί, σε αντίθεση με τους «ιδιώτες» και «άπιστους», που είναι «λαϊκοί».

Και, μία δεύτερη «ιερωσύνη», την οποία θα μπορούσαμε ίσως να ονομάσουμε «τελεστική», επειδή σ' αυτή δίνεται η εξουσία να «ενεργεί» τα μυστήρια, προπαντός της Θείας Ευχαριστίας, κι' αποτελεί το μυστήριο της «ιερωσύνης» της Εκκλησίας. Η δεύτερη αυτή «ιερωσύνη» προϋποθέτει την πρώτη. Με την «άνωθεν» ιερωσύνη δεν έχει την εξουσία της Εκκλησίας να «ιερουργεί» κανείς.

Οι Φράγκοι, εξ αιτίας του Αυγουστίνου, δεν δέχτηκαν αυτή την Παράδοση της Εκκλησίας. Πιστεύουν ότι όλοι όσοι είναι βαπτισμένοι έχουν «γενική» ιερωσύνη, οι δε χειροτονημένοι κληρικοί έχουν «ειδική». Οι διακρίσεις αυτές είναι ξένες από την Ορθόδοξη Παράδοση. Αυτή όμως η κακόδοξη Παράδοση επικρατεί σήμερα στην Νεοημερολογίτικη Εκκλησία!

6. «Θέωση» σημαίνει Θεοπτία. Θεοπτία σημαίνει, ότι κάποιος βλέπει το Θεό. Δεν βλέπει την ουσία Του. Βλέπει μόνο τη θεία «δόξα» Του.³³⁴ Αυτό τον καθιστά μέλος της Εκκλησίας, τοποθετημένο από τον Θεό στην κορυφή της κλίμακας των μελών της Εκκλησίας.

Ο π. Ιω. Ρωμανίδης παρατηρεί σχετικά:

*«Όποτε εμφανίζεται ο Χριστός μετά την Ανάστασί Του, εμφανίζεται μέσα σε δόξα. Και αυτή ακριβώς η εμπειρία, που αποκτά κανείς, όταν βλέπει τον Χριστό εν δόξη, τον καθιστά αυτομάτως είτε απόστολον, είτε προφήτην».*³³⁵

Αυτή τη «δόξα» του Θεού είδε ο Απ. Παύλος, όταν «ηρπάγη εις τον παράδεισον και ήκουσεν άρρητα ρήματα, α ουκ εξόν ανθρώπω λαλήσαι».³³⁶

Ο Απ. Παύλος έμαθε τα απόρρητα μυστήρια της θεολογίας από τη θεία εμπειρία του, όταν «ηρπάγη» στον παράδεισο. Ο Κύριος είπε στους μαθητές Του

³³³ Ιω. Ρωμανίδου, *Πατερική Θεολογία*, σελ. 103-104

³³⁴ Ιω. 17, 24.

³³⁵ Ιω. Ρωμανίδου, *Πατερική θεολογία*, σ. 99.

³³⁶ Β' Κορ.12, 4.

«κυνίν δέδοται γνώσει τα μυστήρια της βασιλείας του Θεού, τοις δε λοιποίς εν παραβολαίς, ίνα βλέποντες μη βλέπωσι και ακούντες μη συνιώσι».³³⁷

Κατά τον ίδιο τρόπο έμαθαν τα «μυστήρια της βασιλείας των ουρανών» και οι λοιποί απόστολοι και οι Προφήτες. Όλοι οι άγιοι, επειδή είχαν την ίδια αυτή εμπειρία απ' τη θέωση, **γνώριζαν τα ίδια «μυστήρια της βασιλείας».** Συνεπώς όλοι δίδασκαν τα ίδια πράγματα. Γι' αυτό οι άγιοι, **σε θέματα θείας εμπειρίας τους, δεν κάνουν δογματικά λάθη.**

Όλα αυτά τα πράγματα σε μας σήμερα φαίνονται κάπως παράξενα. Έμεις σήμερα δεν μπορούμε να καταλάβουμε τη διδασκαλία, ότι είναι δυνατό να υπάρχουν στην Εκκλησία επίσκοποι(οι οποίοι φυσικά δεν «τελούν» μυστήρια), που δεν έχουν ποτέ χειροτονηθεί από ανθρώπους, παρά μόνο από το Θεό. Όμως, την αντίληψη αυτή την συναντάμε σε πολλούς Πατέρες. Ο άγιος Συμεών ο νέος Θεολόγος π.χ. αναφέρει, ότι ο πνευματικός πατέρας του, ο μοναχός Συμεών ο Ευλαβής, δεν είχε λάβει ποτέ «χειροτονία παρ' ανθρώπων, **αλλά χειρί Θεού».**³³⁸

Ο π. Ιω. Ρωμανίδης, αναφερόμενος στο θέμα αυτό, παρατηρεί:

*« Έχει γίνει αποδεκτό πλέον ότι αυτά που γράφει ο άγιος Διονύσιος Αρεοπαγίτης, για τους τότε επισκόπους, δεν απέχουν από την πραγματικότητα. Δηλαδή, όπως ο προφήτης του Απ. Παύλου είναι εκείνος που έχει φθάσει στη θέωση, έτσι και για τον Διονύσιο Αρεοπαγίτη επίσκοπος είναι εκείνος, που έχει φθάσει στη θέωση. Από αυτούς μάλιστα τους προφήτες του Απ. Παύλου προήλθαν οι τότε επίσκοποι της Εκκλησίας. Ο άγιος Νικήτας Στηθάτος μας πληροφορεί ότι υπάρχουν άνθρωποι, που έχουν χειροτονηθεί κατ' ευθείαν επίσκοποι από τον ίδιο το Θεό, αν και από τους ανθρώπους δεν αναγνωρίζονται ως επίσκοποι. Όμως, είναι επίσκοποι. Δηλαδή, έχουν πνευματική εξουσία «επισκόπου».*³³⁹

Ο δε Μητροπολίτης Ναυπάκτου Ιερόθεος επισημαίνει ότι «υπάρχουν δύο επιθέσεις χειρών. Η μία είναι ανθρώπινη, δηλ. «εξ ανθρώπων», και η άλλη θεϊκή, δηλ. από το άγιο Πνεύμα».³⁴⁰ Και όπως τονίζει αλλού ο ίδιος, **« η πνευματική ιερωσύνη είναι εκείνη, που θα περάση στον άλλον αιώνα, στην βασιλεία των Ουρανών».**³⁴¹

7. Σε κάθε τοπική Εκκλησία τους, πρώτους αιώνες, υπήρχαν πολλοί Προφήτες, που είχαν την «άνωθεν» χειροτονία. Όντως ευλογημένη εποχή. Στην Κόρινθο π.χ. πρέπει να υπήρχαν τουλάχιστον πέντε Προφήτες.³⁴² Ήταν δηλαδή επίσκοποι, χωρίς όμως να ασκούν τα καθήκοντα της «μυστηριακής» ιερωσύνης. Αυτά τα ασκούσε μόνο ένας Προφήτης, στον οποίο ανέθεταν οι άλλοι Προφήτες «να ενεργεί» το έργο αυτό. **Η εκλογή αυτή είναι η «χειροτονία»!** Αυτό, που εμείς σήμερα λέμε «χειροτονία», τότε το έλεγαν «χειροθεσία». Έχει σημασία, ότι την εκλογή ενός Προφήτη για να ενεργεί τα της μυστηριακής ιερωσύνης, δηλ. τη «χειροτονία» του επισκόπου, την αποφάσιζαν οι άλλοι Προφήτες, οι συνθεοούμενοι.³⁴³ Αυτό είναι ευνόητο, γιατί μόνο ένας θεούμενος γνωρίζει ποιοι άλλοι έφτασαν στη θέωση ή το φωτισμό. Και η αρχαία Εκκλησία πρόσεχε πολύ το ζήτημα αυτό. Ήθελε η «κατ' άνθρωπον» χειροτονία επισκόπου να γίνεται μόνο σε

³³⁷ Λουκ. 8, 1.

³³⁸ Αρχιεπ. Βασιλείου Κριβοσέιν, *Μέσα στο φως του Χριστού*, Θεσσαλονίκη 1983, σ.180.

³³⁹ Ιω. Ρωμανίδου, *Πατερική θεολογία*, σ. 100.

³⁴⁰ Αρχιμ. Ιεροθέου Βλάχου *Συζητήσεις για την ψυχοθεραπεία*, Γ', σ.232.

³⁴¹ Αρχιμ. Ιεροθέου Βλάχου, *Ορθόδοξη Ψυχοθεραπεία*, σ.83.

³⁴² Ιω. Ρωμανίδου, *Ρωμαίοι Πατέρες*, σ.7.

³⁴³ Και γι' αυτό, οι Ιεροί Κανόνες απαγορεύουν στους όχλους να μετέχουν στις εκλογές των επισκόπων.

θεουμένους, τους «Προφήτες». Μόνο αυτοί γνώριζαν «τα μυστήρια της βασιλείας των Ουρανών», δηλ. τα αληθινά δόγματα της θεολογίας. Για τους θεουμένους το δόγμα ήταν βίωμά τους.

Αυτό σημαίνει, ότι παλαιά ο επίσκοπος, ως θεούμενος, **ήταν ο «τρόπων μέτοχος» των Αποστόλων**. Ως χειροτονούμενος δε από ανθρώπους για μια επισκοπή, **ήταν και ο «θρόνων διάδοχος»**. Αυτό είναι η λεγόμενη «Αποστολική Διαδοχή». Όταν δεν υπάρχουν τα δύο αυτά στοιχεία, προπαντός το πρώτο, η «μετοχή» στους «τρόπους», αλλά και η κανονική διαδοχή στους «θρόνους» των Αποστόλων, **δεν υπάρχει Αποστολική Διαδοχή!** Διακόπτεται, με ό,τι συνεπάγεται η ανυπαρξία του Αγίου Πνεύματος σ' όποιον εμφανίζεται ως επίσκοπος, ο οποίος τότε, στην πραγματικότητα, **είναι «ψευδεπίσκοπος»!**

8. Για να γίνει κάποιος μέλος της Εκκλησίας, για να φτάσει ένας πιστός σε κατάσταση «θεωρίας», δηλ. στο «φωτισμό», ή στη «θέωση», πρέπει να θεραπεύσει «το πεπτωκός μέρος της ψυχής» του. Η μέθοδος αυτής της θεραπείας είναι «ασκητική». Δηλαδή, **με την άσκηση στην «εν Χριστώ» ζωή**, ο πιστός διαβαίνει τα στάδια της τελειότητας, που είναι **η «κάθαρση», ο «φωτισμός» και η «θέωση»**.

Η «ασκητική» κυριαρχούσε στη ζωή της Εκκλησίας των πρώτων χριστιανών. Μετά την παύση των διωγμών το 313 μ.Χ., η ασκητική ζωή στις ενορίες άρχισε να εκλείπει. Γι' αυτό **ορισμένοι θεούμενοι φεύγουν στις ερήμους, που είναι το ενδιαίτημα του διαβόλου**. Τους ακολουθούν, όσοι θέλουν να πετύχουν τη θεραπεία τους. Έτσι, γεννήθηκε ο λεγόμενος «αναχωρητισμός», δηλ. ο ησυχαστικός μοναχισμός. Στο μοναχισμό βρήκε καταφύγιο και διασώθηκε η «ασκητική», που **είναι η πεμπτουσία της Ορθοδοξίας**.

Η μείωση του αριθμού των Προφητών σε συνδυασμό με την εξάπλωση του χριστιανισμού είχαν σαν αποτέλεσμα να εκλέγονται επίσκοποι και πιστοί, που ήταν στο στάδιο του «φωτισμού». Μέχρι τότε πιστοί που βρίσκονταν στο στάδιο του «φωτισμού» εκλέγονταν ιερείς. Όσοι ήταν στο στάδιο του «φωτισμού», δεν είχαν καταστήσει βίωμά τους τα δόγματα. Γι' αυτό ο υποψήφιος επίσκοπος, στην περίπτωση αυτή, υποχρεωνόταν, κατά την «χειροθεσία» του, **να διαβάσει ομολογία της πίστεώς του**, τον λεγόμενο «λίβελο ορθής πίστεως». Αυτό διατηρείται μέχρι σήμερα στις χειροτονίες επισκόπων του Παλαιού ημερολογίου. Δεν τηρείται όμως στις χειροτονίες του Νέου, μάλλον σκόπιμα!

9. Πρόβλημα στην Εκκλησία άρχισε να δημιουργείται μεταγενέστερα, όταν άρχισαν να γίνονται Επίσκοποι, άτομα, που την εποχή των πρώτων χριστιανών θα ήταν «αδιώτες», ή «άπιστοι»! Δεν είχαν δηλαδή, την «άνωθεν» χειροτονία. Δεν ήταν «κληρικοί», «χειροτονημένοι» από το Θεό. Ήταν «λαϊκοί», γιατί δεν είχαν λάβει το Άγιο Πνεύμα. Αυτούς τους «κληρικούς», που έλαβαν χειροτονία μόνο από ανθρώπους, ο άγιος Συμεών ο νέος Θεολόγος, τους αποκαλεί **«κλέπτες και ληστές»!** Γιατί θεωρεί, ότι δεν τους έχει χειροτονήσει ο Θεός, για να καταστούν Προφήτες.

Ίσως γι' αυτούς, που κάνουν τον Προφήτη, είτε ο Κύριος τα φοβερά εκείνα λόγια:

«Πολλοί ερούσι μοι εν εκείνη τη ημέρα. Κύριε, Κύριε, ου τω σω ονόματι προεφητεύσαμε; Και τότε ομολογήσω αυτοίς ότι ουδέποτε έγνων υμάς. Αποχωρείτε απ' εμού οι εργαζόμενοι την ανομίαν»³⁴⁴

344

Ματθ. 7, 22-23.

α. Αυτός είναι και ο λόγος που εμφανίστηκαν στη ζωή της Εκκλησίας οι αιρέσεις. Το ότι δηλ. χειροθετούντο επίσκοποι, άτομα, που ποτέ δεν απέκτησαν την εμπειρία του «φωτισμού» και της «θέωσης», ώστε να έχουν ως βίωμά τους τα δόγματα της Εκκλησίας. Αιρετικός δεν είναι μόνο εκείνος, που εισάγει νέα δόγματα στην Εκκλησία, **αλλά και όποιος δεν έχει φτάσει στο «φωτισμό» ή στη «θέωση».** Όποιος δηλαδή, δεν είναι μέλος της Εκκλησίας. Αυτός δεν είναι Ορθόδοξος!

Έτσι η διαμάχη στην Εκκλησία κατέληξε επί αιώνες να είναι, το αν οι επίσκοποί της θα έπρεπε προηγουμένως να έχουν την «άνωθεν» χειροτονία, ή όχι.

Σήμερα η διαμάχη αυτή εξέλιπε, γιατί επεκράτησε η δεύτερη άποψη, ότι δηλ. δεν είναι αναγκαίο οι επίσκοποι να έχουν προηγουμένως λάβει την «άνωθεν» χειροτονία! Αρκεί, το ότι έχει λάβει το «χρίσμα» του εκάστοτε Αρχιεπισκόπου, για να γίνει κάποιος δεσπότης! Αυτή είναι και η αιτία του καταντήματός τους!

« Στο πρόσωπο του αγίου Συμεών, γράφει ο π. Ιω. Ρωμανίδης, μπορεί κανείς να διακρίνει καθαρά την αιωνόβια σύγκρουση μεταξύ της αποστολικής παραδόσεως διαγνώσεως - θεραπείας και όσων εκφυλίζουν την σωτηρία σε πίστη και εμπιστοσύνη στα δόγματα και στις αξιομισθίες των καλών έργων και της ηθικής». ³⁴⁵

Ο άγιος Συμεών μάλιστα χαρακτήρισε **ως αίρεση** την άποψη μερικών, που έλεγαν, πως το να αγωνίζεται ένας πιστός να φτάσει στο «φωτισμό» ή τη «θέωση», δεν είναι απαραίτητο για τη σωτηρία του ανθρώπου, γιατί τάχα αυτό αφορούσε μόνο τους πρώτους χριστιανούς! Έκανε πολλούς αγώνες, για την καταπολέμηση αυτής της κακοδοξίας. Γι' αυτό επικράτησε στην Εκκλησία, οι επίσκοποι να λαμβάνονται από τους μοναχούς της ησυχαστικής παραδόσεως. Οι αγώνες αυτοί συνεχίστηκαν με επιτυχία από τον άγιο Γρηγόριο Παλαμά, τον 14^ο αιώνα. Η γραμμή αυτή της Εκκλησίας διατηρήθηκε σ' όλη την Τουρκοκρατία.

β. Οι Φράγκοι ποτέ δεν ασπάστηκαν τη γραμμή αυτή, να προέρχονται δηλ. οι επίσκοποι από τον ησυχασμό, **τον οποίο θεωρούν ως αίρεση.**³⁴⁶ Και γι' αυτό, πολέμησαν τον Ορθόδοξο μοναχισμό. Η κατάργηση 412 μοναστηριών την εποχή της Βαυαροκρατίας, η διατήρηση μόνο τριών μοναστηριών σ' όλη την τότε ελεύθερη Ελλάδα και η προτροπή στις κάτω των 40 ετών μοναχές να παντρευτούν, είναι χαρακτηριστική των προσπαθειών τους να θάψουν την Ορθόδοξη Παράδοσή μας και να «φραγκέψουν» τους Έλληνες!

Την προσπάθεια των Φράγκων να θάψουν την Ορθόδοξη Παράδοση, που ήταν να χειροτονούνται επίσκοποι πιστοί, που προηγουμένως έχουν φτάσει στη «θέωση», ή, τουλάχιστο, στο «φωτισμό», συνέχισαν στις αρχές του 20^{ου} αιώνα, οι μασόνοι Μελέτιος Μεταξάκης και Χρυσόστομος Παπαδόπουλος, που άλλαξαν το Παλιό Ημερολόγιο. Το Παλιό ημερολόγιο ήταν φραγκός, που προστάτευε την Εκκλησία από τις αιρέσεις και προπαντός τον «παπισμό». Ο Συμεών Θεσσαλονίκης,

³⁴⁵ Ιω. Ρωμανίδου, «Ιησούς Χριστός, η ζωή του κόσμου», *Ορθόδοξος Τύπος*, τ. 786 (22.4.1988), σ. 3.

³⁴⁶ Ως αίρεση θεώρησε και η Ρωσική Εκκλησία τον ησυχασμό, τον οποίο καταδίκασε στο πρόσωπο του αγίου Μαξίμου του Γραικού, τον 16^ο αιώνα, χωρίς ποτέ μέχρι σήμερα να έχει ανακληθεί αυτή η απόφαση. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα να εκλείψει ο ησυχασμός από τη Ρωσία για δύο αιώνες, μέχρις ότου ο αγιορείτης μοναχός Παΐσιος Βελιτσκόφσκη, μετέβη και εγκατεστάθη στη Μολδαβία, στα σύνορα με τη Ρωσία, όπου δίδαξε τον ησυχασμό σε εκανοντάδες Ρωσόπουλα, τα οποία αργότερα επέστρεψαν στη Ρωσία κι' αναδείχτηκαν μεγάλοι «στάρετς», όπως ο άγιος Σεραφεΐμ Σαρώφ, κ.ά.

λέει ότι **ο παπισμός προκάλεσε στην Εκκλησία μεγαλύτερη ζημία, από όση προκάλεσαν όλες μαζί οι αιρέσεις και τα σχίσματα.**³⁴⁷

γ. Την κατεδάφιση της Ορθόδοξης Παράδοσης από τον Μελέτιο Μεταξάκη επισημαίνει και ο π. Ιω. Ρωμανίδης, ο οποίος γράφει:

« το έργο αυτό ανέλαβε να φέρει εις πέρας ο τότε Αρχιεπίσκοπος Αθηνών Μελέτιος Μεταξάκης, ο οποίος φαίνεται ότι ήταν μεγάλος μασόνας. »³⁴⁸

Εναντίον αυτού του «φραγκέματος», όσοι αρνήθηκαν την «κοινωνία» με τους επισκόπους του Μελέτιου Μεταξάκη και Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου.

« Όσοι διδάσκουν και παραδίδουν διαφορετικά, λέει πολύ ορθά ο καθηγητής π. Θεόδωρος Ζήσης, από αυτά που edίδαζε και παρέδωσε ο Χριστός στους Απόστολους και δι' αυτών στην Εκκλησία είναι ψευδοπροφήτες, ψευδοδιδάσκαλοι και ψευδοποιμένες, οι οποίοι αναβαίνουν και εισέρχονται αλλαχόθεν εις την μάνδραν και κατασπαράσσουν τα πρόβατα. Αυτοί, ευρίσκονται εκτός της Εκκλησίας. Δεν πρέπει να ακούμε τη διδασκαλία τους και να τους ακολουθούμε. »³⁴⁹

δ. Γι' αυτό, λένε, όσοι έμειναν πιστοί στο Παλιό ημερολόγιο, ότι δεν δέχονται μέχρι σήμερα να αποτελούν μέλη της Εκκλησίας αυτών που άλλαξαν το ημερολόγιο, δηλ. του Μελέτιου Μεταξάκη και του Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου. Αλλά, ούτε της Εκκλησίας των αιρετικών Πατριαρχών, όπως του Αθηναγόρα, την «κοινωνία» με τον οποίον είχαν παύσει το 1970 και Νεσημερολογίτες ακόμα επίσκοποι, όπως ο Ελευθερουπόλεως Αμβρόσιος, ο Φλωρίνης Αυγουστίνος και ο Παραμυθιάς Παύλος!

Πιστεύουν, όσοι τηρούν το Παλιό ημερολόγιο, πως αν αποτελέσουν μέλη της Εκκλησίας των αιρετικών ποιμένων, θα παύσουν να αποτελούν μέλη της Εκκλησίας του Χριστού, της Μιας αγίας καθολικής και αποστολικής Εκκλησίας, που είναι μόνο η Ορθόδοξη Εκκλησία. **Και γι' αυτό συνεχίζουν ν' αποτελούν μέλη της Εκκλησίας, που ανήκαν και πριν αλλάξει το ημερολόγιο το 1924.**

7. Η ύπαρξη αιρετικών επισκόπων στην Εκκλησία

1. **Υπάρχει μια λαθεμένη αντίληψη.** Λένε πολλοί. Εμένα μ' ενδιαφέρει εγώ να είμαι Ορθόδοξος. Δεν με νοιάζει το τι κάνει, ή τι πιστεύει ο επίσκοπός μου! Ο επίσκοπος, με τον οποίο έχω «κοινωνία», έχει το δικαίωμα, λένε, να έχει ως άτομο τις προσωπικές του απόψεις. Και αυτές οι απόψεις του, μπορεί να μην είναι πάντοτε Ορθόδοξες!

Αυτό είναι τεράστιο λάθος! Οι λόγοι είναι οι εξής:

α. Ο επίσκοπος δεν μπορεί ποτέ να έχει άλλες προσωπικές απόψεις σε θέματα Ορθοδοξίας και άλλες απόψεις ως επίσκοπος. Ο επίσκοπος δεν έχει

³⁴⁷ Θεοδρομία.3 (Ιούλιος - Σεπτέμβριος 2003), σ.384.

³⁴⁸ Ιω. Ρωμανίδη, *Πατερική θεολογία*, σ.108

³⁴⁹ Θεοδώρου Ζήση, «Τα όρια της Εκκλησίας», *Θεοδρομία*, .3, (Ιούλιος – Σεπτέμβριος 2003), σ. 384.

καν προσωπικές απόψεις για τα θέματα αυτά. Προσωπικές απόψεις είχαν και έχουν μόνο οι αιρετικοί. Ποτέ όμως οι Ορθόδοξοι! Οι Ορθόδοξοι έχουν ως απόψεις την Ορθόδοξη πίστη, που μας απεκάλυψε ο Θεός!

β. Όταν ο επίσκοπος είναι αιρετικός, δεν είναι επίσκοπος! Ο επίσκοπος είναι ο φορέας της Ορθόδοξου Παραδόσεως, όπως είναι ο γιατρός φορέας της ιατρικής παραδόσεως και επιστήμης. Ο επίσκοπος είναι φορέας της Ορθόδοξου Παραδόσεως όχι μόνο επειδή έχει την επίθεση των χειρών των επισκόπων αδιάκοπα μέχρι την εποχή των Αποστόλων, αλλά επειδή έχει τη «θεραπευτική χάρη». Τη «χάρη» αυτή την έχει επειδή ο ίδιος θεράπευσε τον εαυτό του κι' αξιώθηκε να φτάσει στη θέωση, ή έστω στο φωτισμό. Όποιος «πάσχει τα θεία» γίνεται και ο γιατρός των άλλων.

Στην αρχαία Εκκλησία είναι οι καθηγητές», που διδάσκουν τους πιστούς, να φτάσουν στη θέωση, για να γίνουν και αυτοί καθηγητές! Αυτοί μόνο γεννούν «πνευματικά τέκνα». Αυτοί έχουν όλη την ευθύνη της θεραπευτικής αγωγής σε κάθε ενορία της επισκοπής τους. Και γι' αυτό ο επίσκοπος δίνει στους ιερείς την άδεια να κάνουν τον πνευματικό πατέρα και να εξομολογούν τους πιστούς. Ο κάθε ιερέυς δεν έχει την άδεια αυτή από την χειροτονία του. Η χειροτονία είναι για να τελούνται τα μυστήρια και ενεργείται η λατρεία της Εκκλησίας. Αυτό σημαίνει ότι δεν μπορεί να γίνει πνευματικός πατέρας από μια χειροτονία, όπως δίδασκε στα μαθήματά του ο π. Ιω. Ρωμανίδης.

Από την άποψη αυτή ο επίσκοπος είναι, πρέπει να είναι εάν είναι πραγματικός επίσκοπος, **ο κατ' εξοχήν πνευματικός πατέρας των πιστών και φορέας της διαγνωστικής και θεραπευτικής παραδόσεως της Εκκλησίας.** Αυτός γνωρίζει να κάνει σωστή διάγνωση και σωστή θεραπεία, ως πνευματικός πατέρας. Κατ' αυτό τον τρόπο οι πραγματικοί επίσκοποι της Εκκλησίας μεταδίδουν από τη μια γενιά στην άλλη την Αποστολική Παράδοση, της οποίας η καρδιά είναι η διάγνωση και θεραπεία.

γ. Αιρετικός είναι ο επίσκοπος, που δεν είναι φορέας αυτής της Παραδόσεως, που είναι Μία Αγία Καθολική και Αποστολική, που είναι και η Εκκλησία. Ένας τέτοιος επίσκοπος είναι στην πραγματικότητα ψευδεπίσκοπος!

Αλλά, αιρετικός δεν είναι μόνο ο επίσκοπος αυτός. **Είναι και ο πιστός, που «κοινωνεί» μαζί του, έστω και αν ο ίδιος πιστεύει ορθόδοξα!** Αρκεί, το ότι εκκλησιάζεται σε ναούς, που μνημονεύεται το όνομα του επισκόπου αυτού. Αρκεί, ότι μετέχει σε μυστήρια που τελούν κληρικοί, που τον μνημονεύουν ως επίσκοπό τους. Και προπαντός, αρκεί, ότι μεταλαμβάνει σε ναούς, που μνημονεύεται το όνομά του! Ο άγιος ο Δαμασκηνός εντέλλεται στους πιστούς τα εξής:

*«Πάση δυνάμει φυλαζώμεθα μη λαμβάνειν μετάληψιν αιρετικών, μήτε διδόναι...ίνα μη μέτοχοι της κακοδοξίας και της αυτών κατακρίσεως».*³⁵⁰

Τα ίδια συμβουλεύει και ο άγιος Θεόδωρος Στουδίτης και όλοι οι Πατέρες της Εκκλησίας.

Όσοι πιστοί κοινωνούν με κακοδόξους επισκόπους έχουν απωλέσει τη σωτηρία τους, χωρίς να το έχουν καταλάβει. Και, ας αγωνίζονται για την Ορθοδοξία, ας φωνασκούν σε διαδηλώσεις «Ορθοδοξία ή θάνατος», ας

350

Ιω. Δαμασκηνού, Έκδοσις ακριβής Ορθόδοξου πίστεως, 4,13. P.G. 94, 1153.

διαμαρτύρονται κατά των αιρέσεων και Οικουμενιστών ποιμένων τους. Εφόσον κοινωνούν μαζί τους, είναι το ίδιο με αυτούς! Γι' αυτό, το αν ένας πιστός «κοινωνεί» με ένα κακόδοξο ή Οικουμενιστή επίσκοπο, έχει τόσο μεγάλη σημασία. **Είναι θέμα σωτηρίας!**

2. Τονίσαμε πιο πάνω, ότι στην Εκκλησία των πρώτων χριστιανών ήταν αδιανόητη η ύπαρξη σ' αυτή αιρετικών επισκόπων. Υπήρξαν αιρετικοί, αλλά αυτοί ήταν «λαϊκοί». Και εξηγήσαμε ότι «λαϊκοί» στην αρχαία Εκκλησία ήταν οι λεγόμενοι «αδιώτες» και οι «άπιστοι», που ακόμα δεν είχαν γίνει μέλη της Εκκλησίας. «Ιδιώτες» ήταν όσοι είχαν διανύσει το στάδιο της «κάθαρσης», είχαν βαπτισθεί, αλλά δεν είχαν λάβει το «Χρίσμα». Οι «άπιστοι» δεν είχαν ακόμα βάλει «αρχή μετανοίας» Συνεπώς, δεν είχαν αρχίσει να διανύουν το στάδιο της «κάθαρσης».

Αντίθετα, όσοι είχαν φτάσει στο «φωτισμό», ή στη «θέωση», δηλ. στη «θεωρία» του Θεού, αυτοί ήταν τα μέλη της Εκκλησίας. Ανήκαν στο «βασιλείο ιεράτευμα». Γι' αυτό, οι «φωτισμένοι» και οι «θεούμενοι» ήταν οι «κληρικοί», επειδή είχαν την «άνωθεν» χειροτονία. «Θεούμενοι» στην αρχαία Εκκλησία ήταν οι «απόστολοι» και οι «προφήτες».³⁵¹ Σ' αυτούς «δέδοται γνώναι τα μυστήρια της βασιλείας των ουρανών».³⁵² Αυτό σημαίνει, ότι αυτοί ήξεραν τα θεία δόγματα από την εμπειρία τους. Ήταν βίωμά τους. Και γι' αυτό δεν είχαν πλάνες. Η αρχαία Εκκλησία χειροτονούσε ως επισκόπους της για να ιεουργούν τα μυστήριά της θεούμενους, που ήταν οι «προφήτες». **Γι' αυτό ήταν αδύνατο να υπάρξουν τότε αιρετικοί επίσκοποι!**

Αφότου όμως, η Εκκλησία αναγκάστηκε για διαφόρους λόγους, να χειροτονεί επισκόπους, πρόσωπα που ήταν «λαϊκοί», δηλ. πρόσωπα που δεν είχαν φτάσει στη «θέωση», εμφανίζονται αιρετικοί επίσκοποι. Τους λόγους για τους οποίους η Εκκλησία άρχισε να χειροτονεί επισκόπους «λαϊκούς», εξηγεί ο άγιος Συμεών στην επιστολή του «περί εξομολογήσεως»³⁵³, η οποία εσφαλμένα απεδόθη στη Πατρολογία Migne στον άγιο Ιωάννη Δαμασκηνό.

3. Η ύπαρξη αιρετικού επισκόπου στην Εκκλησία αποτελεί κραυγαλέα παραφωνία. Όπως είναι παραφωνία, αν σ' ένα νοσοκομείο, ανάμεσα στους γιατρούς κατορθώσει να εισχωρήσει ένας ψευτογιατρός, με πλαστά χαρτιά. Ο ψευτογιατρός αυτός θα είναι επικίνδυνος για τη ζωή των νοσηλευομένων. Μέχρις ότου όμως αποκαλυφθεί η απάτη του ψευτογιατρού, πολλές πράξεις του, όπως τυχόν έγγραφα που έχει υπογράψει, θα θεωρούνται έγκυρα, γιατί δεν θα μπορεί ο καθένας να ξέρει την αλήθεια. Όταν όμως μαθευτεί η αλήθεια, θα τον διώξουν απ' το νοσοκομείο, οι δε εφημερίδες θα δημοσιεύσουν την είδηση, για να προφυλάξουν κάθε ανύποπτο απ' το επικίνδυνο αυτό άτομο.

Το ίδιο ακριβώς συμβαίνει και μ' ένα αιρετικό επίσκοπο. Άλλωστε, ο κάθε επίσκοπος είναι γιατρός ψυχών, η δε Εκκλησία είναι το νοσοκομείο, που θεραπεύει τη ψυχή του ανθρώπου.

³⁵¹ Α' Κορ. 12, 28.

³⁵² Λουκ. 8, 1.

³⁵³ Ιωάν. Δαμασκηνού, *Περί εξομολογήσεως και περί της εξουσίας του δεσμείν και λύειν*, P.G. 95, 284 επ.

Ένας «λαϊκός», δηλ. ένα άτομο που δεν απέκτησε τη «θεωρία» του Θεού, αν χειροτονηθεί επίσκοπος από άλλους επισκόπους, λαμβάνει με το μυστήριο της Ιερωσύνης την εξουσία να ιερουργεί, να τελεί δηλ. τα μυστήρια. Όμως, δεν είναι χειροτονημένος και από το Θεό! Το διακηρύττει ο άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος, όταν λέει ότι ο Θεός

*«ου πάντας χειροτονεί, αλλά δια πάντων ενεργεί, δια το σωθήναι τον λαόν».*³⁵⁴

Τι σημαίνει αυτό; Σημαίνει ότι ο Θεός «ενεργεί» πάντοτε δι' όλων των αναξίων κληρικών; Σημαίνει ότι όλοι, όσοι έλαβαν την «κατ' άνθρωπο» χειροτονία, έχουν τη Θεία Χάρη; Μπορούν όλοι να συγχωρούν τις αμαρτίες; Αυτό εξετάζουμε στη συνέχεια.

4. Κατ' αρχήν πρέπει να αναφερθούμε σε κάτι πολύ σημαντικό, που διδάσκει ο άγιος Συμεών ο νέος Θεολόγος. Λέει ότι «οι λόγοι των αγίων, Θεού λόγοι εισί και ουκ ανθρώπων».³⁵⁵ Επομένως, οι λόγοι του αγίου Ιωάννη του Χρυσόστομου, ότι ο Θεός «ενεργεί» δι' όλων των κληρικών, ακόμη και των αναξίων, είναι «λόγοι Θεού»! Και όπως εξηγεί ο Χρυσόστομος, «ενεργεί» και δια των «αναξίων», «δια το σωθήναι τον λαόν». Αυτό συμβαίνει, γιατί οι άνθρωποι δεν είναι δυνατό να γνωρίζουν ποιοι ιερουργούν άξια και ποιοι ανάξια. Αν ο Θεός ενεργούσε μόνο δια των «αξίων», τότε κανένας δεν θα γνώριζε αν είναι καν βαπτισμένος! Γιατί κανένας δεν μπορεί να ξέρει, αν ο κληρικός που τον βάπτισε ήταν «άξιος»! Γι' αυτό ο Χρυσόστομος πάλι επαναλαμβάνει:

*«Ει γαρ μηδέν ενεργεί ο Θεός δι' αυτού (= του «ανάξιου»), ούτε λουτρόν (=βάπτισμα) έχεις, ούτε μυστηρίων μετέχεις, ούτε ευλογιών απολαύεις. Ουκ άρα χριστιανός ει».*³⁵⁶

Είναι λοιπόν βέβαιο, ότι ο Θεός ενεργεί και δια των «αναξίων», τουλάχιστο, όταν οι άνθρωποι δεν γνωρίζουν την αναξιότητα των ιερουργών. Όταν όμως γνωρίζουν; Για το θέμα αυτό θα ασχοληθούμε πιο κάτω, αφού προηγουμένως εξηγήσουμε το ποιοι είναι οι «ανάξιοι».

Αυτό που λένε οι Πατέρες είναι ότι, όταν **οι πιστοί γνωρίζουν την αναξιότητα των ποιμένων τους, οφείλουν να παύσουν την «κοινωνία» μαζί τους!** Αυτό είναι το κλειδί, που εξηγεί τη στάση όσων έμειναν πιστοί στο Παλιό Ημερολόγιο, οι οποίοι δεν δέχτηκαν να προσχωρήσουν στην Εκκλησία του Χρυσόστομου Παπαδόπουλου, Μελέτιου Μεταξάκη και όλων των Οικουμενιστών, που είναι το θέμα που εξετάζουμε!

5. Οι «ανάξιοι» κληρικοί, που δεν έχουν, ή έχασαν την «άνωθεν» χειροτονία, έχουν τη Θεία Χάρη; Έχουν την εξουσία του «δεσμείν και λύειν»;

Την εξουσία αυτή, του «δεσμείν και λύειν» τις αμαρτίες έδωσε ο Χριστός στους μαθητές Του, αμέσως μετά τη θεία Ανάστασή Του, στη πρώτη τους συνάντηση. Τους είπε ο Κύριος:

*«λάβετε Πνεύμα Άγιον. Αν τινων αφήτε τας αμαρτίας, αφιένται αυτοίς, αν τινών κρατήτε, κεκράτηνται».*³⁵⁷

³⁵⁴ Ιωάν. Χρυσόστομος, *Υπόμνημα εις προς Τιμ. Β'*, Ομιλία Β', P.G. 62, 610.

³⁵⁵ Συμεών Νέου Θεολόγου, *Κατήχηση ΙΙ*.

³⁵⁶ Ιωάν. Χρυσόστομος, *Ομιλία Β' εις προς Τιμ. Β'*, P.G. 62, 610.

Βλέπουμε, δηλ. ότι η άφεση των αμαρτιών από τους κληρικούς είναι συνδυασμένη με τη Χάρη του Αγίου Πνεύματος. Άγιο Πνεύμα δεν έχουν όσοι δεν είναι χειροτονημένοι από το Θεό. **Η ιερωσύνη δεν είναι ένα είδος μαγείας, όπως νομίζουν μερικοί.**

Το θέμα της χειροτονίας των κληρικών από το άγιο Πνεύμα, αναλύει θαυμάσια ο άγιος Συμεών ο νέος Θεολόγος, στην επιστολή του «Περί εξομολογήσεως», που έγραψε για ν' απαντήσει στο ερώτημα, αν μπορούν να εξομολογούν μοναχοί, που έχουν αποκτήσει τη θεία εμπειρία. Παραθέτουμε σε μετάφραση μερικά χαρακτηριστικά αποσπάσματα, από την επιστολή αυτή. Σ' αυτά, φαίνεται ξεκάθαρα, ότι **οι «ανάξιοι» επίσκοποι και ιερείς δεν έχουν την χειροτονία του Αγίου Πνεύματος!** Συνεπώς, δεν έχουν τη Χάρη Του! Λέει ο άγιος Συμεών:

«Πριν, οι αρχιερείς μόνοι έπαιρναν την εξουσία του «δεσμείν και λύειν», κατά διαδοχή από τους θείους αποστόλους. Όμως, καθώς περνούσαν τα χρόνια και οι αρχιερείς αχρειώνονταν, δόθηκε η φρικτή αυτή επιχείρηση σε ιερείς με βίο άμωμο και αξιωμαμένους θείας Χάριτος. Αργότερα, όταν και αυτοί οι ιερείς και αρχιερείς ανακατεύτηκαν και εξομοιώθηκαν, με τον υπόλοιπο λαό και πολλοί απ' αυτούς, όπως γίνεται και τώρα, έπεσαν σε πνεύματα πλάνης και μάταιες κενοφωνίες και χάνονταν, η εξουσία του «δεσμείν και λύειν» μεταφέρθηκε, όπως ειπώθηκε, στον εκλεκτό λαό του Θεού, τους μοναχούς, όχι επειδή αφαιρέθηκε από τους ιερείς και αρχιερείς, αλλά γιατί εκείνοι, οι ιερείς και αρχιερείς, αποξένωσαν τον εαυτό τους από τη Χάρη αυτή...»

Την εξουσία αυτή (του «δεσμείν και λύειν») οι άγιοι απόστολοι την μεταβίβαζαν σ' αυτούς που κατείχαν τους θρόνους τους, έτσι ώστε οι λοιποί να μη μπορούν να διανοηθούν κάτι τέτοιο. Έτσι, οι μαθητές του Κυρίου φύλαγαν με ακρίβεια το δίκαιο της εξουσίας αυτής. Αλλά, όπως είπαμε, με το πέρασμα του χρόνου ανακατεύτηκαν με τους αξίους οι ανάξιοι, σκέπαζαν και αχρήστευαν τους αξίους, φιλονικώντας ποιος είναι ανώτερος από τον άλλον, και επιζητώντας την προεδρία υποκρινόμενοι την αρετή. Γιατί από τότε, που αυτοί που κατείχαν τους θρόνους των αποστόλων κατόνησαν σαρκικοί και φιλήδονοι και φιλόδοξοι, και εξέκλιναν σε αιρέσεις, τους εγκατέλειψε η Θεία Χάρη. ...»

*Έτσι, η εξουσία αυτή αφαιρέθηκε από τους τέτοιους. Λοιπόν, **το να συγχωρούν αμαρτίες δεν δίδεται από το Θεό, ούτε σ' αυτούς που έχουν το σχήμα του μοναχού, ούτε σ' αυτούς που είναι χειροτονημένοι και έχουν εγκαταλεγει στο βαθμό της ιερωσύνης, ούτε σ' αυτούς που έχουν τιμηθεί με το αξίωμα της αρχιερωσύνης. Εννοώ, τους Πατριάρχες, και τους Μητροπολίτες και τους επισκόπους.***

*Απλώς, έτσι για μόνο τη χειροτονία και την αξία της, δόθηκε απ' το Θεό η εξουσία να συγχωρούν τις αμαρτίες; Όχι! Σ' αυτούς είναι συγχωρεμένο μόνο να ιερουργούν. Νομίζω δε, ότι στους περισσότερους από αυτούς, ούτε αυτό, για να μη κατακαούν σαν το χορτάρι! Αλλά, είναι δοσμένο (το χάρισμα να συγχωρούν αμαρτίες) μόνο σ' εκείνους από τους ιερείς και αρχιερείς και μοναχούς, που συγκαταριθμούνται στους χορούς των μαθητών του Χριστού».*³⁵⁸

Δηλ. το χάρισμα της αφέσεως των αμαρτιών υπάρχει σ' αυτούς, που έγιναν απόστολοι και προφήτες, τους θεούμενους, γιατί αυτοί έχουν τη Χάρη του Αγίου Πνεύματος!

³⁵⁷ Ιω. 20, 22 - 23.

³⁵⁸ Ιωάν. Δαμασκηνού, *Περί εξομολογήσεως και περί της εξουσίας του δεσμείν και λύειν*, P.G. 95, 284 επ.

6. Οι «ανάξιοι» επίσκοποι και λοιποί κληρικοί, δεν έχουν τη Χάρη του Αγίου Πνεύματος. Είναι «ψευδεπίσκοποι» και ψευδοκληρικοί!»

Στο παράδειγμα του ψευτογιατρού του νοσοκομείου, που αναφέραμε πιο πάνω, μόλις αποκαλύπτεται η απάτη του, οι μεν ασθενείς του τον εγκαταλείπουν, το δε νοσοκομείο τον διώχνει και δημοσιεύει την είδηση στις εφημερίδες, για να προφυλάσσονται οι άνθρωποι από το επικίνδυνο αυτό άτομο. Έτσι και με τους «ψευδεπισκόπους»!

Οι μεν πιστοί παύουν την «κοινωνία» μαζί του, η δε Εκκλησία τον διώχνει από το επιτελείο των επισκόπων της, δηλ. τον «καθαρίζει». Και προειδοποιεί το ποίμνιό της κανένας μην τον πλησιάζει, ούτε να πηγαίνει στους ναούς, που τυχόν εξακολουθεί να λειτουργεί.

Η «καθαίρεση», που επιβάλλει η Εκκλησία σε αναξίους «επισκόπους» της, είναι μια πράξη, στην οποία διαπιστώνει η Εκκλησία ότι κάποιος κληρικός της δεν έχει τη θεία Χάρη και συνεπώς δεν μπορεί να ιεουργεί! Αυτό σημαίνει, ότι η Εκκλησία με την πράξη της αυτή επιβεβαιώνει μια κατάσταση, που δημιουργήθηκε εξ αιτίας της αναξιότητας του συγκεκριμένου αυτού επισκόπου. Επειδή δεν έχει την από Θεό χειροτονία, πράγμα το οποίο αποδεικνύουν περίτρανα οι διαπιστωμένες συμπεριφορές του ενάντια στην ορθή πίστη και στον ορθό βίο, ο Θεός δεν ενεργεί όσα ιεουργεί αυτό το άτομο, ως κληρικός!

Ένα απλό παράδειγμα θα μας βοηθήσει να καταλάβουμε καλύτερα τον διαπιστωτικό χαρακτήρα τα «καθαίρεσης». Όταν πεθαίνει κάποιος συντάσσεται ληξιαρχική πράξη για το θάνατό του. Ο θάνατος του ανθρώπου δεν οφείλεται στη ληξιαρχική πράξη. Η ληξιαρχική πράξη απλώς πιστοποιεί τον επελθόντα θάνατο.

Το ίδιο συμβαίνει και με την καθαίρεση κάποιου κληρικού. Η καθαίρεση απλώς βεβαιώνει, κατά τρόπο πέρα από κάθε αμφισβήτηση, ότι το εν λόγω πρόσωπο δεν έχει πλέον την εξουσιοδότηση της Εκκλησίας να ιεουργεί, γιατί έπαυσε να έχει την «άνωθεν» χειροτονία. **Συνεπώς, τα μυστήρια που τελεί είναι «αχαρίτωτα», δηλ. δεν έχουν Χάρη Θεού!** Γι' αυτό το λόγο η καθαίρεση, σε καμιά περίπτωση δεν είναι τιμωρία, ή εκδίκηση!

Η επιβεβαίωση αυτή είναι αναγκαία για την προφύλαξη των πιστών. Οι Πατέρες αποδίδουν τεράστια σημασία, στο ζήτημα της «καθαιρέσεως» των «ανάξιων» κληρικών. Το ένα πέμπτο περίπου των Ιερών Κανόνων που θέσπισαν, αναφέρεται σε καθαιρέσεις. Κι' έχουν απόλυτο δίκιο, γιατί η «κοινωνία» πιστού με κάποιο καθηρημένο κληρικό, τον ταυτίζει μαζί του κι' έχει την ίδια τιμωρία απ' το Θεό, που έχει και ο καθηρημένος ανάξιος επίσκοπος. Όποιος πιστός «κοινωνεί» μαζί του διακυβεύει την προσωπική του σωτηρία. Γι' αυτό, οι Ιεροί Κανόνες, ορίζουν:

α. Να αποκόπτεται εντελώς από την Εκκλησία, όποιος καθηρημένος τολμήσει να λειτουργήσει μετά τη καθαίρεσή του (28^{ος} Αποστολικός Κανόνας).

β. Αν κάποιος κληρικός, συμπροσευχηθεί με κάποιο καθηρημένο κληρικό, να καθαιρείται και αυτός (11^{ος} Αποστολικός Κανόνας).

γ. Αν κάποιος επίσκοπος, που καθαιρέθηκε, τολμήσει να τελέσει κάποιο ιερατικό λειτούργημα, όσοι έρχονται σε «κοινωνία» μαζί του να

αποβάλλονται από την Εκκλησία, δηλ. να είναι αφορισμένοι (4^{ος} Κανόνας Αντιόχειας).

δ. Οι καθηρημένοι επίσκοποι είναι πλέον μοναχοί, όπως ήταν προτού γίνουν επίσκοποι. Χάνουν, δηλ. τη χάρη της ιερωσύνης (21^{ος} Πενθέκτης, 62^{ος} Αποστολικός).

ε. **Ο καθηρημένος κληρικός, που θα τολμήσει να λειτουργήσει μετά την καθαίρεσή του, δεν μπορεί ποτέ πια να αποκατασταθεί στην ιερωσύνη που είχε (4^{ος} Κανόνας Αντιόχειας).**

7. Όταν μια απόφαση Συνόδου είναι λανθασμένη πρέπει να την εφαρμόσει ο κληρικός που καθαιρέθηκε;

Ναι, εκτός από δύο περιπτώσεις, που θα δούμε πιο κάτω.

Το να είναι μια απόφαση Συνόδου εσφαλμένη δεν είναι περίεργο. Και οι επίσκοποι, που συγκροτούν τη Σύνοδο είναι και αυτοί άνθρωποι. Μπορεί στις εκτιμήσεις τους να πέσουν έξω και να κάνουν κάποιο λάθος. Είναι άλλο όμως αυτό, το να σφάλουν σε κάτι ακούσια, και άλλο το να θέλουν σκόπιμα να καθαιρέσουν ένα κληρικό από προσωπική εμπάθεια. Στη δεύτερη περίπτωση, όσοι προβούν σε μια τέτοια καθαίρεση, θα δώσουν φρικτό λόγο στο Θεό. Και στις δύο όμως περιπτώσεις, είτε πιστεύει ο καθαιρεθείς κληρικός ότι η απόφαση είναι εσφαλμένη, είτε ότι σκόπιμα αδικήθηκε με την καθαίρεση, οφείλει να παύσει να ιεουργεί και αν θέλει, μπορεί να ασκήσει έφεση, πράγμα το οποίο προβλέπουν οι Ιεροί Κανόνες.

Υπάρχουν όμως, όπως είπαμε πιο πάνω, δυο περιπτώσεις, όπου είναι από μόνες τους άκυρες και ανυπόστατες οι καθαιρέσεις. Ποιες είναι αυτές; Είναι:

α. Όταν μία άλλη Σύνοδος, που δεν έχει τοπική αρμοδιότητα προβαίνει στην καθαίρεση. Μια άλλη Σύνοδος, δεν μπορεί να καθαιρεί κληρικούς, που ανήκουν σε άλλη τοπική Εκκλησία. Τότε αρμόδια είναι η τοπική Εκκλησία ο παραβάτης κληρικός, εκτός αν ο κληρικός αυτός τέλεσε την παράβαση στην περιοχή της άλλης αυτής Συνόδου, ή κηρύττει αίρεση, που μπορεί οποιαδήποτε Σύνοδος να τον καταδικάσει.

Αυτό συνέβη με τον άγιο Ιωάννη τον Χρυσόστομο, που ο Πατριάρχης Αλεξανδρείας Θεόφιλος μετέβη στην Κωνσταντινούπολη και τον καθήρεσε. Η απόφαση αυτή ήταν αντικανονική, γιατί ο Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως δεν υπάγεται στην Αλεξάνδρεια.

β. Όταν μια Σύνοδος καθαιρέσει ένα Ορθόδοξο κληρικό, επειδή κηρύττει κάτι που δεν είναι αιρετικό, αλλ' είναι Ορθόδοξο! Στην περίπτωση αυτή, η απόφαση της καθαιρέσεως είναι ανύπαρκτη.

Ο Ορθόδοξος κληρικός που καθαιρέθηκε από μια τέτοια Σύνοδο, ιεουργεί κανονικά, χωρίς να περιμένει κάποια άλλη απόφαση να τον δικαιώνει. Ο άγιος Κύριλλος Αλεξανδρείας σε επιστολή του προς τον κλήρο και λαό της Κπόλεως, αναφερόμενος στους Ορθόδοξους κληρικούς που καθήρεσε ο αιρετικός Νεστόριος, γράφει:

*« Τοις ...δια την ορθήν πίστιν κεχωρισμένοις ή καθαιρεθείσι παρ' αυτού (του Νεστορίου), κοινωνούμε ημείς...».*³⁵⁹

³⁵⁹

Mansi IV, 1096.

Αυτός είναι και ο λόγος για τον οποίο οι ακολουθούντες το Παλιό Ημερολόγιο, θεώρησαν, ως άκυρη και ανυπόστατη την καθαίρεση του πρώην Φλωρίνης Χρυσόστομου και των λοιπών αρχιερέων, στην οποία προέβη το 1935 η Σύνοδος του Νέου Ημερολογίου.

Αυτά ορίζουν οι Ιεροί Κανόνες, στους οποίους οφείλουμε όλοι υπακοή, αν μας ενδιαφέρει το ζήτημα της σωτηρίας.

Γι' αυτό οι άγιοι Πατέρες της Ζ' Οικουμενικής Συνόδου, στον α' κανόνα τους, τονίζουν την αξία των Ιερών Κανόνων, λέγοντες τα εξής, τα οποία παραθέτουμε σε μετάφραση:

« Ενστερνιζόμαστε με χαρά τους θείους Κανόνες και ισχυροποιούμε όσα μας διατάζουν και τα οποία διατυπώθηκαν από τις άγιες σάλπιγγες του αγίου Πνεύματος, τους πανεύφημους Αποστόλους, και από τις έξι άγιες Οικουμενικές Συνόδους και από τις τοπικές Συνόδους, που συγκλήθηκαν για να εκδώσουν τέτοιες διαταγές, και από τους αγίους Πατέρες μας. Γιατί όρισαν αυτά που είναι συμφέροντα, φωτισμένοι όλοι από το ένα και το αυτό Πνεύμα. Και όσους παραδίδουν στο ανάθεμα, αυτούς τους αναθεματίζουμε κι' εμείς. Όποιους στην καθαίρεση, κι' εμείς τους καθαιρούμε. Όποιους στον αφορισμό, κι' εμείς τους αφορίζουμε»

8. Ποιοι είναι αυτοί οι «ανάξιοι» επίσκοποι, που δεν πρέπει να ιερουργούν, δεν έχουν Χάρη Θεού και πρέπει να καθαιρούνται; Είναι οι εξής:

α. Οι αποστάτες. Όσοι επίσκοποι και άλλοι κληρικοί αρνούνται τον Χριστό και λατρεύουν άλλους θεούς, ή γίνονται άθεοι! Τέτοιοι αποστάτες είναι όσοι επίσκοποι γίνονται μασώνιοι, όπως ο Χρυσόστομος Παπαδόπουλος, ο Μελέτιος Μεταξάκης, ο Αθηναγόρας και άλλοι.

β. Οι αιρετικοί. Όσοι επίσκοποι διδάσκουν διδασκαλίες αντίθετες με τα λόγια του Ευαγγελίου και των αγίων Πατέρων. Τέτοιοι αιρετικοί επίσκοποι είναι οι Οικουμενιστές, Χρυσόστομος Παπαδόπουλος, Ιωακείμ Γ' και Μελέτιος Μεταξάκης, μέχρι του Αθηναγόρα και του Βαρθολομαίου. Είναι όσοι βάλθηκαν να νοθεύσουν, όχι μόνο τα ορθόδοξα δόγματα, αλλά και αυτό το αγιολόγιο, με ψεύτικους «αγίους», σαν τον μασόνο Χρυσόστομο Σμύρνης!

γ. Οι σχισματικοί. Όσοι σχίζουν την Εκκλησία. Το έγκλημα του σχίσματος δεν απαλείφει, ούτε το αίμα μαρτυρίου! Οι σχισματικοί, λέει ο άγιος Νικόδημος ο αγιορείτης, είναι χειρότεροι από τους αιρετικούς! Ο Μέγας Βασίλειος, στον α' κανόνα του λέγει, ότι οι σχισματικοί δεν έχουν Χάρη στα μυστήριά τους. Λέει, ότι είναι αβάπτιστοι και ανίεροι! Γι' αυτό, όσοι τους ακολουθούν, οδηγούνται στην αιώνια απώλεια, την κόλαση. Το περίεργο είναι, ότι ο Χρυσόστομος Παπαδόπουλος, που έσχισε την Εκκλησία το 1924 με την αλλαγή του ημερολογίου, μόλις πέντε χρόνια προηγουμένως είχε διακηρύξει, ότι καμιά Εκκλησία δεν μπορεί να δεχθεί το Νέο ημερολόγιο χωρίς να καταστεί σχισματική! Αυτό σημαίνει, ότι παραδέχεται, ότι κατέστη σχισματική η Εκκλησία του Νέου Ημερολογίου!

δ. Οι ασεβείς. Όσοι παραβαίνουν τις θείες εντολές. Εάν «ευσέβεια» είναι η τήρηση των εντολών του Ευαγγελίου, ο ορθός βίος, η «ορθόδοξη πνευματικότητα», η παράβαση του νόμου του Θεού, είναι «ασέβεια» και όσοι τον παραβαίνουν είναι ασεβείς.

9. Αφήσαμε πιο πάνω αναπάντητο το δύσκολο ερώτημα. Όταν οι πιστοί γνωρίζουν την «αναξιότητα» κάποιου επισκόπου ή άλλου κληρικού, ο Θεός «ενεργεί» τα όσα αυτός ιερουργεί;

Για τα όσα τυχόν ιερουργεί μετά τη καθαίρεσή του, δεν γεννάται θέμα,. Τίποτε δεν «ενεργεί» ο Θεός στη περίπτωση αυτή. Οι Πατέρες είναι ξεκάθαροι στο θέμα αυτό, όπως είδαμε πιο πάνω.

Όσα όμως ιερουργεί κάποιος «ανάξιος» κληρικός, προ της καθαιρέσεώς του, «ενεργεί» ο Θεός; Μόνο ο Θεός γνωρίζει. Εμείς, ως πιστοί, θα ευχόμεσταν και όλα αυτά τα μυστήρια των «αναξίων» κληρικών να αγιάζαν και να μη κόλαζαν τους ανθρώπους!

Όμως ο Θεός δεν ζητάει τη δική μας γνώμη. Το θέλημά Του το εκφράζουν οι άγιοι Πατέρες. Αυτοί είναι «το στόμα» Του! Κατ' αυτούς η Εκκλησία έχει δύο ασφαλή κριτήρια, για το πότε τα μυστήρια έχουν τη Χάρη του Αγίου Πνεύματος. Το ένα είναι η μη διακοπή της «Αποστολικής διαδοχής» στο πρόσωπο του ιερουργού, που υπάρχει μόνο όταν αυτός είναι «και τρόπων μέτοχος και θρόνων διάδοχος» των Αποστόλων. Το δεύτερο είναι, ότι **το Άγιο Πνεύμα δεν επενεργεί στα μυστήρια, που τελούνται έξω από την Εκκλησία.** Όταν δεν υπάρχουν τα στοιχεία αυτά, όπως στις περιπτώσεις των αποστατών, των αιρετικών και σχισματικών, τότε στις περιπτώσεις αυτές, «κατ' ακρίβεια», τα τελούμενα μυστήρια είναι «αχαρίτωτα»!

Οι Πατέρες, που έλαβαν μέρος στη Σύνοδο της Καρχηδόνας το έτος 251 μ.Χ., διερωτώνται

*«πώς μπορεί να εξαγιάσει και να αγιάσει το νερό (για το βάπτισμα) αυτός που είναι ο ίδιος μολυσμένος και ο οποίος δεν έχει το άγιο Πνεύμα; ...Πώς μπορεί βαφτίζοντας να δώσει συγχώρεση αμαρτιών σε άλλον, αυτός που δεν μπόρεσε να αποβάλλει τις δικές του αμαρτίες; ...**Ποιος μπορεί να δώσει αυτό που ο ίδιος δεν έχει;** Η, πώς μπορεί να ασκεί έργα πνευματικά, αυτός που απέβαλε το άγιο Πνεύμα;.. Γιατί δεν μπορεί να δέχεται και να επιδοκιμάζει ο Θεός κάτι από αυτά που κάνουν εκείνοι τους οποίους ο Κύριος στα Ευαγγέλια τους λέει εχθρούς και αντιπάλους του;»³⁶⁰*

Είναι άλλο το θέμα, αν η Εκκλησία σ' ορισμένες περιπτώσεις, επειδή υπήρξαν σοβαροί λόγοι, «κατ' οικονομία» δέχτηκε ως έγκυρα τέτοια μυστήρια.

10. Ύστερα από όλα αυτά, νομίζουμε, ότι αβίαστα θα πρέπει να συμφωνήσουμε, **ότι είχαν δίκηο**, όσοι δεν θέλησαν να έχουν «κοινωνία» με αποστάτες, αιρετικούς, σχισματικούς και ασεβείς, όπως ήταν ο Χρυσόστομος Παπαδόπουλος, ο Μελέτιος Μεταξάκης και οι λοιποί μέχρι σήμερα μεγαλόσχημοι Οικουμενιστές.

³⁶⁰

¹⁰⁵ Κανόνας της Συνόδου Καρχηδόνας, σε μετάφραση. Ακανθοπούλου, *Κώδικας* σ. 423-425.

ζ'

Η εκκλησιολογία των Παλαιοημερολογιτών

Οι Νεοημερολογίτες διατύπωσαν κατηγορίες σε βάρος των Παλαιοημερολογιτών σχετικά με την Ορθόδοξη Εκκλησιολογία τους.

Τέτοιες κατηγορίες είναι το ότι «έπρεπε να μείνουν στην Εκκλησία», να δέχονται σε «κοινωνία» τους επισκόπους του Νέου Ημερολογίου, να μην αποκηρύξουν όλα τα Πατριαρχεία και τις Αυτοκέφαλες Εκκλησίες.

Όλα τα θέματα αυτά εξετάζονται στην ενότητα αυτή.

1. Έπρεπε να μείνουν στην Εκκλησία

Άλλη κατηγορία, που απευθύνουν όσοι δέχτηκαν την αλλαγή του ημερολογίου, σε βάρος όσων έμειναν πιστοί στο Παλιό είναι, ότι δεν έπρεπε να φύγουν οι τελευταίοι απ' την Εκκλησία. **Έπρεπε, λένε, να μείνουν σ' αυτή κι' όλοι μαζί να δώσουν τη μάχη και για την επαναφορά του Παλιού ημερολογίου και για την Ορθοδοξία.** Η κατηγορία λοιπόν είναι, ότι οι πιστοί στο Παλιό ημερολόγιο με την απόσχισή τους ζημίωσαν την Ορθοδοξία. Είναι σωστή η πιο πάνω κατηγορία; Αυτό, το εξετάζουμε στη συνέχεια.

A. Ποιοι φεύγουν απ' την Εκκλησία

1. Το ότι δεν πρέπει ένας χριστιανός να φεύγει από την Εκκλησία είναι θεμελιώδης διδασκαλία της Ορθόδοξης Εκκλησίας. Τη δέχονται και οι ακολουθούντες το Νέο ημερολόγιο και οι ακολουθούντες το Παλιό. Οι άγιοι Πατέρες είναι κατηγορηματικοί στο ζήτημα αυτό. Ο άγιος Κυπριανός τονίζει εμφαντικά, ότι **«δεν υπάρχει σωτηρία εκτός Εκκλησίας»**. Ο «άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος συμβουλεύει

«σπουδάζετε ουν μηδέποτε την εκκλησίαν του Θεού καταλιπείν. Ει δε τις ταύτην υπερίδοι...ο τοιούτος τι απολογήσεται τω Θεώ εν ημέρα κρίσεως;»

α. Για τους Πατέρες, και γενικά για ολόκληρη την Εκκλησία τουλάχιστον των πρώτων αιώνων του χριστιανισμού, το να είναι κάποιος μέλος της Εκκλησίας έχει τεράστια θεολογική σημασία. Εμείς, οι σύγχρονοι χριστιανοί, συνήθως δεν καταλαβαίνουμε όσο πρέπει τη σημασία αυτή. Αυτό σημαίνει, ότι είμαστε ξένοι από τη σκέψη και τη ζωή των Πατέρων. Σημαίνει, ότι είμαστε επηρεασμένοι από την φράγκικη θεολογία. Αρκεί κάποιος να ρίξει μια ματιά σε πολλά βιβλία θεολόγων της εποχής μας. Θα διαβάσει σ' αυτά ορισμούς που καθορίζουν το τι είναι η Εκκλησία, σύμφωνα με τα ανθρώπινα κριτήρια.

Η Εκκλησία όμως είναι μυστήριο. Και ως μυστήριο, είναι πέρα από κάθε ορισμό. Γι' αυτό οι σύγχρονοι θεολόγοι θεωρούν ως μέλη της Εκκλησίας κάθε Ορθόδοξο, επειδή κάποτε βαπτίσθηκε. Δεν τους ενδιαφέρει σε ποια πνευματική κατάσταση βρίσκονται σήμερα τα άτομα αυτά. Οι Οικουμενιστές μάλιστα, θεωρούν ως μέλη της Εκκλησίας κάθε υποτιθέμενο χριστιανό, που λέει ότι πιστεύει στο Θεό, **ακόμη κι' αν δεν πιστεύει στην Αγία Τριάδα!**³⁶¹

Αντίθετα οι Πατέρες, με βάση την Αγία Γραφή, **θεωρούν μέλη της Εκκλησίας τους αγίους.** Σ' αυτούς δέχονται, ότι υπάρχει η θεοποιός θεία χάρη.³⁶² Θεωρούν Εκκλησία την **«κοινωνία των αγίων»**. Γι' αυτό, μολονότι αποτελείται από ανθρώπους, που είναι κτίσματα, επειδή οι άγιοι ως θεούμενοι έγιναν κατά χάριν άκτιστοι, η πραγματική Εκκλησία είναι και αυτή για τους Πατέρες άκτιστη. Τόπος της άκτιστης αυτής Εκκλησίας είναι **η «δόξα» του Θεού**, δηλ. η θεότητα που είναι κοινή και στα τρία πρόσωπα της αγίας Τριάδος. «Η οικία του πατρός μου», που λέγει

³⁶¹ Αρχμ. Επιφανίου Θεοδοροπούλου, *Τα δύο άκρα*, σ.37.

³⁶² Ο άγιος Γρηγόριος Παλαμάς λέγει «Αποβάλλομεν τους λέγοντας ότι ο Θεός εγκατοικεί εις όλους εξ ίσου, διδαχθέντες ότι Ούτος κατοικεί μόνον εις τους αγίους» (Γρηγορίου Παλαμά, Έργα 3, ΕΠΕ, σελ.525).

ο Κύριος, είναι ο ίδιος ο Κύριος στον οποίο μένει ο Πατέρας Του. Αλλά στην «οικία» αυτή «πολλάί μοναί εισί» (Ιω.14,2). **Οι «μονές»,** που λέει ο Κύριος, είναι οι τόποι που μένουν τα μέλη του «σώματός του», οι άγιοι και θεωρούν τη «δόξα» του Θεού. **Τα μοναστήρια λέγονται «μονές»,** γιατί υποτίθεται ότι είναι τόποι στους οποίους όσοι διαμένουν «θεωρούν», κατά την πατερική παράδοση, την «δόξα» του Θεού. Αυτό είναι το νόημα του «ησυχασμού» της Ορθόδοξης Εκκλησίας.

Κατά την φράγκικη αντίληψη τα μοναστήρια είναι τόποι ιεραποστολικής και κοινωνικής δράσεως. Οι Φράγκοι ιδέα δεν έχουν για το τι είναι η «θέωση» του ανθρώπου. Ή μάλλον, πιστεύουν, ότι «θέωση» είναι η ενόραση των αρχετύπων των αρχαίων φιλοσόφων, που λένε ότι είναι στην ουσία του Θεού και με τα οποία πρέπει να ενωθεί ο άνθρωπος. Είναι πλήρης διαστροφή και κακοποίηση των θείων αληθειών!

β. Την φύση της Εκκλησίας την περιέγραψε ο ίδιος ο Κύριος λίγο πριν το σταυρικό θάνατό Του στην « Αρχιερατική προσευχή» Του προς τον Πατέρα Του. Στη συνέχεια παραθέτουμε σε μετάφραση χαρακτηριστικά αποσπάσματα απ' αυτή:

« Φανέρωσα το όνομά σου, στους ανθρώπους τους οποίους μου έδωσες (αποσπώντας τους) από τον κόσμο. Αυτοί ήταν μαζί σου και μου τους έδωσες. Και τήρησαν τον λόγο σου (που τους απεκάλυψα)...Πάτερ άγιε, φύλαξε τους με την πατρική σου δύναμη, την οποία έδωκες και σε μένα, για να μένουν πάντοτε ενωμένοι σε ένα, όπως και εμείς είμαστε ένα (με μία ουσία και ενέργεια, δηλ. θεότητα). Όταν ήμουν μαζί τους στον κόσμο, εγώ τους φύλαγα με την πατρική σου δύναμη. Όσους μου έδωσες τους φύλαξα και κανένας από αυτούς δεν χάθηκε, παρά μόνο ο υιός της απωλείας...Εγώ έδωκα σ' αυτούς τον λόγο σου, αλλά ο κόσμος τους μίσησε, γιατί δεν είναι από τον κόσμο, όπως και εγώ δεν είμαι από τον κόσμο. Δεν σε παρακαλώ να τους πάρεις από τον κόσμο, αλλά να τους προφυλάξεις από τον πονηρόν... Αγιάσε τους στην αλήθειά σου. Δεν σε παρακαλώ μόνο γι' αυτούς (τους ένδεκα τότε αποστόλους), αλλά και για εκείνους που θα πιστεύουν δια του κηρύγματός τους σε μένα, για να είναι όλοι ενωμένοι σε ένα, όπως συ Πάτερ είσαι μέσα σε μένα και εγώ μέσα σε σένα, για να είναι και αυτοί μέσα μας ενωμένοι σε ένα. Έτσι ο κόσμος θα πιστεύει ότι συ με απέστειλες. Πάτερ, αυτοί τους οποίους μου έχεις δώσει, θέλω όπου είμαι εγώ, να είναι μαζί μου, για να θεωρούν (=βλέπουν) την δόξα μου (=την θεότητα μου), την οποία μου έδωσες...»³⁶³

γ. Από τα λόγια αυτά του Κυρίου είναι φανερό, ότι όσοι άνθρωποι δόθηκαν απ' τον Θεό Πατέρα στον Κύριο, τηρούν το λόγο του Θεού, τους προφυλάσσει ο Θεός απ' τον πονηρό, τους αγιάζει, είναι **ενωμένοι σε ένα** και **«θεωρούν» τη «δόξα» του Θεού,** που είναι η θεότητά Του. Αυτοί είναι η Εκκλησία. Αυτά διδάσκει η Αγία Γραφή και οι άγιοι Πατέρες!

Αυτό σημαίνει, ότι πρέπει πρώτα να μας απασχολεί το αν είμαστε πράγματι μέλη της Εκκλησίας. Ύστερα να μας απασχολεί το πότε και πως φεύγει κάποιος από

³⁶³ « Εφανέρωσά σου το όνομα τοις ανθρώποις ους δέδωκάς μοι εκ του κόσμου, σοι ήσαν και εμοί αυτούς δέδωκάς, και τον λόγον σου τηρήκασι...πάτερ άγιε, τήρησον αυτούς εν τω ονόματί σου ω δεδωκάς μοι, ίνα ώσι εν, καθώς ημείς. Ότε ήμην μετ' αυτών εν τω κόσμω, εγώ ετήρουν αυτούς εν τω ονόματί σου. Ους δέδωκάς μοι εφύλαξα, και ουδείς εξ αυτών απώλετο ει μη ο υιός της απωλείας... εγώ δέδωκα αυτοίς τον λόγον σου, και ο κόσμος εμίσησεν αυτούς, ότι ουκ εισί εκ του κόσμου, καθώς εγώ ουκ ειμί εκ του κόσμου. Ουκ ερωτώ ίνα άρής αυτούς εκ του κόσμου, αλλ' ίνα τηρήσης αυτούς εκ του πονηρού...αγιάσον αυτούς εν τη αληθεία σου... Ου περί τούτων δε ερωτώ μόνον, αλλά και περί των πιστευόντων δια του λόγου αυτών εις εμέ, ίνα πάντες εν ώσιν, καθώς συ, πάτερ, εν εμοί καγώ εν σοι, ίνα και αυτοί εν ημίν ώσιν, ίνα ο κόσμος πιστεύση ότι συ με απέστειλας... πάτερ, ους δέδωκάς μοι, θέλω ίνα όπου ειμί εγώ κακεινοι ώσι μετ' εμού, ίνα θεωρώσι την δόξαν την εμήν ην δέδωκάς μοι...» (Ιω.17, 6-24).

την Εκκλησία. Θα πρέπει όλοι μας να κάνουμε κάποτε αυτή την εξέταση. Όταν θα δούμε τα αποτελέσματα μιας τέτοιας εξέτασης, αν είμαστε τίμιοι με τον Θεό και τον εαυτό μας, **είναι βέβαιο ότι θα «χάσουμε τον ύπνο μας»!** Δυστυχώς, δεν μπορούμε να επεκταθούμε περισσότερο στο θέμα αυτό.

Επιγραμματικά μόνο σημειώνουμε, ότι μέλη της Εκκλησίας, κατά τ' ανωτέρω, είναι όσοι «θεωρούν την δόξα του Θεού», όσοι δηλ. βλέπουν την θεότητά Του. Αυτό οι Πατέρες το λένε «θεωρία του Θεού». Και εξηγούν πως σε «θεωρία Θεού» είναι όσοι αξιώθηκαν να φτάσουν σε κατάσταση «φωτισμού του νου», ή σε κατάσταση «θέωσης».³⁶⁴

Εύλογα θα διερωτηθεί κανένας, **«τις δύναται σωθήναι;»** Την ερώτηση αυτή υπέβαλαν κάποτε και οι απόστολοι στον Κύριο, μετά την απάντηση που έδωσε ο Κύριος στον πλούσιο εκείνο νεανίσκο, ότι είναι ευκολότερο να περάσει ένα καραβόσχοινο από την τρύπα που ανοίγει η βελόνα, παρά ένας πλούσιος να μπει στη βασιλεία του Θεού. Η απάντηση του Κυρίου στους μαθητές Του ήταν «τα αδύνατα παρά ανθρώποις, δυνατά παρά τω Θεώ εστιν».³⁶⁵

Η ίδια απάντηση του Κυρίου, νομίζουμε, ισχύει και σ' όσους θα διερωτηθούν για το ποιοι σήμερα μπορεί να σωθούν με τις παραπάνω προδιαγραφές της Αγίας Γραφής και των αγίων Πατέρων για την Εκκλησία. Εκείνο, που δεν θα πρέπει ποτέ να ξεχνάμε είναι, ότι τους όρους της σωτηρίας μας δεν τους καθορίζουμε εμείς. Τους όρισε ο Χριστός, είτε μας αρέσουν, είτε όχι. Και μας τους εξηγούν απλανώς οι άγιοι Πατέρες. Αυτούς είμαστε υποχρεωμένοι κάθε φορά να συμβουλευόμαστε.

Ας παρηγορηθούμε όμως, με κάτι που λέγει ο άγιος Γρηγόριος ο Θεολόγος, μιλώντας για το ποιοι είναι θεολόγοι. Λέγει, ότι θεολόγοι είναι όσοι έφτασαν **στη θέωση, ή «το μετριώτατον», οι «καθαιρόμενοι»**.³⁶⁶ Αν, «οι καθαιρόμενοι», δηλ. όσοι έβαλαν «αρχή μετανοίας» και αγωνίζονται να διανύσουν επιτυχώς το στάδιο αυτό της «κάθαρσης», μπορεί να είναι θεολόγοι, αυτό σημαίνει ότι μπορεί να είναι και μέλη της Εκκλησίας. Επομένως, αυτό που προέχει για τον καθένα μας είναι, στην παρούσα ζωή **να βάλουμε «αρχή μετανοίας»**. Στην περίπτωση αυτή, κι' αν ακόμα φύγουμε απ' τον παρόντα κόσμο, ή μετάνοια μας συνεχίζεται στην άλλη ζωή. Μετά θάνατον υπάρχει πνευματική προκοπή. Αυτό που δεν υπάρχει στην άλλη ζωή είναι η **αρχή μετάνοιας**. «Το μετριώτατον», λοιπόν, μπορεί να θεωρηθούν μέλη της Εκκλησίας οι «καθαιρόμενοι», δηλ. όσοι διανύουν το στάδιο της «κάθαρσης».

δ. Οι πρώτοι χριστιανοί βαπτίζονταν, όταν είχαν διανύσει το πρώτο στάδιο της πνευματικής ζωής, που είναι η «κάθαρση», και είχαν φτάσει στο δεύτερο, που είναι ο «φωτισμός του νου». Τότε γίνονταν μέλη της Εκκλησίας. Η διατήρηση όμως κάποιου πιστού στην κατάσταση του «φωτισμού», απαραίτητη προϋπόθεση για να είναι ο πιστός αυτός μέλος της Εκκλησίας, δεν ήταν πάντοτε δεδομένη και συνεχής. Μπορούσε ο οιοσδήποτε πιστός να εκπέσει απ' τον φωτισμό, ή τη θέωση, όπως εξέπεσε και ο διάβολος. **Τότε, ο πιστός έπαυε να είναι μέλος της Εκκλησίας, δηλ. έφευγε από την Εκκλησία.** Και αν ποτέ μετανοούσε και ήθελε να επανέλθει, κατατάσσονταν για μεγάλο διάστημα στη τάξη των «προσκλαιόντων», που ήταν αντίστοιχη τάξη των «κατηχουμένων».

³⁶⁴ Περισσότερα για το θέμα αυτό μπορεί να διαβάσει κανείς στα βιβλία του π. Ιωάννη Ρωμανίδου, *Προπατορικό αμάρτημα*, σελ. κς' - λα', στην *Πατερική Θεολογία*, Θεσσαλονίκη 2004, σ. 917 κ. ε., ως και στον Πρόλογο του ιδίου στο βιβλίο *Γρηγορίου Παλαμά, Ρωμαίοι ή Ρωμηοί Πατέρες της Εκκλησίας*, τ. Α', Θεσσαλονίκη 1991, σ. 7, και άλλα.

³⁶⁵ Λουκ. 18,26

³⁶⁶ Γρηγορίου Ναζιανζηνού, *Θεολογικός Λόγος Α'*, P.G. 36, 13D.

Και οι δύο αυτές τάξεις, «προσκλαίοντες» και «κατηχούμενοι», δεν ήταν ενεργά μέλη της Εκκλησίας. Γι' αυτό δεν μπορούσαν να παρακολουθήσουν ολόκληρη τη θεία Λειτουργία και να κοινωνήσουν τα άχραντα μυστήρια. Έφευγαν απ' τις ευχαριστιακές συνάξεις της ενορίας μετά την ανάγνωση του Ευαγγελίου και κλείνονταν οι πόρτες των ναών, για να μη μείνει κανένας που δεν ήταν μέλος της Εκκλησίας.

ε. Όλα σχεδόν τα παραπάνω, σήμερα έχουν ξεχαστεί. Διασώζεται μόνο η διδασκαλία, ότι με το άγιο βάπτισμα γίνεται κάποιος μέλος της Εκκλησίας. Από εκεί και πέρα θεωρείται, ότι η ιδιότητα αυτή του μέλους της Εκκλησίας, εξακολουθεί να υπάρχει σ' όλη του τη ζωή, εκτός αν ο ίδιος εκούσια θελήσει να την αποβάλει. Δεν λαμβάνεται δηλαδή υπ' όψη, το αν είναι κάποιος ζωντανό μέλος της Εκκλησίας, ή έχει νεκρωθεί πνευματικά.

Με τα δεδομένα αυτά, θα πρέπει να εξετασθεί ποιοι από τους δύο, οι ακολουθούντες το Νέο, ή το Παλιό ημερολόγιο, δέχονται στην πράξη την πατερική, ή την φράγκικη διδασκαλία για την Εκκλησία. Αλλιώς, η μεταξύ τους διαμάχη για το ποιοι είναι εντός, ή εκτός Εκκλησίας, θυμίζει δύο πολύ συμπαθή ζώα, που «μάλωναν σε ξένο αχυρώνα»!

Το ότι η Εκκλησία της Ελλάδος, μετά την απελευθέρωση το 1821, δέχθηκε στα θέματα αυτά τον επηρεασμό της φράγκικης θεολογίας, είναι γενικά παραδεκτό. Ο επηρεασμός αυτός, ως «προπατορικό αμάρτημα», βαρύνει μέχρι σήμερα όλους μας. Όσοι ακολούθησαν το Παλιό ημερολόγιο, με τη στάση τους το 1924, έδειξαν την αντίθεσή τους με ό,τι το φράγκικο. Όχι όμως, και όσοι δέχτηκαν την ημερολογιακή αλλαγή, που, ως επί το πλείστον, βρίσκονται υπό την «βαβυλώνεια αιχμαλωσία» του σχολαστικισμού, πάνω στο έδαφος του οποίου εβλάστησε η αίρεση του Οικουμενισμού!

Οι επίσκοποι όσων ακολούθησαν το Νέο ημερολόγιο, στη Διορθόδοξη Διάσκεψη, που συνήλθε το 1931 στη Μονή Βατοπαιδίου στο Άγιο Όρος, τον κατ' εξοχήν τόπο του «ησυχασμού», αποφάσισε την αντικατάσταση του ησυχασμού, με τον φράγκικο μοναχισμό της Δύσης, με τα ιεραποστολικά τάγματά τους.

2. Είναι φανερό, ύστερα από τα όσα πιο πάνω είπαμε, ότι από την Εκκλησία, όπως την όρισε ο Χριστός και την δίδαξαν οι άγιοι Πατέρες, φεύγει κάποιο μέλος της, όταν εκπέσει από την μακάρια εκείνη κατάσταση του «φωτισμού» και της «θέωσης», δηλ. της «θεωρίας του Θεού». Τότε εκπίπτει από μέλος της Εκκλησίας. Οι περιπτώσεις αυτές είναι, όταν σκοτιστεί και νεκρωθεί εκ νέου ο νους του ανθρώπου από αμαρτίες και πάθη, ή περιπέσει σε κακοδοξίες και αιρέσεις.

α. Αυτό συμβαίνει, όχι μόνο με τα λαϊκά μέλη της Εκκλησίας και τους μοναχούς, αλλά και τους κληρικούς, ακόμη και επισκόπους, Αρχιεπισκόπους και Πατριάρχες. Όταν όμως ένας τέτοιος κληρικός «εκπέσει» απ' την κατάσταση αυτή της πνευματικής τελειότητας, στην πραγματικότητα «φεύγει» και από την Εκκλησία.

Οι Κανόνες της Εκκλησίας θεωρούν τους αιρετικούς επισκόπους, προ της καταδίκης τους ακόμα από Σύνοδο, ως ψευδεπισκόπους και ψευδοδιδασκάλους. Διαβάζουμε στον 15^ο Κανόνα της Πρωτοδευτέρας Συνόδου, ότι όσοι αποτειχίζονται από αιρετικούς επισκόπους

«ου γαρ επισκόπων, αλλά ψευδεπισκόπων και ψευδοδιδασκάλων κατέγνωσαν».

Ο δε Δοσίθεος Ιεροσολύμων λέγει για τους αιρετικούς επισκόπους:

«Ο δε αιρετικός γενόμενος, ούτε Πατριάρχης εστί, ούτε επίσκοπος, ούτε καν μέλος της Εκκλησίας».³⁶⁷

Όταν κάποιος κληρικός, οιοδήποτε βαθμού, κηρύττει φανερά κάποια αίρεση, ενώπιον Θεού αυτός ο κληρικός δεν είναι ούτε Πατριάρχης, ούτε επίσκοπος, ούτε καν μέλος της Εκκλησίας! Αυτό είναι αυτονόητο, όταν κανείς λάβει υπ' όψη του, ότι όποιος κληρικός γίνεται αιρετικός, μαζί με την Αποστολική Πίστη χάνει και την Αποστολική Διαδοχή, η οποία είναι αλληλένδετη με την πρώτη, δηλ. την Αποστολική Πίστη. Και γι' αυτό, οι Πατέρες παραγγέλλουν οι πιστοί να μην έχουν «κοινωνία» μαζί του.

Ο άγιος Θεόδωρος ο Στουδίτης, αναφερόμενος σε αιρετικούς κληρικούς, θεωρεί ότι

*« βεβήλωσις των αγίων εστί τούτον (τον κληρικόν) ιερουργείν».*³⁶⁸

Γι' αυτό ένας Ορθόδοξος δεν μπορεί να χειροτονείται από αιρετικό «επίσκοπο», που είναι κατά τους Κανόνες ψευδεπίσκοπος! Είναι άλλο, βεβαίως, το θέμα, αν η Εκκλησία δέχεται ενίοτε, για λόγους οικονομίας, χειροτονίες τέτοιων προσώπων. Η Δ' Οικουμενική Σύνοδος π.χ. δέχτηκε την χειροτονία του αγίου Ανατολίου, Πατριάρχη Κπόλεως, που τον είχε χειροτονήσει ο Διόσκορος³⁶⁹. Η Ζ' Οικουμενική Σύνοδος δέχτηκε χειροτονίες εικονομάχων επισκόπων. Είναι άλλο επίσης το θέμα των αναξίων κληρικών, τα μυστήρια των οποίων είναι έγκυρα, χάριν του λαού, ο οποίος δεν μπορεί να γνωρίζει εάν ο κληρικός στον οποίον προσέρχεται, είναι ανάξιος. Γι' αυτό ο άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος λέγει:

*«πάντας ο Θεός χειροτονεί, και τους αναξίους; Πάντας μεν ο Θεός ου χειροτονεί, δια πάντων δε αυτός ενεργεί, ει και αυτοί είεν ανάξιοι, δια το σωθήναι τον λαόν»!*³⁷⁰

β. Έχουμε δει στα προηγούμενα άρθρα μας ότι η αλλαγή του ημερολογίου το 1924 έγινε από τον Μελέτιο Μεταξάκη και τον Χρυσόστομο Παπαδόπουλο στα πλαίσια του Οικουμενισμού. Τα δύο αυτά άτομα δεν ήταν μόνο Οικουμενιστές, δηλαδή αιρετικοί, ήταν και μασόνοι! Οπότε κατά τους Ιερούς Κανόνες, δεν πρέπει να θεωρούνται πλέον, ότι είναι κληρικοί της Εκκλησίας, έστω και αν η Εκκλησία δεν τους κατήρεσε. Ένας Ορθόδοξος είναι αιρετικός από τη στιγμή που αποκλίνει από την διδασκαλία της Εκκλησίας. Δεν είναι από τη στιγμή που η Εκκλησία τον καταδικάζει, όπως πιστεύουν πολλοί. Από τη στιγμή της καταδίκης του είναι επίσημα και αδιαμφισβήτητα πλέον αιρετικός, αν η Σύνοδος που τον καταδίκασε ήταν πράγματι Ορθόδοξη. **Ψευδεπίσκοποι είναι όσοι Πατριάρχες, Αρχιεπίσκοποι, επίσκοποι και λοιποί κληρικοί είναι μασόνοι, Οικουμενιστές κλπ.**

3. Όσοι έμειναν το 1924 πιστοί στο Παλιό ημερολόγιο δεν άλλαξαν τίποτε από την Εκκλησία τους. Έπαυσαν μόνο την «κοινωνία» με μασόνους και αιρετικούς επισκόπους τους. **Δεν μπορεί λοιπόν ποτέ κάποιος να δεχθεί, ότι έφυγαν από την Εκκλησία, όσοι για λόγους πίστεως έπαυσαν την κοινωνία με τέτοιους επισκόπους.** Οι άνθρωποι αυτοί, που έμειναν πιστοί στην Παράδοση της

³⁶⁷ Δοσιθέου Ιεροσολύμων, *Δωδεκάβιβλος*, σελ. 116.

³⁶⁸ Θεοδώρου Στουδίτου, *Επιστολή* κς' Βασιλείω μονάζοντι, P.G. 99, 1000B.

³⁶⁹ Σύμφωνα όμως με τα Πρακτικά της Δ' Οικουμ. Συνόδου, ο Διόσκορος δεν καθαιρέθηκε για αίρεση.

³⁷⁰ Ιωάν. Χρυσόστομος, *Ομιλία Β' εις Τιμοθ.* Β, P.G. 62, 610.

Εκκλησίας, όπως είναι το Παλιό ημερολόγιο, **έφυγαν μόνο από «ψευδεπισκόπους» και «ψευδοδιδασκάλους»**. Δεν έκαμαν σχίσμα, όπως λέγει ο 15^{ος} Κανόνας της Πρωτοδευτέρας

«ου σχίσματι την ένωσιν της εκκλησίας κατέτεμον, αλλά σχισμάτων και μερισμών την εκκλησίαν εσπούδασαν ρύσασθαι!»

Επομένως, ο ισχυρισμός όσων δέχτηκαν το Νέο ημερολόγιο, ότι όσοι έμειναν πιστοί στο Παλιό ημερολόγιο έφυγαν από την Εκκλησία, δεν είναι ορθός.

Β. Η διακοπή της κοινωνίας με όσους άλλαξαν το ημερολόγιο το 1924, τους έθεσε εκτός Εκκλησίας ;

Όσοι άλλαξαν το ημερολόγιο το 1924, προβάλλουν τον ισχυρισμό ότι αυτοί είναι πλέον η Εκκλησία. Όσοι έμειναν πιστοί στο Παλιό ημερολόγιο, λένε, ότι έφυγαν από την Εκκλησία. Είναι ορθός όμως αυτός ο ισχυρισμός;

1. Είδαμε ήδη, ότι κατά τους Πατέρες, όσοι το 1924 έπαυσαν τη κοινωνία με τον Χρυσόστομο Παπαδόπουλο και τους λοιπούς επισκόπους, δεν έφυγαν από την Εκκλησία. Επομένως, αυτό που ισχυρίζονται όσοι άλλαξαν το ημερολόγιο, ότι όσοι έμειναν πιστοί στο Παλιό ημερολόγιο δεν έπρεπε να φύγουν από την Εκκλησία, υπονοώντας, ότι αυτοί είναι πλέον η Εκκλησία, δεν πρέπει να θεωρηθεί ότι ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα. Με τον ισχυρισμό αυτό, όσοι δέχτηκαν το φράγκικο ημερολόγιο προσπαθούν να δημιουργήσουν εντυπώσεις σε βάρος όσων έπαυσαν την κοινωνία. Θέλουν να περάσουν το μήνυμα, πως αυτοί πλέον είναι «εντός Εκκλησίας», όσοι δε έμειναν πιστοί στο Παλιό είναι «εκτός Εκκλησίας». Το πρόβλημα, λοιπόν, για όσους το 1924 άλλαξαν το ημερολόγιο, αλλά και όλους τους Οικουμενιστές γενικότερα, είναι ότι **«η διακοπή της κοινωνίας»**, είναι **επιταγή των Ιερών Κανόνων και των αγίων Πατέρων** προς τους Ορθόδοξους πιστούς στις περιπτώσεις, που ένας, ή περισσότεροι επίσκοποι αποκλίνουν από την Ορθόδοξη Πίστη και Παράδοση.

2. Τα άτομα αυτά, για να εξουδετερώσουν το μοναδικό σε αποτελεσματικότητα αυτό όπλο της Εκκλησίας σε βάρος των επιδιώξεων τους, προσπαθούν ν' αχρηστεύσουν τους Κανόνες, που προβλέπουν την παύση της κοινωνίας με τους επισκόπους, οι οποίοι αποκλίνουν από την Ορθόδοξη πίστη.

Είναι γνωστό, πως δύο είναι αυτοί οι Κανόνες, ο 31^{ος} Αποστολικός και ο 15^{ος} της Πρωτοδευτέρας. Ο πρώτος προβλέπει την διακοπή της κοινωνίας για λόγους «ευσεβείας και δικαιοσύνης». Ο δεύτερος, για κηρυσσόμενη δημόσια αίρεση. Το σκεπτικό τους είναι, ότι ο 15^{ος} Κανόνας της Πρωτοδευτέρας κατήργησε τον 31^ο Αποστολικό, γιατί τάχα ήθελε να περιστείλει τα σχίσματα, που προκαλούνταν από την εφαρμογή του Κανόνα αυτού. Ισχυρίζονται δηλ. ότι επειδή, εξ αιτίας του 31^{ου} Κανόνα των αγίων Αποστόλων, δημιουργήθηκαν ορισμένα σχίσματα, με τον 15^ο Κανόνα της Πρωτοδευτέρας καταργήθηκε ο 31^{ος} Αποστολικός. Δηλαδή, όταν ένας νόμος η κανόνας παραβιάζεται, πρέπει ο νόμος ή ο κανόνας αυτός να καταργείται; Όχι, βέβαια!

Έχουμε εξηγήσει πιο πάνω,³⁷¹ ότι ο 15^{ος} Κανόνας της Πρωτοδευτέρας δεν καταργεί τον 31^ο Αποστολικό, αλλά τον συμπληρώνει.

Άλλωστε, αρκετά χρόνια, προ της Πρωτοδευτέρας Συνόδου, ο άγιος Σωφρόνιος, Πατριάρχης Ιεροσολύμων, που δεν υπήρχε τότε το σχίσμα μεταξύ Ιγνατίου και Φωτίου, διατύπωσε τις ίδιες ακριβώς θέσεις με τον 15^ο Κανόνα. Διακήρυξε ότι

«ει δέ τινες αποσταίεν τινος, ου δια πρόφασιν εγκλήματος, αλλά δι' αίρεσιν υπό Συνόδου η αγίων Πατέρων κατεγνωσμένην, τιμής και αποδοχής άξιοι, ως οι Ορθόδοξοι».

Η αντίθεση όσων τάχθηκαν με το Νέο ή φράγκικο ημερολόγιο, και γενικά των υποστηρικτών του Οικουμενισμού, κατά της «διακοπής της κοινωνίας» των πιστών από τον παραβάτη επίσκοπό τους, δείχνει καθαρά το πόση βαρύνουσα σημασία για την ακεραιότητα της Ορθοδοξίας, έχουν οι δύο αυτοί Ιεροί Κανόνες, ο 31^{ος} Αποστολικός και 15^{ος} της Πρωτοδευτέρας.

3. Αν τυχόν δεχθούμε την άποψη, ότι με τον 15^ο Κανόνα της Πρωτοδευτέρας καταργήθηκε ο 31^{ος} Αποστολικός, τότε οι περιπτώσεις που απομένουν για κανονική «διακοπή της κοινωνίας» εκμηδενίζονται. Είναι μόνο, όταν κηρύσσεται δημόσια μία αίρεση, που προηγουμένως έχει καταδικαστεί είτε από Συνόδους, είτε από Πατέρες.

Αυτό σημαίνει, ότι οι Ορθόδοξοι πιστοί στην Κωνσταντινούπολη, κακώς διέκοψαν την κοινωνία με τον Πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως Νεστόριο, όταν πρωτοάκουσαν να κηρύσσεται η αίρεσή του στο ναό της Αγίας Σοφίας, προτού οποιαδήποτε Σύνοδος την καταδικάσει. Αλλά και σήμερα οι πολυάριθμες αιρέσεις, που προσπαθούν να εξαπατήσουν τους Ορθοδόξους, συνήθως ποτέ δεν έχουν καταδικαστεί από Συνόδους ή Πατέρες! Αν λοιπόν ένας κληρικός προσχωρήσει σε μία απ' αυτές, θα πρέπει, σύμφωνα με το πιο πάνω σκεπτικό των οπαδών του Νέου ημερολογίου και γενικότερα των διαφόρων Οικουμενιστών, οι Ορθόδοξοι πιστοί να κοινωνούν μαζί του!

4. Εκ παραλλήλου, τα ίδια αυτά άτομα, περιορίζουν και αυτή την έννοια της «αίρεσεως». Τι κάνουν;

Ισχυρίζονται πως τάχα οι Πατέρες θεωρούν ως «αίρεση», μόνο κάθε απόκλιση από την Ορθόδοξη Πίστη και Παράδοση, που έχει προηγουμένως καταδικαστεί από Συνόδους! Ότι οι Πατέρες δεν θεωρούν ως αιρετικούς μόνον όσους έχουν καταδικασθεί από Συνόδους ή αγίους Πατέρες, φαίνεται καθαρά από όσα λέγει ο 15^{ος} Κανόνας της Πρωτοδευτέρας. Ο Κανόνας αυτός τονίζει ότι όσοι

«απομακρύνονται από την κοινωνία από τον επικεφαλής τους εξ αιτίας κάποιας αίρεσης, η οποία έχει καταδικασθεί από τις άγιες συνόδους ή τους Πατέρες... αυτοί όχι μόνο δεν θα υποβληθούν στην προβλεπόμενη από τους κανόνες ποινή, επειδή απέχουν από την «κοινωνία» με τον ονομαζόμενο επίσκοπο πριν από την συνοδική απόφαση, αλλά και θα θεωρηθούν από τους Ορθοδόξους άξιοι τιμής, που τους

³⁷¹

Βλ. σελ. 97 του παρόντος

αρμόζει. Γιατί δεν καταδίκασαν επισκόπους, αλλά ψευτοεπισκόπους και ψευτοδιδασκάλους».³⁷²

Μερικοί, μάλιστα, παρουσιάζουν ως «πατερική διδασκαλία για καταδικασμένους αιρετικούς», απόψεις των Πατέρων, που οι ίδιοι οι Πατέρες δεν φαίνεται, ότι τις συνδέουν με προηγούμενη καταδίκη. Αναφέρουμε μερικές περιπτώσεις, όπως οι ίδιοι τις εκθέτουν.

α. Ο Μέγας Αθανάσιος λέγει:

*«αγάπα πάντα άνθρωπον. Και ειρήνευε μετά πάντων, χωρίς αιρετικών. Ο γαρ αιρετικός λύκος εστί της του Χριστού ποιμήνης, και του Αντιχρίστου Πρόδρομος».*³⁷³

Πού, ο Μέγας Αθανάσιος αναφέρεται σε καταδικασμένους αιρετικούς; Ομιλεί γενικά για κάθε αιρετικό, χωρίς να κάνει διάκριση, αν έχει προηγουμένως ή όχι καταδικαστεί από Σύνοδο.

β. Ο άγιος Ιωάννης Δαμασκηνός γράφει:

«Πάση δυνάμει τοίνυν φυλαζώμεθα, μη λαμβάνειν μετάληψιν αιρετικών, μήτε διδόναι. Μη δώτε τα άγια τοις κυσίν, ο Κύριος φησί, μηδέ ρίπτετε τους μαργαρίτας τους μαργαρίτας υμών, έμπροσθεν των χοίρων, ίνα μη μέτοχοι της κακοδοξίας και της αυτών γενώμεθα κατακρίσεως».

Πού, ο άγιος Δαμασκηνός ομιλεί για καταδικασμένους αιρετικούς; Και αυτός ο άγιος ομιλεί γενικά για κάθε αιρετικό.

γ. Ο άγιος Θεόδωρος Στουδίτης διακηρύττει:

*« Η παρά των αιρετικών κοινωνία ου κοινός άρτος, αλλά φάρμακον, ου σώμα βλέπτον, αλλά ψυχήν μελαίνον και σκοτίζον».*³⁷⁴

Που, ο άγιος Θεόδωρος αναφέρει για καταδικασμένους αιρετικούς;

δ. Ο άγιος Αναστάσιος Σιναΐτης αποφαινεται:

*« Ούτε εντολών τήρησις, ορθοδοξίας απηλλαγμένη, παντελώς ονήσειεν τον άνθρωπον».*³⁷⁵

Πού, ο άγιος Αναστάσιος ομιλεί για αιρετικούς καταδικασμένους; Πουθενά!

5 Καθένας, λοιπόν, κληρικός ή λαϊκός, που αποκλίνει σε θέματα Πίστεως είναι αιρετικός, άσχετα αν προηγουμένως έχει καταδικασθεί από Σύνοδο, ή όχι!

³⁷² Πρ. Ακανθοπούλου, Κώδικας ,σ.447.

³⁷³ Μεγ. Αθανασίου, Πίστις των αγίων 318 Πατέρων ,P.G. 28, 1641 BC.

³⁷⁴ Θεοδώρου Στουδίτου, Κατήχησις ξε' Περί των αγίων εικόνων , P.G. 99,1189 C.

³⁷⁵ Αναστασίου Σιναΐτου Οδηγός,, P.G. 89,48 C.

2. Έπρεπε να δέχονται την «κοινωνία» με τους επισκόπους του Νέου

1. Όσοι δέχθηκαν την αλλαγή του ημερολογίου, όταν λένε ότι οι πιστοί στο Παλιό έφυγαν από την Εκκλησία, εννοούν ότι οι Ορθόδοξοι αυτοί αρνήθηκαν και αρνούνται να έχουν «κοινωνία» μαζί τους. Τους κατηγορούν δε, ότι αν είχαν μαζί τους «κοινωνία», **όλοι μαζί θα αγωνίζονταν να επανέλθει το Παλιό ημερολόγιο στη ζωή της Εκκλησίας.** Με άλλα λόγια, αυτοί που «φράγκεψαν», με την αποδοχή του Νέου ημερολογίου, λένε πως έπρεπε και όσοι έμειναν πιστοί στο Παλιό ημερολόγιο να «φραγκέψουν», και όλοι μαζί στη συνέχεια να αγωνισθούν για το «ξεφράγκεμά» τους!

Όσοι αρνήθηκαν να δεχθούν το Νέο ημερολόγιο, το έκαναν, γιατί έκαναν υπακοή στις αποφάσεις των Οικουμενικών και Πανορθόδοξων Συνόδων, αλλά και τις εντολές των αγίων Πατέρων.

Έτσι, η Ζ΄ Οικουμενική Σύνοδος αναθεματίζει όσους κοινωνούν «εν γνώσει» με τους καινοτόμους.³⁷⁶

Ο Μέγας Βασίλειος λέγει, ότι πρέπει να αποκόπτεται κάθε πιστός από όσους προσποιούνται ότι έχουν την ορθή πίστη και κοινωνούν με κακοδόξους. Αυτούς, λέγει, δεν πρέπει να τους ονομάζουμε καν αδελφούς.³⁷⁷

Ο άγιος Μάξιμος χαρακτηρίζει καινοτομία και την ελάχιστη παρέκκλιση.³⁷⁸

Ο άγιος Θεόδωρος Στουδίτης λέγει, ότι στους επισκόπους δεν έχει δοθεί εξουσία να παραβαίνουν τους Κανόνες, αλλά να συντονίζονται μ' αυτούς και ν' ακολουθούν τους Πατέρες.³⁷⁹

Οι αγιορείτες μοναχοί τον 13^ο αιώνα, επί ημερών του λατινόφρονα Πατριάρχη Βέκκου, στην Επιστολή την οποία έστειλαν στον αυτοκράτορα Μιχαήλ Παλαιολόγο, λένε ότι

*«μολυσμόν έχει η κοινωνία, εκ μόνου του αναφέρειν αυτόν, καν ορθόδοξος είη ο αναφέρων».*³⁸⁰

Η δε Σύνοδος της Κπόλεως του 1724 αποφάνθηκε:

« Εκείνοι οπού αποσκιρτήσωσι από την ευσέβειαν και αφήσουσι μεν τα πάτρια και ορθά της πίστεως ημών δόγματα και τας κοινάς παραδόσεις της Εκκλησίας, περιπέσωσι δε και εξολισθήσωσιν εις νεωτερισμούς και νοθεύσωσι και την της

³⁷⁶ «Τοις κοινωνούσιν εν γνώσει (τοις καινοτόμοις) ανάθεμα» MANSI 13,128

³⁷⁷ P.G. 160,101C.

³⁷⁸ «Πάσα λέξις και φωνή, μη τοις πατράσιν ειρημένη, καινοτομία προδήλως καθέστηκεν» Μαξίμου Ομολογητού, *Προς Μαρίνον*, P.G.91, 216C, 217A.

³⁷⁹ Θεοδώρου Στουδίτου, *Επιστολή Θεοκτίστω Μαγκίστρω περί οικονομίας*, P.G. 99,985C.

³⁸⁰ Θεοδώρου Στουδίτου, Βιβλίον Β΄, *Επιστολή ΣΚΑ΄*, P.G. 99, 1669A.

*ευσεβείας αλήθειαν, οι τοιούτοι ούτε πλέον είναι, ούτε ονομάζονται τη αληθεία χριστιανοί, αλλ' ως ετερόδοξοι και νεωτερισταί εκκόπτονται και χωρίζονται της εκκλησιαστικής και χριστιανικής Ολομελείας και της ιεράς μάνδρας εκβάλλονται ως πρόβατα ψωριώντα και μέλη σεσηπότα».*³⁸¹

Γι' αυτό, πολύ ορθά, ο ηγούμενος της Ιεράς Μονής Γρηγορίου Αγίου Όρους ιερομόναχος π. Γεώργιος Καψάνης, γράφει:

*«Όσοι με ταπεινώση δέχονται και υποτάσσονται στην Ιερά Παράδοση είναι άξια μέλη της Εκκλησίας. Όσοι από υπερηφάνεια την αρνούνται ή θέλουν ανθρωποκεντρικά να αλλοιώσουν τον θεανθρωπικό χαρακτήρα της εξέρχονται του σώματος της Εκκλησίας, που είναι το σώμα του Χριστού».*³⁸²

Πως είναι δυνατόν επομένως ένας συνειδητά γνήσιος Ορθόδοξος χριστιανός να έχει εκκλησιαστική «κοινωνία» με όσους οι Ιερούς Κανόνες και οι άγιοι Πατέρες απαγορεύουν να έχει τέτοια «κοινωνία»;

2. Οι Ιεροί Κανόνες και οι άγιοι Πατέρες απαγορεύουν την «κοινωνία» των πιστών με ανθρώπους, που έχουν αποκλίνει από την Ορθόδοξη Πίστη και Παράδοση. Αυτό συμβαίνει, πέραν των άλλων, γιατί πάντα υπάρχει σοβαρός κίνδυνος σιγά σιγά και ανεπαίσθητα να αλλοιωθούν και οι Ορθόδοξοι πιστοί στο φρόνημά τους από τα κακόδοξα κηρύγματα τους. Κι' αν υπάρξουν άτομα, των οποίων θα εξεγερθεί τυχόν η Ορθόδοξη συνείδηση για την προδοσία της Ορθοδοξίας, πάντα θα καθησυχάζονται να περιμένουν, για να δουν πότε θα κάνουν το επόμενο βήμα οι ηγέτες τους, οπότε τότε και μόνο θα αντιδράσουν δυναμικά!

α. Η επισήμανση του κινδύνου αυτού φαίνεται καθαρά στο παράδειγμα του βατράχου. Λένε, ότι αν ένας βάτραχος πέσει σ' ένα δοχείο με καυτό νερό, αμέσως πετάγεται έξω. Αν όμως κάποιος βάλει ένα βάτραχο σ' ένα δοχείο με κρύο νερό κι' αρχίσει να θερμαίνει το νερό σιγά σιγά, ο βάτραχος δεν φεύγει μέχρι να ψηθεί.

Το ίδιο συμβαίνει και με την αλλοίωση στο φρόνημά ενός πιστού από την αναστροφή και κοινωνία του με ανθρώπους, που είναι έξω από την Παράδοση της Ορθοδοξίας. Σιγά σιγά «ψήνεται» στην πλάνη και πεθαίνει «ενδόξως» στην κακοδοξία!

β. Παλιότερα, το 1967, ο «Ορθόδοξος Τύπος»³⁸³, έγραψε ένα ωραιότατο και πολύ διδακτικό θαλασσινό μύθο, όπως τον διηγήθηκε ο αείμνηστος Φώτης Κόντογλου, σε ιερομόναχο. Ο μύθος αυτός ταιριάζει απόλυτα για τον τρόπο που ενεργούν ορισμένοι, για να τιθασεύουν τις αντιδράσεις των πιστών, για την διάβρωση του Οικουμενισμού, στο χώρο της Ορθοδοξίας. Διαβάζουμε λοιπόν, στον «Ορθόδοξο Τύπο», για μια «χταπόδα» με το «χταποδάκι» της:

«Κάθεται η χταπόδα με το χταποδάκι στον πάτο της θάλασσας. Με την απόχη πιάνουνε το χταποδάκι και το ανεβάζουνε επάνω. Το μικρό φωνάζει στη μάνα του

- Με πιάσανε μάνα!

Εκείνη του αποκρίνεται: Μη φοβάσαι, παιδί μου!

Το χταποδάκι φωνάζει πάλι: Με βγάλανε απ' το νερό, μάνα!

- Με σβουρίζουνε, μάνα!

³⁸¹ MANSI 37, 209.

³⁸² Χριστιανική (7.6.2001)., σελ.5.

³⁸³ Ορθόδοξος Τύπος, (Σεπτέμβριος 1967), σ. 1

- Μη φοβάσαι, παιδί μου!
- Με βράζουνε στο τσουκάλι!
- Μη φοβάσαι!
- Με τρώνε, με μασάνε!
- Μη φοβάσαι, παιδί μου!
- Με καταπίνουνε!
- Μη φοβάσαι!
- Πίνουνε κρασί, μάνα!
- Αχ! Σ' έχασα, παιδί μου!

Ο μύθος θέλει να πει, λέει το δημοσίευμα του “Ορθοδόξου Τύπου”, ότι όλα τα σκληρά παιδέματα, που κάνανε στο χταποδάκι, δεν ήτανε για θάνατο. Μήτε το πιάσιμο, μήτε το σγούρισμα, μήτε το μαχαίρι, μήτε το βράσιμο, μήτε το μάσημα. Μα, σαν άκουσε η μάνα του, πως πίνανε κρασί εκείνοι που το φάγανε για να χωνέψουνε, φώναξε «σ' έχασα, παιδί μου!». Το κρασί, που φαίνεται το πιο ήμερο πράγμα μπροστά στο μαχαίρι και στο μάσημα, στο βάθος είναι για το χταπόδι ο πιο μεγάλος εχθρός.

Έτσι και για μας τους Έλληνες. Ο πιο μεγάλος εχθρός είναι....για τη θρησκεία μας ο Οικουμενισμός»!

γ. Όσοι αντέδρασαν το 1924 στην αλλαγή του ημερολογίου, αν κοινωνούσαν με τους καινοτόμους, όχι μόνο δεν θα επανέφεραν το Παλιό ημερολόγιο, αλλά θα «φράγκευαν» και αυτοί!

3. Δεν έπρεπε να αποκηρύξουν ολόκληρη Εκκλησία

1. Εντύπωση προκαλεί η κατηγορία αυτή των Νεοημερολογιτών. Λένε ότι έπρεπε να παραμείνουν ενωμένοι με τους Νεοημερολογίτες, επειδή οι άλλες Ορθόδοξες Εκκλησίες είχαν και έχουν «κοινωνία» με την Εκκλησία του Νέου.

Για να στηρίξουν την κατηγορία τους αυτή, επικαλούνται τον ισχυρισμό, ότι η Εκκλησία της Ρώμης, μολονότι δίδασκε κακοδοξίες, ήταν ζωντανή Εκκλησία, μέχρι το 1054, που αποσχίστηκε!

Ισχυρίζονται ακόμα ορισμένοι ³⁸⁴ ότι **μια τοπική Εκκλησία είναι ζωντανή Εκκλησία, ακόμη κι' αν διδάσκει αιρέσεις. Αρκεί μόνο να έχει «κοινωνία» με τις άλλες τοπικές Εκκλησίες!**

Τι έχει να παρατηρήσει κάποιος στους πιο πάνω ισχυρισμούς ;

2. Όσοι υποστηρίζουν τα παραπάνω ξεκινούν από εσφαλμένες βάσεις. Έτσι, καταλήγουν σε επικίνδυνα συμπεράσματα, ικανά να τινάξουν στον αέρα το οικοδόμημα της Ορθοδοξίας!

Οι εσφαλμένες βάσεις είναι δύο. Πρώτον, η Εκκλησία της Ρώμης δεν αποσχίστηκε το 1054, όπως ανιστόρητα υποστηρίζουν πολλοί. Και, δεύτερον,

³⁸⁴

βλ. Αρχιμ. Επιφανίου Θεοδοροπούλου, *Τα δύο άκρα*, σ 147

δεν δίδασκε ποτέ κακοδοξίες, μέχρι που αποσχίστηκε. Όλα αυτά τα εξετάσαμε ήδη.

Επομένως, καταρρέει από μόνη της η κατηγορία αυτή. Και θα μπορούσαμε εδώ, να κλείσουμε τη συζήτησή της.

3. Όμως, θα κάνουμε μια υπόθεση. Έτσι, θα φανεί πόσο εσφαλμένη είναι η εκκλησιολογία αυτή, που ακολουθούν όσοι υποστηρίζουν την πιο πάνω κατηγορία. Θα δεχθούμε προς στιγμή, αυτό που λένε οι οπαδοί του Νέου Ημερολογίου. Ότι, δηλαδή, το σχίσμα έγινε δήθεν το 1054 και ότι η Εκκλησία της Ρώμης δίδασκε μέχρι τότε κακοδοξίες και αιρέσεις!

Είναι δυνατό ποτέ, κι' αν ακόμη ήταν έτσι τα πράγματα, να ήταν ζωντανή και πραγματική μια τέτοια τοπική Εκκλησία, μόνο και μόνο επειδή, όπως υποθέσαμε, ότι είχαν «κοινωνία» μαζί της οι άλλες τοπικές Ορθόδοξες Εκκλησίες ; Η απάντηση, που είναι υποχρεωμένος να δώσει ένας ειλικρινής Ορθόδοξος, είναι αρνητική! Εξηγούμε τους λόγους:

α. Η Εκκλησία είναι απόλυτα συνδεδεμένη με την αλήθεια. Η κεφαλή της, ο Χριστός, είναι η αλήθεια, όπως το είπε ο ίδιος: « Εγώ ειμί η ζωή, η οδός και η αλήθεια». ³⁸⁵ Και το Άγιο Πνεύμα, που ζωογονεί και καθοδηγεί την Εκκλησία, είναι «το πνεύμα της αληθείας». ³⁸⁶ Αυτό το άγιο Πνεύμα υποσχέθηκε ο Χριστός στους μαθητές Του, την πρώτη εκείνη Εκκλησία, που θα τους οδηγούσε «εις πάσαν την αλήθειαν». ³⁸⁷ Γι' αυτό, ο Ευαγγελιστής Ιωάννης, κάνει διάκριση μεταξύ της αλήθειας και της πλάνης, όταν γράφει:

«ημείς εκ του Θεού εσμέν. Ο γινώσκων τον Θεόν ακούει ημών. Ος ουκ έστιν εκ του Θεού ουκ ακούει ημών. Εκ τούτου γινώσκομεν το Πνεύμα της αληθείας και το πνεύμα της πλάνης». ³⁸⁸

Ο Ευαγγελιστής δηλαδή τονίζει, ότι στην Εκκλησία υπάρχει το άγιο Πνεύμα, που διδάσκει την αλήθεια, με το οποίο ο πιστός, όταν ακούει τα λόγια της, γνωρίζει το Θεό, σε αντίθεση με τα λόγια, που διδάσκει το «πνεύμα της πλάνης», που είναι ο διάβολος, ο «πατέρας του ψεύδους». ³⁸⁹ Γι' αυτό η πλάνη είναι έξω από την Εκκλησία. Η ορθή πίστη, η Ορθόδοξη πίστη, είναι η αλήθεια. Η κακοδοξία και η αίρεση είναι η πλάνη.

Το τονίζουμε αυτό, γιατί ακούγεται πολλές φορές ένα ψευδεπίγραφο κήρυγμα, εξ ίσου επικίνδυνο. Σύμφωνα μ' αυτό, αρκεί κάποιος « να είναι με την Εκκλησία κι' ας πλανάται μαζί της, παρά να είναι έξω από την Εκκλησία και να ορθοτομεί την αλήθεια»!

Ισχυρίζονται μάλιστα, ότι τα λόγια αυτά είναι του αγίου Ιωάννου του Χρυσοστόμου! Κανένας όμως ποτέ δεν θέλησε να υποδείξει που λέει αυτά τα λόγια ο άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος. **Αμφιβάλλουμε πολύ, αν λέει κάτι τέτοια ο άγιος!** Άλλωστε, όσο και αν ψάξαμε στα συγγράμματά του, δεν μπορέσαμε να εντοπίσουμε αυτά τα λόγια, αν πράγματι τα είπε.

Η Εκκλησία είναι «στύλος και εδραίωμα της αληθείας» ³⁹⁰ και όχι εστία πλάνης! Εκκλησία στην οποία **υπάρχει πλάνη, δεν είναι Εκκλησία του Χριστού!**

³⁸⁵ Ιω. 14, 6.

³⁸⁶ Ιω. 14, 17 . 15,16 και 16, 13. Επίσης, Α' Ιω. 5, 6.

³⁸⁷ Ιω. 16, 13

³⁸⁸ Α' Ιω. 4, 6.

³⁸⁹ Ιω. 8, 44

³⁹⁰ Α' Τιμ. 3, 15.

Είναι «παρασυναγωγή του διαβόλου», από την οποία πρέπει να φεύγει ο πιστός, αν θέλει να σώσει την ψυχή του και να μη κολασθεί αιώνια!

Δεν νοείται λοιπόν η Εκκλησία, έξω από την αλήθεια. Δεν μπορεί να νοηθεί στην πλάνη, που είναι η κακοδοξία, η αίρεση. Το φως δεν μπορεί ταυτόχρονα να συνυπάρχει με το σκοτάδι. Έτσι δεν μπορεί να συνυπάρχει ταυτόχρονα η Εκκλησία, που είναι η αλήθεια, με την πλάνη, που είναι το ψέμα!

Επομένως, καταρρέει ο ισχυρισμός των ηγετών του Νέου Ημερολογίου, ότι δήθεν ήταν ζωντανή και πραγματική Εκκλησία της Ρώμης προ του 1054, καίτοι δίδασκε επί τρεις αιώνες προηγουμένως κακοδοξίες και αιρέσεις!

Το «κριτήριο αυτό της αλήθειας» είναι το θεμελιωδέστερο αξίωμα της Ορθόδοξης Εκκλησίας. Είναι η σπουδαιότερη βασική αρχή και διδασκαλία της, υπέρ της οποίας αγωνίστηκαν οι άγιοι Πατέρες και πολλοί άγιοι θυσίασαν τη ζωή τους. Αυτή τη διδαχή μας άφησαν, ως παρακαταθήκη.

β. Υπάρχει και μια δεύτερη σημαντική αρχή στην Εκκλησία. Είναι «η κοινωνία», που πρέπει να υπάρχει μεταξύ των τοπικών Εκκλησιών.

Οι τοπικές Ορθόδοξες Εκκλησίες είναι πολλές. Με την «κοινωνία», που υπάρχει μεταξύ τους, εξασφαλίζεται η ενότητά τους σε ένα σώμα, στο σώμα Χριστού. Η «κοινωνία» όμως μεταξύ των Ορθόδοξων Εκκλησιών, για να λειτουργεί σωστά, προϋποθέτει δύο πράγματα.

Πρώτα πρώτα, να μην έχει μία Εκκλησία καμία «κοινωνία» με αιρετική Εκκλησία. Και, ύστερα, να μην έχει «κοινωνία», ούτε με άλλη Ορθόδοξη Εκκλησία, που διατηρεί «κοινωνία» με Εκκλησία αιρετική! Αυτά είναι ξεκαθαρισμένα πράγματα στην Ορθόδοξη Εκκλησία.

Όσο βασική και αν είναι η αρχή αυτή της «κοινωνίας» μεταξύ των τοπικών Εκκλησιών, δεν μπορεί όμως να υποκαταστήσει ποτέ την πρώτη αρχή, το κριτήριο της «αλήθειας», που πρέπει απαραίτητα να υπάρχει σε κάθε Εκκλησία. Αν, έστω, μία μόνο τοπική Εκκλησία απολέσει την «αλήθεια» της πίστεως, τότε με την δεύτερη αρχή, την αρχή της «κοινωνίας» μπορεί να βρεθούν όλες οι λεγόμενες τοπικές Ορθόδοξες Εκκλησίες, ως συγκοινωνούντα δοχεία, στην πλάνη!

Για το λόγο αυτό έχει υποχρέωση κάθε πιστός, να διακόπτει «κοινωνία» από μια αιρετική Εκκλησία, ή Εκκλησία που «κοινωνεί» με αιρετική Εκκλησία, γιατί αυτή είναι στην πραγματικότητα «ψευδεκκλησία»! Σε μια τέτοια περίπτωση, η αρχή της «κοινωνίας» είναι δυνατό ν' αποτελέσει το όχημα, με το οποίο ένας πιστός μπορεί να βρεθεί στην πλάνη και την απώλεια. Αυτός άλλωστε ήταν και ο λόγος που οι Ορθόδοξοι έπαυαν την «κοινωνία» με την Ρώμη, κάθε φορά που ένας Φραγκόφιλος καταλάμβανε τον παπικό θρόνο, με τελευταία φορά το 1009, που έγινε το οριστικό σχίσμα.

4. Το να πέσει μια τοπική Εκκλησία στην πλάνη δεν είναι σπάνιο. Επίσης, μία Εκκλησία, που έπεσε στην αίρεση, το να συμπαρασύρει με την «κοινωνία», και τις άλλες Ορθόδοξες Εκκλησίες στην πλάνη, δεν είναι αδύνατο. Έχει συμβεί το φαινόμενο αυτό στην Εκκλησία. Συνέβη στη περίπτωση του αγίου Μαξίμου του Ομολογητή (580 - 662). Αυτός, με τον μαθητή του Αναστάσιο και έναν άλλο Αναστάσιο, αποκρισάριο του πάπα Ρώμης, είχαν διακόψει «κοινωνία» με όλα τα Πατριαρχεία, λόγω της αιρέσεως του μονοθελητισμού! Το σαθρό επιχείρημα των αιρετικών της εποχής εκείνης, το έτος 655, εναντίον του αγίου Μαξίμου, ήταν αυτό που λένε και σήμερα οι επιφανείς ηγέτες του Νέου Ημερολογίου στους πιστούς του Παληού:

-Με ποία Ορθόδοξη Εκκλησία έχετε κοινωνία; Και εφόσον δεν έχετε με καμία, άρα είστε εκτός Εκκλησίας!

Όσοι εξακολουθούν να λένε τ' ανωτέρω **δεν μπορούν ποτέ να φανταστούν, ότι στην Εκκλησία δεν ανήκουν όσοι δεν είναι Ορθόδοξοι, αλλά και από τους λεγόμενους Ορθοδόξους όσοι «κοινωνούν» με αιρετικούς!** Γι' αυτό ο άγιος Μάξιμος, με τον μαθητή του Αναστάσιο και τον άλλο Αναστάσιο, τον αποκρισάριο, αρνήθηκαν κάθε «κοινωνία» με όλα τα Πατριαρχεία, που είχαν υποκύψει στην κακοδοξία του μονοθελητισμού και μονοενεργητισμού!

Αξίζει τον κόπο να δούμε πως περιγράφει τα γεγονότα αυτά ο βιογράφος του αγίου Μαξίμου:

« ...έρχονται σ' αυτόν (τον άγιο Μάξιμο) άλλοι...που τους είχε στείλει ο (αιρετικός) πατριάρχης και του λένε:

- Εσύ σε ποια εκκλησία ανήκεις; Του Βυζαντίου (= ΚΠόλεως), της Ρώμης, της Αντιόχειας, της Αλεξάνδρειας, των Ιεροσολύμων; Ορίστε, όλες αυτές και μαζί και οι επαρχίες τους ενώθηκαν (εννοούν ότι ενώθηκαν με «κοινωνία» με την αιρετική τότε ΚΠολη). Αν είσαι, λοιπόν, και εσύ της Καθολικής (= Ορθόδοξης) Εκκλησίας, ενώσου, μήπως ανοίγοντας νέα, διαφορετική οδό στη ζωή, πάθεις εκείνα που δεν περιμένεις.

Σ' αυτούς ο μακάριος επίκαιρα και συνετά αποκρίνεται

- Καθολική Εκκλησία είπε ο Κύριος ότι είναι η ορθή και σωτήρια ομολογία της πίστεως. Γι' αυτό και μακάρισε τον Πέτρο, που ομολόγησε καλά, πάνω στο οποίο διακήρυξε ο Θεός των όλων ότι θα οικοδομήσει αυτή την Εκκλησία...»³⁹¹

Ο άγιος Μάξιμος αρνήθηκε «κοινωνία» με όλα τα Πατριαρχεία.³⁹² Αναθεματίστηκε, κακοποιήθηκε, εξορίστηκε! Του έκοψαν μάλιστα το χέρι και τη γλώσσα να μη διδάσκει την Ορθοδοξία! Για τους αγώνες του αυτούς τον μακάρισε η Στ' Οικουμενική Σύνοδος και τον μακαρίζει μέχρι σήμερα η Ορθοδοξία.

Τρία άτομα, ο Μάξιμος και οι δύο Αναστάσιοι, ήταν τότε η Εκκλησία του Χριστού! Ίσως, να υπήρχαν κι' άλλοι, άγνωστοι σε μας. Η Εκκλησία του Χριστού δεν προσδιορίζεται από τον μεγάλο αριθμό των μελών της. Οι άγιοι Πατέρες διδάσκουν, ότι και τρεις πιστοί, είναι δυνατό, να είναι η Εκκλησία. Ο άγιος Θεόδωρος Στουδίτης λέγει:

«(Η Εκκλησία) και εν τρισίν Ορθοδόξοις οριζομένη, κατά τους αγίους»³⁹³

Στην Εκκλησία του Χριστού, όπως είπαμε πιο πάνω, ανήκουν όσοι έχουν την αλήθεια της πίστεως και δεν κοινωνούν με αιρετικούς. Γι' αυτό και ο άγιος Γρηγόριος Παλαμάς τονίζει:

« Και γαρ οι της του Χριστού εκκλησίας της αληθείας εισί και οι μη της αληθείας όντε, ουδέ της του Χριστού εκκλησίας εισί»³⁹⁴

Επομένως, δεν ευσταθεί ο ισχυρισμός των ηγετών του Νέου ημερολογίου ότι ήταν ζωντανή και πραγματική η Εκκλησία του παπισμού προ του 1054, μολονότι κήρυττε κακοδοξίες, επειδή δήθεν είχαν «κοινωνία» με τις άλλες Ορθόδοξες Εκκλησίες! Για το λόγο αυτό, η κατηγορία τους, ότι οι πιστοί του Παληού

³⁹¹ Μαξίμου του Ομολογητού, *Φιλοκαλία* ΕΠΕ τόμ. 15Γ', σ. 315

³⁹² Μαξίμου του Ομολογητού, *Φιλοκαλία* ΕΠΕ τόμ. 15Γ', σ. 105

³⁹³ Θεοδώρου Στουδίτου, Βιβλίον Α', *Επιστολή Μ'*, P.G. 99, 1049B

³⁹⁴ Γρηγ. Παλαμά, ΕΠΕ, τομ. 3, σ.608.

Ημερολογίου έπρεπε να έχουν «κοινωνία» με τους οπαδούς του Νέου Ημερολογίου, για να είναι εντός Εκκλησίας, είναι αβάσιμη και κακόδοξη.

4. Οι Παρατάξεις των Παλαιοημερολογιτών

1. Μια κατηγορία που απευθύνουν όσοι δέχτηκαν το Φράγκικο Ημερολόγιο, σε βάρος όσων έμειναν πιστοί σ' αυτό το 1924, είναι το ότι **η Εκκλησία τους είναι διηρημένη σε πολλές Παρατάξεις και φατρίες!**

Η κατηγορία αυτή υπονοεί, ότι οι Παλαιοημερολογίτες δεν αποτελούν την Μία Αγία Καθολική και Αποστολική Εκκλησία του Χριστού. Αυτό οδηγεί κατ' ανάγκη στην αποδοχή, ότι οι Νεοημερολογίτες είναι πλέον η Εκκλησία!

Ο πολυκερματισμός αυτός, δίνει σ' ορισμένους το πρόσχημα να συμπεραίνουν ότι «οι Παλαιοημερολογίτες, επειδή φύγανε απ' την Εκκλησία, γίνανε χίλια κομμάτια»! Άλλοι, να λένε: «Ναι, το Παλιό είναι το σωστό, αλλά, σε ποια απ' τις τόσες Παρατάξεις τους να πάμε;»

2. Οι Παλαιοημερολογίτες αρνούνται ότι η κατηγορία αυτή των Νεοημερολογιτών λέει όλη την αλήθεια. Αυτό που είναι αλήθεια είναι, **ότι όλοι οι Παλαιοημερολογίτες δεν είναι μέλη της Εκκλησίας**. Ορισμένοι αποκόπηκαν. Ίδρυσαν δικές τους «εκκλησίες», τις λεγόμενες Παρατάξεις. Η Εκκλησία όμως, στο χώρο των Παλαιοημερολογιτών, ποτέ δεν έπαυσε να υπάρχει, επειδή ορισμένοι αποκόπηκαν απ' αυτή και δημιούργησαν σχίσματα, όπως τις λεγόμενες Παρατάξεις και φατρίες.

α. **Σχίσματα υπήρχαν στην Εκκλησία και προ του 1924, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι κινδύνευσε ποτέ να χαθεί η Εκκλησία.** Το ότι υπήρχαν πάντοτε σχίσματα και διαιρέσεις στην Εκκλησία, αυτό δεν σημαίνει ότι είναι επιτρεπτό να γίνονται και σήμερα. Ο Κύριος στην Αρχιερατική Προσευχή Του, λίγο πριν τη σταυρική Του θυσία, παρακάλεσε τον Πατέρα Του οι Μαθητές Του, αλλά και όσοι επρόκειτο να πιστεύσουν σ' Αυτόν, **να «ώσιν εν»!** Είπε χαρακτηριστικά:

« Ου περί τούτων δε ερωτώ (= παρακαλώ) μόνον, αλλά και περί των πιστευόντων δια του λόγου αυτών εις εμέ, ίνα πάντες εν ώσι, καθώς συ πάτερ, εν εμοί, καγώ εν σοι, ίνα και αυτοί εν ημίν ώσιν, ίνα ο κόσμος πιστεύση ότι συ με απέστειλας»³⁹⁵

β. Τα λόγια αυτά του Κυρίου φανερώνουν:

Πρώτον, πως θέλει ο Κύριος την **ενότητα των πιστών**. Την ενότητα αυτή την εννοεί ως **ένωση του κάθε χριστιανού με τον Εαυτό Του**. Η ένωση αυτή λέγεται μέθεξη Θεού. Η ένωση ή μέθεξή μας με το Θεό γίνεται, με το να φθάσει ο άνθρωπος στη θέωση, οπότε βλέπει την άκτιστη δόξα του Θεού. Όσοι φθάνουν σ' αυτή την κατάσταση της «θεωρίας» του Θεού, **αυτοί και μόνο είναι και μεταξύ τους ενωμένοι**, λόγω της κοινής θεοτικής εμπειρίας τους. Αυτοί είναι η Εκκλησία, κατά τους Πατέρες! Αυτή την ενότητα ζητάει από τους χριστιανούς ο Κύριος.

³⁹⁵

Ιω. ιζ' 20-21.

Και, δεύτερον, είναι απαραίτητο να υπάρχει η ενότητα αυτή, λέγει ο Κύριος στην προσευχή Του προς τον Πατέρα Του, «**ίνα ο κόσμος πιστεύση ότι συ με απέστειλας**»! Βλέπουμε δηλαδή ότι το καλύτερο κήρυγμα, για να πιστεύση ο κόσμος στο Χριστό, είναι το να υπάρχει ενότητα στην Εκκλησία. Όταν οι άνθρωποι βλέπουν την Εκκλησία να σπαράσσεται από διενέξεις και σχίσματα, δεν πιστεύουν και δεν γίνονται μέλη της.

Η Εκκλησία, που το 1924 δεν δέχτηκε την αλλαγή του Ημερολογίου, όσο ήταν ενωμένη, αυξάνονταν με καταπληκτικούς ρυθμούς. Είχε φθάσει ν' αριθμεί περίπου οκτακόσιες ενορίες.³⁹⁶

Η αύξηση αυτή της Εκκλησίας των Παλαιοημερολογιτών δημιούργησε τεράστια προβλήματα στους επισκόπους του Νέου Ημερολογίου, οι οποίοι ζητούσαν μέτρα από την Πολιτεία για τον περιορισμό τους. Ο Χριστόδουλος Παρασκευαΐδης, Αρχιεπίσκοπος Αθηνών, στη διατριβή του για το «Παλαιοημερολογητικό ζήτημα» γράφει σχετικά:

«Η κατάσταση του παλαιοημερολογιτισμού εν έτει 1934 ενεφανίζετο λίαν σοβαρά. Ικανόν μέτρον του σοβούντος κινδύνου παρέχουσιν αι κατά την εποχήν ταύτην αναπτυχθείσαι παράνομοι και αντικανονικάί των παλαιοημερολογιτών δραστηριότητες.

Ούτω, λόγω ενσκήψεως παλαιοημερολογιτικών στοιχείων εν τη **Μητροπόλει Νευροκοπίου**, συμμαχησάντων μετά των αυτόθι Βουλγαροφώνων ο οικείος Ιεράρχης εδήλωνε κατά την συνεδρίαν της ΔΙΣ (= Διαρκούς Ιεράς Συνόδου) της 22.11. 1934 ότι

“ Η Επαρχία αυτού αυτοδιαλύεται, μη απομεινάντων, ει μη περί τας 2.000 προσφύγων πιστών της επικρατούσης Εκκλησίας εν αυτή” και εξήτησε την κατάργησιν αυτής.

Έτερος Ιεράρχης, ο **Καρυστίας Παντελεήμων** ηπέιλησεν παραίτησιν, εάν δεν ανεχαιτίζετο το κύμα του παλαιοημερολογιτισμού. Ιερείς τινές δι' αιτήσεων αυτών υποβαλλομένων προς την Ιεράν Σύνοδον, εδήλουν ότι προσχωρούσι εις τον παλαιοημερολογιτισμόν και παύουσι ν' αναγνωρίζουσι ταύτην ως ανωτάτην αρχήν της Εκκλησίας.

Έτερος Ιεράρχης διεμαρτύρετο δια την αυθαίρετον υπό παλαιοημερολογίτου ιερέως τέλεσιν γάμων, άνευ αδείας αυτού εν τη Επαρχία του και εδήλου ότι “εάν δεν ληφθή σχετική μέριμνα θα αναγκασθή να επαναφέρη το παλαιόν ημερολόγιον εν τη Επαρχία αυτού προς καθησύχασιν των συνειδήσεων των χριστιανών...”

“Ήδη η Εκκλησία ευρισκομένη αφ' ενός μεν προ της πολιτειακής αβελτηρίας, αφ' ετέρου δε προ του κινδύνου εν καιρώ “νεοημερολογιακής μειονότητος”, εις ην περίπτωσιν θα αντιμετώπιζετο τυχόν επάνοδος εις το παλαιόν ημερολόγιον, εκαλείτο να αντιμετώπιση μόνη την κατάστασιν, ήτις εξελίσσετο ασφαλώς εις δημιουργίαν επικινδύνου ρήγματος»³⁹⁷

Μετά το πρώτο σχίσμα, που έγινε το 1937, το ενδιαφέρον των ανθρώπων για την Εκκλησία άρχισε να μειώνεται σταδιακά, μολονότι θ' ανέμενε κανείς να συμβεί το αντίθετο απ' την εξάπλωση του Οικουμενισμού³⁹⁸!

3. Τόσο το Ευαγγέλιο, όσο και οι άγιοι Πατέρες καταδικάζουν αυστηρότατα τις διασπάσεις των πιστών απ' την Εκκλησία.

³⁹⁶ Σταύρου Καραμήτσου – Γαμβρούλια, *Η αγωνία εν τω κήπω της Γεθσημανή*, Αθήναι 1999².

³⁹⁷ Χριστ. Παρασκευαΐδη, *Το Ημερολογιακόν ...* σελ. 228- 230.

³⁹⁸ Πού πρέπει ν' αποδοθεί η αντίστροφη αυτή εξέλιξη του Παλαιοημερολογιτισμού τα επόμενα του 1934 χρόνων; Μάλλον, πρέπει ν' αποδοθεί στη διεΐσδυση στο χώρο της Εκκλησίας των Παλαιοημερολογιτών ανθρώπων εγκαθήμενων του Νέου Ημερολογίου.

α. Στην πρωτοχριστιανική Εκκλησία της Κορίνθου οι πιστοί είχαν χωριστεί σε φατρίες Ο Απ. Παύλος τους γράφει:

« εδηλώθη μοι περί υμών, ότι έριδες εν υμίν εισί. Λέγω δε τούτο, ότι έκαστος υμών λέγει. Εγώ μεν ειμί Παύλου, εγώ δε Απολλώ, εγώ δε Κηφά, εγώ δε Χριστού. Μεμέρισται ο Χριστός;»³⁹⁹

β. Οι αιρέσεις και τα σχίσματα, αμέσως μετά την Πεντηκοστή άρχισαν ν' αποσπούν μέλη της Εκκλησίας και να τα οδηγούν σε ξεχωριστές κοινότητες. Οι διασπάσεις και διαιρέσεις αυτές συνεχίστηκαν και μέχρι το 1924, αλλά και μέχρι σήμερα! Έτσι προέκυψαν οι «εκκλησίες» των Λατίνων, των Προτεσταντών, των Αγγλικανών, των Μονοφυσιτών, των Νεστοριανών, των Αρειανών, κ.ο.κ.

Εάν, λοιπόν, οι διασπάσεις των μελών της Εκκλησίας, που έγιναν μέχρι το 1924, δεν εξαφάνισαν την Εκκλησία του Χριστού, την Μία Αγία Καθολική και Αποστολική, κατά τον ίδιο τρόπο δεν έπαυσε να υπάρχει η Εκκλησία και μετά το 1924, παρότι ορισμένοι πιστοί, που ακολουθούν το Παλαιό Ημερολόγιο, δυστυχώς, αποσπάστηκαν από τη Μία Εκκλησία (του Παλαιού Ημερολογίου) και προσχώρησαν σε τέσσερες Παρατάξεις κι ορισμένες άλλες ολιγάριθμες φατρίες, που υπάρχουν! **Η Εκκλησία του Χριστού και όταν διαιρείται, παραμένει Μία!**

γ. **Πρώτος αποκόπηκε ο Ιούδας** από τον χορό των Αποστόλων, που ήταν την εποχή του Χριστού η Εκκλησία. Ύστερα αποκόπηκαν οι αιρετικοί και οι σχισματικοί, που υπάρχουν και σήμερα. Είναι δυνατόν ποτέ, να καταλογίσουμε ευθύνες στο Χριστό για την αποκοπή του Ιούδα απ' τον κύκλο των Αποστόλων; Είναι ακόμα επιτρεπτό να δεχτούμε, ότι ευθύνεται η Εκκλησία, για το ότι στην ιστορία της δημιουργήθηκαν τόσες αιρετικές ή σχισματικές καταστάσεις, που αυτοαποκλήθηκαν «εκκλησίες»; Άλλο τόσο μπορούμε να λέμε, ότι φταίει η Εκκλησία και μετά το 1924, γιατί μερικά μέλη της αποκόπηκαν και δημιούργησαν τις Παλαιοημερολογίτικες Παρατάξεις!

δ. Δεν υπάρχει αμφιβολία, ότι πίσω από κάθε αποκοπή πιστών απ' την Εκκλησία, ή δημιουργία κάποιου υποκατάστατου αυτής, είναι ο διάβολος. Τίποτε άλλο δεν μισεί περισσότερο ο διάβολος από την Εκκλησία! Για το λόγο αυτό, κάνει το παν ν' απομακρύνει κάθε πιστό απ' αυτή. Για μεγαλύτερη μάλιστα επιτυχία του στόχου του εφείρε τη δημιουργία αυτών των υποκατάστατων της Εκκλησίας, που είναι οι «ψευδεκκλησίες». Στην πραγματικότητα όμως είναι «συναγωγές του σατανά»⁴⁰⁰!

Ο Ιούδας, προτού αποκοπεί απ' το χορό των αγίων Αποστόλων, λέγει η Αγία Γραφή, «**εισήλθε σ' αυτόν ο σατανάς.**»⁴⁰¹ Γι' αυτόν, είπε ο Κύριος, ότι θα ήταν πιο συμφέρον να μην είχε ποτέ γεννηθεί.⁴⁰² Ο Ιούδας όμως, κατά την Μέλλουσα Κρίση, μάλλον θα έχει μικρότερη τιμωρία, από όση θα έχουν εκείνοι που αποκόπτονται απ' την Εκκλησία και ιδρύουν δικές τους «ψευδεκκλησίες»! Αυτός τουλάχιστον, δεν ίδρυσε δική του «εκκλησία»! Ούτε έκανε τον «απόστολο», μετά την αποστασία και προδοσία του! **Μόνο μεταμελήθηκε. Αλλά, δεν μετανόησε.** Γι' αυτό και απαγχονίστηκε! Στην άλλη ζωή, όσοι αποσχίζονται απ' την Εκκλησία, ίσως να είναι μεταμελημένοι, που δεν μιμήθηκαν τον Ιούδα και δεν απαγχονίστηκαν, αντί να ιδρύσουν δικές τους «εκκλησίες»!

³⁹⁹ Α' Κορ. Α' 11 – 13.

⁴⁰⁰ Αποκ. β' 9. γ' 9.

⁴⁰¹ Λουκ. κβ' 3

⁴⁰² Μάρκ ιδ' 21.

4. Οι αιρέσεις, επειδή προκαλούν διαφορές στην πίστη, μπορούν ν' αποτελέσουν κάποιο πρόσχημα για την δημιουργία «ψευδεκκλησιών».

Δεν έχουν όμως κανένα πρόσχημα, όσοι δεν έχουν διαφορές στην πίστη και ιδρύουν δικές τους «εκκλησίες»! Τέτοιοι είναι όσοι ίδρυσαν τις λεγόμενες Παρατάξεις στο χώρο του Παλαιού Ημερολογίου. **Αυτοί είναι σχισματικοί!**

Ο άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος επισημαίνει τις βαριές ευθύνες που έχουν, όσοι αποσχίζονται απ' την Εκκλησία και δημιουργούν ή προσχωρούν σε «ψευδεκκλησίες» αιρετικών, ή σχισματικών. Τίποτε, λέγει δεν παροξύνει τόσο το Θεό, όσο το να διαιρεθεί η Εκκλησία! Γι' αυτό, συνεχίζει, **ούτε αίμα μαρτυρίου μπορεί να εξαλείψει την αμαρτία του σχίσματος**. Γιατί, κι' αν ακόμα έχουμε πράξει άπειρα καλά, λέγει, δεν θα καταδικαστούμε λιγότερο από αυτούς που διαμέλισαν το σώμα του Χριστού, όταν διαιρούμε το εκκλησιαστικό πλήρωμα⁴⁰³. Συνεχίζοντας λέγει, ότι το να δημιουργήσει κάποιος σχίσμα στην Εκκλησία, δεν είναι μικρότερο κακό από το να πέσει σε αίρεση!⁴⁰⁴ Και φέρει ως παράδειγμα κάποιον που υπηρετεί υπό τις διαταγές επίγειου βασιλιά. Αν αυτό το άτομο, λέγει, κατακρεουργήσει το βασιλιά του, ξεσχίζοντας τα μέλη του σώματός του, δεν θα του άξιζε η πιο μεγάλη καταδίκη; Και, καταλήγοντας, διερωτάται, ότι εκείνος που σφάζει και διαμελίζει τον Χριστό, ποιας κολάσεως είναι άξιος,⁴⁰⁵

5. Είναι φανερό, λοιπόν, ότι παράλληλα προς την Εκκλησία υπάρχουν στο Παλαιό Ημερολόγιο οι Παρατάξεις κι' οι φατρίες. Ποια όμως είναι η Εκκλησία ανάμεσα σ' αυτές τις καταστάσεις;

Είναι η Μία Αγία Καθολική και Αποστολική Εκκλησία, που υπήρχε πάντα και υπάρχει μέχρι σήμερα. Είναι η Εκκλησία απ' την οποία αποκόπηκαν οι αιρετικές «εκκλησίες», όπως είναι η παπική! Είναι η Εκκλησία απ' την οποία αποκόπηκαν οι Παρατάξεις ορισμένων Παλαιοημερολογιτών»!

Ποιοί είναι αυτοί οι Παλαιοημερολογίτες; Όσοι, κάποια στιγμή απέκοψαν τον αυτό τους από το σώμα της Εκκλησίας, χωρίς να υπάρχουν κανονικοί λόγοι. Αυτοί κατέφυγαν στην ίδρυση των Παρατάξεων, ή χειροτονήθηκαν από καθηρημένους!

6. Ως προς το δίλημμα, που προβάλλουν ορισμένοι οπαδοί του Νέου, ότι θα επέστρεφαν στο Παλαιό, αλλά δεν ξέρουν που είναι η Μία Αγία Καθολική και Αποστολική Εκκλησία, οι Παλαιοημερολογίτες **το θεωρούν ψευδοδίλημμα!**

Θεωρούν ότι είναι μία πρόφαση, για να εξακολουθήσουν να παραμένουν στην κατάσταση που είναι βολεμένοι! Αν πίστευαν, ότι βρίσκονται σε λάθος χώρο

⁴⁰³ « ουδέν ούτω παροξύνει τον Θεόν, ως το Εκκλησίαν διαιρεθῆναι. Καν μύρια ὠμεν εργασάμενοι καλά, τῶν το σώμα αὐτοῦ διατεμόντων οὐκ ἐλάττονα δώσομεν δίκην, οἱ το πλήρωμα κατατέμνοντες το εκκλησιαστικόν... Οὐδέ μαρτυρίου αἷμα ταύτην δύνασθαι εξαλείφειν τὴν αμαρτίαν» (Ιω. Χρυσοστόμου, *Λόγος ΙΑ' εἰς Ἐφεσ.* P.G. 62, 85)

⁴⁰⁴ « του εἰς αἵρεσιν ἔμπεσῖν το την Εκκλησίαν σχίσαι οὐκ ἐλάττον ἐστὶ κακόν» (Ιω. Χρυσοστόμου, *Λόγος ΙΑ' εἰς Ἐφεσ.* P.G. 62, 87).

⁴⁰⁵ « εἰ δε εἰς βασιλέα τον ομόδουλον τούτο εργασάμενος, πάσης αν μείζονα δίκης εἰργάσατο. Ο τον Χριστόν σφάπτων και διαζαίνων κατά μέλος, ποίας γεένης οὐκ ἐσται ἄξιος;» (Ιω. Χρυσοστόμου, *Λόγος ΙΑ' εἰς Ἐφεσ.* P.G. 62, 87).

και κινδυνεύει η σωτηρία τους, θα είχαν κάνει το παν για να απαγκιστρωθούν από τους αιρετικούς ποιμένες τους. **Θα είχαν αποτειχιστεί!**

Μετά, θα είχαν την ευκαιρία, με τα αγιοπατερικά κριτήρια, να εντοπίσουν που διασώζεται σήμερα η Μία Αγία Καθολική και Αποστολική Εκκλησία του Χριστού! Να διακρίνουν ποια κατάσταση διατηρεί ακέραιη και ανόθευτη την Ορθόδοξη Πίστη των Αποστόλων και των Πατέρων! Ποια κατάσταση, έχει ιερωσύνη, με την οποία το άγιο Πνεύμα χειροτονεί τους γνήσιους και άξιους διάδοχους των αγίων Αποστόλων! **Αυτή είναι η Εκκλησία.** Και σ' αυτή την Εκκλησία, την Ορθόδοξη Εκκλησία, που τηρεί στη λατρεία της το Παλαιό Ημερολόγιο, θα προσχωρούσαν!

Στο βιβλίο αυτό έχουμε ήδη εκθέσει πιο πάνω τα κριτήρια με τα οποία μπορεί κάποιος να διακρίνει πόλυ υπάρχει μετά το 1924 η Εκκλησία του Χριστού. Μετα ίδια κριτήρια μπορεί κάποιος να διακρίνει και στο χώρο του Παλιού Ημερολογίου, που υπάρχει η Εκκλησία.

ζ'

Ορθοδοξία και κακοδοξία

Ορισμένοι απ' το Νέο Ημερολόγιο ισχυρίζονται, ότι κι' αν ακόμα επίσκοποι, ή Πατριάρχες, υποτεθεί, ότι κηρύττουν κακοδοξίες, δεν πρέπει οι πιστοί ν' αποκόπτουν, κατ' οικονομία, την κοινωνία μαζί τους.

Τον ισχυρισμό αυτό τον στηρίζουν στο ότι υπήρξαν ακόμα και άγιοι της Εκκλησίας, που δήθεν δίδαξαν αιρέσεις, κι' όμως οι πιστοί δεν αποκόπηκαν απ' αυτούς! Αλλά, και η Εκκλησία, λένε, δεν τους καταδίκασε! Αναφέρουν μάλιστα, ως τέτοιες περιπτώσεις, τον άγιο Διονύσιο Αλεξανδρείας, τον άγιο Γρηγόριο Νύσσης, τον Αυγουστίνο, κ.ά.

Διακηρύττουν ακόμα, ότι η Εκκλησία ανέχθηκε κακοδοξίες, και μάλιστα επί αιώνες, όπως το Φιλιόκβε των Λατίνων κλπ.

Με τα σπουδαία αυτά θέματα, ασχολείται η επόμενη ενότητα του βιβλίου. Επιμένουμε κάπως περισσότερο στην εξέταση αυτών, γιατί αντιλαμβάνεται ο κάθε πιστός, πόση σημασία μπορεί να έχει για την υπόσταση της Ορθόδοξης Εκκλησίας η επικράτηση εσφαλμένων απόψεων στα θέματα αυτά.

1. Ορθοδοξία και κακοδοξία δεν συμβιβάζονται.

Οι Νεοημερολογίτες για ν' αμνηστεύσουν τους ποιμένες τους που κηρύττουν αιρέσεις, ισχυρίζονται **ότι και άγιοι κήρυτταν αιρέσεις, χωρίς ν' αποκηρυχθούν ποτέ απ' τους Ορθοδόξους πιστούς. Ο ισχυρισμός τους αυτός όμως δεν είναι σωστός!**

1. Το φως είναι αδύνατο να συνυπάρχει με το σκοτάδι. Το ίδιο αδύνατο είναι να συνυπάρχει η Ορθοδοξία με την αίρεση!⁴⁰⁶ Η μία κατάσταση αποκλείει την άλλη. Και η παραμικρή πλάνη στα θέματα της Πίστεως ακυρώνει την Ορθοδοξία. Ο σκοπός της Ορθοδοξίας είναι να οδηγήσει τον άνθρωπο στη θέωση, οπότε τότε ο άνθρωπος γίνεται «ναός Θεού»⁴⁰⁷ και μέλος του «σώματος του Χριστού»⁴⁰⁸. Κάθε πιστός που αξιώνεται να φτάσει στην κατάσταση του «φωτισμού» ή της «θεώσεως», αποκτά την αίσθηση της παρουσίας του Χριστού μέσα του. **Αν ένας άνθρωπος δεν έχει αποκτήσει την αίσθηση αυτή, έστω και αν είναι βαπτισμένος δεν είναι μέλος του σώματος του Χριστού, κατά τους Πατέρες. Γι' αυτό ο μοναχισμός, ο πραγματικός μοναχισμός των αγίων Πατέρων, έγινε ένα είδος δευτέρου βαπτίσματος στην Εκκλησία.**

Όταν ο πιστός φτάνει στη θέωση, φτάνει στην προσωπική του Πεντηκοστή. Όπως, τη μέρα της Πεντηκοστής αποκαλύφθηκε στους Αποστόλους «η πάσα αλήθεια»,⁴⁰⁹ έτσι αποκαλύπτεται σε κάθε θεούμενο όλη η Ορθόδοξη θεολογία της Εκκλησίας. Τότε γίνεται ο άνθρωπος αυτός πραγματικός θεολόγος!

Όταν η Εκκλησία διαθέτει πολλούς θεούμενους, τότε βρίσκεται σε ακμή. Όταν δεν διαθέτει τέτοιους βρίσκεται σε παρακμή, όπως σήμερα, που κοντεύει να εκλείψει και ο μοναχισμός των Πατέρων, στον οποίο υπήρχε πάντοτε η ασκητική μέθοδος θεραπείας του ανθρώπου.

Η αίρεση καταστρέφει τη μέθοδο, που οδηγεί τον πιστό στη θέωση.

Ανακόπτει την πορεία του ανθρώπου προς τη θέωση. Αυτό σημαίνει, ότι κάποιος που είναι αιρετικός δεν μπορεί ποτέ να φτάσει στη θέωση, γιατί η αίρεση δεν μπορεί να μεταβάλει το δόγμα σε βίωμα. **Γι' αυτό ένας αιρετικός δεν μπορεί ποτέ να σωθεί. Δεν μπορεί ποτέ να γίνει άγιος. Και γι' αυτό δεν υπάρχουν αιρετικοί άγιοι!**

Η αίρεση δεν οδηγεί τον άνθρωπο, εκεί που ο Θεός τον όρισε να φτάσει. Η διαφορά λοιπόν μεταξύ Ορθοδόξων και αιρετικών είναι ότι οι μεν πρώτοι έχουν την θεραπεία της «νοεράς ενεργείας», οι άλλοι δεν έχουν. Στην αίρεση δεν υπάρχει πραγματική θεραπεία της ψυχής του ανθρώπου. Γι' αυτό είναι τόσο επικίνδυνη η αίρεση και πολεμήθηκε τόσο απ' τους Πατέρες, αλλά και πολεμείται από όλους τους Ορθοδόξους μέχρι σήμερα!

2. Η αίρεση προέρχεται από έλλειψη «καθάρσεως» και «φωτισμού».

Όταν ένας άνθρωπος δεν έφτασε στο στάδιο του «φωτισμού» και θεολογεί διατρέχει τον κίνδυνο να πέσει σε αιρέσεις, γιατί συγχέει τη σκέψη του περί Θεού, με το Θεό! Είναι αίρεση το να ταυτίζει κάποιος το Θεό με τη σκέψη του. Αυτό το βασικό σφάλμα έκαναν όλοι οι αιρετικοί, προπαντός δε οι Φράγκοι.

α. Οι κατά καιρούς αιρετικοί, που αναφάνηκαν στην ιστορία της Εκκλησίας, δεν παρεξέκλιναν σ' όλα τα δόγματα της Ορθοδοξίας. Ήταν αρκετό να παρεκκλίνουν σε μια μόνο αλήθεια της Πίστεως, που μας παρέδωσαν οι Προφήτες, οι

⁴⁰⁶ «ουδεμία γαρ κοινωνία φωτί προς σκότος, ουδέ συμφώνησις αγίοις προς αιρεσιάρχες» λέγει ο Θεόδωρος Στουδίτης, Ρ. Γ. 99,1469

⁴⁰⁷ Α' Κορ, γ' 16.

⁴⁰⁸ Εφес. ε' 30.

⁴⁰⁹ Ιω. ιστ' 13.

Απόστολοι και οι Άγιοι της Εκκλησίας. Συνήθως, οι διάφοροι αιρετικοί ήταν καθ' όλα Ορθόδοξοι, εκτός από ένα σημείο. Αυτό το τονίζουν πολλές φορές οι Πατέρες, όταν αναφέρονται στους διάφορους αιρετικούς. Ο άγιος Ιωάννης ο Δαμασκηνός π.χ. λέει ότι οι Μονοφυσίτες δεν δέχονται την Δ΄ Οικουμενική Σύνοδο μόνο,

« τα δε άλλα πάντα Ορθόδοξοι υπάρχοντες».⁴¹⁰

β. Η Ορθόδοξη Εκκλησία απαιτεί απ' τα μέλη της να είναι 100% Ορθόδοξοι! Αν είναι 99% Ορθόδοξοι, δεν είναι Ορθόδοξοι! Είναι κακόδοξοι και αιρετικοί! Δεν είναι τότε τα άτομα αυτά μέλη της Εκκλησίας. Η Εκκλησία δεν μπορεί να έχει μέλη, ανθρώπους που είναι αιρετικοί και κακόδοξοι! Κι' αυτό γιατί είναι αδύνατο, να υπάρχει αίρεση και κακοδοξία μαζί στην Εκκλησία. Ο Απ. Παύλος τονίζει ότι η Εκκλησία δεν έχει

«σπίλον ή ρυτίδα ή τι των τοιούτων, αλλ' ίνα η (= είναι) αγία και άμωμος».⁴¹¹

Την πραγματικότητα αυτή υπογραμμίζει και ο άγιος Ιγνάτιος ο Θεοφόρος, όταν γράφει προς την Εκκλησία των Εφεσίων:

*« Εν υμίν ουδεμία αίρεσις κατοικεί, αλλ' ουδέ ακούετε τινός πλέον, είπερ Ιησού Χριστού λαλούντος εν αληθεία».*⁴¹²

3. Η πίστη μας στο Θεό δεν είναι δική μας. Δεν την έχει, δηλαδή, εφεύρει κανένας από τους ανθρώπους. Μας την παρέδωσε ο ίδιος ο Θεός δια των Προφητών, των Αποστόλων και των Αγίων. Γι' αυτό ο Αδελφόθεος Ιούδας την ονομάζει **«παραδοθείσα πίστη»**.⁴¹³

α. Αυτή είναι η Ιερά Παράδοση της Εκκλησίας.. Είναι η πηγή της θείας Αποκαλύψεως. Γι' αυτό είναι θεόπνευστη.⁴¹⁴ Κι' αυτή η Ιερή Παράδοση αποτελείται από την Αγία Γραφή, που περιέχει τα όσα ο Κύριος έκανε και δίδαξε τους ανθρώπους, όταν ενανθρώπησε πάνω στη γη, αλλά και την θεία εμπειρία των Προφητών και Πατριαρχών της Παλαιάς Διαθήκης, των Αποστόλων της Καινής και των μέχρι τώρα Αγίων.

Αποτελείται ακόμα από τις αποφάσεις των εγκρίτων Οικουμενικών⁴¹⁵ και Τοπικών Συνόδων, ως και τα συγγράμματα των αγίων Πατέρων της Εκκλησίας, που είναι η έκφραση της θείας εμπειρίας τους.

β. Έχουμε τονίσει κι' άλλη φορά, πως το θεμέλιο της πίστεώς μας, της Ορθοδοξίας, είναι **η εμπειρία των αγίων**. Αντίθετα, στον παπισμό, τον «φραγκισμό», το θεμέλιο της πίστεώς του είναι **ο στοχασμός, η φιλοσοφία, η μεταφυσική**. Και γι' αυτό, πάνω σ' αυτό το θεμέλιο βλάστησε η αίρεση και η κακοδοξία.

⁴¹⁰ Ιω. Δαμασκηνού, *Περί αιρέσεων*, πγ', Ρ.Γ. 94, 741Α

⁴¹¹ Εφεσ. ε', 27.

⁴¹² Ιγνατίου Αντιοχείας, *Προς Εφεσίους*. 6, 2, ΒΕΠΕΣ, τομ. 2. σελ. 265.

⁴¹³ Ιούδα 3.

⁴¹⁴ «πάσα γραφή θεόπνευστος» Β' Τιμ. 3, 16.

⁴¹⁵ Όλες οι Οικουμενικές Σύνοδοι δεν είναι άγιες. Υπάρχουν και αιρετικές Οικουμενικές Σύνοδοι όπως είναι η Ληστρική, της Φλωρεντίας κλπ. Άγιες είναι εννέα. Αυτές είναι έγκριτοι. Σήμερα πολλοί είναι εκείνοι που τις περιορίζουν σε επτά, γιατί απορρίπτουν την 8^η επί αγίου Φωτίου το έτος 879, που καταδίκασε τους Φράγκους, και η 9^η επί αγίου Γρηγορίου Παλαμά, που καταδίκασε τις παπικές κακοδοξίες!

Στην Ορθόδοξη Εκκλησία, όποιος αξιωθεί να φτάσει στη θέωση, που είναι ο σκοπός του ανθρώπου, αποκτά γνώση όλης της θεολογίας, που είναι δυνατόν ποτέ ν' αποκτήσει ο άνθρωπος. Είναι αυτό που είπε ο Κύριος στους Αποστόλους,

«ομίν δέδοται γνώναι τα μυστήρια της βασιλείας των ουρανών».⁴¹⁶

Η γνώση αυτή είναι ασφαλώς πολύ περιορισμένη, γιατί το «βάθος της σοφίας και πλούτου» του Θεού, δεν μπορεί ν' αποκτηθεί ή ερευνηθεί ποτέ από άνθρωπο. Τότε ο άνθρωπος **«γνωρίζει, τι γνωρίζει για το Θεό και γνωρίζει, τι δεν γνωρίζει»!** Αυτή η γνώση είναι το «κλειδί» όλης της θεολογίας της Εκκλησίας μας!

Προτού ο άνθρωπος φτάσει σ' αυτή την κατάσταση, διαθέτει μόνο την λεγόμενη «ψιλή», ή «εξ ακοής πίστη».⁴¹⁷ Αν ο άνθρωπος δεν προχωρήσει στη δεύτερη πίστη, δεν σώζεται. Η «ψιλή» πίστη ξεκινά από το να παραδέχεται ο άνθρωπος, ότι υπάρχει μια ανώτερη δύναμη. Αυτή την πίστη, την «ψιλή» ή «εξ ακοής» πίστη, την διαθέτει, όχι μόνο ο πολύς κόσμος σήμερα, αλλά και αυτός ο διάβολος, όπως λέει ο Αδελφόθεος Ιάκωβος.⁴¹⁸

Όταν όμως ο άνθρωπος φτάσει σε κατάσταση «θεωρίας», και δη στη θέωση, τότε αποκτά την δεύτερη πίστη, την λεγόμενη **«πίστη εκ θεωρίας» ή «ενδιάθετη πίστη»**. Αυτή η πίστη μόνο σώζει τον άνθρωπο. Και γι' αυτή την πίστη είπε ο Χριστός

«εάν έχητε πίστιν.. αλλά καν τω όρει τούτω είπητε, άρθητι και βλήθητι εις την θάλασσαν, γενήσεται».⁴¹⁹

Μ' αυτή την πίστη οι Απόστολοι, οι αγράμματοι ψαράδες της Γεννησαρέτ, έγιναν οι πανεύφημοι διδάσκαλοι της Οικουμένης. Αυτή την πίστη απέκτησε κι' ο Παύλος όταν

«ηρπάγη εις τον παράδεισον και ήκουσεν άρρητα ρήματα, α ουκ εξόν ανθρώπω λαλήσαι».⁴²⁰

4. Τα «μυστήρια της βασιλείας των ουρανών» είναι η απλανής θεολογία, που αποκαλύπτει ο Θεός στον κάθε άνθρωπο, που αξιώνεται να φτάσει στη θέωση.

α. Η εμπειρία αυτή είναι κοινή σ' όλους τους θεούμενους. Γι' αυτό όλοι οι άγιοι λένε πάντοτε τα ίδια πράγματα για τα θέματα αυτά, που είναι αντικείμενο της θείας εμπειρίας τους. Ποιά είναι τα θέματα αυτά, που γνωρίζουν απ' την εμπειρία τους οι άγιοι;

Ο μακαριστός π. Ιωάννης Ρωμανίδης γράφει ότι οι θεούμενοι γνωρίζουν:

*« αα. Την περιχώρησιν και το ακοινωνήτον των προσώπων της αγίας Τριάδος.
ββ. Την ύπαρξιν των δύο προσώπων, εκ του ενός.*

γγ. Το κοινόν της μιάς ακτίστου ουσίας και της φυσικής αυτής δόξης, βασιλείας, ενεργείας.

δδ. Το αμέθεκτον της θείας ουσίας και το μεθεκτόν της φυσικής αυτής δόξης, βασιλείας και ενεργείας.

⁴¹⁶ Ματθ. 13, 11.

⁴¹⁷ Ρωμ. 10, 17. Γαλ. 3, 2.

⁴¹⁸ « Συ πιστεύεις ότι ο Θεός εις εστί. Καλώς ποιείς. Και τα δαιμόνια πιστεύουν και φρίσσουν»
Ιακ. 2, 19.

⁴¹⁹ Ματθ. 21, 21.

⁴²⁰ Β'. Κορ. 12, 4.

εε. Ότι, όχι μόνον η αμέθεκτος θεία ουσία, αλλά και η μεθεκτή άκτιστη δόξα, βασιλεία και ενέργεια, υπερβαίνουν την φυσική γνωστική ικανότητα του ανθρώπου στ.στ. Ότι, όχι μόνο η θεία ουσία, αλλά και η θεία ενέργεια, ουδεμία ομοιότητα έχουν προς τα κτίσματα.

ζζ. Ότι ο ομοούσιος τω Πατρί Λόγος σαρκ' εγένετο ομοούσιος ημίν εκ της Παρθένου, και ότι ο φύσει Υιός, εγένετο φύσει άνθρωπος, ώστε ο Χριστός είναι φύσει πηγή θεώσεως των θεουμένων, φωτισμού των φωτιζόμενων, καθάρσεως των καθαιρομένων, ως και της δημιουργικής, συνεκτικής και προνοητικής δυνάμεως των πάντων».⁴²¹

Επομένως, στα θέματα που αφορούν π.χ. **την αγία Τριάδα, την ενσάρκωση, την ανθρώπινη φύση του Χριστού, τη θεία χάρη, τον τρόπο θεραπείας του ανθρώπου, την έλευση και διαμονή του Χριστού στον άνθρωπο στην κατάσταση του φωτισμού και της θεώσεως, τη σωτηρία, τη μέλλουσα Κρίση, τον παράδεισο, την κόλαση κλπ.** είναι απλανείς οδηγοί των πιστών οι Πατέρες, επειδή απέκτησαν την θεία εμπειρία της θεώσεως.

β. Όσοι στα παραπάνω θέματα θεολογούν κατά τον ίδιο τρόπο, δηλ. όσοι λένε τα ίδια ακριβώς πράγματα, έχουν φθάσει στη θέωση. Μπορούν να λένε τα ίδια πράγματα και όσοι δεν έφτασαν μεν στη θέωση, αλλά επαναλαμβάνουν ακριβώς τα λόγια, όσων έφτασαν στη θέωση. Οι μεν πρώτοι, που έφτασαν στη θέωση, είναι οι Πατέρες της Εκκλησίας. Σ' αυτούς η Ορθόδοξη Εκκλησία των πρώτων αιώνων εμπιστευόταν τη ικανότητα να θεολογούν. Τους λοιπούς πιστούς υποχρέωνε να επαναλαμβάνουν τα λόγια των Πατέρων, αν ήθελαν να μη βρεθούν έξω από τους κόλπους της.

Όσοι στα παραπάνω θέματα θεολογούν διαφορετικά απ' ότι οι άγιοι Πατέρες, αυτό σημαίνει, ότι τα άτομα αυτά, ποτέ δεν αξιώθηκαν να φτάσουν στη θέωση. Επομένως δεν μπορεί να καταταγούν στους αγίους.

Γι' αυτό τα συγγράμματα, που άφησαν οι άνθρωποι αυτοί, είναι σε μας απαραίτητα, για να δούμε αν θεολογούν, όπως θεολόγησαν οι Πατέρες, αν δηλ. λένε τα ίδια πράγματα.

5. Οι θεούμενοι, πολλές φορές, είναι υποχρεωμένοι να μιλήσουν και για θέματα, που δεν ανάγονται στη θεία εμπειρία τους. Σ' αυτές τις περιπτώσεις, τουλάχιστον θεωρητικά, εκφράζουν την προσωπική τους γνώμη, που μπορεί να μη είναι πάντοτε ορθή. Μπορεί δηλ. να εμφιλοχωρήσει στα όσα λένε κάποιο λάθος. Γι' αυτό, οι Πατέρες στα ζητήματα αυτά θεολογούν με γνώμονα την γνώμη των προγενεστέρων Πατέρων, εκείνοι δε, με γνώμονα την γνώμη των αποστόλων, των προφητών και γενικά της Παλαιάς και Καινής Διαθήκης. Τόσο φόβο είχαν οι Πατέρες να μην παρεκκλίνουν από την ορθή πίστη, γι' αυτό έλεγαν το «επόμενοι τοις αγίοις πατράσιν...»!

Ο Απ. Παύλος π.χ. αναφερόμενος στο, εάν πρέπει μια γυναίκα που χηρεύει να παντρεύεται πάλι, αναφέρει την προσωπική του γνώμη, την οποία όμως δικαιολογεί, λέγοντας «νομίζω, ότι έχω και εγώ Πνεύμα Θεού».⁴²² Αυτό σημαίνει ότι οι άγιοι, και σε θέματα άσχετα από την θεία εμπειρία τους, με τον φωτισμό του αγίου Πνεύματος που ενοικεί μέσα τους, μπορούν να εκφράζουν την προσωπική τους γνώμη.⁴²³ Σε τέτοια θέματα πρέπει να λαμβάνουμε υπόψη μας τη γνώμη

⁴²¹ Ιω. Ρωμανίδου, Προπατορικών αμάρτημα, σελ. λγ'.

⁴²² Α' Κορ. 7,40.

⁴²³ Ο άγιος Βαρσανούφιος (450-540) απαντώντας στο ερώτημα μοναχών, οι οποίοι ισχυρίστηκαν

περισσοτέρων Πατέρων, για να είμαστε σιγουρότεροι για την ορθότητα μιάς απόψεως. Αυτό το λέμε «**συμφωνία Πατέρων**» (“consensus Patrum”).

6. Η εμπειρία της θεώσεως είναι άκτιστη, όπως άκτιστος είναι ο Θεός. Για να αποκτήσει κανείς την εμπειρία αυτή, πρέπει να γίνει ο ίδιος κατά χάρη άκτιστος, δηλ. κατά χάρη θεός. Από την εμπειρία αυτή των θεουμένων γνωρίζουμε ότι δεν υπάρχει καμία ομοιότητα μεταξύ κτιστού και άκτιστου.

Αυτό σημαίνει, ότι δημιουργείται ένα πρόβλημα στην περίπτωση, που οι θεούμενοι θέλουν να μεταφέρουν την άκτιστη αυτή θεία εμπειρία τους στα λοιπά μέλη της Εκκλησίας, που δεν αξιώθηκαν ακόμα να φτάσουν στην ίδια με αυτούς θεία κατάσταση. Τα μέλη αυτά έχουν μόνο την εμπειρία του κτιστού. Πως θα μπορέσουν να μεταφέρουν στα λοιπά μέλη της Εκκλησίας, τα «άρρητα ρήματα» που λέει ο Απ. Παύλος, αφού **δεν υπάρχει καμία ομοιότητα** μεταξύ των δύο αυτών καταστάσεων, της άκτιστης και της κτιστής;

α. Η μεταβίβαση της άκτιστης θείας εμπειρίας στους μη θεούμενους, γίνεται κατορθωτή με τη χρησιμοποίηση απ’ τους θεούμενους **κτιστών «ρημάτων και νοημάτων»**, δηλ. διάφορες λέξεις, λόγια και έννοιες, με τα οποία οι άγιοι προσπαθούν να μεταφέρουν την εμπειρία τους. Δεν υπάρχει άλλος τρόπος. **Η αποκάλυψη του Θεού είναι μόνο η εμπειρία της θεώσεως.** Σ’ αυτή μόνο περιορίζεται η θεοπνευστία. Δεν είναι τα «κτιστά ρήματα και νοήματα».

Αυτό έχει μεγάλη σημασία, γιατί ο κάθε θεούμενος, που μεταφέρει την εμπειρία του με σύμβολα, δηλ. τα «κτιστά ρήματα και νοήματα», είναι υποχρεωμένος να χρησιμοποιήσει εκφράσεις και εικόνες ανάλογα με τις δυνατότητές του, ακόμα και τα επιστημονικά δεδομένα της εποχής του. Πολλές φορές όμως αυτά μπορεί να μην ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα. Έτσι μπορεί να παρατηρηθούν λάθη, που δεν είναι λάθη αναφερόμενα στη θεία εμπειρία, στη θεοπνευστία, **αλλά στη διατύπωσή της.**

«Κτιστά ρήματα και νοήματα» είναι η Αγία Γραφή, τα συγγράμματα των αγίων Πατέρων κλπ. Σ’ όλα αυτά μπορεί να υπάρχουν λάθη, από ανεπιτυχείς εκφράσεις, από ξεπερασμένες επιστημονικές αντιλήψεις κτλ. Γι’ αυτό **οι Πατέρες θεωρούν αίρεση το να προσκολλάται κάποιος στις λέξεις**, ακόμα και της Αγίας Γραφής.

β. Ο άγιος Γρηγόριος Παλαμάς αναφερόμενος στο ότι δεν πρέπει να προσκολλάται κανείς στις λέξεις, γράφει σε επιστολή του προς τον Διονύσιο:

«Είναι μάλιστα χρέος να παραινώμεν τους πλησιάζοντας και ακούοντας, να μη δουλεύουν εις το γράμμα, αλλά να αναζητούν το περικλειόμενον εις αυτό νόημα και να δέχονται την ευσεβή έννοιαν και να λένουν προς αυτούς μαζί με τον θείον Κύριλλον και τον Δαμασκηνόν πατέρα, ότι «εξ αρχής όχι μόνον η θεία Γραφή, αλλά και οι

ότι ο άγιος Γρηγόριος ο Θεολόγος και ο άγιος Γρηγόριος Νύσσης δέχονταν την κακοδοξία της προϋπάρξεως της ψυχής του ανθρώπου, και ακόμη ότι ο Γρηγόριος Νύσσης δέχονταν την κακοδοξία της «αποκαταστάσεως των πάντων», λέγει ότι οι άγιοι «αφού έλαβαν πληροφορία από το Θεό συνέθεσαν καινούργια δόγματα, συγχρόνως, όμως διατήρησαν τις παραδόσεις των διδασκάλων τους, μαθήματα που δεν ήταν σωστά». (Φιλοκαλία, τ. 10Γ’, Βαρσανουφίου και Ιωάννου, Πατερικά εκδόσεις «Γρηγόριος ο Παλαμάς», σ.153-161). Το πρόβλημα όμως είναι, το ότι ο άγιος Βαρσανούφιος δεν αντέκρουσε τον ισχυρισμό των μοναχών, ότι δήθεν ο άγιος Γρηγόριος ο Θεολόγος και ο άγιος Γρηγόριος Νύσσης είχαν τις κακοδοξίες, που άδικα τους καταλόγισαν! Και οι δύο αυτοί άγιοι ποτέ δεν δίδαξαν όσα τους κατηγορήσαν στον άγιο Βαρσανούφιο οι μοναχοί που συνομίλησαν μαζί του.

διδάσκαλοι της Εκκλησίας *συνηθίζουν να αδιαφορούν προς τας λέξεις, γνωρίζοντες ότι αι λέξεις δεν αδικούν, όταν άλλως έχουν τα πράγματα» ...».*⁴²⁴

Ο άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος λέει χαρακτηριστικά:

*«Δεν πρέπει να εξετάζουμε γυμνά τα λόγια, επειδή θα προέλθουν πολλά αποπήματα, ούτε να βασανίζωμε την λέξιν καθ' εαυτήν, αλλά να προσέχωμε εις την διάνοιαν του γράφοντος, διότι αν δεν εξετάζωμε την γνώμην του γράφοντος, θα υποστώμεν πολλάς απεχθείας και όλα θα ανατραπούν».*⁴²⁵

Όλα αυτά σημαίνουν, ότι δεν κινδυνεύει να χαρακτηριστεί κάποιος άγιος ως αιρετικός, όταν χρησιμοποίησε ανεπιτυχή «κτιστά ρήματα και νοήματα», εφόσον από όσα διδάσκει, περιγράφει την ίδια ακριβώς με τους άλλους αγίους θεία εμπειρία.

γ. Όμως, αυτά τα «κτιστά ρήματα και νοήματα» έχουν μεγάλη σημασία για όσους δεν αξιώθηκαν να φτάσουν στη θέωση. Για όσους έφθασαν στη θέωση όλα αυτά καταργούνται,⁴²⁶ γιατί αυτοί έχουν την εμπειρία της, που τα υπερβαίνει. Η σημασία των σωστών «κτιστών ρημάτων και νοημάτων» έγκειται στο ότι βοηθούν τον κάθε πιστό, να οδηγηθεί και αυτός στη θέωση.

Τα «κτιστά ρήματα και νοήματα» είναι απαραίτητα για τη σωτηρία μας. Εάν κάποιος πλανηθεί, ακόμα και στα «κτιστά ρήματα και νοήματα», είναι αδύνατο να φτάσει στη θέωση.

Γι' αυτό η Εκκλησία θεωρεί την Αγία Γραφή, ως «κανόνα πίστεως» για τη σωτηρία μας. **Το βιβλίο αυτό είναι θεόπνευστο, μόνο στα χέρια των θεόπνευστων, ή τουλάχιστον όσων δέχονται την πίστη των θεοπνεύστων.** Στα χέρια των μη θεόπνευστων, ή Ορθοδόξων, είναι αιρετικό βιβλίο. Απ' την Αγία Γραφή, όταν δεν ερμηνεύεται από θεοπνεύστους, ξεπήγασαν όλες οι κακοδοξίες. **Γι' αυτό όσοι θέλουν να μη πλανηθούν, πρέπει να διαβάζουν την Αγία Γραφή με οδηγό μόνο τους Πατέρες.**

δ. Με αυτά τα δεδομένα, **κάθε τι που δεν απαντά στους Πατέρες αποτελεί καινοτομία.** Οι Πατέρες, κατά τον Συμεών Θεσσαλονίκης, μίλησαν για όλα τα θεολογικά ζητήματα.⁴²⁷ Ο άγιος Μάξιμος λέει κάτι το πολύ σημαντικό.

*«πάσα λέξις και φωνή, μη τοις πατράσιν ειρημένη, καινοτομία προδήλως καθέστηκεν».*⁴²⁸

Συνεπώς, κάθε παρέκκλιση από τις Γραφές και απ' ό,τι μας παρέδωσαν οι άγιοι Πατέρες είναι αίρεση. Αυτή είναι η Πίστη της Εκκλησίας μας.

Επομένως, είναι αδύνατο να κηρύττει κάποιος αιρέσεις και να είναι άγιος! Από τη στιγμή που κάποιος κηρύττει αίρεση, παύει να είναι μέλος της Εκκλησίας, οι δε πιστοί δεν έχουν «κοινωνία» μαζί του!

2. Η περίπτωση του αγίου Διονυσίου Αλεξανδρείας

⁴²⁴ Γρηγ. Παλαμά, Έργα 4, ΕΠΕ, σελ. 427 – 429.

⁴²⁵ Βλ. Γρηγορίου Παλαμά, Έργα ΕΠΕ τ.4, σελ. 222- 224 και 428.

⁴²⁶ Α' Κορ. 13, 8 – 10.

⁴²⁷ «ουδέν γαρ εστίν, ο μη ειρήκασιν οι Πατέρες» P.G. 155, 65

⁴²⁸ Μαξιμου Ομολογητού, Προς Μαρίνον, P.G. 91, 216C, 217A

Είναι ανάγκη να δούμε ποιους αγίους συκοφαντούν οι Νεοημερολογίτες ως αιρετικούς, για να δικαιολογήσουν την αθεολόγητη άποψή τους ότι οι πιστοί δεν πρέπει να παύουν την κοινωνία με τους επίσκοπους τους, που κηρύττουν αιρέσεις!

Ο πρώτος άγιος που καταγγέλθηκε στη νεότερη εποχή, ότι δήθεν κήρυξε κακοδοξίες είναι ο Διονύσιος, επίσκοπος Αλεξανδρείας. Καταγγέλθηκε πρώτα από τους Λατίνους, για να δικαιολογήσουν τον αιρετικό πάπα Ονώριο, που είχε δεχθεί την κακοδοξία του μονοθελητισμού. Ισχυρίστηκαν οι Φράγκοι, ότι όπως ο Διονύσιος Αλεξανδρείας κήρυξε κακοδοξίες, χωρίς να θεωρηθεί αιρετικός, έτσι και ο Ονώριος, μολονότι δέχτηκε τον μονοθελητισμό, δεν ήταν αιρετικός!⁴²⁹

Στ' αχνάρια αυτά των Φράγκων βάδισαν και ορισμένοι απ' τους Ορθοδόξους, που δέχτηκαν το φράγκικο Ημερολόγιο. Είπαν, ότι, όπως ο άγιος Διονύσιος Αλεξανδρείας δίδαξε κακοδοξίες, χωρίς να θεωρηθεί αιρετικός, έτσι και όσοι άλλαξαν το Παλιό Ημερολόγιο το 1924, δεν είναι αιρετικοί, μολονότι, όπως εξηγήσαμε σε προηγούμενα δημοσιεύματά μας, αυτό έγινε στα πλαίσια του Οικουμενισμού, που αποτελεί ίσως την πιο μεγάλη αίρεση!

Έχουν άραγε δίκη, όσοι ισχυρίζονται, ότι ο άγιος Διονύσιος κήρυξε κακοδοξίες; Το εξετάζουμε στη συνέχεια.

A. Ποιος είναι ο άγιος Διονύσιος Αλεξανδρείας

Ο Διονύσιος Αλεξανδρείας (195-265) ήταν ένας σπουδαίος επίσκοπος της αρχαίας Εκκλησίας. Ο Μέγας Αθανάσιος τον αποκαλεί «**διδάσκαλο της καθολικής Εκκλησίας**»!

Πολέμησε ιδιαίτερα την αίρεση του Σαβέλλιου. Η αίρεση αυτή ταύτιζε και τα τρία πρόσωπα της αγίας Τριάδος. Θεωρούσε, ότι τα τρία πρόσωπα της αγίας Τριάδος είναι προσωπεία του ενός Θεού.⁴³⁰ Ο Διονύσιος στην πολεμική του κατά του Σαβέλλιου, για να εξάρει, ότι άλλο πρόσωπο είναι ο Πατέρας και άλλο ο Υιός, χρησιμοποίησε μερικές εκφράσεις, που σκανδάλισαν μερικούς πιστούς. Αυτοί, χωρίς να τον ρωτήσουν με ποιο πνεύμα χρησιμοποίησε τις «ύποπτες», κατ' αυτούς, εκφράσεις, απευθύνθηκαν στον επίσκοπο Ρώμης Διονύσιο. Ο τελευταίος συγκάλεσε σύνοδο στη Ρώμη, το έτος 262. Η σύνοδος κατέκρινε την διδασκαλία του Σαβέλλιου. Έμμεσα όμως, καταδίκασε και τις καταγγελθείσες, ως απόψεις του Διονυσίου Αλεξανδρείας.

Εν τω μεταξύ ο Διονύσιος Ρώμης έγραψε σχετικά στον Διονύσιο Αλεξανδρείας για να πληροφορηθεί το φρόνημά του. Ο Διονύσιος Αλεξανδρείας απάντησε αμέσως με το έργο του «Έλεγχος και απολογία». Το έργο αυτό έχει διασωθεί μόνο σε αποσπάσματα στα συγγράμματα των Ευσεβίου, Αθανασίου, Βασιλείου και Ιωάννου Δαμασκηνού.

Στο έργο του αυτό ο Διονύσιος Αλεξανδρείας χωρίς καμιά φιλονικία, δίνει πλήρεις εξηγήσεις για τις εκφράσεις που κατηγορήθηκαν ως κακόδοξες. Διαμαρτυρήθηκε όμως, γιατί περικόπηκαν, ή παρασιωπήθηκαν άλλες θέσεις του, από τις οποίες αποδεικνύονταν ξεκάθαρα η Ορθοδοξία του. Ο Διονύσιος Ρώμης ικανοποιήθηκε από την απάντηση. **Έτσι, το θέμα έληξε για την αρχαία Εκκλησία.**

⁴²⁹ Δοσιθέου Ιεροσολύμων, *Δωδεκάβιβλος*, τομ. Στ' , σελ. 261.

⁴³⁰ Την αίρεση αυτή υποστήριζε προ ετών εν τη αφελεία του ο παλαιοημερολογίτης επίσκοπος Δωδεκανήσου Καλλίνικος, τον οποίο η Σύνοδος στην οποία ανήκε τον καθήρεσε [βλ. «*Εκκλησία ΓΟΧ Ελλάδος*» τ. 24, (Ιανουάριος – Φεβρουάριος 1999), σ.17].

B. Για ποιες εκφράσεις καταγγέλθηκε ο Διονύσιος Αλεξανδρείας.

1. Κατηγορήθηκε για την έκφρασή του, ότι ο Υιός του Θεού είναι «ποίημα» και «γενητόν»⁴³¹. Επίσης, για το ότι φρονούσε, ότι «**ο Υιός δεν είναι προαιώνιος**».⁴³² Και ότι έλεγε, ότι ο Υιός δεν είναι «ομοούσιος» με τον Πατέρα.⁴³³

2. Για τις πιο πάνω κατηγορίες ο άγιος Διονύσιος απολογήθηκε τα εξής:

α. Δεν έγραψε τις ανωτέρω εκφράσεις, όπως τις υπονόησε ο Άρειος.

β. Ότι όσοι τον κατηγορήσαν «δεν είπαν ολόκληρες τις φράσεις του, αλλά τις περιέκοψαν και ότι μίλησαν όπως ήθελαν, όχι με καλή διάθεση, αλλά με πονηρία».⁴³⁴

γ. Επίσης, για την κατηγορία, ότι είπε «ότι ο Υιός είναι «γενητός» και ότι δεν είναι ομοούσιος με τον Πατέρα», απάντησε ότι «είναι ψευδής και η κατηγορία την οποία μου αποδίδουν, ότι δηλ. αρνούμαι, ότι ο Χριστός είναι ομοούσιος του Θεού. Διότι, αν και ομολογώ, ότι δεν έχω εύρει πουθενά, ούτε έχω συναντήσει την λέξιν αυτήν εις τας Γραφάς, τα επιχειρήματά μου βέβαια, τα οποία έχουν παρασιωπήσει, δεν διαφέρουν από την έννοιαν αυτήν.»⁴³⁵

δ. Τέλος, για την κατηγορία, ότι «δεν υπήρχε εποχή κατά την οποία ο Θεός δεν ήτο πατήρ» απάντησε ότι « υπήρχε πάντοτε ο Χριστός».⁴³⁶

Γ. Αναίρεση των κατηγοριών κατά του αγίου Διονυσίου από τον Μέγα Αθανάσιο

1. Τον άγιο Διονύσιο, λέγει ο Μέγας Αθανάσιος, **συκοφαντούν και κακολογούν** οι οπαδοί του Αρείου, τα διδάγματα του οποίου, ποτέ δεν διανοήθηκε.

2. Για την **κατηγορία, ότι συμφωνεί με τον Άρειο**, λέγει ο Μέγας Αθανάσιος

«Τι όμοιον έχει η αίρεση του Αρείου και η σκέψις του Διονυσίου; Ή, διατί κατά τον ίδιον τρόπον ομιλούν περί του Διονυσίου και του Αρείου, ενώ διαφέρουν πολύ μεταξύ των; Ο ένας είναι διδάσκαλος της καθολικής εκκλησίας, ο άλλος έγινε εφευρέτης καινής αιρέσεως...»⁴³⁷

3. Τέλος, για την **κατηγορία ότι ο Υιός λέγεται «γένημα» και «ποίημα»**, λέγει ο Μέγας Αθανάσιος «τας λέξεις αυτάς εχρησιμοποίησε (ο Διονύσιος) δια να δείξη μόνον ότι δεν είναι ο Πατήρ αυτός που έλαβε το γενητόν και κτιστόν και ποιητόν σώμα, αλλ' ο Υιός».⁴³⁸

Δ. Που οφείλεται η παρεξήγηση, ότι ο Διονύσιος δίδαξε κακοδοξίες

⁴³¹ Εδώ το «γενητόν» με ένα «ν», που σημαίνει το δημιούργημα, σε αντίθεση με το «γεννητόν», με δύο «ν», που σημαίνει αυτόν που γεννήθηκε.

⁴³² Μ. Αθανασίου, Έργα 4, ΕΠΕ, σελ. 49.

⁴³³ Μ. Αθανασίου, Περί Διονυσίου επισκόπου Αλεξανδρείας, 18.

⁴³⁴ Μ. Αθανασίου, Έργα 4, ΕΠΕ, σελ. 47.

⁴³⁵ Μ. Αθανασίου, Έργα 4, ΕΠΕ, σελ. 53 –54.

⁴³⁶ Μ. Αθανασίου, Περί Διονυσίου, 15.

⁴³⁷ Μ. Αθανασίου, Έργα 4, ΕΠΕ, σ.39, 43.

⁴³⁸ Μ. Αθανασίου, Έργα 4, ΕΠΕ, σ.59.

1. Μετά τα όσα είπαμε πιο πάνω, επικαλούμενοι τον ίδιο τον άγιο Διονύσιο, αλλά και τον Μέγα Αθανάσιο, είναι σαφές, ότι **ο Διονύσιος ποτέ δεν δίδαξε κακοδοξίες**. Οι θέσεις του είναι ακριβώς οι ίδιες, με τις αντίστοιχες των λοιπών θεουμένων.

Εκεί που υπήρξε θέμα είναι η χρησιμοποίηση από τον άγιο Διονύσιο ορισμένων λέξεων («κτιστών ρημάτων και νοημάτων»), για να εκφράσει το «πιστεύω» του, γεγονός για το οποίο γράφει ο Μέγας Βασίλειος, ότι οι εκφράσεις αυτές «παρέλαθον»⁴³⁹ αυτού. Το να κάνει κάποιος θεούμενος λάθος στις εκφράσεις της θείας εμπειρίας του δεν αποκλείεται, αλλά αυτό δεν έχει ιδιαίτερη σημασία, όπως είδαμε πιο πάνω. Για το θέμα αυτό των εκφράσεων θα πρέπει να πούμε τα εξής:

α. Από πλευράς ουσίας ο άγιος Διονύσιος πιστεύει για το Τριαδικό και Χριστολογικό δόγμα, **ό,τι και όλοι οι άλλοι Πατέρες, δηλ. οι θεούμενοι**. Αυτό σημαίνει, είναι Ορθοδοξώτατος.

β. Το ότι μερικές εκφράσεις του επικρίθηκαν από ορισμένους, ως άστοχες ή ανεπιτυχείς, οι Πατέρες, όπως είπαμε στο προηγούμενο άρθρο μας, δεν αποδίδουν σημασία. Διδάσκουν, ότι δεν πρέπει **κάποιος να προσκολλάται στις λέξεις**, αλλά να ελέγχει από τα όσα διδάσκει, αν περιγράφει την ίδια με τους θεούμενους θεία εμπειρία. Στην περίπτωση αυτή, **δεν θεωρούν αιρετικό κάποιον που ενδεχομένως αστόχησε στις λέξεις, δέχεται όμως την εμπειρία των θεουμένων**. Αυτό ακριβώς συνέβη με τον Διονύσιο Αλεξανδρείας, κι' αν ακόμα υποτεθεί, ότι αστόχησε στις λέξεις. Ο Μέγας Αθανάσιος, όπως είδαμε, δέχεται, ότι ούτε στις λέξεις αστόχησε ο Διονύσιος.

γ. Ο άγιος Διονύσιος, όπως φαίνεται από τα αποσπάσματα των έργων του που έχουν διασωθεί, χρησιμοποιεί «τα κτιστά ρήματα και νοήματα» της Αγίας Γραφής. Είναι τόση η ευαισθησία του στο ζήτημα αυτό, ώστε αποφεύγει την χρησιμοποίηση του όρου «ομοούσιος», μολονότι, όπως λέγει ο ίδιος, συμφωνεί με το περιεχόμενό του.

Το πρόβλημα όμως με τα «κτιστά ρήματα και νοήματα» της Αγίας Γραφής ήταν για την εποχή του Διονυσίου, αλλά είναι μέχρι και σήμερα, ότι **τα ίδια «κτιστά ρήματα και νοήματα» χρησιμοποιούσαν και χρησιμοποιούν και οι αιρετικοί!** Έτσι, προκαλείται σύγχυση μεταξύ των πιστών. Γι' αυτό τονίσαμε πιο πάνω, ότι η Αγία Γραφή, μόνο στα χέρια των Ορθοδόξων, που την μελετούν με οδηγό τους αγίους Πατέρες, είναι ορθόδοξο βιβλίο. Στα χέρια των αιρετικών, είναι αιρετικό βιβλίο!

Για την αντίκρουση των αιρετικών, η Εκκλησία αναγκάστηκε να εισαγάγει πρόσθετα σύμβολα, δηλ. άλλα «κτιστά ρήματα και νοήματα», τέτοια που να μη μπορούν να τα χρησιμοποιήσουν οι αιρετικοί.

Θ' αναφέρουμε το παράδειγμα του Αρείου, που η διδασκαλία του ήταν ότι ο Χριστός είναι κτίσμα. Ορθόδοξοι και Αρειανοί δέχονταν τα ίδια «κτιστά ρήματα και νοήματα» των Γραφών. Ο Άρειος το μόνο που πρόσθεσε ήταν η έκφραση ότι ο Χριστός έγινε «**εξ ουκ όντων**», δηλαδή **από το μηδέν**. Από το «μηδέν» όμως δημιουργήθηκαν και οι άνθρωποι. **Αυτό σημαίνει ότι ο Χριστός, κατά τον Άρειο, είναι κτίσμα, όπως είναι όλοι οι άνθρωποι**.

Οι Πατέρες, για ν' αντικρούσουν την κακοδοξία αυτή του Αρείου απάντησαν, ότι ο Χριστός είναι **«εκ του Θεού»**. Επομένως, εφόσον είναι «εκ του

439

Μ. Βασίλειου, *Επιστολή 188*, 1. P.G. 32.697

Θεού», είναι άκτιστος κατά φύση. Αυτό σημαίνει, ότι έχει την ίδια ουσία που έχει και ο Θεός Πατέρας. Με άλλα λόγια, είναι «ομοούσιος» με τον Πατέρα Του.

Έτσι, η Εκκλησία άρχισε να χρησιμοποιεί μια νέα ορολογία. Αυτό έγινε στην αρχή με πολύ δισταγμό και αντιδράσεις, επειδή η λέξη «ομοούσιος» δεν υπήρχε στην Αγία Γραφή. Και γι' αυτό, την απέφυγε και ο άγιος Διονύσιος. Όταν όμως την επέβαλε η Α΄ Οικουμενική Σύνοδος την δέχτηκαν όλοι οι Ορθόδοξοι και έτσι ξεχώρισαν απ' τους οπαδούς του Αρείου.

Η Εκκλησία όμως αντιμετώπισε κι' ένα νέο πρόβλημα. Μερικές φορές, για πολλούς λόγους, ήταν υποχρεωμένη να αλλάξει μια ορολογία της, όχι μόνο εξ αιτίας νέων αιρέσεων, αλλά και χάριν καλύτερης διατυπώσεως των δογμάτων της. Όταν όμως αλλάζει μια ορολογία, μπορεί κάποιος Ορθόδοξος που εξακολουθεί να χρησιμοποιεί την παλιά ορολογία, να κινδυνεύσει να θεωρηθεί αιρετικός από τη σκοπιά της νέας ορολογίας, χωρίς να είναι πράγματι αιρετικός. Και αυτό συνέβη με τον άγιο Διονύσιο Αλεξανδρείας.

2. Για να καταλάβουμε τον τρόπο σκέψεως του αγίου Διονυσίου Αλεξανδρείας, πρέπει να έχουμε υπόψη μας, ότι η αρχαία Εκκλησία τους πρώτους αιώνες είχε διαμορφώσει διαφορετική ορολογία για τη «γέννηση του Λόγου του Θεού», απ' ό,τι μεταγενέστερα, μετά τον Μέγα Αθανάσιο.

α. Τους πρώτους αιώνες, ο όρος «γέννηση του θείου Λόγου», εθεωρείτο ότι έχει σχέση με την σχέση του Θεού Πατέρα προς τον κόσμο, με την δημιουργία, την ενσάρκωση και την υιοθεσία. Δεν σήμαινε τον «τρόπο υπάρξεως», όπως μεταγενέστερα όρισε ο Μέγας Αθανάσιος.

Αλλ' ας αφήσουμε τον μακαριστό π. Ιωάννη Ρωμανίδα, ως ειδικό, να μας περιγράψει τη θεολογική αυτή τοποθέτηση της αρχαίας Εκκλησίας:

« Εις την προηγουμένην περίοδον (προ του Μεγάλου Αθανασίου) δεν είναι σαφές, η γέννησις ως τρόπος υπάρξεως. Αναφέρεται περισσότερο η «γέννηση» στην οικονομία της δημιουργίας, ενσαρκώσεως, θεώσεως του κόσμου, παρά ως τρόπο υπάρξεως.

Γι' αυτό, έχουμε αυτό το παράδοξο. Στην αρχή ην ο Θεός και ο Λόγος. Όταν ο Θεός απεφάσισε να δημιουργήσει τον κόσμο μέσω του Λόγου, τότε γέννησε ο Θεός τον Λόγο, γενόμενος ο Θεός Πατέρας και ο Λόγος Υιός. Αυτό έγινε για να δημιουργήσει τον κόσμο, για να οραθεί από τους προφήτες, να ενσαρκωθεί και να υιοθετήσει την ανθρωπότητα. Αυτή είναι η αρχαία θεολογία.

Αυτοί, (που διδάσκουν αυτά) δεν είναι αρειανοί Πατέρες. Ο Λόγος δεν είχε την υπαρξή Του απ' αυτή τη «γέννηση», διότι ο Λόγος υπάρχει. Όταν ο Θεός γεννά τον Λόγον, γεννάει τον ήδη υπάρχοντα Λόγον. Οπότε, ο ήδη υπάρχων Θεός γίνεται Πατήρ και ο ήδη υπάρχων Υιός, γίνεται Υιός. Έχει σχέση με την «οικονομία». Είναι δηλ. η «οικονομική Τριάς».

Ο Άρειος βασίστηκε σ' αυτή την ορολογία των αρχαίων της Εκκλησίας και εισήγαγε το «ην ποτέ, ότε ουκ ην». Αν αφαιρέσεις το «ην ποτέ ουκ ην» ο Άρειος ήταν Ορθόδοξος. Διότι η ορολογία της εποχής αυτής δεν ασχολείται αν ο Λόγος είναι γενητός και τέτοια πράγματα. Αρκεί να έλεγαν, ότι ο Λόγος είναι «εκ του Θεού». Όταν λένε «εκ του Θεού» σημαίνει, ότι είναι άκτιστος. Και αν είναι άκτιστος, δεν είναι εκ του μηδενός.

Αυτό το κατηγορήμα τελείως λείπει από την σημερινή ορθόδοξη θεολογία. Ποτέ δεν έχω διαβάσει ένα βιβλίο από Ορθόδοξο, ο οποίος να έχει καταλάβει αυτή τη διαφορά της αρχαίας Εκκλησίας.

Όταν λέμε ότι αυτό είναι «εκ του Θεού», σημαίνει, ότι είναι άκτιστον. Όταν λέμε «εκ του μηδενός» σημαίνει ότι είναι κτίσμα. Αυτή είναι η αίρεση του Αρείου, ότι «εκ του μηδενός» είναι ο Λόγος, ο δεύτερος Λόγος. Οι άλλοι έλεγαν «εκ του Πατρός». Γι' αυτό ο Αθανάσιος μεταφέρει την θεολογία του Λόγου και την κάνει θεολογία του «φύσει Υιού». Τονίζει συνεχώς το «φύσει Υιός», για να ξεπεράσει αυτό το αρειανικό εμπόδιο, γιατί οι αρειανοί συνέχιζαν την Παλαιά παράδοση. Λέγανε ότι ο Υιός δεν ήταν Υιός πριν γεννηθεί, όπως και ο Θεός δεν ήταν Πατήρ, πριν γεννησει...»⁴⁴⁰

β. Την διδασκαλία αυτή υποστήριξαν τους τρεις πρώτους αιώνες οι απολογητές Ιουστίνος, Αθηναγόρας, Θεόφιλος Αντιοχείας, Ωριγένης, Ιππόλυτος, Τερτυλλιανός κ.ά.

Η αλλαγή της ορολογίας για την γέννηση του Λόγου άρχισε με τον Ειρηναίο (140-202), συνεχίστηκε με τον Μεγάλο Αθανάσιο (295- 373) και ακολούθησε η Α΄ Οικουμενική Σύνοδος.

3. Ο Μέγας Αθανάσιος αποσύνδεσε την «γέννηση» του Υιού και Λόγου του Θεού από την δημιουργία του κόσμου κλπ.. Δηλαδή, άλλαξε την παλαιά ορολογία των απολογητών. Την ερμήνευσε ως «τρόπο υπάρξεως» του Λόγου. Την ορολογία αυτή επισφράγισε η Α΄ Οικουμενική Σύνοδος και την ακολουθεί έκτοτε η Ορθοδοξία.

Κατά τον Μέγα Αθανάσιο,

*«ο Υιός και Λόγος του Θεού είναι τέλειον γέννημα του Πατρός, γέννημα δε όχι κατά θέλησιν, αλλά «κατά φύσιν». Δεν προήλθε, διότι το ηθέλησεν ο Πατήρ, αλλά διότι είναι μέσα εις την φύσιν του Πατρός να γεννά τον Υιόν, και μέσα εις την φύσιν τούτου να γεννάται.»*⁴⁴¹

Ο Διονύσιος έζησε την εποχή που επικρατούσε η πρώτη ορολογία. Τότε είχε αρχίσει να την αλλάζει ο άγιος Ειρηναίος. Γι' αυτό, όπως είδαμε πιο πάνω, χρησιμοποιεί εκφράσεις απ' την ορολογία αυτή. Η ορολογία όμως αυτή της Εκκλησίας των τριών πρώτων αιώνων, **ποτέ μέχρι τότε δεν θεωρήθηκε αιρετική.**

Γι' αυτόν ακριβώς τον λόγο, δεν μπορεί ποτέ να θεωρηθεί, ότι ο άγιος Διονύσιος κήρυξε κακοδοξίες. Πολύ περισσότερο, όταν ένας Μέγας Αθανάσιος, αυτός ο οποίος άλλαξε την ορολογία της αρχαίας Εκκλησίας βρίσκει, ότι οι εκφράσεις αυτές του αγίου Διονυσίου, που προέρχονται από την ορολογία της αρχαίας Εκκλησίας, **είναι ορθόδοξοι!**

3. Η περίπτωση του αγίου Γρηγορίου Νύσσης

Η άποψη, ότι ο άγιος Γρηγόριος Νύσσης δίδαξε κακοδοξίες, είναι ευρύτατα διαδεδομένη στους δυτικούς θεολόγους. Λατίνοι και Προτεστάντες **ισχυρίζονται, ότι ο άγιος Γρηγόριος διδάσκει την θεωρία του Ωριγένη, για την «αποκατάσταση των πάντων».**

Την άποψη αυτή των δυτικών υιοθέτησαν και ορισμένοι Ορθόδοξοι. Ο Βασίλειος Στεφανίδης π.χ. γράφει στην «Εκκλησιαστική Ιστορία» του, ότι «ο Γρηγόριος Νύσσης εν τισιν ηκολούθει τον Ωριγένην, αποδεχόμενος και την περί

⁴⁴⁰ Απόδοση απομαγνητοφωνημένης ομιλίας του π. Ιωάννου Ρωμανίδη, σε κύκλο φίλων του στην Αθήνα.

⁴⁴¹ Παν. Χρήστου, τομ. Γ΄, σελ. 486

αποκαταστάσεως των πάντων διδασκαλίαν αυτού». ⁴⁴² Έχουν όμως δίκηο στην άποψή τους αυτή, όσοι υποστηρίζουν, ότι ο άγιος Γρηγόριος Νύσσης εδέχετο την κακοδοξία για την «αποκατάσταση των πάντων»; Να το δούμε.

A. Τι διδάσκει η κακοδοξία της «αποκαταστάσεως των πάντων»

Την κακοδοξία αυτή διαμόρφωσε ο Ωριγένης (185- 254). Κατ' αυτήν, λέγει ο Παν. Χρήστου, **οι ασεβείς θα καθαρθούν, μετά το θάνατό τους,**

«δια μίας η περισσοτέρων μετενσαρκώσεων εις άλλους κόσμους. Πάντως οι τιμωρίες των ασεβών και των δαιμόνων θα είναι πρόσκαιροι. Όταν καταλλαγούν τα πάντα, θα ακολουθήση η αποκατάστασις των πάντων. Θα πραγματοποιηθή η νέα έλευσις του Χριστού και η ανάστασις των ανθρώπων με πνευματικά σώματα». ⁴⁴³

Την κακοδοξία αυτή του Ωριγένη πολέμησαν πολλοί Πατέρες. Τον Ωριγένη δε, με αυτή και άλλες κακοδοξίες του, καταδίκασαν οι Ε΄, ΣΤ΄ και Ζ΄ Οικουμενικές Σύνοδοι.

B. Τι διδάσκει η Γραφή και οι Πατέρες για την «αποκατάσταση»

Ορισμένοι Πατέρες μιλάνε για «αποκατάσταση», όχι όμως από κακόδοξη σκοπιά. Άλλωστε, κι' αυτή η Αγία Γραφή την αναφέρει. Στις Πράξεις των Αποστόλων διαβάζουμε «άχρι χρόνων αποκαταστάσεως πάντων». ⁴⁴⁴ Η «αποκατάσταση» αυτή, που αναφέρει η Γραφή, σημαίνει την επαναφορά του κάθε ανθρώπου, στην κατάσταση που βρίσκονταν οι Πρωτόπλαστοι πριν από την πτώση τους!

Γι' αυτή την «αποκατάσταση», που υπάρχει στην Αγία Γραφή, μιλάνε ορισμένοι Πατέρες, όπως ο άγιος Διάδοχος Φωτικής κ.α.

Στον άγιο Μάξιμο τον Ομολογητή, τέθηκε το ερώτημα:

«Επειδή ο Γρηγόριος Νύσσης μέσα στα συγγράμματά του φαίνεται, για εκείνους που δεν γνωρίζουν το βάθος της υψηλής θεωρίας του, να υποδηλώνει μια αποκατάσταση, παρακαλώ να μας πεις γι' αυτό, ό,τι γνωρίζεις».

Ο άγιος Μάξιμος απάντησε ως εξής:

« Η Εκκλησία γνωρίζει τρεις αποκαταστάσεις.

***Μία** αποκατάσταση του καθενός μας, ανάλογα με την αρετή του. Αποκατάσταση που γίνεται όταν εκπληρώσει την αρετή, που του αναλογεί.*

***Δεύτερη,** την αποκατάσταση όλης της φύσης κατά την ανάσταση στην αφθαρσία και την αθανασία.*

***Τρίτη** (αποκατάσταση), αυτή που κάνει υπερβολική χρήση της στους λόγους του ο Γρηγόριος Νύσσης, είναι η εξής. Η αποκατάσταση στην αρχική της κατάσταση των ψυχικών δυνάμεων που έπεσαν στην αμαρτία. Πρέπει δηλ., όπως όλη η φύση, κατά την ανάσταση, θ' απολαύσει την αφθαρσία της σάρκας σε χρόνο που ελπίζουμε, έτσι και οι παραστρατημένες δυνάμεις της ψυχής στο μάκρος των αιώνων πρέπει ν' αποβάλλουν*

⁴⁴² Βασ. Στεφανίδου, *Εκκλησιαστική Ιστορία*, σελ. 206.

⁴⁴³ Παν. Χρήστου, *Ελληνική Πατρολογία*, τόμ. Β΄, σελ. 868-869

⁴⁴⁴ Πράξ. 3, 21.

τις μνήμες της κακίας, που έχουν εναποτεθεί σ' αυτές. Και αφού περάσουν όλους τους αιώνες, χωρίς να βρίσκουν στάση, να έρθουν στο Θεό, που δεν έχει πέρας. Κι' έτσι, με την επίγνωση, όχι με την μέθεξη των αγαθών, ν' αναλάβουν τις δυνάμεις τους. Ν' αποκατασταθούν στην αρχική τους κατάστασή τους και να δειχθεί ο δημιουργός ανεύθυνος ως προς την αμαρτία». ⁴⁴⁵

Γ. Ορθόδοξη η διδασκαλία του αγίου Γρηγορίου Νύσσης

1. Ο άγιος Γρηγόριος Νύσσης (335- 395) ήταν αδελφός του Μεγάλου Βασιλείου. **Είναι εκ των μεγαλύτερων Πατέρων της Εκκλησίας.** Ο αυτοκράτορας Μέγας Θεοδόσιος με διάταγμά του τον χαρακτήρισε **«κανόνα πίστεως»!** Αυτό σημαίνει, ότι ό,τι πιστεύει ο άγιος Γρηγόριος, αυτό είναι η Ορθοδοξία! Η δε αγία Ζ' Οικουμενική Σύνοδος του χάρισε τον μοναδικό τίτλο που έδωσε ποτέ η Εκκλησία σε άνθρωπο. Τον ονόμασε **«πατέρα πατέρων»!**

Είναι δυνατόν ποτέ, ένας τέτοιος άνθρωπος, να δίδαξε κακοδοξίες;

2. **Η «αποκατάσταση» του ανθρώπου,** κατά τον άγιο Γρηγόριο Νύσσης συνίσταται, όπως παραδέχεται ο άγιος Μάξιμος ο Ομολογητής, που είδαμε πιο πάνω, στη επάνοδό του στην προπρωτική κατάσταση. ⁴⁴⁶ Είναι φανερόν ότι η «αποκατάσταση» αυτή, όπως την εννοεί ο άγιος Γρηγόριος Νύσσης δεν έχει καμία σχέση με την «αποκατάσταση» του Ωριγένη, που την στηρίζει στη μετεμψύχωση των ασεβών και τον τερματισμό της κολάσεως. Και τα δύο αυτά στοιχεία, η μετεμψύχωση και ο τερματισμός της κολάσεως, πουθενά δεν υποστηρίζονται από τον άγιο Γρηγόριο Νύσσης. Ειδικά δε για τον τερματισμό της κολάσεως είναι ρητά αντίθετος. Αναφερόμενος στην περίπτωση του Ιούδα, λέγει, ότι η κόλασή του «εις άπειρον παρατείνεται η δια της καθάρσεως κόλασις». ⁴⁴⁷ Γενικά, ο άγιος Γρηγόριος δέχεται, ότι το άκτιστο «πυρ» της κολάσεως **είναι «αιώνιον».** ⁴⁴⁸

Είναι φανερό, λοιπόν, ότι ο άγιος Γρηγόριος Νύσσης είναι κατά πάντα Ορθόδοξος και ορθώς χαρακτηρίστηκε «κανόνας πίστεως» και «πατέρας πατέρων»!

Δ. Δεν υπάρχουν άγιοι αιρετικοί!

Ύστερα από τα παραπάνω είναι φανερό, ότι καταπίπτει η κατηγορία των ηγετών του Νέου Ημερολογίου, ότι όπως δήθεν υπήρξαν άγιοι, που δίδαξαν κακοδοξίες, χωρίς να θεωρούνται αιρετικοί, έτσι και όσοι άλλαξαν το Παλιό Ημερολόγιο, εξ αιτίας του Οικουμενισμού, δεν είναι αιρετικοί

Όλα αυτά όμως, δεν είναι ορθά. Γιατί οι Πατέρες, άγιος Διονύσιος Αλεξανδρείας και άγιος Γρηγόριος Νύσσης, δεν δίδαξαν ποτέ κακοδοξίες.

Όσοι ισχυρίζονται, ότι κάποιος άγιος είπε κάτι το κακόδοξο, δεν έχουν δίκιο. Αν κάποιος άγιος είπε κάτι που δεν ορθό, αυτό προφανώς, ή θ' αναφέρεται σε θέματα, που δεν είναι «εκ της θείας εμπειρίας» του, για τα οποία δεν πλανώνται οι

⁴⁴⁵ Φιλοκαλία 14Α, Μαξίμου Ομολογητού, Πατερικά εκδόσεις Γρηγ. Παλαμάς, σελ. 39

⁴⁴⁶ Γρηγορίου Νύσσης, *Περί κατασκευής ανθρώπου*, κεφ. Ιζ' P.G. 44, 188D. , *Επιτάφιος εις Πλακίλλαν Βασίλισσαν*, 46, 877Α.

⁴⁴⁷ Γρηγορίου Νύσσης, *Περί κατασκευής ανθρώπου*, κεφ. ιστ', P.G. 44, 184Α

⁴⁴⁸ Στυλ. Παπαδοπούλου, *Πατρολογία*, τ. Β', Αθήναι 1999², σ. 614.

άγιοι, ή θα πρόκειται για νοθεία και πλαστογράφηση των συγγραμμάτων του. Υπάρχει η περίπτωση κάποιος άγιος να είπε κάτι λάθος προτού αξιωθεί να φτάσει στη θέωση. Στην κατάσταση αυτή μόνο ο άνθρωπος «γνωρίζει τα μυστήρια της βασιλείας των ουρανών» και δεν πλανάται! Και στα θέματα της πλάνης και αιρέσεως η Ορθοδοξία είναι άτεγκτη

4. Η Εκκλησία επί αιώνες ανέχονταν τις παπικές κακοδοξίες;

1. Μία απ' τις σοβαρότερες κατηγορίες, που έχουν εκτοξεύσει κατά καιρούς οι ηγέτες του Νέου Ημερολογίου εναντίον όσων έμειναν πιστοί στο Παλιό είναι ότι η Εκκλησία **δεν είναι «αυτόφωρο» δικαστήριο, για να δικάζει αμέσως τα σφάλματα των Πατριαρχών και επισκόπων!** Για να στηρίξουν την άποψή τους αυτή, λένε, ότι στο παρελθόν η Εκκλησία ανέχονταν επί τρεις αιώνες τις **δογματικές παρεκτροπές του παπισμού!**

Συγκεκριμένα, ισχυρίζονται:

α. **Ότι το «πρωτείο» και το «Φιλιόκβε»,** το δόγμα δηλ. ότι το Άγιο Πνεύμα εκπορεύεται «και εκ του Υιού», δεν εμφανίστηκε το 1054, αλλά επί αιώνες διδάσκονταν όλα αυτά στη Δύση. Λένε, ότι η προσθήκη του Φιλιόκβε μπήκε για πρώτη φορά στο «Σύμβολο της Πίστεως» το έτος 589 μ.Χ. από την Σύνοδο του Τολέδου στην Ισπανία. Και όμως, λένε, η Εκκλησία «κατ' οικονομία» ανέχονταν και τον πάπα και τις κακοδοξίες του!

β. **Ότι το Φιλιόκβε υπήρχε ως δογματική διδασκαλία στη Δύση** τουλάχιστον από το έτος 767, κι' αυτό γινόταν ανεκτό από την Παλιά και Νέα Ρώμη.

γ. **Ότι ο Πατριάρχης Φώτιος μνημόνευε στα δίπτυχα τον κακόδοξο πάπα Ιωάννη Η',** τον οποίο μάλιστα το 885 χαρακτήρισε «ανδρείο (κατά) την ευσέβεια» και «κεχαριτωμένο της Ρώμης αρχιερέα»!

Όλα αυτά σημαίνουν, κατά τους οπαδούς του Νέου Ημερολογίου, ότι οι **«καλοί και πιστοί» επίσκοποι της Εκκλησίας, μπορούν να εφαρμόζουν «οικονομία» και να ανέχονται αιρετικούς Πατριάρχες, Αρχιεπισκόπους και επισκόπους!** Σημαίνουν, ότι, όταν η Εκκλησία εφαρμόζει αυτή την «οικονομία», δεν επιτρέπεται οι πιστοί να τους «αποκηρύττουν», δήθεν για λόγους «ακριβείας», όπως έκαναν το 1924 οι πιστοί του Παλιού Ημερολογίου. Κάτι τέτοιο, λένε, **είναι «ολοκάθαρος προτεσταντισμός»!**

2. Όσοι το 1924 έμειναν πιστοί στο Παλιό Ημερολόγιο **θεωρούν όλα τα πιο πάνω ανιστόρητα, ψευδή και κακόδοξα!**

Πιστεύουν, ότι αν τα παραπάνω ήταν αληθινά και ορθόδοξα, τότε θα είχε σβήσει προ πολλού η Ορθόδοξη Εκκλησία! Τότε θα είχε ανοίξει διάπλατα η πόρτα του «Οικουμενισμού» και κάθε αιρέσεως μέσα στην Ορθόδοξη Εκκλησία! Και κακώς έκαναν τόσους αγώνες οι άγιοι και οι Πατέρες εναντίον των αιρετικών!

Αλλά, ας δούμε πως έχει η αλήθεια στο τεράστιο αυτό θέμα! Ας δούμε, αν η Εκκλησία «επί αιώνες ανέχονταν τις δογματικές παρεκτροπές του πάπα και του

παπισμού», όπως λένε οι ηγέτες του Νέου Ημερολογίου, ή αντιδρούσε αμέσως, όπως υποστηρίζουν οι Πιστοί του Παληού!

A. Ο ισχυρισμός ότι το «πρωτείο» και το «φιλιόκβε» αποτελούν δογματικές παρεκτροπές.

1. Ως προς το «πρωτείο του πάπα».

Όταν λέμε «πρωτείο του πάπα», εννοούμε τις θεωρίες, που κατά καιρούς διατύπωσαν οι πάπες, για να υποστηρίξουν την μοναρχία τους στην Εκκλησία.

Προκαταβολικά πρέπει να τονίσουμε πως οι θεωρίες αυτές δεν αποτέλεσαν δογματική παρέκκλιση, τουλάχιστον μέχρι το 1870. Λέμε, μέχρι το 1870, γιατί τότε, στην Α΄ Σύνοδο του Βατικανού **ανακηρύχθηκε το «πρωτείο», ως δόγμα του παπισμού!**

Μέχρι το 1009 μ.Χ., που η Ρώμη βρίσκονταν στα χέρια Ρωμαίων Παπών, αποτελούσε ένα διοικητικό ζήτημα, που αφορούσε τη δικαιοδοσία του Πατριαρχείου Ρώμης. Είναι γνωστό, ότι τους πρώτους αιώνες είχαν διαμορφωθεί κατ' αρχήν τρία εκκλησιαστικά κέντρα, η Ρώμη, η Αλεξάνδρεια και η Αντιόχεια. Οι επίσκοποι των πόλεων αυτών είχαν αποκτήσει εκκλησιαστική δικαιοδοσία στους άλλους επισκόπους. Αργότερα, στα κέντρα αυτά προστέθηκαν τα Ιεροσόλυμα και η Κωνσταντινούπολη. Η τελευταία, με τον 28^ο Κανόνα της Δ΄ Οικουμενικής Συνόδου, απόκτησε αποκλειστική δικαιοδοσία **στη διοίκηση της Θράκης, Ασίας και Πόντου**⁴⁴⁹.

Στο διάστημα αυτό υπήρξαν ενδορωμαϊκές διενέξεις μεταξύ των Πατριαρχών Αλεξανδρείας, Κωνσταντινουπόλεως και Ρώμης για δικαιοδοσίες και πρωτοκαθεδρίες. Ποτέ όμως οι προστριβές αυτές δεν μπορούν να θεωρηθούν ως δογματικές παρεκκλίσεις. Όταν η Ρώμη, μετά το 1009 περιήλθε στους Φράγκους, το «πρωτείο» κατέληξε να είναι η προπαγάνδα για τη μοναρχία του πάπα! Μετά δε το 1870 είναι και αίρεση, γιατί ανακηρύχθηκε το «πρωτείο» ως δόγμα!

Ο Δοσίθεος Ιεροσολύμων χαρακτηρίζει το «πρωτείο» του πάπα «ασέβεια προφανή», σε αντίθεση με το «Φιλιόκβε» που το χαρακτηρίζει αίρεση⁴⁵⁰

Είναι λοιπόν ανυπόστατος ο ισχυρισμός όσων δέχτηκαν το Νέο Ημερολόγιο, πως τάχα η Εκκλησία ανεχόταν την δογματική παρεκτροπή του «πρωτείου του πάπα», για τον απλούστατο λόγο, ότι **το «πρωτείο» του πάπα, μέχρι το 1870, δεν υπήρξε ποτέ δόγμα πίστεως!**

2. Ως προς το «Φιλιόκβε».

Η λέξη «Φιλιόκβε» είναι λατινική. Σημαίνει «**και εκ του Υιού**». Χρησιμοποιείται ως εκκλησιαστική ορολογία για να δηλωθεί, ότι το Άγιο Πνεύμα «εκπορεύεται και εκ του Υιού».

⁴⁴⁹ Η διεκδίκηση δικαιοδοσίας σ' όλη τη γη, είναι αντικανονική! Ο τίτλος του Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως «Οικουμενικό», δεν αναφέρεται στη δικαιοδοσία του, αλλά στην ιδιότητα που είχε παλαιά ως **αυτοκρατορικού** ιδρύματος. Υπό την έννοια αυτή ονομάστηκαν οι Σύνοδοι «Οικουμενικές», δηλ. ήταν αυτοκρατορικές. Η υπαγωγή της Ελλάδος και των άλλων Βαλκανίων (πλην Θράκης) στη δικαιοδοσία του Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως έγινε αντικανονικά το 731 μ.Χ. από τον αυτοκράτορα Λέοντα τον Γ΄.

⁴⁵⁰ Δοσίθεου Ιεροσολύμων, *Τόμος Χαράς*, σελ. 154.

Εδώ χρειάζεται ιδιαίτερη προσοχή, γιατί η λέξη «εκπόρευση» μπορεί να αναφέρεται σε δύο πράγματα.

α. Πρώτον, **μπορεί ν' αναφέρεται στον «αΐδιο» «τρόπο υπάρξεως» του αγίου Πνεύματος.** Στην περίπτωση αυτή **το Άγιο Πνεύμα εκπορεύεται μόνο από τον Πατέρα.** Οι Φράγκοι λένε ότι εκπορεύεται «και εκ του Υιού». Δηλαδή, όταν οι Φράγκοι λένε, ότι Άγιο Πνεύμα ως «τρόπο υπάρξεως», «εκπορεύεται και εκ του Υιού», τότε **το Φιλιόκβε αυτό είναι αιρετικό.** Το ότι το Άγιο Πνεύμα εκπορεύεται μόνο από τον Πατέρα το λέγει ο ίδιος ο Κύριος:

*«όταν δε έλθη ο παράκλητος ον εγώ πέμψω υμίν παρά του πατρός, το πνεύμα της αληθείας ο παρά του πατρός εκπορεύεται, εκείνος μαρτυρήσει περί εμού».*⁴⁵¹

Η διδασκαλία αυτή **αποτελεί θεμελιώδες δόγμα της Εκκλησίας,** έχει δε συμπεριληφθεί στο Σύμβολο της Πίστεως, στο οποίο αναφέρεται

«Και εις το Πνεύμα το Άγιον... το εκ του Πατρός εκπορευόμενον...»

β. Δεύτερον, η «εκπόρευση» **μπορεί να αναφέρεται στην «εν χρόνω» «πέμψη» του Αγίου Πνεύματος,** που είναι ενέργεια της θείας φύσεως. Στην περίπτωση αυτή, **το Άγιο Πνεύμα εκπορεύεται όχι μόνο από τον Πατέρα, αλλά και από τον Υιό, και από τον ίδιο τον εαυτό του!** Στην περίπτωση αυτή έχουμε ένα **«Ορθόδοξο Φιλιόκβε».** Οι Πατέρες συνήθως χρησιμοποιούν την έκφραση, ότι το Άγιο Πνεύμα «εκπορεύεται εκ του Πατρός», «πέμπεται δε διά του Υιού»!

Στην αρχαία Εκκλησία ο μόνος, που δεν συμφωνούσε με τους αγίους Πατέρες ως προς την «εκπόρευση» του Αγίου Πνεύματος, φαίνεται, ότι **ήταν ο Αυγουστίνος, ο οποίος θεωρείται ο πατέρας της αιρέσεως του Φιλιόκβε!**⁴⁵²

Επομένως, ως προς το Φιλιόκβε, μόνο όταν αυτό χρησιμοποιείται ως «τρόπος υπάρξεως» του Αγίου Πνεύματος, αποτελεί δογματική παρεκτροπή, δηλ. αίρεση!

Β. Ο ισχυρισμός, ότι η Εκκλησία ανέχθηκε την αίρεση του «Φιλιόκβε» από το 589.

Οι ηγέτες του Νέου Ημερολογίου υποστηρίζουν, όπως είπαμε πιο πάνω, ότι το Φιλιόκβε με απόφαση της Συνόδου του Τολέδου Ισπανίας το 589 είχε εισαχθεί ως προσθήκη στο Σύμβολο της Πίστεως, χωρίς ούτε η Ρώμη, ούτε κανένα άλλο Πατριαρχείο να διακόψει την «κοινωνία» με την Εκκλησία της Ισπανίας!

1. Είναι ορθός ο ισχυρισμός αυτός; Να το δούμε:

α. Η άποψη, ότι η προσθήκη του Φιλιόκβε στο Σύμβολο της Πίστεως έγινε με απόφαση της Συνόδου του Τολέδου Ισπανίας το 589 μ.Χ., υποστηρίζεται από τους παπικούς θεολόγους. Αυτοί έχουν κάθε συμφέρον να δείξουν, πως τάχα η προσθήκη αυτή είναι αρχαιότατη! Ο Ισπανός Παύλος Ντε Μπαλλέστερ Κονβαλιέρ δεν θεωρεί ως ιστορικές πηγές όλες τις μελέτες των παπικών για την περίοδο αυτή

⁴⁵¹ Ιω. 15, 26.

⁴⁵² Ο Π. Τρεμπέλας γράφει: «Ο Αυγουστίνος φαίνεται διδάσκων ρητώς την και εκ του εκπόρευσιν» *Δογματική*, τ. α', Αθήναι 1959, σελ. 286.

της ιστορίας της Εκκλησίας της Ισπανίας, γιατί την εκθέτουν με μεγάλη μεροληψία.⁴⁵³

Την άποψη των παπικών, ότι η προσθήκη στο Σύμβολο της Πίστεως έγινε το 589 από τη Σύνοδο του Τολέδου υιοθέτησαν ανεξέλεγκτα, ως επί το πλείστον και ημέτεροι θεολόγοι. **Και αυτό είναι ένα από τα προβλήματα της σύγχρονης Ορθοδοξίας. Το ότι δηλαδή οι σύγχρονοι Ορθόδοξοι θεολόγοι αναμηρυκάζουν, ότι συνήθως λένε οι παπικοί ή προτεστάντες θεολόγοι και τα μεταφέρουν στο χώρο της Ορθοδοξίας, ως σοφές διαπιστώσεις, χωρίς ποτέ να υποβληθούν στον κόπο να διερευνήσουν τα θέματα αυτά.** Εξαίρεση αποτέλεσε, όπως θα δούμε στη συνέχεια, ο αρχιμ. Σπυρίδων Μπιλάλης!⁴⁵⁴

β. Ένα από τα σπουδαιότερα επιχειρήματα κατά του ισχυρισμού, ότι η Σύνοδος του Τολέδου του 589 αποφάσισε την προσθήκη του Φιλιόκβε στο Σύμβολο της Πίστεως είναι το ότι η απόφαση αυτή δεν υπάρχει στις αρχαιότερες εκδόσεις των πρακτικών της Συνόδου, όπως είναι η έκδοση της Κολωνίας, που έγινε το 1530, και η έκδοση των Παρισίων, που έγινε το 1535! Η ισπανική έκδοση των πρακτικών, που έγινε το 1593 περιέχει την προσθήκη του «Φιλιόκβε» στο περιθώριο, ως παρέμβλητη. Γι' αυτό ο **Ρώσος Αδάμ Ζοιρνικάβιος** μιλάει για νοθεία των πρακτικών.⁴⁵⁵

Την ίδια άποψη υποστηρίζει και ο Ευγένιος Βούλγαρης⁴⁵⁶.

Ο παπικός Βελλαρμίνος δέχεται, ότι το Σύμβολο της Πίστεως στη Σύνοδο του Τολέδου το 589 αναγνώστηκε χωρίς την προσθήκη του Φιλιόκβε, ενώ ο L. Bouyer τοποθετεί την προσθήκη αυτή από την Εκκλησία της Ισπανίας περί τον 11^ο αιώνα!⁴⁵⁷

Ορισμένοι, όπως ο **Χρυσόστομος Σμύρνης**⁴⁵⁸ και ο **Βλαδίμηρος Λόσκυ**,⁴⁵⁹ **υποστηρίζουν**, ότι η Σύνοδος του Τολέδου είχε υπ' όψη της το Ορθόδοξο Φιλιόκβε.

γ. Ο **άγιος Μάρκος ο Ευγενικός**, στη Σύνοδο Φλωρεντίας Φερράρας (1438- 1439) αρνήθηκε, ότι η προσθήκη του Φιλιόκβε στο Σύμβολο της Πίστεως έγινε το 589 από την Σύνοδο του Τολέδου.⁴⁶⁰

Επίσης ο **Γεννάδιος Σχολάριος** θεωρεί βέβαιο, ότι το Φιλιόκβε δεν προστέθηκε από την Σύνοδο του Τολέδου το 589, αλλά αργότερα από τους Ευρωπαίους, τους Φράγκους.⁴⁶¹

δ. Αυτό που κάνει ιδιαίτερη εντύπωση είναι, ότι όταν η φράγκικη Σύνοδος το 809 στο Ακυίσγρανον (Ααχεν) δέχτηκε τη λειτουργική χρήση του Φιλιόκβε, ο **πάπας Λέων Γ΄** αντέδρασε αστραπιαία, παρά τις πιέσεις του Φράγκου βασιλιά Καρλομάγνου. Εάν η Σύνοδος του Τολέδου το 589 είχε αποφασίσει την προσθήκη του «Φιλιόκβε», ήταν δυνατόν να μην είχε αντιδράσει η Ρώμη, όταν δεν

⁴⁵³ Αρχιμ. Παύλου Ντε Μπαλλέστερ Κονβαλιέρ, *Ιστορία της Ισπανικής Ορθοδοξίας*, Α΄, Αθήναι 1961, σ. 30.

⁴⁵⁴ Αρχιμ. Σπυρίδωνος Μπιλάλη, *Η αίρεσις του Φιλιόκβε*, τ. Α΄, σ. 62-68.

⁴⁵⁵ Αδάμ Ζοιρνικάβιου, *Περί της εκπορεύσεως του αγίου Πνεύματος εκ μόνου του πατρός*, μετάφρ. Ε. Βουλγάρεως, Πετρούπολις 1797, τ. Α΄, σ. 315-316.

⁴⁵⁶ Αρχιμ. Σπυρίδωνος Μπιλάλη, *Η αίρεσις του Φιλιόκβε*, σ. 64.

⁴⁵⁷ Αρχιμ. Σπυρίδωνος Μπιλάλη, *Η αίρεσις του Φιλιόκβε*, σ. 66.

⁴⁵⁸ Χρυσόστομος, Αρχιεπισκόπου Μητροπολίτου Εφέσου, *Περί Εκκλησίας*, τόμ. Β΄, Αθήναι 1896, σ. 377.

⁴⁵⁹ Αρχιμ. Σπυρίδωνος Μπιλάλη, *Η αίρεσις του Φιλιόκβε*, σ. 67.

⁴⁶⁰ MANSI, 31, 1653.

⁴⁶¹ Γενναδίου Σχολαρίου, *Άπαντα τα ευρισκόμενα*, τομ. 2, Παρίσι 1922, σ.17, 19, και Αρχιμ. Σπυρίδωνος Μπιλάλη, *Η αίρεσις του Φιλιόκβε*, σ. 68.

ήταν ακόμη υποτελής στους Φράγκους και να αντιδράσει τρεις αιώνες αργότερα, όταν ήταν υποτελής στους Φράγκους;

Εξάλλου οι αντιπρόσωποι της Συνόδου του Ακυϊσγράνου στον πάπα Λέοντα Γ΄ χαρακτήρισαν το Φιλιόκβε «**νεαρό δόγμα**»! Ήταν δυνατόν ποτέ να χαρακτηριστεί έτσι το Φιλιόκβε, αν είχε εισαχθεί στο Σύμβολο της Πίστεως προ 300 ετών από τη Σύνοδο του Τολέδο;

Ακόμη, ο **Ρωμαίος πάπας Ιωάννης Η΄** σε επιστολή του στον άγιο Φώτιο έγραψε, ότι το Φιλιόκβε **δεν έχει παγιωθεί πολλά χρόνια**.⁴⁶² Αν το Φιλιόκβε είχε εισαχθεί πριν τρεις αιώνες, ο Ιωάννης Η΄ θα μιλούσε για λίγα χρόνια;

ε. Γι' αυτό πολύ ορθά ο **Αρχιμ. Σπυρίδων Μπιλάλης** παρατηρεί τα εξής σημαντικά:

*« Δεν δυνάμεθα, ομιλούντες περί του Φιλιόκβε να αναγράφωμεν ως ιστορικήν μαρτυρίαν την ανεξέλεγκτον πληροφορίαν, ότι η λατινική προσθήκη εις το Σύμβολον εγένετο κατά την Γ΄ εν Τολέδω Σύνοδον του 589. Η προσθήκη του Φιλιόκβε εγένετο αιώνας τινάς μεταγενέστερον, βάσει των ομολογιών και αυτών των ρ/καθολικών συγγραφέων».*⁴⁶³

2. Ύστερα από όσα είπαμε πιο πάνω είναι φανερό, ότι ο ισχυρισμός των ηγετών του Νέου Ημερολογίου, ότι **επί τρεις αιώνες η Εκκλησία ανεχόταν την προσθήκη του Φιλιόκβε στο Σύμβολο της Πίστεως δεν είναι αληθής!** Η προσθήκη του Φιλιόκβε στο Σύμβολο της Πίστεως δεν έγινε το 589, όπως ισχυρίζονται αυτοί. Έγινε πολλούς αιώνες αργότερα. Και συγκεκριμένα, έγινε από την αυτοκέφαλη Εκκλησία των Φράγκων τον 9^ο αιώνα, από δε το Πατριαρχείο της Ρώμης, μόλις τον 11^ο αιώνα!

Γ. Ο ισχυρισμός, ότι η Εκκλησία ανεχόταν τη διδασκαλία του Φιλιόκβε από το 767 μ.Χ.

Είδαμε πιο πάνω την κατηγορία, που διατύπωσαν οι ηγέτες του Νέου Ημερολογίου, ότι οι πιστοί του Παλιού έπρεπε ν' ανεχθούν την αλλαγή του Ημερολογίου, όπως η Εκκλησία ανέχτηκε επί αιώνες τις παπικές αιρέσεις. Για ν' αποδείξουν την κατηγορία τους αυτή, προβάλλουν τον ισχυρισμό, ότι οι Ορθόδοξοι Πάπες και Πατριάρχες ανέχονταν τουλάχιστο από το έτος 767 την διδασκαλία του αιρετικού Φιλιόκβε!

Με τον ισχυρισμό αυτό ασχολούμαστε στο δημοσίευμά μας αυτό.

1. Το Πατριαρχείο Ρώμης και οι Αυτοκέφαλες Εκκλησίες των Φράγκων.

1. Από τον 7^ο αιώνα, μέχρι το 11^ο, συντελούνται κοσμοϊστορικά γεγονότα για το μέλλον των Ρωμαίων και της Ορθοδοξίας στη Δύση. Αν δεν τα έχουμε υπόψη μας, δεν μπορούμε να ερμηνεύσουμε σωστά τη στάση της Εκκλησίας σε σπουδαία ζητήματα.

Το Δυτικό Ρωμαϊκό κράτος καταλύθηκε το έτος 476, όπως και πιο πάνω είδαμε. Έκτοτε διάφοροι βάρβαροι λαοί άρχισαν να λεηλατούν τις επαρχίες του. Οι αυτοκράτορες είχαν στρέψει την προσοχή τους στους κινδύνους των ανατολικών συνόρων της αυτοκρατορίας. Οι Λογγοβάρδοι είχαν εγκατασταθεί στη βόρεια Ιταλία. Οι Βησιγότθοι στην Ισπανία. Οι Αγγλοσάξονες, κι' αργότερα οι

⁴⁶² «ουκ έστι παγιωθέν εκ πολλών ενιαυτών» MANSI, 17, 525

⁴⁶³ Αρχιμ. Σπυρίδωνος Μπιλάλη, *Η αίρεσις του Φιλιόκβε*, σ. 67.

Νορμανδοί, στην Μεγάλη Βρετανία. Οι Φράγκοι, στη σημερινή Γαλλία. Άλλοι Φράγκοι (Τεύτονες, Σάξονες κλπ.) στη Γερμανία.

2. Οι Φράγκοι στη Γαλλία και Γερμανία βαπτίστηκαν Ορθόδοξοι. Οι Γότθοι στην Ισπανία, οι Λογγοβάρδοι στην Ιταλία κλπ. ήταν στην αρχή αρειανοί. Αργότερα έγιναν όλοι Ορθόδοξοι. Η αίρεσή τους εμπόδιζε την αφομοίωσή τους με τον γηγενή πληθυσμό των Ρωμαίων, που υποδούλωναν, γιατί οι κατακτητές, ως αρειανοί, είχαν τους δικούς τους επισκόπους, ιερείς και ναούς, οι δε σκλαβωμένοι Ρωμαίοι, ως Ορθόδοξοι είχαν τους δικούς τους. Όταν όμως μεταστράφηκαν στην Ορθοδοξία, όλοι είχαν τους ίδιους κληρικούς και τους ίδιους ναούς. Αυτό τους διευκόλυνε στο να πετύχουν το φράγκεμα των Ρωμαίων και την διάλυση της Ρωμηοσύνης. Το μέσο το οποίο χρησιμοποίησαν οι Φράγκοι για την καταστροφή του Γένους μας ήταν η Εκκλησία.

Αυτό που κάνει εντύπωση είναι ότι η Εκκλησία στην μεν Ανατολή έσωσε το Γένος μας και την Πίστη, δηλαδή τη Ρωμηοσύνη, απ' τον Μωαμεθανισμό των Αράβων και των Τούρκων. Στη Δύση όμως αντίθετα η Εκκλησία χρησιμοποιήθηκε στον αφανισμό μας.

α. Για την επιτυχία του σκοπού τους αυτού οι Φράγκοι ίδρυσαν πραξικοπηματικά **ξεχωριστές αυτοκέφαλες Ορθόδοξες Εκκλησίες**, ανεξάρτητες απ' τη Ρώμη. Μέλη των Εκκλησιών αυτών ήταν τόσο οι κατακτητές Φράγκοι, όσο και οι σκλάβοι Ρωμαίοι. Εκκλησιαστικοί αρχηγοί (πριμάτοι) των Εκκλησιών αυτών, ήταν στην μεν βόρεια Ιταλία ο επίσκοπος Μεδιολάνων. Στην Ισπανία ο επίσκοπος Τολέδου. Στην Αγγλία ο επίσκοπος Καντερβουρίας. Στη Γαλλία ο επίσκοπος Ρείμων και στη Γερμανία ο επίσκοπος Μογουντίας. Ο πάπας της Ρώμης, που ήταν πλέον ο Εθνάρχης των υπόδουλων Ρωμαίων, για λογαριασμό του αυτοκράτορα της Ρωμανίας, **αποδυναμώθηκε!**

Στην πραγματικότητα όμως αρχηγοί των Εκκλησιών αυτών ήταν οι βασιλείς των λαών αυτών. Οι βασιλείς τους αυτοί, προπαντός ο Κάρολος ο λεγόμενος Μέγας, ή Καρλομάγνος, **συγκαλούσαν συνόδους**, που αποφάσιζαν ότι αυτοί ήθελαν, χωρίς να λογαριάζουν τη Ρώμη! Στη συνέχεια έδιωξαν ή φόνευσαν τους Ρωμαίους επισκόπους και Ηγουμένους. Στη θέση τους διόριζαν Φράγκους, οι οποίοι συνήθως ήταν αξιωματικοί του στρατού τους. Τα άτομα αυτά, όπως λέει ο άγιος Βονιφάτιος **«έχυναν το αίμα των χριστιανών, όπως εκείνο των ειδωλολατρών»!** Μια τέτοια Εκκλησία, **στα χέρια μάλιστα των πιο αδίστακτων κακοποιών και φονιάδων**, κάθε άλλο παρά Ορθόδοξη Εκκλησία μπορούσε να είναι! Ήταν όμως πολύ χρήσιμη στα χέρια των κατακτητών, για την επιβολή της ολοκληρωτικής κυριαρχίας τους, σε βάρος των κατακτημένων Ρωμαίων.

β. Είπαμε πιο πάνω, σ' άλλο σημείο του βιβλίου αυτού, ότι οι Φράγκοι, για να πετύχουν ευκολότερα το φράγκεμα των σκλάβων τους Ρωμαίων, έπρεπε να τους αποκόψουν συναισθηματικά, θρησκευτικά και εθνικά από τους ελεύθερους Ρωμαίους της Παλιάς και Νέας Ρώμης. Αυτό οι Φράγκοι το επεδίωξαν με το να τους κηρύξουν αιρετικούς! Με την φράγκικη λογική αυτό σήμαινε ότι εάν οι Ρωμαίοι της Ανατολής γίνονταν αιρετικοί, ήταν απόδειξη ότι απέβαλαν τη ρωμαϊκή τους εθνικότητα και ότι η αυτοκρατορία τους δεν ήταν πλέον η Ρωμανία. Στη περίπτωση αυτή οι υπόδουλοι Ρωμαίοι της Δύσεως, που μέχρι τότε προσεύχονταν για τον αυτοκράτορα της Κωνσταντινουπόλεως, δεν θα προσεύχονταν πλέον για ένα αιρετικό αυτοκράτορα. Θα προσεύχονταν για τον Φράγκο βασιλιά, γιατί αυτός θα ήταν πλέον Ορθόδοξος!

Γι' αυτό ο Καρλομάγνος φρόντισε η Σύνοδος της Φραγκφούρτης του 794 να καταδικάσει τους Ρωμαίους της Ανατολής, και **τους εικονόφιλους και τους εικονομάχους**, ως αιρετικούς! Δηλαδή, η Σύνοδος αυτή καταδίκασε όλους τους Ρωμαίους της Ανατολής ως αιρετικούς! Και τον αυτοκράτορα! Από τότε, οι Φράγκοι τους Ρωμαίους της Ανατολής, μας ονομάζουν Γραικούς! Γι' αυτούς το «Γραικός» σημαίνει «αιρετικός, κλέπτης, λωποδύτης, απατεώνας»!

Άρχισαν μάλιστα να προπαγανδίζουν ότι οι Ρωμαίοι της Ανατολής **έχασαν την αυτοκρατορία τους, λόγω του ότι έγιναν αιρετικοί, ενώ αυτοί λόγω της Ορθοδοξίας τους κατέκτησαν τη Δυτική Ρωμανία**. Ο Φράγκος αυτοκράτορας Λουδοβίκος Β' (855 – 875) σε μια επιστολή του στον Ρωμαίο αυτοκράτορα Βασίλειο Α' ισχυρίζεται ότι η Παλαιά Ρώμη, ο λαός της και ο παπικός θρόνος δόθηκαν στους Φράγκους υπό του Θεού εξ αιτίας των Ορθοδόξων φρονημάτων τους. **Αφαιρέθηκαν αυτά από τους Έλληνες, λέγει, οι οποίοι ήταν Ρωμαίοι, όσο ήταν Ορθόδοξοι!** Τώρα, που είναι αιρετικοί, έπαυσαν να είναι Ρωμαίοι! Ο Λουδοβίκος γράφει αυτολεξεί:

«Έχομε λάβει την διακυβέρνηση της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας για την Ορθοδοξία μας. Οι Έλληνες έχουν παύσει να είναι αυτοκράτορες των Ρωμαίων εξ αιτίας της κακοδοξίας των. Όχι μόνον εγκατέλειψαν την πόλη της Ρώμης και την πρωτεύουσα της Αυτοκρατορίας, αλλά επίσης έχουν εγκαταλείψει την Ρωμαϊκή εθνικότητα και ακόμη την Λατινική γλώσσα. Έχουν μεταναστεύσει εις άλλη πρωτεύουσα και ανέλαβαν μία τελείως διαφορετική εθνικότητα και γλώσσα»!

γ. Την αφορμή να κηρύξουν οι Φράγκοι τους ελεύθερους Ρωμαίους ως αιρετικούς, την έδωσε ο **επίσκοπος Ιπώνος της Αφρικής Αυγουστίνος**. Ο Αυγουστίνος είχε διατυπώσει ορισμένες κακοδοξίες, όπως το Φιλιόκβε, τον απόλυτο προορισμό, την κτιστή θεία χάρη κλπ. Οι αγράμματοι και αγροίκοι Φράγκοι, από τη στιγμή, που παρίσταναν τους επισκόπους της Εκκλησίας τους, άρχισαν να διαβάζουν τα βιβλία των θεολόγων της Ορθοδοξίας. Τους ελληνόφωνους Ρωμαίους Πατέρες δεν μπορούσαν να διαβάζουν, γιατί δεν ήξεραν ελληνικά. Ο μόνος θεολόγος, που ήταν κάπως προσιτός σ' αυτούς, ήταν ο Αυγουστίνος, ο οποίος έγραψε στα λατινικά. Εκεί, οι Φράγκοι ανακάλυψαν την κακοδοξία του για τον «απόλυτο προορισμό», που σημαίνει ότι ο Θεός προορίζει κάθε άνθρωπο, αν θα σωθεί, ή θα κολασθεί, αν θα είναι ελεύθερος ή σκλάβος κλπ.!

Όπως αναφέραμε και πιά πάνω, η κακοδοξία αυτή του Αυγουστίνου άρεσε πολύ στους Φράγκους. Τους βόλευε στην προπαγάνδα τους, ότι ο Θεός προόρισε τους Ρωμαίους να είναι σκλάβοι! Συνεπώς, οι Ρωμαίοι έπρεπε να είναι ευχαριστημένοι, γιατί ο Θεός τους προόρισε να είναι σκλάβοι στους Φράγκους. Για το λόγο αυτό δεν έπρεπε να επιδιώκουν την απελευθέρωσή τους! Από τότε, άρχισαν να προπαγανδίζουν τον Αυγουστίνο, ως τον μεγαλύτερο θεολόγο και Πατέρα της Εκκλησίας! Και μαζί μ' αυτόν, προπαγάνδιζαν και τις πλάνες του, όπως το Φιλιόκβε, το οποίο αν δεν το δέχονταν οι ελεύθεροι Ρωμαίοι ήταν, κατ' αυτούς, αιρετικοί!

Αυτός ήταν ο λόγος, για τον οποίο οι ελεύθεροι Ρωμαίοι θεωρήθηκαν αιρετικοί από τη φραγκική Σύνοδο της Φραγκφούρτης το 794, που συγκάλεσε ο Καρλομάγνος και καταδίκασε την Ζ' Οικουμενική Σύνοδο, ως αιρετική!

Κατ' αυτό τον τρόπο οι δουλοπάροικοι Ρωμαίοι του φράγκικου κράτους, **άρχισαν σιγά σιγά να φραγκεύουν**, να χάνουν δηλαδή την εθνική τους συνείδηση και την Ορθοδοξία. Έτσι συγχωνεύτηκαν σε μια εθνότητα με τους κατακτητές τους!

δ. Στη Δύση οι Ρωμαίοι είχαν ως μοναδικό στήριγμά τους το Πατριαρχείο της Ρώμης. **Οι Πάπες, τουλάχιστον μέχρι τα μέσα του 9^{ου} αιώνα, ήταν κατά κανόνα Ρωμαίοι και Ορθόδοξοι.** Έκαναν ό,τι μπορούσαν να σώσουν την Ρωμηοσύνη και την Ορθοδοξία! Όμως εγκαταλειμμένοι από την Κωνσταντινούπολη, δεν είχαν τη δύναμη να αντιπαλαίσουν με τόσους εχθρούς, που περιέβαλλαν τους Ρωμαίους στη Δύση.

Μεγάλο κακό, την εποχή αυτή από το 726 μέχρι το 842, έκανε στο Γένος και την Πίστη μας η **εικονομαχία!** Εξ αιτίας της η δύναμη της αυτοκρατορίας εξασθένησε. Γι' αυτό δεν μπορούσε να βοηθήσει τους Πάπες ν' αποκρούσουν τους εχθρούς του Γένους μας, που ήθελαν να κυριεύσουν και αυτή τη Ρώμη, όπως συνέβη με τους Λογγοβάρδους! Ο τότε Ρωμαίος Πάπας Στέφανος αναγκάστηκε να ζητήσει τη βοήθεια του Φράγκου βασιλιά Πιπίνου, ο οποίος έδιωξε τους Λογγοβάρδους. Από την εποχή αυτή και πέρα, οι Πάπες κατέστησαν ουσιαστικά υποτελείς στους Φράγκους. Ήταν υποχρεωμένοι να λαμβάνουν σοβαρά υπόψη τους τη θέλησή τους, ιδίως σε θέματα θρησκευτικά!

2. Η τακτική των Φράγκων στο θέμα του Φιλιόκβε, μέχρι τον Πάπα Ιωάννη Η'.

1. Θα εκθέσουμε επιγραμματικά τις κινήσεις των Φράγκων για την προώθηση και επιβολή του αιρετικού Φιλιόκβε, κατ' αρχήν στις ανεξάρτητες Εκκλησίες των Φράγκων στη Γαλλία και Γερμανία, και στη συνέχεια στο Πατριαρχείο της Ρώμης, μέχρι την εποχή που έγινε Πάπας ο Ρωμαίος Ιωάννης Η'. Για την στάση του Πάπα αυτού, ως και των διαδόχων του, θ' ασχοληθούμε πιο κάτω.

2. Ο βασιλιάς των Φράγκων **Πιπίνος**, πατέρας του Καρλομάγνου, το 767 συγκρότησε σύνοδο στο Gentilly της Γαλλίας, στην οποία Φράγκοι και Ρωμαίοι επίσκοποι συγκρούστηκαν για το Φιλιόκβε. Ο αρχιμ. Σπυρίδων Μπιλάλης γράφει τα εξής για τη σύνοδο αυτή:

*« Ένα αιώνα προ του Μεγάλου Φωτίου οι Δυτικοί συγκρούονται εξ αφορμής του Φιλιόκβε, διότι δεν το θεωρούν αλήθεια πίστεως, ενώ οι ανιστόρητοι Οικουμενισταί σήμερα, όλως αβασανίστως, γράφουν ότι το Φιλιόκβε επιστεύετο ως αλήθεια εν τη Δύσει αιώνας ολοκλήρους προ του σχίσματος».*⁴⁶⁴

3. Αυτός όμως που αγωνίστηκε με όλες τις δυνάμεις του υπέρ του αιρετικού Φιλιόκβε, ήταν ο **Καρλομάγνος**. Ο αρχιμ. Σπυρίδων Μπιλάλης γράφει σχετικά:

« Το Φιλιόκβε εύρε ισχυράν πολιτικήν προστασίαν εκ μέρους του πανισχύρου αυτοκράτορος των Γάλλων και των Γερμανών Καρόλου του Μεγάλου. Η αυλή του Καρόλου απετέλεσε την θεολογικήν και πολιτικήν στέγην του Φιλιόκβε. Οι θεολόγοι της αυλής του Καρόλου του Μεγάλου, υπηρετούντες τα πολιτικά σχέδια του αυτοκράτορος ηγωνίσθησαν ιδιαιτέρως κατά την σύνοδον του Ακυΐσγρανου το 809 υπέρ της προσθήκης του αιρετικού Φιλιόκβε»

Ο Καρλομάγνος το 809 συγκάλεσε **στο Ακυΐσγρανο (Ααχεν)** σύνοδο Φράγκων επισκόπων. Αυτοί τάχθηκαν υπέρ του αιρετικού Φιλιόκβε. Δεν είναι βέβαιο, ότι αποφασίστηκε επίσημα η προσθήκη του Φιλιόκβε στο Σύμβολο της

⁴⁶⁴

Αρχιμ. Σπυρίδωνος Μπιλάλη, *Η αίρεσις του Φιλιόκβε*, σ.73

Πίστεως,⁴⁶⁵ δεδομένου ότι τα Πρακτικά της Συνόδου δεν έχουν διασωθεί. Ο Καρλομάγνος ζήτησε από τον Πάπα Λέοντα Γ΄ την προσθήκη του Φιλιόκβε στο Σύμβολο της Πίστεως. Ο Λέων όχι μόνο αρνήθηκε, αλλά έδωσε εντολή ν' αναγραφεί το Σύμβολο της Πίστεως σε δύο αργυρές πλάκες, ελληνικά και λατινικά, χωρίς το Φιλιόκβε και να τοποθετηθεί στον παλαιό ναό του αγίου Πέτρου. Οι Φράγκοι στη Γαλλία φαίνεται άρχισαν σταδιακά να εισαγάγουν το Φιλιόκβε στη λατρεία τους.

4. Στη Ρώμη εν τω μεταξύ, λόγω της φραγκικής κατοχής της παπικής Ρωμανίας και των Αραβικών κατακτήσεων στη Νότια Ιταλία, είχε αναπτυχθεί ένα **φιλοφραγκικό κόμμα των Ρωμαίων**. Το κόμμα αυτό πέτυχε το 858 να εκλεγεί ο πρώτος Φραγκόφιλος Πάπας, ο **Νικόλαος Α΄**. Στη Κωνσταντινούπολη το ίδιο έτος γίνεται Πατριάρχης ο Μέγας Φώτιος. Και οι δύο είναι ισχυρές προσωπικότητες, οι οποίες συγκρούστηκαν μεταξύ τους για το Φιλιόκβε, που χώρισε τους Φράγκους από τους Ρωμαίους.

Το 866 Φράγκοι, με την άδεια του Νικολάου, πήγαν στη Βουλγαρία και προπαγάνδιζαν την διδασκαλία του Φιλιόκβε.⁴⁶⁶ Το ίδιο έτος ο Μέγας Φώτιος έστειλε επιστολή «προς τους της Ανατολής αρχιερατικούς θρόνους» καταγγέλλοντας την διδασκαλία του Φιλιόκβε.⁴⁶⁷

Το 867 ο Φώτιος συγκάλεσε μεγάλη Σύνοδο στην Κωνσταντινούπολη, η οποία καταδίκασε το αιρετικό Φιλιόκβε και καθαίρεσε τον Νικόλαο. Ο Φώτιος όταν δημοσίευσε την απόφαση της Συνόδου έγραψε τα εξής:

*« Τούτους τους απατεώνας και θεομάχους συνοδική και θεία κατεκρίναμεν ψήφω».*⁴⁶⁸

Έτσι επήλθε εξ αιτίας του Φιλιόκβε το πρώτο σχίσμα μεταξύ της Ανατολής και της φραγκοκρατούμενης Ρώμης. Το σχίσμα έληξε με το θάνατο του Νικολάου. Κάθε δε φορά στο μέλλον, που γίνονταν Φραγκόφιλος πάπας, αναβίωνε το σχίσμα. Αυτό σημαίνει ότι **το σχίσμα ήταν πάντα μεταξύ Ρωμαίων και Φράγκων**, και όχι μεταξύ των Ρωμαίων της Ανατολής και Ρωμαίων της Δύσεως.

Το 879 συγκλήθηκε η Η΄ Οικουμενική Σύνοδος στην Κωνσταντινούπολη, η οποία καταδίκασε το Φιλιόκβε, ως αίρεση, χωρίς ν' αναφέρει ποιοι διδάσκουν αυτή την αίρεση. Αυτό δείχνει ότι η Σύνοδος δεν ήθελε να εξαγριώσει τους βάρβαρους Φράγκους εναντίον των Ρωμαίων της Δύσεως, που κινδύνευαν με πλήρη εξολόθρευση.

3. Δεν υπήρξε καμιά ανοχή του Φιλιόκβε από τους Ρωμαίους Πάπες και Πατριάρχες

Ύστερα από τα παραπάνω, είναι φανερό πως καμιά ανοχή δεν υπήρξε από τους Ορθοδόξους Ρωμαίους Πάπες και Πατριάρχες για το αιρετικό Φιλιόκβε, που άρχισαν να κηρύττουν από τον 8^ο αιώνα οι Φράγκοι. Η Κωνσταντινούπολη, αμέσως, **μόλις έλαβε γνώση για την διαδιδόμενη στη Βουλγαρία αίρεση του**

⁴⁶⁵ Αρχιεπισκόπου Αθηνών Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου, *Το Σύμβολον της Β΄ Οικουμενικής Συνόδου*, σελ.14.

⁴⁶⁶ Ο Β. Στεφανίδης λέγει ότι οι Φράγκοι κληρικοί στη Βουλγαρία δεν προσέθεσαν το Φιλιόκβε στο Σύμβολο της Πίστεως (Β. Στεφανίδου, *Εκκλησιαστική Ιστορία*, σελ. 352 –353).

⁴⁶⁷ Μεγ. Φωτίου, *Επιστολαί*, P.G. 102, 725CD.

⁴⁶⁸ Μεγ. Φωτίου, *Επιστολαί*, P.G. 102, 732D, 733A

Φιλιόκβε, την καταδίκασε. Καθήρεσε τον Φραγκόφιλο πάπα Νικόλαο και έπαυσε την «κοινωνία» με όσους δέχονταν το Φιλιόκβε.

Αλλά και η Ορθόδοξη ακόμα τότε Ρώμη, δεν έδειξε ανοχή. Μόλις έλαβε γνώση, ότι στις ανεξάρτητες Εκκλησίες των Φράγκων της Γαλλίας και Γερμανίας κηρύσσονταν το Φιλιόκβε αντέδρασε μέσα στα πλαίσια των δυνατοτήτων της. Το τονίζουμε αυτό, γιατί αλλιώς μπορεί να αντιδράσει μία ελεύθερη Εκκλησία και αλλιώς μία σκλαβωμένη. Ο Δοσίθεος Ιεροσολύμων κάνει την εξής παρατήρηση:

*« Ο αγιότατος πάπας Λέων, λέγει: Όπου ου προηγείται βία, ασάλευτοι διαμενέτωσαν οι θεσμοί των αγίων Πατέρων. Όπου δε, ανάγκη και βία ευρίσκεται, εκεί προς το συμφέρον της Εκκλησίας του Θεού, ο την εξουσίαν έχων οικονομείτω, εξ ανάγκης γαρ κατά τον θεϊόν απόστολον και νόμου μετάθεσις γίνεται».*⁴⁶⁹

Επομένως, ο ισχυρισμός των ηγετών του Νέου Ημερολογίου, ότι η Εκκλησία ανέχθηκε τη διδασκαλία του Φιλιόκβε, τουλάχιστον από του 767, δεν είναι ορθός.

Δ. Ο ισχυρισμός, ότι ο Μέγας Φώτιος μνημόνευε τον Πάπα Ιωάννη Η΄

Οι ηγέτες του Νέου Ημερολογίου προβάλλουν ένα άλλο ακόμα ισχυρισμό, για να στηρίξουν την κατηγορία τους, ότι εφόσον οι Ορθόδοξοι επί τρεις αιώνες ανέχονταν τις παπικές κακοδοξίες, όσοι έμειναν πιστοί στο Παληό, δεν έπρεπε να παύσουν την «κοινωνία» με τους επισκόπους τους.

Ισχυρίζονται, ότι και ο Μέγας Φώτιος είχε «κοινωνία», μνημόνευε δηλαδή στα δίπτυχα, τον κακόδοξο Πάπα Ιωάννη Η΄!

Θα δούμε, αν ισχυρισμός τους αυτός ευσταθεί.

1. Ήταν κακόδοξος ο Πάπας Ιωάννης Η΄;

1 Το πρώτο θέμα που πρέπει να εξετάσουμε είναι αν όντως ο Πάπας Ιωάννης ο Η΄ ήταν Ορθόδοξος ή κακόδοξος. Ο Ιωάννης ήταν Ρωμαίος. Έγινε Πάπας το 872. Έμεινε στον παπικό θρόνο μέχρι το 882, που δολοφονήθηκε. Βρέθηκε στο δωμάτιό του δηλητηριασμένος και κατακρεουργημένος.⁴⁷⁰ Αυτό που κάνει εντύπωση είναι, ότι όχι μόνο οι δύο προηγούμενοι προκάτοχοί του, ο Φραγκόφιλος Νικόλαος Α΄ (858 – 867) και ο Ρωμαίος Αδριανός Β΄ (867 – 872), αλλά και οι διάδοχοί του, οι Φραγκόφιλοι Μαρίνος Α΄ (882 – 884) και Στέφανος (885- 891) ήταν εχθροί του Μεγάλου Φωτίου. Είχαν συντελέσει, ή δεχθεί την καθαίρεσή του από άδικες Συνόδους, με αποτέλεσμα να αντικατασταθεί στον πατριαρχικό θρόνο της Κωνσταντινουπόλεως το 867 από τον Ιγνάτιο.

Το 877 επανήλθε στον πατριαρχικό θρόνο ο Φώτιος, Την επάνοδό του **αναγνώρισε αμέσως ο Πάπας Ιωάννης Η΄**, μολονότι οι δύο προηγούμενοι προκάτοχοί του τον είχαν καθαίρεσει. Έστειλε μάλιστα στην Κωνσταντινούπολη εκπρόσωπό του τον καρδινάλιο Πέτρο με δώρο στο Φώτιο μία αρχιερατική στολή!

Σε επιστολή του προς τον Φώτιο τον διαβεβαιώνει ότι στη Ρώμη το Φιλιόκβε ουδέποτε είχε προστεθεί εις το Σύμβολο της Πίστεως, ότι ήταν αίρεση, αλλά θα έπρεπε να χειρισθούν το θέμα με μεγάλη προσοχή... «ώστε να μη αναγκασθούμε να επιτρέψουμε την προσθήκη»! Αντιπρόσωποί του μάλιστα έλαβαν μέρος στην Η΄

⁴⁶⁹ Δοσιθέου Ιεροσολύμων, *Τόμος Χαράς*. σελ. 278 - 279

⁴⁷⁰ Δοσιθέου Ιεροσολύμων *Τόμος Χαράς*, Θεσ/κη 1985, σ.48-50

Οικουμενική Σύνοδο, που έγινε στην Κωνσταντινούπολη το 879. Η Σύνοδος αυτή καταδίκασε το Φιλιόκβε.

Αποδεικνύεται κατ' αυτό τον τρόπο, ότι ο Ιωάννης Η', ήταν αντίπαλος του Φιλιόκβε. Επομένως ήταν Ορθόδοξος. Ίσως ισχυρισθεί κάποιος, ότι υποστήριζε το «παπικό πρωτείο». Αυτό είναι αληθές. Όμως, το «παπικό πρωτείο», υπό την έννοια της υποστήριξης των βλέψεων του παπικού θρόνου σ' ολόκληρη την Εκκλησία, δεν το υποστήριζε μόνο ο πάπας αυτός, αλλά σειρά όλη προκατόχων του και όλοι οι διάδοχοί του, ακόμη και Πατριάρχες και αυτοκράτορες της Κωνσταντινουπόλεως. Πολύ περισσότερο, που το «παπικό πρωτείο», αποτέλεσε αίρεση και κακοδοξία, μόλις το 1870, όταν η Β' Σύνοδος του Βατικανού, το ανακήρυξε μαζί με το «αλάθητο» δόγματα των Λατίνων!

2. Το πόσο Ορθόδοξος και Ρωμαίος υπήρξε ο πάπας Ιωάννης Η', αποδεικνύεται από το μένος το οποίο έχουν εκδηλώσει εις βάρος του οι Φράγκοι, οι οποίοι ευκαίρως ακαίρως τον συκοφάντησαν ως δειλό και άνανδρο, να αντιταχθεί στη Κωνσταντινούπολη, σαν να ήταν κάποια γυναίκα! Ορισμένοι συνδέουν τον μύθο της «πάπισσας Ιωάννας» με τον Πάπα Ιωάννη ΙΒ' ⁴⁷¹, ενώ άλλοι με μεταγενέστερους Πάπες του 10^{ου} αιώνα, που φέρουν το όνομα Ιωάννης.

Ο Πάπας Ιωάννης Η' ήταν ένας Ορθόδοξος και Ρωμαίος Πάπας. Δικαιολογημένα ο άγιος Φώτιος, όχι μόνο τον μνημόνευε στα δίπτυχα, αλλά και τον επαινούσε αποκαλώντας τον «ανδρείο (κατά) την ευσέβεια» και «κεχαριτωμένο της Ρώμης αρχιερέα»!

Ο πιο πάνω ισχυρισμός των ηγετών του Νέου Ημερολογίου, ότι ο Ιωάννης ο Η', με τον οποίο είχε «κοινωνία» ο Μέγας Φώτιος ήταν κακόδοξος, δεν ευσταθεί. Ο Πάπας Ιωάννης Η' ήταν Ορθόδοξος. Επομένως, καλώς τον μνημόνευε και είχε κοινωνία» μαζί του ο άγιος Φώτιος.

2. Πότε παύονταν η «κοινωνία» μεταξύ Παλαιάς και Νέας Ρώμης.

1. Η Παλαιά και Νέα Ρώμη, ως αδελφές τοπικές Εκκλησίες, είχαν πάντοτε «κοινωνία» μεταξύ τους. Όμως υπήρξαν περιπτώσεις, που κατά διαστήματα η «κοινωνία» αυτή έπαυε να υπάρχει, οπότε μιλάμε για σχίσματα.

Μέχρι την εποχή του αγίου Φωτίου η εκκλησιαστική ιστορία αναφέρει τα εξής σχίσματα.

α. Η Παλαιά Ρώμη έπαυσε την «κοινωνία» με τους αρειανούς Πατριάρχες Κωνσταντινουπόλεως Ευσέβιο (339-342) κλπ.. Έτσι έγινε το πρώτο σχίσμα μεταξύ των δύο Εκκλησιών. ⁴⁷²

β. Η Παλαιά Ρώμη έπαυσε την «κοινωνία» με την Κωνσταντινούπολη εξ αιτίας της καθαιρέσεως του αγίου Ιωάννου Χρυσοστόμου και δεν αναγνώρισε κατά τα έτη (404- 407) τους διαδόχους του Αρσάκιο και Αττικό.

⁴⁷¹ Ο μύθος της «πάπισσας Ιωάννας» κυκλοφόρησε για πρώτη φορά το 1265-1268. Αναφέρεται στην ιστορία των παπών, που έγραψε κάποιος μοναχός Μαρτίνος ντι Τροπώ, αποκαλούμενος Πολωνός. Κατά τον μύθο, η ύπαρξη της «πάπισσας Ιωάννας», τοποθετείται γύρω στο 855, με

το όνομα Ιωάννης Ζ', ή Η'. (βλ. Νικηφόρου Βιδάλη, *Οι Ρωμαίοι Ποντίφικες και το έργο τους*, Αθήνα 1994, σ. 182).

⁴⁷² Δοσιθέου Ιεροσολύμων, *Δωδεκάβιβλος* τ. Ζ & Η' σελ. 337

γ. Κατά τα έτη 484 – 519 έλαβε χώρα μεταξύ Ρώμης και Κωνσταντινουπόλεως το λεγόμενο «Ακακιανό» σχίσμα, εξ αιτίας του μονοφυσιτισμού.

δ. Κατά τα έτη 638 – 666, που Πατριάρχες Κωνσταντινουπόλεως ήταν ο Σέργιος, Πύρρος, Παύλος και Πέτρος, οι Πάπες της Ρώμης δεν είχαν «κοινωνία» μαζί τους, λόγω του μονοθελητισμού και μονοενεργητισμού.

ε. Κατά τα έτη 730 –784 οι Πάπες Ρώμης δεν είχαν «κοινωνία» με τους εικονομάχους Πατριάρχες Κωνσταντινουπόλεως.

2. Όταν οι Φράγκοι υιοθέτησαν το αιρετικό Φιλιόκβε οι Ορθόδοξοι δεν μπορούσαν να μείνουν αδιάφοροι για τη στάση, που θα τηρούσαν έναντι του ζητήματος αυτού οι Πάπες της Ρώμης. Ήδη ο **Ορθόδοξος Ρωμαίος Πάπας Βενέδικτος Γ΄ (855-858)**, προβλέποντας προφανώς τον κίνδυνο που θα διέτρεχε ο παπικός θρόνος από την αίρεση του Φιλιόκβε, που επεδίωκαν να επιβάλλουν οι Φράγκοι, **έγραψε στους Πατριάρχες της Ανατολής, να μη δέχονται σε «κοινωνία» κανένα Πάπα, εάν δεν αναφέρει στις ενθρονιστήριες επιστολές του το Σύμβολο της Πίστεως χωρίς το Φιλιόκβε.**⁴⁷³

Ο μακαριστός π. Ιωάννης Ρωμανίδης δίδασκε, ότι κατά την περίοδο αυτή μέχρι το 1009, όταν στον παπικό θρόνο ανέβαιναν Ορθόδοξοι Ρωμαίοι, η Ανατολή είχε «κοινωνία» μαζί τους. Όταν όμως ανέβαιναν Φράγκοι, ή Φραγκόφιλοι Πάπες, τότε δεν είχαν.

Το πρώτο σχίσμα που προκλήθηκε εξ αιτίας του Φιλιόκβε, ήταν επί αγίου Φωτίου, επειδή ο διαβόητος Πάπας Νικόλαος Α΄ είχε στείλει Φράγκους κληρικούς στη Βουλγαρία, που δίδασκαν το Φιλιόκβε. Πεθαίνοντας το 867 ο Νικόλαος Α΄ έπαυσε να υπάρχει και το σχίσμα.

3. Μετά το θάνατο (στραγγαλισμό) του Ιωάννη Η΄ έγινε Πάπας ο Μαρίνος Α΄ (882- 884), τον οποίο ούτε αυτοκράτορας, ούτε ο Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως αναγνώρισαν. Από τα τέλη του 9^{ου} αιώνα, μέχρι το 1009, δηλ. μέσα σε 135 χρόνια ανέβηκαν στο παπικό θρόνο 36 πάπες, από τους οποίους ορισμένοι ήταν Ορθόδοξοι Ρωμαίοι, άλλοι Φραγκόφιλοι και άλλοι Φράγκοι! Από το 1012 μέχρι το 1054 έγιναν πάπες άλλα δώδεκα άτομα, εκ των οποίων κανένας δεν ήταν Ορθόδοξος Ρωμαίος. Θα πρέπει όμως να γίνει ιδιαίτερη έρευνα για να διαπιστωθεί με πόσους από αυτούς η Κωνσταντινούπολη είχε «κοινωνία», δηλ. ποιοι ήταν Ορθόδοξοι Ρωμαίοι και ποιοι, όχι.

α. Αδιαμφισβήτητα **Ρωμαίοι πάπες**, με τους οποίους τα άλλα Πατριαρχεία των Ρωμαίων στην Ανατολή είχαν «κοινωνία» είναι και οι εξής:

1. Βενέδικτος Γ΄ (855 – 858)
2. Αδριανός Β΄ (867 –872)
3. Ιωάννης Η΄ (872 – 882)
4. Ιωάννης Ι΄ (914 – 928)
5. Ιωάννης ΙΒ΄ (955 – 964)
6. Ιωάννης ΙΓ΄ (965- 972)
7. Βονιφάτιος Ζ΄ (974)
8. Ιωάννης ΙΕ΄ (985 – 996)

⁴⁷³

Δοσιθέου Ιεροσολύμων, *Δωδεκάβιβλος*, τ. Ζ΄ σ.163.

9. Ιωάννης ΙΣΤ΄ (999)
10. Ιωάννης ΙΖ΄ (1003)
11. Ιωάννης ΙΗ΄ (1004 – 1009)

β. Φραγκόφιλοι πάπες ήταν, με τους οποίους δεν είχαν «κοινωνία» τα Ορθόδοξα Πατριαρχεία των Ρωμαίων της Ανατολής, ήταν και οι εξής:

αντίπαπας Αναστάσιος (855- 858)

1. Νικόλαος Α΄ (858 – 867)
2. Μαρίνος Α΄ (882 – 884)⁴⁷⁴
3. Στέφανος Ε΄ (885 – 891)
4. Φορμόζος (891 – 896)
5. Λέων Η΄ (963 – 965)
6. Βενέδικτος ΣΤ΄ (973- 974)
7. Βενέδικτος Ζ΄ (974- 983)⁴⁷⁵
8. Σέργιος Δ΄ (1009 – 1012)⁴⁷⁶
9. Βενέδικτος Η΄ (1012 – 1024)
10. Βενέδικτος Θ΄ (1032 – 1044)
11. Γρηγόριος ΣΤ΄ (1045 – 1046)

γ. Φράγκοι πάπες, με τους οποίους οι Ρωμαίοι δεν είχαν «κοινωνία», ήταν και οι εξής:

1. Ιωάννης ΙΔ΄ (983- 984)⁴⁷⁷
2. Γρηγόριος Ε΄ (996 – 999)
3. Σίλβεστρος Β΄ (999 – 1003)
4. Κλήμης Β΄ (1046 – 1047)
5. Δάμασος Β΄ (1048)
6. Λέων Θ΄ (1049 – 1054)⁴⁷⁸

⁴⁷⁴ Δεν αναγνωρίστηκε ούτε από τον αυτοκράτορα Κωνσταντινούπολεως, ούτε από τους Ρωμαίους Πατριάρχες της Ανατολής.

⁴⁷⁵ Ο Βενέδικτος Θ΄ θέλησε να νυμφευθεί την εξαδέλφη του. Για να εξεύρει χρήματα πώλησε το αξίωμά του στον μετέπειτα πάπα Γρηγόριο ΣΤ΄ (1045 – 1046), αντί χιλίων λιρών χρυσού (Στεφανίδη, *Εκκλησιαστική Ιστορία*, σ. 486).

⁴⁷⁶ Δεν συμπεριλήφθηκε στα δίπτυχα της Κωνσταντινούπολεως, επειδή στην ενθρονιστήρια επιστολή του ανέφερε το Φιλιόκβε.

⁴⁷⁷ Έμεινε στον παπικό θρόνο μόνο οκτώ μήνες. Σε μια επανάσταση των Ρωμαίων συνελήφθη, φυλακίστηκε και πέθανε από πείνα ή δηλητήριο (Νικηφόρου Βιδάλη, *Οι Ρωμαίοι Ποντίφικες και τον έργο τους*, σ.218.)

⁴⁷⁸ Αντιπρόσωποι του διαβόητου αυτού πάπα, οι καρδινάλιοι Ουμβέρτος και Πέτρος, στις 16 Ιουλίου 1054, αναθεμάτισαν την Ορθόδοξη Εκκλησία!

Ύστερα από τα παραπάνω είναι φανερό, ότι η κατηγορία των υποστηρικτών του Νέου Ημερολογίου, ότι όπως η Ορθοδοξία επί τρεις αιώνες ανέχονταν τις αιρέσεις του παπισμού, έτσι έπρεπε και οι οπαδοί του Παλιού Ημερολογίου να δεχθούν την ημερολογιακή αλλαγή το 1924, δεν ευσταθεί.

Επίλογος

1. Έχει επικρατήσει σε πολλούς η εσφαλμένη αντίληψη ότι το ημερολογιακό ζήτημα είναι ένα επουσιώδες θέμα μπροστά στα τόσα ζητήματα, που ταλανίζουν σήμερα την Ορθοδοξία. Έχουν ασφαλώς δίκιο οι άνθρωποι αυτοί, όταν βλέπουν το θέμα της αλλαγής του Ημερολογίου, ως αστρονομικό ζήτημα. Όταν όμως κάποιος το δει απ' την εκκλησιαστική του σκοπιά, θα διαπιστώσει ότι είναι τεράστιο, γιατί συναρτάται με πολλά εκκλησιαστικά θέματα, που είναι βασικά για τη σωτηρία του ανθρώπου.

Τέτοια ζητήματα είναι:

Το, εάν οι αποφάσεις και οι Κανόνες των Συνόδων είναι εντολές Θεού, τις οποίες είναι υποχρεωμένος κάθε πιστός να τηρεί!

Το, εάν, ο πιστός μπορεί να είναι μέλος μιας Εκκλησίας, που απεμπόλησε την ορθή πίστη και κατέστη αιρετική!

Το, εάν χωρεί οικονομία σε θέματα πίστεως!

Το, εάν ένας πιστός μπορεί να είναι ανεκτικός στην αίρεση του Οικουμενισμού!

Το, εάν ένας πιστός υποχρεούται να κάνει υπακοή σ' ένα αιρετικό, ή μασόνο επίσκοπο! Κι' ακόμη,

Το, εάν ένας αιρετικός, ή μασόνος, μπορεί να είναι άγιος της Εκκλησίας!

2. Σε θέματα πίστεως, δεν υπάρχουν μικρά ή μεγάλα ζητήματα. Οποιαδήποτε εντολή του Θεού κι' αν παραβεί κάποιος, γίνεται πάντων ένοχος! Γι' αυτό οι χριστιανοί πάντοτε ήταν ιδιαίτερα προσεκτικοί στα θέματα πίστεως. Κι' έκαναν μεγάλους αγώνες, για να κρατήσουν αλώβητη την ορθή πίστη. Τέτοιους αγώνες έκαναν οι Ορθόδοξοι, όπως την εποχή του αρειανισμού τον 4^ο αιώνα, της εικονομαχίας τον 8^ο αιώνα, την εποχή των ησυχαστικών ερίδων τον 14^ο αιώνα κλπ.

Οι αντιδράσεις των Ορθοδόξων το 1924 για την αλλαγή του Ημερολογίου είναι η συνέχεια της λαμπράς Παραδόσεως της Ορθοδοξίας! Γι' αυτό, το κίνημα αυτό των Παλαιοημερολογιτών αξίζει να μελετηθεί με περισσότερο ενδιαφέρον, αγάπη και σεβασμό.

3. Από τον περασμένο αιώνα η Ορθοδοξία δέχτηκε την ύπουλη επίθεση του Οικουμενισμού, ο οποίος σωστά χαρακτηρίζεται ως «παναίρεση»! Ο Οικουμενισμός προσπάθησε να πλήξει όλο το θεσμό της Εκκλησίας. Έπληξε μόνο μια μερίδα πιστών, που πίστεψαν σ' αυτόν.

Πρώτη ενέργεια στην επίθεσή του κατά της Ορθοδοξίας ήταν η αλλαγή του Παλιού Ημερολογίου το 1924. Αντιμέτωποι στην επίθεση

αυτή στάθηκαν όσα μέλη της Εκκλησίας έμειναν πιστά στις παραδόσεις της Ορθοδοξίας.

Όσοι δέχτηκαν το Νέο Ημερολόγιο, άνοιξαν την «κερκόπορτα» στο «φράγκεμά» τους! Αυτό σημαίνει ότι διολίσθησαν στην κακοδοξία. Ο Μέγας Αθανάσιος λέγει, ότι όποιος εκπίπτει από την Ορθόδοξη αλήθεια, δεν είναι δυνατόν να λέγεται καν χριστιανός! Γράφει:

*« ..ούτ' αν είη, ούτ' αν λέγοιτο χριστιανός»!*⁴⁷⁹

Αυτό, είναι αυτονόητο, γιατί όπως λέει η αγία Ζ' Οικουμενική Σύνοδος:

*« Η αίρεσις χωρίζει από της Εκκλησίας πάντα άνθρωπον»!*⁴⁸⁰

Σήμερα, όσοι φράγκεψαν, ζουν σε μια απεριγραπτη κατάσταση συγχύσεως και φθοράς. Αυτή η κατάσταση οφείλεται στο ότι δεν αντέδρασαν, όπως όφειλαν στις εφόδους αυτές του Οικουμενισμού. Και σ' αυτό το σημείο έγκειται η ευθύνη όλων αυτών, για την οποία θα δώσει ο καθένας μας λόγο στο Θεό.

Γι' αυτό ο κάθε Ορθόδοξος οφείλει να παραφυλάττει ακέραιη την Ορθόδοξη πίστη. Αυτό σημαίνει, όταν προσβάλλεται η αλήθεια της πίστεως, οφείλουμε να μη σιωπάμε. Πρέπει να αντιδρούμε όπως ορίζουν οι άγιοι Πατέρες.

Ο Μέγας Βασίλειος λέει ότι σε θέματα πίστεως

*« της σιωπής το κρίμα φανερόν εστί»!*⁴⁸¹

Κι' ο άγιος Ιωάννης Χρυσόστομος προσθέτει:

*«και αυτό μεν ουν τούτο εστί το πάντων αίτιον των κακών, το μη και υπέρ των μικρών τούτων αγανακτείν»!*⁴⁸²

Ο δε άγιος Γρηγόριος Παλαμάς θεωρεί ότι η αποσιώπηση των δογματικών διαφορών μας από τους αιρετικούς αποτελεί

*« τρίτον είδος αθεΐας»!*⁴⁸³

Αυτή την κατάσταση ζουν κάθε φορά οι πιστοί, όταν «το βδέλυγμα της ερημώσεως», δηλ. η αίρεση, στέκεται «εν τόπω αγίω»,⁴⁸⁴

⁴⁷⁹ Μεγ. Αθανασίου, *Προς Σεραπίωνα*, Ρ. Γ. 26, 596Α

⁴⁸⁰ Πρακτικά των αγίων και Οικουμενικών τομ. Γ', Άγιον Όρος, σελ. 733

⁴⁸¹ Μεγ. Βασιλείου, *Ομιλία περί νηστείας*, Ρ.Γ. 31, 1509

⁴⁸² Μεγ. Βασιλείου, *Ασκητικά*, Ρ. Γ. 31, 623-624

⁴⁸³ Γρηγ. Παλαμά, *Συγγράμματα*, εκδ. Π. Χρήστου, Θεσ/κη 1966, σελ. 483, στ. 23.

⁴⁸⁴ Ματθ. 24, 15

δηλ. στον χώρο της Ορθοδοξίας! Θα την περιγράψουμε με τα θεόπνευστα λόγια του Μεγάλου Βασιλείου, που έζησε παρόμοιες καταστάσεις στην εποχή του εξ αιτίας του αρειανισμού! Λέει ο άγιος:

*« Τα δόγματα των Πατέρων έχουν καταφρονηθεί! Οι αποστολικές παραδόσεις έχουν εξουδενωθεί! Στις Εκκλησίες έχουν ισχύ εφευρήματα πολυμήχανων ανθρώπων! Οι άνθρωποι τώρα τεχνολογούν! Δεν θεολογούν! Η σοφία του κόσμου έχει απωθήσει το καύχημα του σταυρού! Κατέχει πλέον τα πρωτεία»!*⁴⁸⁵

4. Εκείνο, που δεν πρέπει να διαφεύγει από την προσοχή μας είναι ότι στα θέματα της πίστεως, δεν μπορεί κανένας πιστός να σιωπά. Δεν μπορούμε να αφήνουμε την ευθύνη αυτή στους επισκόπους, τους άλλους κληρικούς, τους μοναχούς, τους θεολόγους, τους «θεολογούντες» κλπ. Αυτό, είναι λάθος! Η υπόθεση της Ορθοδοξίας, η οποία είναι προϋπόθεση της σωτηρίας μας, είναι υπόθεση όλων των πιστών, αν θέλουν να είναι πράγματι Ορθόδοξοι!

Αυτό σημαίνει ότι κανένας Ορθόδοξος δεν μπορεί να κάνει επιλεκτική εφαρμογή των εντολών του Θεού, με το να εφαρμόζει όσες εντολές θέλει!

Τα λόγια του Κυρίου είναι ξεκάθαρα:

*« Ος εάν ουν λύση μίαν των εντολών τούτων των ελαχίστων και διδάξη ούτω τους ανθρώπους, ελάχιστος κληθήσεται εν τη βασιλεία των ουρανών. Ος δ' αν ποιήση και διδάξη, ούτος μέγας κληθήσεται εν τη βασιλεία των ουρανών».*⁴⁸⁶

6. Θα κατακλείσουμε τις σκέψεις μας αυτές με τα λόγια που ακούσαμε πριν από χρόνια από ταπεινό και άσημο γέροντα, που είπε σε μια συντροφιά επισκεπτών του. Παραθέτω, όσο γίνεται πιο πιστά τη σχετική συζήτηση, ύστερα από ερώτημα επισκέπτη του, για το τι κάνει εκεί στην έρημο, που μένει. Απάντησε ως εξής:

- *«Προσεύχομαι το έλεος του Θεού να εξαλείψει τις αμαρτίες μου.*
- *Δηλαδή κι' εμείς, γέροντα στον κόσμο, το ίδιο πρέπει να κάνουμε, ρώτησε ο επισκέπτης.*
- *Δεν ξέρω, αν κάποιος από σας, έχει τόσες αμαρτίες όσες εγώ!*

Βέβαια όλοι μας είμαστε αμαρτωλοί και γι' αυτό, όταν απαγγέλλουμε το «Πάτερ ημών», λέμε «και άφες ημίν τα οφειλήματα ημών»,⁴⁸⁷ να μας συγχωρήσει ο Θεός! Εκείνο όμως, που όλοι μας πρέπει να κάνουμε, είναι

⁴⁸⁵ « Καταπεφρόνηνται τα των Πατέρων δόγματα, Αποστολικά παραδόσεις εξουθενούνται, νεωτέρων ανθρώπων εφευρήματα ταις Εκκλησίαις εμπολιτεύεται. Τεχνολογούσι λοιπόν, ου θεολογούσι οι άνθρωποι. Η του κόσμου σοφία τα πρωτεία φέρεται παρωσαμένη το καύχημα του σταυρού» (Μ. Βασιλείου, *Προς τους επισκόπους της Δύσεως*, Έργα 2, ΕΠΕ, σελ.20).

⁴⁸⁶ Ματθ. 5, 19.

⁴⁸⁷ Ματθ. 6, 12.

να προσευχόμαστε να πεθάνουμε Ορθόδοξοι! Σας το λέω αυτό, συνέχισε, συγχωρέστε με γι' αυτό που θα πω, γιατί πολύ φοβάμαι, ότι ανθρωπίνως η επόμενη γενιά, δεν θα πεθάνει στην Ορθοδοξία! Το τι θα κάνει ο Θεός, και εάν θα κάνει κάτι, για να σωθεί η ορθή πίστη, είναι υπόθεση δική Του! Αλλά, γιατί να παρέμβει ο Θεός, όταν εμείς δεν νοιαζόμαστε, γι' αυτό που θυσιάσαν τη ζωή τους τόσο μάρτυρες και πάλεψαν με σπουδαίους ασκητικούς αγώνες τόσο όσοι της Εκκλησίας μας; Για μας έθεσε ο ίδιος ο Χριστός, αυτό το αναπάντητο ερώτημα στο Ευαγγέλιο “ άρα ελθόν ο Υιός του ανθρώπου, ευρήσει την πίστιν επί της γης;”⁴⁸⁸ Κι' ας λένε ορισμένοι πως τάχα ο 21^{ος} αιώνας θα είναι “ ο αιώνας της Ορθοδοξίας”! Πολύ φοβάμαι ότι θα είναι ο αιώνας μιάς συνιτοποιημένης Ορθοδοξίας!

Θα πρέπει να συμφωνήσουμε απόλυτα με τις ανωτέρω σκέψεις. Ίσως όμως μένει σε κάποιους ο προβληματισμός: Εάν οι αντίθεες δυνάμεις, που τόσο πολύ στο παρελθόν πολέμησαν την Εκκλησία του Χριστού, σήμερα σταμάτησαν τον πόλεμο αυτό! Προφανώς, όχι!

Η Ορθόδοξη Εκκλησία, περισσότερο από κάθε άλλη φορά, είναι σήμερα στο στόχαστρο του «κοσμοκράτορος του σκότους του αιώνος τούτου»!⁴⁸⁹

Αυτό είναι το μεγάλο πρόβλημα της Εκκλησίας σήμερα. Μπροστά σ' αυτό το πρόβλημα πρέπει ο καθένας μας να τοποθετήσει τον εαυτό του. Θα τον εντάξει στους υπερασπιστές της, ή στους λιποτάκτες και προδότες της;

---

⁴⁸⁸ Λουκ. 18,8.

⁴⁸⁹ Εφεσ. 6, 12

Παράρτημα

Στο Παράρτημα παραθέτουμε δυο επιστολές σχετικές με τα όσα γράψαμε σχετικά με την Μασονία. Η μυστική αυτή οργάνωση έχει απλώσει τα πλοκάμια της στη Νεοημερολογίτικη Εκκλησία κι' έχει καταστήσει μέλη της πολλούς επισκόπους της.

Θεωρήσαμε χρέος μας ν' απαντήσουμε μόνο στην πρώτη επιστολή και να παραθέσουμε τα ονόματα όσων μασόνων επισκόπων, οι ίδιοι οι μασόνοι έχουν κατά καιρούς αποκαλύψει. Μεταξύ αυτών είναι και ο εθνομάρτυρας Χρυσόστομος Σμύρνης, τον οποίον οι Οικουμενιστές ανακήρυξαν άγιο!

Στην δεύτερη επιστολή του ιδίου επιστολογράφου δεν δίνουμε καμιά απάντηση, γιατί μιλάει... μόνη της!

1. Υπάρχουν μασόνοι επίσκοποι;

1. Με αφορμή άρθρο μας, που δημοσιεύτηκε στον «Ορθόδοξο Τύπο» της 16^{ης} Ιουλίου 2004, σχετικά με το ημερολογιακό ζήτημα, ο κ. Α. Παπαναστασόπουλος, ιστοριοδίφης, έστειλε στην εφημερίδα αυτή, την ακόλουθη επιστολή, την οποία η διεύθυνση της είχε την καλωσύνη να θέσει υπ' όψη μας, με την παράκληση να εκθέσουμε και τις δικές μας απόψεις. Το πράττουμε ευχαρίστως.

Η επιστολή του κ. Α. Παπαναστασοπούλου :

Προς την Σύνταξιν του « Ο.Τ.»,

Ημερολογιακόν ζήτημα, άρθρον κ. Σακαρέλλου .Ουδεμία σχέσιν έχει η Μασωνία με το ημερολόγιον. Μη συγχέωμεν καταστάσεις. Και κυρίως μη κατηγορούμεν Ιεράρχες ότι υπήρξαν μασόνοι. Είναι αδικία και βλασφημία. Μη μιλάμε για νεκρούς που δεν μπορούν ν' απαντήσουν. Ο μακαριστός Χρυσόστομος Παπαδόπουλος δεν υπήρξε τέκτων. Αντίθετα υπεχρέωσεν όλους τους Ιεράρχες να υπογράψουν βεβαιώσεις δηλώσεις ότι δεν μετέχουν του Τεκτονισμού (Π. Τρεμπέλα Μασονισμός).Είπε: “Θεωρώ αναξιοπρεπές και εξευτελιστικόν δι’ Αρχιερέα ν’ ανήκη εις τοιούτον μυστικόν σωματείον» κ. ά. Επίσης ο Ιάκωβος Δυρραχίου και μετά Μυτιλήνης δεν ήτο τέκτων. Ο Ιωακείμ ο Γ’ μίλησε εναντίον των Τεκτόνων (έφημερίς «Νέο Αστυ» φ.3140/14.6.1910). Επίσης μη κατηγορούμεν τους Χρυσόστομον Σμύρνης και Χρύσανθον, που τόσα προσέφερον εις τον Ελληνισμόν και ο πρώτος εσφαγιάσθη με το τίμιον αίμα του και κληρονόμησε τον Στέφανο της Αγιοσύνης Και ο Χρύσανθος τόλμησε να πη το ΟΧΙ στους Ναζί το 1941, αρνηθείς να παραδόση την Αθήνα. Σεβασμός στους μεγάλους νεκρούς μας.

Μετά τιμής

Α. Παπαναστασόπουλος

Ιστοριοδίφης

Στο δημοσίευσμά μας στον «Ορθόδοξο Τύπο» για το «Ημερολογιακό ζήτημα» στις 16.7.2004 αναφέραμε τα ονόματα εννιά μόνο Μασόνων Ιεραρχών. Ήταν του Αρχιεπισκόπου Αθηνών Χρυσόστομου Παπαδοπούλου, του Μητροπολίτη Δυρραχίου, μετέπειτα Μυτιλήνης, Ιακώβου, του Πατριάρχη Ιωακείμ Γ', του Αρχιεπισκόπου Αθηνών Χρύσανθου, του Μητροπολίτη Σμύρνης Χρυσόστομου, του Πατριάρχη Μελέτιου Μεταξάκη, του Πατριάρχη Αθηναγόρα, του Μητροπολίτη Σάμου Ειρηναίου και του από Νίκαιας, Πατριάρχη Βασιλείου Γ'.

α. Από τους Ιεράρχες που αναφέραμε, ο κ. Α. Παπαναστασόπουλος λέγει, ότι δεν υπήρξαν μασόνοι ο Χρυσόστομος Παπαδόπουλος και ο Δυρραχίου Ιάκωβος. Αφήνει δε να υπονοηθεί, αν καταλάβαμε καλά, ότι δεν υπήρξαν μασόνοι ακόμη ο Ιωακείμ Γ', ο Χρυσόστομος Σμύρνης και ο Αρχιεπίσκοπος Αθηνών Χρύσανθος. Αυτό σημαίνει, ότι δέχεται ότι οι υπόλοιποι τέσσερες (Μελέτιος Μεταξάκης, Αθηναγόρας, Σάμου Ειρηναίος και Νικαίας Βασίλειος) ήταν μασόνοι, εφόσον αυτών δεν διαψεύδει τη μασονική τους ιδιότητα!

β. Το θέμα που αναπτύξαμε στον «Ορθόδοξο Τύπο», δεν ήταν το πόσοι και ποιοι Ιεράρχες υπήρξαν μασόνοι. Ήταν το «ημερολογιακό ζήτημα». Παρεπιμπτόντως στο άρθρο μας αυτό αναφέραμε τα ονόματα των πιο πάνω Ιεραρχών. Τώρα, μια και έγινε ευρύτερα λόγος για μασόνους Ιεράρχες, προσθέτουμε στον κατάλογο των μασόνων Ιεραρχών και τα ονόματα των Πατριαρχών Αλεξανδρείας Φωτίου και Θεοφίλου, του Πατριάρχη Ιεροσολύμων Βενεδίκτου, του Αρχιεπισκόπου Αθηνών Χρυσοστόμου Β' Χατζησταύρου και των Μητροπολιτών Κεφαλληνίας Γερασίμου Δώριζα, Καστορίας Ιωακείμ Λεπτίδη, Παροναξίας Χερουβεΐμ Άννινου, Φλωρίνης Βασιλείου Παπαδοπούλου και Αυστρίας Χρυσοστόμου Τσίτερ, ανιψιού του Χρυσοστόμου Σμύρνης. Επίσης του Αρχιεπισκόπου Αμερικής Ιακώβου Κουκούζη. Ακόμη και τα ονόματα ορισμένων άλλων Ιεραρχών, που έχουν καταγγεληθεί από τον αγιορείτη μοναχό Αρσένιο Κοττέα στο βιβλίο του «Απομόνωσις» (σελ. 65) ως μασόνοι, όπως του Αρχιεπισκόπου Αθηνών Δαμασκηνού, του Θηβών Συνεσίου, Κοζάνης Ιωακείμ, Φθιώτιδος Αμβροσίου, Θεσσαλονίκης Γενναδίου, Κερκύρας Αλεξάνδρου, Δημητριάδος Ιωακείμ και Σύρου Φιλαρέτου.

Πιθανόν να υπάρχουν κι' άλλοι Ιεράρχες, φερόμενοι ως Μασόνοι, τα ονόματα των οποίων δεν έχουν αποκαλυφθεί. Πρέπει δε να ληφθεί υπ' όψη, ότι η μασονία είναι διασπασμένη σε περισσότερα του ενός δόγματα, οπότε είναι δύσκολος ο εντοπισμός των ονομάτων μασόνων Ιεραρχών, πολύ περισσότερο όταν είναι μέλη σε στοές του εξωτερικού. Αλλά και μόνο, αν οι ανωτέρω Ιεράρχες είναι μασόνοι, το φαινόμενο αυτό είναι ιδιαίτερα θλιβερό, τόσο για την Ορθοδοξία, όσο και τον τόπο μας. Εδώ ισχύουν για μια ακόμα φορά τα λόγια του προφήτη Ιερεμία «ποιμένες πολλοί διέφθειραν τον αμπελώνα μου, εμόλυναν την μερίδα μου, έδωκαν την μερίδα την επιθυμητήν μου εις έρημον άβατον» (Ιερ.12,10)!

Τέτοιους επισκόπους φαίνεται ότι είχε υπ' όψη του ο μακαριστός π. Ιωάννης Ρωμανίδης, όταν έγραφε ότι ο διάβολος τώρα κάνει διακοπές, γιατί το έργο του το ανέλαβαν οι δεσποτάδες!

γ. Ο άγνωστος μας κ. Α. Παπαναστασόπουλος υποθέτουμε, ότι είναι επιστήμων, αν κρίνουμε από την ιδιότητα του Ιστοριοδίφη, που επικαλείται στην επιστολή του. Αν έτσι έχουν τα πράγματα, τότε θα γνωρίζει, ότι ένας επιστήμων, όταν ακούει ή διαβάζει κάτι καινούργιο, ούτε το δέχεται αμέσως, ούτε όμως και το απορρίπτει. Το κρατάει υπό σημείωση, μέχρις ότου, αφού ερευνήσει το θέμα αυτό, καταλήξει στο επιστημονικά τεκμηριωμένο συμπέρασμά του. Ο επιστολογράφος κ. Α. Παπαναστασόπουλος, λοιπόν, αν ενδιαφέρεται πραγματικά για την αλήθεια, όφειλε να ζητήσει με την επιστολή του προς την Διεύθυνση του «Ορθόδοξου Τύπου», να καταθέσουμε εμείς τα τυχόν αποδεικτικά στοιχεία που έχουμε για τους πιο πάνω Ιεράρχες, που γράψαμε ότι είναι μασόνοι. Έτσι, νομίζουμε, ότι κάνει κάθε καλός ερευνητής. Ο κ. Α. Παπαναστασόπουλος όμως δεν το έκανε. Απεναντίας, αποφάνθηκε στην επιστολή του, ότι οι αναφερόμενοι από μένα Ιεράρχες ως μασόνοι, δεν ήταν τέκτονες!

Δεν απορρίπτουμε εκ προοιμίου τον ισχυρισμό του. Πιθανόν, να έχει δίκιο ο άνθρωπος. Και ευχόμαστε ολόψυχα να έχει δίκιο. Θα ήταν τραγικό και ολέθριο για την Ορθοδοξία, αλλά και γι' αυτούς τους ίδιους, το να είναι πράγματι τέκτονες! Άλλωστε, και ο ίδιος ο κ. Α. Παπαναστασόπουλος, όπως φαίνεται στην επιστολή του, θεωρεί απαξιωτικό, το να είναι κάποιος μασόνος! Το να καταγγέλλεται ένας λαϊκός, ότι είναι μασόνος, είναι βέβαια κακό. Ο λαϊκός όμως

ίσως μπορεί να έχει κάποιο ελαφρυντικό, αν δεν γνώριζε το τι είναι η μασονία, ή παρασύρθηκε από άλλους λόγους, οπότε κατά το λόγο του Κυρίου «ο μη γνούς, ποιήσας δε άξια πληγών, δαρήσεται ολίγας» (Λουκ. 12,48)! Γι' αυτό και ο ψαλμωδός παρακαλεί τον Κύριο, λέγοντας «αμαρτίας νεότητός μου και αγνοίας μου μη μνησθής» (Ψαλμ. 24,7). Άλλωστε, οι μη «ενσυνείδητοι» μασώνοι συνήθως παραμένουν στους πρώτους βαθμούς της μασονίας, οπότε δεν μαθαίνουν ποτέ το τι είναι στη πραγματικότητα η μασονία. Αυτό, το παραδέχονται οι ίδιοι οι μασώνοι, οι οποίοι γράφουν:

« Οι κοινοί βαθμοί (1 – 3) είναι μόνον η εξωτερική αυλή ή τα προπύλαια του ναού. Εν μέρος των συμβόλων εκτίθεται εκεί εις τους μνουμένους, οίτινες είναι επίτηδες ηπατημένοι υπό ψευδούς ερμηνείας. Δεν είναι ο σκοπός να εννοήση ταύτα εκείνος, αλλά σκοπός είναι να τον καταστήσωσι τοιούτον, ώστε να φαντάζεται ότι τα καταλαβαίνει. Η αληθής εξήγησι κρατείται δια τους διδασκάλους, δια τους ηγεμόνας (πρίγκηπας) της ελευθέρας τεκτονικής...» (Τεκτονικό περιοδικό «Πυθαγόρας», έτους 1885, τευχ. 7, σελ.188)!

Το να είναι όμως «ενσυνείδητος» τέκτονας ένας Ιερωμένος, και μάλιστα επίσκοπος, Αρχιεπίσκοπος, ή Πατριάρχης, είναι φοβερό και γι' αυτόν και για την Ορθοδοξία, που έχει τέτοιους ανάξιους και επικίνδυνους ποιμένες!

Θα δεχθούμε λοιπόν, ότι έχουμε άδικο, επειδή πιστέψαμε ότι οι ανωτέρω επίσκοποι ήταν μασώνοι, μόνο σε μια περίπτωση. Εάν ο κ. Α. Παπαναστασόπουλος, που το διαψεύδει, αποδείξει τον ισχυρισμό του, ότι οι αναφερθέντες από μένα επίσκοποι ως μασώνοι, δεν υπήρξαν ποτέ μασώνοι..Ο μόνος τρόπος που υπάρχει για ν' αποδείξει τον ισχυρισμό του αυτό είναι να μας παράσχει την διαβεβαίωση ότι εφ' όρου ζωής τους, 24 ώρες το εικοσιτετράωρο, ήταν μαζί τους κι' επομένως έχει άμεση γνώση, ότι ποτέ δεν έγιναν μασώνοι!

Αν ο κ. Α. Παπαναστασόπουλος δώσει αυτή τη διαβεβαίωση ότι πράγματι ήταν μαζί τους 24 ώρες το εικοσιτετράωρο, θα αποδείξει ότι πράγματι ποτέ δεν υπήρξαν μασώνοι. Τότε, θα δεχτούμε ευχαρίστως ότι κάναμε λάθος !

Ο κ. Α. Παπαναστασόπουλος στην επιστολή του, για να αποδείξει ότι ο Χρυσόστομος Παπαδόπουλος και ο Πατριάρχης Ιωακείμ Γ' δεν ήταν μασώνοι, επικαλείται, το ότι όταν ζούσαν είχαν ταχθεί κατά της μασονίας. Αυτό όμως, δεν είναι απόδειξη. Η Μασονία επιτρέπει στα μέλη της, όταν βρίσκονται στη ζωή, αν υπάρχει κάποιος λόγος, να αρνούνται τη μασονική τους ιδιότητα. Ακόμα και να καταδικάζουν την μασωνία, όπως έκανε ο Χρυσόστομος Παπαδόπουλος, αλλά και ο Ιωακείμ. Αλλά και η ίδια η μασονία, για να προφυλάξει τα μέλη της όσο ζούνε από αντιδράσεις του λαού, διαψεύδει ότι είναι τέκτονες! Και για να μην νομισθεί ότι αυτά είναι δικές μας εικασίες, αναφέρουμε το τι γράφει το μασονικό περιοδικό « Πυθαγόρας» του έτους 1970, σελ. 344, ως προς την περίπτωση του Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου:

«...Δεν νομίζομεν, ότι επιτρέπεται εις ημάς να ικανοποιήσωμεν την περιέργειαν και δώσωμεν τα ονόματα επιλέκτων μελών της κοινωνίας βοράν εις τας αγρίας διαθέσεις υπανθρώπων, όταν είναι, εκ της προσφάτου ιστορίας του τόπου μας γνωστή η ασεβεστάτη και βάνανσος επίθεσις ομάδος αμαθών και βαρβάρων ζηλωτών κατά του Αρχιεπισκόπου Αθηνών Χρυσοστόμου, επί τω λόγω της αλλαγής του ημερολογίου, κατηγορησάντων αυτόν ως τέκτονα. Οι επιφανείς κληρικοί, όπως οι Πατριάρχαι Βασίλειος ο από Αγκιάλου, οι Αλεξανδρείας Μελέτιος Δ', ο Φώτιος και άλλοι, ως και τόσοι άλλοι (!), Μητροπολίται οι οποίοι ήσαν τέκτονες, ασφαλώς δεν θα ηδύναντο να

εκπληρώσωσι την αποστολήν των, εάν διελάουν εκείνοι ή ημείς απεκαλύπτομεν, την τεκτονικήν των ιδιότητα, διότι θα έπιπτον θύματα ευαρίθμου ομάδος ζηλωτών...»!

Επομένως, το επιχείρημα του κ. Α. Παπαναστασοπούλου ότι ο Χρυσόστομος Παπαδόπουλος και ο Ιωακείμ Γ΄ τάχθηκαν κατά της Μασονίας, το καταρρίπτουν οι ίδιοι οι Μασώνοι! Ομολογούν, ότι η ίδια η Μασωνία, αλλά και τα μέλη τους εν όσω ζούνε, επιτρέπεται να εξαπατούν την κοινή γνώμη! Επιτρέπεται να ψεύδονται ότι δεν είναι τέκτονες!

Επιτρέπεται να δηλώνουν, όπως ο Χρυσόστομος Παπαδόπουλος, ότι είναι «αναξιοπρεπές και εξευτελιστικό δι' αρχιερέα ν' ανήκει εις τοιούτον μυστικόν σωματεϊόν».

Ως προς τους λοιπούς μασόνους επισκόπους, που αναφέραμε, τον Χρυσόστομον Σμύρνης και τον Αρχιεπίσκοπο Αθηνών Χρύσανθο, ο κ. Α. Παπαναστασοπούλος επικαλείται τις υπηρεσίες που πρόσφεραν στον τόπο μας. Λέγει γι' αυτούς :

«μη κατηγορούμεν τους Χρυσόστομον Σμύρνης και Χρύσανθον, που τόσα προσέφερον εις τον Ελληνισμόν και ο πρώτος εσφαγιάσθη με το τίμιον αίμα του (sic!) και κληρονόμησε τον Στέφανο της Αγιοσύνης. Και ο Χρύσανθος τόλμησε να πη το ΟΧΙ στους Ναζί το 1941, αρνηθείς να παραδόση την Αθήνα»!

Ωραίο επιχείρημα! Είναι αυτό που έλεγαν οι αρχαίοι πρόγονοί μας: «Ράβδος εν γωνία, άρα βρέχει»! Οι δύο αυτοί Ιεράρχες πρόσφεραν μεγάλες υπηρεσίες στον Ελληνισμό! Άρα, δεν είναι μασώνοι!

2 Ίσως ισχυρισθεί κάποιος, ότι γράφουμε τ' ανωτέρω για ν' αποφύγουμε την απάντηση, που ενδεχομένως θα μου ζητούσε κάποιος, για το που στηρίζουμε την κατηγορία ότι οι πιο πάνω Ιεράρχες υπήρξαν μασώνοι. Για χάρη, λοιπόν, κάθε καλοπροαίρετου αναγνώστη της εφημερίδος αυτής., παραθέτουμε ορισμένα αποδεικτικά στοιχεία.

Το, εάν κάποιος είναι τέκτονας ή όχι, το γνωρίζουν οι ίδιοι, ο Θεός και η μασωνία!

Αν το ομολογήσουν οι ίδιοι, η ομολογία τους αυτή, αποτελεί απόδειξη.

Ο Θεός αποκαλύπτει τους ανθρώπους αυτούς, όταν Εκείνος θέλει, όπως συνέβη πριν από χρόνια όταν παρεχώρησε, πιστοί να διαρρήξουν μασονική στοά στο Ηράκλειο Κρήτης και να αφαιρέσουν τους καταλόγους της και άλλα αρχεία. Τότε, αποκαλύφθηκε ότι μεταξύ των μελών Της, ήταν και κάποιος ιερωμένος, ο οποίος αν δεν γινόταν η διάρρηξη αυτή, σήμερα δεν αποκλείεται να ήταν και επίσκοπος! Τώρα, είναι απλός ιερέυς σε Νεοημερολογίτικη Μητρόπολη.

Μένει, λοιπόν, ο παράγοντας της Μασονίας, περί της οποίας πρέπει να τονίσουμε τα εξής:

α. Η μασωνία δεν αποκαλύπτει τα ονόματα των Ιεραρχών μελών της, όσο ζούνε. Αυτό γίνεται για να προλάβει τυχόν αντιδράσεις του πιστού λαού. Γι' αυτό, όταν ρωτιέται αν κάποιος κληρικός είναι μασόνος, συνήθως το διαψεύδει, ή σιωπά. Συνεπώς, η άρνηση της Μασονίας για ζώντες Ιεράρχες, δεν αποτελεί αποδεικτικό στοιχείο, ότι ένας Ιερωμένος πράγματι δεν ανήκει σε μασονική στοά.

Απεναντίας όμως, όταν αποκαλύπτει ονόματα κληρικών ή άλλων προσώπων, που δεν βρίσκονται στη ζωή, πιστεύουμε πως δεν ψεύδεται! Στο συμπέρασμα αυτό καταλήγει κανένας, αν λάβει υπ' όψη του πως, αν η μασωνία έλεγε ψέματα, τότε η Εκκλησία θα την διέψευδε! Πολλές φορές η Μεγάλη Στοά της Ελλάδος διακήρυξε ότι υπήρξαν μέλη της συγκεκριμένοι Ιεράρχες. Κανένα εκκλησιαστικό πρόσωπο, ούτε και οι Σύνοδοι που ανήκαν, όχι μόνο δεν κατέφυγε στα δικαστήρια, για να περισώσει το κύρος της Εκκλησίας, αλλά ούτε κατήγγειλε ποτέ τη μασωνία στον ελληνικό λαό, ότι ψεύδεται και συκοφαντεί τους Ιεράρχες αυτούς!! Επομένως, η σιωπή των εκπροσώπων της Εκκλησίας να διαψεύσουν τις αποκαλύψεις της μασωνίας, ότι ορισμένοι Ιεράρχες υπήρξαν μέλη της, αποτελεί απόδειξη, ότι οι μασώνιοι λένουν την αλήθεια για μασόνους Ιεράρχες, που δε ζούνε πια!

β. Για ένα Ορθόδοξο πιστό ισχυρότατη ένδειξη, ότι ένας ιερωμένος είναι μασόνος, είναι οι οικουμενιστικές του απόψεις. Αυτό βέβαια δεν σημαίνει, ότι κάθε οικουμενιστής είναι και μασόνος. Αντίθετα, κάθε μασόνος κληρικός, είναι και οικουμενιστής! Αυτό συμβαίνει γιατί ο Οικουμενισμός στηρίζεται πάνω στον συγκρητισμό, που είναι βασική αρχή και διδασκαλία του τεκτονισμού. Και γι' αυτό παρατηρούμε πως στον Οικουμενισμό, πρωτεύοντα ρόλο διαδραματίζουν οι μασόνιοι.

Το ίδιο κι' ο Ιωακείμ Γ'! Χαρακτήρισε «αναδενδράδες» του χριστιανισμού τον παπισμό και τον προτεσταντισμό. Το ίδιο κι' ο Χρυσόστομος Παπαδόπουλος, που εισήγαγε το Φράγκικο ημερολόγιο στην Εκκλησία της Ελλάδος. Το ίδιο κι' ο Δυρραχίου Ιάκωβος, που έλαβε μέρος στο λεγόμενο «Πανορθόδοξο Συνέδριο» Κωνσταντινουπόλεως του 1923. Το ίδιο και ο Αθηναγόρας, ο οποίος ενώ ήταν εναντίον του παπισμού και υπέρμαχος του προτεσταντισμού, μόλις ο πάπας Παύλος ο ΣΤ' συμφιλίωθηκε με την μασωνία μετά την Β' Βατικανή Σύνοδο, αμέσως έγινε διαπρύσιος κήρυκας ενώσεως της Ορθοδοξίας με τους Λατίνους! Ο Σάμου Ειρηναίος μετείχε ως εκπρόσωπος της Εκκλησίας της Ελλάδος στις συνελεύσεις του Π.Σ.Ε. κ.ο.κ.

Γι' αυτό και οι μασώνιοι επίσκοποι υπήρξαν οι σκληρότεροι διώκτες όσων αντέδρασαν στο φράγμα της Ελλάδος με την αλλαγή του ημερολογίου, όπως ο Σάμου Ειρηναίος, ο Φλωρίνης Βασίλειος Παπαδόπουλος, πρώην αρχιδιάκονος του Χρυσοστόμου Σμύρνης κ.ά. Ο Φλωρίνης Βασίλειος «εξαφάνισε το παλαιό ημερολόγιο στην περιοχή του»! Την φράση αυτή, τη γράφει καταχαρούμενος κάποιος μασόνος ονόματι Αντώνιος Παπαναστασόπουλος, σε άρθρο του γι' αυτόν τον κληρικό, στο ίδιο περιοδικό «Πυθαγόρας», του έτους 1993, τεύχος 42 – 43, σελ.10!

Ποιός μπορεί να είναι τώρα αυτός ο «Αντώνιος Παπαναστασόπουλος», εμείς πάντως δεν γνωρίζουμε!

Οι μασόνιοι γνωρίζουν πολύ καλά το πόσο κακό κάνει στην Ορθοδοξία ο Οικουμενισμός, με το συγκρητισμό του. Ξέρουν πολύ καλά, ότι οδηγεί στη διάλυση της Ορθοδοξίας. Γι' αυτό γράφουν οι μασώνιοι στο περιοδικό τους «Πυθαγόρας», έτους 1930, τεύχος 1, σελ.17 ότι το μακροχρόνια επιδιωκόμενο

«ειρηνοπολιτικό, σωτήριο (!) κήρυγμα της Ενώσεως των Εκκλησιών υπέκρυπτε (πάντοτε) την καθαίρεσιν της Ορθοδοξίας»!

Παρά ταύτα όμως οι ίδιοι εργάζονται για την ένωση των Εκκλησιών στη βάση του Οικουμενισμού και του συγκρητισμού. Επομένως, εργάζονται σύμφωνα με τα δικά τους λόγια για «την καθαίρεση της Ορθοδοξίας»! Κατά τα άλλα θέλουν να εμφανίζονται ως καλοί χριστιανοί! Πηγαίνουν και στην εκκλησία! Γίνονται, δυστυχώς, και επίτροποι! Χτίζουν και ωραίους ναούς, όπως ο Πουρής στον Πειραιά, που βοήθησε στην ανοικοδόμηση της αγίας Τριάδας, κοκ.!

Αξίζει επίσης να σημειωθεί ότι το « Παγκόσμιο Συμβούλιο των Εκκλησιών» καταγγέλθηκε ως μασονικό από τους Ορθοδόξους. Ο π. Ιω. Ρωμανίδης στην αδημοσίευτη από 24 Ιουνίου 1981 Έκθεσή του προς τον Αρχιεπίσκοπο Αθηνών Σεραφείμ, «περί της εν Σόφια Διασκέψεως των Ορθοδόξων Εκκλησιών δια την συμμετοχήν των εις το Παγκόσμιον Συμβούλιον Εκκλησιών, την 23 – 31 Μαΐου 1981, γράφει:

« Κατά την συνάντησιν των εκπροσώπων όλων των Ορθοδόξων Εκκλησιών εις την Μόσχαν το 1948, αι Ορθόδοξοι Εκκλησίαι, πλην ωρισμένων Ελληνοφώνων, κατεδίκασαν το Π.Σ.Ε., ως έμπνευσιν και όργανον της Μασονίας»!

3 Ας έρθουμε τώρα στις αποδείξεις που έχουμε, ότι οι πιο πάνω Ιεράρχες ήταν μασώνοι. Είναι, κατ' αρχήν, οι αδιάψευστες αποκαλύψεις της μασονίας!

Παραθέτουμε ελάχιστες μόνο, απ' τις πάμπολλες παραπομπές σε μασονικά ή άλλα έντυπα, για την μασονική ιδιότητα Ιεραρχών, που αναφέραμε πιο πάνω και δεν τόλμησαν ποτέ οι εκπρόσωποι της Εκκλησίας να διαψεύσουν:

α. Την μασονική ιδιότητα του Αρχιεπισκόπου Αθηνών Χρυσόστομου Παπαδοπούλου αποκαλύπτει το μασονικό περιοδικό «Πυθαγόρας» του έτους 1981, τεύχος 22, σελίς 322. Ο Χρυσόστομος Παπαδόπουλος το 1929 τέλεσε ο ίδιος την κηδεία (και εξύμνησε μάλιστα) κάποιου διακεκριμένου μασόνου, του Ιωάννη Π. Αλεξανδρόπουλου, στον οποίο η μασωνία προηγουμένως, ενώπιον πλήθους κόσμου, είχε αποδώσει μασονικές τιμές. Για το γεγονός αυτό διαβάζουμε στο περιοδικό «Πυθαγόρας» του έτους 1929, τεύχος 9, σελ. 276:

« Την υστάτην αλλά υπάτην των τιμών απένειμεν προς τον μεταστάντα, αυτός ούτος ο Μακαριότατος Μητροπολίτης Αθηνών κ. Χρυσόστομος, εζάρας τας εθνικάς υπηρεσίας του επικληθέντος παρ' αυτού 'Μεγατίμου νεκρού' »!

Αλλά, θα ρωτήσει κάποιος. Εάν ο Χρυσόστομος Παπαδόπουλος ήταν πράγματι μασόνος, γιατί μίλησε τόσο σκληρά, κατά της μασονίας; Η απάντηση είναι, ότι τότε βούιξε ο τόπος, ότι ο Χρυσόστομος Παπαδόπουλος, που έφερε το Φράγκικο ημερολόγιο, ήταν μασόνος (Τεκτονικό περιοδικό «Πυθαγόρας- Γνώμων», έτους 1934, τεύχος 2, σελ.40)! Ο «αναξιοπρεπής», κατά τα δικά του λόγια, αυτός Αρχιεπίσκοπος Χρυσόστομος Παπαδόπουλος, φοβήθηκε την οργή του λαού και των συνεπισκόπων του! Γι' αυτό, υποκρίθηκε αντι-τεκτονικό μένος! Και είδαμε πιο πάνω, πώς η μασωνία δικαιολόγησε την εξαπάτηση του κόσμου, ότι δεν είναι μασόνος! Υπάρχουν και άλλα παρόμοια τέτοια δημοσιεύματα σε μασονικά περιοδικά.

Στο περιοδικό «Πυθαγόρας» του έτους 1970, σελ. 391 διαβάζουμε:

« Οι επιφανείς κληρικοί, όπως οι Πατριάρχαι ο Βασίλειος ο από Αγκιάλου, ο Μελέτιος Δ΄ και ο Φώτιος, οι Μητροπολίται Χρυσόστομος Σμύρνης ο εθνομάρτυς, ο Τραπεζούντος Χρύσανθος και τόσοι άλλοι (!), οίτινες υπήρξαν τέκτονες, ασφαλώς δεν θα ηδύναντο να εκπληρώσωσι την αποστολήν των προς το Έθνος και την Εκκλησίαν, εάν διελάουν την τεκτονικήν των ιδιότητα, διότι θα ήσαν θύματα μιάς ευαρίθμου, πλην καλώς προς τούτο οργανωμένης ζηλωτείας...»!

Στο ίδιο περιοδικό «Πυθαγόρας» του έτους 1981, τεύχος 22, σελ. 332, διαβάζουμε:

«...Απλώς δεν αναφέρουμε ονόματα τεκτόνων εν ενεργεία», γιατί δεν θέλουμε να σκανδαλίσουμε την παραπλανημένη από την συκοφαντία μερίδα της κοινής γνώμης... Σκεφθήτε ότι τους αναφερθέντες ως Τέκτονες Πατριάρχες οι Αντι-τέκτονες έσπευσαν να τους χαρακτηρίσουν ως ...Ιούδες. Και φανταστείτε τι θα συνέβαινε αν τους είχαμε αναφέρει εν ζωή. Του Αρχιεπισκόπου Αθηνών Χρυσοστόμου δοκίμασε ένας ζηλωτής να του ψαλλιδίσει τα γένηια, για το ζήτημα της προσαρμογής του ημερολογίου στην αστρονομική πραγματικότητα. Φαντάζεται κανείς τι θα γινόταν αν εγένετο γνωστό πως ήταν και... Τέκτων! Θα είχε πέσει θύμα μιάς ευαρίθμης, αλλά καλά οργανωμένης και φανατισμένης ζηλωτείας....»!

Ο κ. Α. Παπαναστασόπουλος θα τολμήσει τώρα, να χαρακτηρίσει τους μασόνους ως «άδικους», «βλάσφημους» ή συκοφάντες επειδή αποκαλύπτουν ότι ο Χρυσόστομος Παπαδόπουλος «ήταν και... Τέκτων»;

β Για την μασονική ιδιότητα του Δυρραχίου Ιακώβου έχουμε την πληροφορία από διάφορα βιβλία, που αναφέρουν ότι ήταν μασόνος. Στα όσα τεύχη από μασονικά περιοδικά έχουμε στη διάθεσή μας, δεν εντοπίσαμε σ' αυτά το όνομά του. Πιθανόν, να μη ελέγξαμε καλά, τα όσα περιοδικά έχουμε, ή ν' αναφέρεται σε τεύχη που δεν έχουμε. Ή να ήταν σε στοά του εξωτερικού. Γι' αυτό στηριχτήκαμε σε πληροφορίες που αντλήσαμε από τα βιβλία, όπως του Ελ. Γκουτζίδη, «Συνοπτική θεώρησις του εορτολογικού θέματος υπό το φως της Ορθοδοξίας», σελ. 13, Αθήναι 1989.

γ. Για τη μασονική ιδιότητα των λοιπών Ιεραρχών (την περίπτωση του Χρυσοστόμου Σμύρνης θα την δούμε πιο κάτω ξεχωριστά) αναφερθήκαμε ήδη στο περιοδικό «Πυθαγόρας» του 1970, σελ. 391.

Αναφέρουμε ακόμα δημοσίευμα του ίδιου περιοδικού «Πυθαγόρας» του έτους 1977, τεύχος 58, σελ. 49, στο οποίο αναγράφονται ότι οι Ιωακείμ Γ΄, Μελέτιος Μεταξάκης, Βασίλειος ο από Νικαίας, Χρύσανθος Αθηνών, και Χρυσόστομος Σμύρνης, ήταν όλοι τους μασώνοι, αποκληθέντες μάλιστα «ενσυνείδητοι τέκτονες»!

Επίσης δημοσίευμα στο «Τεκτονικό Δελτίο», του 1970, σελ.134, αποκαλύπτει την μασονική ιδιότητα του Μελετίου Μεταξάκη, Φωτίου Αλεξανδρείας, Χρύσανθου Αθηνών, Χρυσοστόμου Β΄ Χατζησταύρου Αθηνών, Σάμου Ειρηναίου, Κεφαλληνίας Γερασίμου Δώριζα, Καστοριάς Ιωακείμ Λεπτιδή, Παροναξίας Χερουβεΐμ.

Επίσης, το περιοδικό «Πυθαγόρας» έτους 1997, σελ.49, αποκαλύπτει τη μασονική ιδιότητα των Πατριαρχών, Ιωακείμ Γ΄, Μελετίου Μεταξάκη, Βασιλείου Γ΄, Αθηναγόρα, Φωτίου, Θεοφίλου και Βενεδίκτου. Επίσης αναφέρει το όνομα του Αρχιεπισκόπου Αθηνών Χρυσοστόμου Β΄ Χατζησταύρου, διακόνου του Χρυσοστόμου Σμύρνης. Ακόμη, τα ονόματα των Μητροπολιτών, Σμύρνης

Χρυσοστόμου Καλαφάτη, Φλωρίνης Βασιλείου και Αυστρίας Χρυσοστόμου Τσίτερ, ανιψιού του Χρυσοστόμου Σμύρνης!

Η έγκριτη ημερήσια εφημερίδα των Αθηνών «Βραδυνή», στις 4.2.1987 αποκαλύπτει ότι «ο Οικουμενικός Πατριάρχης Αθηναγόρας μνήθηκε στην Αμερική στον τεκτονισμό, όπου κατά την εκεί παραμονή του έλαβε τον ανώτατο βαθμό του 33^{ου}, ότι ο Πατριάρχης Αλεξανδρείας Φώτιος ο Α΄ μνήθηκε το 1910 μέσα στο Πατριαρχείο και το 1921 του απονεμήθηκε ο 33^{ος} βαθμός και ότι ο Οικουμενικός Πατριάρχης Μελέτιος Δ΄ μνήθηκε τον Μάρτιο 1910 στη στοά «Αρμονία» της Κωνσταντινουπόλεως, όταν ακόμα ήταν Μητροπολίτης Κιτίου»!

Ακόμη, στο μασονικό περιοδικό «Εταιρία Φιλικών» (έτος 9^{ον}, Μάρτιος 1973, αρ.12) αναφέρεται :

« ΜΕΤΕΣΤΗΣΑΝ. Εις την αιωνίαν Ανατολήν κατά το παρελθόν έτος 1972 και τας αρχάς του τρέχοντος, μετέστησαν μία πλειάς ΕΞΕΧΟΝΤΩΝ ανδρών, οίτινες είχαν θητεύσει εις τον ΤΕΚΤΟΝΙΣΜΟΝ. ΑΘΗΝΑΓΟΡΑΣ ο Α΄ Οικουμενικός Πατριάρχης της Ορθοδόξου Ανατολικής Εκκλησίας εν Κωνσταντινουπόλει. Κατείχε τον ΑΝΩΤΑΤΟΝ βαθμόν (33^{ον}) του Αρχαίου και αποδεδειγμένου Σκωτικού Τύπου του Τεκτονισμού»!

δ). Ας έρθουμε τώρα και στην περίπτωση του Χρυσοστόμου Σμύρνης, τον οποίο η Νεοημερολογίτικη Εκκλησία της Ελλάδος παραδόξως ανακήρυξε «άγιο»! Βέβαια, αυτή η «ανακήρυξη» έγινε στα πλαίσια του Οικουμενισμού. Αφού νόθευσε την Ορθόδοξη πίστη των ανθρώπων, ο Οικουμενισμός τώρα θέλει να νοθεύσει και το αγιολόγιο, με αφερέγγυους αγίους. Έγινε όμως και στα πλαίσια εξαγνισμού της μασονίας, για να πιστέψουν οι Ορθόδοξοι, ότι αφού ένας μασόνος έγινε άγιος, η μασωνία δεν είναι κακό πράγμα!

Σε παραπάνω παραπομπές σε μασονικά περιοδικά είδαμε ήδη ν' αναφέρεται το όνομα του Χρυσοστόμου Σμύρνης ως μασόνου! Το καταλυτικό όμως στοιχείο, το οποίο ειδικά θέλουμε να αναφέρουμε στον επιστολογράφο κ. Α. Παπαναστασόπουλο είναι ένα δημοσίευμα του περιοδικού «Πυθαγόρας» του έτους 1994, τεύχος 46 –47, σελ. 30, στο οποίο διαβάζουμε, ότι στις 9.3.1993 σε κοινή συνεδρίαση δύο μασονικών στοών, της στοάς «Μέλης» και της στοάς «Παύλος Μελάς» μίλησε κάποιος ομιλητής με θέμα «Χρυσόστομος Σμύρνης- ο άγιος Τέκτων»! Ποιός, όμως ήταν ο ομιλητής αυτός; Ήταν, όπως γράφει το περιοδικό, ο «σεβάσμιος της στοάς 'Μέλης' » κάποιος κύριος, ονομαζόμενος Αντώνιος Παπαναστασόπουλος!

Δεν γνωρίζουμε, ποιος είναι ο κύριος αυτός, ο Αντώνιος Παπαναστασόπουλος. Δεν γνωρίζουμε, αν έχει κάποια σχέση με τον επιστολογράφο κ. Α. Παπαναστασόπουλο. Δεν γνωρίζουμε, αν πρόκειται περί του ίδιου προσώπου! Αυτό το γνωρίζει προφανώς ο επιστολογράφος κ. Α. Παπαναστασόπουλος! Πάντως, όποιος και αν είναι, δικαιούται ο αξιότιμος επιστολογράφος του «Ορθοδόξου Τύπου» να τον αναζητήσει για να τον καταγγείλει ως άδικο, βλάσφημο και συκοφάντη του Χρυσοστόμου Σμύρνης!

Τις πληροφορίες μας, λοιπόν, ότι κάποιοι Ιεράρχες υπήρξαν μασώνοι δεν τις αντλούμε ανεύθυνα από κουτσομπολιά, αλλά τις λαμβάνουμε από τα επίσημα έντυπα, τα περιοδικά δηλαδή και τις επετηρίδες, που εκδίδει υπεύθυνα η Μεγάλη στοά της Ελλάδος, ή άλλα έντυπα!

Ας είναι, λοιπόν, αιωνία η μνήμη του...Γουτεμβέργιου, που ανακάλυψε την τυπογραφία, γιατί από τότε «τα γραπτά μένουν...»! Και...αποστομώνουν, όσους δεν θέλουν την αλήθεια!

2. Και η ...συνέχεια του κ. Α. Παπαναστασάπουλου!

Ο κ. Α. Παπαναστασάπουλος, ο οποίος υποθέτω ότι ταυτίζεται με τον μασόνο Α. Παπαναστασάπουλο, που στις 9.3.1993, σε κοινή συνεδρίαση των μασονικών στοών «Μέλης» και «Παύλος Μελάς» έδωσε διάλεξη με θέμα «Χρυσόστομος Σμύρνης - ο άγιος τέκτων», όπως γράψαμε πιο πάνω, έστειλε στις 5.2.2005 νέα επιστολή εναντίον των όσων γράφουμε. Την επιστολή αυτή, αντίγραφο της οποίας ο «Ορθόδοξος Τύπος» μας κοινοποίησε, δυστυχώς, δεν την δημοσίευσε, παρά την παράκλησή μας. Βεβαιώσαμε μάλιστα τον υπεύθυνο της εφημερίδας, ότι δεν θα απαντούσαμε τίποτε σ' αυτή, γιατί το ίδιο το περιεχόμενό της αποτελεί δικαίωση των δικών μας θέσεων!

Στη συνέχεια την παραθέτουμε την επιστολή αυτή αναλλοίωτη, χωρίς να την διορθώσουμε στα λάθη της και χωρίς κανένα σχολιασμό της εκ μέρους μας.

Η επιστολή του κ. Α. Παπαναστασοπούλου:

5.2.2005

Προς την σύνταξιν «Ο.Τ».

Μετά πόνου ψυχής απευθύνομαι εις την Ορθόδοξον εφημερίδα σας και σας παρακαλώ να μην επιτρέπετε στους κ.κ. Σακαρέλλο και Τρικαμηνά, να διαιρούν τους πιστούς χριστιανούς. Η Εκκλησία μας διέρχεται κρίσιν τεραστίαν και πρωτόγνωρη, είτε Γρηγοριανή, είτε Ιουλιανή.

Τα διάφορα αίσχη των Ιεραρχών των μας πλήγωσαν και δεν γνωρίζωμεν τι ν' απαντήσωμεν στους εχθρούς της Εκκλησίας.

Γνωρίζω ότι η επιστολή μου αυτή κραυγή αγωνίας ενός πιστού Ορθοδόξου Χριστιανού δεν θα δημοσιευθή, διότι πριν θα λογοκριθή από τον κ. Σ, ως άλλες δύο επιστολές μου στο παρελθόν.

Κατ' αρχάς δεν υποχρεούμαι ν' απαντήσω στον κ. Σ, εάν είμαι η όχι μασώνος. Διότι κατ' αυτόν όλοι είναι μασώνοι, που αντιδρούν σε όσα δημοσιεύει τώρα και επί 4 μήνες και διαιρεί τους πιστούς. Ένα μόνο του λέω. Πιστεύω σ' ένα θεό πατέρα...και στην Καινή Διαθήκη, που δεν δογματίζει και διαιρεί. Πιστεύω στην αγάπη και την ηθική.

Κατέγραφεν ο Νομικός κ. Σ. 27 Τέκτονες Ιεράρχες νεκρούς, που δεν μπορούν να τον αντικρούσουν. Είναι νομική αυτή! Ιεράρχες τίμιους και ηθικούς που οδήγησαν το λαό σε μεγάλα έργα. Ως τον Ιωακείμ τον Γ' που χάρις σ' αυτόν η Μακεδονία είναι ελεύθερη. Και εάν διαβάσω τον ιστορικό κ. Λουκά και οι εθνομάρτυρες Φώτιος και

Αιμιλιανός τέκτονες ήσαν. Δηλ. ο κ. Σ. θα μας κάνει όλους Τέκτονες! Όταν τέτοιοι Ιεράρχες ήσαν Τέκτονες; Αυτοί δεν είχαν ροζ σκάνδαλα, αυτοί βάψανε με το αίμα το χρώμα της Ελλάδος. Με ποίο δικαίωμα κατηγορεί τον Άγιον Χρυσόστομο Σμύρνης τι έκανε; Μαρτύρησε και κατεσφάγη, δεν διήρесе. Ανήκω σε οικογένεια από Σμύρνης και πριν τον αγίαση η Εκκλησία τον είχαμε εμείς στα εικονίσματα Άγιον. 1.500.000 πρόσφυγες που δια την σωτηρίαν των έχυσε το αίμα του. Ας διαβάση τι γράφει περί αυτού ο Πρύτανις μέγιστος θεολόγος αοίδιμος Α. Φιλιππίδης. Ποίος του έδωσε το δικαίωμα να κατηγορεί τον Άγιον των Αγίων μας. Εάν σήμερα στην Ελληνική Εκκλησία ελεύθερα πιστεύωμεν τα οφείλωμε σε Χρυσοστόμους και Γρηγορίους τους Ε'. Ας μας πει οι 27 Ιεράρχες που κατηγορεί τι περιουσία άφησαν; Τι άφησε ο Τραπεζούντος Χρύσανθος πλην από τριμμένα άμφια και βιβλία. Τι άφησε ο «Μασώνος» Χρυσόστομος ο Α' Αθηνών, που σε κάθε δημοσίευσιν τον περνάη 100 γενεές.

Δεν έχει τελικά σημασία τι ακολουθώ παλαιόν ή νέον. Σημασία έχει το ΗΘΟΣ και η ΠΙΣΤΗ και η ΑΓΑΠΗ.

Ουδείς τον διαβάξη τον κ. Σ. Μόνον προσπαθούν από «κουτσομπολίκι» μερικοί να βρουν ποιοι άλλοι μασώνιοι οδήγησαν την Εκκλησία μας, σε δρόμους καλούς. Όλους τους έκανε αιρετικούς και ψεύτικους αγίους Χρυσόστομος, Μεταξάκης, Ιωακείμ, Αθηναγόρας, Βαρθολομαίος κ.ά. Που να πιστεύσωμεν στον κ. Σ. που διδάσκει μίσος και πλανάται; Αιρεσιάρχης είναι ο ίδιος! Που τους πάντες καταδικάζει αδικούς και δικαίους και τους θέτει επιγραφές, διότι όλοι πρέπει ν ακολουθούμεν τις ιδέες του. Ο Ιησούς δεν έκανε ημερολόγια, ημερολόγιον έκανε ο Ρωμαίος Ιούλιος Καίσαρ και ο πάπας των καθολικών Γρηγόριος ΙΓ'. Ο Ιησούς ποίον ακολουθούσε του Νουμά ή το Εβραϊκόν; Ας αφήσει τους επιστήμονας αστρονόμους να καθορίσουν το ορθόν ημερολόγιον που ίσως αλλάξη και πάλιν, αφού οι ημέρες μετατοπίστηκαν και πάλιν. Τότε, όσοι τα καθιερώσουν μασώνιοι θα είναι;

Ας αφήσωμεν τον Άγιο Χρυσόστομο Σμύρνης εκεί που τον έταξεν το Έθνος και ο Λαός. Αγάλματα, δρόμοι, πλατείες στ' όνομά του. Δεν είναι δυνατόν ουδείς Σακ...ή Τρικαμ.... Να βλασφημούν στ' όνομά του το Άγιον, διότι εγώ ο ίδιος είδα θαύματά του!

Αρκετά μας σκανδαλίζουν τα Μ.Μ.Ε. και οι σύγχρονοι «Ιεράρχες» μας, μη σπέρνωμε άλλα ζιζάνια στον χώρον της Εκκλησίας κατηγορώντας ενάρετους κληρικούς. Ας στιγματίσουν οι ανώτεροι κύριοι την χλιδή, τον πλούτον και την ροζ ζωήν αυτών που τώρα κλυδωνίζουν την Εκκλησίαν μας.

Μετά τιμής

Α. ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΟΠΟΥΛΟΣ

Ένας απλός χριστιανός Ορθόδοξος άνευ ημερολογίου.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. ΠΗΓΕΣ

Δοσιθέου Ιεροσολύμων, *Τόμος Χαράς* : Δοσιθέου Ιεροσολύμων, *Τόμος Χαράς*, εκδ. Ρηγοπούλου, Θεσσαλονίκη 1985. σ. 638.

Δοσιθέου Ιεροσολύμων, *Δωδεκάβιβλος*: Δοσιθέου Ιεροσολύμων, *Δωδεκάβιβλος*, έκδ. Ρηγοπούλου, Θεσσαλονίκη 1982.

Δοσιθέου Ιεροσολύμων *Τόμος αγάπης*: Δοσιθέου Ιεροσολύμων, *Τόμος Αγάπης*, Ιάσιον 1698.

Δοσιθέου Ιεροσολύμων *Ομολογία*: Δοσιθέου Ιεροσολύμων, *Ομολογία Ορθοδόξου Πίστεως*, Βενετία 1690, σ. 4.

Πρακτικά των Αγίων και Οικουμενικών Συνόδων, τ. Β-Γ', Άγιον Όρος 1982, 1986.

Πρακτικά και αποφάσεις του εν Κωνσταντινουπόλει Συνεδρίου του 1923, Κωνσταντινούπολις 1923.

Οι λοιπές αναφορές σε Πατέρες της Εκκλησίας και λοιπούς εκκλησιαστικούς συγγραφείς παρατίθενται στις οικείες παραπομπές.

2. ΒΟΗΘΗΜΑΤΑ

Ιερομ. Θεοδωρήτου Αγιορείτου, *Παλαιόν και Νέον*, Αθήναι 2000.

Πρ. Ακανθοπούλου, *Κώδικας*, : Ακανθοπούλου Πρ., *Κώδικας Ιερών Κανόνων*, Θεσσαλονίκη 1995.

Μητροπολίτου Βιζύης Ανθίμου, *Το ημερολογιακόν ζήτημα*, Κωνσταντινούπολις 1922.

Αρχιμ. Ιεροθέου Βλάχου, *Ορθόδοξη ψυχοθεραπεία*, : Αρχιμ. Βλάχου Ιεροθέου, *Ορθόδοξη ψυχοθεραπεία*, Έδεσσα 1986.

Αρχιμ. Ιεροθέου Βλάχου, *Συζητήσεις για την ψυχοθεραπεία*: Αρχιμ. Βλάχου, *Συζητήσεις για την ψυχοθεραπεία*, Ιερά Μονή Γενεθλίου της Θεοτόκου (Πελαγίας), τ. 3.,

Βασιλοπούλου Αθαν. Αρχιμ., *Από την πορεία της αγάπης*, Αθήναι 1968.

Βασιλοπούλου Χαρ. Αρχιμ., *Ο Οικουμενισμός χωρίς μάσκα*, Αθήνα 1995.

Δελήμπαση Α., *Πάσχα Κυρίου*, Αθήναι 1985.

Επισκόπου Καλλιοπίου Γιαννακουλοπούλου, *Πάτρια*: Επισκόπου Γιαννακουλοπούλου Καλλιοπίου, *Τα Πάτρια*, τ. Α' - Γ', Πειραιεύς (1987 - 1994).

Επισκόπου Καλλιοπίου Γιαννακουλοπούλου, *Η Εκκλησιολογία*, : επισκόπου Γιαννακουλοπούλου Καλλιοπίου, *Η Εκκλησιολογία της Εκκλησίας των ΓΟΧ.*, Πειραιεύς 1987.

Εκκλησία της Ελλάδος, *Ημερολογιακόν ζήτημα*, : Εκκλησία της Ελλάδος, *Το Ημερολογιακόν ζήτημα*, Αθήναι 1971.

Επιτομή, : Νεκταρίου Πατριάρχη Ιεροσολύμων, *Επιτομή Ιεροκοσμικής Ιστορίας*, εκδ. Ι. Μονής Σινά, Αθήνα 1980.

Γρ. Ευστρατιάδου, : Ευστρατιάδου Γρ. *Η πραγματική αλήθεια περί του Εκκλησιαστικού Ημερολογίου*, Αθήναι 1977³.

Εφραίμ μοναχού, *Επιστολή επί του ημερολογιακού ζητήματος*, St. Nectarios Educational Seriew, No 2, Brookline Mass 1968, 1979²

Θεοδοσίου – Δανέζη, *Η Οδύσσεια των Ημερολογίων*, : Θεοδοσίου Σα. Δανέζη Μ., *Η Οδύσσεια των Ημερολογίων*, Αθήνα 1995, τ. Β'

π. Ζήση Θεοδ., «Τα όρια της Εκκλησίας», *Θεοδρομία*, τ. 3. (Ιούλιος - Σεπτέμβριος 2003)

Ζοιρνικαβίου Αδάμ, *Περί της εκπορεύσεως του Αγίου Πνεύματος εκ μόνου του Πατρός*, μτφρ. Ε. Βουλγάρεως, Πετρούπολις 1797 τ. α'

Αρχιμ. Επιφανίου Θεοδωροπούλου, *Τα δύο άκρα* : Αρχιμ. Θεοδωροπούλου Επιφανίου, *Τα δύο άκρα*, Αθήναι 1986.

Ίδρυμα «Άγιος Επιφάνιος Αρχιεπίσκοπος Σαλαμίνας Κύπρου», *Έλεγχος και ανατροπή της Νεοσημερολιακής Νεοεκκλησιολογίας*, Λάρναξ Κύπρου, 1995.

Μητροπολίτου Ιεροθέου Ναυπάκτου, «Ο Οικουμενισμός εις την πράξιν» : Μητροπολίτου Ιεροθέου Ναυπάκτου, «Ο Οικουμενισμός εις την πράξιν», *Ορθόδοξος Τύπος*, (14.1. 2005),

Καραμήτσου- Γαμβρούλια Στ., *Η αγωνία εν τω κήπω της Γεθσημανή*, Αθήναι 1999²

Καρμίρη, : Καρμίρη Ιω. *Τα δογματικά και συμβολικά μνημεία της Ορθόδοξης Καθολικής Εκκλησίας*, Αυστρία 1968², τ. Α΄- Β΄.

Αρχιμ. Κονβαλιέρ Μπαλλέστερ Παύλου, *Ιστορία της Ισπανικής Ορθοδοξίας*, τ. α΄, Αθήναι

Κοραή, *Άπαντα*, τ. Α΄- Β΄, Αθήναι 1964 –1965.

Κοττέα, *Απομόνωσις*, : μοναχού Κοττέα Αρσενίου, *Απομόνωσις*, (άνευ τόπου εκδόσεως), 1960.

Κυριαζοπούλου Σωτ. *Οι αιρετικοί*, Αθήναι 1934

Λεβέντη Γεωργίου , *Η κατά της Μακεδονίας επιβολή*, Αθήνα 1991

Μαγδαληνής μοναχής, *Οι σύγχρονοι αιρετικοί*, Αθήναι 1974

Κων. Μανίκα, *Σχέσεις Ορθοδοξίας και Ρωμαιοκαθολικών στην Ελλάδα, κατά την διάρκεια της Επανάστασεως 1821- 1827*, Αθήνα 2002.

Γ. Μεταλληνού, *Τουρκοκρατία* : π. Γεωργίου Δ. Μεταλληνού, *Τουρκοκρατία*, Αθήνα 2000⁴.

Γ. Μεταλληνού, *Ελληνισμός μετέωρος*: πρωτοπρ. Γεωργίου Δ. Μεταλληνού, *Ελληνισμός μετέωρος*, Αθήνα 1999².

Γ. Μεταλληνού, *Παράδοση και αλλοτρίωση*: Γ. Δ. Μεταλληνού, *Παράδοση και αλλοτρίωση*, Αθήνα 2001.

π. Μεταλληνού, *Ρωμανίδης* : π. Γεωργίου Μεταλληνού, *πρωτοπρεσβ. Ιω. Ρωμανίδης*, Αθήνα 2004.

Γ. Μεταλληνού, *Συναντήσεις* : π. Γεωργίου Μεταλληνού, *Συναντήσεις*,

Αθήνα 2005.

Αρχιμ. Σπυρίδωνος Μπιλάλη, *Η αίρεσις του Φιλιόκβε*, : Αρχιμ. Μπιλάλη Σπυρίδωνος, *Η αίρεσις του Φιλιόκβε* Αθήνα 1972.

Αρχιμ. Σπυρίδωνος Μπιλάλη, *Ορθοδοξία και Παπισμός*, : Αρχιμ. Μπιλάλη Σπυρίδωνος, *Ορθοδοξία και Παπισμός*, τ. Β', Αθήνα 1969.

Moss Bladimir , *Ο Ιερός Αγών των Γνησίων Ορθοδόξων Χριστιανών της Ελλάδος 1919- 1992*, μτφρ. Αλεξάνδρου Ασημάκη, άνευ τόπου και χρόνου εκδόσεως.

Γρηγορίου Παλαμά, *Ρωμαίοι Πατέρες*, : Παλαμά Γρηγορίου, *Ρωμαίοι ή Ρωμηοί Πατέρες της Εκκλησίας*, Θεσσαλονίκη 1984, τ. Α'.

Αρ. Πανώτη, *Οι ειρηνοποιοί*, : Πανώτη Αριστεΐδη, *Οι Ειρηνοποιοί*, Αθήνα 1971.

Αρχιεπισκόπου Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου, *Έλεγχος*, : Παπαδοπούλου Χρυσ., Αρχιεπισκόπου Αθηνών, *Ημερολογιακών κατηγοριών έλεγχος*, Αθήνα 1937.

Παπαδοπούλου Χρυσοστόμου, Αρχιεπισκόπου Αθηνών, *Το Σύμβολον της Β' Οικουμενικής Συνόδου*, Αθήνα 1924.

Στυλ. Παπαδοπούλου, *Πατρολογία*: Παπαδοπούλου Στυλ., *Πατρολογία*, τ. β' , Αθήνα 1999².

Κων. Παπαρρηγοπούλου, *Ιστορία του Ελληνικού Έθνους*, τομ. Ε', εκδ. Νίκας, (άνευ τόπου και χρόνου εκδόσεως).

Μητροπολίτου Δημητριάδος Παρασκευαΐδη, *Παλαιοημερολογητικό ζήτημα*: Μητροπολίτου Δημητριάδος Χριστοδούλου Παρασκευαΐδη, *Ιστορική και κανονική θεώρησις του Παλαιοημερολογητικού ζητήματος κατά τε την γένεσιν και την εξέλιξιν αυτού εν Ελλάδι*, Αθήνα 1982.

Μητροπολίτου Καρθαγένης Παρθενίου, *Η έκτη Γενική Συνέλευσις του Παγκοσμίου Συμβουλίου Εκκλησιών εις το Βανκούβερ Καναδά* 1983, Αθήνα 1984.

Παύλου μοναχού Κυπρίου, *Νεοημερολογητισμός – Οικουμενισμός*, Αθήνα 1982

Πηδάλιο, : Αγαπίου ιερομονάχου & Νικοδήμου μοναχού, *Πηδάλιον της νοητής νηός της Μιάς Αγίας Καθολικής και Αποστολικής των Ορθοδόξων Εκκλησίας*, Αθήναι 1970.

Ράλλη – Ποτλή : Ράλλη – Ποτλή, *Σύνταγμα θείων και Ιερών Κανόνων*, τομ. α' - στ', Αθήναι 1853

Ιω. Ρωμανίδου, *Δογματική*: Ρωμανίδου Ιω. πρωτοπρ., *Δογματική και Συμβολική Θεολογία της Ορθοδόξου Καθολικής Εκκλησίας*, τ. α', Θεσσαλονίκη 1983.

Ιω.Ρωμανίδου, *Ρωμηοσύνη, Ρωμανία, Ρούμελη*: Ιωάν. Ρωμανίδου, *Ρωμηοσύνη, Ρωμανία, Ρούμελη*, Θεσσαλονίκη 1985.

Ιω. Ρωμανίδου, «Ιησούς Χριστός, η ζωή του κόσμου», μετφρ. Μαξίμου μοναχού, *Ορθόδοξος Τύπος*, τ. 782, 786 (25.3.1988, 22.4.1988).

Ιω. Ρωμανίδου, *Πατερική Θεολογία*, : Ρωμανίδου Ιω. *Πατερική Θεολογία*, Θεσσαλονίκη 2004.

Ιω. Ρωμανίδου, *Προπατορικό αμάρτημα*, : Ρωμανίδου Ιω., *Το Προπατορικόν αμάρτημα*, Αθήνα 1989².

Ιω. Ρωμανίδου, «*Η Ρωμηοσύνη του 1821 και αι μεγάλοι δυνάμεις*» : Ρωμανίδου Ιωάν. « *Η Ρωμηοσύνη του 1821 και αι μεγάλοι δυνάμεις*». *Ορθόδοξος Τύπος*, 309 (25.3.1978).

Ιω. Ρωμανίδου, *Κείμενα Δογματικής και Συμβολικής θεολογίας*: Ρωμανίδου Ιω. *Κείμενα Δογματικής και Συμβολικής θεολογίας της Ορθοδόξου Καθολικής Εκκλησίας*, Θεσσαλονίκη 1972.

Ιω. Ρωμανίδου, πρωτοπρ. «Φως εις τον Οικουμενικόν διάλογον», *Ορθόδοξος Τύπος* τ. 442 (30.1.1981).

Βασ. Στεφανίδου, *Εκκλησιαστική Ιστορία* : Στεφανίδου Βασ., *Εκκλησιαστική Ιστορία*, Αθήναι 1990³

Αρχιμ. Θεοκλήτου Στράγκα, : Αρχιμ. Στράγκα Θεοκλ., *Εκκλησίας Ελλάδος Ιστορία εκ πηγών αμεύστων*, Αθήνα 1990, τ. Α' - Ε'.

Σχολαρίου Γενναδίου, *Άπαντα τα ευρισκόμενα*, τ. α' - β' , Παρίσι 1922.

Τρικαμηνά Ευθυμίου, ιερομονάχου, *Ο Εθνομάρτυς Χρυσόστομος Σμύρνης*, Λάρισα 2002.

Τρικούπη Σπυρ., *Ιστορία της Ελληνικής Επανάστασεως*, τ. Α΄ Λονδίνο 1860².

Τρεμπέλα Παν., *Δογματική: Τρεμπέλα Παν., Δογματική της Ορθοδόξου Καθολικής Εκκλησίας*, Αθήναι 1959.

Τρεμπέλα Παν., *Ιησούς, ο από Ναζαρέτ*, Αθήνα 1940²

Τρεμπέλα Παν., *Η ηθική τελειότητα του Χριστού κατά το ανθρώπινον*, Αθήναι 1930

Τσιρπανλή Ζαχαρία, *Το ελληνικό κολέγιο της Ρώμης*, Πατριαρχικό Ίδρυμα Μελετών, Θεσσαλονίκη 1980.

Γεωργ. Τσέτση, *Η συμβολή του Οικουμενικού Πατριαρχείου*,: Τσέτση Γεωργ., *Η συμβολή του Οικουμενικού Πατριαρχείου στην ίδρυση του Παγκοσμίου Συμβουλίου Εκκλησιών*, Κατερίνη.

Φειδά Βλ. *Εκκλησιαστική Ιστορία*, τ. Β΄, Αθήνα 2002³.

Ιω. Φιλήμονος, *Δοκίμιον Ιστορικόν περί της Ελληνικής Επανάστασεως*, τ. Α΄ - Δ΄, 1859 –1861.

Αν. Φιλιππίδη, *Ρωμηοσύνη ή βαρβαρότητα* : Φιλιππίδη Αν, *Ρωμηοσύνη ή βαρβαρότητα*, Αθήνα 1994.

Φιλιπποπούλου Νικ., *Ελληνικός Αντιμασονισμός*, Αθήναι 1972

Φλαμιάτου, *Άπαντα*, : Μοναχού Φλαμιάτου Κοσμά, *Άπαντα*, εκδ. Σπανός, Αθήναι 1976

George Horton., *Η κατάρα της Ασίας*, μτφρ., άνευ τόπου και χρόνου εκδόσεως.

Παν. Χρήστου, *Πατρολογία* : Χρήστου Παν . *Ελληνική Πατρολογία*, τ. Β΄ Θεσσαλονίκη 1978, τ. Γ΄ Θεσσαλονίκη 1987.

Πρεσβ. Πέτρου Χίρς, *Εισήγηση*: Πρεσβ. Χίρς, *Εισήγηση, Ιεραποστολικές καταβολές συγχρόνου Οικουμενισμού* (αδημοσίευτη)

Χρυσοστόμου Μητροπολίτου πρ. Φλωρίνης, *Η ακριβής θέσις του Ημερολογιακού ζητήματος*, Αθήναι 1950.

Χρυσοστόμου, Αρχιεπισκόπου Μητροπολίτου Εφέσου, *Περί Εκκλησίας*, τ. β' Αθήναι 1996.

3. ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ - ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

Ορθόδοξος Τύπος (3.2.2004), (Αύγουστος 1967), (Σεπτέμβριος 1967), 315 (20.5.1978), 317 (10 Ιουνίου 1978), 418(18.7.1980)

Μεσημβρινή (8.3.1967)

Εκκλησιαστική Αλήθεια (16.12.1998)

Θεοδρομία

Θεολογία (1977)

Εκκλησία ΓΟΧ Ελλάδος (Νοέμβριος – Δεκέμβριος 1998)

Ορθόδοξος Ένστασις και Μαρτυρία τ.14 (Ιαν.- Μαρ. 1989)

Φωνή της Ορθοδοξίας, 901 (11.12.1999).

Χριστιανική (7.6.2001)

Καθημερινή, (11.3.1923), (23.12.2003), ένθετο «Επτά ημέρες»,

Πυθαγόρας, Τεκτονικό Δελτίο, διάφορα τεύχη.